CATARE

In Summ

Petri Hiſ

et Philo

Ariſtotel

BIBLIOTECA
COMPLUTENSE.
E. C. N.

Expoſitio magiſtri Petri Tatareti ſuper ſummulas Petri hyſpani cū additiōibus in locis ꝓpꝛijs

216

Incipiunt ſummule domini Petri Tatareti vna cum textu magiſtri petri hyſpani iuxta mentē ſcoti que de modo ſciendi tanꝗ̄ de ſubiecto adequato tractant.

c

Irca principium cuiuſlibet libri querenda ſunt tria. Primo q̇d ſit titulus. Sc̄do quod ſunt cauſe. Tertio quid ſit ſubiectum. Secūdo ſupponitur ꝓ primo puncto ꝙ titulus huius libri ſiue huius ſcientie eſt iſte. Incipiūt ſummule de modo ſciendi ad diſcernēdū notum ab ignoto: ⁊ verum a falſo. Vn̄ titulus eſt denominatio libri vel ſcientie ſm oēs vl̄ aliquas vel aliquā ſuaꝝ cauſaꝝ. Tertio ſupponit̄ ꝙ ſummule dupliciter accipiūtur: ſcȝ proprie ⁊ improprie. Vn̄ ſummule ꝓprie capte ſunt noticie indicatiue ſiue adheſiue quib⁹ adheremꝰ firmiter ſine dubitatione cōcluſionib⁹ demonſtratis in hac ſcia: ſed ſummule improprie capte ſunt cōcluſiones vocales vel ſcripte vel eaꝝ ſignificata de q̇bus habent̄ tales noticie adheſiue ſeu indicatiue. Ex hoc ſequit̄ ꝙ ſummule improprie dicunt̄ parui tractatus vel cōcluſiones vocales vel ſcripte demōſtrate in hoc libro. Quarto ſupponit̄ ꝙ dicunt̄ ſummule ꝑ quandam cōparationeȝ ad logicā ariſtotelis in qua magis ample tractat̄ de iſtis concluſionibus.

Secundo ſciendum eſt ꝙ alicuius ſcie ꝓprie ſunt tantū due cauſe. ſ. efficiens ⁊ finalis. efficiens nō eſt niſi ipſe intellectꝰ ⁊ ſubiectum illius ſcientie: ⁊ hoc maxīe in ſcientia reali. nō enī videtur ꝙ ſcientia cum non ſit niſi noticia cauſet̄ ab aliquo alio ꝗ̄ ab obiecto ⁊ potētia. Si quis ergo querat quot ſunt cauſe huiꝰ ſcientie. Reſpondet̄ due ſcȝ efficiens ⁊ finalis. Unde efficiens eſt ip̄e intellectus cuȝ ſubiecto. Cauſa vero finalis eſt duplex: ſcȝ intrinſeca et extrinſeca mediata ⁊ imediata. imediata nō eſt aliud ꝗ̄ cognitio ſubiecti illius ſcie: vt cognitio modi ſciendi vel ſillogiſmi eſt cauſa finalis immediata huius ſcie̅tie. ſed cauſa finalis mediata eſt illud ad quod ordinat̄ perfecta cognitio ſubiecti talis ſcientie vt cauſa finalis mediata huius ſcientie eſt: vt cognito mō ſciendi vel ſillogiſmo deueniamꝰ ad cognitionē alioꝝ. vtputa ꝙ ſciamus diſcernere notū ab ignoto ⁊ verū a falſo. quod aūt cōiter dr̄ ꝙ ſubm alicuius ſcientie eſt materia illius ſcientie: ⁊ diuiſio ſcie̅tie eſt cauſa formalis hoc eſt multuȝ improprie locutum. nam ſubiectum ſcie hȝ magis rationeȝ cauſe efficientis ꝗ̄ materialis.

Cauſa finalis eſt duplex.

Tertio ſciendum eſt ꝙ ſubiectum huius ſcientie videtur eſſe modus ſciendi: quia illud eſt ſubiectum in hac ſcientia quod primo et principaliter conſiderat̄ in hac ſcia vel ſaltē ad qd̄ cōſiderata in hac ſcientia reducunt̄. ſed modus ſciendi eſt huiuſmodi: igit̄. Et ſi quis dicat argumentatio vel ſillogiſmus principaliter conſideratur in hac ſcientia cuȝ totalis proceſſus videatur eſſe de ſillogiſmo. Reſpondet̄ ꝙ aliquid pōt dupliciter conſiderari in aliqua ſcientia. vno mō tanꝗ̄ ſubiectum adequatum illius ſcientie: ⁊ ſic ibi conſiderat̄ modus ſciendi ſaltem in ſuis ſpeciebꝰ. alio modo tanꝗ̄ de p̄ncipali cōtento ſub adequato ſubiecto illiꝰ ſcientie: ⁊ ſic bn̄ conſideratur principaliter de ſillogiſmo tanꝗ̄ de principali contento ſub modo ſciendi. Aduerte ꝙ triplex eſt modus ſciendi: ſcȝ diffinitio: diuiſio: ⁊ argumentatio: vt videbitur in logica. Aduerte ſc̄do ꝙ modus ſciendi pōt ſic deſcribi ē qui facit venire de noticia noti ad noticiam ignoti cuiꝰ propria paſſio eſt diſcernere notuȝ ab ignoto. Aduerte tertio ꝙ ſubiectum eſt duplex ſcȝ ſcientie realis ⁊ ſcientie rationalis: ſubiectum ſcie̅tie realis ꝙ eſt primo virtualiter continet oēs veritates neceſſarias illius ſcientie cuiꝰ eſt ſubiectum: ſed ſubiectuȝ ſcientie rationalis eſt quod principaliter p̄mo cōſideratur in illa ſcientia ad qd̄ oīa principaliter ꝯſiderata hn̄t attributioneȝ nō ꝯtinēs virtualiter v̄itates illiꝰ ſcie cuius eſt ſubiectum.

Quot modis aliqd pōt ꝯſiderari in aliq̄ ſcia.

Arguitur ſic primo. nullus modus ſciendi eſt ſubiectū in hac ſcientia: ergo modꝰ ſciendi nō eſt ſubiectuȝ in hac ſcientia. ¶ Secundo ſic: aīa eſt ſubiectū huius ſcie: ergo non modus ſciendi: aīs patȝ: q: oīs ſcientia recipit̄ in aīa: igit̄. ¶ Tertio ſic: concluſio eſt ſubiectū huius ſcientie: ergo nō eſt modus ſciendi. aīs patet: quia oīs ſcie̅tia eſt habitus ꝯcluſionis et habetur de aliqua concluſione.

Ad primū dicitur negando conſequentiam: quia cōmittit̄ fallacia figure dictionis arguendo a ſuppoſitione perſonali ad ſimplicem. Ad ſc̄m dicit̄ ꝙ anima eſt ſubiectum inheſionis ſcientie: non tamen attributionis. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ oīs ſcia eſt cōcluſionis tanꝗ̄ ſcibilis propinqui non tn̄ tanꝗ̄ ſcibilis remoti

d

Yaletica eſt ars artium ſcientia ſcientiaꝝ ad oīm methodoꝝ principia viā habens. ſola enī dyaletica ꝓbabiliter diſputat de principijs omniū aliaꝝ ſcientiaꝝ. Et ideo in acq̄ſitione oīm aliaꝝ ſciaꝝ dyaletica dicitur eſſe prior. Dicitur enī dyaletica a dya qd̄ eſt duo ⁊ logos quod eſt ſermo vel lexis qd̄ eſt ratio q̄ſi duoꝝ ſermo vel ratio. ſ. opponētis ⁊ r̄ndētis in diſputādo. Sed q: diſputatio nō pōt haberi. niſi mediāte ſermone nec ſermo niſi mediāte voce: nec vox niſi mediante ſono. ideo a ſono tanꝗ̄ a cōiori inchoandum eſt.

Ars ⁊ ſciētia ꝗ̄ mōis capiuntur.

Dyaletica poteſt capi ſubſtantiue et adiectiue.

ſ Upponitur primo q dyaletica capit dupliciter. vno modo ſubſtantiue. alio modo adiectiue. vñ dyaletica ſubſtantiue capta capitur dupliciter. vno mō proprie: et ſic eſt habitꝰ inclinans ad ſpeculationē ſillogiſmi dyaletici et oīm incluſorū in ſillogiſmo dyaletico: et ſic nō capitur hic: qz tūc nō eſt niſi vna ps ſeu vnꝰ hītꝰ partialis in logica. alio mō capit largē: et idē eſt q logica: et ſic eſt habitꝰ inclinās ad ſpeculationem modi ſciēdi et oīm cōpletorū incluſorū in eo cuiꝰ ſunt ſillogiſmꝰ demōſtratiuꝰ: dyaleticus: et ſophiſticus: et capit ibi. ita q eſt ſenſus dyaletica eſt ars .i. habitus vel ſcia inclinās ad ſpeculationē modi ſciēdi. Aduerte tñ q modꝰ ſciēdi nō ptinet ſillogiſmū nec ſillogiſmū demōſtratiuū: dyaleticū nec ſophiſticū virtualiter: qz ſcḋe intētiones nihil virtualiter ptinēt. alio modo capit dyaletica adiectiue: et tunc eſt res hñs aliquem iſtorū habituū: et ſic nō capit hic. qz falſum eſt dicere q hñs dyaleticā ſeu talem habentiū ſit ars: qz tūc petrus vel mulier eſſet ars cū aliqs iſtorū pōt hre talem habitum.

Ars et ſcientia qt modis capiantur.

Sciendū eſt ſcḋo q ars ſimiliter et ſcia capiunt dupliciter. vno mō large p aggregatione multorū documentorū ad vnū finē tendentium .i. p aggregatione multarū noticiarū ſiue habituū de illis documētis q ordinant adinuicem ad vnū finē cognoſcendū. et ſic ars eſt quoddā cōe ad qnqz habitꝰ itellectuales q ſūt ſapientia: ſcia: intellectꝰ: ars: et prudētia. circa quos nō ptingit dicere falſum. etiā ad oēs artes liberales q ſūt ſeptē .ſ. logica: rhetorica: grāmatica: ariſmetica: muſica: geometria: et aſtrologia. quarū tres dicūtur triuiales qſi ad vnū terminum ſm diuerſos modos tēdentes .ſ. dyaletica: rhetorica: et grāmatica q tendūt circa ſermonē. alie quattuor dicunt qdriuiales qſi ad vnum terminū ſm diuerſos modos tendētes. ſcz circa qntitatē. nā ariſmetica eſt circa numerū muſica circa numerū ſonorū. geometria circa qntitatē ptinuā. et aſtrologia circa magnitudinē mobilē. et ſic capit ars in textu: et conceditur tūc q dyaletica eſt ars capiēdo etiā dyaleticā p aggregatione habituū ſeu noticiarū ordinatarum ad cognitionem ſubiecti logice et nō capiendo dyaleticā p vno habitu ſimplici vnꝰ pclonis qz tūc nō eſt aggregatio multarū noticiarū. alio mō capit ars pprie et diſtinguit contra alios habitus intellectuales: et ſic eſt recta rō rerū a nobis factibilium .i. hītus intellectualis inclinans et docēs nos recte operari circa factibilia id eſt circa materias exiſtes extra intellectū et volūtatē et ptinet ſub ſe ſeptē artes mecanicas q in iſtis verſibus continent. Lana nemꝰ miles nauigatio rus medicina. his ars fabrilis cōnumerari pōt. et dicūtur mecanice: qz faciunt intellectum mecari ſeu alienari a ppria eius operatione dicūtur etiā ſuiles: qz ſubſeruiūt ad vſū ſeu commoditatem corporis: et iſto modo dyaletica non eſt ars: quia tunc ars diſtinguit contra ſcientiam.

Dyaleticā hre viā ad principia oīm ſciarū intelligi pt dupliciter.

Sciendum eſt tertio q dyaleticā hre viam ad principia oīm ſciarū pōt dupliciter intelligi. vno mō q ipa pbet principia cuiuſlibz ſcie. et ſic nō eſt intelligendū. alio mō q doceat formare argumētationes ex principijs et terminis cuiuſcūqz ſcie: et ſic eſt intelligendū. Ex quo pz q methodus nō capit hic pprie p breuiuia ſed capit p ipa ſcia. ¶ Aduerte q ſola dyaletica pbabiliter diſputat de principijs oīm ſciarū id eſt ſola dyaletica docet formare argumentationes dyaleticas gnatiuas opinionis. Ex quo pz q iſta pticula ſolum puenit dyaletice pprie capte q eſt vna ps logice: et ſic pz q aliter capit dyaletica dicēdo dyaletica eſt ars: et dicēdo ſola dyaletica pbabiliter diſputat: qz primo capit p logica et ſcḋo vt eſt vna ps logice. Aduerte ſecūdo q ex diffinitione dyaletice ſeqtur vnū correlarium: ſcz q dyaletica in acqſitione oīm ſcientiarū dr eſſe prior .i. in acqſitione cōpleta et pfecta aliarū ſciarū dyaletica debet prius acqri cū oīs ſcia acqratur per logicā: qz oīs ſcia per demonſtrationē acquiritur: ſed logica docet modum arguēdi et cōponēdi demonſtrationē: igit ¶ Aduerte tertio q qñ dicit q diſputatio non poteſt haberi niſi per ſonū intelligit de diſputatione vocali et nō de mentali et ſcripta q bene poſſunt fieri ſine ſono. Unde triplex eſt diſputatio: ſcz vocalis que componitur ex ppoſitionibus vocalibus ſcripta que componitur ex propoſitionibus ſcriptis: et mentalis que componitur ex propoſitionibus mentalibus.

Triplex eſt diſputatio

Arguitur primo. ars et ſciētia ſūt habitus abinuicē diſtincti: igit. nihil idē eſt ars et ſcia: et p pñs dyaletica nō ē ars et ſcia. ¶ Secundo ſic. metaphiſica eſt ſcia nobilior logica: et etiā ſcie reales: igit. male dr q dyaletica eſt ſcia ſcientiarū, cū gtūs reflexus ſupra ſuū nominatiuū ſingularē dicat excellētiā. ¶ Tertio diffinitio dyaletice ē nugatoria: ergo nō eſt bona: aīs pbatur: quia ſcientia in illa diffinitione capitur ſpecialiter vł generaliter. ſi ſpāliter tunc eſt nugatio cum inferius vł minus cōe additur magis cōmuni ſine copula. vel generaliter et tunc eſt etiam nugatio cum tunc ars et ſcientia ſint penitus ſinonima.

Ad primam dr q ſi ars et ſcientia capiantur ſpecialiter: tunc ars et ſcia ſunt bene habitus adinuicem diſtincti: nō tamen ſi ars et ſcientia capiantur generaliter. ¶ Ad ſcḋm dicitur q ille gtūs ſcientiarū nō dicit excellentiā ſimpliciter logice reſpectu omniū ſcientiarum in pfectione. ſed in applicatione ſeu cōitate applicationis. ¶ Ad tertiā conceditur q illa diffinitio pprie eſt nugatoria nec eſt ibi aliqua figura que ipſam excuſet. vnde quandocūqz ſuperius additur immediate inferiori vel inferiꝰ ſuperiori ibi eſt nugatio vt dicendo animal homo homo animal. Ex quo videtur petrū hyſpanū in prima ſui propoſitione defeciſſe. niſi dicatur q poſuerit ſcia ſciarū ad maiorē expreſſionem.

Sonus eſt quicquid ab auditu pro
prie et per ſe percipitur. Dico autem
proprie quia licet homo vel campa-
na audiatur hoc nō eſt per ſe ſed per
ſonū ſuū. Sonoꝝ aliꝰ vox aliꝰ nō vox.

¶ Sciendū eſt primo pro declaratiōe textꝰ ꝙ
ſonus eſt quicq̄d ꝓprie ⁊ ꝑ ſe ab auditu ꝑcipi
tur que diffinitio debꝫ ſic intelligi. Sonꝰ eſt ali
quod ſenſibile qđ proprie et per ſe ab auditu ꝑ
cipitur. Ex quo ſequitur ꝙ ibi ly quicquid non
capitur vniuerſaliter ſed particulariter vel in-
definite. vt tantum valet ſicut aliqđ ens vel ali
quod ſenſibile. ¶ Aduerte vlterius ꝙ proprie
capit̄ dupliciter. vno modo vt idē eſt ꝙ ſimplici
ter. et ſic non capitur hic. alio modo vt idem eſt
ꝙ adequate et preciſe ⁊ ſic capitur hic ita ꝙ eſt
ſenſus. ſonus eſt aliquod ſenſibile quod ꝓprie
id eſt preciſe ab auditu percipitur. ¶ Aduerte
etiā ꝙ per ſe capitur dupl̄r vno mō vt idē eſt ꝙ
non per accidens. ⁊ ſic capitur hic. alio modo vt
idem eſt qđ non per alterū. ¶ Aduerte tertio
ꝙ auditus eſt vna potētia ſenſitiua que cogno-
ſcit ſonos ſicut viſus eſt potētia que cognoſcit
colores. ¶ Aduerte quarto ꝙ percipit̄ in diffi-
nitione ſoni eſt idem quod cognoſcitur ita ꝙ eſt
ſenſus percipit̄ ab auditu. i. cognoſcit̄. ¶ Ad-
uerte quinto ꝙ in diffinitionibus vt plurimū ꝓ
mus terminus qui ponitur poſt copulam ponit̄
loco generis. ⁊ reſiduū ponitur loco differentie
Unde proprie ponitur ad differētiā ſenſibiliū
cōmuniū que pluribus ſenſibus percipiunt̄ per
ſe ponitur ad differentiā per accidens cū nō ſūt
ſubſtātie. ab auditu ponitur ad differētiā alioꝝ
ſenſibiliū ꝓprioꝝ que ab alijs potentijs ꝑcipit̄
vt videbit̄ in libris de anima.

Quid ſit ſonus. — *Proprie quot modis capit̄* — *Primus terminus poſitꝰ in aliq̄ diffinitiōe pꝰ copulam ponit̄ loco gn̄is.*

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ diffinitio ſo
ni eſt bene poſita: q: ſibi conueniunt ꝯditiones
bone diffinitionis: que ſunt tres. Prima ꝙ diffi
nitio conueniat cuilibet contento ſub diffinito.
Secūda ꝙ diffinitio cōueniat ſoli diffinito id ē
ꝙ diffinitio perſonaliter ſumpta nō predicetur
de aliquo quin diffinitū de illo predicetur. Ter-
tia ꝙ diffinitio manifeſtet diffinitū. Et ſi quis q̄
rat quid eſt ibi diffinitū dicendo ſonus eſt quic
quid. vtrū ſit ille terminꝰ ſonus vel res ſignifi-
cata per ſonū. Reſpondetur ꝙ diffinitum pōt
capi dupliciter. vno modo ꝓ illo quod manife-
ſtatur per diffinitionem. ⁊ ſic res ſignificata per
illū terminū ſonus diffinitur. Alio modo capit̄
diffinitum pro illo de quo predicatur vel predi
cari pōt diffinitio. et ſic dico ꝙ ille terminꝰ ſonꝰ
diffinit̄. Et ſi dicas diffinitio dꝫ ꝑdicari de illo
qđ per ipſam manifeſtat̄. Dicit̄ ꝙ nō opoꝛtꝫ: ſed
ſufficit ꝙ predicet̄ de termino ſupponēte ꝓ illa re.
¶ Et ſi q̄ras nōne res pōt ꝑdicari d̄ alia re. di-
co ꝙ hoc pōt ītelligi dupl̄r. vno mō ꝙ ex vna re
cū alia re fiat vna ꝓpoſitio in qua ſit ſubiectum
et predicatū. ⁊ ſic dico ꝙ nō. Alio mō pōt intel-
ligi ꝙ vna res cōcipiatur in oꝛdine ad aliā rem
et ſic dico ꝙ vna res bene predicatur de alia. i.
cōcipitur de alia ſeu in oꝛdine ad aliam

Conditiones req̄ſite ad bonaꝫ diffinitionē

Sciendū eſt tertio ꝙ diuiſio ſoni
in qua dicit̄ ſonoꝝ alius vox aliꝰ nō vox eſt ſuf-
ficiens et debet ſic intelligi. de numero ſonoꝝ
Alius eſt ſonus vox. Alius ſonꝰ nō vox. Unde
tres ꝯditiones requiruntur ad bonā diuiſionē.
Prima ꝙ mēbra diuidentia ſint oppoſita id eſt
ꝙ nō poſſunt de ſe inuicem predicari mediante
iſto ſincathegorematice foꝛmal̄r. Secūda ꝙ mem
bra diuiſiōis nō excedāt diuiſum. i. ꝙ mēbra di
uiſionis diſiunctim ſumpta nō predicent̄ de ali
quo de quo nō predicetur diuiſū. Tertia ꝙ di
uiſum nō excedat mēbra diuiſionis. i. ꝙ diuiſū
nō predicetur de aliquo de quo non predicetur
diſiunctum ex mēbris diuidentibꝰ cōſtitutum.
Unde diuiſio eſt quidam motꝰ ſciendi vt ſupe-
rius viſū eſt ita ꝙ aliquid diuidi logicaliter lo
quendo non eſt aliud ꝙ a poſteriori manifeſtari
quo ad eius cōmunitatē ſeu ſignificationē vel
quando dicitur ꝙ aīal diuidit̄ per rationale: et
irrationale. i. a poſteriori manifeſtatur eius cō-
munitas per rationale et irrationale. ⁊ nō eſt in
telligendū ꝙ diuidatur per partes integrales
ſicut lignū per fruſta.

Arguitur ſic primo oīs bona diffi
nitio debet vere et affirmatiue predicari de dif-
finito. ſed diffinitio ſoni vere ⁊ affirmatiue non
predicatur de ſono: igitur diffinitio ſoni nō eſt
bona. ¶ Secūdo ſic. diffinitio ſoni ꝯuenit alijs
a diffinito: igitur nō eſt bona. antecedēs patet.
q: conuenit ſilentio quod non eſt ſonus: igitur.
¶ Tertio ſic. diffinitio ſoni nō conuenit cuilibꝫ
cōtēto ſub diffinito. igitur nō eſt bona. anᷓcedēs
patet: q: non conuenit iſti ſono ꝑticulari. q: tal̄
ſonus preciſe nō ꝑcipitur ab auditu cum multi
alij ſoni ab illo percipiantur ab auditu.

Ad primū dicitur quod in diffini
tione ſoni ly quicquid nō capitur vniuerſaliter
vt tantū valeat ſicut omne ens: ſed capitur ꝑti-
culariter vel indefinite vt tantū valet ſicut ali-
quod ens vel aliqđ ſenſibile. ita ꝙ eſt ſenſus. ſo
nus eſt quicq̄d. i. aliquod ſenſibile. ¶ Ad ſecū-
dū dicit̄ ꝙ ſilentiū percipitur ab auditu priua
tiue tanq̄ carentia ſoni ⁊ nō poſitiue. ¶ Ad ter
tium dicitur ꝙ ly preciſe poteſt determinare ly
ſenſibile: ita ꝙ ſit ſenſus iſte ſonus percipit̄ ab
auditu ⁊ nō alius: ⁊ ſic eſt falſa. alio modo vt de
terminat ly auditu. ita ꝙ ſit ſenſus iſte ſonus ꝑ
cipitur ab auditu. ⁊ nō ab aliq̄ alia potētia ſen-
ſitiua ⁊ ſic eſt vera.

Textus.

Sonus vox eſt idē ꝙ ipſa vox. Un
de vox eſt ſonus ab oꝛe animalis ꝓ
latus naturalibꝰ inſtrumētis foꝛma
tus. Naturalia inſtrumēta quibꝰ vox
foꝛmatur ſunt nouē. ſ. guttur lingua
palatum quattuoꝛ dentes et duo la-
bra. verſus. Inſtrumēta nouem ſunt

Soni diffinitio.

guttur lingua palatum. Quattuor ⁊ dentes et duo labra ſimul. Sonꝰ non vox eſt qui generaſ ex colliſione duorum corpoꝝ inanimatoꝝ: vt fragor arboꝝ ſtrepidus pedū. Vocum alia ſignificatiua: alia non ſignificatiua. Vox ſignificatiua ē illa que auditui noſtro aliquid repreſentat. vt hō homine. Vox nō ſignificatiua eſt illa q̄ auditui nr̄o nihil repreſentat. vt buf baf. Vocū ſignificatiuarū alia ſigni- ficat naturaliter: alia ad placitū. vox ſignificatiua naturaliter eſt illa que apud oēs idem repreſentat vt gemi- tus infirmoꝝ latratus canū. vox ſi- gnificatiua ad placitum eſt illa que ad voluntatem primi inſtituētis ali- q̄d ſignificat: vt hō hoīez equꝰ equū.

¶ Pro declaratione textus ſupponitur. primo ꝙ ſonus vox ⁊ vox ſunt idē. Pro cuius declara- tione ſupponiſ primo ꝙ diffinitio ſoni vocis da- ta a petro hyſpano eſt inſufficiens. q: nō conue- nit omni voci: puta voci facte ab angelo in ali- quo corpore: que tamē eſt vere vox etiā ſignifi- catiua et tamē nō fit ab ore animalis cū angelꝰ nō ſit animal neq̧ corpꝰ qđ aſſumit: ſed poſſet dici ꝙ vox eſt ſonus cauſatꝰ ab ore animalis vl̄ ab aliquo equiualēte mediantibus naturalibꝰ inſtrumentis vl̄ equiualētibus. ¶ Scđo ſuppo- nitur ꝙ inſtrumēta ſupple principalia ⁊ propin- qua quibus cōplete et perfecte regulariter vox formatur ſūt nouē. ſ. guttur lingua ⁊ ſic de alijs Et diciſ notanter principalia propter pulmonē et arteriā vocalē que requiruntur ad formationē vocis. Dicitur etiā notanter ꝓpinqua ꝓpter ſo- nos fiſtularꝰ qui licet fiant ab inſtrumētis natu- ralibus nō tamē tanq̄ ab inſtrumētis ꝓpinquis ſed remotis quia inſtrumēta propinqua illoꝝ ſonorum ſunt fiſtula ⁊ illa foramina: etiā digiti ¶ Dicitur notāter cōplete ⁊ ꝑfecte propter vo- ces q̄ fiunt ab hominibꝰ carentibꝰ dentibꝰ quo- rum voces nō ſunt complete ⁊ perfecte. ¶ Ter- tio ſupponitur ꝙ diffinitio ſoni nō vocis eſt ſic intelligenda: ſonus nō vox eſt ſonus cauſatꝰ ex colliſione duoꝝ corpoꝝ inanimatoꝝ vel anima- torum ſe habētiū ad modū animatoꝝ vel vniꝰ ſupplentis vicem duoꝝ cuiuſmōi eſt ſonus factꝰ cum zona. Ex quo ſequiſ ꝙ nullus ſonus tube vel fiſtule vel organoꝝ diciſ proprie vox. Quar- to ſequiſ ꝙ ſonus echo nō videtur eſſe ſonꝰ vox quia nō fit imediate ab ore animalis. ſed ab ali- quo alio. ⁊ de hoc magis videbiſ in libris de aīa

Que ſūt inſtrumēta principalia quibus vox formaſ.

Scienđū eſt ſecundo ꝙ diuiſio vo- cis eſt talis ſcilȝ vocū alia ſignificatiua alia nō ſignificatiua que dȝ ſic intelligi de numero vocuȝ alia eſt vox ſignificatiua. alia eſt vox non ſignifi- catiua ⁊ eſt talis diuiſio ſubiecti in accidētia. vn̄ vox ſignificatiua eſt que nata eſt repreſentare aliquid aliud a ſe vel ſibi ſimili vel ſuo prolato- re vel aliqua vel aliqualiter niſi fuerit impoſita ad ſignificandū ſuū prolatorē. Ex quo ſequunſ multa correlaria. Primū ꝙ vox nō dicitur ſigni- ficatiua quia actu aliquid repreſentat: ſed ſuffi- cit ꝙ nata ſit repreſentare. Sequiſ ſecūdo ꝙ ſi- gna ſicut oīs nullus ſunt voces ſignificatiue: ⁊ tamē nihil repreſentent: ſed bene aliqualr̄: etiā nomina collectiua nō ſignificant proprie aliq̄d ſed aliqua: vel vt dicunt aliqui ſignificant colle- ctionē multoruȝ. Seq̄tur tertio ꝙ ad hoc ꝙ vox ſit ſignificatiua requiritur ꝙ ſignificet aliquid aliud a ſe. q: ſi nō. tunc omnis vox eſſet ſignifica- tiua cū omnis vox ſignificet ſe. Requiriſ etiam qđ ſignificȝ aliđ a ꝓlatore. quia nō ſic ſignificat ſuū prolatorem niſi ſupple illa vox eſſet īpoſita ad ſignificandū ſuū prolatorē. Requiriſ etiā ꝙ ſignificet aliud a ſibi ſimili vel aliqua vel aliq̄li- ter. Sequiſ ex hoc diffinitio vocis nō ſignificati- ue puta ꝙ vox nō ſignificatiua eſt que nō eſt na- ta ſignificare aliquid aliud a ſe vel ſibi ſimili vl̄ ſuo prolatore vel aliqua vel aliqualiter.

Diuiſio vocis.

Tertio ſciendū eſt ꝙ vocuȝ ſignifi- catiuaruȝ alia eſt ſignificatiua naturaliter alia ad placitū. Pro cuius declaratione ſupponitur ꝙ duplex eſt ſignificare ſcilicet naturaliter ⁊ ad placitum. vnde ſignificare ad placituȝ eſt ex im- poſitione vel vſu voluntario repreſentare ſuuȝ ſignificatuȝ: ſed ſignificare naturaliter eſt ex cō- ditione vel proprietate ſue nature aliq̄d vel ali- qua vel aliqualiter repreſentare. ⁊ iſtud eſt tri- plex. ſ. ſignificare naturaliter proprie cōmuni- ter ⁊ ex inſtinctu nature. ſignificare naturaliter proprie eſt ſeipſo formalr̄ aliquid vel aliqua vl̄ aliqualr̄ repreſentare cuiuſmōi ſunt ꝯceptꝰ vltima- ti qui nō ſunt niſi noticie actuales reꝝ. Ex quo ſequiſ ꝙ ꝯceptus vltimatus nō ſignificat ꝑ aliū cōceptū: ſed ſeipſo ſignificat: ſȝ ſignificare natu- raliter cōmuniter eſt mouere intellectuȝ ad for- mandū cōceptum de ſeipſo. Ex quo ſequitur ꝙ oīs res mundi ſignificat naturaliter cōmuniter Secūdo ſequiſ ꝙ ſcđe intētiones nō ſignificāt naturalr̄ cōmuniter cū nō poſſit mouere intelle- ctum: aliud eſt ſignificare naturalr̄ ex inſtinctu nature. vnde vox diciſ ſignificare naturaliſ ex inſtinctu nature que ex natura ſua. ⁊ nō ex īpoſi- tione nata eſt idē repreſentare apud oēs vt ge- mitus infirmoꝝ latratus canū qui apud omēs repreſentant dolorē vel gaudiū.

Vocū ſignificatiuaruȝ diuiſio.

Arguitur primo ſic. ſubiectū cuiuſ- libet ꝓpoſitionis aliquid ſignificat: ſed buf baf pōt eſſe ſubm̄ ꝓpoſitiōis. ergo aliq̄d ſignificāt ¶ Scđo ſic. oīs vox repreſentat ſeipſaȝ. g̊ oīs vox eſt ſignificatiua. ¶ Tertio ſic. ſoli ꝯceptus ſignificāt naturalr̄. ergo nulla vox ſignificat na- turaliter. antecedēs ꝓbatur. q: ſolū illud ſigni- ficat naturalr̄ quod eſt ſimilitudo rei naturalis cuiuſmodi ſunt ſoli cōceptus: igitur.

Dicitur ad primũ ꝙ nõ oportet ꝙ omne illud quod eſt ſubiectũ alicuius ꝓpõnis ſit vox ſignificatiua niſi capiẽdo ſignificare large vt ſe extẽdit ad ſignificare naturalr̄ cõmuniter. ¶ Ad ſcõm dicit̄ ꝙ bene probat ꝙ oīs vox ſignificat naturalr̄ cõiter qḋ nõ negam⁹: ſed nõ probat ꝙ oīs vox ſignificet ad placitũ ⁊ illud negamus. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ bene probat ꝙ ſoli cõceptus ſignificent naturalr̄ ꝓprie. ſed non probat ꝙ ſoli ꝯceptus ſignificent naturalr̄ cõiter: vel ex inſtinctu nature. ¶ Aduerte tamen ꝙ ꝯceptus nõ vltimati ſicut ſunt noticie actuales vocũ vel ſcripturarum ſignificatiuarũ ſignificant naturaliter ad placitum. nam ſignificant voces vel ſcripturas naturalr̄ ꝓprie et ſignificant res repreſentatas per voces vel ſcripturas ad placitum.

Uocum ſignificatiuarum ad placitum. alia complexa: alia incomplexa: complexa vt oratio: incomplexa vt nomen vel verbum.

¶ Sciendum eſt primo ꝙ vocũ ſignificatiuarũ ad placitũ: alia cõplexa alia incõplexa. ¶ Pro cuius declaratione ſupponit̄ primo ꝙ vox ꝯplexa eſt illa cui correſpõdet cõceptus cõplex⁹ in anima ſiue q̃ ſubordinat̄ cõceptui cõplexo qui ab aliquib⁹ dicit̄ cõplexus nõ ꝙ realiter et formaliter ſit cõpoſitus ex pluribus cõceptib⁹ ſeu noticijs: ſed ſolũ extrinſece: quia eſt de obiecto cõplexo: vel qr̄ equiualet plurib⁹ vocibus in ſignificando. Ex quo ſequitur ꝙ alicui ſimplici voci poteſt correſpondere conceptus cõplexus in mente: vt pꝫ de iſta littera a. que ſi imponeretur ad ſignificandũ hoīem currere: tunc a. eēt vox cõplexa: licet nõ cõponeret̄ ex pluribus vocibus: qr̄ hoc nõ requirit̄. ſed ſufficit ꝙ ſibi correſpõdeat ꝯcept⁹ ꝯplexus. i. ꝙ ſubordinet̄ conceptui cõplexo qḋ nihil aliud eſt q̃ ſignificare ſuũ ſignificatũ mediãte ꝯceptu cõplexo. ¶ Secũdo ſupponit̄ ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ vox dicat̄ cõplexa ſm grãmaticũ: oportet ꝙ ſit cõpoſita ex pluribus vocib⁹. ſed hoc nõ requirit̄ ſm logicũ. ſed ſufficit ꝙ ſubordinet̄ ꝯceptui ꝯplexo. ¶ Tertio ſupponit̄ ꝙ vox incõplexa eſt cui correſpondet cõceptus incõplexus ſiue que ſubordinat̄ conceptui incõplexo: vt iſta vox hõ. ¶ Quarto ſupponit̄ ꝙ duplex eſt ꝯplexũ. ſ. diſtans ⁊ indiſtãs. Cõplexũ ē duplex diſtans eſt cõplexũ ꝓpõnale vel cui⁹ extrema vniūtur adinuicē ꝑ copulã verbalē. Indiſtans eſt ꝯplexum non propoſitionale vel cuius extrema ſe habent ſicut determinatio ⁊ determinabile ſine tamen copula verbali.

Nomis diffinitio Nomen eſt vox ſignificatiua ad placitum ſine tẽpore cuius nulla ps ſeparata aliquid ſignificat finita et recta. vox in iſta diffinitiõe ponitur loco generis. ſignificatiua ponitur ad differentiam vocis nõ ſignificatiue. Ad placitum ponitur ad differentiam vocis ſignificãtis naturaliter: ſine tempore ponitur ad differẽtiã verbi quod ſignificat cum tempore. Cuius nulla ps ſeparata ſignificat aliquid: ponitur ad differẽtiã orationis cuius ptes ſeparate aliq̃d ſignificãt. Finita ponitur ad differẽtiam noīs infiniti qḋ nõ eſt nomẽ ſm logicum. ſed nomẽ infinitũ: vt nõ hõ non equus. Recta ponitur ad differẽtiã noīm obliquorũ: vt catbonis catboni que nõ ſunt noīa ſm logicũ. ſed nomina obliqua vel caſus nominũ. vnde ſolus rectus ſm logicum dicitur eſſe nomen.

¶ Nomen poteſt capi dupliciter. vno mõ pro per ſe ſignificato ſeu ſcđe intẽtionaliter. ⁊ ſic ē intẽtio ſcđa attributa voci ſignificatiue ad placitũ: ⁊ ſic capitur hic: nam q̃cquid principaliter diffinit logic⁹ eſt ſcđa intentio. ¶ Et ſi quis dicat nulla ſcđa intentio eſt vox. Reſpõdet̄ ꝙ verum eſt ꝙ nulla ſcđa intentio eſt vox ſm pđicationem formalẽ: tñ bene eſt vox ſm predicationem fundamentalẽ ſeu accidentalẽ. vñ dicit̄ nomen eſt vox: ſenſus eſt nomẽ eſt vna ſcđa intentio fundata ſeu attributa voci ſignificatiue ad placitũ. ex quo ſequit̄ ꝙ ibi ꝓprie nõ diffinit̄ nomen vocale neqꝫ ſcriptũ neqꝫ mẽtale. ſed nomẽ ſcđe intentionalr̄ captũ qḋ nõ eſt niſi ſcđa intẽtio attributa alicui illoꝝ. Et ſi q̃s dicat oē nomẽ vel eſt nomẽ vocale ſcriptũ vel mẽtale: ergo aliqḋ illoꝝ ibi diffinit̄. dr̄ ꝙ verũ eſt ꝙ oē nomẽ eſt mẽtale vocale vel ſcriptũ capiẽdo nomẽ prime intẽtionalr̄ ſeu ꝓ denoīato. ſed nõ capiẽdo nomen ſcđe intẽtionalr̄ ſeu pro per ſe ſignificato. alio mõ ergo accipit̄ nomẽ prime intentionalr̄: et ſic nõ eſt niſi nomẽ mẽtale vocale vl̄ ſcriptũ. Quõ ſecunda intentio eſt vox.

Sciendũ eſt tertio ꝙ pro maiori declaratione ſupponit̄ prĩo ꝙ duplex eſt intentio. ſ. prima ⁊ ſcđa. vnde intẽtio prĩa eſt res cognita vl̄ cognoſcibilis nõ cauſata ꝑ actum comparatiuũ noſtri intellect⁹ cõparata ad aliud: ſꝫ ſcđa intentio eſt reſpectus rationis cauſatus ꝑ actum cõparatiuũ noſtri intellectus vel ꝑ actuꝫ alterius potẽtie collatiue. ¶ Scđo ſupponitur ꝙ nomẽ capit̄ tripl'r. Uno mõ large ꝓ omĩ illo qḋ põt reddere ſuppoſitũ verbo ſiue ſumat̄ materialiter ſiue pſonalr̄. ⁊ ſic oīs vox põt dici nomen. Scđo mõ ꝓprie ꝓ omĩ illo qḋ ſignificatiue ſumpto põt reddere ſuppoſitũ verbo pſonali modi finiti: ⁊ ſic nomẽ infinitũ eſt nomẽ. Tertio mõ capitur nomẽ propriſſime ꝓ voce finita ⁊ recta cui⁹ ptes ſepate nihil ſignificant. i. q̃ nõ ſubordinãtur cõceptui cõplexo q̃ ſignificatiue ſumpta põt reddere ſuppoſitum v̄bo per-

Duplex eſt intentio.

Noīs acceptiões

ſonali modi finiti. ¶ Tertio ſupponitur q̃ in diffinitione noīs debet intelligi cathegoremati camata q̃ eſt ſenſus nomē eſt vox cathegoremati ca ſupple. ⁊ per hoc remouētur adiectiua adie ctiue tenta. Uñ aliq̃ vox dr̃ cathegoremantica tri pliciter. Pr̃io mō rōne officij que ſignificatiue ſumpta pōt reddere ſuppoſitū verbo pſonali. modi finiti. Scd̃o mō rōne ſignificatōis tm̄ que eſt ipoſita ad ſignificandū aliq̃d vel aliqua ſiue reddat ſuppoſitū verbo pſonali ſiue nō. Tertio mō rōne officij ⁊ ſignificationis ſimul q̃ eſt ipo ſita ad ſignificandū aliq̃d vel aliq̃: ⁊ cū hoc pōt reddere ſuppoſitū verbo. Et per oppoſitū aliq̃ vox dicit̃ ſincathegoremantica trib⁹ modis: ſcilꝫ rōne ſignificatōis tm̄: rōne officij tm̄. ⁊ ratione officij ⁊ ſignificationis ſimul.

Primo arguitur ſic: adiectiuis ad iectiue tentis ꝯuenit diffinitio noīs: ⁊ tm̄ nō ſūt nomīa cū nō poſſint reddere ſuppoſitū verbo pſonali modi finiti. ⁊ ſilr̃ pōt argui de pticipijs adiectiue tentis. ¶ Scd̃o ſic: ꝓnomina ſunt nomina ſm̄ logicū: ⁊ tm̄ ipis nō ꝯuenit diffinitio nominis cum ſint pura ſincathegoremata: g̃ diffinitio noīs nō eſt bona. ¶ Tertio ſic. noīa infinita noīa obliqua poſſunt reddere ſuppoſitū verbo ⁊ eſſe ſubiectum in propoſitionib⁹: ergo ſunt nomina ſm̄ logicum.

Ad primū dicitur q̃ noīa adiectiua adiectiue tenta nō ſunt noīa ſm̄ logicū: quia ſūt ſincathegoremata rōne officij cū nō poſſint reddere ſuppoſitū verbis. ⁊ ſimilr̃ dicat̃ de participijs. participia tm̄ ⁊ adiectiua ſubſtātiue ſūpta ſūt bene noīa ſm̄ logicū. ¶ Et ſi quis dicat q̃ participia ſignificāt cū tpe. Reſpōdetur q̃ ſignificant cum tpe indetermiato ⁊ nō determiato. ¶ Ad ſcd̃m dr̃ q̃ pronoīa poſſunt capi dupliciter. vno mō pure pronoīalr̃: ⁊ ſic nō ſunt noīa ſm̄ logicū: q: ſunt pura ſincathegoremata. alio mō accipiūtur pro ſuis relatis vel demōſtratis et ſic ſunt bene noīa ſm̄ logicū: adhuc capiendo nomen large cum vt ſic ſubordinentur ꝯceptui complexo. ¶ Ad tertium dicitur q̃ nomen infinitum bene eſt nomen capiēdo nomē large: ſed non capiendo nomē propriſſime. de noībus obliquis dicitur q̃ bene poſſūt reddere ſuppoſitum verbo imperſonali modi infiniti. De nominib⁹ compoſite figure dicitur q̃ non ſunt nomina capiendo nomen propriſſime cū ſubordinentur conceptui complexo ſunt tamen bene noīa capiendo nomen large.

Tertius.

v Erbū eſt vox ſignificatiua ad placitū cū tēpore cuius nulla pars ſeparata aliquid ſignificat finita et recta. Cū tempore ponitur ad differētiā nominis q̃d ſignificat ſine tempore. Finita ponitur ad differentiā verbi īfiniti: vt nō currit: nō laborat que non ſunt verba ſm̄ dyalecticū: ſed verba infinita. Recta ponitur ad differentiam verboꝝ obliquoꝝ vt currebā cucurri cucurrit currebat que non ſunt verba ſm̄ dyalecticum: ſed verba obliqua: vnde ſolum verbū preſentis tēporis indicatiui modi ſm̄ dyalecticū dicitur eē verbū. Reliqua vero verba eiuſdem modi ⁊ alioꝝ modorum dicuntur verba obliqua. alie vero particule ponūtur hic eadem ratione qua ponebantur in diffinitione nominis. Et ſciendum eſt q̃ dyalecticus pōit tm̄ duas partes orationis: ſcilicet nomen et verbum: alias autem appellat ſincathegorematicas id eſt cum alijs ſignificatiuas.

ſ Ciendum eſt primo q̃ verbū ibi accipit̃ eodē modo ſcd̃e intētionalr̃. ſicut nomē accipit̃. vñ v̄bū triplr̃ accipit̃. vno⁰ cōit̃ ꝓ voce q̃ pōt eſſe appoſitū in oratiōe reſpectu noīs ſubſtātiui. Alio mō ꝓprie ꝓ voce q̃ ſignificatiue ſumpta pōt eſſe appoſitū in oratione reſpectu noīs noīatiui caſus. alio mō ꝓpriſſime et ſic eſt vox ſimplex q̃ ſignificatiue ſumpta poteſt eſſe appoſitū reſpectu noīs noīatiui caſus in ꝓpoſitione ſimplr̃ prima. vñ ꝓpoſitio ſimplr̃ prima eſt q̃ cōponit̃ ex noīe ꝓpriſſime ſūpto ⁊ verbo p̄ſentis tpis indicatiui modi. ⁊ dicit̃ ſimplr̃ prima ꝓ tanto q̃ alie de preterito ⁊ futuro reducunt̃ ad eā ⁊ nō econtra ad hoc q̃ fiāt vere. ⁊ ſic verbū ꝓpriſſime captū diffinit̃ a petro hyſpano q̃ diffinitio dꝫ ſic intelligi: verbum eſt vnum intētionale q̃d attribuit̃ voci cathegorematice ex officio ſignificatiue ad placitū cum tpe determiato cui⁹ nulla ps ſeparata ſignificat. i. cui in mente nō correſpōdet ꝯceptus cōplexus finite. i. ſine negatione infinitāte ⁊ recte id eſt preſentis temporis indicatiui modi.

Sciendū eſt ſcd̃o q̃ omne verbum quod eſt preciſe copula eſt purū ſincathegorema. vt illud verbū eſt tertium adiacēs eſt purū ſincathegorema nihil ſignificans: ſed tm̄ denotans vniōn̄ predicati cū ſubiecto ſiue ita ſit in re ſiue nō: ſꝫ ipm̄ verbū eſt ſcd̃m adiacens ē qñ nō ponit̃ aliud p̄dicatum materiale ab ipo verbo eſt vel a ſuo participio: ⁊ tunc eſt partim ſincathegorema: q: tunc equalet copule ⁊ participio. Ex quo ſeq̃tur vnū ſatis ꝓbabile q̃ l; eſt ſm̄ adiacens nō eſt verbum capiēdo verbū propriſſime: q: eſt vox cōplexa cū ſubordinet̃ conceptui cōplexo. Sequit̃ ſcd̃o q̃ ſolū eſt tertium adiacens eſt verbū capiendo verbū ꝓpriſſime cum tale ſolum ſit vox incomplexa. Sequit̃ tertio q̃ illud quod eſt verbū ꝓpriſſime ſumptū

Quō pronoīa dicūr noīa apd logicum.

Quid eſt verbum.

Verbū quot modis accipitur.

eſt purū ſincathegorema. ¶ Et ſi qs dicat ergo nullū verbum adiectiuū eſt verbū ſm logicū cuiuſmodi eſt currit. Dico ꝙ verum eſt capiendo verbum ꝓprijſſime cum nullū tale ſit vox incōpleta. ſed cōpleta que correſpōdet conceptui complexo. equiualet participio ⁊ copule.

Sciendum eſt tertio ꝙ pro maiori declaratione ſupponit̄ primo ꝙ duo req̄runt̄ ad hoc ꝙ aliqđ verbum dicat̄ rectū. ſcꝫ ꝙ tale verbum ſit indicatiui modi ⁊ ꝙ ſit p̄ſentis temporis. Ex quo pꝫ ꝙ verbū dicit̄ obliquū tripliciter. Uno mō q: nō eſt indicatiui modi licet ſit preſentis tp̄is vt amare. Alio mō q: nō eſt preſent' temporis: ſꝫ ſit indicatiui modi vt amabā. Alio modo q: nō eſt p̄ſentis temporis neq̧ indicatiui modi. ¶ Secūdo ſupponit̄ ꝙ verbum infinitū eſt qđ eſt cōpoſitum ex verbo finito et negatione cadente ſupra illud verbū rōne ſui participij vt nō currit. qđ tm̄ valet ſicut eſt nō currēs. ¶ Tertio ſupponit̄ ꝙ verbum qđ eſt pura copula nō pōt infinitari cū ſit purū ſincathegorema. ex iſtis pꝫ ꝙ tm̄ ſunt due ꝑtes orationis ſm logicū: ſcꝫ nomē ⁊ verbū: q: ille due ſufficiunt ad ꝯſtitutionē ꝓpoſitionis cathegorice etiam ſolū iſte due ſunt ſincathegorematice rōne officij: alij ſunt ſincathegorematice ratione officij: quia ſignificatiue ſumpte nō pn̄t eē ſuppoſitum verbi perſonalis modi finiti neq̧ oppoſitum reſpectu noīs noīatiui caſus.

Duo requirūtur antequā aliqđ verbū dicat̄ rectum.

Quot ſūt ꝑtes orōnis ſm logicum.

Arguitur ſic p̄mo nullum nomen ſignificat cum tp̄e: ſed verbū eſt nomē: igit̄ non ſignificat cū tp̄e minor ꝓbatur: q: verbū pōt eē ſuppoſitū in oratione: ergo eſt nomē. ¶ Scđo ſic. eſt tertiū adiacēs eſt verbū ſm logicum: ⁊ tn̄ nō eſt vox ſignificatiua ad placitū cum ſit purū ſincathegorema: igit̄. ¶ Tertio ſic: in qualibet ꝓpoſitione affirmatiua ſubm ⁊ p̄dicatū debēt pro eodē ſupponere. ſꝫ in iſta ꝓpoſitione v̄buꝫ eſt vox ly verbum ⁊ ly vox nō ſupponūt ꝓ eodē nam ly verbum videtur ſupponere ꝓ vna ſecūda intentione que nō eſt vox.

Ad primū diſtinguitur minor vel capiēdo verbū materialr̄. ⁊ ſic eſt vex ꝙ v̄bū eſt nomē vel capiēdo verbū ꝑſonaliter ⁊ ſignificatiue. ⁊ ſic eſt falſum ꝙ verbū ſit nomē. ¶ Ad ſecūdum d: qđ eſt tertiuꝫ adiacēs ſignificat aliq̄liter ꝙ ſufficit ad hoc qđ ſit vox ſignificatiua. ¶ Ad tertiā pōt dici ꝓ nunc negādo illā maiorem vel ꝙ illa regula eſt vera in p̄dicatione formali ⁊ q̄ditatiua: ſed in p̄dicatione fundamentali cuiōi eſt iſta verbum eſt vox vel pōt dici ⁊ forte melius logicaliter loquendo ꝙ ly verbuꝫ ſupponit ꝓ verbo vocali cognotando vnam ſecundam intentionem ſibi attribui.

Oratio eſt vox ſignificatiā ad placitū cuꝰ ꝑtes ſeꝑate aliq̄d ſignificāt Enꝰ ꝑtes ſeparate aliq̄d ſignificāt hoc totū ponit̄ ad dr̄īaꝫ noīs ⁊ verbi quoꝝ ꝑtes ſeꝑate nihil ſignificant.

Alie v̄o ꝑticule ponūt̄ hic eadē rōe q̄ in diffinitiōe noīs ⁊ verbi ponebāt̄.

Orationū alia perfecta alia impfecta. Perfecta eſt illa que ꝑfectū ſenſum generat in aīo auditoris. vt hō currit. Impfecta eſt illa q̄ impfectū ſenſum generat in aīo auditoris. vt hō albus. Orationū ꝑfectaꝝ alia indicatiua vt hō currit alia imperatiua vt petre fac ignē. Alia optatiua vt vtinā eſſem bonus clericus: alia cōiunctiā vt ſi veneris ad me dabo tibi equū. alia deprecatiā vt miſerere mei deꝰ. Harū aūt orationū ſola indicatiua d: eſſe ꝓpoſitio.

Orationis diuiſio.

¶ Supponit̄ primo ꝙ oratio ſicut alij termini ſcđe intētionis capit̄ duplr̄. vno mō ꝓ ꝑ ſe ſignificato ſeu ꝓ illo qđ primo ⁊ ꝑ ſe ſignificat. ⁊ ſic capitur ꝓ intētione ſcđa attributa orationi vocali ſeu voci cōplexe ſignificatiue ad placitū et ſic volūt aliq̄ qđ ſic ibi accipiat̄ ⁊ qđ ſit p̄dicatio fundamētalis ſeu accidētalis ſicut diceretur nomē eſt vox. alio modo accipit̄ ꝓ denomīato ſeu ꝓ ſignificato materiali. ⁊ ſic accipit̄ pro oratione mētali vocali vel ſcripta. ita qđ ſicut iſte terminꝰ albꝰ de ꝑ ſe ſignificato ſignificat albedinē ⁊ de ſignificato materiali ⁊ ſecūdario ſignificat oēm rem habentē albedineꝫ. ita q̄libet terminꝰ ſcđe intētionis cōcretiue deſignatus ſeu in cōcreto de ꝑ ſe ſignificato ſignificat ſecūdam intentionē ⁊ de ſignificato materiali ſeu ſecundario ſignificat illud cui attribuitur: ſeu de quo denoīatuꝫ p̄dicat̄. Dicunt tn̄ aliq̄ ⁊ multū ꝓbabiliter ꝙ qū dr̄ oratio eſt vox ibi iſte terminus oratio diffinit̄ ſupponens ꝓ oratione vocali. ¶ Aduerte vlteriꝰ ꝙ orationē ſignificare ad placitū pōt intelligi duplr̄. vno mō rōe ſuarum partiū ⁊ nō ex impoſitione ſui cuiuſmodi eſt oratio vocalis cōpoſita ex pluribꝰ vocibus ſignificatiuis cuiuſmodi eſt iſta oratio. homo ē aīal: que ſm ſe totam nunq̄ fuit impoſita ad ſignificandum. ſed ſoluꝫ rōne ſuaꝝ partiuꝫ. alio modo ex impoſitione ſui ſicut pꝫ de oratione vocali nō cōpoſita ex pluribꝰ vocibus ſignificatiuis cuiuſmodi eſſet iſta littera a ſi eſſet impoſita ad ſignificandū tm̄ q̄tuꝫ ſignificat iſta oratio homo eſt aīal. Ex quo ſequit̄ ꝙ oratio dicit̄ ſignificatiua ad placituꝫ vel ex impoſitione ſui vel ſuarum partium.

Secundo ſciendū eſt ꝙ oratio prime intētionaliter capta eſt triplex: ſcꝫ mētalis vocalis ⁊ ſcripta. vnde oratio mentalis non eſt aliud q̄ conceptus complexus ſiue talis conceptus dicatur cōplexus: q: in ſignificando equiualet pluribꝰ vocibꝰ ſignificatiuis ſiue compo-

ratur ex pluribus conceptibus. ſed oratio voca
lis eſt que ſubordinaт̃ orationi mētali ⁊ ſimili=
ter ſcripta ſiue componaт̃ ex pluribus vocibus
ſiue nō. Et ſic patʒ quod iſta particula: ſcʒ cuius
partes ſeparate aliquid ſignificāt: nō ſic dʒ in
telligi que ſubordinaт̃ conceptui complexo. Ex
quo ſequitur ꝙ nōīa que ſunt compoſite figure
ſm̄ grāmaticum ſunt orationes ſm̄ logicum.
¶ Sequitur vlteri⁹ ꝙ in diffinitione orationis
nō ponitur cū tpe: eo ꝙ multe ſunt orōnes in qui
bus nulla pars ſignificat cū tpe vt hō alb⁹: neqʒ
ponit̃ ſine tpe cū multe ſint orationes in quib⁹
partes ſignificant cū tempore. ⁊ ſicſi diceretur
cum tempore vel ſine tempore diffinitio oratio
nis nō cōueniret omni orationi.

Sciendum eſt tertio ꝙ orationuʒ
alia pfecta alia imperfecta que diuiſio ſic intel
ligit̃ de numero orationū alia pfecta alia impꝯ=
fecta. oratio pfecta eſt que pfectum ſenſum ge
nerat in aīo auditoris. i. pfectum cōceptū ſeu
orationē mentalē vltimatā nō interrogatiuam
in qua nōīatiuus reddit ſuppoſituʒ verbo pſo=
nali modi finiti. ſʒ orō impfecta eſt q̄ impfectuʒ
ſenſum generat in aīo auditoris. i. orationē mē
talem vltimatā interrogatiuā vel in qua nōīa=
tiuus nō reddit ſuppoſitū verbo pſonali modi
finiti. Et ſic pʒ ꝙ pſenſuʒ nos nō intelligimus
aliud q̄ ꝓpoſitionē mentalē. ¶ Supponit̃ vl=
terius ꝙ de numero orationuʒ pfectarū. alia eſt
indicatiua in qua ponit̃ verbuʒ indicatiui mo=
di vt petrus currit. alia imperatiua in qua poni
tur verbū imperatiui modi: vt petre fac ignem
alia optatiua in qua ponit̃ verbū optatiui modi
vt vtinam eſſem bon⁹ cleric⁹. alia ꝯiunctiua in
qua ponit̃ verbū ꝯiunctiui modi vt cū veneris
ad me dabo tibi equuʒ. alia eſt depcatiua q̄ im=
portat depcationē que ꝓprie fit p verbū impe
ratiui modi. ideo nō differt ab imperatiua niſi
rōne depcationis. Et ſubdit ꝙ ſola indicatiua
ſupple cathegorica dr̄ ꝓprie ꝓpoſitio: q2 alie
nō ſignificant verū vel falſum niſi reducant̃ ad
indicatiuā. Et dr̄ notanter cathegorica: q2 mul
te ſunt ypothetice determinate vere que nō ſūt
indicatiui modi vt ſi aſinus volaret aſinus ha=
beret alas: et ſic de alijs.

Arguitur ſic primo ſi diffinitō ora
tionis eſſet bona ſequeret̃ ꝙ ibi diffiniret̃ ora=
tio ꝓ per ſe ſignificato vel ꝓ denoīato. ſʒ nullū
illorum eſt dicendū: igit̃. Primo nō ꝓ denoīa=
to q2 eſt q̄d complexū cū nō ſit niſi oratio mēta
lis vocalis vel ſcripta: neqʒ ꝓ per ſe ſignificato
nam ibi illud diffinit̃ de quo vox ſignificatiua
ad placitū ⁊c. q̄d eſt diffinitio orationis eſſentiali
ter p̄dicat̃: ſed nō p̄dicat̃ de oratione ſcd̄e intē=
tionaliter capta ſed magis de oratione pme in
tentionaliter capta: igit̃. ¶ Scd̄o ſic multe ſūt
orationes quarū partes ſeparate nihil ſignifi=
cant: igit̃. diffinitio orationis non eſt bona. aña
pʒ. nam ſi iſta littera a imponeret̃ ad ſignificā=
dum tm̄ q̄tum ſignificat iſta oratio hō eſt aīal
tunc a eſſet oratio. ⁊ tm̄ eius ptes ſepate nihil ſi
gnificant. ¶ Tertio ſic illa ꝓpoſitio vellē eſſe
bon⁹ clericus eſt vera. ⁊ tm̄ nō eſt indicatiui mo
di: ſed optatiui: igitur male dicit̃ ꝙ ſola indi=
catiua dicit̃ determinate vera.

¶ Ad primuʒ pōt dici ꝙ ibi diffini
tur oratio ꝓ per ſe ſignificato. Et ad improba=
tionē dicatur ꝙ diffinitio orationis dr̄ eſſentia
liter de oratione. nam in diffinitionib⁹ ſecūda=
rum intētionū vel plurū intelligit̃ aliq̄s actus
ſignatus: vt in iſta. oratio eſt vox intelligit̃ orō
eſt vna ſcd̄a intētio q̄ attribuit̃ voci ſignificati
ue. mō iſta diffinitio ſic intellecta p̄dicat̃ d̄ ora
tione ꝓ denoīato accidētaliter. Ad ſcd̄m cū dr̄
ꝙ partes orōnis ſepate aliq̄d ſignificāt debet
intelligi ꝙ ſubordinent̃ cōceptui cōplexo. Ad
tertium dr̄ ꝙ iſta oratio vellē eſſe bon⁹ clericus
pōt capi ꝓprie vt ſignificat deſideriū: ⁊ ſic pro
prie nō eſt vera neqʒ falſa. alio mō pōt capi lo=
co iſtius ego volo eſſe bon⁹ clericus vl̄ loco iſti⁹
voluntas mea eſt eſſe bon⁹ clericus: ⁊ ſic iſta be
ne eſt vera vel falſa. ¶ Textus.

Propōis diffinitio

Propoſitio eſt oratio verū vel fal
ſuʒ ſignificās indicādo vt hō currit
Propoſitionū aūt alia cathegorica
alia ypothetica. Cathegorica eſt il=
la que hʒ ſubiectū ⁊ predicatū ⁊ co
pulam tanq̄ principales ptes ſui:
vt hō currit. In hac eni ꝓpoſitione
homo eſt ſubiectū currit vero p̄dica
tum ⁊ q̄d cōiungit vnū cū alio eſt co=
pula: vt pʒ reſoluēdo hō currit id ē
hō eſt currēs hō eſt ſubiectū currēs
predicatū ⁊ illud verbū eſt copulat
vnū cū altero. Et dicitur cathegori
ca a cathegoriſo ſas. quod idem eſt
ꝙ predico predicas: vnde cathego=
rica id eſt predicatiua.

¶ Supponit̃ primo ꝙ ꝓpoſitio eſt oratio verū
vel falſum ſignificās. Supponit̃ ſcd̄o ꝙ ꝓpoſi
tio capit̃ dupl'r. vno mō ꝓprie vt idē eſt ꝙ pro
alio poſitio ⁊ ſic nō capit̃ hic: q2 ſolū ſic oratio
dr̄ ꝓpoſitio q̄ ponit̃ in ſillogiſmo ad inferendū
ꝯcluſionē. alio mō capit̃ large vt cōuertit̃ cum
enūciatiōe ⁊ ſic capit̃ hic ita ꝙ ꝓpō ⁊ enūciatio
idem ſunt. Supponit̃ tertio ꝙ ꝓpō capitur ad
huc dupl'r. vno mō ſcd̄e intētional'r vt eſt vna
ſcd̄a intētio attributa p denoīationē orōni mē=
tali vocali ⁊ ſcripte. alio mō accipit̃ pme itētio
nalit̃ ⁊ ſic nō eſt aliud q̄ propoſitio mētalis vo
calis ⁊ ſcripta. Supponit̃ quarto ꝙ ꝓpoſitio p̄
me intētionaliter capta eſt triplex: ſcʒ mētalis
vocalis ⁊ ſcripta: vn̄ ꝓpoſitio mētalis eſt ꝯcep
tus cōplex⁹ quo cognoſcit̃ aliq̄d cōplexū cōple
xe ſiue talis ꝯcept⁹ dicat̃ cōplexus ſolū equalē
ter vt dicūt aliq̄ ſiue formaliter ſic ꝙ cōponat̃
ex pluribus ꝯceptib⁹ ⁊ vno actu ſeu termīo mē
tali ſincathegorematico q̄ dicit̃ actus ⁊ nō con=

ceptus: quia non ſignificāt aliquid neq͡ aliqua: vt cōceptus quo cognoſcit̄ petrum currere dicitur propõ mētalis. Et eſt duplex. ſ. vltimata et nõ vltimata ſicut eſt duplex terminꝰ mētalis. ſ. vltimatus ⁊ nõ vltimatꝰ. ¶ Supponit̄ quinto q̄ noticia ſeu cōceptus cōplexꝰ eſt duplex. ſ. apprehenſiua ⁊ adheſiua: apphenſiua eſt qua ſimpliciter apphendit̄ aliqđ ɔplexum: ⁊ talis proprie dr̄ propõ mētalis: ſed adheſiua ſeu indicatiua dicitur qua indicatur ita eſſe vel nõ eſſe: et talis proprie nõ dicitur propoſitio mētalis.

Sciendũ eſt ſecũdo q̄ pro maiori declaratione ſupponitur p̄mo q̄ mediāte ꝓpõe res mētales ɔcipiunt̄ in ordie adinuicē. nõ tñ q̄ ex ipis fiat aliq̄ ꝓpõ q̄ dicat̄ propõ realis quaꝫ aliqui ponũt. q: nulla talis eſt ponēda. Et ſi dicatur res ſubijciũtur ⁊ p̄dicātur. igitur ex ipſis fiet propõ: dicit̄ q̄ nõ ſubijciũtur neq͡ p̄dicātur niſi ad iſtũ ſenſum. ſ. cōcipiũtur adinuicem mediante propõne mētali. ¶ Scḋo ſupponit̄ q̄ ſignificare verũ eſt de ſignificatõe totali ⁊ propoſitionali ſignificare eſſe qḋ eſt vel fore quod erit vel fuiſſe qḋ fuit. ⁊ hoc in affirmatiuis. ſꝫ in negatiuis eſt ſignificare nõ eſſe qḋ nõ eſt vel nõ fore qḋ nõ erit: vel nõ fuiſſe qḋ nõ fuit. Significare falſum eſt de ſignificatõe totali ⁊ ꝓpoſitionali ſignificare eſſe qḋ nõ eſt: vel fore qḋ nõ erit vl̄ fuiſſe qḋ nõ fuit. ⁊ ꝑ cōtrariũ dicatur in negatiuis. ¶ Ex quo ſequũtur aliqua. Primo q̄ licet iſti termĩ verum ⁊ falſum ſignificēt verũ vl̄ falſum nõ tñ ſunt propõnes: q: nõ ſignificāt ſignificatione propõnali. ¶ Sequit̄ ſcḋo q̄ licꝫ aliquid ſignificet̄ ꝑ propõnem illud tñ proprie nõ dicatur verũ ⁊ falſum. ⁊ qñ dicitur propõ ſignificat verũ. ergo ſignificatũ propõnis ſeu cōplexe ſignificabile dicitur verꝫ vel falſum. Reſpondetur negādo ɔñam: q: nõ dicit̄ ſignificare veruꝫ eo q̄ ſignificatũ ſit verum: ſed q: ſignificat vere vel falſe: vel ita eē ſicut eſt vl̄ nõ eē ſicut nõ eſt.

Sciendũ eſt tertio q̄ propoſitio prima ſui diuiſione diuiditur in propõnem cathegoricā ⁊ ypotheticaꝫ. vnde propoſitio cathegorica eſt illa que explicite vel implicite formaliter vel equiualēter habet ſubiectum ⁊ predicatum et copulam tanq̄ principales partes ſui: ⁊ ponit̄ explicite vel implicite propter propõnes de verbis adiectiuis in quibus includitur copula et etiaꝫ propter aliquas propoſitiones de eſt ſecundo adiacente in quibus includitur predicatum materiale. vt dicendo petrus eſt ens capiendo participiale et ponitur formaliter vel equiualenter propter verba excepte actionis: vt pluit tonat. etiam propter verba imperſonalia. paſſiue vocis vt legitur que omnia ſunt propoſitiones: quia equiualent propoſitiõibus cuꝫ ſubordinentur conceptibus complexis. etiã ſi a imponeretur ad ſignificandum tantum q̄tum animal currit: tunc a eſſet propoſitio: quia licet in omnibus iſtis non ponatur ſubiectum copula et predicatuꝫ formaliter tamen bene equiualenter. Supponitur vlterius q̄ ꝓpoſitio cathegorica eſt duplex. ſ. de eſt ſecũdo adiacente ⁊ de eſt tertio adiacente. vnde ꝓpoſitio de eſt ſecundo adiacente eſt illa in qua nõ ponitur aliud p̄dicatuꝫ materiale a ſuo participio vt petrus eſt id eſt petrus eſt ens: ⁊ nõ dicitur de eſt ſecundo adiacente eo q̄ illud verbũ eſt ponatur in ſecũdo loco: ſed quia preter ipſuꝫ nõ ponitur aliud predicatum materiale a ſuo participio. ſed propoſitio de eſt tertio adiacente eſt illa in qua preter illud verbũ eſt ponitur aliquod predicatum materiale aliḋ a ſuo participio ſiue ponatur ante copulā ſicut in ꝓpoſitionibus de modo loquēdi incōſueto vt homo animal eſt ⁊ dicitur de eſt tertio adiacente eo q̄ preter iſtud verbum eſt ⁊ ſuum participium ponitur aliquod predicatuꝫ materiale.

Quid ſit ſignificare veruꝫ.

Quid ſit ſignificare falſuꝫ.

Quid ſit propõ cathegorica.

Quid ſit ꝓpõ de ē ſcḋo adiacente.

Quid eſt ꝓpõ de ē tertio adiacente.

Arguitur ſic primo quodlibet diffinitum debꝫ eſſe aliq̄d vnũ ſed ꝓpoſitio nõ eſt aliquid vnũ ꝑ ſe cũ ſit aggregatũ ex terminis. Nec valet dicere q̄ ꝓpoſitio ꝑ ſe ſignificato eſt aliq̄d vnũ: q: illa intẽtio ſcḋa nõ eſt aliquid vnum cuiꝰ fundamētum nõ eſt aliq̄d vnũ: ſꝫ fũdamentũ ꝓpõnis nõ eſt aliq̄d vnũ cũ ſit tota ꝓpoſitio vocalis mentalis vel ſcripta. Scḋo ſic. iſta oratio hõ qui eſt aĩal eſt ꝓpoſitio cuꝫ includat ꝓpõnem: ſcꝫ hõ eſt aĩal. ⁊ tñ nõ ſignificat verum neq͡ falſum imo magis generat impfectum ſenſum in aĩo auditoris. Tertio ſic: oĩs ꝓpoſitio ſignificat verũ vel falſum. ſed nõ oĩs ſignificat verum: ergo oĩs ſignificat falſum. ɔñ a ꝓbatur: q: arguendo a tota diſiunctiua cũ deſtructione vnius partis ad poſitioneꝫ alterius eſt ſemper bona ɔſequentia.

Ad primũ dicitur q̄ verum eſt de reſpectu reali ſed nõ de reſpectu rationali cuiuſmodi ſunt ſcḋe intẽtiones. Ad ſcḋꝫ dr̄ q̄ nõ eſt ꝓprie ꝓpoſitio cum ſm̄ ſe totam nõ ſignificet verũ neq͡ falſum: lꝫ bñ includat ꝓpoſitionē. Ad tertium dr̄ q̄ iſta ꝓpoſitio oĩs ꝓpoſitio ſignificat veruꝫ vl̄ falſum põt eſſe diſiunctiua vl̄ de diſiuncto extremo. ſi ſit diſiunctiā eſt falſa. et tunc ɔñ a eſt bona: ſed ſicut añs eſt falſum: ita ⁊ conſequens: ſed ſi ipſa ſit de diſiuncto extremo: tunc ipſa eſt vera: ſed tunc nõ valet conſequentia. ¶ Tertius.

Subiectũ eſt illud de quo aliud dicitur: ſcꝫ p̄dicatũ. Predicatũ eſt qḋ dicitur de alio. ſ. de ſubiecto. Propoſitionũ cathegoricaꝝ. alia vl̄. s. alia pticularis: alia indefinita: ⁊ alia ſingularis. Propoſitio vl̄is eſt illa in qua ſubijcitur terminus cōis ſigno vl̄i determinatus vt oĩs hõ currit. Terminus cõis eſt q̄ eſt aptꝰ natus predicari de pluribꝰ: vt hõ de ſorte ⁊ de platone. Signa vl̄ia ſunt hec omnis nullus quilibet neuter ⁊ ſimilia.

Intellec tus diffi nitionis ſubiecti.

¶ Sciendū eſt primo q̄ ꝓ declaratione textus ſupponit̄ p̄mo q̄ diffinitio ſubiecti ſic eſt intelli genda: ſubiectū eſt de quo explicite vel implici te mediāte copula affirmata vel negata dr̄ p̄di catū: ſed diffinitio p̄dicati ſic eſt intelligēda: p̄di catū eſt qđ explicite vel īplicite mediāte copula affirmata vel negata dr̄ de alio. ⁊ ita intelligen da eſt de ꝓpōnibus de ſimplici copula.

Duplex ē ſubm̄.

¶ Se cūdo ſupponit̄ q̄ duplex eſt ſubiectū. ſ. diſtribu tionis ⁊ enūciatōis. vn̄ ſubiectū diſtributōis eſt terminus cōis diſtribut⁹ poſitus a parte ſubie cti: vt cuiuſlibȝ hoīs oculus eſt dexter: ibi ly ho minis eſt ſubiectū diſtributionis: ſed ſubiectuȝ enūciationis eſt illud de quo principalr̄ dr̄ p̄di catum.

Regule de ſubō pro poſitiōis

¶ Supponit̄ tertio q̄ de ſubiecto ꝓpo ſitionis ponūtur aliq̄ regule. Prima eſt quādo in aliqua ꝓpōe a pte ſubiecti ponitur aggrega tum ex recto ⁊ obliquo: ſiue rectus p̄cedat ſiue nō: tunc totū aggregatuȝ ex recto ⁊ obliquo eſt ſubiectū: vt aſinus hoīs currit: ibi totū hoc aſi nus hoīs eſt ſubiectuȝ. ¶ Scđa regula eſt qn̄ a pte ſubiecti ponit̄ ſubſtantiuū ⁊ adiectiuū: tunc aggregatū ex illis eſt ſubiectū: vt hō albus cur rit: ibi totū hoc homo albus eſt ſubm̄. ¶ Tertia regula eſt qn̄ a pte ſubiecti: ponit̄ qui vel q̄ vel qđ: tūc totū p̄cedens ſm̄ verbū eſt ſubiectum: vt ſortes q̄ eſt bon⁹ ſtudet totū hoc. ſortes q̄ eſt bo nus eſt ſubiectū. ¶ Quarta regula eſt quādo a pte ſubiecti ponit̄ ſolus obliqu⁹: vt hic in forna ce eſt panis: tūc ille ſolus obliquus nō eſt ſubie ctum: ſed debet intelligi aliq̄s rectus ſcilȝ ens. ¶ Quarto ſupponitur q̄ pro p̄dicato ponitur talis regula qn̄ poſt copulā ponit̄ ſolus obliqu⁹ tūc nō eſt p̄dicatū: ſed intelligit̄ ens vt lapis eſt in mari. i. lapis eſt ens in mari ⁊ ſic de aliis.

Sciendū eſt ſecundo q̄ ꝓ declara tione textus ſupponitur primo q̄ ꝓpō cathe gorica de ſimplici ſubiecto diuidit̄ in vl̄em par ticularem indefinitā ⁊ ſingularē: ⁊ eſt talis diui ſio penes quātitatē capiēdo q̄titatē metapho rice ꝓ proprietate ꝓpōnis p̄ quā denotat̄ ſub iectū ſic vel ſic accipi. ¶ Scđo ſupponit̄ q̄ du plex eſt ꝓpō cathegorica: quedā eſt de ſimpli ci ſubiecto vt hō currit. alia de ſubiecto cōpoſi to ſeu mixto: vt cuiuſlibet hoīs ocul⁹ eſt dexter. Vn̄ ibi diuidit̄ ꝓpō cathegorica de ſubiecto ſim plici ⁊ nō cōpoſito. nam aliter eſſent multe pro pōnes q̄ nō eſſent alicuius quātitatis ſicut iſta cuiuſlibet hoīs oculus eſt dexter. que neq̄ ē vni uerſalis neq̄ p̄ticularis: ſed eſt mixte quātita tis ſcȝ vl̄is ⁊ indefinita. ¶ Tertio ſupponit̄ q̄ diffinitio ꝓpōnis vl̄is ſic eſt intelligenda: eſt in qua explicite vel implicite formalr̄ ⁊ equiualen ter ſubijcit̄ termin⁹ cōis ſigno vniuerſali nō īpe dito determinatus vel ab aliquo ſupplēte. ⁊ ponit̄ implicite ꝓpter tales ꝓpōes nihil eſt in poto: quilibet currit: in quib⁹ explicite nō ſubijcit̄ ter min⁹ cōis: ſed ſolū īplicite dr̄ equiualēter. nam ſi a. imponeretur ad ſignificandum tantū quātū oīs homo currit: tunc a. eſſet propoſitio vl̄is: et tamē formaliter nō haberet terminū cōem de terminatū ſigno vniuerſali: ſed ſolū equiualen ter. ¶ Dicitur notāter nō impedito ꝓpter iſtas propōnes: nō oīs hō currit: nō nullus hō cur rit que ſunt particulares: quia ibi ſignū impedi tur. ¶ Dicitur notāter ab aliquo ſupplente vel equiualēte ꝓpter iſtas propōnes nō homo cur rit: non quidā homo currit: que ſunt vniuerſa les q̄uis non ponatur ſignum vniuerſale. quia ponitur aliquod equiualens.

Diffini tio termi ni cōis

Sciendū eſt tertio q̄ diffinitio ter mini cōmunis ſic eſt intelligenda: eſt qui ex mo do ſue impoſitionis vel ſignificationis natura lis natus eſt predicari directe de plurib⁹ eſſen tialiter diſtinctis vere affirmatiue vniuoce ⁊ di uiſim mediāte copula nō ampliata. Et dicitur notāter ex modo ſue impoſitionis propt̄ iſtos terminos: deus: ſol: luna: quibus non repugnat ex modo ſue impoſitionis predicari de plurib⁹. ¶ Dicitur notāter vel ſignificationis naturalis propter terminos cōmunes mētales qui ſeipſis ſignificant res naturaliter proprie. ¶ Dicit̄ no tanter natus propter termios ſcriptos in libris qui actu non predicantur de pluribus. ¶ Dicit̄ notāter eſſentialiter diſtinctis propter iſtū ter minum. hec eſſentia diuina que predicat̄ de plu ribus realiter diſtinctis. ¶ Dicitur notāter ve re affirmatiue vniuoce ⁊ diuiſim ꝓpter termi nos ſingulares qui poſſunt p̄dicari de pluribus falſe negatiue equiuoce ⁊ cōiunctim.

Dīa int̄ diſiunctū ⁊ copula tum.

¶ Ex iſto ſequit̄ q̄ oīne diſiunctuȝ ex aliquibus terminis diſiunctis eſt termin⁹ cōmunis ſicut iſtud diſiū ctum petrus vel iohānes: aſinus vel homo: quia quodlibet tale poteſt predicari vere de plurib⁹. ¶ Ex quo ſequitur q̄ differentia eſt inter diſiū ctum ⁊ copulatum. Nam diſiunctum eſt termi nus cōmunis ⁊ copulatum ſaltem ex terminis ſingularib⁹ eſt terminus ſingularis vt iſtud co pulatū petr⁹ ⁊ iohānes. ¶ Dr̄ notāter mediāte copula non ampliata: quia termini ſingulares mediante tali copula poſſunt predicari de pluri bus: vt ſortes imaginatur eſſe plato. et petrus imaginatur eſſe plato.

Arguitur primo ſic. predicatū nū q̄ dr̄ de ſubō ſaltē vere: q2 illa nūq̄ eſt vera ſubm̄ eſt p̄dicatū: ergo diffinitio nō eſt bona. ¶ Scđo, ſic. illa ꝓpō petr⁹ vel hō currit eſt cathegorica: ⁊ tn̄ nō eſt vl̄is neq̄ p̄ticularis neq̄ indefinita neq̄ ſingularis: ergo illa diuiſio nō eſt bona. ¶ Tertio ſic. ſi termin⁹ cōis p̄dicaret̄ de plurib⁹. vel hoc eēt in vna ꝓpōne vel in plurib⁹: nō in vna cū in vna ſit tm̄ vnū ſubiectū: nec in plurib⁹: q2 qđ ſe mel dictū eſt amplius reſumi nō poteſt.

Ad primū dicitur q̄ ſubiectū et predicatum poſſunt capi dupl̄r. vno modo ſcđe intētionaliter: ⁊ ſic non p̄dicantur de ſeinuicem niſi forte in actu ſignato: et vt vnū accipitur vt qđ ⁊ vnū vt modus. alio mō capiūt̄ p̄ie intētio naliter. ⁊ ſic vnuȝ bene predicatur de alio: vt di cēdo petrus eſt homo. ¶ Ad ſcđm dicitur q̄ ta lis ꝓpō eſt proprie indefinita: quia totuȝ ſubie

ctum eſt terminꝰ cõis ſumptꝰ ſine ſigno. Dicunt tñ aliqui ꝙ eſt mixte q̄titatis puta ſimul ſingularis ⁊ indefinita: ⁊ ꝙ ibi diuidit̄ ꝓpõ cathegorica de ſubiecto ſimplici ⁊ non mixto. ¶ Ad tertiũ dr̄ ꝙ terminꝰ cõis ꝑdicat̄ de pluribus in pluribꝰ ꝓpõnibꝰ ⁊ lʒ vnus terĩnus in ſe reſumi nõ poſſit tamen bene in ſuo ſinonimo.

Propoſitio ꝑticularis eſt illa in qua ſubijcitur terminꝰ cõis ſigno particulari determinatꝰ. vt quidã hõ currit: ſigna ꝑticularia ſunt hec: quidam. alter. aliq̄s. ⁊ ſimilia. Propoſitio indefinita eſt illa in qua ſubijcitur terminus ꝯmunis ſine ſigno: vt hõ currit. Propoſitio ſingularis eſt illa in qua ſubijcitur terminus diſcretꝰ vel terminꝰ ꝯmunis cum ꝓnoĩe demõſtratiuo. vt ſortes currit: vel ille hõ currit. terminus ſingularis vel diſcretꝰ eſt qui aptus natus ẽ predicari de vno ſolo. vt ſortes de ſeipſo.

Quomodo intelligit̄ diffinitio ꝑticularis

¶ Pro declaratõe textus ſupponit̄ prĩo ꝙ diffinitio ꝓpõnis ꝑticularis ſic eſt intelligẽda. eſt in qua explicite vel implicite formalr̄ vel equiualẽter ſubijcit̄ terminꝰ cõis cõiter tẽtus ſigno ꝑticulari ꝑticulariter tẽto nõ ĩpedito determĩatus vel aliquo ſupplẽte. Unde iſte ꝑticule ſatis poſſunt patere ex dictis in ꝓpõne vlĩ. Secundo ſupponit̄ ꝙ duo ſunt gradꝰ ꝓpõnũ ꝑticularium. Primus eſt in quo ponũtur ꝓpões in quibꝰ ſubiecta ſupponũt determĩate vt quidã hõ currit. Secũdus eſt in quibꝰ ſubiectũ ſupponit cõfuſe tñ: vt a. hõ currit poſito ꝙ ly a. ſit ſignũ ꝯfuſum tñ. ¶ Tertio ſupponit̄ ꝙ ſignũ ꝑticulare eſt qḋ denotat terminũ cui addit̄ accipi ꝓ oĩbus ſuis ſuppoſitis diſiũctiue ⁊ ſunt duplicia: quedã ſunt pure ſincathegorematica: vt q̄dam: aliq̄s. alia ſunt ꝑtim cathegorematica: vt aliq̄d: aliquotiẽs: aliquãdo. ¶ Quarto ſupponitur ꝙ ad hoc ꝙ aliqua ꝓpõ dicat̄ ꝑticularis aliq̄ ꝯditiones req̄runt̄.

Conditões req̄ſite ad ꝓpoſitõem particularem.

¶ Prima ꝙ terminus cõis ponat̄ a ꝑte ſubiecti: ideo illa nõ eſt ꝑticularis: ſortes eſt aliq̄s hõ. ¶ Secunda: ꝙ tale ſignũ teneat̄ ꝑticulariter. iõ illa nõ eſt particularis quidã eſt ſignũ particulare. ¶ Tertia ꝙ tale ſignũ nõ ponatur inter partes ſubiecti. ſed ꝑ ponatur toti ſubiecto. ideo illa nõ eſt particularis: aſinus alicuius hominis currit.

Quomodo intelligit̄ diffinitio ꝓpoſitiõis ĩdefinite

Secũdo ſciẽdum eſt ꝙ diffinitio ꝓpoſitõis indefinite ſic eſt intelligẽda. eſt ꝓpõ cathegorica in qua explicite vl̄ implicite formaliter vel equiualẽter ſubijcit̄ terminꝰ cõis communiter tẽtus vel ſingularis cõiter tentus ſine ſigno q̄titatiuo ⁊ negatõe negãte nõ p̄cedente. Dicit̄ notãter explicite vel implicite propter illa verba pluit: tonat: que faciunt propoſitionẽ indefinitam cũ ſubordinetur propoſitionibꝰ mẽtalibus indefinitis: vt iſta pluit ſubordinat̄ iſti ꝓpõni mẽtali natura pluit. Dicit̄ notãter formaliter vel equiualẽter propter illã litteram a impoſitã ad ſignificandũ tñ q̄tum: hõ currit q̄ eſſet ꝓpõ indefinita. Dicit̄ etiã terminꝰ ſingularis cõiter tentus. ꝓpter iſtas ꝓpões ſortes eſt dictio diſſillaba: ſortes eſt nomẽ vocale in q̄bus licet ponat̄ terminꝰ ſingularis ſunt tñ indefinite: q2 talis terminꝰ tenet̄ cõiter. vñ terminꝰ ſingularis dr̄ teneri cõiter qñ ſibi vt ſi tento nõ repugnat ſupponere ꝓ pluribus vniuoce ⁊ diuiſim. Dicitur notãter ſine ſigno q̄titatiuo ꝓpter iſtas ꝓpões: ſolus hõ currit: tantũ hõ currit: que ſunt indefinite quia talia ſigna nõ ſunt q̄titatiua. i. nõ variãt quãtitatẽ ꝓpõnis. Dicitur notãter nulla negatõe negãte p̄cedente: quia ſi poneret̄ negatio eſſet vl̄is: vt iſta nõ hõ currit. Et dr̄ notãter negãte. q2 negatio infinitãs non variat q̄titatem ꝓpõnis: vt iſta eſt indefinita nõ hõ currit: ſi ly nõ ſit negatio infinitãs ſequitur ex iſtis ꝙ ille ſunt indefinite hõ eſt ſpecies: aĩal eſt genus cum ſubiectis earũ nõ repugnet addi ſignũ vniuerſale ꝙ tñ repugnat ſubiectis ꝓpõnum ſingularium. ſequitur ex hoc probabiliter ꝙ due indefinite poſſunt eſſe vere cõtradictorie vt alias magis videbitur.

Sciendum eſt tertio ꝙ diffinitio ꝓpõnis ſingularis ſic eſt intelligenda: eſt illa in qua explicite vel ĩplicite formalr̄ vel equiualenter ſubijcit̄ terminꝰ ſingularis ſingulariter tentus vel terminꝰ cõis cũ pronomĩe primitiue ſpeciei determinãte totũ ſubiectũ.

Intellectus diffinitõis ſingularis.

¶ Dicit̄ notãter ſingulariter tẽtus propter iſtas ꝓpões: ſortes eſt dictio diſſillaba q̄ eſt indefinita. Unde terminꝰ ſingularis dr̄ teneri ſingulariter qñ ſibi: vt ſic accepto repugnat ſupponere pro pluribus vniuoce ⁊ diuiſim. ¶ Dicit̄ notãter cũ pronoĩe primitiue ſpẽi: q2 ſi eſſet deriuatiue tũc eẽt indefinita: vt meus equus currit: noſter hõ venit. ¶ Dicit̄ notãter determĩate totũ ſubiectũ: q2 ſi p̄ciſe determinaret vnã partẽ tũc nõ eſſet ſingularis: vt iſtius hoĩs oculus eſt dexter. Unde pro maiori declaratione ſupponit̄ ꝙ terminꝰ ſingularis eſt cui ex modo ſue ĩpoſitiõis repugnat p̄dicari de pluribꝰ eſſentialr̄ diſtinctis diuiſim vere affirmatiue ⁊ vniuoce directe mediãte copula nõ ampliatiua. ¶ Dicitur notanter ex modo ſue ĩpoſitionis propter illos terminos mũdꝰ ſol luna quibꝰ nõ repugnat p̄dicari de pluribus. ¶ Dicit̄ notãter eſſentialr̄ diſtinctis ꝓpter illũ terminũ hec eſſentia q̄ p̄dicat̄ de pluribꝰ realr̄ diſtinctis. ¶ Dicitur notãter diuiſim ꝓpt̄ illũ terminũ iſti hoĩes qui p̄dicat̄ de pluribꝰ copulatim. ¶ Dicitur notãter vere ⁊ affirmatiue vniuoce. nam ille terminus ſortes bene predicatur de pluribus falſe negatiue ⁊ equiuoce.

Arguitur ſic primo in iſta ꝓpoſitione hõ videns quendam aſinũ currit ſubijcit̄ terminꝰ cõis ſigno ꝑticulari determĩatus: ⁊ tñ nõ eſt ꝑticularis ſed indefinita: ergo diffinitio propoſitionis ꝑticularis nõ ẽ bona. ¶ Scdo ſic, in

iſta propõ: hõ eſt ſpẽs ſubijcit̃ terminꝰ cõis ſine ſigno quãtitatiuo: ⁊ tñ nõ eſt indefinita: ergo diffinitio ꝓpõnis indefinite nõ eſt bona. ꝙ non ſit indefinita ꝓꝫ: quia tũc due ↄtradictorie eſſent ſimul vere. nam illa propõ nullus hõ eſt ſpecies q̃ eſſet eiꝰ ↄtradictoria eſt vera: ⁊ etiam illa hõ eſt ſpẽs ngit̃. ¶ Tertio ſic. in illa propoſitione mei aſini intereſt currere ſubijcit̃ terminꝰ cõmunis mediãte pronoie primitiue ſpẽi: ⁊ tñ nõ eſt ſingularis: quia ſubiectũ eius predicatur de pluribus puta de quolibet meo aſino reſoluendo obliquum in rectum.

Ad primũ dicitur ꝙ oportet ꝙ tale ſignũ ꝑticulare ponat̃ in principio ſubiecti et ꝙ determinet totũ ſubiectuꝫ. ¶ Ad ſcõm dr̃ ꝙ illa ꝓpõ hõ eſt ſpẽs eſt indefinita cum ſubiecto eius nõ repugnet addi ſignũ vl̃e. Et ad ĩprobationẽ dr̃ qd̕ illa ꝓpõ nullus hõ eſt ſpẽs non eſt ſua ↄtradictoria cum termini eodẽ gñe ſuppoſitionis nõ ſupponãt: ſꝫ eiꝰ ↄtradictoria erit magis illa hõ nõ eſt ſpẽs neqꝫ eſt incõueniẽs duas indefinitas quarũ ſubiecta ſupponũt ſimpl̃r eẽ cõtradictorias. ¶ Ad tertiũ dr̃ ꝙ ly mei capit̃ dupl̃r. ſ. ꝑmitiue ⁊ deriuatiue. ſi deriuatiue tũc ipſa eſt indefinita vel particularis: et eſt ſenſus alicuiꝰ entis qd̕ eſt meus aſinꝰ intereſt currere. ſi vero capiatur primitiue hoc eſt dupl̃r. nam ly mei põt eſſe adiectiuum de ly aſini: ⁊ tũc eſt ſenſus mei qui ſum aſinꝰ intereſt currere: ⁊ tunc eſt ſingularis: vel ly mei regitur de ly aſinus ex vi poſſeſſionis: et tunc eſt ſenſus aſini mei intereſt currere: ⁊ tunc eſt indefinita.

De diuiſione ꝓpõnis in affirmatiuã ⁊ negatiuam

Item ꝓpõnũ cathegoricaruꝫ alia eſt affirmatiua: alia negatiua. affirmatiua eſt illa in qua predicatũ affirmatur de ſubiecto: vt hõ currit. Negatiua eſt illa ĩ qua predicatũ negat̃ de ſubiecto: vt hõ nõ currit. Diuiſa ꝓpõe tripl̃r. Sciendũ eſt qd̕ triplex eſt queſitiuuꝫ per qd̕ querimꝰ de ipſa ꝓpõne ſcꝫ que: qualis: ⁊ quãta: q̃ erit de ſubſtantia ꝓpõnis: nõ ad queſtionẽ factã per que reſpõdendũ eſt cathegorica vel ipothetica qualis q̃rit de qualitate propõnis: nõ ad queſtionẽ factaꝫ ꝑ qualis reſpõdendum eſt affirmatiua vel negatiua. quãta q̃rit de quãtitate: ideo ad iterrogationeꝫ factã ꝑ quãta reſpondendũ eſt vlis: vel ꝑticularis: vel idefinita: vel ſingularis. vñ v̕ſus.
Que ca. vl̃ ip. qualis ne. vel af. v. quãta par. in. ſing.

¶ Primo ſciendũ eſt ꝙ ꝓ declaratione textus ſ: ꝓponit̃ primo ꝙ tertia diuiſio propõnis q̃ eſt penes q̃litatẽ ꝓpõnis eſt in affirmatiuã ⁊ negatiuã q̃ qualitas ꝓpõnis nõ eſt aliud q̃ affirmatio ⁊ negatio propõnis. ¶ Et aduerte ꝙ ibi eſt diuiſio propõnis cathegorice de ſimplici copula ſicut iſta: hõ eſt aĩal: ⁊ nõ de copula mixta ſicut iſta chimera eſt vl̃ nõ eſt. Vñ ſupponit̃ ſcdo ꝙ ſicut ſunt aliq̃ ꝓpõnes mixte q̃titatis que ſimul ſunt vl̃es ⁊ ꝑticulares. ita ſunt aliq̃ ꝓpoſitiones q̃ ſunt mixte q̃litatis ⁊ affirmatiue ⁊ negatiue: vt iſta chimera eſt vel nõ eſt. et hic tenẽdo ꝙ ly vel cõiũgat inter terminos ſicut de rigore logices facit. Ex quo ſequuntur aliq̃ correlaria. Primũ ꝙ nõ opꝫ cẽs cõtrarias eſſe diuerſe q̃litatis ſupple in genere. i. vnã affirmatiuam ⁊ aliã negatiuã. Scdo ſequit̃ ꝙ multe ſunt ꝓpõnes cathegorice q̃ nõ ſunt affirmatiue neqꝫ negatiue. ſed ſimul affirmatiue ⁊ negatiue. cuiuſmodi eſt iſta q̃libet eſt vel nõ eſt: q: q̃ rõne eſt affirmatiua eadẽ rõne eſt et negatiua. Sequit̃ tertio ꝙ ſicut ſunt aliq̃ propõnes q̃ ſunt de ſubiecto vel p̃dicato diſiũcto vel copulato puta in quibus partes ſubiecti vel p̃dicati ↄiungunt̃ ꝑ cõiunctionẽ diſiunctiuã vel copulatiuã: ita ſunt alique propoſitiones de copula diſiuncta vl̃ copulata vt chimera eſt vel non eſt.

Sciendum eſt ſcdo ꝙ propoſitio affirmatiua eſt in q̃ explicite vel ĩplicite. enũciatur p̃dicatũ de ſubo mediãte copula principali vel pricipaliori ꝑte affirmata vt hõ eſt aĩal. Et dr̃ notãter explicite ꝓpter iſtas ꝓpõnes petrus currit: petrus dormit. in q̃bus explicite ponitur copula ⁊ p̃dicatũ. ¶ Dr̃ etiã notãter ĩplicite ꝓpter iſtã litterã a. q̃ ſi ĩponeret̃ ad ſignificandũ tm̃ q̃tum hõ currit ſolũ ĩplicite ⁊ equiualenter haberet copulã ⁊ p̃dicatũ. ¶ Dr̃ notãter mediãte copula principali ꝓpter ꝓpõnes in quibꝰ ponit̃ ĩplicatio in quibꝰ ponit̃ copula principalis et minꝰ principalis. vt ſortes q̃ nõ currit diſputat q̃ ſimpl̃r eſt affirmatiua cũ pricipalis copula incluſa in ly diſputat nõ neget̃. ¶ Dr̃ notanter. vel principaliori ꝑte ꝓpter propõnes modales in quibꝰ moltotiẽs ſolũ pricipalis ꝑs copule negat̃: vt ſortẽ poſſibile eſt nõ currere. Vñ copula principalis eſt ſm̃ cuiꝰ exigẽtiam extrema ordinant̃ adinuicẽ. Sed ꝓpõ negatiua eſt in q̃ explicite vel ĩplicite enũciat̃ p̃dicatum de ſubiecto mediante copula principali vel principaliori ꝑte negata. Ex quo ſequit̃ ꝙ multe ſunt propõnes negatiue in quibꝰ p̃dicatũ nõ negatur d̃ ſubiecto vt in propõibꝰ de mõ loquẽdi ĩcõſueto vt hõ aſinus non eſt. vbi aſinus eſt predicatum: tamẽ non negatur de ſubiecto: ſed bene negatiue enunciatur de ſubiecto ꝙ ſufficit ad propoſitionem negatiuam.

Propoſitionis affirmatiue diffinitio

Propoſitionis negatiue diffinitio

Sciendũ eſt tertio ꝙ queſitiuum propoſitionis eſt duplex. ſcꝫ pricipale quod nõ eſt niſi res querẽs aliquid de aliquo. Aliud eſt inſtrumẽtale ⁊ minꝰ principale ꝙ non eſt aliud q̃ terminus ꝑ quẽ querit̃ de aliqua re. ⁊ de iſto eſt hic ad propoſitũ. ¶ Pro cuius declaratione ſupponitur ꝙ ibi nõ determinat̃ de omibꝰ queſi

De queſitiuo ꝓpõis

tiuis propõnis:ſed ſolũ de his q̃ proportionabi liter ſe hñt ad triplicẽ diuiſionẽ propõnis cathe gorice.ita ꝙ ſicut triplex ẽ diuiſio propõnis ca thegoricẽ:ita ſunt tria queſitiua ſcʒ quod q̃rit de ſubſtãtia propõnis puta vtrũ ſit cathegorica vel ypothetica.qualis de qualitate: puta vtruʒ ſit affirmatiua vel negatiua quãta de quãtitate puta vtrũ ſit vl̃is particularis indefinita vl̃ ſin gl̃aris. Ex quo ſeq̃tur ꝙ plura ſunt q̃ſitiua pro poſitionis p̃ q̃ poteſt queri de ipa propõne.ſ.an ne vtruʒ. ¶ Scd̃o ſequit̃ ꝙ tñ ſufficiũt tria q̃ſi tiua ſm numerũ triũ diuiſionũ propõnis prius poſitaꝝ:ꝛ illa tria ſolũ enumerauit petrꝰ hyſpa nus. ¶ Tertio ſupponitur ꝙ illa tria directe ꝛ per ſe ꝛ viſitate querunt de propoſitione cathe gorica:licet ſecundario poſſint querere de pro poſitione ypothetica.

Propoſitionũ cathegoricarum diuiſio.

Arguitur ſic primo .iſta propoſi tio:nihil ꝛ nemo mordẽt ſe in ſacco eſt cathego rica:ꝛ tñ non eſt affirmatiua neqꝫ negatiua:igit̃ diuiſio nõ eſt bona ꝙ nõ ſit affirmatiua patʒ.q: ibi ponit̃ negatio i ly nihil . ꝛ ꝙ nõ ſit negatiua ptʒ.q: ibi ponũtur due negatiões. ¶ Scd̃o ſic. iſta propõ q̃lib; eſt vel nõ eſt: eſt cathegorica. ꝛ tñ nõ eſt affirmatiua neqꝫ negatiua.q: qua rõ ne diceret̃ affirmatiua eadẽ rõne diceret̃ nega tiua cũ ad ptẽ pricipalẽ copule ponat̃ negatio. ¶ Tertio ſic.iſta propõ hõ qui currit non mo uetur eſt affirmatiua : ꝛ tamen predicatum ne gatur de ſubiecto:igitur.

Ad primã dicitur ꝙ ſi negatio in cluſa in ly nihil teneat̃ negãter. ꝛ ſcd̃a incluſa in ly nemo infinitãter:tũc eſt negatiua ꝛ vl̃is.ꝛ tñ valet ſicut nullum exiſtẽs non hõ mordet ſe in ſacco:vel negatio incluſa in ly nihil põt teneri infinitãter:ꝛ ſcd̃a incluſa in ly nemo negãter: et tunc eſt affirmatiua ꝛ īdefinita. ꝛ equalet iſti exñs nõ hõ ꝛ nullus hõ mordet ſe in ſacco: ꝛ eo dem mõ poſſet dici de iſta nihil ꝛ chimera ſunt fratres. ¶ Ad ſcd̃m dr̃ ꝙ talis propõ nõ eſt af firmatiua neqꝫ negatiua:ſed eſt affirmatiua et negatiua ſimul:ꝛ qñ dr̃ ꝙ oĩs propõ cathegori ca eſt affirmatiua vl̃ negatiua debʒ intelligi de ꝓpõe cathegorica ſimplicis copule ꝛ nõ mixte copule. ¶ Ad tertiũ dr̃ ꝙ licet p̃dicatũ minus principale negetur de ſubiecto nõ tamẽ p̃dica tũ pricipale.dico etiã ꝙ ad ꝓpõnẽ negatiuã nõ requirit̃ ꝙ p̃dicatũ neget̃ de ſubiecto.ſʒ ſufficit ꝙ enunciet̃ de ſubiecto mediante copula princi pali vel principaliori parte negata.

Itẽ ꝓpõnũ cathegoricaꝝ. quedaʒ participant vtroqꝫ terminõ: vt hõ eſt aĩal:hõ nõ eſt aĩal. alie pticipãt vno tñ:vt hõ currit:hõ diſputat. Itẽ ꝓpo ſitionũ pticipantiuʒ vtroqꝫ termino alie pticipant ſʒ eundẽ ordinẽ: vt hõ currit:hõ non currit.alie vero ordine ecõuerſo:vt hõ eſt aĩal.animal eſt hõ

Itẽ ꝓpoſitionũ vtroqꝫ termino parti cipantiũ ſm eundẽ ordinem alie ſunt cõtrarie.alie ſubcõtrarie. alie cõtra dictorie. alie ſubalterne. Contrarie ſunt vl̃is affirmatiua et vl̃is negati ua eiuſdẽ ſubiecti:et eiuſdẽ predica ti. vt oĩs homo currit. nullus homo currit. Subcontrarie ſunt particula ris affirmatiua et pticularis negati ua eiuſdẽ ſubiecti ꝛ eiuſdẽ predicati vt quidã homo currit: quidã hõ non currit. Contradictorie ſunt vl̃is af firmatiua ꝛ pticularis negatiua vel vl̃is negatiua ꝛ pticularis affirmati ua eiuſdẽ ſubiecti ꝛ eiuſdẽ p̃dicati: vt oĩs hõ currit: q̇dam hõ nõ currit nullus hõ currit q̇dã hõ currit. Sub alterne ſunt vl̃is affirmatiua ꝛ pti cularis affirmatiua. vel vl̃is negati ua ꝛ pticularis negatiua eiuſdẽ ſub iecti ꝛ eiuſdẽ p̃dicati : vt oĩs hõ cur rit q̇dam hõ currit:nullus hõ currit quidam homo nõ currit.

¶ Videndũ eſt ↄſequẽter de oppoſitionibus ꝛ legibꝰ ꝓpõnuʒ. Pro cuiꝰ declaratione ſupponi tur p̃mo:q̃ tres ſunt diuiſiones ad habẽdum pfectã cognitionẽ de oppoſitionibꝰ ꝓpõnum. Prima eſt ꝓpoſitionũ cathegoricaꝝ q̃daʒ par ticipant vtroqꝫ termĩo:que ſcʒ cõſtituunt̃ ex ſi milibꝰ termĩs vel ſibi ſinonimis: vt hõ eſt aĩal: homo nõ eſt aĩal:q̇dam altero tñ:que ſic ſe ha bent ꝙ aliq̃s terminꝰ vnius eſt ↄſimilis alicui termĩno alterꝰ vel ſibi ſinonimis .vt hõ ẽ aĩal homo eſt aſinꝰ q̃dam vero nullo que ſic ſe hñt ꝙ nullus terminꝰ vnius eſt ↄſimilis termino al terius . ¶ Secũdo ſupponit̃ ꝙ ſcd̃a diuiſio eſt iſta. ꝓpõnum cathegoricaꝝ vtroqꝫ termĩo par ticipantiũ quedã participãt ordine eodẽ puta ille q̃ ſic ſe hñt ꝙ ſubm ꝛ predicatũ vnius ſunt ↄſimilia ſubiecto ꝛ p̃dicato alterꝰ. vt hõ currit homo nõ currit.q̇dam vero ordine ↄuerſo q̃ ſic ſe hñt ꝙ ſubiectũ vnius eſt ↄſimile p̃dicato alte rius ꝛ econtra vt homo eſt aĩal: aĩal eſt homo. ¶ Tertio ſupponit̃ ꝙ tertia diuiſio eſt iſta. ꝓ poſitionũ cathegoricaꝝ vtroqꝫ termĩo pticipã tiũ ordine eodẽ q̃dã opponunt̃ ↄrie q̃dã ↄdicto rie q̃dã ſubalterne ꝛ q̃dã ſubcõtrarie. ¶ Quar to ſupponit̃:q: ibi nõ loq̃tur de oppoſitione ter minorum:ſʒ ſolum p̃ ſe ꝓpõnuʒ vtroqꝫ termi no participantium ordine eodem . Et aduerte ꝙ proprie propoſitiones dicũtur oppoſite que non habent proprie eſſe in eodem ſimul̃ quo ad aſſenſum et diſſenſum:licet bene quo ad appre henſionem.

Tres diuiſiones ad habendum pfectam cognitionẽ de oppoſi bus ꝓpõnum.

Conditōnes requiſite ad hoc ꝙ ꝓpōes opponāt cōtrarie.

Sciendum eſt ſcdo ꝙ prima ſpēs oppoſitionis ꝓpōnum eſt oppoſitio contraria. Pro cui⁹ declaratione eſt aduertendū ad hoc ꝙ aliq̄ ꝓpōnes opponātur ꝯtrarie aliq̄ cōditiones requirūtur. ¶ Prima q̄ʒ tales ꝓpōnes ꝑticipāt vtroqꝫ termīo ordine eodē: ꝛ talis ꝯditio eſt cōīs ad oēs oppoſitiōes: ſic ꝙ nunq̄ aliq̄ ꝓpōnes opponūtur niſi participāt vtroqꝫ termino ordine eodē. ¶ Scōa ꝯditio ꝙ ſint diuerſe q̄litatis ſaltē in ꝓpōnib⁹ q̄ non ſunt de copula mixta: quia nullus pūt eſſe eiuſdē q̄litatis in genere: vt oīs hō eſt vl̄ nō eſt aīal: oīs hō nō eſt vel eſt aīal. ¶ Tertia cōditio ꝙ termī taliū propoſitionū ſupponāt eodē genere ſuppoſitionis et iſta eſt cōīs ad oēs oppoſitiones. ¶ Quarta cōditio ꝙ termini teneātur vniuoce: idō iſte non ꝯtrariant: oīs canis currit: nullus canis currit. ¶ Quinta ꝯditio eſt ꝙ termini teneātur eque ample ꝛ eque ſtricte in vna ſicut in alia: idō iſte nō cōtrariant: omīs hō currit: nullus hō currit: cum hō in prima teneat ꝓ viris ꝛ mulierib⁹: ſꝫ in ſecūda ꝓ viris tm̄. ¶ Sexta ꝯditio ꝙ termini eodēmō appellēt: ideo iſte due cōtrariantur: oīs hō venientem cognoſcit: ꝛ nullus hō cognoſcit venientem. ¶ Septima cōditio eſt: ꝙ ſi in ꝓpoſitione affirmatiua ponat ꝑticularis .i. terminus ſuppōnes determīate vel ꝯfuſe tm̄ in negatiua nō debet poni particularitas. ideo iſte non cōtrariātur: oīs hō eſt aīal: oīs hō aīal non eſt. ¶ Octaua ꝯditio eſt: ꝙ particularitas in vna ſit vniuerſalitas in alia defectu cui⁹ iſte nō contrariant cuiuſlibet hoīs aſin⁹ currit: cuiuſlibet hoīs aſin⁹ nō currit. ¶ Nona cōditio eſt ꝙ ſi in talibus ꝓpoſitionib⁹ ponat diſiunctuʒ copulatum vel cōditionatū ipm totū debʒ diſtribui in vtraqꝫ: vel ſi ſolū vna ps diſtribuatur in vna in alia negatio dʒ ferri ad cōiunctionem: ideo iſte non contrariantur: omnis homo vel aſinus currit: omnis homo vel aſinus nō currit: cum poſſint ſimul eſſe vere.

Conditōnes requiſite ad contradictorias.

Sciendū eſt tertio ꝙ ad cōtradictorias multe cōditiones requirūtur. ¶ Prima ē ꝙ termin⁹ diſtribut⁹ in vna non debet diſtribui in alia vel ecōtra termin⁹ non diſtribut⁹ in vna debet diſtribui in alia niſi accipiat vnica acceptione cū ſuo determīabili: q: tūc termī vniformiter ſe habent: vt ſortes vidēs oēm hoīeʒ currit: ſortes vidēs oēm hoīem nō currit. Scōa cōditio eſt ꝙ ſi aliq̄s termin⁹ in vna ꝯtradictoria ſupponat ꝯfuſe ꝛ diſtributiue reſpectu termini ſupponētis cōfuſe tm̄: tūc talis termin⁹ debet ſupponere determīate. Tertia ꝯditio eſt ꝙ termin⁹ ſuppōnes cōfuſe ꝛ diſtributiue reſpectu termī ſupponētis determīate debʒ in ſua ꝯtradictoria ſupponere cōfuſe tm̄: vt caput hʒ oīs hō: nullū caput hʒ oīs hō. Quarta ꝯditio eſt ꝙ termin⁹ ſuppōnes ꝯfuſe tm̄ reſpectu ꝑrij ſigni ꝯfuſiui in ſua cōtradictoria dʒ ſupponere confuſe ꝛ diſtributiue diſtributione incōpleta et imperfecta: vt ꝓmitto tibi equū ego nō ꝓmitto tibi equū: ⁊ ad hoc multe alie ꝯditiones req̄runtur que videbuntur in logica.

Arguitur primo iſte nō opponuntur ꝯtrarie cuiuſlibet hoīs aſin⁹ currit ꝛ cuiuſlibet hoīs aſin⁹ nō currit cū poſſint ſimul eſſe vere: ꝛ tm̄ vna eſt vl̄is affirmatiua: ꝛ alia vl̄is negatiua: igiẗ nō bn̄ diffiniunẗ ꝯtrarie. ¶ Scōo ſic: iſte ſunt vl̄is affirmatiua ꝛ vl̄is negatiua oīs hō vel aſinus currit: oīs homo vel aſinus non currit ꝛ tm̄ nō ſunt contrarie cum poſſint ſimul eſſe vere. ¶ Tertio: iſte ſunt contradictorie ſortes currit ſortes non currit: ꝛ tamen non ſunt vl̄is affirmatiua ꝛ particularis negatiua.

Ad primum dicitur ꝙ plus requiritur .ſ. ꝙ termin⁹ q̄ ſtat determiate vel ꝯfuſe in affirmatiua ſtet ꝯfuſe ꝛ diſtributiue in negatiua. ideo ſua ꝯtraria eſt iſta cuiuſlibet hoīs nullus aſin⁹ currit ꝛ ſic de alijs. ¶ Ad ſcōm dr̄ ꝙ ſi in aliqua ꝓpoſitione ponaẗ diſiunctū copulatum vel cōditionatū ꝛ ſecūda ps nō diſtribuaẗ tunc negatio debet ferri ad ꝯiunctionē: ideo cōtraria iſtius oīs homo vel aſinus currit eſt iſta oīs homo nō vel aſinus currit. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ ſolum ibi diffiniunẗ contradictorie d̄ ſubiecto cōi ꝛ nō de ſubiecto ſingulari cuiuſmodi ſunt iſte ſortes currit ſortes non currit.

¶ Alia lectio.

Conditōnes requiſite ad ſubcōtraria

Sciendū eſt pmo ꝙ aliq̄ ꝯditiones req̄rūtur ad ſubcōtrarias. Prima ꝙ ꝑticipant vtroqꝫ termīo ordine eodē .i. ꝙ ſint d̄ terminis ſinonimis. Scōa ꝙ ſint diuerſaꝝ qualitatū. Tertia ꝙ termini vtrarūqꝫ teneanẗ vniuoce eque ample ꝛ eodē modo appellante defectu primi iſte nō ſunt ſubcōtrarie canis eſt animal latrabile canis nō eſt animal latrabile. defectu ſcōi iſte nō ſubcōtrarianẗ: hō eſt albus: hō non fuit albus. vel iſte hō eſt albus quidā homo nō eſt albus. defectu tertij iſte non ſubcontrarianẗ homo cognoſcit venientē homo venientem non cognoſcit. Quarta conditio eſt: ꝙ quelibet vniuerſalitas in vna ſit particularitas in alia. defectu cuius iſte non ſunt ſubcontrarie. homo omē animal eſt. homo non eſt animal. Quīta ꝙ ſi in affirmatiua pōatur vniuerſalitas debet poni in negatiua. defectu cuius iſte nō ſunt ſubcontrarie. aliquo tempore riſibile eſt omnis homo. aliquo tempore nullū riſibile eſt omnis homo. q: ſunt ſimul falſe.

Conditōnes requiſite ad h ꝙ ꝓpōes opponāt ſubalterne

Sciendū eſt ſecundo ꝙ aliq̄ conditiones requiruntur ad hoc ꝙ ꝓpoſitiones opponanẗ ſubalterne. Prima ꝙ ꝑticipant vtroqꝫ termino ordine eodē .i. ꝙ ſint de terminis ſinonimis. Secunda ꝙ ſint eiuſdē qualitatis. Tertia ꝙ termini teneanẗ vniuoce eque ample ꝛ eodēmō appellate vt faciliter pōt dari exemplum Quarta ꝙ vna habeat plus de vniuerſalitate q̄ alia rōne cui⁹ inferat aliā in bona ꝯſequētia: defectu cuius iſte non ſunt ſubalterne omni tēpore riſibile eſt omnis homo ꝛ aliquo tempore riſibile eſt omnis homo. quia licet prima habeat plus de vl̄itate q̄ ſcōa: non tm̄ infert ſecundā in bona ꝯſn̄a cū poſſit eſſe vera et ſecunda falſa.

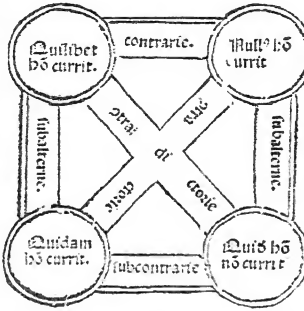
Sciendũ eſt tertio ꝙ quãdo contradictorie diffiniunt᷑: diffiniuntur contradictorie de ſubiecto cõmuni ⁊ non de ſubiecto ſingulari. ideo lʒ iſte ſortes currit: ſortes nõ currit nõ ſint vniuerſalis affirmatiua et particularis negatiua: tamẽ ſunt vere cõtradictorie. nã ſingularis affirmatiua et ſingularis negatiua ſemper contradictorie opponũtur. ¶ Aduerte vlterius ꝙ proprie eſt differentia inter ꝓpoſitionem ſubalternantẽ ſubalternatã ⁊ ſubalternã. Propoſitio ſubalternans eſt propoſitio vniuerſalis ſeu plus habens de vniuerſalitate que infert aliam in bona conſequẽtia. ſed ꝓpoſitio ſubalternata eſt ꝓpoſitio particularis vel indefinita vel minus habẽs de vniuerſalitate que nata eſt inferri a ſubalternante. ſed propoſitio ſubalterna dicitur tam ꝓpoſitio ſubalternans ꝙ̃ ſubalternata. Ex quo ſequit᷑ ꝙ omnis ꝓpoſitio ſubalternata eſt ſubalterna. ſed nõ ecõtra: q: ſubalternãs bene eſt ſubalterna. ſʒ nõ eſt ſubalternata.

Quid eſt ꝓpõ ſubalternãs

Primo arguitur ſic. due ſubcontrarie nullo modo repugnant adinuicẽ: ergo male dicitur ꝙ ſunt alique ꝓpoſitiones appoſite ſubcontrarie. añcedẽs ptʒ. quia ſi repugnarẽt hoc eſſet in veritate vel falſitate: non in veritate cũ poſſint ſimul eſſe vere: nec in falſitate cum poſſint ſimul eſſe falſe. vt ille due quidaʒ hõ omne animal eſt. et quidã homo nullũ animal eſt. Secundo ſic. iſte ſunt ſubcontrarie in materia naturali. ſ. homo eſt cõmunicabilis homo nõ eſt cõmunicabilis. ⁊ ſunt ſimul vere. de ſecunda patʒ quia omnes eius ſingulares ſunt vere: igitur illa indefinita erit vera. ¶ Tertio ſic. ſubalterne inferunt ſe in bona conſequentia. ergo nõ repugnant adinuicem. ⁊ per ꝯſequẽs nulla erit oppoſitio ſubalterna.

Dicitur ad primuʒ ꝙ ſubcontrarie nõ poſſunt ſimul eſſe falſe. ⁊ ad probationeʒ dicitur ꝙ ille nõ ſunt ſubcõtrarie: q: quãdo in affirmatiua eſt vniuerſalitas nulla dʒ eſſe in negatiua ideo ſubcontraria iſtius quidã homo omne animal eſt. nõ eſt illa quidã hõ nullũ animal eſt ſed eſt illa quidaʒ homo animal non eſt. ¶ Ad ſecundũ dicitur ꝙ ille due ſcʒ homo eſt cõmunicabilis homo nõ eſt cõmunicabilis nõ ſunt proprie ſubcõtrarie. ſed magis cõtradictorie. ſicut viſuʒ eſt de iſtis: homo eſt ſpecies. homo nõ eſt ſpecies. Dicitur vltra ꝙ tales indefinite non requirunt ad earũ veritatem. veritatẽ aliquaruʒ ſingularium vel alicuius ſingularis. Ex quo ſequitur ꝙ aliquãdo indefinita eſt vera vbi nulla eiꝰ ſingularis eſt vera. ¶ Ad tertiũ dicitur ꝙ ſubalterne proprie non opponuntur niſi capiendo oppoſitionẽ large pro repugnantia propoſitionum aliquaſũ in quantitate. ideo phs de ipſis nullam fecit mentionem.

Figura ſequitur.

Propoſitionum triplex eſt materia. ſcʒ naturalis: contingens. ⁊ remota. Naturalis eſt illa in qua ꝑdicatuʒ eſt de eſſentia ſubiecti vl' ꝓpriũ eiꝰ vt homo eſt aial vel homo eſt riſibilis

Materia ꝓpõis quot modis capitur.

Primo ſciẽdũ eſt ꝙ materia ꝓpoſitionis põt capi dupliciter. Uno mõ põt capi materialr. ⁊ ſic per materiã ꝓpoſitionis nõ intelligitur aliud ꝙ̃ ſubiʒ et predicatũ ꝓpõnis. Alio mõ capit᷑ formalr. ⁊ ſic nõ eſt aliud ꝙ̃ habitudo extremoꝝ adinuicẽ vt materia huiꝰ ꝓpõnis hõ eſt aial nõ eſt aliud ꝙ̃ habitudo hoĩs ⁊ aia'lis inter ſe. Pro cuius declaratiõe ſupponit᷑ primo ꝙ ſicut eſt aliq̃ materia ꝓpoſitõis: ita etiã eſt aliq̃ forma. ⁊ eſt duplex. ſ. eſſentialis ⁊ accidẽtalis. Eſſentialis eſt copula. Accidẽtalis nõ eſt aliud ꝙ̃ quãtitas ⁊ qualitas ꝓpoſitiõis. Ex quo ſequit᷑ ꝙ oĩs ꝓpõ cathegorica ſaltẽ de ineſſe eſt de eadẽ forma eſſentiali: q: eſt de eadẽ copula. ſʒ nõ q̃libet ꝓpõ cathegorica eſt de eadẽ forma accidẽtali: q: vna eſt affirmatiua: ⁊ alia negatiua. alia vlis: alia particularis Supponit᷑ ſcđo ꝙ ꝓpõ ꝓprie nõ eſt in materia. ideo iſta eſt falſa ꝓpõ eſt in materia. ſed debʒ dici ꝙ ꝓpoſitio eſt de materia. ita ꝙ capit᷑ ibi in ꝓ de. vnde querere aliquã ꝓpoſitionẽ eſſe in materia non eſt aliud ꝙ̃ querere de qua habitudine extremorũ eſt talis propoſitio ſeu de quibꝰ terminis eſt talis propoſitio.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ materia ꝓpõnuʒ eſt triplex vel meliꝰ triplex eſt materia ꝓpoſitionis. ſ. naturalis: cõtingẽs: ⁊ remota. nã cuiuſlibet ꝓpõnis extrema ſic ſe hñt ꝙ vnũ non põt vere et affirmatiue cõpetere alteri. et ſic eſt materia remota vel vnũ cõpetere põt alteri: et hoc dupliciter: q: vnũ cõpetit alteri per ſe. ⁊ ſic

eſt materia naturalis:vł accidentaliter. ⁊ ſic eſt materia cōtingens. Unde ex iſtis ſupradictis ſequuntur aliq̄ ꝓpoſitiones. prima eſt ꝙ ꝓpoſitio de predicatione directa ⁊ indirecta ſibi correſpondens ſunt de eadem materia.⁊ ꝓpoſitio negatiua ⁊ affirmatiua:vł̄is particularis indefinita ⁊ ſingularis.de ꝯſimilib⁹ terminis ſunt de eadē materia. Ex quo ſequitur ꝙ oēs ꝓpōes oppoſite adinuicē ſunt in eadē materia cū oēs tales cōponant̄ ex cōſimilib⁹ terminis. Secūdo ſequitur ꝙ multe ſunt ꝓpoſitiones in materia naturali que ſunt īpoſſibiles. vt iſta omne aīal eſt homo.null⁹ homo eſt animal. Secūda ꝓpoſitio.in quacunq̄ materia eſt ꝓpoſitio cathegorica de ineſſe de preſenti in eadē materia eſt ꝓpoſitio de preterito et futuro.⁊ ꝓpō modalis diuiſa de quocunq̄ modo ſic.q: omnes tales conſtruuntur ex cōſimilibus terminis.

Sciendū eſt tertio ꝙ materia naturalis eſt in qua predicatū eſt d̄ eſſentia ſubiecti vel ꝓpriū eius que eſt ſic intelligenda.materia naturalis eſt habitudo extremoꝝ ſic ſe habētiū ꝙ predicatū dicitur de ſubiecto vere ⁊ affirmatiue per ſe primo vel ſecūdo mō. Pro cui⁹ declaratione ſupponit̄ ꝙ ſoluꝫ hic diffinitur materia naturalis de predicatione directa:ſed ſi debeat diffiniri vt cōprehendit omnes ꝓpoſitiōes que in hac materia reponuntur debet ſic diffiniri:eſt habitudo extremorum quorū vnū natum eſt verificari de alio vere et affirmatiue per ſe primo vel ſecundo modo. Ex quo ſequit̄ falſitas dicētiū ꝙ ſolū in hac materia reponunt̄ propoſitiones neceſſarie:q: iſta homo nō eſt animal eſt in iſta materia:⁊ tamē eſt impoſſibilis. Et pro maiori declaratione ponunt̄ alique regule. Prima omnis ꝓpoſitio in qua p̄dicatur diffinitio de diffinito vel pars diffinitionis de diffinito vł̄ de inferiori aut ſuperiori ad diffinitū eſt in iſta materia. Secunda regula quādo ſuperius predicat̄ de ſuo inferiori aut ecōtra eſt in iſta materia:vt homo eſt animal:aīal eſt homo. Tertia regula quādo differētia vel ꝓpria paſſio predicat̄ d̄ eo cui⁹ eſt differētia vel ꝓpria paſſio vel de inferiori vel ſuperiori:aut econtra eſt in iſta materia.exemplū de differētia:vt homo eſt ratiōalis:petr⁹ eſt rōalis.aīal eſt ratiōale. Exemplū de propria paſſione:vt hō eſt riſibilis:ſortes eſt riſibil' aīal eſt riſibile. Quarta quādo idē predicatur d̄ eodē m: vel ſinonimū de ſinonimo. vel cōuertibile de conuertibili ſunt in iſta materia. vt hō eſt hō lapis eſt petra:marcus eſt tulius.

Que ſit ꝓpōes q̄ ſūt in materia naturali.

Arguitur primo ſic.ſicut ꝓpoſitio habet materiaꝫ.ſ. ſubiectum et predicatum ita etiam habet formā.ſ.copulam.ergo ita debet q̄ri in qua forma eſt aliqua ꝓpoſitio ſicut in qua materia. Secūdo ſic.iſta ꝓpoſitio ſortes eſt homo vel aſin⁹ eſt ꝓpō cathegorica. ⁊ tñ nō eſt in aliq̄ iſtarū materiarū:igit̄. Tertio ſic.iſta ꝓpō eſt in materia naturali. aīal eſt hō et tamē predicatum non eſt de eſſentia ſubiecti: nec proprium eius:igitur.

Ad primū dicit̄ ꝙ etiā ita pōt queri in qua forma eſt aliqua ꝓpō ſicut in aqua materia.lꝫ tamē hoc nō ſit ita vſitatū. Ad ſecundum dicit̄ ꝙ ſicut ſunt aliq̄ ꝓpoſitiones mixte q̄ntitatis aut qualitatis.ita etiā ſunt aliq̄ ꝓpoſitiones mixte materie.i. de duplici materia: vnde regula eſt ꝙ ꝓpoſitio de ſubiecto vel de predicato mixto eſt in illa materia:ſicut ꝓpō de extremis ſimplicib⁹. Ad tertiū dicit̄ ꝙ talis nō eſt in materia naturali capiēdo materiaꝫ naturalē ſtricte q̄admodū cepit petrus hyſpanus:ſꝫ bñ capiēdo materiā natalē large:vł̄ pōt dici ꝙ ē in mat̄ia naturali īdirecte lꝫ nō directe.

Contingens eſt illa in qua predicatum poteſt adeſſe et abeſſe ſubiecto preter ſubiecti corruptioneꝫ.vt hō ē albus:homo nō eſt albus.

Diffinitio materie cōtingentis.

Sciendū eſt primo ꝙ diffinitio materie ꝯtingentis ſic eſt intelligenda:materia cōtingēs eſt habitudo extremorū quorū alteri nō repugnat vere ⁊ affirmatiue accidētaliter p̄dicari de alio. Ex quo ſequit̄ ꝙ iſta materia differt a materia naturali.⁊ ꝑ hoc ꝙ eſt ꝯtingēter ⁊ trāſmutabil'r p̄dicari:alia vō eſſential'r. Pro cui⁹ declaratiōe ponunt̄ aliq̄ regule. Pria:oīs ꝓpō in q̄ p̄dicat̄ eſt ſcdoꝫ adiacēs eſt in iſta materia niſi iſta deus eſt q̄ eſt in mat̄ia naturali. Scd̄a rł̄a.oīs ꝓpō ē in materia ꝯtingenti in qua p̄dicat̄ verbū de aliquo ſubo ſupponēte ꝓ re creata:vt hō comedit homo bibit:homo ridet.

Sciendū eſt ſecundo ꝙ pro maiori declaratiōe ponunt̄ adhuc aliq̄ regule quarū regularꝫ prima eſt:oīs illa ꝓpoſitio eſt in materia ꝯtingenti in qua predicat̄ ratio contingens de aliquo vel aliq̄d de ipſa eiuſmōi ſunt iſte ꝓpoſitiōes:hō albus eſt hō:hō eſt hō albus.vnde iſta ꝓpoſitio hō albus eſt homo albus. pōt eſſe falſa poſito ꝙ nullus homo eſſet albus.tūc iſta eēt falſa:hō albus eſt homo alb⁹:cū ſubiectū ꝓ nullo ſupponeret. Et ſi quis dicat illa ꝓpoſitio eſt infalſificabil' in qua oppoſitū predicati īfert oppoſitū ſubiecti:iſta eſt huiōi:igit̄. Reſpondet̄ ꝙ illa rł̄a nō eſt vł̄r vera.puta qñ alterū extremuꝫ importat in ſe rationē falſam vel rōneꝫ in ſe impoſſibilē vel ratonē in ſe ꝯtingentē. Secūda regula.oīs illa ꝓpō eſt in materia contingenti in qua predicatur terminus ſecunde intentionis. de termino prime intētionis. vt homo eſt ſpēs aīal eſt genus.ſꝫ dubiū eſt vtrū tales poſſint falſificari. Tertia rł̄a. oīs illa ꝓpō eſt in materia cōtingēti in q̄ p̄dicat̄ ꝯcretū accidentis de ſubo vt hō eſt albus:hō eſt quantus.

Remota eſt illa in qua predicatuꝫ non poteſt conuenire cum ſubiecto: vt homo eſt aſinus.

Sciendū eſt tertio ꝙ diffinitio materie remote. ſic eſt intelligenda eſt habitudo duorum extremorum ſic ſe habentium ꝙ vnum nō poteſt ſine noua īpoſitione vere ⁊ affirmatiue p̄dicari

de alio mediante copula nō ampliata neq; ampliatiua. Et dicit̄ notāter nō ampliata: q̄a iſta eſt in materia remota: albū eſt nigrū. ⁊ tñ vnum pōt verificari de alio, mediāte copula ampliata vt dicendo: albū pōt eſſe nigrum. Ex quo ſeq̄t̄ falſitas aliquoꝝ dicentiū oēm ꝓpoſitionē affirmatiuā in materia remota eſſe falſam. vnde de iſta materia ponūtur aliq̄ regule. Prima omīs ꝓpoſitio eſt in materia remota in qua termini ſunt diſparati: vt hō eſt aſin⁹. Scḋa regula: oīs ꝓpoſitio eſt in iſta materia cui⁹ termini ſunt ſicut cōcretum ⁊ abſtractū: vt hō eſt humanitas: album eſt albedo: vel abſtractū de abſtracto: vt albedo eſt nigredo. Tertia regula. omīs ꝓpoſitio eſt in iſta materia vbi p̄dicat̄ vel ſubycitur ratio in ſe impoſſibilis: vt chimera eſt chimera deus aſin⁹ eſt deus: hō irrationalis eſt homo: vñ rō in ſe impoſſibilis eſt que implicat in ſe cōtradictionē. Ex quo ſeq̄tur q̄ magna differentia eſt inter rōnem in ſe impoſſibilē ⁊ rōem in ſe falſam. nam ꝓpoſitio in qua p̄dicat̄ ratio in ſe falſa pōt eſſe in materia ꝯtingenti: vt xp̄s eſt homo. que in triduo importabat in ſe rationeʒ falſam cum humanitas fuiſſet corrupta.

Arguitur primo ſic. in iſta ꝓpoſitiōe ſortes ē hō: p̄dicatū pōt adeſſe ⁊ abeē ſubiecto: ⁊ tñ nō eſt in materia cōtīgēti: igit̄. Añs pʒ q: p̄dicatum pōt ꝓferri ſine ſubiecto ⁊ ecōtra. ¶ Scḋo ſic. iſta ꝓpoſitio eſt in materia remota chimera eſt chimera: ⁊ tñ p̄dicatum pōt vere dici de ſubiecto cū nulla ſit verioꝛ p̄dicatio illa in qua idem p̄dicat̄ de ſeipō. ¶ Tertio ſic. iſta ꝓpoſitio eſt in materia remota hō eſt albedo: ⁊ tñ p̄dicatum pōt vere affirmari de ſubiecto cū albedo poſſit vere ineſſe homini.

Ad primū dicitur q̄ predicatum pōt bñ adeſſe ſubiecto capiēdo ly adeſſe ⁊ abeſſe prime intentionaliter: ſed nō capiēdo ſcḋe intentionaliter. Ad ſcḋm dr̄ q̄ iſta ē falſa: chimera eſt chimera. Et ad improbationē dr̄ q̄ illa regula dʒ intelligi qñ alteꝝ extremū importat in ſe rationē impoſſibilē aut falſam: de quo magis alias videbit̄. ¶ Ad tertium dicit̄ q̄ licet albedo poſſit ineſſe homini. iſta tñ eſt impoſſibilis homo eſt albedo: ⁊ hoc ꝓpter repugnātiaʒ modorum ſignificandi ⁊ predicandi.

Lex ſiue natura cōtrariaꝝ talis ē q̄ ſi vna eſt vera reliqua eſt falſa et nō ecōuerſo. Poſſunt eñ ambe ſimul̄ eſſe falſe in cōtingēti materia vt oīs homo eſt alb⁹ nullus hō eſt alb⁹. In naturali vero materia et remota ſēp vna eſt vera reliqua falſa. vt oīs hō eſt aīal nullus hō eſt aīal. oīs hō eſt aſinus nullus hō eſt aſin⁹. Lex ſiue natura ſubcontrariaꝝ talis eſt q̄ ſi vna eſt falſa reliqua eſt vera ⁊ nō ecōtra. Poſſunt eñ ambe ſimul eſſe vere in contingēti materia. vt q̄daʒ hō eſt albus. q̄dam hō nō eſt alb⁹. Unde lex ſubcōtrariaꝝ contrario modo ſe habet legi cōtrariaꝝ. Lex ſiue natura cōtradictoriaꝝ talis eſt q̄ ſi vna eſt vera reliqua eſt falſa ⁊ nō ecōuerſo. In nulla eñ materia poſſunt ſimul̄ eſſe vere aut ſimul falſe. vt oīs hō eſt aīal q̄dam homo nō eſt aīal. Lex ſiue natura ſubalternaꝝ talis eſt q̄ ſi vniuerſalis eſt vera ꝑticularis erit vera ⁊ nō ecōuerſo: pōt eñ ꝑticularis eſſe vera ſua vli exiſtēte falſa. vt oīs homo eſt albus. Sed ſi particularis ſit falſa vniuerſalis eius erit falſa. et nō econuerſo.

¶ Sciendū eſt primo q̄ lex ſcḋm q̄ hic capit̄ nō eſt aliud q̄ regula p quaʒ cognoſcim⁹ qualiter ꝓpoſitiones ꝯpoſite debēt ſe hr̄e in veritate ⁊ falſitate. Pro cui⁹ declaratiōe ſupponit̄ primo q̄ lex ꝯdiaꝝ tal̄ ē q̄ impoſſibile eſt duas ꝯdias eſſe ſimul̄ veras in quacūq; materia. ¶ Scḋo ſupponitur q̄ alique ꝓpoſitiones dicūtur ꝯtrarie dupliciter. vno mō de lege. alio mō de mō enūciādi q̄titatiuo ⁊ qualitatiuo. vñ ad hoc q̄ alique ꝓpoſitiones ſint cōtrarie de lege tria ſufficiūt primo q̄ ſint cathegorice de ineſſe. ſcḋo q̄ ſint vtroq; termio participātes ordine eodē. tertio q̄ formaliter repugnāt in veritate. Ex quo ſeq̄tur q̄ oēs ꝓpoſitiōes ypothetice ꝓprie nō hñt legem ꝯdiaꝝ nec ꝓpoſitiones mixte quātitatis vel q̄litatis neq; ꝓpōnes modales. ¶ Scḋo ſequit̄ q̄ due ſingulares diuerſe q̄litatis hñt legeʒ ꝯdiaꝝ. ⁊ ſimiliter vna vl̄is ⁊ alia ſingularis. ¶ Primū pʒ ī iſtis: cēm equū vidʒ ſortes nullū equū videt ſortes. Exemplū ſcḋi vt oīs aſinus eſt alb⁹. iſte aſin⁹ nō eſt alb⁹. ¶ Tertio ſupponitur q̄ due ꝯrie ſimpl̄r de ineſſe nūq̄ pñt ſimul eſſe vere: q: tūc due ꝯdictorie eſſent ſimul vere q̄d eſt impoſſibile pñt tñ eſſe ſimul falſe in materia ꝯtingenti ⁊ in materia naturali qñ eſt predicatio indirecta: ⁊ etiā qñ p̄dicatio eſt directa qñ tales ſunt exponibiles: vt iſte ſunt ſimul falſe vt oīs hō preter ſortē eſt aīal nullus hō preter ſorteʒ eſt aīal. Quarto ſupponit̄ q̄ duplex eſt lex ꝯtrariaꝝ: ſcʒ formalis ⁊ materialis formalis q̄ ſi vna eſt vera reliq̄ eſt falſa. vt bñ ſeq̄tur iſte ſunt cōtrarie ⁊ vna eſt vera. ergo altera eſt falſa: ſed lex materialis eſt q̄ ſi vna eſt falſa reliqua eſt vera: ⁊ dr̄ materialis: quia nō quelibet talis conſequentia eſt bona. Duplex eſt lex cōtrariarū.

Sciendum eſt ſecūdo q̄ lex ſubcōtrariarum talis eſt q̄ nūq̄ due ſubcōtrarie poſſunt ſimul̄ eſſe falſe: q: tunc due contradictorie

eſſent ſimul falſe. vñ aliq̄ ꝓpoſitiões dicunꝰ eſſe ſubcõtrarie dupliciter. vno mõ de lege. alio modo de mõ q̄titatiuo ⁊ qualitatiuo. vñ ille dicuntur ſubcõtrarie de lege q̄ participãt vtroq; termino ordine eodẽ ⁊ ambe ſunt indefinite vl particulares affirmatiue vel negatiue. Ex quo ſequiꝰ ꝙ iſta ꝯña eſt bona iſte ſunt ſubcõtrarie et vna eſt falſa: ergo altera eſt vera. ⁊ eſt ꝯſequẽtia formalis. Et aduerte ꝙ in materia cõtingẽti due ſubcõtrarie pñt ſimul eſſe vere vt q̇dam homo currit q̇dam hõ nõ currit: ſed nõ in materia naturali vel remota ſaltẽ de p̄dicatiõe directa. Et ꝙ non poſſint eſſe ſimul vere in materia naturali d̄ p̄dicatione directa. pꝫ q: tũc due cõtradictorie eſſent ſimul vere. nam ſi particularis in materia naturali ſit vera ita ⁊ vniuerſalis ſua ſi formeꝰ cũ tales equiualeãt in veritate ⁊ falſitate ⁊ intelligiꝰ iſta lex in ꝓpoſitionibus cathegoricis ſimpliciter de ſubo ſimplici et nõ de q̄titate: ⁊ qualitate mixta.

Sciendum eſt tertio ꝙ lex contradictoriaꝝ talis eſt ꝙ non pñt ſimul eſſe vere neq; falſe: ⁊ nõ põt iſta lex ꝓbari cũ fundeꝰ in primo principio. ⁊ ſunt duplices ꝯtradictorie. ſ. de lege ⁊ de mõ quãtitatiuo ⁊ qualitatiuo. de lege ſunt due ꝓpoſitiones vtroq; termĩo ꝑticipantes ordine eodẽ quas impoſſibile eſt eſſe ſimul veras ⁊ falſas. Ex quo ſeq̄tur ꝙ due indefinite pñt eſſe ꝯtradictorie de lege: ſed cõtradictorie de mõ ſunt vl'is affirmatiua ⁊ particularis negatiua ⁊ ecõtra vel vl'is negatiua ⁊ particularis affirmatiua vel ecõtra. vtroq; termĩo ꝑticipantes ordine eodẽ. Ex iſtis pꝫ ꝙ iſta ꝯña eſt bona iſte ſunt due cõtradictorie ⁊ vna eſt vera: ergo reliq̄ eſt falſa. etiã bñ ſeq̄tur iſte ſunt ꝯdictorie et vna eſt falſa: ergo reliq̄ eſt vera: ſed lex ſubalternaꝝ talis eſt ꝙ pñt ſimul eſſe vere ⁊ etiã ſimul falſe: q̄a ſi ꝑticularis eſt falſa vl'is erit falſa. ſi formeꝰ. etiam ſi vl'is ſit vera ꝑticularis erit vera: ⁊ hoc ſi formeꝰ. vñ de iſta danꝰ due regule. q̄rum prima eſt bñ ſeq̄tur vl'is eſt vera: ergo ꝑticularis eſt vera ſi formeꝰ. ſcd̄a ſi ꝑticularis eſt falſa vl'is eſt falſa. ⁊ hoc ſi formeꝰ. vt ſi iſta ſit falſa q̇dam hõ currit iſta erit falſa oĩs homo currit.

Que eſt lex ꝯtradictoriarum.

Arguitur primo ſic iſte ſunt cõtrarie oĩs hõ aĩal eſt. oĩs hõ aĩal nõ eſt. ⁊ ſũt in materia naturali de p̄dicatione directa ⁊ tñ ſunt ſimul vere: ergo male dꝛ ꝙ due ꝯtrarie in materia naturali nõ pñt ſimul eſſe vere. ¶ Secũdo ſic: iſte ſunt ꝯtradictorie ꝓmitto tibi equũ nõ ꝓmitto tibi equũ. ⁊ tñ nõ ſunt ſimul vere: q: iſta eſt vera nõ ꝓmitto tibi equũ: q: equalet iſti nullum equũ tibi ꝓmitto q̄ eſt vera. ¶ Tertio ſic: iſta eſt vera omĩe aĩal quod nõ eſt irrationale ẽ homo: ⁊ tñ ſua ꝑticularis nõ eſt vera. ⁊ hoc deſcendendo ſub ly irrõnale. nam iſta eſt falſa omẽ aĩal quod nõ eſt hic irrationale eſt homo.

Ad primũ dicitur ꝙ ille ꝓpoſitiones nõ ſunt ꝯtrarie ſed ꝯtraria iſtiꝰ oĩs hõ aĩal eſt. eſt iſta oĩs hõ nullum aĩal eſt. ¶ Ad ſcd̄m dꝛ ꝙ iſta ꝓpoſitio nõ ꝓmitto tibi equũ nõ equalet iſti nullũ equũ tibi ꝓmitto. q: ly equũ nõ ſupponit eodẽ modo in ambabꝰ: q: in p̄ma ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue diſtributione ꝑfecta: ſed in alia ſupponit diſtributione imperfecta. ¶ Ad tertium dꝛ ꝙ nõ opꝫ ſic deſcẽdere: ſꝫ ſic omĩe aĩal qđ nõ eſt irrõnale: ⁊ h̄ irrõnale eſt hõ.

Item ꝓpoſitionũ cathegoricarum vtroq; termĩo ꝑticipantiũ ordĩe ecõuerſo: triplex ẽ cõuerſio: ſcꝫ ſimplex per accidẽs ⁊ ꝑ cõtrapoſitionẽ. Conuerſio ſimplex eſt q̄ñ fit de ſubiecto p̄dicatum ⁊ de predicato ſubiectum manẽte eadẽ q̄litate ⁊ q̄titate ⁊ hoc modo cõuertitur vl'is negatiua in ſe ipſam ⁊ particularis affirmatiua in ſeipſã vt nullus homo eſt lapis nullus lapis eſt homo: quidã homo eſt aĩal quoddam aĩal eſt homo.

¶ Sciendum eſt p̄mo ꝙ iſte terminꝰ ꝯuerſio põt capi dupl'r. vno mõ prime intẽtionaliter. ⁊ hoc mõ capiꝰ cũ dꝛ ꝙ malũ ꝯuertiꝰ in bonum. alio mõ ſcd̄e intẽtionaliter ⁊ h̄ dupl'r. vno mõ vt eſt paſſio terminiꝝ ſic tñ valet ſicut vl'r verificari q̄admodũ dꝛ ꝙ iſti termini hõ ⁊ riſibile ꝯuertunꝰ. i. vl'r de ſeinuicẽ predicanꝰ vel verificanꝰ. alio mõ accipiꝰ: vt eſt paſſio ꝓpõnum et eſt duplex. ſ. in oppoſitã qualitatẽ q̄ fit in propoſitionibꝰ de ꝯtingenti ad vtrũlibet de q̄bus alias videbiꝰ. alia eſt in terminis ꝓpoſitionis q̄ ſolet ſic diffiniri. eſt mutatio p̄dicati in ſubm̄ et econtra q̄ ſic debꝫ intelligi ꝯuerſio eſt duarum ꝓpoſitionũ cathegoricaꝝ vtroq; termĩo participantium ordĩe ecõuerſo vniꝰ ad alterã formalis ꝯña: ex qua diffinitione ſequunꝰ aliq̄ correlaria. Primũ ꝙ cõuerſio eſt paſſio ꝓpoſitionũ vel ꝓpõnis in ordine ad aliã. Scd̄o ſeq̄tur ꝙ ypothetice nõ ꝯuertunꝰ: ſed cathegorice d̄ ſimplici copula: q: ꝓpoſitiones de ſubo mixto vel copula mixta nõ ꝓprie cõuertunꝰ. Tertio ſeq̄tur ꝙ ꝯña materialis nõ eſt ꝯuerſio: ſed ſola cõſequẽta formalis q̄ eſt ꝯña bona q̄ ſic eſt bona ꝙ q̄libet ſibi ſimilis in forma etiã eſt bona.

Sciendũ eſt ſcd̄o ꝙ triplex eſt cõuerſio vt pꝫ in textu. Pro cuiꝰ declaratiõe ſupponiꝰ ꝙ diffinitio ꝯuerſionis ſimplicis ſic ẽ intelligenda ꝯuerſio ſimplex eſt duarũ ꝓpoſitionum cathegoricaꝝ ſimilium qualitatũ ⁊ q̄titatum vtroq; termĩo participãtium ordine econuerſo vniꝰ ad aliã formalis ꝯña ⁊ poniꝰ formalis ꝯña loco generis ⁊ totum reſiduũ poniꝰ ad d̄riam cõuerſionis ꝑ accñs ⁊ ꝑ cõtrapoſitionẽ ſupponiꝰ ſcd̄o ꝙ ꝯuerſio ſimplex dicitur id̄ ſimplex eo ꝙ fit ꝑ ſolã trãſpoſitionem terminoꝝ remanente eadẽ qualitate ⁊ q̄titate ⁊ nõ q: nõ fiat ex ꝓpoſitionibus. Tertio ſupponiꝰ ꝙ duplex eſt conuerſio. ſ. propria ⁊ impropria ſeu directa ⁊ reductiua. ꝓpria eſt quãdo de ſubiecto

Conuerſio q̄t modis capi[tur]

Conuerſio eſt duplex.

cōuerſe ſit pdicatū cōuertentis et de predica
to cōuerſo ſit ſubiectū cōuertentis nihil adden
do et nihil remouendo: vt homo eſt aīal: ḡ aīal
eſt hō: ſʒ ipropria eſt qñ aliquid addit̄ vel remo
uetur a pte ſubiecti vel pdicati. vt nullus hō eſt
mulier. ḡ nulla mulier eſt aliquis homo.

Duo gña ppōnū cōuertūt̄ ꝑ ꝯuerſionē ſimplicem.

Sciendū eſt tertio ꝙ ſm cōuerſio-
nem ſimplicē cōuertunt̄ duo gña ppoſitionū .ſ.
vniuerſalis negatiua et particularis affirmati
ua. ⁊ debʒ intelligi de vniuerſali negatiua de mo
do loquendi cōſueto, q: vlis negatiua de modo
loquēdi incōſueto nō cōuertitur ſimpliciter vt
nō ſequitur omis ſol planeta nō eſt: ḡ oīs plane
ta ſol no eſt. cū aīs poſſit eſſe verū ⁊ ꝯñs falſuʒ.
debet etiā intelligi de predicato cōmuni. q: pro
poſitiōes de pdicato ſingulari nō ſic cōuertunt̄
vt null⁹ hō eſt brunell⁹ ḡ ſic cōuertit̄: ḡ brunell⁹
nō eſt hō. oʒ etiā itelligi qñ ex parte pdicati nō
ponit̄ aliqđ ſincathegorema: q: tūc in cōuerten
te opʒ aliqđ addere vel remouere. vt null⁹ hō ē
omē aīal: ḡ nihil qđ eſt oē aīal eſt hō. Debet etiā
intelligi de terminis rectis. q: de terminis obli-
quis aliqñ oʒ aliqđ addi. vt nullus panis eſt in
furno: ḡ nullū ens in furno eſt panis. Et aduer-
te ꝙ aliq̄ue cōditiones requiruntur ad bene cō
uertendū ppoſitiones. Prima ꝙ termini teneā
tur eque ample. iō iſta quedā mulier fuit mere
trix nō debʒ cōuerti: ḡ meretrix fuit mulier: ſed
ſic. ḡ qđ fuit meretrix eſt vel fuit mulier. Secū-
da ꝙ termini ſupponāt ſm idē genus ſuppōis.
Tertia ꝙ termi aliqñ debēt reſolui anq̄ ꝯuertan
tur vt hō currit oʒ reſolui currens eſt hō.

Cōditiones reqſite ad cōuertēdū ppōes.

Arguitur primo nō ſequitur null⁹
homo eſt falſe aīal. ḡ nullum animal falſe eſt hō
cum aīs ſit verum et ꝯñs falſum: ḡ vniuerſalis
negatiua nō ꝯuertit̄ ſimplr. Scđo ſic nō ſequi
tur domus ſit: ergo quod ſit eſt domus. q: ante-
cēs eſt verū et ꝯſequēs falſuʒ: ḡ indefinita affir
matiua nō ꝯuertit̄ ſimplr. ¶ Tertio ſic nō ſeq̄
tur mortuū eſt hō: ḡ hō eſt mortu⁹ q: arguitur a
magis amplo ad minus amplū: igit̄.

Ad primū reſpondetur ꝙ nō debʒ
ſic conuerti. ſed ſic debʒ conuerti: ergo nihil qđ
eſt falſe animal eſt homo. ¶ Ad ſecundū dicit̄
ꝙ nō debet ſic conuerti: ſed ſic: ergo quod ſit eſt
vel erit vel poteſt eſſe domus. ¶ Ad tertiū dici
tur ꝙ duob⁹ modis valemus arguere a minus
amplo ad mag' amplū. vno mō ſine diſtributio
ne magis ampli. et ſic eſt bona ꝯña. alio mō cuʒ
diſtributione magis ampli. ⁊ ſic nō valet ꝯña vt
nō ſequitur nullum mortuū eſt homo: ergo nul
lus homo eſt mortuus.

Conuerſio per accidens eſt facere
de ſubiecto predicatū et de pdicato
ſubiectum manēte eadē qualitate: ſʒ
mutata q̄titate ⁊ hoc mō cōuertitur
vniuerſalis affirmatiua in particula
rem affirmatiuā ⁊ vniuerſalis nega-
tiua in pticularē negatiuā. vt omnis
hō eſt aīal ergo quoddā animal ē hō
nullus hō eſt lapis ergo quidā lapis
nō eſt homo. cōuerſio per cōtrapoſi
tionē eſt facere de ſubiecto predica
tum et de predicato ſubiectū manen
te eadem qualitate ⁊ q̄titate. ſed mu
tatis terminis finitis in termios in-
finitos: ⁊ hoc modo conuertitur vni
uerſalis affirmatiua in vlēʒ affirma
tiuā et particularis negatiua in ſeip
ſam: vt oīs hō eſt animal: ergo oē nō
animal eſt nō hō. quidaʒ hō nō eſt la
pis: ergo qdā nō lapis nō eſt nō hō.
Verſus. Simplr feci cōuertitur eua p
acci. Aſto per cōtra ſicut cōuerſio to
ta. Aſſerit a. negat e. ſʒ vniuerſaliter
ambe. Aſſerit i. negat o. ſed particu-
lariter ambo. Et ſciendū eſt ꝙ ſignū
poſitum in ſubiecto ppoſitionis que
debet ꝯuerti debet poni ſupra totuʒ
predicatū ⁊ totuʒ reduci ad ſubiectū
in conuertēte. Preterea eadē eſt con
uerſio ppōnis pticularis indefinite
et ſingularis.

¶ Sciendum eſt primo ꝙ diffinitio conuerſio-
nis per accidens ſic eſt intelligenda. eſt duaruʒ
propoſitionum cathegoricarum eiuſdē qualita
tis et diuerſe q̄titatis vtroqꝫ termino participā
tium ordine econuerſo vnius ad alteram forma
lis conſequentia. ⁊ dicitur cōuerſio per accidēs
eo ꝙ ibi mutatur quantitas. Et ſm hanc conuer
ſionem conuertuntur duo genera propoſitio-
num ſcilicʒ vniuerſalis affirmatiua et vniuerſa
lis negatiua. Et eſt aduertendum ꝙ iſta duo ge
nera non ſemper conuertunt̄ per accidens in p
ticularem vel indefinitam conuerſione propria
⁊ directa. ſed aliquando oportʒ aliquid addere
vel remouere a parte ſubiecti vel pdicati vt om
nis meretrix erit virgo. ſic conuertitur: ergo qđ
erit virgo eſt vel erit meretrix. Similiter de iſta
nullus homo eſt omne animal que debet ſic cō-
uerti ergo quoddaʒ ens quod eſt omne animal
non eſt homo. Unde pro maiori declaratiōe po-
nuntur aliq̄ue regule. Prima omnes ppoſitio-
nes de verbis imperſonalibus ſiue actiue vocis
ſiue paſſiue vocis debent reſolui in propoſitio-
nes de verbis perſonalibus et obliqui debēt re
ſolui in rectos. vt tedet animā meam vite mee
debet reſolui. anima mea habet tedium de vita
mea et debet ſic cōuerti: ergo quod habet tediū
de vita mea eſt anima mea. ſimiliter campana
pulſatur debʒ ſic reſolui. campana pulſatur ab
aliquo et debʒ ſic conuerti. ergo quod pulſatur
ab aliquo eſt campana. Secunda regula ppoſi-

Intellectus diffinitōis cōuerſiōis p accñs.

tiones de obliquis et verbis perſonalibus ꝯuertuntur per eaſdem regulas ſicut propoſitiones de verbis rectis. vt cuiuſlibet hominis aſinus currit. ſic conuertitur. ergo currens eſt aſinus hominis. Tertia regula. propoſitiones de verbis prime et ſecunde perſonarum et de verbis expreſſiue actionis ſi ponātur ſine ſuppoſito expreſſo anteꝗ̄ conuertantur debet oſtendi ſuppoſitum vt pluit debꝫ reſolui dicendo natura eſt pluens et poſtea conuerti.

Sciendū eſt ſecundo ꝙ circa cōuerſiones incidūt alique difficultates. Prima qualiter conuertitur iſta propoſitio ad equitanduꝫ requiritur equus. Reſpōdet̄ ꝙ non conuertitur in iſtam equus requiritur ad equitanduꝫ. cum antecedens ſit verum ⁊ conſequens falſuꝫ. ſed ſic cōuertitur. equus poſſibiliter habetur ad equitandū. Secunda eſt de conuerſione huius propoſitionis pariſius et rome venditur piper. dicitur primo ꝙ reſoluitur in iſtam vtroqꝫ iſtoruꝫ locorum venditur piper. et poſtea ſic conuertitur. ergo quod venditur altero iſtorum locoruꝫ eſt piper. Tertia eſt de conuerſione propoſitionum de propoſitionibus prime et ſecunde perſonarum puta de iſta ego ſum petrus. Reſpondetur pro nunc probabiliter ꝙ conuertuntur a quocunqꝫ eodem modo ſicut alie ⁊ hoc ſuppōnēdo ꝙ antecedens et conſequens alicuius bone conſequentie fiant ab eodem. Quarta de ꝯuerſione iſtius ꝓpoſitionis nullum a. eſt predicatū poſito caſu ꝙ a. in nulla propoſitione predicetur non poteſt dici ꝙ conuertatur in iſtaꝫ. nullū predicatum eſt a. quia ibi a. eſt predicatum. et ſic conſequens eſſet falſum et antecedens verū Reſpondetur ꝙ conſequens non eſt falſum: q2 non eſt. Et ſi dicat' ꝙ conſequens eſt illud nullū predicatum eſt a. dicitur ꝙ non eſt concedendū tale conſequens poni. quia eſt regula obligatoria. ꝙ illud quod repugnat caſui non eſt admittendum.

Qualit̄ ꝯuertun tur aliq̄ ꝓpōnes hic poſite.

Sciendū eſt tertio ꝙ diffinitio conuerſionis per contrapoſitionē ſic eſt intelligenda: eſt duarum ꝓpoſitionū cathegoricarum manente eadem qualitate et ꝗ̄titate ſed mutatis terminis finitis in terminos infinitos vnius ad aliam ꝯſequentiaꝫ ſm̄ quam conuertuntur duo genera ꝓpoſitionum ſcilicet vniuerſalis affirmatiua et ꝑticularis negatiua. vt omnis homo eſt animal. ergo oē nō aīal eſt nō homo. Et aduerte ꝙ nō eſt ꝯn̄a formalis: q2 nō ſequitur oīs homo eſt exiſtens. ergo omne nō exiſtens eſt nō hō cum antecedēs ſit verum et ꝯn̄s falſum. Et aduerte pro regula ꝙ ꝗ̄to terminꝰ finitus ꝓ pluribus ſupponit tanto terminꝰ infinitus pro paucioribus ſupponit et quāto terminus finitus ꝓ paucioribus ſupponit tanto terminꝰ infinitus pro pluribus ſupponit. ¶ Finalr̄ aduerte ꝙ petrus hyſpanꝰ ponit duo notabilia. Primū ꝙ ſignū ſubiecti ꝓpōnis cōuerſe ꝯuerſionis ſimplicis debet addi vel equiualēs ſubiecto cōuertētis ſm̄ exigentiā cōgruitatis. Secundum eſt in

Diffinitio ꝯuerſionis ꝑ ꝯtrapoſitionem.

Regula

quo videt̄ defeciſſe ꝙ eadē eſt conuerſio ꝑticularis indefinite ⁊ ſingularis: q2 d̄ rigore ſermonis eſt falſuꝫ: q2 ly eadē diceret idētitatē numeralem: et ſic non vel ſpecificā ⁊ ſic eſt falſa: cum ſingularis negatiua cōuertat̄ ſimplr̄ et nō particularis vel indefinita negatiua.

Arguitur ſic ꝑmo iſta neuter iſtorum eſt albus. eſt vl'is negatiua ⁊ tn̄ nō conuertitur per accidēs: q2 tunc cōuerteret̄ in iſtā quodam album nō eſt aliquis iſtoꝝ quod eſt falſuꝫ cū de ſubiecto nō fiat ꝑdicatū. ¶ Scd̄o ſic. iſta eſt vniuerſal' negatiua. nullꝰ hō eſt mulier. ⁊ tn̄ nō cōuertitur ꝑ accidēs q2 ꝯuerteretur in iſtaꝫ quedā mulier nō eſt homo. que ē falſa. ¶ Tertio ſic. iſta eſt particularis negatiua quedā chimera nō eſt homo. ⁊ tn̄ nō cōuertitur per cōtrapoſitionē: q2 cōuerteretur in illā quidem nō hō nō eſt nō chimera quod eſt falſuꝫ. cū antecedēs ſit verū et ꝯn̄s falſum: igitur.

Ad primū dicit̄ ꝙ debet ſic cōuerti: ergo quoddā albū non eſt homo de nūero iſtorū ¶ Ad ſecundū dicit̄ ꝙ ſic dꝫ cōuerti: ergo qdā mulier nō ē aliqs hō. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ bene ꝓbat ꝙ ꝯuerſio ꝑ ꝯ̄poſitionē nō eſt ꝯn̄a formalis et hoc maxime qn̄ ꝑdicatū eſt trāſcēdēs. ſecundo qn̄ ſubiectū ꝓ nullo ſupponit vel qn̄ importat rationē impoſſibilē cm̄ōi eſt chimera.

Sequitur de ꝓpōne ypothetica. Propō ypothetica ē illa q̄ hꝫ duas cathegoricas ꝓpōes tanq̄ ꝑncipales ꝑtes ſui. vt ſi hō currit hō mouet̄. Et dicit̄ ypothetica ab ypos quod eſt ſub et theſis quod eſt pō: q̄ſi ſuppō ſiue ſuppoſitiua locutio. q2 vna ꝑs eiꝰ ſupponit̄ alti. Propōnuꝫ ypotheticarū alia cōditionalis. alia copulatiua. alia diſiunctiua. cōditionalis eſt illa i q̄ ꝯiungunt̄ due cathegorice ꝑ hāc ꝯiunctōeꝫ ſi. vt ſi ſortes currit: ſortes mouet̄ ⁊ illa cathegorica cui immediate preponit̄ illa ꝯiunctio ſi d̄r ān̄s: reliq̄ vero ꝯn̄s. Ad veritatē ꝯditionalis exigit̄ ꝙ ān̄s non poſſit eſſe verū ſine ꝯn̄te. vt ſi hō eſt aīal eſt. vn̄ oīs cōditionalis vera eſt neccīa ⁊ oīs falſa ē īpoſſibil'. ad falſitatē ꝯditiōal' ſufficit ꝙ ān̄s poſſit eē verū ꝯn̄te exiſtēte falſo vt ſi hō ē albū ē

Propoſitio ypothetica quid ſit.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ poſtꝗ̄ determinatū eſt de ꝓpōne cathegorica. ꝯn̄r determinādū eſt de ꝓpōne ypothetica. Pro cuiꝰ declaratiōe ſupponit̄ ꝙ ꝓpō ypothetica pōt capi dupliciter. vno mō ſtricte ⁊ ſic diffinit̄ ꝓpō ypothetica ē q̄ explicite vl' implicite ſiue mētalr̄ hꝫ duas ꝓpōnes cathe

gorícas tanq̄ ꝑtes pꝛícipales ſui ꝯiunctas per
aliquā cõiunctionez. vel ꝑ aliqḋ ſibi equiualẽs
et ſic cepit petrꝰ hiſpanꝰ. Alio mõ accipitur lar
ge que diffinitur ſic. ꝓpõ ypothetica eſt que im=
plicite vel explicite ſiue mẽtalr̃ habet duas ꝓ=
poſitiones vel plures: vel duo cõplexa ꝓpoꝛtio=
nabilia duabus ꝓpoſitionibus cõiuncta per ali
quā cõiunctiõem vel ꝑ aliqḋ ſibi equiualẽs. Dr̃
notanter implicite: quia iſta ꝓpõ magiſtro le=
gẽte pueri ꝓficiũt eſt ypothetica: ⁊ tamẽ expli=
cite nõ habet plures ꝓpões. ¶ Et aduerte
ꝙ talis reſoluitur in vnā cõditionalẽ tꝑalẽ vel
cauſalẽ. Dicit̃ notãter duas ꝓpões nõ addẽ
do cathegoꝛicas. q: multe ſunt ꝓpões ypo=
thetice in quibꝰ nõ cõiungũtur due cathegori=
ce ſupple tanq̄ ꝑtes pꝛincipales ſui. ſed aliq̄n
cathegoꝛica ⁊ ypothetica: vt ſi hõ currit aĩal cur
rit ⁊ deꝰ eſt. Dicit̃ notãter vel duo cõplexa: quia
aliqua eſt ypothetica q̄ nec explicite nec impli=
cite cõponit̃ ex duabꝰ ꝓpõibꝰ. vt iſta ſi aſinꝰ
volaret aſinus haberet alas. cuiꝰ ꝑtes non ſunt
ꝓpões cũ nõ ſint vere neq̧ falſe. Dr̃ notãter
tanq̄ pꝛincipales ꝑtes ſui ad dñiam ꝓpõnis ca
thegoꝛice in qua nõ cõiungũtur due poſitio
nes tanq̄ pꝛincipales partes ſui.

Sciendum eſt ſecũdo ꝙ ipſiꝰ pꝛo
poſitiõis ypothetice cõiter aſſignãtur tres ſpe=
cies. ſ. cõditionalis copulatiua ⁊ diſiunctiua: nõ
negãdo tñ quin ſint plures ſiue reducantur ad
iſtas ſiue nõ: ſicut rationalis cauſalis ⁊ expleti=
ua. ¶ Pꝛo cuiꝰ declaratiõe ſupponitur ꝙ ſicut
ypothetica põt capi dupl̃r. ſ. ſtricte ⁊ large: ita
et cõditionalis. Unde ꝯditionalis ſtricte capta
ſic diffinit̃ eſt q̄ explicite vel ĩplicite hꝫ duas ꝓ=
poſitiones cathegoꝛicas cõiunctas ꝑ iſtã cõiun
ctionẽ ſi. vel ꝑ aliqḋ ſibi equalẽs tanq̄ ꝑtes pꝛi
cipales ſui. ⁊ de iſta loquit̃ petrꝰ hyſpanus. ſed
cõditionalis large ſũpta eſt in qua explicite vel
implicite cõiungũtur due ꝓpões vel duo cõ=
plexa ꝓpoꝛtionabilia duabꝰ ꝓpõibꝰ ꝑ iſtam
cõiunctõez ſi. vel ꝑ aliqḋ ſibi equiualẽs. ¶ Sup
ponit̃ ſcḋo ꝙ ꝯditionalis vera eſt bona ꝯña: iõ
hꝫ añs ⁊ ꝯñs ita ꝙ illa ꝓpõ cui addit̃ ſi vocat̃
añs ⁊ alia ꝯñs capiẽdo tñ antecedẽs nõ aliter ⁊
nõ ꝑcipialit̃. ¶ Tertio ſupponit̃ ꝙ ad v̾itatẽ
cõditionalis ſtricte ſumpte ⁊ affirmatiue de q̄
loquit̃ petrus hyſpanꝰ req̄ritur ꝙ añs nõ poſſit
eẽ verũ ſine ꝯñte ⁊ hoc ſi ꝯñs foꝛmet̃. Ex quo ſe
quitur ꝙ cõditionalis nõ eſt ideo vera ꝙ añs ⁊
cõſequẽs ſint vera: quia ſtat conditionalẽ eẽ ve
rã: cuiꝰ tam añs q̄ cõſequẽs ſunt impoſſibilia:
vt ſi hõ eſt aſinꝰ hõ eſt rudibilis. ¶ Sequit̃ ſe=
cũdo ꝙ ꝯditionalis nõ dr̃ eo falſa: q: añs ſit fal
ſum vel ꝯñs. ſed quia añs põt eſſe verum conſe
quente exiſtente falſo.

Quotmodis capitur iſta ꝯiunctio ſi

Sciendũ eſt tertio ꝙ iſta cõiũctio
ſi. põt capi tripl̃r. vno mõ pure cõditionalr̃ vt ſi
haberẽ libꝛos libẽter ſtuderẽ. ſcḋo mõ pꝛomiſſi=
ue: vt ſi veneris ad me dabo tibi equũ: ⁊ iſtis duo
bus modis iſta cõiunctio ſi nõ facit cõditionalẽ
pꝛopꝛie dictã. ſed tñ large captã. Alio mõ capi
tur illatiue: ⁊ tũc denotat cõſequẽs ſequi ex an=
tecedẽte: vt ſi aſinꝰ volaret aſinꝰ haberet alas.
Et aduerte ꝙ quattuoꝛ modis ſolet fieri argu=
mentatio in cõditionali. ¶ Pꝛioꝛ a tota cõditio
nali a poſitione antecedẽtis ad poſitionẽ ꝯñtis
et tũc ẽ bona cõſequẽtia: vt ſi hõ currit animal
currit: ſed hõ currit: g̃ aĩal currit. vñ ponere an
tecedẽs nõ eſt aliud ꝙ ipm̃ accipi in minoꝛe ſi=
ue in maioꝛe. ¶ Scḋo mõ a deſtructiõe cõſeq̄n
tis ad deſtructiõem antecedẽtis: vt ſi hõ currit
aĩal currit: ſed nullũ aĩal currit: g̃ nullus hõ cur
rit. vñ deſtruere cõſequẽs eſt accipe ſuũ ꝯdicto=
rium: ⁊ etiã iſto mõ eſt bona cõſeq̄ntia. ¶ Ter=
tio mõ a deſtructõe añtis ad deſtructõem con=
ſequẽtis: vt ſi hõ currit aĩal currit: ſed nullꝰ hõ
currit: g̃ nullũ aĩal currit. ¶ Quarto mõ a poſi
tione cõſequẽtis ad poſitionẽ añtis vt ſi hõ cur
rit aĩal currit: ſed aĩal currit: g̃ hõ currit. ⁊ iſtis
duobꝰ modis nõ eſt bona cõſequẽtia ſaltez foꝛ=
malis: licet aliquando poſſit eſſe materialis vt
in terminis conuertibilibus.

Quotmodis ſolet fieri argumentatõ in ꝯditionali.

Arguitur ſic pꝛio. iſta ꝓpõ eſt ypo
thetica: ſoꝛtes eſt ita albꝰ ſicut plato. ⁊ tñ nõ vi
detur cuiꝰ ſpẽi ypothetice ſit. ¶ Scḋo ſic. iſta
ꝓpõ ſi hõ currit aĩal currit: ⁊ ſi hõ eſt aſinꝰ hõ
eſt rudibilis eſt ypothetica. ⁊ tñ nõ hꝫ duas pꝛo
poſitiões cathegoꝛicas tanq̄ ꝑtes pꝛincipales:
igit̃ diffinitio ꝓpõnis ypothetice nõ eſt bona.
¶ Tertio ſic. iſta ꝓpõ eſt cõditionalis. ſi aſi=
nus volaret aſinꝰ haberet alas. ⁊ tñ ibi non con
iunguntur due ꝓpões cum nullum illoꝛum
ſignificet verum vel falſum.

Ad pꝛimuz dicitur ꝙ reducit̃ ad
copulatiuam ſicut omnes ꝓpoſitiones de ad
uerbio ſimilitudinis tempoꝛis locis quãtitatis
et qualitatis. ¶ Ad ſcḋz dicitur ꝙ bene pꝛobat
ꝙ non eſt ꝓpoſitio ypothetica ſpecialiter ca=
pta: tamen eſt bene ꝓpoſitio ypothetica lar=
ge capta. ¶ Ad tertium dicitur concedendo ꝙ
non eſt cõditionalis ſtricte capta de qua loqui=
tur petrus hyſpanus: tamen bene eſt conditio=
nalis large capta vt viſum eſt in modalibus.

Copulatiua eſt illa in qua coniun
guntur due cathegoꝛice per hanc cõ
iunctionem ⁊. vt ſoꝛtes currit et pla
to diſputat. Diſiunctiua ẽ illa in qua
cõiunguntur due cathegoꝛice ꝑ hãc
coniunctionem vel: vt ſoꝛtes currit:
vel plato diſputat. Ad veritatẽ copu
latiue exigitur vtrãq̧ partem eſſe ve
ram: vt homo eſt animal ⁊ deus eſt.
Ad falſitatem eius ſufficit alterã ꝑ=
tem eſſe falſam: vt homo eſt animal.
et equus eſt lapis. Ad veritatẽ diſiũ
ctiue ſufficit alteram partem eẽ ve=
rã: vt hõ eſt aĩal vel equus eſt lapis.

Tamen permittitur ꝙ vtraq; ſit vera. ſed nō ita ꝓprie. vt homo eſt aīal. vel equꝰ eſt hinnibil̄. ad falſitatē eiꝰ exigitur vtrāq; partē eē falſam: vt hō eſt aſinus vel equus eſt lapis.

Propoſitio copulatiua quot modis capitur.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ ꝓpoſitio copulatiua pōt capi duplr̄. vno mō large: ⁊ ſic diffinit̄: ꝓpoſitio copulatiua eſt q̄ explicite vel īplicite hʒ duas ꝓpōnes vel plures: vel duo ɔplexa ꝓpoſitionabilia duabꝰ ꝓpōnibꝰ ɔiūctis ꝑ iſtā ɔiunctionem et. vel ꝑ aliqḋ ſibi equiualēs. Alio mō capit̄ ſtricte ⁊ ſic diffinitur. eſt que explicite vl̄ implicite hʒ duas ꝓpōnes cathegoricas coniunctas ꝑ iſtā cōiunctōem et. vel ꝑ aliqḋ ſibi equaleus: ⁊ iſto mō cepit petrꝰ hiſpanꝰ. ¶ Et aduerte ꝙ ad copulatiuā reducit̄ tēpalis cuiꝰ copula principalis eſt aduerbiū tpis. vt petrꝰ currit qn̄ iohānes diſputat. ⁊ localis cuiꝰ copula principalis eſt aduerbiū loci. vt petrꝰ currit vbi iohannes legit: ⁊ ad eaꝫ veritatē reqritur ꝙ partes copulatiue ad quā reducunt̄ ſint ſimul vere. Vn̄ ſēſus huiꝰ petrꝰ currit qn̄ iohānes diſputat eſt iſte. petrꝰ currit ī aliquo tpe ⁊ ī illo tpe iohānes diſputat. ¶ Aduerte etiā ꝙ multe alie ꝓpoſitōes reducunt̄ ad copulatiuā puta iſte ſortes eſt talis qualis eſt plato. ſortes eſt tantus quantus eſt plato: ſortes currit ſicut plato diſputat. ⁊ ꝓpoſitiones de niſi dūmodo capiatur exceptiue. quia ſi teneretur illatiue vt includit iſtam cōiunctionem ſi ⁊ negationē: tunc eēt cōditionalis: vt nemo legit pariſiꝰ niſi ſit magiſter: ⁊ eſt ſenſus ſi nullus ſit magiſter nullꝰ legit pariſius. ¶ Aduerte vlteriꝰ ꝙ ad veritatē copulatiue ſpāliter capte ⁊ affirmatiue reqrit̄ ꝙ vtraq; ps principalis eiꝰ ſit vera. ¶ Dr̄ notāter ſpāliter capte: q2 hoc forte nō reqrit̄ ad copulatiuaꝫ large captā. Dr̄ etiā affirmatiue: q2 hoc forte nō reqrit̄ ad veritatē copulatiue negatiue. Dr̄ etiā ps pricipal̄: q2 minꝰ pricipal̄ pōt eē falſa vbi tota copulatiua erit vera: vt iſta ſortes eſt aſinꝰ vel ſortes eſt homo et deus eſt.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ ad falſitatē copulatiue ſpālit̄ capte ⁊ affirmatiue requiritur ꝙ vna ps eiꝰ pricipal̄ ſit falſa. Dr̄ notanter affirmatiue: q2 ad falſitatē negatiue hoc nō requiritur: ſed magis ꝙ vna pars eius ſit vera de qua negatiua eſt magna difficultas: vtꝝ equiualeat diſiunctiue affirmatiue de ptibꝰ cōtradicētibus vel vtrū ſit negatiua ſimplr̄. ſed ad poſſibilitatē copulatiue affirmatiue requiritur vtrāq; partē principalē eſſe poſſibilē ⁊ cōpoſſibilem alteri: ⁊ ad eius cōtingentiā ſufficit alterā partē principalē eiꝰ eſſe cōtingentē eo ꝙ nō repugnet alteri parti. ſed ad eius neceſſitateꝫ requiritur vtrāq; partē eiꝰ principalē eſſe neceſſariā. et ad eius impoſſibilitatē ſufficit eius partes pricipales eſſe incōpoſſibiles adinuicē. Et aduerte ꝙ q̄tuor ſunt regule arguēdo a tota copulatiua prima. ꝙ a tota copulatiua ad q̄libet eiꝰ partē pricipalē eſt bona ɔſequētia: vt bene ſequit̄. ſortes currit ⁊ plato diſputat. g̊ ſortes currit. ſecunda regula eſt a parte copulatiue affirmatiue ad totam copulatiuā nō valet ɔſequētia. vt nō ſequitur ſortes currit: g̊ ſortes currit et plato diſputat. Tertia regula a veritate copulatiue affirmatiue ad veritatem cuiuſlibet ptis eius principal̄ eſt bona ɔſ̄a. vt bene ſequitur iſta eſt vera petrꝰ currit ⁊ plato diſputat. g̊ iſta ē vera plato diſputat. g̊ iſta eſt vera plato diſputat. Quarta regl̄a a veritate vniꝰ partis copulatiue affirmatiue ad veritatē totiꝰ copulatiue affirmatiue nō valʒ cōſequētia. vt non ſequit̄ iſta ē vera petrꝰ currit. g̊ iſta eſt vera petrꝰ currit ⁊ plato diſputat.

Sciendū eſt tertio ꝙ propoſitio diſiunctiua poteſt capi duplr̄. vno mō large. et ſic eſt ꝓpoſitio in q̄ explicite vel īplicite ɔiungunt̄ due ꝓpōnes vel duo cōplexa ꝓpoſitionabilia duabꝰ ꝓpōnibꝰ ꝑ iſtā ɔiunctionē vel. vel per aliqḋ ſibi equalens tanq̄ ptes pncipales ſui. alio mō capit̄ ſtricte ⁊ ſic eſt ꝓpō in q̄ explicite vel implicite ɔiungūtur due cathegorice ꝑ iſtā ɔiūctionē vel tanq̄ ptes pncipales ſui. Et aduerte ꝙ ad veritatē diſiūctiue ſtricte capte ⁊ affirmatiue reqrit̄ ꝙ vna ps eiꝰ pncipalis ſit vera. ⁊ ad eius poſſibilitatē reqrit̄ ꝙ vna eiꝰ ps pncipalis ſit poſſibil̄. ⁊ ad eiꝰ neceſſitatē reqrit̄ ꝙ vna ps eiꝰ pncipal̄ ſit neceſſaria. vl̄ ꝙ ɔponat̄ ex ptibꝰ ɔtradicētibꝰ ſibi adinuicē. ſʒ ad eius impoſſibilitatē reqritur vtrāq; partē eius pncipalē eē impoſſibilē. ⁊ ad eiꝰ ɔtingentiā reqritur vtrāq; eiꝰ ptem eſſe ɔtingētem nō ɔtradicētes ſibi inuicē ſed ad falſitatē eiꝰ reqrit̄ vtrāq; ptē eiꝰ pncipalem eſſe falſam. Et aduerte ꝙ de ipa diſiūctiua ponūtur due regule. Prima eſt ꝙ a q̄libet pte principali diſiunctiue ad totā diſiūctiuā eſt bona ɔſequētia. vt bene ſeq̄tur ſortes currit: ergo ſortes currit vel plato diſputat. Secūda regula a tota diſiūctiua cū diſtributione vniꝰ partis principalis ad ꝓpoſitionē alteriꝰ eſt bona conſequētia vt bene ſeq̄tur ſortes eſt homo vel ſortes eſt aſinus: ſʒ ſortes nō eſt aſinꝰ ergo ſortes eſt homo. Poteſt poni alia regula. ꝙ ad veritatem vnius ptis principalis diſiunctiue ad veritatem totius diſiūctiue eſt bona ɔſequentia. vt bene ſeq̄tur iſta eſt vera petrus currit: ergo iſta eſt vera petrus currit vel deus eſt diabolus: et finaliter ꝓpoſitio debet deſtrui ꝑ ſuā ɔ̄dictoriā

Primo arguitur ſic. iſta eſt copulatiua petrus currit qui diſputat. ⁊ ibi nō ɔiunguntur due ꝓpoſitiones ꝑ iſtā cōiunctionē et: igit̄ Scḋo ſic: iſta ꝓpoſitio eſt copulatiua. ſortes currit ⁊ plato diſputat vel aſinꝰ currit. ⁊ tn̄ ibi nō ɔiungūtur due cathegorice ꝑ iſtā ɔiūctionē et: igitur. ¶ Tertio ſic iſta ꝓpoſitio eſt diſiunctiua petre fac ignē vel petre lege. ⁊ tn̄ in ea nō ɔiunguntur due ꝓpoſitiones cum nullū illorum ſit verum vel falſum: igitur.

Ad primū dicitur ꝙ quādo iſtud relatiuū q̄ que quod ponit̄ inter duas copulas verbales ⁊ refert ſubiectū vl̄ aliqḋ ſe tenēs ex parte ſubiecti vel p̄dicati. tunc nō exponit̄ ꝑ et. ⁊ il

le neqꝫ facit copulã vt ſortes q̇ currit diſputat
¶ Ad ſcḋm dicit̄ ꝙ illa cõiunctio ⁊ põt eſſe co-
pula principalis ⁊ tunc eſt copulatiua vel minꝰ
principalis tūc eſt diſiūctiua. Et ſilr dicatur de
oībus quibꝰ ponit̄ duplex cõiunctio vł duplex
equalēs. Ad tertiū dr̄ ꝙ bñ ꝓbat ꝙ illō eſt diſiū
ctiua ſtricte capta: tñ bñ eſt diſiūctiua large ca-
pta vt pꝫ in tertio notabili. ¶ Textus.

Sequitur de eq̇pollētijs de quibꝰ
dantur tales regule. Prima eſt ꝙ ſi
alicui ſigno vl̄i vel particulari ꝑpo-
natur negatio eq̇pollet ſuo cõtradi-
ctorio. vt iſte eq̇pollent. non oīs hō
currit ⁊ q̇dam hō nō currit. Secūda
regula eſt ꝙ ſi alicui ſigno vl̄i poſt-
ponatur negatio eq̇pollet ſuo cõtra
rio: vt iſte due equipollēt oīs hō nō
currit nullus hō currit. Tertia regu
la eſt. ꝙ ſi alicui ſigno vl̄i vel ꝑticu-
lari ꝑponatur ⁊ poſtponatur nega-
tio equipollet ſuo ſubalterno: vt iſte
due eq̇pollēt. nō oīs hō nō currit: q̇-
dam hō currit vel nō nullus hō non
currit. q̇dã hō non currit. ⁊ dicte re
gule in his verſibꝰ cõtinētur. vnde
verſus. Pre. cõtra dic. poſt cõtra ꝑ
poſtqꝫ ſubalter. Nō oīs q̇daꝫ nō oīs
nō quaſi nullus. nō nullus quidã ſed
nullus nō valet oīs nō aliq̇s nullus
nō quidã nō valet oīs. nō alter neut̄
neuter non ꝯſtat vterqꝫ. Ex iſtis re
gulis infertur regula q̄ talis eſt. Si
duo ſigna vl̄ia negatiua ponãtur in
eadē locutione ita ꝙ vnū in ſubiecto
et reliquū in ꝑdicato primū eq̇pol-
let ſuo cõtrario ꝑ ſcḋam regulã ⁊ ſe
cūduꝫ ſuo cõtradictorio ꝑ primã re
gulã vt nihil eſt nihil: eq̇pollet huic
qḋlibet eſt aliq̇d q: ꝑ ſcḋam regulaꝫ
nihil nō ⁊ qḋlꝫ eq̇pollēt ſicut oīs nō
et nulꝰ. ⁊ ꝑ ꝑmã rl̄am non nihil ⁊ ali
q̇d equipollēt ſicut nō nullꝰ ⁊ quidã
et ſic due prime ſunt equipollētes.

¶ Sciendum eſt ꝑmo ꝙ eq̇pollētia ſic diffinit̄
Eq̇pollētia eſt duaꝝ ꝓpõnum vtroqꝫ termino
ꝑticipantiū ſm eundē ordinē vniꝰ ad aliam for
malis ꝯña ꝓpter negationē ꝑpoſitã tm̄ vł poſt
poſitã tm̄ vel ꝑpoſitã ⁊ poſtpoſitã ſiml̄. Pro cu
ius declaratione ſupponit̄ ꝙ duplex eſt eq̇pol-
lentia. ſeu eq̇pollētia capit̄ duplr̄. Uno mō pri
me intētionalit̄ vt cõuenit rebus q̄admodū di-
cimus ꝙ viñū eq̇pollet blado. alio mō capitur vt
eſt paſſio ꝓpõnum. Pro cuius declaratione eſt
aduertendū ꝙ alique ꝓpõnes dicūtur eq̇polle-
re duplr̄. vno mō in ſignificãdo: q: ſubordinan
tur vni ꝓpoſitioni mētali vł pluribꝰ ſinonimis
et ſic ꝓpõnes ſinonime dicūtur equipollere: vt
marcꝰ currit: tulliꝰ currit. Scḋo mō in iferēdo
et hoc duplr̄: vno mō q: inferūt ſeinuicē in ꝯña
materiali ⁊ ſic iſte dicūtur eq̇pollere oīs homo
eſt riſibilis oē riſibile eſt hō. ſcḋo mō q: infe-
runt ſeinuicem in ꝯña formali ⁊ ꝓpter aduen-
tum negationis q̄admodū eſt hic ad ꝓpoſitū. Quot ſūt
¶ Et aduerte ꝙ q̄ttuor ſunt regule eq̇pollen- rēe eq̇pol
tiaꝝ. quaꝝ prima eſt ꝙ ſi alicui ſigno vl̄i vel ꝑ- lentiarū.
ticulari ꝑponat̄ negatio equipollet ſuo ꝯtradi- Prima
ctorio. i. ꝙ totum aggregatū ex ꝓpõne cui addi-
tur negatio ⁊ negatione eq̇pollet illi cui ꝓpõ ſi
ne tali negatiõe ꝯtradicebat vt nō q̇libꝫ homo
currit eq̇pollet illi q̇dam homo nō currit.

Sciendū eſt ſcḋo ꝙ ſcḋa regula eq̇ Scḋa.
pollentiaꝝ talis eſt ꝙ ſi alicui ſigno vl̄i poſtpo
natur negatio eq̇pollet ſuo ꝯtrario. i. datꝭ dua
bus ꝓpõnibꝰ ꝯtrarijs ſi vni eaꝝ poſtponat̄ ne-
gatio imediate poſt totū diſtributū a parte ſub
iecti facit totū aggregatū ex illa negatione ⁊ ꝓ
poſitione eq̇pollere illi cui ꝓpõ ꝑcedēs ſine ta
li negatione ꝯtrariabat̄. vt q̇libet hō non currit
eq̇pollet iſti nullus homo currit. Dicit̄ notãter
imediate poſtpoſita pꝰ totū diſtributū: q: ſi nō
poneret̄ imediate nō faceret eq̇pollere. defectu
cuius iſte nō eq̇pollēt cuiuſlibꝫ hoīs oculus eſt
dexter. ⁊ nullius hoīs oculus eſt dexter. ſꝫ opor
tet ſic dicere cuiuſlibet hoīs nō oculus eſt dext.
¶ Tertia regula eq̇pollentiaꝝ eſt talis ꝙ ſi ali- Tertia.
cui ſigno vl̄i vel particulari ꝑponat̄ negatio ⁊
poſtponat̄ eq̇pollet ſuo ſubalterno. i. datꝭ dua
bus ꝓpõnibꝰ ſubalternis ſi vni eaꝝ ꝑponatur
negatio toti ꝓpoſitioni ⁊ etiaꝫ poſt ponat̄ toti
ſubiecto cadēs ſupra totū ſequēs facit totū ag-
gregatum ex illis duabꝰ negationibꝰ ⁊ illa ꝓpo
ſitione eq̇pollere illi ꝓpoſitioni cui talis ꝓpoſitio
cui addunt̄ negatiões ſubalternabat̄ vt iſte ꝓ
põnes ſunt ſubalterne q̇lꝫ hō currit: q̇dam hō
currit. ꝯō ſi in vna earū ꝑponat̄ negatio ⁊ poſt-
ponat̄ toti ſubiecto fac̄ totū aggregatū ex illis
negationibus ⁊ illa ꝓpõne eq̇pollere illi ꝓpõni
cui ꝓpõ illa ſine negationibꝰ ſubalternabatur.

Sciendū eſt tertio ꝙ ex predictis
regulis quarta regula ſeq̇tur ꝙ ſi in aliq̇ ꝓpo- Quarta
ſitione ponãtur duo ſigna negatiua negãter ca- rl̄a et ſu
pta vnuꝫ a ꝑte ſubiecti ⁊ aliud a parte ꝑdicati pradict.
poſita tñ ante copulã. primū eq̇pollet ſuo ꝯtra
rio. ſcḋm xo ſuo ꝯdictorio id eſt ꝙ tūc illa ꝓpõ
in qua ponūtur ſic illa duo ſigna eq̇pollet vni
alteri ꝓpoſitioni in qua cū ſubiecto ponitur ſi-
gnum ꝯtrariū ſigni vl̄i negatiui: ⁊ cū predicato
ſignū ꝯtradictoriuꝫ ſigni vl̄i negatiui: vt iſte
eq̇pollēt nihil nihil eſt: ⁊ qḋlꝫ eſt aliq̇d. ¶ Ad-
uerte ꝙ negãter dr̄ ante copulã: q: iſte nō equi-
pollerent nihil eſt nihil ⁊ qḋlibꝫ eſt aliq̇d: q: ꝑ-

ma eſt negatiua ⁊ ſcḋa affirmatiua.ſʒ tñ videatur ꝙ petrus hyſpan⁹ dicat illas eſſe eq̇pollentes. Et iſte regule pñt eſſe ſatis manifeſte in q̇buſdam verſibus poſitis in textu.

Cõtra predicta arguitur primo ſic ſi plures ꝓpoſitiones eq̇pollerent tunc plures ꝓpoſitiones vni ⁊ eidẽ cõtradicerent ſʒ hoc eſt falſum:q: vni eſt tñ vnum cõtrariũ. ¶ Secundo ſic: ſi prima regula eſſet vera ſequeretur ꝙ vna ꝓpoſitio eq̇polleret ſuo cõtradictorio.ſed hoc eſt falſum:igiẽ. ¶ Tertio ſic:iſte nõ eq̇pollent oĩs hõ eſt aĩal oĩs nõ hõ eſt aĩal cũ ſit vna vera ⁊ alia falſa:ergo ſcḋa regula eſt falſa.

Ad primum dicitur ꝙ plures propoſitiones nõ eq̇pollentes nõ cõtradicunt vni ꝓpoſitioni: tñ plures ꝓpoſitiones eq̇pollẽtes pñt vni cõtradicere. ¶ Dicitẽ ad ſcḋm ꝙ ſolutõ patet in notabilib⁹. ¶ Ad tertium dicitẽ ꝙ non ſufficit ꝙ negatio ponatẽ imediate poſt ſignum ſed opʒ ꝙ ponatẽ poſt totũ ſubiectum diſtributum cadens ſupra copulã ſequentem.

M Odus eſt adiacẽs rei determinatio ⁊ hʒ fieri ꝑ adiectiuũ.ſʒ duplex eſt adiectiuũ. Quoddã eſt adiectiuum noĩs vt albus niger ⁊ ſimilia. Aliud eſt adiectiuũ verbi vt aduerbia. Scḋm eñ priſcianũ aduerbiuʒ eſt vi verbi adiectiuum. Et ideo duplex eſt modus vn⁹ noĩalis q̃ fit ꝑ adiectiuũ noĩs.ali⁹ aduerbialis qui fit ꝑ aduerbiũ vt hõ currit velocitẽ. Itẽ aduerbioꝝ q̃dam determinãt verbũ gratia cõpoſitiõis vt iſta ſex: neceſſario:cõtingẽter:poſſibiliter ⁊ ĩpoſſibiliter:vero ⁊ falſo. Alia determĩant verbum gratia rei verbi: vt fortiter agit velociter currit. Alia determinant gratia tꝑis:vt hodie cras. Et alia aduerbia tẽporalia. Alia aduerbia determinãt rõne modi,vt aduerbia optandi hortãdi ⁊ ſic ſumitẽ multipl'r modus ꝑ aduerbia. Sed omiſſis oĩbus alijs ſolũ nunc de illis dicendũ eſt qui cõpoſitionẽʒ determinant vt ſunt neceſſario: contingẽter ⁊c. Cuʒ eñ dicitẽ hõ neceſſario ſedet ſignificatur ꝙ compoſitio ceſſionis cũ hoĩe ſit neceſſaria ſed cum dr̃ homo currit bene vel velociter ſignificatur ꝙ curſus hoĩs ſit velox vl' honus ⁊ in iſta determĩatur res verbi in prima vero cõpoſitio. vñ ſoluʒ illi modi qui cõpoſitionẽ determinant faciũt cõpoſitionẽ modaleʒ:ideo de talibus ſolũmodo hic intendim⁹. Et ſumũtur quãdoqʒ ꝑdicti modi noĩaliter:vt poſſibile impoſſibile: cõtingens neceſſariũ verũ ⁊ falſuʒ. qñqʒ aduerbialiter:vt poſſibiliter ĩpoſſibiliter:neceſſario cõtingẽter vero ⁊ falſo. Propoſitio modalis eſt illa q̃ determĩatẽ aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ poſſibile impoſſibile:cõtingẽs neceſſarium verũ ⁊ falſum:vt fortẽ currere ẽ poſſibile ⁊ ſic de alijs. Et in iſtiſ modalib⁹ verbũ debet ſubijci mod⁹ aũt ꝑdicari.oĩs autẽ alie ꝓpoſitiones q̃ nõ determinantur ꝑ illos ſex modos dicũtur de ineſſe. Sʒ adhuc ille ꝓpões q̃ modificantur his modis vero ⁊ falſo ad ꝑſens reliquuntẽ q: in illis eodem modo ſumũtur oppoſitio ⁊ cõueniẽtia ſicut in illis de ineſſe. In illis autẽ de his quattuor modis:poſſibile impoſſibile: contingens ⁊ neceſſariũ. aliomõ ſumitẽ oppoſitio equipollẽtie vel cõueniẽtie vt poſtea patebit. Sciendũ autẽ ꝙ quilibet iſtoꝝ quattuor modoꝝ q̃ttuor facit ꝓpões modales.ideo cũ modi ſint quattuor quatẽ quattuor erunt ꝓpoſitiones ⁊ ſic erũt ſexdecim verbigratia. Iſte modus poſſibile ſi ſumatẽ ſine negatiõe facit vnã ꝓpõnẽ modalẽ vt fortẽ currere ẽ poſſibile.ſi aũt ſumatẽ cũ negatiõe lata ad vbũ facit ſcḋam vt fortẽ nõ currere eſt poſſibile.ſi vo cũ negatione poſita ad modũ facit tertiã vt fortẽ currere nõ ẽ poſſibile:ſʒ cũ negatiõe poſita ad vbũ ⁊ admodũ facit aliã vt fortẽ nõ currere nõ eſt poſſibile. Et hoc mõ ẽm vnũ queqʒ alioꝝ modoꝝ ſumuntẽ q̃ttuor ꝓpões modales.

P Rimo ſciendũ eſt ꝙ diffinitio modi ſic eſt intelligenda modus eſt determinatio ſignificans aliquid vel aliqualiter

Qualiẽ intelligatur diffinitio modi.

per modum adiacentis rei id eſt ſuo determinabili. vnde ꝑ hoc ꝙ dr̄ adiacens remouet determinatio ſubſtātialis q̄ ꝓprie nō adiacet. Ex quo ſequit̄ ꝙ determinatio implus ſe hꝫ q̄ꝫ mod⁹: quia ſubſtantiuū pōt dici determinatio: ⁊ tn̄ nō ē mod⁹ Sequit̄ ſcḋo ꝙ mod⁹ ⁊ adiectiuū idē ſunt et ꝙ duplex eſt adiectiuū. ſ. noīs et verbi. ⁊ ideo duplex eſt mod⁹. ſ. noīalis ⁊ aduerbialis. Ex quo ſequit̄ tertio ꝙ oīe adiectiuū dr̄ mod⁹ ſiue ponat̄ a ꝑte ſubiecti ſiue a ꝑte p̄dicati: ſiue ſit nomen ſiue ꝓnomē ſiue ꝑticipiū. Et q: aliq̄s dubitaret poſtq̄ oīe adiectiuū eſt mod⁹ vꝝ oīe adiectiuū faciat propōnem modalē. Reſpondetur ponēdo aliq̄s propōes. ¶ Prima. ſolū adiectiuū verbi. i. aduerbiū determinās ꝯpoſitionē p̄dicati ad ſubiectū dr̄ facere propōnē modalē: ſcꝫ poſſibilr̄ īpoſſibiliter neceſſario ⁊ cōtingenter. ¶ Scḋa propō: ſola adiectiua iſtoꝝ aduerbioꝝ dicitur facere propōnem modalē. ſcilꝫ poſſibile īpoſſibile cōtingēs ⁊ neceſſe. ¶ Tertia ꝓpō: lꝫ ſint plr̄es mōi faciētes ꝓpōnē modalē q̄ꝫ iſti q̄ttuor. tn̄ ſolū enūerāt̄ iſti q̄ttuor. q: ſūt magis vſitati. etiā faciūt ꝓpōes modales eq̄pollere ꝑ aduētū negatōis nō aūt alij mōi cuiuſmodi ſunt creditū opinatū verum ⁊ falſum.

Sciendū eſt ſcḋo ꝙ iſti modi poſſibile īpoſſibile ꝯtingēs ⁊ neceſſe pn̄t capi dupliciter. vno mō pr̄ie intētionalr̄ ⁊ hoc duplr̄: vno mō cathegorematice ⁊ ſic ſunt dr̄e entis. ⁊ tūc poſſibile valꝫ tm̄ ſicut res poſſibilis: ⁊ neceſſe ſicut res neceſſaria. ſcḋo modo ſincathegorematice. ⁊ ſic ſūt quedam ſincathegoremata determināntia copulā: ⁊ tunc dicūtur facere propōnē modalē diuiſam. Alio mō capiūtur ſcḋe intētionaliter. ⁊ ſic ſunt dr̄e propōnum ⁊ dicuntur facere propōnem modalē cōpoſitā. Ex quo ſequitur ꝙ duplex eſt propō modalis. ſcꝫ ꝯpoſita ⁊ diuiſa. Cōpoſita eſt in qua modus ſubijcit̄ vel p̄dicat̄: vt poſſibile eſt ſortē currere: ⁊ iſte nō ſunt ꝓprie modales ſed de ineſſe. ſed vocātur modales ſolum propt̄ ſilitudinē quā habēt cū modalibus diuiſis. Sed modalis diuiſa eſt propō cathegorica in qua mod⁹ ſe tenet ex ꝑte copule tāq̄ determīatio eius: vt hō poſſibiliter eſt currēs. Et aduerte ꝙ qn̄ mod⁹ tenet̄ aduerbialiter. tūc eſt dicit̄ eſſe copula totalis et mod⁹ determīatio et nō eſt ꝑs copule. vt ſortes poſſibiliter currit. ſꝫ quando modus tenetur noīaliter tūc aggregatum ex iſto verbo eſt et iſto infinitiuo eſſe explicite vel implicite dicitur eſſe copula total̄. ſic qḋ eſt. eſt ꝑs min⁹ principalis ⁊ eſſe eſt ꝑs principalis: vt ſortem poſſibile eſt eſſe albū: aggregatuꝫ ex ly eſt et eſſe dicitur eſſe copula totalis.

Poſſibile īpoſſibile ꝯtingēs quot mōis capiuntur.

Quid eſt ꝓpō modal' ꝯpoſita.

Quid eſt ꝓpō modalis diuiſa.

Sciendū eſt tertio ꝙ ꝓpoſitio modalis ſic diffinitur a petro hiſpano. eſt que modificatur aliquo iſtoꝝ q̄ttuor modoꝝ. poſſibile: impoſſibile cōtingēs ⁊ neceſſe. Unde aduerte ꝙ ipſe ſolū diffinit ꝓpōnem modalē cōpoſitā que nō eſt modalis. iō inſufficiēter diffinit et ꝙ ſolū diffiniat patꝫ in ei⁹ exemplis. Nō eſt etiā dicēdum ꝙ ipe diffiniat ꝓpoſitionē modalē diuiſaꝫ que ꝓprie eſt modalis: q: ipſe exemplificat de vero et falſo que nō faciunt ꝓpōnem modalē diuiſam ſed ſolū cōpoſitā. iō inſufficienter determinat d̄ modalib⁹. Sꝫ ſi diceres quid ergo erit modalis diuiſa q̄ ſoluꝫ eſt modalis. Dico ꝙ pōt ſic diffiniri ſiue deſcribi. eſt cuius copula modificata aliquo mō determināte cōpoſitionē p̄dicati cū ſubiecto. Ex quo ſequit̄ ꝙ quando dicit petrus hyſpanus ꝙ modus ſubijcitur et verbū predicatur ſolū loquit̄ de modali cōpoſita. Sequitur ſecundo ꝙ ꝓpō non dr̄ ideo modalis q: in ip̄a ponatur modus. ſed quia in ip̄a ponitur modus determīans ꝯpōnem p̄dicati cū ſubiecto.

Quid eſt ꝓpō modalis.

Arguitur ſic primo. albedo adiacꝫ rei ⁊ tamen non eſt modus: ergo diffinitio modi nō ē bona. ¶ Secūdo ſic. nullū ſubiectuꝫ vel predicatū eſt determinatio copule: ſed modus eſt ſubiectum vel predicatum: igitur. ¶ Tertio ſic: nullum puruꝫ cathegorema pōt eſſe determinatio copule: ſed poſſibile ⁊ impoſſibile ſunt pura cathegoremata: ergo non poſſunt determinare copulam.

Adiacere q̄t modis capitur.

Ad primum dicitur ꝙ adiacere pōt capi dupliciter. vno mō prime intētionaliter vt idē ē ꝙ inherere. et ſic bn̄ albedo adiacet rei: alio modo capit̄ ſcḋe intentionaliter vt tātum valet ſicut ſignificare per modū adiacētis et ſic ſolū adiectiuū adiacet. ¶ Ad ſcḋm dicit̄ ꝙ poſſibile ⁊ impoſſibile capta ſcḋe intētionaliter ſunt ſubiectum vel p̄dicatum ꝓpoſitionis et ſic faciunt ꝓpoſitionē modalem cōpoſitam: ſed ip̄a capta prime intentionaliter ⁊ ſincathegorematice faciunt ꝓpoſitionem modalem diuiſam: ⁊ ſic nō ſubijciuntur neq̄ predicantur. ¶ Solutio tertij patet in ſecūdo notabili.

¶ De qualitate modalium.

Sciendum eſt primo ꝙ qualitas in modalibus diuiſis attenditur eodem mō ſicut in cathegoricis de ineſſe. ſ. ex parte copule totalis vel principalis partis: ita ꝙ illa dicitur proprie affirmatiua in qua nulla negatio neganter capta ponitur: vel cuius copula principalis. vel principalior pars copule nō negatur. ſed illa propoſitio dicit̄ negatiua in q̄ totalis copula: vel principalior pars copule negatur. ⁊ dicitur pricipalior pars propter tales propoſitiones ſortem poſſibile eſt non eſſe: ſortem poſſibile eſt non currere: in quibus totalis copula non negatur. tamen principalior pars copule negatur: ſcilicet infinitiuus qui eſt principalior pars: quia ratione eius extrema vniūtur adinuicem. Ex quo ſequitur ꝙ modus nō eſt pars copule ſed ſolum determinatio copule licet multi dicant oppoſitum ⁊ debent iſta intelligi de propoſitione modali diuiſa ⁊ non compoſita que eſt mera de ineſſe. Et ſi quis querat quid eſt propoſitio modalis compoſita dicitur ꝙ eſt in qua ponitur modus a parte ſubiecti vel predicati verificabilis de tota propoſitione mediāte copula nō modificata. Et dicit̄ notāter de tota ꝓpōne ꝓpter iſtas propōnes deū

Quō attēdit̄ q̄litas ī modalib⁹ diuiſis.

diligere eſt bonū: vel cum odire eſt malum: in quibus ponitur modus a parte predicati: ſi tū ſunt modales compoſite: quia talis modus non poteſt verificari de tota propoſitione.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ oēs propoſitiones in quibꝰ ponūtur iſti modi poſſibile ⁊c. ſolēt oēs diſtingui ſm ſenſum cōpoſitū ⁊ ſm ſenſum diuiſuȝ. licet tamē de rigore ſermonis non debeāt diſtingui. nam ſi modus ponatur a pte ſubiecti vel pdicati ſunt cōpoſite. ſi vero a parte copule ſunt diuiſe. Unde ſenſus ꝯpoſitus ſit faciēdo modū pdicari de tota ꝓpōne correſpondēte dicto vel ecōtra: vt ſenſus cōpoſitus iſtius ꝓpoſitionis albū poſſibile eſt eſſe nigrū eſt iſte: hec propoſitio albū eſt nigrū eſt poſſibilis. ſȝ ad dandū ſenſū diuiſum oportet mutare ſubiectuȝ in hoc pronoīe hoc ſupponēs pro illo ꝓ quo ſupponebat ſubiectū ⁊ hoc maxime qñ ſubiectū eſt cōcretū cōnotatiuū: vt ſenſus diuiſus iſtius ꝓpōnis albū poſſibile eſt eſſe nigrū ē iſte hoc poſſibile ē eſſe nigrū: vel pōt dari per vnā copulatiuā: vt hoc eſt albū ⁊ hoc poteſt eſſe nigrum.

Sciendum eſt tertio ꝙ quantitas in modalibꝰ diuiſis tripliciter attēditur. primo ex parte ſubiecti dicti: ⁊ ſic idem eſt iudicium ſicut de q̄titate propōnum de ineſſe. Alio mō ex parte modi. ⁊ ſic dico ꝙ iſti duo modi neceſſe et impoſſibile ſe habent circa copulā ſicut omnis nullus circa ſubiectū. nam neceſſe diſtribuit copulam pro quolibet tpe importato per ipam. ⁊ etiā impoſſibile. ſed cum hoc ipoſſibile includit negationē. ſed poſſibile ⁊ ꝯtingens faciūt copulam ſtare determiate pro tpe importato ꝑ ipaȝ. Ex quo ſequitur ꝙ ſenſus huiꝰ ꝓpōnis hoīem neceſſe eſt eſſe aīal eſt talis. hoīem ꝓ quolȝ tpe neceſſe eſt eſſe aīal: ⁊ ſenſus iſtius hoīem poſſibile eſt eſſe aīal eſt iſte: hoīeȝ pro aliquo tēpore poſſibile eſt eſſe aīal. Tertio attēdit̄ ex pte ſubiecti ⁊ modi ſimul. ¶ Ex quo ſequit̄ ꝙ aliqua propō pōt dici ſimul vlis ⁊ pticularis: vt omnē hoīem poſſibile eſt currere. aliqñ vlis ⁊ pticularis ſimul: vt ſubſtantiā neceſſe eſt eſſe animal. Sed de q̄titate ꝓpōnum modaliū ꝯpoſitarū. Reſpondetur ꝙ ad hoc ꝙ aliqd ſignum faciat ſpecialr ad quātitatē modaliū cōpoſitarū opȝ ꝙ capiat̄ in neutro genere. vñ hec propō omnē hoīem eſſe animal eſt poſſibile nō eſt vlis: quia ſenſus eiꝰ eſt. talis propō oīs hō eſt animal eſt poſſibilis mō talis eſt indefinita. nam dictū ſupponit materialr pro pluribꝰ propōnibꝰ indefinitis: ſed ſi debeat fieri vniuerſalis oportet addere ſignū vniuerſale in neutro genere cum iſta pticula ly: vt omē ly oēm hoīem eſſe aīal eſt poſſibile ⁊ eſt ſenſus oīs talis propō oīs hō eſt aīal eſt poſſibilis: ⁊ ſimiliter dicatur de alijs.

Arguitur ſic primo. in iſta propoſitione ſortes eſt poſſibilis ponitur aliqs iſtorū modorū: tamē nō eſt modalis: igitur. ¶ Scđo ſic. iſta propoſitio ſortē poſſibile eſt currere eſt modalis: ⁊ tamē nō modificatur aliquo iſtoruȝ modorum: igitur. ¶ Tertio ſic. in iſta propōne omnē hoīem currere eſt poſſibile ſubijcitur terminus cōis ſigno vniuerſali determinatus: ergo eſt vniuerſalis cuius oppoſitū dictum eſt.

Ad primū dicitur ꝙ ille modꝰ nō determinat cōpoſitionē predicati cum ſubiecto Ideo nō eſt modalis. ¶ Ad ſcđm dr̄ ꝙ illa diffinitio propōnis modalis datur ſolū de cōpoſita. que nō eſt ꝓprie modalis ſȝ de ineſſe. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ licet ibi ſubijciatur terminꝰ cōmunis materialiter tentus ſigno vniuerſali materialiter tēto determinatus: nō tamē pſonalr tēto. vel pōt dici breuiter ꝙ tale ſignū nō determinat totū ſubm: ſed ſolū partē ſubiecti.

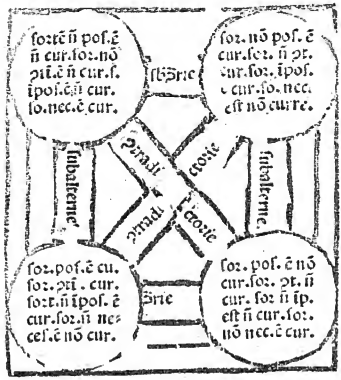
Mariū aūt ꝓpōnū modaliū cōpoſſibilitas quattuor regulis cognoſcitur. quarū pria eſt cuicūqȝ dicto affirmato attribuit̄ poſſibile eidēȝ attribuit̄ cōtingēs. ⁊ ab eodē dicto remouetur ipoſſibile. ⁊ ab eiꝰ ꝯtradictorio oppoſito remouet̄ neceſſe: vt ſortē currere ē poſſibile: ſortē currere ē cōtigēs ſortē currere nō eſt ipoſſibile: ſorteȝ nō currere nō ē neceſſe. Scđa regla: cuicūqȝ dicto negato attribuit̄ poſſibile eidē attribuit̄ ꝯtigēs. ⁊ ab eodeȝ remouet̄ ipoſſibile: ⁊ ab eiꝰ cōtradictorio oppoſito remouet̄ necē vt ſortē nō currere eſt poſſibile: ſortē non currere eſt cōtingēs: ſortē nō currere nō eſt ipoſſibile: ſortē currere non eſt neceſſe. Tertia regla ē a quocūqȝ dicto affirmato remouet̄ poſſibile et ab eod remouet̄ cōtigēs: ⁊ eidē attribuit̄ ipoſſibile ⁊ eiꝰ cōtradictorio oppoſito attribuit̄ necē: vt ſortē currere nō eſt poſſibile: ſortē currere nō ē cōtigēs: ſortē currere eſt ipoſſibile: ſortē ñ currere ē necē. Quarta regla eſt a quocūqȝ dicto negato remouet̄ poſſibile ab eod remouet̄ ꝯtigēs ⁊ eidē attribuit̄ ipoſſibile ⁊ eiꝰ ꝯdictorio oppoſito attribuit̄ neceſſe: vt ſorteȝ nō currere nō ē poſſibile: ſortē nō currere nō ē ꝯtigēs: ſortē nō currere ē ipoſſibile ſortē currere eſt necē. Iſtaȝ aūt regularū exēpla diſponunt̄ in q̄tuor lineis ſiue ordinibꝰ figure ſequētis qui poſſunt per hos verſus denotari. Primꝰ amabimꝰ: edentulqȝ ſe-

ci ndus. Tertius illiace: purpurea reliquus. Deſtruit v totum: ſed a. cōfirmat vtrūq;. Deſtruit e. dictū: deſtruit i q; modū. Omē neceſſarie at impoſſibile quaſi nullus. Poſſibile quidam: quidā nō poſſibile non. Et dictū negat i q; modū: nihil a. ſ; v. totū. Oēs aūt propōes que ſunt in prima linea equipollēt p primā regulā et cōuertūtur inter ſe que vero in ſcda per ſecundā: que in tertia per tertiā: que in quarta p quartā. Item equipollētie vl' cōſequētie modaliū poſſunt haberi p hāc regulā omnes ppoſitiōes de poſſibili ⁊ īpoſſibili equipollent verbo ſimiliter ſe habente: ⁊ modo diſſimiliter: ⁊ oēs de īpoſſibili ⁊ neceſſario equipollent verbo diſſimiliter ſe habēte ⁊ mō ſimiliter: ſed oēs propoſitiones de īpoſſibili ⁊ neceſſario eq̄pollēt verbo: ⁊ mō diſſimil'r ſe habētibus. Et intelligit' modus ſimiliter aut diſſimiliter ſe habere q̄tum ad affirmationē ⁊ negationez: vt dicat' ſimiliter ſe habere cum affirmatur in vtraq; vel in vtraq; negatur diſſimiliter autē qū affirmatur in vna et negatur in alia. ⁊ eodē mō intelligendum eſt de verbo ſicut dictum eſt de mō. Et ſciendū eſt q̄ in p̄dicta regula nō facimus mentionē de contingēti eo q̄ cōuertitur cum poſſibili: vnde idem eſt iudiciu; de propōnibus vtriuſq;. exempla aūt querātur in figura diſpoſita p q̄ttuor ordines: q: iſta regula generalis eſt ad omnes.

¶ Sciendum eſt p'io q̄ quattuor ſunt dictōes ad cognoſcendum equipollētias ppoſitionum modalium. ſ. amabimus: edētuli: illiace: ⁊ purpurea. Et ſunt quattuor regule q̄ dāt intelligere iſtas dictiones. ſ. a. e. i. ⁊ v. Unde p a. itelligit' ppō de aliquo mō in qua explicite nulla negatio ponit'. Per e. intelligit' propoſitio in qua negatio ponit' poſt modū: ſc; vel ad īfinitū qū modus tenet' noīaliter vel ad eſſe qū mod' tenetur aduerbial'r. Per i. itelligit' ppō in qua negatio ponit' ad modū. Per v. intelligit' ppō in qua negatio ponitur poſt modū ⁊ ad modū.

¶ Sequitur figure.

Purpurea Illiace

Amabimus Edentuli

¶ Aduerte vlterius q̄ in qualibet p̄dictarum dictionū ponūtur quattuor vocales. Uñ per primam intelligit' ppoſitio de poſſibili. per ſcdam propō de contingenti. per tertiam propō de impoſſibili. per quartam propoſitio de neceſſario: nō q̄ oporteat q̄ ille propoſitiōes ſint ſemp de poſſibili: vel cōtingenti: vel impoſſibili: vel neceſſario. Sed q̄ in ipis ponat' modus poſſibilis contingēs impoſſibile vel neceſſe: ⁊ debēt ſignari ille dictōes per digitos ⁊ facere vnā figuram quadrangularē. ¶ Unde p primā ſillabā hui' dictionis amabimus intelligitur q̄ ppoſitio in qua ponit' iſte mod' poſſibile debet eſſe ſine negatione. Per ſcdam q̄ propō in qua ponit' contingens nullā debet habere negationē. Per tertiam q̄ in propōne in qua ponit' impoſſibile debet poni negatio ad modū. Per quartā q̄ in ppoſitione in qua ponit' neceſſe debet poni negatio ad modū ⁊ poſt modū. ⁊ ſimiliter poſſet practicari in alijs dictionib'. Aduerte tñ q̄ oēs iſte equipollētie dant' de modali diuiſa attēdendo equipollētiā ex pte modi tm̄. l; multi attribuāt modalib' ɔpoſitis: qđ tamē nō eſt verū.

Sciendum eſt ſcdo q̄ equipollentie que cōiter dantur in modalibus attēdūtur penes q̄litatem modi: licet tamē poſſint attendi penes quātitatē ſubiecti: ⁊ etiā penes quātitatem modi ⁊ ſubiecti ſimul. Et aduerte q̄ ad hoc q̄ alique propōnes equipolleāt op; q̄ ſubiecta ⁊ p̄dicata eodēmodo accipiantur ſiue vniformiter. Ex quo ſequitur q̄ iſte nō equipollēt omē ens poſſibile eſt eſſe aial: aliqđ ens poſſibi-

le eſt eſſe aial:cum vna ſit vera et reliqua falſa. ¶ Aduerte vlteri⁹ q̄ oēs propoſitiones modales diuiſe de eadē linea equipollēt: dūmodo ſubiecta ⁊ p̄dicata eodē mō accipiātur hoc attēdendo equipollentiā ex ꝑte modi. ſed ſi acapiātur ex ꝑte ſubiecti tantū eodē mō accipit̄ equipollentia in illis de ineſſe dūmodo mod⁹ teneatur vniformiter. vt iſte equipollent nō quilibet hō poſſibiliter eſt currēs:⁊ quidā hō nō poſſibiliter eſt currēs. Sed pro equipollētia modaliū ex parte modi ⁊ ſubiecti ſimul ponūtur aliq̄ regule. ¶ Prima: ſi in aliqua ꝓpōne preponatur negatio ſigno ⁊ modo. tunc equipollet vni de ſigno ꝯtradictorio ⁊ mō cōtradictorio: vt iſte eq̄pollent non quilibet hō poſſibiliter eſt albus: et quidā hō impoſſibiliter eſt alb⁹. ¶ Scḋa regula. ſi in aliqua propōne ponatur negatio poſt ſignū ⁊ modum equipollet vni de ſigno cōtrario et modo cōtrario vel ſubalterno: vt quilibet hō neceſſario nō currit equipollet iſti nullus homo īpoſſibilit̄ currit. De ſubalternis pōt poni alia regula q̄ ſatis facilis eſt ſicut in illis de ineſſe.

Sciendū eſt tertio q̄ ꝓpoſitiones modales ꝯpoſite in eadē linea nō equipollent: q: ꝓpōnes equipollentes debent eſſe eiuſdem ſubiecti ⁊ p̄dicati: ſed modales ꝯpoſite in eadē linea nō ſunt eiuſdē ſubiecti ⁊ p̄dicati: vt patet de iſtis duab⁹ ſortē currere eſt poſſibile: ſortem nō currere nō eſt neceſſe. nam ſubiectū in prīa eſt hoc dictū affirmatū ſortē currere ⁊ p̄dicatū eſt poſſibile. ſed ſubiectum ſcḋe eſt hoc dictū negatum ſortē nō currere: ⁊ p̄dicatum eſt neceſſe. Et ſi q̄s dicat in iſtis modalib⁹ cōpoſitis vna ſequitur ad aliā: vt bene ſequit̄ ſortē currere eſt poſſibile: ḡ ſortem currere nō eſt poſſibile: ⁊ hoc nō fit niſi ꝑ equipollentias. Reſpondetur q̄ tales cōſequētie fundant̄ ī aliquib⁹ regulis. Quarum prima eſt talis. ſi aliqua ꝓpō eſt poſſibilis ipſa nō eſt īpoſſibilis ⁊ ecōtra. ſed ſcḋa eſt ſi aliqua propō eſt poſſibilis ſua ꝯtradictoria nō eſt neceſſaria. Tertia: ſi aliqua propō ē neceſſaria ſua contradictoria eſt impoſſibilis. Quarta eſt: ſi aliqua propoſitio eſt impoſſibilis ſua contradictoria eſt neceſſaria.

Arguitur primo ſic. iſte due ꝓpoſitiones ſunt in eadē linea: hoīem nō poſſibile eſt currere: oēm hoīem impoſſibile eſt currere: ⁊ tñ nō equipollent: igitur. ¶ Scḋo ſic. iſte nō equipollēt: nō oīs hō poſſibilit̄ currit: quidā homo impoſſibiliter currit: ⁊ tamē ſunt in eadē linea: igitur. ¶ Tertio ſic. in iſtis propōnibus oīs hō poſſibiliter nō currit: nullus hō poſſibiliter currit ſeruātur omnes conditiones ſiue ea que debent obſeruari in equipollentijs: et tamen non equipollent: igitur.

Ad primū dicitur q̄ eſt defectus: q: ſubiecta non tenentur vniformiter. Ad ſcḋm dicitur q̄ ille bene equipollent attendendo equipollentiam ex parte ſubiecti ⁊ non ex parte modi. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ modus non tenetur vniformiter: ideo non equipollent.

Item propoſitionum modalium: alie ſūt cōtrarie alie ſubcōtrarie. alie contradictorie: alie ſubalterne. vnde quartus ordo ⁊ tertius cōtrariantur ſiue propōnes poſite in tertia ⁊ quarta lineis. Prim⁹ ordo et ſcḋus ſubcōtrariātur: primus ordo et tertius cōtradicūt. et ſimil'r ſecūdus et quart⁹: ſed primus ordo ſubalternatur quarto et ſil'r ſecūd⁹ tertio. vñ v̄ſ⁹. Terti⁹ eſt quartus ſemper contrarius ordo ſit tibi linea ſubcōtraria prima ſecunde. terti⁹ eſt prio cōtradictori⁹ ordo. Pugnat cum quarto cōtradicēdo ſecūdus. Pria ſub ē quarte vice particularis habens ſe. Hanc habet ad ſeriem ſe lege ſecūda ſequentem.

¶ Sciendum eſt primo q̄ pro declaratione ꝓpoſitionū modaliū ſupponitur q̄ iſti mōi poſſibile ⁊ īpoſſibile cōtingēs ⁊ neceſſe: ampliāt terminos p̄cedētes ⁊ ſequētes pro illo qḋ eſt vl' poteſt eſſe. aliter propōnes de diuerſis mōis nūq̄ opponerent̄ cū termi deberēt teneri vniformit̄. ¶ Scḋo ſupponit̄ q̄ de oppoſitionib⁹ ꝓpōnū modaliū diuiſaꝝ ponunt̄ aliq̄ regule. Quarum prima eſt. ꝓpoſitiōes modales diuiſe de ſubis ſingularib⁹ ⁊ modis ꝯtrarijs opponuntur ꝯtrarie ſm formā ſeruatis ꝯditionib⁹ req̄ſitis ad cōtrarias: vt ſortē neceſſe eſt eē aial: ſortē īpoſſibile eſt eē aial: ⁊ de modis cōtradictorijs opponūtur ꝯtradictorie: ⁊ de modis ſubcōtrarijs ſubcōtrarie: ⁊ de modis ſubalternis ſubalterne ſeruatis cōditionib⁹ requiſitis ad tales oppōnes. Et ſi q̄s dicat due ſingulares nō poſſunt opponi ꝯtrarie. ḡ male dictū eſt q̄ due ſingulares d̄ ſubiectis ⁊ modis ꝯtrarijs opponunt̄ cōtrarie. R̄ndetur q̄ due ſingulares de ſubiectis ſingularibus v'les tñ de modis bene poſſunt opponi cōtrarie: ⁊ hoc ſm formā: quia nō poſſunt ſimul eſſe vere: ⁊ ſimiliter dicatur de alijs.

Sciendum eſt ſecūdo q̄ propoſitiones modales diuiſe de ſubis cōib⁹ ⁊ de mōis ꝯtrarijs opponūtur ꝯ̄rie ſeruatis ꝯditionib⁹ requiſitis ad ꝯ̄rias vt oēm hoīem neceſſe eſt eſſe aial. oēm hoīem īpoſſibile eſt eē aial: ⁊ de mōis ꝯ̄dictorijs opponunt̄ ꝯ̄dictorie: ⁊ de mōis ſubcōtrarijs ſubcontrarie: ⁊ de modis ſubalternis ſubalterne ſeruatꝫ ꝯditionib⁹ req̄ſitis ad tales oppōnes. vñ ꝓpōnes modales diuiſe de tertia et quarta lineis opponūtur ꝯ̄rie. ⁊ de pria ⁊ ſecūda lineis opponunt̄ ſubcontrarie: ⁊ de prima et tertia lineis opponūtur ꝯ̄dictorie: ⁊ etiam de q̄rta ⁊ ſcḋa. ſed ꝓpōnes modales diuiſe. de prima ⁊ q̄rta ⁊ etiā de ſcḋa ⁊ tertia lineis opponūtur ſubalterne: ſeruatiſ ꝯditionib⁹ req̄ſitis ad tales ꝓpōnes de q̄bus ſatis viſū eſt. Sed reſtat

vna parua difficultas: vtrū ꝓpoſitiones de contingēti ſpāliter capto eodē mō equipolleāt ⁊ opponātur ſicut ꝓpōnes de ꝯtingēti gn̄aliter capto. Rn̄detᷣ ꝙ nō: q2 ꝯrie de contingēti ſpāliter capto: ⁊ ſubcōtrarie ſolū opponunt̄ ſm modum enūciādi ⁊ nō ſm formā: q2 aliqn̄ ſunt ſimul falſe ⁊ aliqn̄ ſimlr̄ vere vt alias videbit̄ in logica.

Sciendū eſt tertio ꝙ in modalib⁹ cōpoſitis eodē mō ſumūtur oppoſitōes ſicut in illis de ineſſe: ita ꝙ ſingularis affirmatiua ꝯtradicit ſingulari negatiue obſeruatis ꝯditionib⁹ reqſitis ad ꝯdictionē vt iſte due ꝯtradicūt: hoc ly hoīem currere eſt poſſibile: hoc ly hoīem currere nō eſt poſſibile. ſilr̄ vlis ⁊ pticularis ꝯtradicunt obſeruatis ꝯditionib⁹: vt oē ly hoīem currere eſt poſſibile: qddā ly hoīem currere non eſt poſſibile. ⁊ pticular̄ affirmatiua ⁊ negatiua opponūtur ſubcōtrarie: vt qddā ly hoīem currere eſt poſſibile: ⁊ qddā ly hoīem currere nō eſt poſſibile. ⁊ ſilr̄ dicat̄ de alijs oppoſitionib⁹ puta ꝯ ꝯtrarijs ⁊ ſubalt̄nis. ſ. ꝙ vlis affirmatiua ⁊ vlis negatiua opponunt̄ ꝯtrarie. ⁊ vlis affirmatiua et pticularis affirmatiua opponunt̄ ſubalterne ſeruatis ꝯditionib⁹ ad tales oppoſitōes: vt oē ly hoīem currere eſt poſſibile. nullū ly hoīez currere eſt poſſibile. Et ſi qs dicat quis eſt ſenſus hui⁹ ꝓpōnis omē ly hoīem currere eſt poſſibile. Dicitur ꝙ talis eſt ſenſus: oīs talis ꝓpō hō currit eſt poſſibil̄. Et ſi qs dicat qd eſt ꝓpō poſſibilis. dr̄ ꝙ eſt illa q̄ ſignificatione totali ⁊ ꝓpōnali ſignificat ita eē ſicut poſſibile eſt eſſe.

Primo arguitur ſic. iſte propōnes ens poſſibile eſt eſſe deū: ens īpoſſibile eſt eē deum: ſunt in prima ⁊ tertia lineis: ⁊ tn̄ nō opponūtur cōtradictorie cuz poſſint ſimul eſſe vere: igitur. ¶ Scḋo ſic. iſte due hoīem poſſibile eſt currere: oēm hoīem poſſibile eſt non currere opponūtur ꝯtrarie cum vna ſit vlis affirmatiua: ⁊ alia vlis negatiua: ⁊ tn̄ nō ſunt de tertia ⁊ q̄rta lineis. ¶ Tertio ſic. iſte due ſortē ꝯtigit eē aīal: ſortē nō ꝯtingit eē aīal ſunt ī pria ⁊ ſcḋa lineis. et tn̄ nō opponūt̄ ſubcōtrarie cū ſint ſiml̄ falſe.

Ad primum dicitur ꝙ non obſeruantur ꝯditiones reqſite ad ꝯdictorias. iō non opponunt̄ ꝯdictorie. ¶ Ad ſcḋm dr̄ ꝙ ꝓpōnes vles ex pte dicti et pticulares ex pte modi non ſeruant aliquā legē oppōnis neq3 econtra. cū ōi ſunt ille de qb⁹ fit inſtātia: ⁊ cū ar̄. iſta eſt vlis affirmatiua. ⁊ alia vlis negatiua. Rn̄det̄ ꝙ veruz eſt ex pte dicti. ſ3 nō ex pte modi. Ad tertiū dicitur ꝙ ſi ꝯtīgēter capiat̄ gn̄alr̄ vt ꝯuertit̄ cū poſſibili. tūc ille due opponunt̄ ſubcōtrarie ſm formam ⁊ nō ſunt ſimul falſe. ſ3 ſi ꝯtingēs accipiat̄ ſpāliter ꝓ illo qḋ pōt eſſe et nō eſſe. tūc ille due nō ſiunt in p̄ma ⁊ ſcḋa lineis. q2 linee nō ſunt ex ꝯtingēti capto ſpālit̄: ſ3 ex ꝯtīgēti capto gn̄alr̄.

¶ Sequit̄ textus.

p Redicabile qn̄q3 ſumitur ꝓprie qn̄q3 coiter et ſic dr̄ p̄dicabile qḋ de plurib⁹ vniuoce predicat̄. vt hō de ſorte ⁊ platōe ⁊c. qn̄q3 ſumitur coiter: ⁊ ſic dr̄ predicabile qḋ de vno ſolo ſiue de plurib⁹ p̄dicatur vniuoce vel equoce: vt hō de ſorte vel de platōe. vn̄ predicabile ꝓprie ſumptū ⁊ vl'e idem ſunt ſm rem tn̄ differunt ſm rationē: q2 vl'e diffinitur per eſſe in. predicabile vero p dici de. Eſt aūt predicabile qḋ aptū natuz eſt dici de plurib⁹. Vl'e aūt quod aptuz natū eſt eſſe in plurib⁹. Predicabile aūt proprie ſumptū ſiue vl'e diuidit̄ p gen⁹ ſpēm dr̄iam ꝓpriū et accn̄s ⁊ ſolū de his hic intendim⁹.

e Et ſciendū primo ꝙ poſtq̄ determinatū eſt de ꝓpoſitionib⁹ ⁊ eaꝝ paſſionib⁹. ꝯſequēter determinandū eſt de p̄dicabilib⁹ et vlib⁹. Pro cui⁹ declaratione ſupponit̄ p̄mo ꝙ duplex eſt vl'e. ſ. in cauſando vt de⁹. ⁊ in p̄dicando: vt hō de quo ſolū eſt hic ad ꝓpoſitum. Scḋo ſupponit̄ ꝙ vl'e in p̄dicādo pōt capi dupliciter. vno mō p̄me intētionalr̄. alio mō ſcḋe intētionalr̄ ſeu ꝓ p ſe ſignificato. Vn̄ vl'e p̄me intētionalr̄ captū nō eſt aliḋ q̄ aliq̄d cognituz vt vnū in multis. ⁊ de multis cui ex natura rei nō repugnat ſic eſſe cuiōi ſunt ſignificata adequata terminoꝝ cōium. Sed vl'e ſcḋe intētionaliter captū nō ē aliḋ q̄ qdaz reſpect⁹ rōnis cauſatus p actū cōpatiuū intellect⁹ ꝯparātis aliq̄d in ordīe ad ſua inferiora vt vnū in multis ⁊ de multis. ⁊ ſic diffinit̄ in textu vt qn̄ intellect⁹ cognoſcit ſignificatū adeq̄tum iſti⁹ termini hō in ordīe ad ſua inferiora puta ad petrū ſortem ex tali cognitione cāūtur vn⁹ reſpect⁹ rōnis q̄ vocatur vl'e. Ex quo ſequit̄ ꝙ vlia nō ſunt niſi per intellectū q̄litercūq3 capiant̄ ſiue prime intentionaliter ſiue ſcḋe intētionaliter ⁊ hoc capiendo vl'e ꝓ ꝯceptib⁹ obiectiualibus.

Duplex eſt vl'e in cauſādo ⁊ in p̄dicando.

Quid ſit vl'e p̄me intētionaliter captum.

Quid ſit vl'e ſcḋe intētōnaliter captū

Sciendū eſt ſcḋo ꝙ logicus principalr̄ ꝯſiderat ꝺ vli ſcḋe intētionalr̄ capto qḋ eſt ſubm in hac ſcīa ⁊ de ei⁹ ſpēb⁹ ſubiectiuis q̄ ſunt qnq3 vlia. ſ. gen⁹: ſpēs: dr̄ia: ꝓpriū: ⁊ accn̄s et min⁹ p̄ncipalr̄ de vli p̄me intētionalr̄ capto ¶ S3 reſtāt aliq̄ parue difficultates. Prima vtrū ſint aliq̄ nature ſeu res cōes ſicut dicūt aliqui. Dicit̄ ꝙ aliq̄d eſſe cōe pōt intelligi duplr̄. vno mō p realē exiſtētiā ſic. ſ. ꝙ ſit aliq̄ res q̄ realit̄ ſit in plurib⁹ ⁊ ſic nulla eſt talis ſupple creata. alio° per indifferentiā: q2. ſ. q̄tū eſt ꝺ ſe ſibi nō repugnat eſſe in mult̄: licet nūq̄ ſit ⁊ ſic bene ex natura rei ſunt tales rationes cōes. ¶ Scḋa difficultas nūne termini dicunt̄ vniuerſalia in p̄dicando cum ſoli illi ponant̄ in ꝓpoſitionibus. Rn̄det̄ ꝙ termini pn̄t dici vniuerſalia in ſignificando ſupponādo ⁊ p̄dicādo. ⁊ tale eſt triplex ſm ꝙ triplex eſt terminus. ſcilz mentalis vocalis ⁊ ſcriptus: vt ē iſte terin⁹ homo taz mētalis

Quomodo intelligit̄ aliqḋ eē cōe

vocalis ꝙ ſcriptus: ſed res cognite ſignificate adequate per tales termīos dicūtur vniuerſa-lia ineſſe concepto ſeu ineſſe obiectiuali.

Sciendum eſt tertio ꝙ ſi vniuer-ſale ⁊ ꝑdicabile accipiātur ſcḋe intentionalr ſe habēt ſicut ſubiectū ⁊ propria paſſio ſic ꝙ vni-uerſale eſt ſubm ⁊ ꝑdicabile ꝓpria paſſio q̄ ſem per eſt eadē cū ſubiecto. ¶ Et aduerte ꝙ ſicut in primis intētionalr̄ ⁊ reb⁹ īueniunt̄ ꝓpie paſ-ſiones ſpēs differētie ⁊ genera. ita in ſcḋis intē tionib⁹ inueniūtur ꝓpie paſſiōes dīe ſpēs et genera. ſed ſi capiant̄ prīe intētionalr: tunc eſt idem ↄcept⁹ obiectiualis vel eadē res cognita q̄ dr̄ vl̄is ⁊ ꝑdicabilis. ¶ Aduerte vlteri⁹ ꝙ vl̄e ſcḋe intētionalr captū eſt gen⁹ ad quinꝙ vl̄ia: ita ꝙ illa quinꝙ ſunt ſpēs vl̄is. Ex quo ſequit̄ ꝙ iſte ſūt ↄcedēde gen⁹ eſt ſpēs: dr̄ia eſt ſpēs. Imo etiā iſta eſt ↄcedēda: ſpēs eſt ſpēs ſm ꝑdicatio-nem denoīatiuā: ⁊ hoc nō eſt incōueniens. puta q̄n vnū accipitur vt quid ⁊ aliud vt modus.

Arguitur ſic primo. ex natura rei in re inuenit̄ natura q̄ eſt apta nata eſſe in plu-ribus: ꝫ ex natura rei īueniuntur vl̄ia. ¶ Scḋo ſic. ſi vl̄e prime intētionalr captū eēt res cogni-ta vt vna in multis: ⁊ de multis ſequeretur ꝙ res ſubijcerētur ⁊ ꝑdicarētur qḋ eſt falſum. ¶ Ter tio ſic. termini nati ſunt de plurib⁹ ꝑdicari: ꝫ ter mini dicuntur vl̄ia ⁊ nō ipe res cognite.

Ad primū dicitur ꝙ ad hoc ꝙ ali quid dicat̄ actu vl̄e due ↄditiones requirūtur. Prima ꝙ illud ſit cōicabile plurib⁹. Scḋa ꝙ ſit in potētia ꝓpinq̄ vt dicat̄ de plurib⁹ q̄ ↄditio ſi bi ſolū ↄuenit ꝑītellectū. ¶ Ad ſcḋm dr̄ ꝙ res nō ſubijciunt̄ neqꝫ ꝑdicātur ſic ꝙ ex ipſis fiant ꝓpōnes. tn̄ poſſunt dici ſubijci vel ꝑdicari ca-piēdo ſubijci ⁊ ꝑdicari vt idē eſt ꝙ ↄcipi. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ termini tam mētales ꝙ vocales ꝙ ſcripti dicūtur bene vniuerſalia in ſignificā-do ſupponendo ⁊ predicando.

Genus dicitur tripliciter. primo mō dr̄ gen⁹ vt eſt collectio multorū quodāmō ſe habētium adinuicē ⁊ ad vnū pricipiū: vt collectio eorū q̄ ſūt ḋ eadē parētela: ⁊ deſcēdūt ab vno auo vt romani a romulo. Scḋo mō dr̄ ge nus ꝑncipiū vniuſcuiuſqꝫ gnationis vt pater vel patria. Tertio mō dicit̄ genus cui ſupponitur ſpecies. ⁊ hoc vltimo mō ſumitur hic ⁊ diffinit̄ ſic.

Genus diffinitur

Genus eſt quod predicat̄ de plurib⁹ differentibus ſpecie in eo qḋ quid vt animal predicatur de hoīe ⁊ de equo que ſpecie differunt.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ omne equiuocū prius eſt diſtinguendū ꝙ diffiniēdū. ⁊ qꝛ gen⁹ eſt equiuo cum ideo prius eſt diſtīguendū ꝙ diffiniendū Pro cui⁹ declaratiōe ſupponit̄ ꝙ gen⁹ tripliciẗ accipit̄. primo mō accipit̄ ꝑ collectiōe multorum quodāmō ſe habentiū ad inuicē ⁊ ad vnū prīci piū: vt collectio romanoꝝ dicit̄ genus. Secūdo mō dr̄ gen⁹ principium illius collectionis vt ro mulus dicitur gen⁹ romanoꝝ. Et illud ꝑncipiū eſt duplex. ſ. in producēdo vt pater. ⁊ in obſeruā do. vt locus. Tertio mō dr̄ cui ſupponit̄ ſpēs et de iſto eſt hic ad propoſitū. Supponit̄ tertio ꝙ hic nō determinat̄ de omnib⁹ acceptionibus ge nerū. ſꝫ ſolum de illis ad quarū ſimilitudinē ſu mitur gen⁹ logicū. vnde genus logicū hꝫ ſimili-tudinē cū gn̄e ꝑmo mō dicto: qꝛ ſicut gen⁹ ꝑmo mō dictū ↄtinet multa: ita gen⁹ logicū continet multas ſpēs. Conuenit etiā cū genere ſcḋo mō dicto: qꝛ ſicut genus ſcḋo mō dictū eſt pricipiū multorum: ita genus logicum eſt principium multarum ſpecierum.

Sciendū eſt ſcḋo ꝙ genus ſic dif-finit̄ eſt qḋ predicat̄ de plurib⁹ ſpē differentib⁹ in q̄d. in qua diffinitione ꝑ illud relatiuum qꝫ intelligit̄ vl̄e quod eſt genus ad q̄nꝙ vl̄ia ⁊ to tum reſiduū ponit̄ ad dr̄iam illoꝝ vl̄ium. vnde ꝑmo ponit̄ de plurib⁹ quod capit̄ poſitiue. ſcꝫ de multis ad dr̄iam indiuidui qḋ nō ꝑdicat̄ de multis. Scḋo ponit̄ differētib⁹ ſpē ad dr̄iaꝫ ſpe ciei q̄ nō ꝑdicant̄ de plurib⁹ differētibus ſpecie Tertio ponit̄ in q̄d ad dr̄iam differētie ꝓprij accidētis q̄ predicant̄ in quale. ¶ Aduerte ꝙ ibi diffinit̄ genus ſcḋe intētionaliter captum ⁊ nō prime intētionaliter captū cū nihil ſit vnū et vniuocū tanꝙ genus ad oīa gn̄a prime intē tionaliter capta. Alteri⁹ aduerte ꝙ licet genus ſcḋe intētionalit̄ captū ſit ſpēs vl̄is. tn̄ in actu ſignato q̄ fit ꝑ iſta verba dr̄ ꝑdicat̄. ꝑdicatur ḋ pluribus differētibus ſpecie.

Sciendum eſt tertio ꝙ genus qḋ hic diffinit̄ capit̄ ſcḋe intētionaliter. de quo diſ finitio ei⁹ q̄ditatiue ꝑdicat̄. Ex quo ſequitur falſi tas aliquoꝝ dicentiū ꝙ gen⁹ ſcḋe intētionaliter captum diffinit̄ ꝑ gn̄e prime intētionaliter ca-pto. Et ſi q̄s dicat ibi diffinit̄ illud pro quo ge-nus ſupponit: vt dicēdo gen⁹ eſt qḋ ⁊c. ſed gen⁹ ſupponit ꝑ prima intētione: qꝛ oīs termin⁹ cō-cretiue acceptus ſupponit ꝑ ſignificato mate-riali. Rūdet̄ ꝙ q̄libet termin⁹ de bonitate itel-lectus pōt ſupponere ꝑ ſuo ſignificato lꝫ aliq̄n de vſu ꝑ alio ſupponat. Et aduerte ꝙ ſicut iſta eſt denomīatiua ⁊ accidētalis aīal eſt gen⁹ ita et iſta aīal ꝑdicatur de plurib⁹: nam ſicut diffi-nitum ꝑdicatur de aliquo ⁊ eius diffinitio.

Arguitur ſic ꝑmo genus eſt ſpēs vniuerſalis: ergo nō predicatur ḋ pluribus dif ferentibus ſpecie cum ſpēs ſolū ꝑdicet̄ de plu-ribus differentibus numero: igitur. ¶ Scḋo ſi diffinitio gene ris eſſet bona ſequeretur ꝙ iſte eſſent concedende homo eſt genus equ⁹ eſt ge-nus cū differāt ſpecie: igit̄. ¶ Tertio ſic. genus ꝑdicatur in quale: ergo male dicit̄ ꝙ predicat̄ in quid. antecedens patet: quia coloratum eſt genus ⁊ predicatur in quale: vt patet dicendo

paries eſt caloꝛatus.

Ad pꝛimū dicitur ꝙ genus predicari de pluribus differentib⁹ ſpē poteſt intelligi dupliciter. vno mō in actu exercito. vt dicendo homo eſt gen⁹: ⁊ ſic nō eſt intelligendū. alio mō in actu ſignato q̄ fit p iſta verba: dicit̄ predicat̄. et ſic intelligit̄. et p hoc patet ſolutio ad ſcḋam rationē. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ cōcreta accidentium pñt ad duo coꝛpoꝛari. vno mō ad ſua infeꝛioꝛa. et ſic predicant̄ in quid. alio modo ad ſua ſubiecta. et ſic predicantur in quale.

Ad cognoſcendum hoc membꝛum de differentibus ſpecie. opoꝛꝫ ſcire quot modis dicit̄ differēs. vnde tot modis dr̄ differens quot modis dicitur idē. Idē. aūt dr̄ tripl̄r. ſcꝫ idē gn̄e idē ſpē. idem numero. Eadeꝫ genere ſunt quecūqꝫ ſub eodē genere ꝯtinētur vt homo ⁊ aſin⁹ ſub animali. Eadeꝫ ſpē ſunt quecūqꝫ ſub eadē ſpecie ꝯtinentur. vt ſoꝛtes ⁊ plato ſub hoīe. Idē numero dr̄ quadrupl̄r. ſ. idē noīe idē diffinitione. idē pꝛopꝛio ⁊ idē accidente. Eadē noīe ſunt quoꝝ res eſt vna noīa vero plura. vt marc⁹ tulli⁹. Eadē diffinitione ſunt quoꝝ vnū eſt diffinitio alteri⁹. vt aīal rōnale moꝛtale eſt diffinitio hoīs. Eadeꝫ ꝓpꝛio ſūt quoꝝ vnū ē ꝓpꝛiū alteri⁹ vt hō ⁊ riſibile. Eadē accidēte ſūt quoꝝ vnū eſt accidēs alteri⁹ vt ſoꝛtes ⁊ albedo q̄ eſt in ipō. Siīr dūs dr̄ tripl̄r. ſ. genere ſpē: ⁊ nūero. Dīa gn̄e ſunt q̄ ſub diuerſis generib⁹ ꝯtinent̄: vt hō ſub aīali ⁊ arboꝛ ſub plāta. Dīa ſpē ſūt q̄cūqꝫ ſub diuerſis ſpēb⁹ ꝯtinēt̄: vt hō ⁊ aſin⁹ ſub aīali. Dīa nūero ſūt q̄ faciūt diuerſuꝫ nūerū: vt ſoꝛ. ⁊ plato. Illud vero dr̄ p̄dicari in q̄d qḋ ꝯuenienter rn̄detur ad interrogationē factā p q̄d: vt ſi q̄ratur q̄d eſt hō ꝯueniēter rn̄detur aīal: ⁊ iō aīal p̄dicatur in q̄d de hoīe. aliter aūt diffinitur ſic gen⁹. Gen⁹ ē cui ſupponitur ſpēs. Itē genus diuiditur in genus gn̄aliſſimū ⁊ genus ſubalternū. Gen⁹ gn̄aliſſimū ē ſupꝛa qḋ non ē aliud gen⁹ ſupueniēs vel gen⁹ gn̄aliſſimū eſt qḋ cū ſit gen⁹ non pōt eſſe ſpēs. Et diuiditur in decem gn̄a gn̄aliſſima q̄ ſunt deceꝫ p̄dicamēta. ſ. ſubſtātia: q̄titas: q̄litas: relatio: actio: paſſio: ſitus: hītus: vbi: et q̄n. Hec aūt decē dicūtur gn̄a gn̄aliſſima: q2 nullū gen⁹ hn̄t ſupꝛa ſe. Et lꝫ ens ſit ſupꝛa ipa tn̄ nō dr̄ de ipis vniuoce: ſed equiuoce: iō nō eſt gen⁹. De his aūt nihil ad p̄ſens dicetur ſed in predicamētis. Gen⁹ ſubalternū ē qḋ cū ſit gen⁹ hn̄ pōt eſſe ſpēs vt aīal eſt genus hominis et equi ⁊ eſt ſpecies coꝛpoꝛis animati.

¶ Sciendū eſt pꝛimo ꝙ ad cognoſcēdū illaꝫ pticulā differentib⁹ ſpē videndū eſt quot modis dicit̄ idē: q2 oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt. vn̄ idē dr̄ trib⁹ modis. ſ. gn̄e ſpē et nūero. vn̄ eadē gn̄e ſunt q̄ imediate et directe ꝯtinētur ſub eodē gn̄e: vt hō et equ⁹: ⁊ per oppoſituꝫ de differentib⁹ gn̄e dicat̄. Eadē ſpē ſunt que directe ꝯtinent̄ ſub eadē ſpē ſupple ſpāliſſima: vt ſoꝛtes et plato ſub hoīe ⁊ p oppoſitum dicat̄ de differentib⁹ ſpē. ſꝫ idē numero dr̄ q̄drupl̄r. ſ. nomine de diffinitiōe ꝓpꝛio et accidēte quoꝝ diffinitiōes ſatis patēt in textu. Unde īter iſtas idētitates maioꝛ idētitas eſt idētitas nūeralis que vt in plurib⁹ infert alias idētitates. ſꝫ maioꝛ diuerſitas eſt diuerſitas generica. Et aduerte ꝙ eſt differētia inter iſta: diuerſum differēs ⁊ non idē. nam illa ſunt diuerſa q̄ in ꝯceptu q̄ditatiuo nō cōueniūt vt vltime differentie. ſed differētia ſemꝑ in cōceptu quiditatiuo ꝯueniūt. vt ſoꝛtes et plato. ⁊ iſta ſolū dicunt̄ de ente. ſꝫ nō idē dicit̄ tam de ente q̄ de nō ente: vt chimera nō eſt idē homini ⁊ tamen nō differt ab homine.

Idem q̄t mōis dr̄.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ illud dicitur predicari in q̄d per qḋ cōuenienter reſpondet̄ ad queſtioneꝫ factā per quid: vt ſi queratur q̄d eſt hō reſpondetur animal. ideo aīal predicat̄ in quid de homine. Unde aduerte ꝙ quicquid predicatur in q̄d predicatur. per ſe pꝛimo modo ſꝫ nō econtra: quia differentie predicant̄ per ſe pꝛimo mō de ſpeciebus ⁊ nō p̄dicant̄ in quid ſed in quale. Aduerte etiā ꝙ pꝛedicari in quid et eſſe de q̄ditate nō ſunt idē. q2 differentie ſunt de quiditate ſpecieꝝ: ⁊ tamē nō p̄dicātur d̄ ſpeciebus in quid ſꝫ in quale. Aduerte vlteri⁹ ꝙ oē ſuperi⁹ predicat̄ in quid de ſuis īferioꝛib⁹ ſiue ſit in terminis pꝛime intentionis ſiue ſecunde intentionis.

Quid ſit p̄dicare i quid.

Sciēdū eſt tertio ꝙ ſecūda diffinitio generis eſt iſta. gen⁹ eſt cui ſupponitur ſpecies que debet ſic intelligi: gen⁹ eſt vl̄e ſub quo directe ⁊ imediate ponitur ſpēs. Et dicitur notanter directe ꝓpter differētias que ponuntur a latere. Dicit̄ etiā notanter immediate ꝓpt

Gn̄is ſecūda diffinitio.

indiuidua que ſolū mediāte ſpē ponunt̄ ſub genere. Ex quo ſequit̄ ꝙ ſpecies eſt ꝑuū correlatiuum et nō indiuiduū. Et aduerte ꝙ genus diuiditur in genus gn̄aliſſimū ⁊ ſubalternū. vnde genus generaliſſimū eſt qđ cū ſit gen⁹ non pōt eſſe ſpecies. q2 ſpecies hab3 gen⁹ ſupra ſe: igit̄. ſed generaliſſimū non h3 gen⁹ ſupra ſe igit̄. Ex quo ſeqt̄ alia diffinitio generis generaliſſimi ē qđ nō h3 aliud gen⁹ ſuꝑueniēs. et diuidit̄ in decē ꝑdicamēta. ſ. in ſubſtātiā q̄ntitatē ⁊ qualitatē. et ſic de alijs. ſic ſcʒ ꝙ decem ſūt gn̄aliſſima exponēdo gn̄aliſſimū negatiue. Sed genus ſubalternū eſt qđ cū ſit genus bn̄ poteſt eſſe ſpēs ſubalterna: vt aīal reſpectu corporis eſt ſpēs. et reſpectu hominis eſt gen⁹.

Gn̄is diuiſio.

Arguitur primo ſic. aīal et ſubſtantia ſunt idē genere et tn̄ non conuertunt̄ ſub eodem gn̄e: igit̄. ¶ Scđo ſic. gen⁹ ⁊ ſpēs ſunt due ſpecies: ergo vnū nō cōtinet̄ ab alio. ¶ Tertio ſic generaliſſimum eſt ſpēs generis. ergo male dicit̄ ꝙ generaliſſimū nō poteſt eſſe ſpēs.

Ad primū dicitur ꝙ licet nō contineātur ſub eodē genere. tn̄ vnū ꝯtinet̄ ſub alio quod ſufficit. ¶ Ad ſecundū dicit̄ ꝙ vnū nō ponitur ſub alio in actu exercito. tamē bene ī actu ſignato. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ cōmittitur fallacia figure dictiōis arguēdo a ſuppoſitione ſimplici ad perſonalem.

Speciei diffinitiō

Species eſt quod predicatur de plurib⁹ differētib⁹ nūero in eo quod quid. In hac enī diffinitione hoc verbū predicat̄. dicit aptitudinem ⁊ nō actum. Similr̄ ⁊ in alijs vt hō ꝑdicat̄ de ſorte ⁊ platōe. ⁊ đ alijs particularib⁹ hominibus qui differūt numero. vt pri⁹ patuit. diffinit̄ etiā ſpēs. Spēs ē que ponit̄ ſub aſſignato gn̄e ⁊ đ q̄ gen⁹ ī eo qđ q̄d predicat̄ Et diuidit̄ in ſpēm ſpāliſſimā ⁊ ſubalternā. Spēs ſpāliſſima eſt que cū ſit ſpēs nō pōt eē genus. vt hō equ⁹ et ſilia. vel eſt illa ſub q̄ nō eſt alia inferior ſpēs ſub ſe. Spēs ſubalterna ē q̄ cū ſit ſpēs bn̄ pōt eſſe gen⁹. vn̄ q̄cūꝙ ſunt inter gen⁹ gn̄aliſſimū ⁊ ſpēm ſpāliſſimā pn̄t eſſe gn̄a ⁊ ſpēs ad aliđ tn̄ ⁊ ad aliud ſumpta. ſunt enī gn̄a reſpectu inferiorū ſpēs vero reſpectu ſuperiorū ſicut p3 in arbore. Ut h̄ aūt ſit mag⁹ planū ſumat̄ exemplū ī vnoquoq3 predicamēto. vt ſuba eſt gen⁹ primū. et ſub hoc ponitur corpus. et ſub corpore corp⁹ aīatum. ſub corpore animato aīal: ⁊ ſub aīali aīal rōnale. ⁊ ſub rōali hō. et ſub hoīe ſūt īdiuidua: vt ſortes ⁊ plato. Indiuiduū eſt quod de vno ſolo predicatur. vt ſortes de ſeipſo.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ ꝯſequēter videndū eſt de ſecūdo predicabili. ſ. de ſpecie. Unde ſpēs dicitur duobus modis. Uno mō vt eſt pulcritudo vt forma rei et ſic nō capitur hic. alio mō pro eo qđ ponit̄ ſub aſſignato gn̄e: ⁊ ſic capit̄ adhuc dupliciter. vno mō prime intētionalr̄ ⁊ ſic non eſt aliud ꝙ ſignificatū adequatū alicuius termini cōmunis vt indifferens eſt ad multa dr̄a nūero alio mō ſcđe itētionalr̄: ⁊ ſic eſt reſpectus rationis cauſatus ꝑ actū ꝯparatiuū noſtri intellect⁹ cōparantis ad tale ſignificatū adeq̄tū ī ordine ad ſua inferiora: et ſic capitur hic. Et eius ſunt tres diffinitiōes. Prima ſpēs eſt qđ predicatur de plurib⁹ differentib⁹ numero in eo quod qđ. ⁊ debet intelligi in tali diffinitōe ſolū ad dr̄ā3 generis quod ꝑdicat̄ de plurib⁹ differētib⁹ ſpecie Secunda diffinitio ſpecies eſt q̄ ponit̄ ſub aſſignato genere ſupple imediate et directe. Et ponitur notanter ſub aſſignato gn̄e. i. ſub determiato: quia nō ponitur ſub quocūq3 genere. Tertia diffinitio. ſpēs eſt de qua genus ī eo qđ quid ꝑdicatur: ⁊ debent intelligi iſte diffinitiōes ī actu ſignato q̄ exercetur in primis. Et aduerte ꝙ licet vni⁹ rei vel termini nō ſint plures diffinitiones quiditatiue. tamen poſſunt eſſe plures per additamentum.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ ſicut genus diuiditur in gen⁹ gn̄aliſſimū ⁊ gen⁹ ſubalternū ita ſpecies diuidit̄ in ſpēm ſpāliſſimā ⁊ ſpecie3 ſubalternā: ⁊ ſunt tales diuiſiones toti⁹ in mō in ſuas partes ſic ꝙ ſpēs ſpāliſſima ⁊ ſpēs ſubalterna nō addunt ſupra ſpēm niſi differentias accidētales. Ex quo ſequit̄ ꝙ ſpēs ſpāliſſima ⁊ ſpēs ſubalterna nō dicūt aliquē ꝑ ſe vnū conceptum. ſed ſolum per accidēs. igitur iſte ſunt cōtingentes ſpecies ſpecialiſſima eſt ſpecies. Unde ipſius ſpeciei ſpecialiſſime ſūt due diffinitiones. prima eſt ꝙ cum ſit ſpecies non poteſt eſſe genus. ſecunda ꝙ cum ſit ſpecies nō hab3 alia3 ſpeciem inferiorem: ⁊ diuiditur ſolū per differētias indiuiduales. ſed ſpecies ſubalterna eſt ꝙ cum ſit ſpecies poteſt eſſe genus: q2 diuidit̄ per differentias formales cōſtituentes ſpēs vt aīal per rōnale et irrationale.

Spēi diuiſio.

Tertio ſciēdū eſt ꝙ petrus hyſpanus incidētaliter determiat de indiuiduo dicens Indiuiduū eſt qđ de vno ſolo ꝑdicat̄. vt ſortes de ſeipſo. et đ: vno ſolo ad differentiā ꝑdicabil quod ꝑdicatur de plurib⁹. Et aduerte ꝙ ibi diffinitur indiuiduū ſecunde intentionalr̄ captū Et ſi quis dicat indiuiduū ſecunde intentionaliter captū ꝑdicatur de plurib⁹ puta đ hoc idiuiduo et de illo ergo male dicitur ꝙ de vno ſolo ꝑdicatur. Rn̄detur ꝙ indiuiduū ſecunde intētio

naliter captum eſt ſpēs. ſō p̄dicatione exercita p̄dicat̄ de pluribꝰ differētibus numero. puta d̄ hoc indiuiduo: ꝛ de iſto. Sed p̄dicatione ſignata ꝛ eſſentialiter ſolū p̄dicat̄ de vno ſolo. ¶ Aduerte ꝙ in diffinitione indiuidui debēt intelligi ille particule q̄ ponebant̄ in diffinitione termini diſcreti. ¶ Aduerte finalr̄ ꝙ ſeptē ſūt ꝓprietates indiuidui q̄bus indiuiduū cognoſcit̄ ꝛ diſtīguit̄ ſaltē extrinſece ab alijs q̄ ↄtinētur in iſtis verſib⁹. Forma figura: locus: ſtirps: nomē: patria tp̄us. Hec ſeptē ꝓprie cōtinet ōis homo.

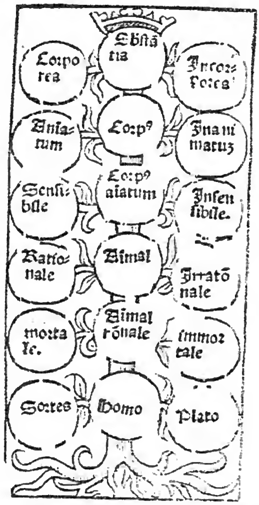
Proprietates indiuidui.

Arguitur ſic primo ſpēs p̄dicatur de pluribus differētibꝰ ſpē: vt hō eſt ſpēs aſinꝰ eſt ſpēs: ḡ male dr̄: ꝙ ſolum p̄dicat̄ de pluribus differētibus nūero. ¶ Scd̄o ſic illa de q̄bꝰ predicat̄ ſpēs ſolū differūt numero: ḡ ſpēs nō predicat̄ de pluribꝰ differētibꝰ numero. ¶ Tertio ſic: ſi indiuiduū ſcd̄e intētionaliter captū eſſet ſpēs ſequeret̄ ꝙ eſſent plures ſpēs vniuerſalis ↄ̄ouinꝙ. ſed hoc eſt falſum: ḡ ꝛc̄.

Ad primū dicitur ꝙ ſpēs accidētaliter bn̄ p̄dicat̄ de pluribꝰ differētibꝰ ſpē ſed nō q̄ditatiue. ¶ Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ argumentū bn̄ ꝓbat ſi lr̄ pluribꝰ teneat̄ cōparatiue: ſꝫ nō ſi teneat̄ poſitiue. ¶ Ad tertiū dicitur negādo ↄſequentiam: q: licet indiuiduū ſit ſpēs nō tn̄ eſt ſpēs vl̄is ſed alicuiꝰ alteriꝰ nob̄ inotati. Textꝰ.

D Ifferētia dr̄ tripl'r. cōiter. proprie ꝛ magis proprie Cōiter differētia eſt qua vnū differt ab altero ſeparabili accn̄te: vt ſortes ſedēs differt a platone currēte. Propria dr̄ia eſt q̄ vnū differt ab altero iſepabili accidēte vt ſortes cimꝰ differt a platone aq̄llo. Dr̄ia magis ꝓpria eſt qua vnū differt ab altero ſpecifica dr̄ia vt hō per rōale differt ab equo ꝛ aſino. et diffinit̄ ſic. Dr̄ia eſt qd̄ p̄dicat̄ de pluribꝰ differētibꝰ ſpē in eo qd̄ q̄le. vt rōnale p̄dicatur de hoīe: ꝛ de his q̄ differūt ſpē. ſumꝰ eñ rōnales nos ꝛ dij vt vult porphirius. ſꝫ mortale additū nobis ſepat nos ab illis Illud aūt dr̄ p̄dicari in quale qd̄ cōueniēter r̄ndetur ad interrogationē factā per quale. vt cū queritur qualis eſt homo: cōueniēter reſpōdetur rōnalis: ꝛ ideo rōnale predicatur de hoīe in q̄le. Aliter ſic diffinitur. Differentia eſt qua abūdat ſpēs a genere: vt homo abundat ab animali his differentijs rōnale mortale. Et ſciendum eſt ꝙ eadeꝫ differentia eſt diuiſiua ꝛ cōſtitutiua. ſcꝫ diuiſiua generis ꝛ conſtitutiua ſpēi. vt rōnale diuidit aīal cum dr̄ia ſibi oppoſita. Dicimus eñ aīalium aliud rōnale ꝛ aliud irrōnale: ꝛ iſte due dr̄ie cōſtituūt diuerſas ſpecies ſub animali. omis eñ differentia aduenieus generi cōſtituit ſpeciem. ꝛ ideo conſtitutiua vel diuiſiua nominatur: mortale eñ additum ſuper hoc genus animal cōſtituit ſpeciem. Et dicit Boetius ꝙ ſola ſpēs diffinitur. diffinitio eñ cōſiſtit ex genere ꝛ dr̄ia: ſed ſola ſpēs habet genus ꝛ differentias ꝛ omne illud qd̄ hꝫ genus ꝛ dr̄ias diff. mr̄.

¶ Sequitur figura.

S Ciendum eſt primo ꝙ poſtꝙ determinatum eſt de ſcd̄o predicabili: ſcꝫ de ſpecie ↄ̄ñr determinandū eſt de tertio. ſ. d̄ differentia dicēdo. ꝙ differentia dicitur tripliter: ſcilicꝫ cōiter ꝓprie ꝛ magis proprie. Unde

Differentia tribus modis dr̄

differentia cõmunis eſt qua alterum differt ab altero ſepabili accidẽte. vt ſortes albus differt a platone nigro. differẽtia cõiter dr̃ cõis nõ per predicationẽ ſed ſm̃ vſum cõiter loquentium. Differẽtia ꝓpria eſt qua alterũ differt ab altero inſepabili accidente vt ſortes ſimus differt a platone aq̃llo. ⁊ dr̃ ꝓpria: q2 eſt in vſu proprie loquentiũ. Differẽtia magis ꝓpria eſt qua alterum differt ab altero ſpecifica differẽtia vt rõnale ⁊ irrationale ⁊ dicit̃ magis ꝓpria: q2 eſt in vſu propriſſime loquẽtium. i. ſapientium. ⁊ de iſta ſcd̃e intentionaliter capta eſt hic ad ꝓpoſitum ⁊ diffinit̃ ſic. Eſt qđ p̃dicat̃ de pluribꝰ differentibꝰ ſpẽ in eo qđ quale eſſentiale. ⁊ dicitur eſſentiale ad dr̃iam accidentis ⁊ ꝓprij que predicant̃ in quale accidẽtale. vñ illud dr̃ predicari in quale ꝑ quod ꝯueniẽter rñdetur ad interrogationez factã per quale vt ſi querat̃ qualis eſt homo ꝯuenienter reſpondetur, rationalis.

Sciendum eſt ſcd̃o ꝙ petrus hyſpanus ſolũ diffinit dr̃iam genericã q̃ nõ facit tertiũ p̃dicabile. ſed dr̃iam que eſt cõis ad differentiam gñicam: ⁊ ſpecificã: ⁊ diffinit̃ ſic. vt ẽ tertium p̃dicabile eſt qđ p̃dicat̃ de pluribus in quale eſſentiale. vñ duplex eſt dr̃ia. magis propria ſcʒ gñica ⁊ ſpecifica. Generica eſt que ꝯuertitur cũ genere ⁊ facit ipm̃ differre ab oĩ alio. vt ſenſibile ꝯuertit̃ cum aĩali ⁊ facit ipm̃ differre ab oĩ alio. Sed dr̃ia ſpecifica eſt q̃ ꝯuertitur cum ſpẽ ⁊ facit eam differre ab oĩ alio: vt rõnale ⁊ talis ſic diffinit̃ eſt qđ p̃dicatur de pluribꝰ differẽtibꝰ nũero in q̃le eẽntiale. ¶ Et aduerte ꝙ dr̃ia ſiue gñica ſiue ſpecifica eſt eadẽ res cũ illo cuius eſt dr̃ia: licʒ tamẽ diſtinguat̃ formaliter vt rationale eſt idem cuʒ homine. tamen diſtinguitur formaliter.

Alia differentie diffinitio | Sciendum eſt tertio ꝙ aliter diffinitur differentia eſt qua ſpecies abundat a genere id eſt qua ſpẽs actu ⁊ eſſẽtialiter plura cõtinet ꝙ̃ genus vt per rõnale hõ plus ꝯtinet actu ⁊ eſſentialiter ꝙ̃ aĩal: q2 differentia que diuidit genꝰ nõ cõtinet̃ in genere actu, ſed ſoluʒ in potentia id eſt ſicut in magis cõi. ¶ Et aduerte ꝙ iſta diffinitio cõuenit tam differentie generice ꝙ̃ ſpecifice. ¶ Aduerte vltra ꝙ eadem differẽtia eſt diuiſiua generis ⁊ cõſtitutiua ſpeciei. i. ꝙ illa differentia que cũ ſua oppoſita diuidit genus illa eadem cõſtituit ſpeciem vt rationale cum irrationali diuidit aĩal ⁊ cõſtituit hominem.

Arguitur ſic primo diffinitio differentie nõ conuenit differẽtie ſpecifice ſicut rõnali. ergo nõ eſt bona. ¶ Scd̃o ſic: differentia et illud cuius eſt differentia ſunt idem vt homo ⁊ rationale. ſed illud cui eſt idem nõ predicatur in quale. ergo neq; differentia. ¶ Tertio ſic: q̃cquid cõtinet ſpecies continet genus ⁊ cũ hoc plus: ergo male dicit̃ ꝙ differẽtia eſt q̃ abũdat ſpecies a genere.

Ad primum dicitur ꝙ differentia ſpecifica nõ ꝯtinetur ſub differentia generica que ibi diffinitur: ideo nõ oportet ꝙ diffinitio ſibi conueniat. ¶ Ad ſcd̃m negatur ꝯña: q2 lʒ ſint idem realiter diſtingunt̃ tamen formaliter quod ſufficit. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ genus in potentia, bene plura continet ꝙ̃ ſpecies ſed non in actu.

P Roprium dicitur quadrupliciter. vno modo dicit̃ ꝓpriuʒ quo cõuenit ſoli ſʒ nõ oĩ vt eſſe grãmaticũ ſcd̃o modo dr̃ ꝓprium qđ conuenit oĩ ſed nõ ſoli. vt eſſe bipedẽ. tertio modo dr̃ ꝓprium quod cõuenit oĩ et ſoli ſed nõ ſemꝑ. vt caneſcere in ſenectute. Quarto mõ dr̃ ꝓprium qđ cõuenit oĩ ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ vt riſibile ineſt hõi ⁊ ſoli ſpẽi ⁊ ſemꝑ. nõ eñi dicit̃ hõ riſibilis eo ꝙ ſꝑ actu rideat ſʒ q2 aptꝰ natus eſt ad ridendũ: ⁊ propriũ hoc mõ ſumptũ eſt vnũ de quinq; p̃dicabilibꝰ: ⁊ diffinit̃ ſic ab ariſtotele. Propriũ eſt qđ cõuenit omni ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊ cõuerſiʒ p̃dicat̃ de re ⁊ nõ indicat q̇d eſt eẽ rei. vt riſibile ineſt hoĩ nõ indicat q̇d eſt eſſe rei ponit̃ in diffinitiõe ꝓprij ad dr̃iam diffinitiõis q̃ cõuerſim p̃dicat̃ d̊ re et indicat q̇d eſt eẽ rei ſubſtãtia aĩata ſenſibilis cõuertit̃ cũ aĩali ⁊ indicat eiꝰ eſſe: q2 oĩs diffinitio dat̃ per ſubſtãtialia. oĩe eñi ſuperiꝰ eſt de eẽntia ſui iferiorꝫ. Diffinitio eñi diffinit̃ ſic ab ariſtotele. Diffinitio eſt orõ q̇d eſt eſſe rei ſignificans ꝓpriũ autem nõ indicat quid eſſe rei.

S Ciendum eſt p̃mo ꝙ poſtꝙ̃ determinatũ eſt de tertio p̃dicabili. ꝯſequẽter determinandũ eſt de q̃rto. ſ. de proprio. Vñ ꝓpriũ dr̃ q̃druplr̃. Primo qđ ĩeſt ſoli ſupple ſpẽi ⁊ nõ oĩ ſupple indiuiduo illiꝰ ſpẽi. vt eſſe grãmaticũ ꝯuenit ſoli hoĩ ⁊ nõ oĩ. ⁊ hoc accipiẽdo grãmaticũ ꝓ illo q̇bʒ grãmaticã acq̇ſitã per laborẽ ⁊ exercitiũ. Scd̃o mõ dr̃ ꝓpriuʒ qđ ineſt oĩ ſupple indiuiduo ſʒ nõ ſoli ſpẽi vt eẽ bipedẽ ꝯuenit oĩ hoĩ ſupple ꝑfecto ſed nõ cõuenit ſoli hoĩ q2 ꝯuenit auibꝰ. Tertio mõ dicit̃ ꝓprium qđ ineſt oĩ ſoli ſed nõ ſemꝑ vt caneſcere qđ ineſt oĩ ſoli ſed nõ ſemꝑ vt caneſcere ꝯuenit oĩ hoĩ ſupple viuẽti ſm̃ cõem curſuʒ nature ⁊ ſoli. Et licet multa alia aĩalia dicant̃

griſeſcere nõ tamẽ caneſcere: Quarto mõ dicit̃ ꝓpriũ qḋ ineſt homĩ ſoli et ſp̃: vt riſibile conuenit omni homini ⁊ ſoli et ſemꝑ: q̃ ſiue ſortes ſit ſiue non ſit ſemper eſt riſibilis. et de iſto eſt hic ad propoſitum: et nõ de alijs.

Sciendũ eſt ſecũdo ꝙ iſte termin⁹ propriũ poteſt eſſe termin⁹ prime intẽtionis et ſecunde intẽtionis. qñ eſt termin⁹ prime intentionis: ⁊ ſic tantũ ſignificat q̃tum hoc cõplexuꝫ res que non poteſt comunicari ⁊ ſic opponũtur cõi. ſed qñ eſt termin⁹ ſecũde intẽtionis ſignificat reſpectũ rationis qui attribuitur quo ad denominationẽ alicui cognito ſeu ſignificato adequato teri ꝓprie paſſionis vt riſibile ſenſibile et ſic eſt hic ad propoſitum.

Propriũ ſcḋe intẽtionalit̃ captũ q̃t mõis diffinitur.

Sciendũ eſt tertio ꝙ ꝓpriũ ſecũde intẽtionalr̃ captum põt duplr̃ diffiniri. vno mõ vt propriũ. ⁊ ſic diffinitur in textu eſt qḋ accidit oĩ ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊ ꝯuerſim. i. conuertibilr̃ predicatur de re. i. de ſubiecto vt riſibile ꝯuertibilr̃ predicatur de homine. alio mõ vt eſt quartũ predicabile ab alijs diſtinctũ. et ſic diffinit̃ eſt qḋ predicatur ḋ plurib⁹ accidẽtalr̃ intrãſmutabiliter in eo qḋ quale. vnde ꝑ hoc ꝙ dicit̃ intranſmutabiliter differt ab accidẽte. per hoc ꝙ dicitur in q̃le differt a ſpecie ⁊ genere. ¶ Et aduerte ꝙ predicari accidentaliter põt capi duplr̃: vno mõ vt diſtinguitur contra predicari eſſentialiter et ſic ibi capit̃. alio mõ vt diſtinguit̃ ꝯ predicari neceſſario: et ſic ibi proprie nõ accipit̃.

Predicari accidẽtaliter q̃t mõis capitur.

Arguitur primo. oĩe vl̃e debet immediate predicari de pluribus: ſed propriũ immediate nõ predicat̃ de plurib⁹: vt patet de riſibili quod p̃dicat̃ de pluribus mediante ſpecie igitur. ¶ Secundo ſic oẽ vniuerſale debꝫ habere aliquẽ ꝓpriũ modũ predicandi ſed proprium nõ habꝫ q̃ hoc eſſet p̃dicari de plurib⁹ differentibus nũero vel ſpecie. Tertio ſic. ridere eſt ꝓpriũ hoĩs ⁊ tñ nõ facit iſtud q̃rtũ p̃dicabile igr̃.

Ad primum dicitur ꝙ non oportet omne vl̃e predicari de plurib⁹ imediate licꝫ bñ oportea ipſum predicari de plurib⁹. ¶ Ad ſecundũ dicitur ꝙ predicari de pluribus in quale accidentaliter et intranſmutabiliter eſt ꝓprius modus predicãdi proprij. ¶ Ad tertiuꝫ dicitur ꝙ licet riſibile ſit propriũ hominis non tñ ridere eſt ſed eſt eius accidens.

Accidẽs eſt qḋ adeſt vl̃ abeſt p̃ter ſubiecti corruptionẽ: vt albũ nigrum hec eñi pñt adeſſe ⁊ abeſſe preter ſubiecti corruptionẽ. alit̃ diffinit̃ ſic. accidẽs eſt qḋ nec ẽ gen⁹ nec ſpẽs nec dĩa: nec ꝓpriũ ineſt aũt rei. Uel ſic accidẽs eſt qḋ ꝯtingit eidẽ ineſſe ⁊ non ineſſe: vt albũ nigꝛ ſedere ⁊ hmõi. Et de his duab⁹ diffinitiõib⁹ vltimis dicit ariſt̃. ꝙ ſcḋa melior eſt q̃ p̃ma: q̃ ad cognoſcendũ primã ꝙ oꝫ ſcire q̇d ſit genus: quid ſpecies: q̇d dĩa: q̇d ꝓpriũ ſcḋa aũt ꝑ ſe finita eſt ad cognoſcenduꝫ q̇d per eã dicit̃: accidentiũ aliud ſeꝑabile: aliud inſeparabile. Seꝑabile eſt illḋ ꝙ põt ſeꝑari a ſubo vt albũ nigꝛ ſedere ⁊ hmõi. Inſeꝑabile eſt ꝙ nõ põt ſeꝑari a ſubo vt nigredo i coruo ⁊ albedo in cigno. Nõ tñ ẽ ꝯtra diffinitionẽ q̇ḋ: ꝙ accñs eſt qḋ adeſt et abeſt preter ſubiecti corruptionẽ: q̃ vt vult porphiri⁹. coru⁹ põt intelligi alb⁹ et ethiops nitẽs candore preter ſubiecti corruptionẽ. accidentiũ: aliḋ cõmunẽ: aliud ꝓpriũ: cõmune vt albũ nigrum. proprium: vt albedo ſortis ſimitas platonis.

¶ Poſtq̃ determiatuꝫ eſt de q̃rto p̃dicabili. ꝯñr determiandũ eſt de quito ⁊ vltimo. ſ. de accidente vñ accidẽs duplr̃ accipit̃. ſ. prime intẽtionalr̃ et ſcḋe intẽtionalr̃. prime intẽtionalr̃ capit̃ duplr̃ vno mõ ꝓ denoĩato: ⁊ ſic eſt forma que põt adeẽ et abeſſe. i. inherere: ⁊ nõ inherere ſubo: vt albedo nigredo. alio mõ formalr̃: et ſic eſt reſpect⁹ forme inherentis ad ſubiectũ cui inheret. et tũc dicit̃ denoĩatiue de nouẽ predicamẽtis. vt albedo eſt accidẽs. Alio mõ accipit̃ ſcḋe intẽtionaliter. ⁊ ſic eſt reſpect⁹ ratiõis qui attribuit̃ alicui cognito qḋ põt adeſſe ⁊ abeſſe ſubo. et debet ibi capi adeſſe ⁊ abeſſe ſcḋe intẽtionalr̃ q̃admodũ viſum eſt in materia ꝯtingenti.

Sciendũ eſt ſecundo ꝙ accidentis ſecũde intẽtionalr̃ capti. tres ſunt diffinitiões. prima eſt ꝙ põt adeſſe et abeſſe ſubo p̃ter ſubiecti corruptionẽ que põt exponi duplr̃. vno mõ realiter. ⁊ ſic eſt ſenſus accñs eſt forma que põt adeſſe ⁊ abeſſe. i. inherere ⁊ nõ inherere ſubiecto p̃ter ſubiecti corruptionẽ. i. preter hoc ꝙ ꝓpoſitio exprimens fiat impoſſibilis. Alio mõ exponitur logicalr̃ et tunc eſt ſenſus. accñs eſt vnuꝫ vniuerſale qḋ põt affirmatiue ⁊ negatiue enunciari ḋ ſubiecto p̃ter hoc ꝙ fiat impoſſibilis. Secũda diffinitio. accñs eſt vl̃e quod ſupple reſpectu ſui ſubiecti nõ eſt gen⁹ neq̧ ſpẽs neq̧ ꝓpriũ Tertia diffinitio accidẽs eſt qḋ cõtingit eidẽ ineſſe ⁊ nõ ineſſe ⁊ eſt eadẽ in ſentẽtia cũ prima. ⁊ põt exponi ſicut p̃ma. vnde in omnib⁹ iſtis põt diffiniri accidens in ratione predicabil̃ ⁊ ſic diffinitur. accidẽs eſt vl̃e ꝙ põt predicari de pluribus accidẽtaliter ⁊ trãſmutabilr̃ i eo qḋ quale.

Quot ſūt diffinitiões accidẽtis ſecundeintẽtiõaliter capti

Sciendũ eſt tertio ꝙ ipſius accidẽtis due ſunt diuiſiones. prima. accidentiũ aliud ſeparabile. aliud inſeꝑabile. Seꝑabile eſt quod poteſt ꝑ naturã facilr̃ ſeparari a ſubo. vt albedo ⁊ nigredo. Inſeꝑabile eſt qḋ per naturã ⁊ faciliter nõ põt ſeꝑari a ſubiecto. vt nigredo cor-

Accñtis diuiſiões

uſ cimitas naſi. Secūda diuiſio accidētiū. aliud cōmune aliud ꝓpriū. i. ſingulare. cōmune eſt qđ poteſt predicari de plurib⁹. vt albū nigrū. ꝓpriū eſt quod nō poteſt ꝑdicari de plurib⁹. vt hoc albuin hoc nigrū. Ex quo ſequitˀ ꝙ ibi capitˀ commune vt diſtinguitˀ contra ſingulare.

Arguitur primo cōbuſtio eſt accidēs domus et tñ non poteſt adeſſe ⁊ abeſſe ſubiecto preter ſubiecti corruptionē: igitur. Secūdo ſic accidēs eſt ſpēs vlis. ģ male dicitˀ ꝙ accñs eſt ꝙ nō eſt genus neqꝫ ſpecies. ¶ Tertio ſic in tertia diffinitiōe accidētis ponūtˀ oppoſita ſcꝫ ineſſe et nō ineſſe: igitˀ nō eſt bona.

Ad primuꝫ dicitur ꝙ cōbuſtio non poteſt adeſſe et abeſſe capiendo ly adeſſe et abeſſe prime intentionalr ſed bñ capiēdo ſecūde intentionalr. ¶ Ad ſcđꝫ dicitˀ ꝙ accidēs ſecunde intentionalr captuꝫ eſt bene ſpēs vlis tamē bñ reſpectu ſui denominati nō eſt genus neqꝫ ſpecies. ¶ Ad tertiū dicitˀ ꝙ in aliqua diffinitione ſine aliquo incōuenienti tribus modis pñt poni oppoſita. primo diſiunctim vt ꝓpoſitio eſt oratio veruꝫ vel falſum ⁊c. ſecundo mō copulatim vt contradictio eſt affirmatio et negatio eiuſdē de eodem. tertio mō mediante aliqua dictione ſub qua nō repugnat ipſis cōuenire alicui ſicut ſunt iſte dictiones poteſt ⁊ contingit.

Cōmune eſt autē omnibus quinqꝫ predicabilibus de plurib⁹ predicari. Differunt aūt gen⁹ et ſpēs quoniam gen⁹ ď plurib⁹ predicatur ꝙ ſpecies et ꝙ alia predicabilia et per hoc differt ab alijs. Differētia autē differt a genere qm̄ genus predicatur i quid. Differentia vero in quale. Itē dña differt a ſpecie eo ꝙ predicatur de pluribus ſpēbus: ſpēs vero nō ſimiliter dña differt ab accidēte: q2 accidentia ſuſcipiūt magis et minus intentionē et remiſſionem. Differentia vero nō ſuſcipit magi neqꝫ minus differt aūt ſpēs a genere: q2 genus cōtinet ſpēs et nō ɔtinetur ab eis. Spēs autē differt a dña: q2 de pluribus differētijs bene cōſtituitur vna ſpēs vt iſte differētie rōnale mortale ɔiūguntur ad conſtitutionē hui⁹ ſpēi hō ſpēs vero nō coniungitur ſpēi. vt gignat aliam ſpēm. quedā eñi ꝑticularis equa cuidaꝫ particulari aſino permiſcetur ad muli generationē: ſed nō equa ⁊ aſin⁹ in cōi ſpēs aūt differt a ꝓprio: q2 ſpecies natura prior eſt proprio. ꝓpriū vero poſterius eſt ſpecie. Preterea quoꝝ termini et diffinitiōes ſunt differentes ipa ſunt dña ergo ſpēs et ꝓpriū ſunt dña. Spēs aūt differt ab accidēte. q2 ſpēs ꝑdicatˀ in qđ: accñs vero in q̇le vel quō ſe hꝫ ſpēs etiā natura prior eſt accidēte. oē eñi accñs natura poſteri⁹ eſt ſuo ſubō. Propriuꝫ aūt differt ab accidente: q2 ꝓpriū de vna ſola ſpē ꝑdicatˀ cui⁹ eſt propriū accñs vero de plurib⁹ ſpēbus. et accidens primo ineſt indiuiduis ⁊ per poſteri⁹ gñibus et ſpēbus: nō eñi dicitur hō aut aĩal currit: niſi q2 ſortes vel plato currat. ꝓpriū aūt primo cōuenit ſpēi. et per ſpēm conuenit indiuiduis. Itē genus dña ſpēs ꝓpriuꝫ equaliter participanˀ ab omnib⁹ de quib⁹ ꝑdicantur. accidēs vero nō ſuſcipit intētionē et remiſſionē. Itē genus dña ꝓprium vniuoce predicatur accñs aūt nō predicatur vniuoce: ſed denoiatiue. predicari autē vniuoce ē predicari ſm vnū nomē ⁊ rōnem vnā ſm illud nomē ſumptā: vt hō ſm vnū nomē predicatur de ſorte et platone vt ſortes eſt hō: plato eſt hō: et ratio eius ſm illud nomē eſt vna: vt animal rationale mortale. Et ob hoc ens nō poteſt eſſe gen⁹ q2 licet ſm vnū nomē predicetur de pluribus nō tamē ſm vnā rationē. Ratio eñi entis ſm ꝙ ď de ſubſtātia eſt ens per ſe: ſm aūt ꝙ dicitur de alijs nouē predicamentis eſt ens in alio. ⁊ ſic predicatur ſm diuerſas rōnes: ⁊ iō nō ꝑdicatˀ vniuoce ſꝫ poti⁹ equoce aut multiplr. Predicari aūt equoce ē ꝑdicari vno noīe ⁊ rōinb⁹ diuerſis ſꝫ illđ nomē ſūptis: vt canis vno noīe ꝑdicatˀ ď cane latrabili ſidere celeſti ⁊ piſce marino: nō aūt ſꝫ illđ nomē rō ē eadē omib⁹ ſꝫ alia ⁊ alia. Denoiatiā dñr qcūqꝫ ab aliquo ſolo caſu ſūt dña et ſm illđ nomē hñt appellatōeꝫ. vt a ğmatica ğmatic⁹ a fortitudie forti. vñ ğmatic⁹ ⁊ forti ꝑdicātur denominatiue ⁊ ģ accñs de

noīatiue dicitur predicari.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ poſtꝙ determinatū eſt de vniuerſalib⁹ ſm ſe. ꝯñter determinanduʒ eſt de ipſis cōparatiue ponēdo aliqs ꝯueniētias ⁊ differētias eoꝝ. Vñ cōueniunt oīa p̄dicabilia in hoc ꝙ eſt de pluribus .i. de multis p̄dicari. Sed diñt primo q: genus p̄dicaꝫ de pluribus ꝙ alia Deinde ponit differētias ipſius differētie ab aliis q̄ ſatis patent in textu. Et qñ dr ꝙ accñs ſuſcipit magis et minus ⁊ dña: non dʒ intelligi ꝙ dña nō ſuſcipiat magis ⁊ minus. reſpectu illius cuius eſt dña: lʒ bene poſſit ſuſcipe magis ⁊ minus reſpectu alicuius alteri⁹: vt dña accñtis ſuſcipit magis ⁊ minus reſpectu ſubiecti: ſicut eſt accñs cuius eſt differētia cū ſint idē. Deinde ponit dñas ſpēi ab aliis q̄ ſatis patent in textu. Et qñ dr ꝙ genus ꝯtinet ſpēm ⁊ nō ecōtra dʒ intelligi eadē cōtinētia: q: genus ꝯtinet ſpēm in potentia ⁊ ſpēs ꝯtinet genus in actu.

Sciendum eſt ſcdo ꝙ conſequenter ponit differētias ꝓprij ab aliis dicens ꝙ ꝓprium differt ab accidēte: quia accidens p̄dicaꝫ de plurib⁹ differentib⁹ ſpē. vt albū de hoīe ⁊ boue. ꝓpriū vero de vna ſola ſpē. vt riſibile de ſolo hoīe: ⁊ dʒ intelligi de ꝓprio ſpēi. q: ꝓpriū generis bene p̄dicaꝫ de plurib⁹ differētibus ſpecie. vñ ſicut ſpecies habent ſuas ꝓprias paſſiones ita ⁊ genera. ¶ Deinde ponit dñam accidētis ab aliis dicens ꝙ accidēs bene pōt p̄dicari de ſuis ſubiicibilib⁹ reſpectu quoꝝ eſt accidēs ſm magis ⁊ minus: alia vero non: vt animal nō predicaꝫ de hoīe boue et leone ſm magis ⁊ min⁹.

Sciendum eſt tertio ꝙ predicari vniuoce et p̄dicari ꝑ ſe vno noīe ⁊ vna rōne id eſt vno ꝯceptu obiectiuali ſumpto ſm illud nomen: ita ꝙ illud diciꝫ predicari vniuoce de aliq̄bus qd̄ importat aliqd̄ per ſe cōicabile illis. vt homo p̄dicatur vniuoce de ſorte ⁊ platone. q: importat aliqd ipſis ꝑ ſe cōicabile puta humanitatem. Ex quo ſequitur ꝙ ens dicitur vniuoce de decēʒ p̄dicamētis. licet nō habeat rōnem id eſt diffinitionem: hʒ tñ cōceptum cōem ipſis q̄ non eſt aliud ꝙ ipſa entitas cognita vel cognoſcibilis. Sed p̄dicari equiuoce eſt p̄dicari vno noīe et rōnibus .i. cōceptib⁹ diuerſis ita ꝙ illud dicitur p̄dicari equiuoce qñ nō importat aliqd cōicabile ſm illud nomen illis de quib⁹ p̄dicaꝫ. vt canis nō importat aliqd cōicabile ſm illud nomē cani latrabili: ſyderi celeſti: ⁊ piſci marino. Sed predicari denoīatiue eſt p̄dicari vno noīe ⁊ vna rōne accidētali cuiuſmodi ſunt oīa accidētia reſpectu ſuoꝝ ſubiectorum ⁊ omnes termini ſcd̄e intentōis reſpectu terioꝝ prime intentionis.

Arguitur primo ſic. predicabilia ſunt ſcd̄e intentiones. ſed ſcd̄e intentiones non predicantur de plurib⁹ cum ſoli termini de pluribus p̄dicentur: igitur. ¶ Scd̄o ſic. ſenſibile ē ꝓprium ⁊ tñ p̄dicatur de pluribus differentib⁹ ſpecie: igitur. ¶ Tertio ſic. aſinus ⁊ equa ſunt due diſtincte ſpēs ex quib⁹ gñaꝫ tertia .ſ. mulus: ergo ex duabus ſpēbus poteſt fieri vna tertia.

Quid ſit antepredicamentum.

Ad primum dicitur ꝙ viſum eſt alias quid ſit dicendum. ¶ Ad ſcd̄m dicitur ꝙ proprium ſpēi de vna ſola ſpē predicatur tñ ꝓpriū gñis cuiuſmodi ē ſenſibile d̄ plurib⁹ ſpēb⁹ predicatur. ¶ Ad tertiuʒ dicitur ꝙ ex duabus ſpeciebus extrinſece ⁊ effectiue poteſt conſtitui tertia. nō tñ intrinſece ⁊ formaliter.

¶ Tractatus terti⁹ de p̄dicamentis.

Quot ſūt antepredicamenta.

Ad cognoſcendum predicamenta quedā ſunt neceſſario premittenda ſine quorum cognitōe nequaꝙ poteſt haberi cognitio predicamentoꝝ. Eoꝝ ergo que dicuntur: quedam ſunt vniuoca: quedā equiuoca: ⁊ quedam denoīatiua. Equiuoca dicunꝫ quorum ſolū nomē eſt cōe ⁊ rō ſube ſm illud nomen eſt diuerſa: vt aīal ſignificat aīal viuū ⁊ aīal pictū: ⁊ nomē ei⁹ ſolū eſt cōe ⁊ ſm illō nomē rō ſubſtātie eſt diuerſa. dicimus eñ de leone picto in pariete ecce terribile aīal et de leone viuo idē dicimus equiuoce. Et de ſtatuis regum dicim⁹ iſti ſunt tales reges: et de his qui adhuc regnant idem dicimus ſumendo nomē regis equiuoce.

Equiuocoꝝ diffinitio.

Sciendum eſt p̄io ꝙ poſtꝙ in ſcd̄o tractatu determinatum eſt de vlibus: ꝯſequēter in hoc tertio tractatu determinandū eſt de predicamētis. ⁊ anteꝙ determineꝫ de p̄dicamētis prio determinandū eſt de antep̄dicamētis que valēt ad noticiā p̄dicamētoꝝ habendā. Vñ antep̄dicamētū eſt qd̄dam documētum valēs imediate ⁊ a priori ad noticiā p̄dicamentoꝝ habendā. Et dr̄ notāter imediate ꝓpter vlīa q̄ mediate valēt ad cognitōem p̄dicamētorum habendam. Dr̄ etiā notāter a priori ꝓpter poſtp̄dicamēta q̄ valēt ad cognitōem p̄dicamētorum a poſteriori. ¶ Et aduerte ꝙ in generali tria ſunt antepredicamēta ſcʒ diffinitio q̄ valet ad cognitionem ſiue ad cognoſcendum modum predicandi ipſoꝝ predicamentoꝝ de ſuis inferiorib⁹ vel de prima ſubſtātia. ¶ Scd̄m eſt diuiſio q̄ valet ad cognoſcendū cōditōem eoꝝ q̄ reponūtur in p̄dicamēto: q: oīa talia debent eſſe icōplexa. ¶ Tertiū eſt. regula que valet ad cognoſcendū ordinē eoꝝ q̄ reponūtur in p̄dicamentis. ſed in ſpeciali ſunt ſepteʒ .ſ. tres diffinitiones: due diuiſiones: ⁊ due regule.

Sciénduʒ eſt ſecūdo ꝙ primū antepredicamentū in ſpeciali eſt diffinitio equiuocoꝝ de qua ſolum ꝑ accidēs ibi deteꝛiatur cuʒ ſolū ꝑ accidēs valeat ad cognitōeʒ p̄dicamētoꝝ

Ṽnde equiuoca ſic diffiniũtur. equiuoca dicun⸗tur id eſt ſunt cõceptibilia quoꝝ nomẽ .i. vox eſt cõe. ⁊ ſm illud nomẽ ratio .i. cõceptꝰ obiectiua⸗lis vel formalis eſt diuerſa. ita ꝙ illa ſunt equi⸗uoca q̃ nõ cõueniũt in aliquo ꝯceptu obiectiua⸗li ĩportato ꝑ illud nomẽ .i. ꝑ illã vocẽ per quã ſi⸗gnificãtᷣ: vt canis latrabilis: piſcis marinus: ſy⸗dus celeſte: dicũtur equiuoca reſpectu iſtius vo⸗cis canis: quia non ꝯueniunt in aliquo cõceptu importato ꝑ illã vocẽ canis: licꝫ poſſint ꝯuenire in ꝯceptu ĩportato ꝑ aliud nomẽ vt puta ꝑ ſub⸗ſtantiã vel corpus. Ex iſtis ꝑꝫ ꝙ ibi accipiᷓ no⸗men large ꝓ voce ⁊ nõ vt eſt ꝑs orõnis ab alijs diſtĩcta. etiam ibi non accipitur ratio pro diffinitione: ſed pro conceptu.

Sciendum eſt tertio ꝙ equiuoca ſunt duplicia .ſ. equiuoca eq̃uocata et equiuoca equiuocantia. Vñ equiuoca eq̃uocata pñt capi dupľr .ſ. p̃ie intẽtionaľr. ⁊ ſic ſunt res ſignifica⸗te ꝑ idẽ nomẽ diuerſis ꝯceptibꝰ .i. q̃ nõ ꝯueniũt in aliquo ꝯceptu ĩportato ꝑ nomen ꝑ qḋ ſignifi⸗cantᷣ: vt canis latrabiľ: piſcis marinꝰ: ⁊ ſydꝰ cele⸗ſte reſpectu huiꝰ vocis canis. Alio mõ ſcḋe inten⸗tionaľr: ⁊ ſic ſunt reſpectꝰ rõnis ipſarum rerum cognitaꝝ ad vocẽ ꝑ quã ſignificantur. Etiã eq̃⸗uoca equiuocãtia pñt capi dupľr .ſ. prime inten⸗tionaľr. ⁊ ſic ſunt termĩ ſignificãtes plura diuer⸗ſis ꝯceptibꝰ id eſt q̃ nõ ſignificãt aliquẽ conce⸗ptum cõicabilem illis q̃ ſignificãt vt canis. alio mõ capiũtur ſcḋe intentionaľr: ⁊ ſic ſunt reſpe⸗ctus rõnis ipoꝝ terminorũ ad res ſignificatas per ipſas. ¶ Aduerte vltra ꝙ duplex eſt equi⸗uocũ equiuocans: ſcꝫ a caſu ⁊ a conſilio. a caſu eſt terminus plura eque primo ſignificans di⸗uerſis conceptibus vt canis. ſed a conſilio ẽ ter⸗minus plura ſignificans diuerſis conceptibus vnum per prius ⁊ reliquũ per poſterius: vt ho⸗mo ſignificat hominem viuum ⁊ hoĩem pictũ. hoĩem viuum per prius ⁊ hominem pictum per poſteriꝰ. Et ſimiliter poſſet dici de quolibet ter⸗mino vocali ſignificante ſubſtantiam.

Arguitur primo ſic. predicamen⸗ta ſunt entia realia: ergo de ipſis non eſt hic de⸗terminãdum. ¶ Scḋo ſic. equiuoca nõ diffiniũ⸗tur: ergo male ponitur deffinitio eorum. ¶ Ter⸗tio ſic. ſi iſte terminus homo eſſet equiuocum a cõſilio. ſequeretᷣ ꝙ iſta eſſꝫ diſtinguenda homo currit. cũ oĩs ꝓpõ in qua ponitur terminꝰ equi⸗uocus ſit diſtinguenda.

Ad primũ dicitur ꝙ predicamenta poſſunt capi dupľr. vno mõ p̃ie intentionaliter et ſic ſunt res cognite ſeu cõceptus cõmunicabi⸗les ſicut ſubã q̃litas et de ipſis ꝑ ſe nõ determi⸗natᷣ: alio mõ ſcḋe intẽtionaľr vt ſunt reſpectus rationis qui attribuũtᷣ talibus rebus cognitiõis et ſic de ipſis hic determinatur. Ad ſcḋm dᷣ: ꝙ eq̃⸗uoca equiuocantia p̃ie intẽtionaľr capta non diffiniũtur tñ bene equiuoca eq̃uocata ſcḋe intẽ⸗tionaliter capta. ¶ Ad tertiũ dᷣ: ꝙ quando in aliqua ꝓpoſitione ponitur terminus equiuo⸗cus a conſilio reſpectu predicati conuenientis ſignificato principaliori: tunc illa non eſt diſtin⸗guenda per illam regulã. omne analogum per ſe poſitum ſtat pro ſuo famoſiori ſignificato: ſꝫ quando ponitur reſpectu predicati conuenien⸗tis ſignificato minus principali. tunc illa eſt di⸗ſtinguenda et hoc ꝓpter vſum logicoꝝ.

Vniuoca dicuntur quorum nomen eſt cõmune ⁊ ratio ſubſtantie ſm il⸗lud nomen eſt eadem vt hoc nomen animal ẽ cõmune homini boui ⁊ leo⸗ni. ⁊ ſimiliter ratio ſubſtantie ſm il⸗lud nomen eſt eadẽ. vt homo eſt ani⸗mal: bos eſt animal: ⁊ homo eſt ſub⸗ſtantia animata ſenſibilis bos ẽ ſub⸗ſtantia animata ſenſibilis. ⁊ ſic no⸗men eſt cõmune eis. ⁊ ratio ſm illud nomẽ eſt eadem nihil enim aliud eſt homo ſm ꝙ eſt animal ꝙ ſubſtantia animata ſenſibilis ⁊ ſimiliter bos.

Denominatiua dicũtur quecũq₃ ab aliquo ſolo caſu ſũt differẽtia et ſm illud nomen habent appellatio⸗nem. vt a grammatica grammaticꝰ ⁊ a fortitudine fortis. differunt ſolo caſu .i. ſola cadentia que eſt a parte rei. et ſm illud nomen habent appel⸗lationem. Nomen enim denomina⸗tiuum debet cõmunicare cum nomi⸗ne vniuoco in principio ⁊ differre in fine: vt a grammatica grammaticus ab albedine albus. Eorum que dicũ⸗tur quedam dicuntur cum cõplexio⸗ne: vt homo currit quedam ſine com⸗plexione. vt homo vel currit.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ vniuoca ſic diffiniũ⸗tur. vniuoca dicuntur: id eſt ſunt conceptibilia quorum nomen .i. vox eſt cõmune. ⁊ ratio id eſt conceptus ſm illud nomẽ eſt eadem. vt homo bos reſpectu aĩalis ſunt vniuoca: q: cõueniunt in aliquo conceptu ꝑ ſe cõmunicabili importa⸗to per illud nomẽ per quod ſcḋario ⁊ adequa⸗te ſignificantur ⁊ ſunt duplicia ſcꝫ vniuoca vni⸗uocata ⁊ vniuoca vniuocantia. Vnde vniuoca vniuocata poſſunt capi dupliciter. ſcꝫ pro deno⸗minato ⁊ pro per ſe ſignificato. ꝓ denominato ſunt res ſcḋario ſignificate per nomẽ cõmune vno conceptu. Sed pro per ſe ſignificato ſũt re⸗ſpectus rationis illarum rerum. Sed vniuoca vniuocantia ſunt termini ad placitum ſcḋario ſignificantes ſm vnum conceptum. vt homo re⸗ſpectu petri guillermi .i. ꝙ ille terminꝰ eſt vni⸗uocus vniuocans qui ſignificat aliquid pluri⸗bus communicabile, Vniuocoꝝ diffinitio.

Sciendum eſt ſcḋo φ denominatiua ſic diffiniuntur. Denomiatiua dicūtur quecūqꝫ id eſt q̄ ab aliquo .i. a ſuis denominātib⁹ ſolo caſu id eſt ſolis finalib⁹ termiationibus differunt et habēt appellationē .i. denoiationē ſm̄ illud nomē .i. ſm̄ nomia abſtracto⁊ vt grāmaticus a grāmatica albū ab albedine. Ex quo patꝫ φcūqꝫ ibi capit̄ ꝑticulariter, et numerus ſingularis ꝓ numero plurali reſpectu hui⁹ ab aliquo ſolo caſu. Et ſunt triplicia denoiatiua. ſcꝫ voce tantum ſignificatione tm̄. voce ꝛ ſignificatione ſil̄. voce tm̄: ſunt q̄ ꝯueniūt in principio dictionis cū ſuis abſtractis. ꝛ differūt in fine. ſed nō īportant eandem formaꝫ. vt ſtudioſus a ſtudio. Sꝫ denoiatiua ſignificatione tm̄ ſunt q̄ nō ꝯueniunt in principio dictionis cū ſuis abſtractis: tn̄ bn̄ in re ſignificata vt ſtudioſus a virtute. Sed denoiatiua voce ꝛ ſignificatione ſimul ſunt que ꝯueniunt in principio dictionis cū ſuis abſtractis. ꝛ differūt in fine ꝛ importāt eandē formā accidentalē denoiatoꝛ ꝛ talia diffiniūtur in textu. vn̄ in qualibet denoiatione ꝓprie dicta tria reperiūtur. ſcꝫ denominās qḋ nō eſt aliḋ φ abſtractū denoiatiuū qḋ ē ipm̄ ꝯcretū. ꝛ denoiatū qḋ eſt ſubiectū. vt petrus eſt alb⁹. albedo eſt denoians. alb⁹ denoiatiuū. vt petr⁹ eſt denoiatuꝫ

Tripli-cia ſūt de-noiatiua

Sciēduꝫ eſt tertio φ prima diuiſio antep̄dicamētalis eſt iſta. Eoꝝ que dicūtur id eſt que ꝑ vocē exprimunt̄ vl' ſignificant̄. quedam dicunt̄ cū cōplexione. vt hō currit. q̄dam ſine cōplexione vt hō. vn̄ illa dicūtur cū cōplexione que mediāte cōceptu cōplexo exprimuntur. ꝛ illa ſine cōplexione q̄ mediāte conceptu icōplexo exprimūtur. ꝛ eſt duplex ꝯplexio: ſcꝫ diſtās ꝛ indiſtans de q̄bus alias viſū eſt. ❡ Et aduerte φ iſta regula valet ad cognoſcendum ea q̄ ſunt in p̄dicamēto ab illis q̄ nō ſunt in p̄dicamento. nam ſola icōplexa finita ꝛ limitata ponūtur in p̄dicamēto. vn̄ per hoc qḋ ḋꝛ entia remouent̄ nō entia vt chimera. ꝑ hoc qḋ ḋꝛ icōplexa remouent̄ cōplexa q̄ nō ſunt in p̄dicamēto. ❡ Et ſi q̄s dicat corpus aiatuꝫ eſt qḋ cōplexum ꝛ tn̄ eſt in p̄dicamēto: igit̄. Rn̄detur φ corpus aiatum pōt capi dupl'r. vno mō vt repreſentat aliqḋ cōplexū. ꝛ ſic nō eſt in p̄dicamēto alio mō vt circūloquit̄ nobis aliqḋ icōplexum et ſic bene eſt in p̄dicamento. Et per hoc quod dicitur limitatum remouentur tranſcendentia per hoc quod ḋꝛ finita remouetur deus: qꝛ de⁹ nō eſt in predicamento.

Prima diuiſio antep̄dicamētalis.

Qualit̄ corp⁹ aiatū ſit in p̄dicamēto.

Arguitur ſic primo bos et hō vniuocant̄ in aiali ꝛ tn̄ rō aialis nō eſt eadē: qꝛ rō animalis ſm̄ vnūqḋqꝫ aial eſt altera ꝛ altera. ❡ Scḋo ſic. albū ꝛ nigrū ſunt denoiatiua: ꝛ tn̄ a nullo denominâte ſolo caſu differunt: igitur. ❡ Tertio ſic. ſi prima diuiſio eſſet bona ſeq̄retur φ res reponerentur in predicamento: quia illa q̄ dicūtur ſine ꝯplexione ſūt res ꝛ ſola talia reponūtur in predicamento.

Ad prim̄ ḋꝛ φ rōem aialis ſm̄ vnūqḋqꝫ aial eē alterā ꝛ alterā pōt intelligi dupl'r vno mō ſm̄ φ ꝑ nomē aialis importat̄. ꝛ ſic negatur. aut ſm̄ φ ꝑ noia ſpālia aialium importatur ꝛ ſic ꝯcedit̄. ❡ Ad ſcḋm ḋꝛ φ in illa diffinitione numerus ſingularis debet accipi ꝓ nūero plurali. ❡ Ad tertiū ḋꝛ φ res poni in p̄dicamento pōt intelligi dupl'r. vno mō ſic: φ ſubiciant̄ ꝛ p̄dicent̄ ſic φ ex ipſis fiant ꝓpōnes. ꝛ ſic nō reponūtur in p̄dicamēto. alio mō φ ꝯcipiantur in rōne ſuperioris ꝛ inferioris ꝛ ſic bn̄ ponūtur in predicamento. Textus.

Res poni in predicamento quot modis intelligit̄.

Sed priuſφ alterū mēbꝛuꝫ diuiſionis hui⁹ ſubdiuidatur diſtinguādi ſunt modi eſſendi in: qꝛ neceſſarij ſūt ad ſequentē diuiſionē cognoſcendā et ad ea q̄ poſtea dicētur. Prim⁹ igitur modus eſſendi in: eſt quando aliquid ḋꝛ eſſe in aliquo ſicut pars integralis in ſuo toto vt digit⁹ in manu et paries in domo. Secūdus modus eſſendi in eſt ſicut totuꝫ integrale in ſuis ꝑtibus ſimul ſumptis, vt dom⁹ in pariete tecto ꝛ fundamēto. Terti⁹ mod⁹ eſt ſicut ſpēs in ſuo gn̄e vt hō in aiali vl' vnū quodqꝫ inferi⁹ in ſuo ſuperioꝛi. Quart⁹ modus eſt ſicut genus in ſpē vt aial in hoie vel ſimilit̄ quodlibet ſuperius in ſuo inferioꝛi. Quintus modus eſſendi in, ḋꝛ ſicut foꝛma in materia. ꝛ iſte q̄tus mod⁹ ſubdiuiditur: qꝛ q̄daꝫ eſt foꝛa ſubſtātialis vt aīa eſt foꝛma ſubſtantialis hoīs. q̄dam eſt foꝛma accidētalis vt albedo hoīs. Et p̄ma harū ḋꝛ ꝓprie eſſe in. ſicut foꝛma in materia vt aīa in corpoꝛe. alia autē ḋꝛ eſſe in alio ſicut accidēs in ſubiecto vt albedo in pariete. Sextus modus eſſendi in: ē ſicut aliq̄d eſt in ſua cā efficiente vt regnū in regēte. Septim⁹ modus eſſendi in: eſt ſicut aliq̄d eſt in ſuo fine vt virt⁹ in bt̄itudine. Octau⁹ modus eēndi in ḋꝛ ſicut aliq̄d eſt in ſuo cōtinēte vt vinū in vaſe ꝛ locatū in loco. Hos autē octo modos eēndi diſtinguit ariſtoteles q̄rto phiſicoꝝ. boeti⁹ aūt aſſignat noueꝫ: qꝛ ſubdiuidit q̄ntū vt dictū eſt. verſus. Inſunt ps totū ſpēs genus ꝛ caloꝛ igni Rex in regno: res in fine: locoqꝫ locatū. Eo-

rū q̄ ſunt. q̄dam dicūtur de ſubiecto in ſubiecto vero nullo ſunt. vt genera ſpēs ſubſtātie ⁊ dr̄ie earū q̄ oīa dicūtur ſubſtātie vl'es extenſo noīe ſubſtātia: vt hō aīal rōnale. Dici de ſubiecto put hic ſumit̄ eſt ſuperius dici de inferiori. vt aīal dicitur d̄ homine ⁊ hō de ſorte: ⁊ color de albedine. ⁊ eſſe in ſubiecto ſumit̄ ſm q̄ accidens eſt in ſubiecto. Alia vero neq̄ de ſubiecto dicunt̄ neq̄ in ſubiecto ſunt vt indiuidua ſubſtātie. Alia dicuntur de ſubiecto ⁊ ſunt in ſubiecto vt genera ⁊ ſpēs alioꝝ nouē p̄dicamentoꝝ dicūtur de inferiorib⁹ ⁊ ſūt in ſubiecto ſicut accn̄s in ſubiecto vt color d̄r de albedine: vt de inferiori et eſt in corpore vt in ſubiecto. Alia vero in ſubiecto ſunt ⁊ de ſubiecto nullo dicūtur: vt hec ſcīa eſt in aīa. vt accidens in ſubiecto: ſed non d̄r de aliquo inferiori: vt iſte color eſt in corpore vt in ſubiecto. ⁊ nō d̄r de ſubiecto: oīs em̄ color in corpore eſt. Q̄n alterū de altero p̄dicatur. vt de ſubiecto quecūq̄ de eo q̄d p̄dicat̄ dicuntur oīa de ſubiecto dicūtur vt ſortes eſt hō: hō eſt aīal ergo ſortes eſt aīal diuerſoꝝ generū ⁊ nō ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpēs ⁊ dr̄ie. vt aīalis ⁊ ſcīe: que ſunt diuerſa genera d̄rie em̄ aīalis ſunt rōnale irrōnale. diuidit̄ em̄ ꝑ has dr̄ias. vt aīaliū aliud rōnale aliud irrōnale. dr̄ie aūt ſcientie ſunt naturale morale ⁊ ſermocinale. Diuidit̄ em̄ ſciētia per has differentias vt ſciarum alia naturalis. alia moralis alia ſermocinalis.

¶ Sciendum eſt primo q̄ ad ꝑfecte cognoſcēdum ſcd̄am diuiſionē antepredicamētalē, ponuntur octo modi eſſendi in. qui ſatis patēt in textu: ideo ponitur ſcd̄a diuiſio eoꝝ que ſunt. q̄dam dicūtur de ſubiecto ⁊ in ſubiecto vero nullo ſunt. vt genera ⁊ ſpēs p̄dicamenti ſubſtantie vñ dici de ſubiecto eſt ſuperi⁹ predicari de ſuo inferiori. Sed eſſe in ſubiecto eſt eſſe in alio ſicut accidēs in ſubiecto. vel denomīatiue p̄dicari de ſubiecto ſicut ſunt genera ⁊ ſpēs p̄dicamētorum accidentis. alia ſunt q̄ non ſunt in ſubiecto. q: nō ſunt accidētia neq̄ dicūtur de ſubiecto q: nō ſunt ſuperiora ſicut indiuidua p̄dicamenti ſubſtātie. vt petrus ⁊ iohānes. alia ſunt q̄ ſunt in ſubiecto ⁊ de ſubiecto dicūtur vt genera et ſpēs accidentiū. Quedā ſunt in ſubiecto ⁊ d̄ ſubiecto nullo dicūtur. vt indiuidua accidētiū vt hec albedo: hec nigredo. ⁊ valet iſta diuiſio ad cognoſcendū differentiam eoꝝ que ponunt̄ in predicamento ſubſtantie ab his que ponunt̄ in predicamento accidentis.

Sciendum eſt ſcd̄o q̄ prima regula antep̄dicamentalis eſt iſta q̄n alterū de altero d̄r ⁊c. que deb; ſic intelligi. q̄n aliq̄d ſuperi⁹ predicat̄ de ſuo per ſe inferiori. q̄cquid eſſentialiter vel ꝑ ſe p̄dicat̄ de illo ſuperiori etiā p̄dicabitur de inferiori. vt ſi aīal p̄dicat̄ de homīe q̄cquid p̄dicat̄ eſſentialiter vel ꝑ ſe de aīali etiā p̄dicabit̄ de hoīe. Et dicit̄ notāter eſſentialiter q: nō op; q̄ q̄cquid accidētaliter p̄dicat̄ de ſuperiori p̄dicet̄ de inferiori. nam genus bñ p̄dicatur de aīali ⁊ tamē nō predicat̄ de homīe. Et valet iſta regula ad cognoſcendum ordinē eoꝝ que ponuntur in vno predicamento. Prima regula antepredicamētalis.

Tertio ſciendum eſt q̄ ſcd̄a regula antep̄dicamētalis eſt iſta. diuerſoꝝ generū ⁊c. que ſic eſt intelligenda. q̄ñcūq̄ ſunt diuerſa genera quoꝝ vnū nō cōtinetur ſub alio nec ambo ſub vno tertio. tūc illoꝝ generum ſunt diuerſe ſpēs ⁊ differētie. vt aīal ⁊ ſcīa ſunt duo genera quoꝝ vnum nō ꝯtinetur ſub alio nec ambo ſub vno tertio. ideo hñt diuerſas ſpēs ⁊ differētias Et dicitur notāter quoꝝ vnū nō continet̄ ſub alio nec ambo ſub vno tertio. q: tunc eorū poſſent eſſe eedē ſpēs ⁊ differētie: q: tunc talia genera eſſent ſubalternatim poſita. ⁊ valet iſta regula ad cognoſcendū ordinē eoꝝ q̄ ponūtur in diſtīctis p̄dicamētis. diuerſa eoꝝ predicamēta habent diuerſas ſpecies ⁊ differentias. Secūda regula antep̄dicamētalis.

Arguitur ſic primo ſortes eſſentialiter p̄dicat̄ de ſeipo: ꝰ male d̄: q̄ non d̄r de ſubiecto. ¶ Scd̄o ſic: nō ſeq̄tur hō eſt aīal: aīal diuidit̄ ꝑ rōnale ⁊ irrōnale: ꝰ hō diuidit̄ ꝑ rōnale ⁊ irrōnale: ꝰ prima regula nō eſt bōa. ¶ Tertio ſic: aīal ⁊ ſcīa ſunt genera nō ſubalternatim poſita ⁊ tñ eoꝝ eſt eadem differentia: ſcȝ rōnale: ergo ſcd̄a regula nō eſt bona.

Ad primū dicit̄ q̄ ſortes bene p̄dicat̄ de ſeipo: ſed nō tanq̄ de ꝑ ſe inferiori. ideo nō d̄r de ſubo. ¶ Ad ſcd̄m d̄r q̄ variat̄ genus ſuppoſitionis in tali argumētatione. ¶ Ad tertium d̄r q̄ rōnale nō eſt differentia aīalis ⁊ ſcīe niſi capiendo rationale equiuoce.

e Orū q̄ ſm nullā cōplexionē dicūtur ſingulū aut ſignificat ſubāȝ: aut q̄litatē aut quātitatē: aut ad aliq̄d aut agere: aut pati: aut vbi: aut q̄n: aut ſitū eſſe aut hr̄e. Eſt em̄ ſuba vt exēplarit̄ dicat̄ vt hō

et equus: q̄ntitas vt bicubitū tricubitum. ad aliqd vt duplū triplum. qualitas vt albedo nigredo. vbi vt in loco eſſe. Quādo: vt heri fuiſſe cras fore. Situs: vt iacere ſedere. Habere vt armatū eſſe calciatū eſſe. agere vt ſecare vrere. pati vt ſecari vri. His habitis dicendū eſt de vno quoqȝ predicamētoꝝ. ⁊ primo de ſubſtātia cuȝ ſit prior alijs predicamētis. Subſtātia aūt diuiditur per primā ⁊ ſcd̄am. Pria ſubſtātia eſt que proprie principaliter ⁊ maxie ſubſtare dr̄. Uel pria ſubſtantia eſt que neqȝ i ſubiecto eſt neqȝ de ſubiecto dr̄ vt aliquis homo aliquis equus. Scd̄e ſubſtantie ſunt ſpecies i qbus ſunt prie ſubſtātie et harum ſpērum genera vt homo et aīal. Eſt eñi aliquis homo i hoīe. qui eſt ſpēs. ⁊ homo i aīali quod eſt genus. Indiuidua ſubſtātie dicunt̄ prime ſubſtantie. q2 prio ſubſtant alijs. Genera vero et ſpēs earum dicūtur ſcd̄e ſubſtātie. q2 ſcd̄o ſubſtant alijs. vt aliquis homo dr̄ grammaticus. ⁊ currēs ⁊ aīal ⁊ ſubſtātia: ergo homo dr̄ grāmaticus currēs aīal ⁊ ſubſtantia. Itē ea q̄ dn̄r de ſubō oīa p̄dicant̄ noīe ⁊ rōne. vt hō p̄dicat̄ d̄ ſorte ⁊ platone. Eoꝝ vo q̄ ſunt i ſubō i plurib⁹ quidē neqȝ nomen neqȝ rō p̄dicat̄ de ſubō: vt h̄ albedo vl̄ h̄ albū. In aliqb⁹ aūt nomē nihil phibet p̄dicari d̄ ſubō Rōnē vo p̄dicari de ſubō ē impoſſibile vt albū p̄dicat̄ de ſubō rō vo albi nūq̄ de ſubō p̄dicat̄. Itē ſecundaꝝ ſubſtantiaruȝ ſpēs eſt magis ſubā q̄ genus. q2 ſpēs eſt ꝓpinquior prime ſubſtātie q̄ gen⁹. ⁊ etiā q2 pluribus ſubſtat. Quibuſcūqȝ eñi ſubſtat gen⁹ eiſdem ſubſtat ſpēs: ⁊ cū hoc ſpēs ſubſtat ipſi gn̄i. Sed ſpēs ſpecialiſſime equaliter ſubſtant et eq̄liter ſunt ſubſtantie: vt hō equus ⁊ ſimilia.

¶ Sciendū eſt p̀mo ꝙ poſtq̄ determiatuȝ eſt de añpredicamentis ꝯn̄r determiandū eſt de p̄dicamentis ponēdo talē diuiſionem. Eoꝝ q̄ ſm̄ nullam cōplexionē dicunt̄ ſingulū aut ſignificat ſubām aut q̄ntitatē ⁊c̄. ita ꝙ ꝓprie accipit̄ ibi act⁹ ſignatus ꝓ exercito ſicut in multis locutionib⁹. ⁊ hoc tenēdo ꝙ res ſūt in p̄dicamēto. ita ꝙ eſt ſenſus ſingulū aut ſignificat ſubāȝ. i. ē ſubā. Ex quo ſequitur q̄ diuiſum iſti⁹ diuiſionis eſt dicibile in cōplexū finitū ⁊ limitatū. Et ſi quis dicat ibi diuiditur illud qđ ſignificat ſubām. ſed ſolus termin⁹ eſt hmōi ⁊ gr̄. Rn̄det negādo ꝙ ibi diuidatur illud qđ ſignificat ſubam: ſȝ illud qđ eſt ſubſtantia aut q̄ntitas: quia ibi accipitur act⁹ ſignatus ꝓ actu exercito.

Subſtātie diffo.

Sciēduȝ eſt ſecundo q̄ ſubſtantia diuidit̄ in p̀mā ⁊ ſcd̄am: q2 oīs ſubſtantia finita eſt vlis ⁊ ſic eſt ſcd̄a ſuba vel ꝑticularis ⁊ ſingularis. ⁊ ſic eſt prima vt aliqs hō. i. iſte hō. Unde prima ſubſtātia q̄ eſt ꝓprie principaliter ⁊ maxime ſubſtare dicit̄. ⁊ dicit̄ ꝓprie ad differētiaȝ accidentiū que ꝓprie nō ſubſtāt. ⁊ dr̄ principaliter ad differentiam ſcd̄aꝝ ſubſtātiaꝝ que p̄ncipaliter nō ſubſtāt ⁊ dicitur maxime id eſt pluribus modis ſubſtandi ad differentiam ſcd̄aꝝ ſubſtantiarum. vel pōt ſic diffiniri. eſt q̄ nec eſt in ſubiecto nec de ſubiecto dicit̄. ⁊ dȝ ibi intelligi ſubſtantia. ita ꝙ eſt ſenſus. prima ſubſtantia eſt ſubſtantia que nec in ſubiecto ⁊c̄. Sed ſecūde ſubſtantie ſunt genera ⁊ ſpēs in quib⁹ ſūt prime. vt aliquis homo. iſte homo in homine ſicut ſupple inferius in ſuo ſuperiori: vn̄ dici de ſubiecto eſt predicari noīe ⁊ rōne. i. affirmatiue et eſſentialiter. vn̄ illa que ſūt in ſubiecto ſicut accidentia nō predicant̄ neqȝ noīe neqȝ rōne. id eſt eſſentialiter.

Sciēdū eſt tertio ꝙ ſecūde ſube differunt adinuicem: q2 ſpecies eſt magis ſubſtātia q̄ genus: q2 ſpēs eſt ꝓpinquior primis ſubſtantijs q2 immediate dicit̄ de ipſis. ¶ Secūdo q2 plurib⁹ ſubſtat ſpēs q̄ gen⁹. i. plurib⁹ modis ſubſtandi ſubſtat q̄ genus: q2 ſubſtat accidentibus et cū hoc ſubſtat generi. ſed ſpecies ſpāliſſime equaliter ſunt ꝓpinque primis ⁊ equalit̄ ſubſtant: id eſt equalibus modis ſubſtandi. Ex quo pȝ ꝙ vna ſubſtātia nō dr̄ magis ſubſtare eo ꝙ ſit ſubiectuȝ pluriū accidentiū: q2 tunc homo eſſet magis ſubſtātia. ſȝ q2 plurib⁹ modis ſubſtandi ſubſtat. Ex quo ſequitur ſcd̄o ꝙ inter p̄mas ſubſtantias vna nō eſt mag⁹ ſuba q̄ alia.

Arguit̄ ſic primo chimera nō eſt in ſubiecto neqȝ de ſubiecto dicitur. ⁊ tn̄ nō eſt prima ſubſtātia: igit̄ diffinitio p̀me ſubſtantie nō eſt bona. ¶ Scd̄o ſic: ſubſtantia nō ſuſcipit magis ⁊ minus: ḡ ſpēs nō eſt magis ſubſtantia q̄ genus. ¶ Tertio ſic: homo ſubſtat pluribus accidentibus q̄ equus. ergo ſpēs ſpecialiſſime nō equaliter ſubſtant.

Ad primū dr̄ ꝙ talis diffinitio nō datur ſimpliciter ꝑ negationē: ſed intelligitur poſitiuū ſcȝ ſubſtantia. ¶ Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ patet quid ſit dicendū: q2 vna ſuba nō dr̄ magis ſubſtantia q̄ alia eo ꝙ ſuſcipiat magis ⁊ minus.

ſed quia plurib⁹ modis ſubſtādi ſubſtat. ¶ Et ſimiliter dicatur ad tertiū: ſcʒ ꝙ nō dicitur magis ſubſtātia eo ꝙ ſubſtet pluribus accidētibus ſed quia pluribus modis ſubſtandi ſubſtat.

His viſis dicendū de cōitatibus et ꝓprietatib⁹ ſubſtātie. Cōe eſt omni ſubſtātie in ſubiecto non eſſe: q2 eē in ſubiecto cōpetit ſolum accidenti. Hoc ptʒ in primis ſubſtātijs ꝑ diffinitionē prime ſubſtantie. In ſecūdis aūt ptʒ inductione ꝛ ſillo. inductiōe ſic: hō non eſt in ſubiecto: equus non eſt in ſubiecto neqꝫ aīal: ꝛ ſic d̄ ſingulis: ergo nulla ſcd̄a ſubſtātia ē in ſubiecto. Sillogiſmo ſic. nihil eorū que ſunt in ſubiecto ꝑdicatur noie ꝛ rōne de ſubiecto: ſed oīs ſcd̄a ſubſtātia ꝑdicatur noie et rōne de ſubiecto: ergo nulla ſcd̄a ſubſtantia eſt in ſubiecto. Hoc aūt nō eſt ꝓpriū ſube: ſed etiaʒ drie cōpetit: ꝛ hoc intelligit̄ de differētijs ſube. Nec ē iſtātia de partib⁹ ſube que ſunt in ſuo toto. ꝛ ideo videtur eſſe in ſubiecto: q2 ali⁹ eſt modus eſſendi in: vt accidēs i ſubiecto. et alius ſicut ꝑs ē in ſuo toto. vt pri⁹ patuit. Itē oībus ſcd̄is ſubſtātijs et differētijs eaꝝ cōuenit vniuoce predicari de primis. Hec eñ oīa ꝑdicātur de primis ſubſtātijs noie ꝛ rōne quare vniuoce ꝑdicātur. Itē oīs prima ſubſtantia ſignificat hoc aliquid id eſt indiuiduū ꝛ vnum numero. ſed ſcd̄a ſuba videt̄ ſignificare hoc aliquid ſub appellationis figura eo ꝙ eſt in pria ſuba vl̄ etiā de eſſentia ei⁹ nō tñ ſignificat hoc aliqd. ſed poti⁹ quale quid ſiue quid cōe. nō eñ illud qd̄ ſignificatur ꝑ ſcd̄am ſubſtantiam eſt vnum numero ſicut illud quod ſignificatur per primā ſubſtantiam.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ ōñter determinanduʒ eſt de ꝓprietatib⁹ ſubſtātie. vñ ſex ſunt ꝓprietates ſubſtantie. Prima cōmune eſt oīñ ſubſtantie in ſubiecto nō eſſe cum hoc ſolū ꝯueniat accidentib⁹. de primis ſubſtantijs patʒ: quia prima ſubſtātia eſt ſubſtantia q̄ nec eſt in ſubiecto nec de ſubiecto d̄r. De ſcd̄is ptʒ inductiōe ꝛ ſillogiſmo. inductione ſic. equus nō eſt in ſubiecto. hō *Sube ꝓprietates.*

nō eſt in ſubiecto: ꝛ ſic de alijs: ḡ nulla ſcd̄a ſubſtantia eſt in ſubiecto. Sillogiſmo ſic: quia nihil qd̄ eſt in ſubiecto ꝑdicat̄ noie ꝛ rōne. i. eſſentialiter de illo ſubiecto. Sed ſcd̄e ſubſtātie ꝑdicat̄ eſſentialr̄ de primis ſubſtantijs: igit̄ nulla ſcd̄a ſuba eſt in ſubiecto. Et aduerte ꝙ in illa ꝓpoſitione intelligit̄ eſſe. ita ꝙ eſt ſenſus. cōe eſt omni ſubſtātie eſſe in ſubiecto ꝛ nō eſſe in ſubiecto. Et ſi quis dicat iſta ꝓprietas cōuenit differētijs ſubſtātie videlicet rōnali: ḡ non ꝯuenit ſoli ſubſtantie: q2 drie nō ſunt ſube. ḡ nō eſt bona. Reſpondetur ꝙ drie nō ſunt ſube capiēdo ſubſtantiaʒ ſtricte ꝓ oīñ illo qd̄ eſt directe in ꝑdicamēto ſube: ſed bene capiēdo ſubam large ꝓ oī illo qd̄ eſt in ꝑdicamēto ſube ſiue directe ſiue indirecte: etiā ptes integrales non ſunt in toto ſicut in ſubo: ſed ſm alium modum eſſendi.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ ſcd̄a ꝓprietas ſubſtātie eſt iſta: oībus ſcd̄is ſubſtātijs ꝛ earum differētijs ꝯuenit vniuoce ꝑdicari de primis: ptʒ: quia ſcd̄e ſubſtātie ꝑdicantur de ꝑmis vno noie ꝛ vna rōne. i. eſſentialr̄. iō lʒ drie nō habeant rōnem. i. diffinitionē: tñ eſſentialr̄ predicātur. Et ſi q̄s dicat accidētia ꝑdicātur vno nomine ꝛ vna rōne de ſuis ſubiectis: q2 de quocūqꝫ ꝑdicatur diffinitū ꝛ diffinitio. ſed accidēs predicat̄ de ſubiecto: ḡ ei⁹ diffinitio. Reſpondetur negando ꝯñam: quia ibi nō accipitur predicari ratiōe. i. diffinitione: ſed vt idē eſt ꝙ eētialr̄. *Sc̄da ꝓprietas ſube.*

Sciendū eſt tertio ꝙ tertia ꝓprietas ſubſtantie eſt iſta. omnis prima ſubſtantia ſignificat hoc aliquid id eſt termin⁹ prime ſubſtantie ſignificat hoc aliquid id eſt rem que eſt vna numero. vel ſic: omnis prima ſubſtantia ſignificat hoc aliquid id eſt hoc aliquid capiēdo actuʒ ſignatum pro actu exercito. ¶ Et ſi quis dicat terminus ſcd̄e ſubſtantie ſignificat hoc aliquid ſicut prima ſubſtātia: igitur. Reſpōdetur ꝙ nō ſignificat hoc aliquid licet videat̄ ſignificare hoc aliqd ꝓpter figurā appellationis. i. ꝓpter hoc ꝙ vocamus ſcd̄as ſubſtātias ſub nominibus primarum ſubſtantiarum. ſed ſignificat quale quid id eſt aliquid cōmunicabile. Ex quo ſequitur ꝙ terminus prime ſubſtātie ꝛ ſcd̄e ſubſtantie nō ſignificant adequate idem. *Tertia ſube ꝓprietas.*

Arguitur primo ſic. iſte termin⁹ hō eſt ſubſtātia: ꝛ tamen non eſt in ſubiecto: igitur prima proprietas ſubſtantie nō eſt bona. ¶ Secūdo ſic. iſta eſt falſa petrus eſt ſcd̄a ſubſtātia. ergo nō ꝯuenit ſcd̄is ſubſtantijs vniuoce predicari de primis. ¶ Tertio ſic. prima ſubſtantia nō eſt termin⁹: ergo nō ſignificat hoc aliqd. ꝯña tenet: quia ſolus terminus ſignificat.

Ad primū dicitur ꝙ iſte termin⁹ homo non eſt ſubſtantia: ſed eſt termin⁹ ſubſtātie. Dico etiā ꝙ aliquid eſſe in ſubiecto pōt capi dupliciter. vno mō prie intentionaliter. ꝛ ſic quilibet terius eſt in ſubiecto. Alio modo ſecūde intentionaliter vt idem eſt quod denominatiue predicari: ꝛ ſic nō quilibet terminus eſt in

ſubiecto. ¶ Ad ſcđm dr̃ ꝙ ſcđa ſubſtãtia capitur dupl'r. vno mõ ſcđe intẽtional'r: ⁊ ſic nõ põt ꝑdicari de primis niſi in actu ſignato: alio mõ prime intentional'r et ſic bene ꝑdicatur de primis. ¶ Dicit̃ ad tertiũ ꝙ in iſta ꝓprietate ſubſtantie capitur ſubſtãtia pro termĩo ſubſtantie vel actus ſignatus pro actu exercito.

Item ſubſtãtie nihil eſt cõtrariũ ſed hoc nõ eſt ꝓpriũ ſubſtantie: quia nõ cõuenit ſoli ſubſtãtie: ſed etiã q̃titati et quibuſdã alijs. Item ſubſtantia nõ ſuſcipit magis ⁊ min⁹: nõ eñ dico ꝙ vna ſubſtãtia nõ magis ſubſtat q̃ alia. Sȝ dico ꝙ vna queqȝ ſubſtãtia ſm̃ eſſe ſuũ nõ intendit̃ neqȝ remittit̃: vt albũ q̃nqȝ eſt magis albuȝ q̃nqȝ min⁹ albũ. ſortes vero nõ ẽ magis hõ vno tp̃e q̃ in alio tp̃e: nec magis hõ q̃ plato. Item ꝓprie propriũ eſt ſubſtãtie cũ ſit vna ⁊ eadẽ numero ſm̃ ſui mutationẽ eſſe ſuſceptibilem cõtrarioꝝ: vt idẽ hõ aliq̃n eſt albus: aliq̃n niger: aliq̃n calid⁹: aliq̃n frigidus: aliq̃n prau⁹: aliq̃n ſtudioſus. Neqȝ eſt iſtãtia de orõne. q2 lȝ hec eadẽ orõ: ſortes ſedet aliq̃n ſit vera: aliq̃n falſa: tñ hoc nõ eſt ſm̃ ſui mutatõem: ſed ſm̃ mutationẽ rei. vt q2 ſortes ſedet vel currit. Et iõ nota ꝙ veꝝ ⁊ falſum ſũt in reb⁹ vt in ſubiecto: ⁊ ſunt in orõne vt in ſigno. vñ equocat̃ modus eẽndi in eo dr̃ veꝝ ⁊ falſuȝ eẽ in reb⁹ ⁊ in orõne. Sil'r equiuocat̃ ſuſceptibile cũ dr̃ res eſt ſuſceptibil' veri et falſi ⁊ orõ eſt ſuſceptibil' veri ⁊ falſi ſicut equiuocat̃ ſuſceptibile cũ dr̃ vrina eſt ſuſceptibil' ſanitatis: ⁊ aĩal eſt ſuſceptibile ſanitat̃. hec eñ ſuſcipit ſanitatẽ q2 ſignificat eã illud ꝓ: q2 eſt ſubm ei⁹. ⁊ ita hoc ꝓpriũ nõ cõuenit orationi ſed ſoli ſubſtantie.

¶ Primo ſciendũ eſt ꝙ quarta proprietas ſubſtantie eſt iſta ſubſtãtie nihil eſt cõtrariũ: q2 cõtrarietas ſolũ eſt inter quattuor qualitates primas q̃ ſũt caliditas: frigiditas: humiditas ⁊ ſiccitas. ſed ſubſtãtie nõ ſunt huiõi: igit̃. Et ſi quis dicat in quolibet genere eſt vna prĩa ↄtrarietas ſed ſubſtãtia eſt gen⁹: igitur. Reſpõdetur ꝙ cõtrarietas capit̃ tripl'r. vno mõ large vt ſe extendit ad priuatiue oppoſita. alio mõ cõiter vt eſt repugnãtia duaꝝ dr̃iarum diuidẽtium aliquod genus: ⁊ iſto modo poteſt inueniri in quolibet genere. alio modo proprie: ⁊ ſic eſt inter quattuor qualitates primas.

Sciendũ eſt ſecũdo ꝙ quinta proprietas ſubſtantie eſt iſta ꝙ ſubſtantia nõ ſuſcipit magis neqȝ minus que põt exponi dupliciť. vno mõ prime intentional'r. alio mõ ſcđe intentional'r. prime intẽtional'r ſic exponitur ſubſtãtia nõ ſuſcipit magis id eſt non ſuſcipit plures ꝑtes ꝑfectionales in eodẽ loco ⁊ ſitu. ſed ſcđe intentionaliter ſic intelligit̃ ſuſtantia nõ ſuſcipit magis ⁊ minus id eſt nõ predicatur vere ⁊ affirmatiue mediantib⁹ iſtis aduerbijs magis ⁊ min⁹.

Sciendũ eſt tertio ꝙ ſexta ꝓprietas ſubſtantie talis eſt. maxime propriũ eſt ſubſtantie cum ſit vna ⁊ eadẽ numero manens eſſe ſuſceptiuũ ↄtrarioꝝ. i. ſubſtãtia nata eſt ſuſcipere ↄtraria ſupple ſucceſſiue ſm̃ ſuã mutationeȝ vt ſortes manẽs idẽ numero ſm̃ ſui mutationẽ ſuſcipit caliditatẽ frigiditatẽ ſupple ſucceſſiue. Unde aliquid mutari eſt aliq̃d aliter ſe habere nũc q̃ prius. ¶ Et ſi quis dicat oratio manens vna ⁊ eadẽ numero ſuſcipit cõtraria: quia vna et eadẽ numero dicitur vera et falſa ſucceſſiue. Reſpondetur ꝙ hoc nõ eſt propter ſui mutationem ſed ſm̃ mutationem rei: ab eo eñ ꝙ res eſt vel nõ eſt oratio dicitur vera vel falſa.

Arguitur primo ſic. ignis cõtrariatur aque ⁊ mors vite: ergo ſubſtantie eſt aliquid cõtrariũ. ¶ Scđo ſic. ſpẽs eſt magis ſubſtantia q̃ genus: ergo ſuba ſuſcipit magis ⁊ minus. ¶ Tertio ſic. ſuperficies ſm̃ ſui mutationẽ ſuſcipit cõtraria: ⁊ tñ nõ eſt ſubſtantia: igitur.

Ad primũ dicitur ꝙ ignis ⁊ aqua bene ↄtrariãtur ſm̃ ſuas qualitates: ſed nõ ſm̃ ſuã ſubam. Dr̃ vltra ꝙ mors bene ↄtrariat̃ vite priuatiue ſed nõ poſitiue. ¶ Ad ſcđȝ dr̃ ꝙ ſolutum eſt in notabilib⁹ vbi viſum eſt qualiter ſpecies eſt magis ſubſtãtia q̃ genus. ¶ Ad tertiũ dicit̃ ꝙ ſupficies bene ſuſcipit ↄtraria tanq̃ ſubiectum immediatum: ſed non tanq̃ ſubiectum vltimatum et principale.

Quãtitatis aliud continuũ aliud diſcretũ. Quãtitas ↄtinua eſt cuius partes copulãtur ad eundẽ terminũ cõem: vt partes linee copulantur ad punctũ. Eſt autẽ diſcreta q̃titas numerus et oratio. vnde due ſunt ſpẽs ei⁹: nõ eñ eſt in numero aliquis terminus cõis ad quẽ partes ei⁹ copulantur. vt in decẽ quinqȝ ⁊ quiqȝ aut tria ⁊ ſeptẽ ad nullũ terminũ copulãtur. ſed ſemper diſcreta ſunt Eſt aũt numerus multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. ſimil'r in orõne ſillabe nõ co

pulãtur ad aliquē terminū cōem. ſed vna queq; ſeparata eſt ab alia. Quãtitatis aũt cõtinue alia linea alia ſupficies. alia corp⁹. alia tēpus. alia locus. vnde quinq; ſunt ſpecies eius.

Quantitatis diuiſio.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ poſt ꝙ determinatū eſt de predicamēto ſubſtãtie. cõſequẽter determinandū eſt de pdicamento ꝗtitatis. Cuius diuiſio talis eſt: ꝗtitatis aliud cõtinuū: aliud diſcretum: in in qua diuiſione intelligit̄ generū ſubalternoꝝ. ita ꝙ eſt ſenſus. generꝝ ſubalternoꝝ ꝗtitatis. aliud cõtinuū aliud diſcretū. Vñ ꝗtitas diſcreta eſt cui⁹ ptes nõ copulãtur ad aliquē terīm cõtinuatiuū illaꝝ partiū. ſed ptes remanēt diuiſe ⁊ ſepate abinuicē: ⁊ eſt duplex ſcʒ numerus ⁊ orõ.

Quid ſit numerus

Vnde numerus eſt qui cõponit̄ ex pluribꝰ vnitatibꝰ diuiſis ⁊ ſeparatis abinuicē. ita ꝙ iſte numerus nõ īuenit̄ niſi in rebꝰ cõtinuis diuiſis et ſepatis abinuicē. nam in qualibet re cõtinua et ſeparata ab alia īuenit̄ vnū accidēs quod vocatur vnitas accidētalis: ⁊ ex talibus cõponit̄ numerus predicamenti quãtitatis qui menſurat tales res continuas.

Orationis diffinitio

Sciendū eſt ſecũdo ꝙ oratio que eſt ſpēs quãtitatis diſcrete eſt ꝗ cõponit̄ ex mēſuris mēſurãtibus ſillabas alicuiꝰ dictionis vel vocis. ita ꝙ in qualibet ſillaba vocis inuenitur vna mēſura ex qua cum alia vel alia cõponitur vna ꝗtitas diſcreta que vocatur oratio. Ex quo ptʒ ꝙ nõ capit̄ hic oratio pro oratione mentali vocali vel ſcripta. ideo aduerte ꝙ lʒ ſillaba vocis extrinſece menſuretur per tēpus. tamen intrinſece menſuratur per propriam eius mēſuram que ſibi ineſt ſicut accidens ſubiecto.

Sciendum eſt tertio ꝙ quantitas cõtinua eſt cuius ptes copulãtur ad aliquē terminū qui eſt principium cõtinuatiuū partiū ad inuicē. Et eius ſunt quinq; ſpēs: quaꝝ tres ſunt pmanētes. ſ. linea: ſupficies. ⁊ corpꝰ. et due ſucceſſiue. ſ. tēpus ⁊ motꝰ ꝗ intelligit̄ p tēpus. Et ſi ꝗs dicat locꝰ eſt ſpēs ꝗtitatis vt patʒ in textu. Reſpõdetur ꝙ locꝰ nõ eſt aliud a ſuperficie cõcaua alicuiꝰ rei cõtinentis aliquã rem: vt ſuperficies poti cõtinētis vinum. Et ad ariſtotelē qui ponebat locū eſſe ſpeciem quãtitatis dicitur ꝙ loquebatur ſm mentem antiquorum.

Arguitur ſic primo. in diuiſione quãtitatis ponitur incõgruitas dicēdo quãtitatis aliud cõtinuū: aliud diſcretū: ɡ nõ eſt bona. ¶ Scḋo ſic. ſi numerus cõponeretur ex multis vnitatibus ſeqretur ꝙ idē accidēs numero eēt in diuerſis ſubiectis quod eſt falſuʒ. ¶ Tertio ſic. orõ eſt ſpēs ꝗlitatis. ɡ nõ ē ꝗtitas diſcreta.

Ad primū dicitur ꝙ ly aliud non refert ly quãtitatis: ſed refert genꝰ ſubalternatum. ¶ Dicitur ad ſcḋm ꝙ nõ eſt inconueniens accidēs diſcretum cuiuſmodi eſt numerus eē in diuerſis ſubiectis ſm ſuas ptes. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ oratio vt eſt ſpēs quãtitatis diſcrete non eſt qualitas: quia non eſt ipſa vox nec conceptus nec ſcriptura: ſed eſt mēſura qua intrinſece menſurantur littere ⁊ ſillabe.

Quod autem linea ſit ꝗtitas cõtinua patet: quia partes eius copulantur ad aliquem terminum cõem puta ad punctuʒ. Et partes ſuperficiei ad lineam partes corporis ad ſuperficiem: partes autē tēporis ad nunc: vt preteritum ⁊ futurū ad preſens. partes autem loci ad eundē terīm copulantur ad quē corporis particule.

Diffinitio lineę.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ linea eſt longitudo ſine latitudine ⁊ pfunditate cuiꝰ extremitates ſunt duo puncta: ita ꝙ licet linea nõ ſit ſine latitudine: tñ in eius ratione non includit latitudinem ſupple poſitiue. Vnde puncta ſunt quedam indiuiſibilia p que cõtinuantur ptes linee adinuicē: ⁊ cõtinuãt ptes linee adinuicē ſic ꝙ punctū principiat ⁊ terminat lineam ita ꝙ principium et terminus linee eſt punctus.

Quid ſit ſupficies

Sciendum eſt ſecũdo ꝙ ſupficies eſt lõgitudo cū latitudine ⁊ ſine pfūditate cuiꝰ extremitates ſunt due linee ita ꝙ ſicut punctū cõtinuat ptes linee adinuicē ita linea cõtinuat partes ſuperficiei adinuicē: ⁊ etiam eſt principium et finis ſupficiei. ſic videlicet ꝙ partes ſupficiei copulãtur ad lineã ſicut ad terīm: ⁊ eſt cõtinuatiua partium ſupficiei adinuicē.

Quid ſit corpus.

Sed corpus eſt longitudo cum latitudine ⁊ profunditate cuius extremitates ſunt due ſuperficies. ita ꝙ ſuperficies ſe habet ad corpus ſicut linea ad ſupficiem. ⁊ etiã ſupficies eſt cõtinuatiua ptium corporis adinuicē: ⁊ eſt principiū ⁊ finis corpis.

Sciendū eſt tertio ꝙ locus nõ eſt ſpecies eſſentialr diſtincta a ſupficie vt iam viſum eſt. reſtat videre de tēpore ⁊ motu.

Quid ſit tempus.

Vñ tps eſt mēſura motus ſm prius ⁊ poſterius. i. mēſura motus ſm partē priorē ⁊ poſteriorē: ſed motus eſt acꝰ mobil' in ꝗ tū mobile eſt. i. forma accidētalis p quã aliquid formalr dr̄ moueri ⁊ eſt ſubiectiue in primo mobili: ⁊ oēs iſte ꝗtitates mēſurãt intrinſece illa in quibꝰ ſūt ſubiectiue licet aliꝗ poſſint aliꝗ alia mēſurare extrinſece.

Arguitur primo ſic. linea non eſt ſine latitudine: ɡ male dr̄ ꝙ eſt longitudo ſine latitudine. ¶ Scḋo ſic. corpꝰ eſt ſpēs ſube: ergo nõ eſt ſpēs ꝗtitatis. ¶ Tertio ſic. ſi punctum eſſet aliquid indiuiſibile non videtur in quo eſſet ſubiectiue: igitur.

Ad primum dicitur ꝙ licet linea realiter nõ ſit ſine latitudine. tñ in eiꝰ rõne poſitiue nõ icludit̄ latitudo. ¶ Ad ſcḋm dr̄ ꝙ corpꝰ capit̄ triplr. vno mõ vt ē ps eēntialis. alioꝰ vt ē pdicatū ſupiꝰ ad aĩal: ⁊ iſtis duobꝰ mõis eſt in predicamēto ſubſtãtie. tertio mõ capit̄ corpus

pro trina dimẽſione.ſ. pro longitudine: latitudine: ꝛ profunditate. ꝛ ſic eſt ſpẽs q̃titatis. ¶ Ad tertiũ patꝫ ſolutio q: nõ eſt accidens.

His viſis eſt dicendũ de cõitatibus q̃titatis. Prĩa cõmunitas ẽ q̃titati nihil eſt cõtrarium vt bicubito tricubito. vel ſuperficiei nihil eſt cõtrarium. q: cõtrarietas prĩo ineſt qualitatibꝰ nõ oĩbus ſed quibuſdã. q̃titas aũt nõ eſt qualitas: quare ſequitur ꝙ cõtrarietas nõ ẽ in q̃titate. Itẽ q̃titas non ſuſcipit magis neq̃ minus. Non enĩ vna linea eſt magis linea q̃ alia nec numerꝰ ternariꝰ eſt magis numerus q̃ binarius ꝛ ſic de alijs. Itẽ propriũ eſt q̃titati ſm eam equale vel inequale dici: vt vnus numerꝰ ẽ equalis vel inequalis alteri numero: vt vnũ corpus eſt equale vel inequale alteri vt vna linea eſt equalis vel inequalis alteri linee.

¶ Sciendũ eſt primo ꝙ prima proprietas quãtitatis eſt iſta: quãtitati nihil eſt cõtrariũ ꝛ hoc capiẽdo cõtrarietatẽ ꝓprie. cuiꝰ ratio eſt: q: cõtrarietas ꝓprie dicta ſolũ eſt inter quattuor qualitates primas. vel inter terminos ſignificantes vel cõnotãtes tales qualitates: ſed q̃titas non eſt talis qualitas: igitur. Et dicit̃ notãter cõtrarietas ꝓprie dicta: q: cõtrarietas q̃ eſt de imperfecto ad perfectum: vel que eſt inter duas differentias: vel inter habitũ ꝛ priuationẽ põt bene cõuenire q̃titati. Et ſi q̃s dicat nõne termĩ ſunt etiã cõtrarij. Dico ꝙ ſic cõtrarietate logicali videlicet illi termĩ qui ſignificãt vel cõnotant formas cõtrarias: vt iſti termini calidũ ꝛ frigidũ. Unde termini cõtrarij ſunt qui vere ꝛ affirmatiue poſſunt verificari de aliquo ſingulari ſingulariter tento ꝛ vniuoce: ꝛ hoc ſucceſſiue cõnotando vel ſignificando qualitates cõtrarias.

Sciendum eſt ſecũdo ꝙ ſecunda proprietas quantitatis eſt ꝙ quãtitas non ſuſcipit magis neq̃ minus. q̃ ꝓprie poteſt dupliciter exponi ſicut patuit ĩ predicamẽto ſubẽ. Aduerte tamẽ ꝙ differẽtia eſt inter ſuſcipere maius ꝛ minus et ſuſcipere magis ꝛ minꝰ. q: ſuſcipere maius aut minꝰ eſt ſuſcipere maiorẽ vel minorem extẽſionẽ. ꝛ ſic quãtitas bene põt ſuſcipere maius et minꝰ. Sed ſuſcipere magis ꝛ minus ẽ ſuſcipere maiorẽ vel minorem intenſionẽ. Aduerte vltra ꝙ tertia proprietas quantitatis eſt iſta Propriũ eſt quantitati ſm eam eq̃le vel ineq̃le dici. i. equalitas vel inequalitas que ſunt relationes nũq̃ fundant̃ niſi ĩ quãtitate. Ex quo ſe-

Prĩa inter ſuſcipere magis ꝛ minus: et maius et minus.

quitur ꝙ lꝫ ſm nõ dicat habitudinem cauſe formalis: ſed fundamẽti. vnde equalitas eſt rerũ differentiũ eadẽ quãtitas. ſ. in ſpecie ꝛ nõ in numero. ſed inequalitas eſt rerũ differentiũ diuerſa quãtitas ſm maiorẽ vel minorẽ extenſionẽ.

Tertio ſciendũ eſt ꝙ quantitas eſt abſtractũ quod p̃dicat̃ de omnibus abſtractis predicamenti quãtitatis: ꝛ q̃tũ cathegorematice captũ p̃dicatur de oĩbꝰ cõcretis nõ ꝙ cõcretũ et abſtractũ faciãt duo predicamenta ſed tantũ vnũ. Et ſi quis arguat concretũ ꝛ abſtractũ hñt diuerſos modos predicandi. ergo faciũt diuerſa predicamenta. Reſpondetur ꝙ licet concretum et abſtractum habeant diuerſos modos p̃dicandi accidentales non tamen eſſentiales: et formales: vel põt dici ꝙ termini dicuntur facere diuerſa predicamẽta quia habent diuerſa ſignificata formalia. ꝛ aduerte ꝙ huius p̃dicamenti ſunt quinq̃ q̃ſitiua. ſcꝫ quantum ſincathegorematice ſumptũ. Ad qđ reſpõdetur bipedale tripedale: ſcđm eſt q̃le ad qđ reſpõdet̃ bipedaliter tripedaliter. tertiũ quot ad qđ r̃ndet̃ quattuor: quinq̃ ſex decem ꝛc. quartũ eſt quoties: ad quod reſpõdet̃ bis vel quater. quintũ eſt quãdiu. ad qđ reſpondetur duobus annis vel tribꝰ annis ꝛ ſic de alijs.

Cõcretũ et abſtractũ quõ hñt diuerſos mõs p̃dicãdi.

Arguitur primo contra primã proprietatem: multũ ꝛ paucũ ſũt cõtraria ꝛ tamẽ ſunt in iſto p̃dicamẽto quãtitatis: igit̃. quãtitati eſt aliq̃d cõtrarium. ¶ Scđo ſic: vna quantitas eſt maior q̃ alia: ergo quãtitas ſuſcipit magis ꝛ minꝰ. Tertio ſic: ſm virtutẽ dicimur eq̃les vel inequales: ergo nõ eſt ꝓpriũ quãtitati ſm eam equale vel inequale dici.

Ad primum dicitur ꝙ bene ꝓbat ꝙ ſunt contraria contrarietate cõmuniter capta. ſed nõ proprie capta: quia tales termini ſcilicet multum ꝛ paucum nõ ſignificant neq̃ cõnotant formas contrarias. vel poteſt ad rigorem reſpõderi negando aſſumptum: quia ſupponit ꝙ termini proprie contrariantur quod non eſt verum niſi ex conſequenti: quia ſignificant vel connotant formas contrarias. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ bene ꝓbat q̃titas ſuſcipit maius ꝛ minus. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ ſm virtutem non dicimur equales vel inequales niſi capiendo equalitatem vel inequalitatem large: q: proprie ſm virtutẽ dicimur ſimiles.

a

Daliquid vero talia dicũtur quecunq̃ hoc ipm qđ ſunt aliorum dicũtur vel quomõlibet aliter ad aliud vt duplum dimidij duplum: ꝛ dimidium dupli dimidium pater filij pater: filius patris filius et maius minore maius et minus maio-

re minus vel ſub habitudine alterius caſus: vt ſimilis ſil'. ſilis: vicin⁹ vicino vicin⁹. Relatiuoꝝ tres ſunt ſpẽs quedã dicũtur ſm equiparentiã vt q̃ cũꝗ eodẽ noĩe dicũtur. vt ſimilis ſimili ſ.lis. ⁊ equalis equali equalis: ⁊ vicinus vicino vicinus. Alia ſm ſuppoſitõem dicũtur vt duplũ triplũ: q2 ipſa ſupraponunť alijs ſicut dñs ſeruo ſupponitur. Alia vero ſm ſuppoſitionẽ: vt ſeruus dño ſupponitur et filius patri et dimidiũ duplo.

❡ Poſtꝙ determinatũ eſt de ſcđo ꝑdicamento ꝯñter determĩat actor noſter de tertio .ſ. de ꝑdicamẽto relationis ſeu adaliq̃d dicẽs. Adaliq̃d vero talia dicũtur que cũꝗ hoc ipm ꝙ ſunt aliorũ dicũtur: vel quomõlibet aliter ad aliud q̃ diffinitio ſic eſt intelligẽda. Adaliq̃d vero talia dicũtur .i. relatiua q̃ ſunt quecũꝗ .i. q̃ hoc ipm ꝙ ſunt .i. ſm eoꝝ eſſe alioꝝ dicũtur id eſt ad aliud referũtur ſub habitudine gtĩ caſus vel cuiuſcũꝗ alteri⁹ caſus: vt pater filij pater: vel referunť ſm aliud eẽ: vt ſcia ſcibilis ſcia. Ex quo ſequiť ꝙ ibi diffiniũtur relatiua tam ſm eſſe ꝙ ſm dici Unde relatiua ſm eſſe ſunt q̃ de principaliori ſignificato ĩportãt relationẽ vt pater ⁊ filius. Sꝫ relatiua ſm dici ſunt que de ſignificato minus principali ĩportãt relationẽ ſibi annexã vt ſcia et virt⁹. Aduerte ꝙ ly adaliquid accipiť vt eſt vna dictio ſimplex indeclinabilis.

Sciendũ eſt ſecũdo ꝙ duplex eſt relatio ſcꝫ rõnis ⁊ realis. vñ relatio rõnis eſt q̃ fit ꝑ actũ cõparatiuũ intellectus vt ſunt ſcđe intentiones: ſed relatio realis eſt duplex .ſ. aptitudinalis ⁊ actualis. Aptitudinalis eſt que nõ requirit terminũ actu exiſtere. ſed ſolũ in aptitudine cuiuſmodi ſunt omnes ꝓꝓꝛie paſſiones omnes aptitudines ⁊ omẽs inclinationes: ⁊ tales ſunt in illo predicamento reductiue in quo ſunt illa quorum ſunt proprie paſſiões. ❡ Sed relatio actualis eſt duplex .ſ. intrinſecus adueniẽs ⁊ extrinſecus adueniẽs: intrinſecus adueniẽs eſt q̃ neceſſario ponitur poſitis extremis in quacũꝗ etiam diſtantia ponãtur vt ſimilitudo paternitas equalitas. extrinſecus adueniẽs ẽ q̃ neceſſario nõ ponit poſitis extremis ſed req̃riť debita approximatio extremorum cuiuſmodi ſũt ſex vltima ꝑdicamenta. ſcꝫ actio. paſſio. quãdo vbi. ſitus. ⁊ habitus. *Relatio e duplex*

Sciẽdum eſt tertio ꝙ triplicia ſũt relatiua ſcꝫ eq̃parentie ſuppõnis ⁊ ſuppõnis: relatiua eq̃parentie ſunt quoꝝ fundamẽtuꝫ et terminus ſunt eiuſdeꝫ rõnis ſup(ple) fundandi vt ſimile diſſimile equale inequale. ſed relatiua ſuppoſitionis ſunt quoꝝ fundamẽtũ hꝫ dñiuꝫ ſupra fundamentũ ſui correlatiui. vt pater ⁊ dominus. Relatiua ſuppoſitionis ſunt quoꝝ fundamentũ hꝫ inferioritatẽ ſupra fundamentuꝫ ſui correlatiui in dñio. vt filius: ita ꝙ relatio fundatur in aliquo qđ hꝫ inferioritatẽ in dominio reſpectu fundamẽti ſui correlatiui ſcꝫ patris. vñ relatiuum ad aliud referť ⁊ ad aliud terĩať. terĩatur eñi ad fundamentum ſui correlatiui ſed refertur ad ſuum correlatiuum vt pater refertur ad filium. ⁊ terminatur ad fundamentũ filiationis. *Triplicia ſunt relatiua.*

Arguitur primo ſic ad aliquid eſt quid complexũ. ergo nõ eſt tertium ꝑdicamentum. ❡ Scđo ſic: paternitas eſt relatio ⁊ tñ nõ referť ad aliud: igiť. Tertio ſic: dñs ⁊ magiſter ſunt relatiua: quoꝝ fundamentuꝫ hꝫ dñium ſupra fundamentũ ſui correlatiui. ⁊ tamẽ nõ ſunt relatiua ſuppoſitionis: igiť.

Ad primum dicitur ꝙ ſolutio patet in textu. nam adaliquid vt eſt quid cõplexum nõ eſt ꝑdicamentũ. ❡ Ad ſcđm diciť ꝙ relationes in abſtracto ꝓꝓꝛie nõ referũtur ſꝫ ſũt rationes referendi. ❡ Ad tertium diciť ꝙ dominium ⁊ magiſterium ꝓꝓꝛie ſunt relationes rationis facte per actum cõparatiuũ voluntatis de q̃bus nõ eſt hic ad ꝓpoſitum.

Poſt hec ſequũť cõitates relationis. Prima eſt ꝙ cõtrarietas eſt relationi ⁊ virt⁹ eſt cõtraria vicio cuꝫ vtrũꝗ eoꝝ ſit ad aliq̃d hoc aũt non cõuenit omĩ relatõi duplo eñi nihil eſt cõtrariũ neꝗ triplo. Item relatiua ſuſcipiũt magis et min⁹ vt ſimile dicitur magis et min⁹ ſimile. et ſimiliter inequale ſed hoc nõ cõuenit omnibus relatiuis. duplũ eñi nõ dicitur magis et minus duplũ. neꝗ triplum neꝗ pater. Item relatiua dicũtur ad cõuertentiã vt pater filij pater: filius patris filius. Itẽ relatiua ſunt ſimul natura ſimul enim ſunt duplũ ⁊ dimidium pater ⁊ filius. Iteꝫ relatiua poſita ſe ponunt et perẽpta ſe perimũt vt ſi duplũ eſt: dimidiũ eſt ⁊ econtra et ſi duplum non eſt. dimidiũ non eſt et econtra. *Relationis ꝓprietates.*

❡ Primo ſciendũ eſt ꝙ prima ꝓꝓꝛietas relatiuorum eſt ꝙ adaliq̃d eſt ꝯ̃rium. vt virtus ꝯtrariatur vicio: ⁊ nõ eſt propria in aliquo mõ ꝓꝓꝛij q2 nõ cõuenit omnibus relatiuis. vt duplo nihil eſt contrariũ. ſed ſolũ conuenit relatiuis ſm dici etiaꝫ nõ conuenit ſolis relatiuis quia cõuenit qualitati. Unde nulla relatiua ſm ſe habent cõtrariũ cũ non ſint qualitates prime. ſed ſolũ relatiua ſm dici. et hoc ſm eſſe abſolutũ et ſignifi-

catum principale corū et nō ſm eſſe reſpectiuū et cognotatiuum.

Sciendū eſt ſecundo ꝙ ſecunda ꝓprietas relatiuorum eſt iſta. relatiua ſuſcipiūt magis et minus: vt ſimile dicit̄ magis ⁊ minus ſimile: ſed hoc nō eſt ſibi ꝓpriū in aliquo modo proprij quia nō conuenit oībus vt duplum non dicitur magis et minus duplū. nec ſoli ꝯuenit quia conuenit qualitati: ⁊ poteſt exponi talis ꝓprietas dupliciter.ſ. prime intentionaliter ⁊ ſecunde intentional̄r vt viſum eſt in predicamēto ſubſtantie. ¶ Alterius aduerte ꝙ relatiua non ſuſcipiunt magis et minus niſi ratione ſuoꝝ fūdamentoꝝ: ita ꝙ ſi ſua fundamenta non ſuſcipiunt magis et minus. nec ipſa relatiua.

Sciendū eſt tertio ꝙ tertia ꝓprietas relatiuoꝝ eſt ꝙ relatiua dicuntur ad cōuertentiā.i. referunt̄ adinuicem ſm mutuā dependentiā ſic ꝙ vnū predicatur de ſeipſo mediante obliquo ſui correlatiui: vt pater filij pater. et intelligitur iſta proprietas de relatiuis primi ⁊ ſecundi modi que fundant̄ ſuper vnū et potentiā actiuā et paſſiuā: et non intelligitur modus qui fundatur ſuper menſurā et menſuratū. ¶ Sꝫ quarta ꝓprietas eſt ꝙ relatiua ſunt ſimul natura.i. ſimul actualiter exñtia.i. ſi vnū eſt reliquū eſt. ita ꝙ impoſſibile eſt patrem eſſe ſine filio. et hoc capiendo patrē: et filium formaliter et non pro denominato.

Arguitur primo cōtraria ſunt forme abſolute.ſ. qualitates prīe: ſed relatiua non habent hmōi: igit̄. Secūdo ſic. ad illud quod ſuſcipit magis et minꝰ pōt eſſe ꝑ ſe motus. ſꝫ ad relationē nō ē per ſe motus: igit̄. Tertio ſic hō et riſibile dicuntur ad conuertentiaꝫ et tamen non ſunt relatiua: igitur.

Ad primū dicit̄ ꝙ licꝫ relatiua ſm eſſe non ſint forme abſolute: tamen bene relatiua ſm dici quo ad ſignificatum principale. Ad ſecundū dicitur ꝙ ſicut relatiua ſuſcipiunt magis et minꝰ rōne ſuoꝝ fundamentoꝝ ita ad ipſa poteſt eſſe motus ratiōe ſuoꝝ fundamētoꝝ ⁊ ſecundario. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ homo et riſibile conuertuntur adinuicem: ideo habent cōuertibilitateꝫ: ſed proprie nō habent conuertentiā quia homo non predicatur de ſeipſo mediante obliquo ipſius riſibilis.

Item alia diffinitio relatiuoꝝ talis eſt. Ad aliquid ſunt quibꝰ hoc ipꝫ eſſe eſt ad aliud quodāmodo ſe habere. et hec diffinitio eſt ꝓpria relatiuorum. Item propriuꝫ eſt relatiuorum ꝙ ſi quis diffinite nouerit vnū relatiuorum diffinite noſcet et reliquuꝫ: vt ſi diffinite nouerit qd ſit duplū diffinite noſcet id cuiꝰ eſt duplū. Neceſſe eſt eñ in vtroꝝqꝫ rōnibꝰ vtriſqꝫ vti.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ ſecunda diffinitio relatiuorū eſt iſta. ad aliquid ſunt quibꝰ hoc ipſum eſſe ꝙ ſunt alioꝝ dicunt̄ quodāmō ſe habere.i. illa ſunt relatiua que ſm ꝓprium eſſe corum reſpectiue ſe habent ad aliud ſub habitudine alicuius obliqui vt pater filij pater. Ex quo ſequitur ꝙ ibi ſolū diffiniunt̄ relatiā ſm eſſe que ſūt relatiua ſpecialiter capta et nō relatiua ſm dici que ſm ſuum ꝓpriū eſſe nō reſpectiue ſe hñt ad aliud vt ſcientia et virtus. Relatiuoꝝ ſcda diffinitō

Sciendū eſt ſecundo ꝙ ex iſta diffinitione ſequitur alia ꝓprietas relatiuorū ꝙ ſi quis diffinite cognouerit vnū relatiuorū diffinite cognoſcit ⁊ reliquū nō ꝙ vnū ponatur in diffinitione alterius. ſꝫ qꝛ vnū diffinitur ꝑ ſuū fundamentuꝫ: et ꝑ terminū ſeu per fundamentum ſui correlatiui vt pater eſt animal quod genuit aliquod animal ſibi ſimile in natura. et filiꝰ eſt animal genitū ab alio animali ſibi ſimili in natura. Ex quo ſequitur ꝙ relatiuū habet duplicē dependentiā.ſ. ad ſuū terminū ⁊ ad ſuū fundamentū. idō non poteſt eſſe ſine eis. ¶ Sequit̄ ſecundo ꝙ iſta diffinitio que cōmuniter datur ꝙ pater eſt res habens filiū nō eſt bona.

Sciendū eſt tertio ꝙ in iſto predicamento ſolū reponunt̄ relatiōes reales actuales intrinſecus aduenientes ⁊ aptitudines huiꝰ predicamēti. vnde ad relationeꝫ realem ſufficit ꝙ extrema ſint relatiua realiter diſtincta. ⁊ ꝙ ꝓueniant ex natura rei extremoꝝ: vt pater ⁊ filiꝰ. Et ſi quis querat qđ eſt ꝓpriū queſitiuū huiꝰ p̄dicamenti. Dicit̄ ꝙ ſuppletur per hoc cōplexuꝫ quō ſe habet hoc ad aliud et illa ſunt in iſto predicamento per que reſpondemus ad tale queſitiuū emōi ſunt pater et filius.

Arguitur primo. pars ſm ſuū totū eſſe eſt ad aliud.ſ. ad totum et tamē nō eſt relatiuum: qꝛ aliquando eſt ſubſtātia: igitur. ¶ Secundo ſic. caput ſe habet relatiue ad aliud. ⁊ tñ non eſt relatiuū ſed ſubſtātia: igitur. ¶ Tertio ſic. aliquis poteſt habere diffinitionē vnius relatiui non habendo diffinitionem ſui correlatiui. ergo male dicitur ꝙ ſi quis diffinite cognouerit vnum et cetera.

Ad primū dicitur ꝙ totuꝫ et pars poſſunt capi dupl̄r. vno mō formal̄r et ꝓ ꝑ ſe ſignificato et ſic ſunt relatiua. alio modo ꝓ denominato et ſic dico ꝙ partes aliqñ ſunt bene ſubſtantie. ¶ Ad ſecundū dicitur ꝙ caput nō dicit̄ ꝓprie ad aliud. ſed magis dicitur alicuius puta animalis: vel poteſt dici ꝙ caput eſt relatiuū ſꝫ dici et nō ſm eſſe. ¶ Dicitur ad tertiū ꝙ ibi proprietas nō vult habere ꝙ ſi qs diffinite cognouerit vnū relatiuoꝝ imediate cognoſcat aliud ſed ꝙ faciliter aliud pōt cognoſci. Totuꝫ et ps quot modis capiuntur.

Qualitas eſt ſm quā q̄les eſſe dicimur: vt ſm albedineꝫ dicimur albi. et ſm iuſticiaꝫ iuſti. Qualitatis q̄ttuor ſunt ſpēs. Prima eſt habitꝰ et diſpō

Differt aūt habitꝰ a diſpoſitione: q̄ habitꝰ permanētior eſt ⁊ diuturnior vt ſunt virtutes et ſcie. Scientia eīn difficillime ē mobilis niſi forte grādis permutatio fiat vel ab egritudine vel ab aliquo hmōi circa ſcientem Similr̄ de virtute. Juſticia eīn vl̄ caſtitas nō cito de facili permutat̄. diſpoſitiōes vero dicuntur q̄ de facili ꝑmutantur. vt calor frigiditas egritudo ſanitas. Unde habitus poſſunt dici diſpoſitiōes et nō econuerſo. Jlli enī qui habitū habēt quodāmodo ſunt diſpoſiti vel melius vel peiꝰ ad ea que habent diſpoſitiones aūt non ſunt habitus: vn̄ habitus poteſt ſic diffiniri: habitus ē qualitas difficillime mobilis.

Quid ſit q̄litas

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ poſtq̄ determinatū eſt de predicamento ad aliquid. Conſequenter determinādū eſt de predicamēto qualitatis diffiniendo ipſam qualitatē. Qualitas eſt ſcḋm quam q̄les eē dicimur que exponēdo prime intētionaliter ſic intelligit̄. qualitas eſt forma accidentalis ſcḋ quā aliquid dr̄ eſſe quale ſupple quali accidentali et ſpecialiter capro vt diſtinguit̄ contra predicari in q̄rum et in quomō et contra predicari aliorū predicamentoꝝ. Ex quo ſequitur ꝙ ibi iſta ꝓpoſitio ſcḋm dicit circumſtantiā cauſe formalis ſic ꝙ nos ſumus quales formaliter qualitate ſicut formaliter ſumꝰ albi albedine.

Quot ſūt modi q̄litatis.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ ipſius qualitatis ſunt quattuor ſpecies ſeu modi. ſ. habitꝰ et diſpoſitio. naturalis potētia vel impotentia paſſio et paſſibilis qualitas forma et circa hoc aliquod conſtans figura. Et aduerte ꝙ ibi capitur ſpecies large vt ſe extendit ad modū ita ꝙ quando dicitur ſunt quattuor ſpecies qualitatis intelligit̄. i. quattuor ſunt modi ipſius qualitatis. Ex quo ſequit̄ ꝙ ibi nō eſt diuiſio generis in ſuas ſpecies ſed alicuiꝰ cōis in ſuos modos. ita ꝙ illa quattuor ſunt quattuor modi accidentales qualitatis ſumpti et diuerſis habitudinibus ad ſubiectū vel ad aliquid aliud. et nō ſūt ſpēs: q̄ impoſſibile eſt duas ſpecies vniꝰ generis in abſtracto p̄dicari de aliquo: ſed ſic ē ꝙ habitꝰ et diſpoſitio naturalis potētia ⁊ impotentia paſſio et paſſibilis q̄litas predicant̄ d eodem puta de colore vel ſanitate.

Prima q̄litatꝭ ſpecies.

Tertio ſciendū eſt ꝙ p̄ia ſpēs ſeu modꝰ q̄litatis eſt hitus ⁊ diſpō q̄ dupl̄r adinuicem differūt. p̄mo: q̄ habitꝰ eſt q̄litas de difficili mobil̄ a ſubō. ⁊ diſpō de facili mobil̄. ſcḋo: q̄ hitus diſponit ſubiectū ad ꝑfecte operandū ſed diſpoſitio ad iꝑfecte operandū. Et ſi quis dicat diſpoſitio eſt ſuperius ad habitū: ergo nō facit vnā ſpeciē vel modū cum habitu. Rn̄det̄ ꝙ diſpoſitio poteſt capi dupliciter. vno mō large pro omni qualitate que diſponit ſubiectum ad aliq̄d operandū ſiue perfecte ſiue imperfecte: ⁊ ſic bene eſt ſuperius ad habitū: alio mō capitur ſtricte pro qualitate diſponēte ſubiectū ad imꝑfecte operandū. ⁊ ſic facit vnā ſpeciē vel modū cū habitu. Un̄ oīs qualitas que diſponit ſubm ad aliq̄d operandū ſiue ꝑfecte ſiue imꝑfecte ſiue a natura ſiue nō eſt in iſta ſpecie qualitatis. ſeu ī hoc modo qualitatꝭ. Ex quo ſequit̄ ꝙ oēs ſcientie omnes artes omnes virtutes et omnes actus potētiarū et omēs ſpecies tam intelligibiles ꝙ ſenſibiles ſunt in iſta ſpecie: q̄ ipſis cōuenit iſte modus qui eſt diſponere ſubm ad aliq̄d operandum.

Arguitur ſic primo. predicamentū non diffinitur cū non habeat genus: et differentiam. ergo male ibi diffinitur q̄litas. ¶ Secundo ſic. ſcḋm rationale dicimur quales et tamē rationale nō eſt qualitas: igitur. Tertio. ſic ſcḋm qḋlibet accidens dicimur quales et tamē quodlibet accidens nō eſt qualitas: igitur. [illegible]

Ad primum dicitur ꝙ predicamenta nō diffiniunt̄ ꝓprie diffinitiōe quiditatiua cū non habeant differentias conſtitutiuas licz bn̄ diffiniantur diffinitiōibꝰ deſcriptiuis. ¶ Ad ſecundū dicit̄ ꝙ ſcḋm rationale dicimur quales eēntialiter nō tn̄ accidētalr̄. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ licet ſcḋm quodlibz accidēs dicamur quales capiendo quale large: nō tamē capiendo quale ꝓprie vt dr̄ a qualitate vel vt habz ꝓprium modum predicandi diſtinctum ab alijs. Textus.

Secunda ſpēs qualitatis eſt naturalis potētia vel īpotētia aliq̄d facile faciendi vel patiēdi: vt ſanatiuꝰ dicitur qui hz naturalē potentiā vt nihil ab aliquibꝰ accñtibꝰ egritudinem inferētibꝰ patiat̄. Et egrotatiuꝰ dr̄ q̄ habet naturalē īpotentiā aliq̄d patiēdi. durū aūt dicit̄ habere naturalē potentiā reſiſtendi ſectioni et molle naturalē impotentiā: q̄ cito ſecat̄. Curſores ei ⁊ pugillatores dn̄r ſil̄ de iſta ſpecie nō quia exerceāt actꝰ ſuos. ſz q̄ hn̄t naturalē potentiā hoc faciēdi Tertia ſpecies qualitatis eſt paſſio et paſſibilis q̄litas: vt ille qualitates q̄ efficiūt in ſenſibꝰ paſſiōes vt in guſtu dulcedo amaritudo et ſimilia. Et etiā ille q̄litates ſunt in hac ſpē q̄ ab aliquibꝰ paſſionibꝰ ḡnant̄ vl̄ facile vl̄ difficile mobilibꝰ ⁊ permanētibꝰ ſiue

cū nigredo ab aliqua paſſione natu rali generet̄ ſiue ab egritudine vl' ab eſtu q̄litatis paſſibilis d̄r. Quarta ſpēs qualitat[is] eſt forma ⁊ circa hoc aliq̄d conſtās figura vt diſpō corpo ris. vt triangulatio quadrangulatio rotūditas curuitas rectitudo.

Scd̄a q̄litat[is] ſpe cies. ¶ Primo ſciendum eſt ꝙ ſcd̄a ſpēs ſeu modꝰ qualitatis eſt naturalis potētia vel impotētia. vn̄ naturalis potētia nō eſt niſi q̄dam abilitas ſeu qualitas inexīſ rei a natura ꝑ quā ipſa po tens eſt ad exercendum ſuas oꝑationes ⁊ ad re ſiſtendū ſuis ꝯtrarijs. ſed naturalis impotētia eſt inabilitas ſeu q̄litas inexīſ rei a natura ꝑ quā ipa impotēs eſt ad exercendū ſuas oꝑatio nes. ita ꝙ oīs qualitas ꝑ quā aliq̄d naturaliter eſt potēs vel impotēs ad exercendū ſuas oꝑa tiones hȝ iſtuȝ modū q̄litatis. ſicut eſt abilitas et inabilitas. Ex quo ſeq̄tur ꝙ ꝓprie paſſiones neq̧ potētie aīe neq̧ interiores neq̧ exteriores ſunt ꝓprie in iſta ſpecie qualitatis.

Tertia q̄litat[is] ſpe cies. Sciēdum eſt ſcd̄o ꝙ tertia ſpecies qualitatis ſeu modus eſt paſſio ⁊ paſſibilis q̄li tas ⁊ differunt dupl'r adinuicē: primo qȝ paſſio importat qualitatē cito tranſeuntē vt rubedo ꝓueniēs ex verecūdia. ſȝ paſſibilis q̄litas impor tat qualitatē ſub eſſe ꝑmanēti. vt rubedo ꝓue niens a natura. Scd̄o differūt: qȝ paſſio nō de noīat ſubm̄ ſimpl'r. i. v'liter ſed ſoluȝ ꝓ aliquo tp̄e. ſed paſſibilis qualitas denoīat ſubm̄ ſim pliciter. i. v'liter. vn̄ paſſio vt hic ſumit̄ eſt qua litas cito tranſiēs inferēs paſſionē vel illata a paſſione: vt rubedo ꝓueniēs ex verecūdia: ſed paſſibilis qualitas eſt qualitas inferens paſſio nē vel illata a paſſione hn̄s eſſe ꝑmanens. vn̄ oīs qualitas que infert paſſionē ſubiecto vel q̄ illata eſt a paſſione hȝ modum huiꝰ ſpeciei. vn̄ in iſta ſpē reponūtur oēs qualitates ſenſibiles vt omnis color: oīs ſonꝰ: oīs ſapor: oīs odor: ca liditas frigiditas: humiditas: ⁊ ſiccitas.

Quarta ſpēs qua litatis. Tertio ſciendum eſt ꝙ quarta ſpe cies qualitatis eſt forma ⁊ figura nō capiendo formā ꝓ altera ꝑte cōpoſiti ſicut eſt aīa. ſȝ ca piendo formā ꝓ figura qȝ idē eſt forma ⁊ figu ra: vt hic ſumitur forma. Figura tn̄ pōt capi du pliciter. vno mō ꝓ qualitate termīata. ⁊ tūc diffinitur: figura eſt q̄ termino vel terminis claudi tur. alio mō accipit̄ ꝓ diſpoſitione vel clauſio ne qualitatis q̄ certe nō eſt aliud ꝙ ordo ꝑtiuȝ ad totū locū vel ad ꝑtes loci. Et aduerte ꝙ ſub iſto mō qualitatis ponūtur oēs figure taȝ natu rales ꝙ artificiales. Vn̄ illō d̄r hr̄e iſtū modum q̄litatis qd̄ eſt diſpō ꝑtiū totiꝰ ad ꝑtes loci.

Arguitur ſic primo riſibilitas eſt naturalis potentia ⁊ non eſt qualitas: igitur. ¶ Secūdo ſic: potētia reſpectiue ſe hȝ ad actū ergo eſt in predicamēto ad aliquid ⁊ nō in iſto predicamento. ¶ Tertio ſic: figura eſt q̄titas ergo male dicitur ꝙ eſt qualitas.

Ad primuȝ dicitur ꝙ riſibilitas nō eſt potentia. ſed eſt quidam reſpectus apti tudinalis ad riſum. ¶ Ad ſcd̄m d̄r ꝙ potentia capit̄ dupliciter. vno mō ꝓ per ſe ſignificato ⁊ ſic eſt reſpectus ſeu ordo ad aliquem actum. et tunc eſt in predicamēto ad aliquid. alio modo capitur pro denoīato: ⁊ tunc eſt in predicamen to ſubſtantie ꝓprie. poteſt etiam capi pro abili tate vel facilitate que ineſt rei a natura ꝑ quā aliq̄d eſt potens ad exercendum ſuas operatio nes. ⁊ tūc eſt in ſcd̄a ſpecie qualitat[is]. ¶ Ad ter tium dicitur ꝙ figura nō eſt quantitas: ſed eſt ordo partium ad partes loci.

Qualia vero dicūtur q̄ ſm̄ hec de nomīatiue dicūtur vel q̄nolibet alit̄ ab his vt a grāmatica grāmaticꝰ a iuſticia iuſtꝰ. Vel quecūq̧ dicuntur ab aliqua qualitate nō denomīatiue eo ꝙ nomē nō ē impoſitū ipi q̄litati. vt curſor ⁊ pugillator. Et nota ꝙ cur ſor ⁊ pugillator dicūtur dupl'r. Vno modo dicunt̄ curſor ⁊ pugillator ab arte currēdi ⁊ pugillādi. ⁊ ſic ſunt in prima ſpē q̄litatis: qȝ iſte artes ſunt habitꝰ. Alio mō d̄r curſor nō ꝙ hēat artē currēdi. ſȝ quia hȝ naturaleȝ po tentiā ad actū currēdi: et pugillator nō ꝙ habeat artē pugillādi: ſȝ qȝ hȝ naturalē potentiā ad actū pugnan di. Et iſto mō dicūtur qualia ab iſt[is] naturalibꝰ potētijs ſed nō denoīati ue eo ꝙ noīa nō ſūt impoſita in iſtis naturalibꝰ potētijs a quibꝰ dicūtur qualia. Et ſic curſor ⁊ pugillator ſūt in ſcd̄a ſpē qualitatis. Alia aūt dicū tur qualia nō denoīatiue q̄n nomen eſt impoſitū qualitati ſm̄ quā d̄r q̄le ſed eam nō ꝑticipiāt ſm̄ illud nomē: vt ſtudioſus a virtute ⁊ ſic ſunt tres modi ſumādi quale a qualitate. Eſt aūt ꝯrietas in q̄litate: vt albedo ꝯtra riatur nigredini: iuſticia iniuſticie h' aūt nō eſt ꝓprium qualitati: qȝ nō cō uenit omni qualitati: figura enī non hȝ aliquod cōtrariū neq̧ aliquis me dius color: vt rubedo albedo. Et ſciē dum ꝙ ſi vnum contrariorum fuerit

quale reliquū erit quale vt iuſticia ē qualitas. ergo iniuſticia iuſtum eſt q̄le. ergo iniuſtum. Item qualitas ſuſcipit magis ⁊ minus. Dr̄ eñ iuſtꝰ magis ⁊ minus iuſtus. ⁊ albꝰ ⁊ grāmaticus: ſed hoc nō eſt ꝓprium qualitati: q: quadratū nō ſuſcipit magis neq₃ minꝰ neq₃ circulus neq₃ quadrāgulatio neq₃ circulatio. Itē ꝓpriū eſt qualitati ſm eā ſimile vel diſſimile dici: vt albus albo ſimil' dicitur: et iuſtus iuſto: albꝰ nigro diſſimilis dr̄.

Intelle- ctus diſ- finitiōis qualium

¶ Primo ſciendum eſt, q̄ diffinitio qualiū ſic eſt intelligenda. qualia dicūtur. i. ſunt q̄ ſ₃ hec id eſt ſm qualitatē vel abſtracta denoīatiue dicuntur vt albū ab albedine: nigrum a nigredine. Et aduerte q̄ duobꝰ modis ↄtingit q̄lia nō dici denoīatiue a qualitatibꝰ denoīatione ſupple proprie dicta q̄ eſt ſm vocē ⁊ ſignificationē ſimul: primo qñ illi qualitati nō eſt nomē impoſitum vt curſor ⁊ pugillator qñ ſunt in ſcd̄a ſpecie qualitatis. Scd̄o modo quādo concretum ⁊ abſtractum nō conueniūt in principio vocis vt ſtudioſus a virtute.

Sciendum ē ſecūdo q̄ prima proprietas q̄litatis eſt iſta q̄litati eſt aliq̄d ↄtrariū vt iuſticie ↄtrariat̄ iniuſticia. ⁊ caliditati frigiditas. ſ₃ nō eſt ꝓpria q̄rto mō: q: nō ↄuenit oībus qualitatibꝰ vt qualitatibꝰ quarte ſpēi: q̄a triangulo nihil eſt ↄtrariū neq₃ q̄litatibus ſcd̄e ſpēi. nec prime niſi capiat̄ ↄtrarietas large. Ex quo ſeq̄tur q̄ ſole qualitates tertie ſpēi ↄtrariantur capiēdo ↄtrarietatē ꝓprie q̄ eſt ſolum inter quattuor q̄litates p̄mas. Ex quo ſeq̄tur vlterius q̄ ſi vnū ↄtrarioꝝ fuerit quale reliquū erit quale. i. ſi vnum fuerit in predicamento q̄litatis etiam reliquum.

Sciendu₃ ē tertio q̄ ſecūda proprietas q̄litatis eſt iſta q̄litas ſuſcipit magis ⁊ minus vt aliq̄d dr̄ magis vel minꝰ albus. ⁊ pōt exponi duplr̄. ſ₃ p̄me intētionaliter ⁊ ſcd̄e vt aliās viſum eſt. Sed tertia ꝓprietas q̄litatis eſt. ꝓprium eſt qualitati ſm eam ſimile vel diſſimile dici vt ſm albedinē aliq̄d dr̄ ſimile: ⁊ deb₃ capi h' ſcd̄m vt dicit circūſtantiā vel habitudinē fundamētū. ita q̄ eſt ſenſus q̄ q̄cquid dr̄ ſimile vel ei ſimile dr̄ tale ſm q̄litatē ſupple fundamētaliter ⁊ debēt accipi ſimile ⁊ diſſimile: vt dicūt aptitudinē ⁊ nō actū. vñ ſimilitudo eſt rerū differentiū eadem q̄litas ſupple in ſpecie ſed diſſimilitudo eſt rerum differentium diuerſa qualitas ſupple in ſpecie ſpecialiſſima.

Primo arguitur quale eſt propriū queſitiuum huiꝰ p̄dicamēti: ergo nō eſt p̄dicamentū. ¶ Scd̄o ſic: ſm humanitatē dicimur ſimiles ⁊ tamē nō ē qualitas: igit̄. Tertio ſic: ſm ſimilitudinē dicimur ſimiles: ḡ nō ſm q̄litates

Ad primu₃ dr̄ q̄ quale capitur dupliciter: vno modo ſincathegorematice ⁊ ſic eſt tñ queſitiuū: alio modo cathegorematice ⁊ ſic eſt p̄dicamentū. ¶ Ad ſcd̄m dr̄ q̄ licet ſm hūanitatē dicamur ſimiles capiēdo ſimilitudinem large nō tñ ꝓprie. ¶ Ad tertium dr̄: q̄ lic₃ ſm ſilitudinē formaliter dicamur ſil'es. tñ ſm q̄litatem fundamentaliter dicimur ſimiles.

Actio eſt ſm quā in id quod ſubijcitur agere dicimur: vt ſecans aliq̄s dr̄ agere in eo quod ſecat: vñ ſectio eſt actio ⁊ ſm ſectionē agit ſecās in eo quod ſecat: ⁊ ꝑcuſſio ē actio. Proprium actionis eſt ex ſe īferre paſſionē. Recipiūt aūt agere ⁊ pati ↄtrarietate₃. Calefacere eñ eſt cōtrariū ei quod eſt frigidū facere: ⁊ delectari eſt cōtrarium ei quod eſt triſtari. Recipiunt agere ⁊ pati magis ⁊ minus: calefacere eñ magꝭ ⁊ minꝰ dr̄. et calefieri dr̄ magis ⁊ minꝰ: ⁊ ſimiliter delectari et triſtari. Paſſio eſt effectꝰ illatioq₃ actionis: vt calefieri infert̄ ex calefacere ⁊ efficit̄. Proprium aūt paſſionis eſt primo inferri ex actione. Itē paſſio nō eſt in agēte ſed in patiēte. De reliq̄s vero que prius dicta ſunt mō ſufficiāt: que ſequunt̄ de alijs quattuor p̄dicamētis nō ſunt data a petro hyſpano. Quando eſt quod ex adiacentia t₃is in re tꝑali derelinq̄tur vt hodie eē cras fore. Item duplex eſt qñ: ſc₃ ſimplex ⁊ cōpoſitum ſicut duplex eſt tempus. Item tres ſunt ꝓprietates quando. Prima eſt q̄ quādo nō ſuſcipit magꝭ neq₃ minꝰ. Secūda eſt q̄ quando nihil eſt cōtrarium. Tertia eſt q̄ qñ eſt in omni illo quod icipit eſſe in tēpore

¶ Primo ſciendū eſt q̄ poſtq̄ determiatu₃ eſt de quattuor primis predicamētis. nūc determinandū eſt de ſex vltimis q̄ nō ſunt niſi reſpectꝰ extrinſecꝰ aduenientes. vñ diffinitio actionis ſic eſt intelligēda. actio eſt reſpectꝰ ipſius agentis ad paſſum quo agēs dr̄ formaliter agens. ⁊ dr̄ notanter formaliter: q: effectiue agēs dr̄ bene agere aliquo alio mō vt ignis effectiue dr̄ agere calorē. ſed formaliter dicitur agere actione. ſed diffinitio paſſionis eſt ſic intelligenda. paſ

Actio diffinit[illegible]

ſio eſt reſpectus extrinſecus ipſius patiētis ad agens: vt calefieri vri. Ex quo ſequit̄ ꝙ termini ſignificantes actus potentiarū anime non ſunt in iſtis predicamentis quia nō importāt reſpectus. ſed qualitates ſub mō tamē grāmaticali actionis vel paſſionis vt videre ꝛc.

Prima ꝓprietas actionis. Sciendū eſt ſecūdo ꝙ prima proprietas actiōis eſt ꝙ ꝓpriū eſt actioni ex ſe. i. ipſa mediante inferre paſſionē et hoc exponendo prime intētionaliter. ſ3 logicaliter exponitur ſic ꝙ a ꝓpōe in qua ponitur verbū de genere actionis ad ꝓpoſitionē in qua ponit̄ verbū de genere paſſiōis eſt bona ꝯña: vt bene ſequit̄ ignis calefacit aquā. ergo aqua calefit ab igne. Secūda Secūda ꝓprietas agere ꝛ pati ſuſcipiunt ꝯtrarietatem vt calefacere ꝯtrariatur huic quod eſt frigefacere et calefieri huic qd̄ eſt frigefieri. Tertia. Tertia ꝓprietas. actio ſuſcipit magis et min⁹. vt calefacere dicit̄ magis ꝛ min⁹ calefacere ꝛ debēt intelligi iſte ꝓprietates nō primo: ſ3 ſolū mediante qualitate quā cōnotant. Sed ipſius paſſionis ſunt due ꝓprietates. Prima. propriū eſt paſſioni inferri ex actione vt calefieri mediante calefacere Secunda ꝓprietas. paſſio nō eſt in agente. ſed in patiente.

Quando ē duplex. Tertio ſciendu3 eſt ꝙ diffinitio de quando ſic eſt intelligenda. Quādo ē reſpect⁹ extrinſecus rei tēporalis ad tempus vel ad aliquid tēporis. Ex quo ſequitur ꝙ ibi nō diffinit̄ quādo predicamentū: ſed qñ paſſiuu3. quod eſt ſpecies eius. vnde qñ eſt duplex. ſ. actiuū et paſſiuū. quādo actiuū eſt reſpectus ipſius temporis ad rem temporalē: ſed paſſiuū eſt reſpectus rei tēporalis ad tempus: ꝛ nullū iſtoꝝ eſt ꝑdicamentū. Sed qñ cōe ad iſta duo et ipſius qñ ſūt due proprietates. Prima ꝙ nō habet ꝯtrarium vt hodie nihil eſt ꝯriū. Scd̄a eſt ꝙ qñ nō ſuſcipit magis et min⁹. vt hodie nō dicit̄ magis qñ ꝙ cras et ſic de alijs et eius gña ſupplentur per iſta eſſe fore fuiſſe. ſed ſpecies ſupplentur ꝑ iſte in hora in die in anno. et indiuidua ꝑ iſta in hac hora in hac die: ꝛ oīa illa ſunt in iſto predicamēto per que conueniēter reſpondetur ad interrogationē factā ꝑ qñ vt cras hodie.

Arguitur primo ꝯria non poſſunt ſimul verificari de codē ſ3 calefacere ꝛ frigefacere verificant̄ de eodem puta de aqua tepida igit̄. ¶ Secundo ſic. paſſio eſt ſpecies qualitatis: ergo nō eſt vnū predicamentum. ¶ Tertio ſic. nullum ſincathegorema eſt predicamentu3 ſed qñ eſt ſincathegorema: igitur.

Ad primū dicit̄ ꝙ cōtraria ꝗ̄tum ad gradus intenſos non poſſunt de eodem verificari. tamen bene ꝗ̄tum ad gradus remiſſos Ad ſecundū dicitur ꝙ paſſio equiuoce eſt predicamentū et ſpecies qualitatis. Ad tertium dicitur ꝙ l3 qñ vt eſt vnū ꝗ̄ſitiuū ſit ſincathegorema nō tamē vt eſt vnū predicamentum.

Vbi diffinitio. Vbi eſt circūſcriptio corporis locati a loci circūſcriptione procedēs vt in eccleſia eſſe i foro eſſe. Et diuiditur vbi. q2 quoddam eſt vbi ſimplex: et eſt illud qd̄ a ſimplici loco ꝓcedit vt eſt locus punctoꝝ. Et quoddā eſt vbi cōpoſitu3. ꝛ eſt illud quod a loco ꝯpoſito procedit. Proprietates vbi ſunt due. Prima eſt ꝙ vbi nihil eſt cōtrariū. Secunda eſt ꝙ vbi nō ſuſcipit magis neq3 min⁹. hoc eſt vbi nō recipit intentionē et remiſſionē. Poſitio eſt quedā ꝯtiū ſitus et gñatōis ordinatio: vt ſeſſio ſtatio ꝛ ſic d̄ alijs. Itē tres ſunt ꝓprietates poſitionis. Prima eſt ꝙ pō nō habet cōtrariū. Secūda eſt ꝙ poſitio nō ſuſcipit magis neq3 minus. Tertia eſt. ꝓpriū ē poſitioni ſubſtantie ꝓxime aſſiſtere. Habit⁹ eſt corporū et eoꝝ que circa corpus ſunt adiacētia vt tunicatū eſſe loricatū eē. Et ſūt tres ꝓprietates ei⁹. Prima ē ꝙ hit⁹ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. vt eques ē armatior pedite. Scd̄a eſt ꝙ habit⁹ nō habet ꝯtrariu3. Tertia ē ꝙ habitus ſemper ē in plurib⁹. ſ. i habēte ꝛ in habito.

¶ Sciendū eſt ꝑmo ꝙ diffinitio vbi eſt ſic intelligenda vbi ſupple paſſiuū ē reſpect⁹ extriſec⁹ ipſi⁹ rei locate ad locū. i. ad ſupficiē corpis continentis ipſum. Ex quo ſequitur ꝙ ibi non diffinitur vbi quod eſt predicamentum: ſed vbi paſſiuum. Ex quo ſequitur ꝙ duplex eſt vbi. ſ. actiuū ꝛ paſſiuū. vbi actiuū eſt reſpect⁹ ipſi⁹ loci ad rem locatā: ſ3 vbi paſſiuū eſt reſpect⁹ rei locate ad locū. ꝛ nullū iſtoꝝ eſt ꝑdicamentu3 vbi ſ3 vbi cōe ad vtrūq3. ¶ Et aduerte ꝙ eius ꝓprietates nō ſunt bene poſite in textu. nā vbi ſuſcipit magis ꝛ min⁹ ꝛ h3 ꝯriū cū ſit ꝑ ſe termin⁹ mot⁹. vñ gña ſubalterna eius ſunt ſurſum deorſum ſpēs ſunt in domo in camera. indiuidua ſunt in hac domo in hac camera. ꝛ queſitiuū huius predicamenti eſt vbi ſincathegorematice captum. Situs ꝓprietas

Sciendu3 eſt ſecundo ꝙ diffinitio ſit⁹ vel pōnis ſic eſt intelligēda. ſit⁹ ē reſpect⁹ ꝑtiu3 toti⁹ ad ptes loci. ꝛ ei⁹ ſunt due ꝓprietates Pria ſit⁹ nō h3 ꝯriū: q2 hoc maxime eēt ſedere et ſtare. ſ3 hoc nō: q2 eadē rōne moueri ꝯrīaret̄ ad l3 ſtare qd̄ eſt impoſſibile. q2 tūc vni vnu3 eſt cōtrariū. Scd̄a ꝓprietas ſit⁹ nō ſe ſucipit magis neq3 min⁹: vt aliqs nō dicitur magis vel min⁹ iacere et ei⁹ genera ſubalterna ſunt pō ignata et pō acquiſita ſituari ſurſum et ſituari deorſum. et eius ſpēs ſunt ſtare ſedere. ꝛ indiuidua ſunt ſtare ſortis et ſedere platonis. ꝛ ei⁹ queſitiuum

eſt quomodo eſt hoc ſituatum.

Sciēduȝ eſt tertio ꝙ diffinitio habit⁹ eſt ſic intelligēda. habit⁹ ē reſpect⁹ extrinſec⁹ coꝝ que ſunt circa corp⁹ ad ipm corp⁹. ita ꝙ tunice applicate corpi ad ipm corp⁹ eſt reſpect⁹ extrinſecus qui vocat̄ habit⁹ ꝑdicamentuȝ et ei⁹ ſunt due ꝓprietates. Pria habitus ſuſcipit mag' ⁊ minus vt aliquis dicitur magis et min⁹ armatus. Secunda proprietas. ꝙ habitus non habet contrarium capiendo proprie cōtrarietatē. et eius genera ſubalterna ſunt habitus partis ⁊ habit⁹ totius et armatum eſſe: veſtitū eſſe ſunt ſpecies ſpecialiſſime et indiuidua ſunt armatio ſortꝭ armatio platonis. et eius queſitiuum eſt quō eſt hoc habituatū.

Arguitur ſic primo. vbi eſt vnū ſincathegorema queſitiuum predicamenti vbi. ergo non eſt vnum predicamentum. ¶ Secundo ſic. poſitio eſt differentia quantitatis. ergo non eſt predicamentum diſtinctum ab alijs. ¶ Tertio ſic. habitus. eſt ſpecies qualitatis. ergo non eſt vnū predicamentū diſtinctum ab alijs.

Ad primū dicitur ꝙ vbi poteſt capi dupliciter. vno modo ſincathegorematice: et ſic eſt vnum queſitiuum predicamenti vbi. alio modo capitur cathegorematice et ſic eſt vnum predicamentū. ¶ Ad ſecūduȝ dicitur ꝙ poſitio poteſt capi dupliciter. vno modo pro ordine ſeu reſpectu partiū totius ad ipſum totum. et ſic ē differentia accidentalis. alio modo poteſt capi pro reſpectu partium totius ad partes loci. et ſic eſt predicamentum. ¶ Ad tertiuȝ dicitur ꝙ habitus capitur dupliciter. vno modo pro qualitate de difficili mobili a ſubiecto et ſic eſt ſpecies qualitatis. alio modo pro reſpectu eorum que ſunt circa corpus ad ipſum corpus ⁊ ſic eſt vltimum predicamentum.

Tertius.

Oppoſitorum diuiſio

Dicitur autem alterum alteri opponi quadrupliciter. Oppoſitorum enim quedaȝ ſunt relatiua: vt pater et filius duplum ⁊ dimidiū. Quedam ſunt priuatiue oppoſita: vt priuatio et habitus viſus et cecitas auditus ⁊ ſurditas. Alia ſunt contrarie oppoſita: vt album et nigrū. Alia ſunt contradictorie oppoſita: vt ſedere non ſedere. Que autem ſunt relatiue oppoſita dictum eſt in capitulo de relatione. Contraria ſunt quecūqꝫ ſub eodeȝ genere poſita maxime a ſe inuicem diſtant mutuo ſe expellunt: et eidem ſuſceptibili viciſſim inſunt a quo mutuo ſe expellunt niſi alteruȝ inſit a natura: vt albedo in cigno: ⁊ nigredo in coruo et ethiopi. caliditas aūt nō eſt in igne vt accidens in ſubo immo vt ſubſtātiale in eo cuius eſt ſubſtātiale ſicut ſunt q̄dā que cadunt in diffinitione alicui⁹ nō ſm̄ predicationem: ſed poti⁹ vt principium. vt punct⁹ in diffinitione linee. vnitas in diffinitione numeri. et iſte modus eſſendi in continetur ſub quarto modo ſm̄ quem vnaqueqꝫ pars diffinitionis ē in ſuo diffinito. et ſic ignis nō ē ſubȝ caliditatis ſȝ materia ignis ē ſubm ei⁹ hec enī ſuſceptibilis ē caliditatis: et frigiditatis. vnde caliditas ē in materia ignis vt in ſubiecto: in igne vero non vt in ſubiecto: ſed vt ſubſtātiale in eo cuius eſt ſubſtantiale. Priuatiue oppoſita ſūt que hn̄t fieri circa idem ſubiectū ordine irregreſſibili ⁊ tempore determinato a natura. Ordine irregreſſibili. dico qꝛ ab habitu in priuationeȝ deuenire poſſibile eſt ſȝ nō econuerſo: impoſſibile enim eſt a priuatione in habitū regreſſum fieri vt viſus ⁊ cecitas habent fieri circa oculum. a viſu autē deuenire in cecitatē poſſibile eſt ſȝ nō econuerſo.

¶ Primo ſciendū ē ꝙ poſtq̄ determinatū eſt d̄ predicamētis. hic ꝯñr determinandū eſt de poſtpredicamentis. vn̄ poſtꝑdicamentū eſt quōdam documentū valēs a poſteriori h̄ndā ꝑdicamentorū cognitionē et ſunt qnqꝫ. ſ. oppoſitio. prius. ſimul. motus. et habere. Et pri⁹ determinādu eſt de oppoſitiōe nō quidā ꝯplexa ſȝ incōplexa et ei⁹ ſunt q̄tuor ſpēs. ſ. relatiua: ꝯria: ꝑuatiua et ꝯdictoria. vn̄ oppō relatiua eſt repugnantia relatiui ad correlatiuū que de eodē et reſpectu eiuſdē verificari nō pn̄t. vt pater ⁊ fili⁹ que d̄ eodem et reſpectu eiuſdē verificari nō pn̄t ſȝ bene reſpectu diuerſoꝝ. Ex quo ſequit̄ ꝙ nō omne relatiuū et correlatiuū opponunt̄ relatiue ſȝ ſolū que de eodē reſpectu eiuſdē verificari nō pn̄t.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ diffinitio cōtrarioꝝ ē ſic itelligēda ꝯria ſunt q̄ ſub eodē gn̄e poſita ſunt ⁊ maxime differūt: nata ſunt ſucceſſiue ineſſe eidē ſubo niſi alteꝝ illoꝝ inſit a nat̄a a quo nata ſunt ſe mutuo expellere. Et dicitur notanter niſi alterū illorū inſit a natura quia ſi alterum inſit a natura non oportet ꝙ naturaliter poſſint ſe expellere. licet tamen ſint ſemper nata ſe expellere iō nō eſt magna neceſſitas ponere illam particulam niſi alteꝝ inſit a natura.

et ſunt duplicia ſcꝫ mediata ⁊ īmediata. mediata inter que mediat aliq̇d eiuſdē generis cū extremis: vt albū nigrū inter que mediat rubeum et multi alij colores. ſed īmediata ſunt inter q̄ nō mediat aliq̇d eiuſdē generis: vt inter ſanū et egrū nō mediat aliquid eiuſdē generis cum
Contraria ſunt duplicia
extremis: ⁊ neceſſe eſt ſupple alterū iſtoꝝ naturaliter ineſſe ſuo ſuſceptibili: ſꝫ mō īmediate vt nō eſt neceſſe hoīem eſſe albū vel nigrum.

Sciendum eſt tertio ꝙ priuatiue
Que ſūt priuatiue oppoſita
oppoſita ſunt que habēt fieri circa idē ſubiectū ordine irregreſſibili ⁊ tpe determīato a natura vt viſus ⁊ cecitas. Et dr̄ notāter circa idē ſubiectum: ideo viſus ⁊ ſurditas non ſunt priuatiue oppoſita: quia non habent fieri circa idē ſubm̄. Et dr̄ notāter ordine irregreſſibili ꝓpter priuatonē impfectā q̄ ſolū negat actū ⁊ nō diſpoſitionem ad actū: vt quies reſpectu motus: ⁊ a tali bene pōt fieri regreſſus: ſed non a pfecta priuatione q̄ negat actū ⁊ diſpōnem ad actū vt cecitas. ¶ Dicitur notāter tpe determinato a natura: quia catulus ante nonum diē nō dicitur neqꝫ cecus neqꝫ videns: quia non habet tempꝰ determinatum. ſed cōtradictoria ſunt que opponunt̄ ſm affirmationē ⁊ negationē: vt hō nō hō. et ipā abſolute ſumpta nō poſſunt verificari de aliquo ſupple copulatiue: qꝛ diſiunctiue de quolibet conceptibili poſſunt verificari.

Arguitur primo ſic. cauſa ⁊ effectus ſunt relatiue oppoſita: ⁊ tn̄ reſpectu eiuſdē poſſunt verificari de eodē. ¶ Scd̄o ſic. rubedo verificatur de aliquo: ergo ⁊ cōtraria. cōſequentia pꝫ: quia medij colores cōponūtur ex extremis coloribꝰ: ergo ibi erit mediꝰ color et extrema etiā. ¶ Tertio ſic. albū ⁊ nō albū ſunt cōtradictoria: ⁊ tn̄ diſiunctum ex ipſis non verificat̄ de quolibet: quia illa non eſt vera homo per ſe eſt albus vel non albus.

Ad primū dicitur ꝙ licet cauſa ⁊ effectus ſm diuerſa genera cauſarū poſſint de aliquo verificari reſpectu eiuſdē: nō tn̄ ſm idē genus cauſe. ¶ Ad ſcd̄ꝫ dr̄ ꝙ medij colores nō dicūtur ideo medij eo ꝙ ꝯponātur ex extremis coloribꝰ: ſed qꝛ habēt maiorē ꝯuenientiam cū extremis ꝙ̄ extrema inter ſe. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ licet cōtradictoria abſolute capta nō poſſint verificari neqꝫ falſificari de eodē: tamē bene ſūpta cum aliqua determinatione. vt cum iſta determinatione per ſe vel neceſſario.

Prius dicit̄ quadrupliciter. primo mō ⁊ ꝓprie aliquid dr̄ priꝰ altero ſm tp̄s put aliquis dr̄ ſenior ⁊ antiq̇or altero ſicut hō habēs trigīta annos dr̄ prior homie h̄nte viginti annos. Scd̄o mō aliq̇d dr̄ priꝰ a quo nō conuertit̄ ſubſiſtēdi ꝯn̄a: vt vnū eſt priꝰ duobꝰ. Duobꝰ eni exiſtētibꝰ mox ꝯn̄s eſt vnū eſſe: vt ſi duo ſunt vnum eſt ⁊ nō ecōuerſo. Tertio mō dr̄ prius ſm ordinē quēdam: vt in diſciplinis principia priora ſūt cōcluſionibꝰ ⁊ in grāmatica littere ſunt priores ſillabis. ⁊ et in orōne ꝓemiū eſt priꝰ narratiōe. Quarto mō priꝰ dr̄ qđ meliꝰ eſt ⁊ honorabilius. Cōſueuerūt eni plurimi hoīes honorabiliores ⁊ magis dilectos apđ ſe dicere priores. ꝑter hos quattuor modos iā dictos eſt vnꝰ alter modꝰ prioris. Eoꝝ que cōuertuntur ſm eēndi ꝯn̄am ⁊ alteꝝ eſt quodā mō cā alteriꝰ: ⁊ hoc mō aliq̇d dr̄ priꝰ altero natura: vt res eſt cā veritatis orōnis de ſe facte: vt hoīem currere ꝯuertit̄ cū hac orōne hō currit. Et ſi hoīem currere ſit veꝝ hec eſt v̄a hō currit ⁊ ecōuerſo. Res aūt eſt cā veritatꝭ orōnis de ſe facte ⁊ nō ecōtra. Ab eo eni ꝙ res eſt vel nō eſt oratio dicitur vera vel falſa. ergo hec res hominē currere prior eſt hac orōne hō currit. ¶ Simul dicit̄ tribus modis. Primo mō dr̄ ſimul quoꝝ generatio eſt in eodē tpe. ⁊ neutrū ē priꝰ neqꝫ poſteriꝰ. ⁊ hec dicūtur ſimul tēpore. Scd̄o mō dicūtur ſimul quecūqꝫ cōuertūtur ⁊ neutrū eſt cauſa alterius: ſicut q̇libet relatiua: vt duplū ⁊ dimidiū: pater ⁊ filius: ⁊ ſic de alijs. Tertio mō dicūtur ſimul que equaliter cōdiuidūt aliqđ genꝰ vt hō equꝰ leo: ⁊ ſic de alijs q̄ cōdiuidūt hoc genus aīal. ⁊ ſilr̄ dr̄ diuidēs aliqđ genꝰ dicūtur ſimul: vt rōnale irrōnale ⁊ ſic de alijs. Iſti aūt duo vltimi modi dicūtur ſimul natura. primꝰ aūt modꝰ dr̄ ſimul tp̄e. ¶ Motꝰ ſex ſunt ſpēs ſcꝫ generatio: corruptio: augmētatio diminutio: alteratio: ⁊ ſm locū mutatio. Generatio eſt progreſſio de non eſſe ad eſſe. Corruptio eſt progreſſio ab eſſe ad non eſſe. Augmentatio eſt ꝑtiſtēs q̄ttitatis maioramentū. diminutio ē ꝑtinētꝭ q̄ttitatꝭ minoramētū Alteratio ē mutatio a contraria qua

litate in cōtrariā qualitatē vel in me-
diā: vt cum aliquid permutatur ab al
bedine in nigredinē vel in medios co
lores. Motus ſm locu eſt mutatio
de vno loco in alterū. motus autē ſm
locū ſex ſunt ſpēs ſiue differētie. ſcilꝫ
ante: retro: ſurſum: deorſum: dextruꝫ:
et ſiniſtrum. Ad oēs aūt has partes
fit mot9. Habere dicitur multis mo-
dis. Primo mō dr̄ habere aliquā qua-
litatē vt diſciplinā aut virtutē. Secū
do mō dr̄ habere ꝗtitatē vt magnitu
dinē. vt bicubitū tricubitum. Tertio
mō dr̄ habere ea que circa corp9 ſūt
adiacētia: vt veſtimentū ꝛ tunicam.
Aut circa mēbrum vt in manu anulū
Et habit9 iſto tertio mō ſumptus eſt
vnū de decē predicamētis: ꝛ diffinit̄
ſic. Habitus eſt corporum et coruꝫ q̄
circa corpus ſunt adiacētia: vt eſt ar
matio vel caligatio. ꝛ ſimiliter fingā
tur noīa in alijs ſm adiacentiā illam.
hec enī dicuntur habere illa vero ha
beri. Quarto modo dicit̄ habere mē
brum vt manū aut pedē. Quinto mo
do dicitur habere ſicut cōtinēs cōtē-
tum: vt lagena vinū aut modi9 grana
tritici. Sexto mō dicitur habere poſ
ſeſſionē vt domū aut agrum. Septi-
mo modo dicitur habere vxorem et
de hoc modo dicit ariſtoteles ꝙ iſte
modus eſt alieniſſimus in eo quod ē
habere propter hoc ꝙ vir habēs vxo
rem etiam habet̄ ab ea. vinculuꝫ enī
matrimonij indiſſolubiliter ligat vtrū
ꝗ. Et dicit ꝙ forte alij modi appare
bunt in eo quod eſt habere. Sed q̄ cō
ſueuer̄t dici pene oēs enūerati ſunt.

¶ Sciendum eſt primo ꝙ ſecundum poſtpre-
dicamentū eſt prius eſt. et valet ad cognoſcen-
dum qualiter genus ſpecies ꝛ indiuiduū ſe ha-
bent ſm prius et poſteri9. Et eius ſunt quinꝗ
modi. Primus modus eſt prius tempore cuius
duratio vnius precedit durationem alteri9. Se
cūdus modus eſt prius natura a quo nō ꝯuerti
tur ſubſiſtendi cōſequentia. i. a cuius antecedē
te deck ſecundo adiacente. ad ꝯſequēs de eſt
ſecundo adiacente nō valet conſequētia vt non
ſequit̄ animal eſt ergo homo eſt. idō animal eſt pri9
natura homine et qḋlibet ſuperius ſuo inferio
ri. Terti9 modus eſt prius ordine a quo ſm de
bitū ordinē fit inceptio ſm quē modū partes ꝓ
cedunt totū et littere ſillabas. Quartus mod9
eſt pri9 honore q̄ ꝓfertur alio in honore. Quīt9
mod9 eſt ꝑus naā a quo ꝯuertit̄ ſubſiſtēdi ꝯñā
vt vnū eſt cauſa alteri9 ꝛ illḋ qḋ eſt cauſa alteri9
eſt prius natura. vt ita eſſe in re ꝛ ꝓpoſitio vera
cōuertunt̄ ꝛ vnū eſt cauſa alterius ſcꝫ ita eſſe in
re. Et aduerte ꝙ per prius intelligitur poſteri9
cum ſint oppoſita ꝛ dicit̄ tot modis ſicut prius.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ tertium
poſtpredicamentū eſt ſimul qḋ valet ad cogno
ſcendum vnā ꝓprietateꝫ ad aliquid. Et dicitur
tripliciter. ſ. generatiōe quoꝝ duratio vnius nō
precedit neꝗ preceſſit durationem alteri9. Se
cūdo mō natura a quo cōuertit̄ ſubſiſtēdi ꝯñā.
vt vnū nō eſt cauſa alterius. vt relatiua ꝛ ſua
correlatiā. Tertio mō natura diuiſionis q̄ op
poſito mō diuidit aliqḋ totū vt due dr̄ie diuidē
tes aliqḋ gen9 vt rōnale ꝛ irrationale. Sꝫ quar
tum poſtpredicamētum eſt motus q̄ valet ad
cognoſcendum ſextam ꝓprietatem ſubſtantie
et eius ſunt ſex ſpecies. ꝛ hoc capiendo motum
large pro omni mutatione ſiue ſucceſſiua ſiue
inſtantanea ꝛ iſte ſpecies patent in textu.

Sciendū eſt tertio ꝙ quintū poſt
ꝑdicamentum eſt habere qḋ valet ad cognoſcē
dum q̄liter habit9 eſt ſpēs qualitatis. ꝛ q̄liter
eſt ꝑdicamentū vltimū ꝛ qualiter eſt poſtꝑdica
mentū. Et dr̄ ſeptē modis. Primo mō dr̄ habe
re affectū. i. qualitatē. ſcḋo mō dr̄ habere ꝗtuꝫ
id eſt ꝗtitatē. tertio mō dr̄ habere veſtimentū
id eſt tunicā vel pileū. quarto mō dr̄ hr̄e mēbrū
vt caput vel pedē. quinto mō dr̄ habere ꝯtentū
vt lagena hꝫ vinum. ſexto mō dicit̄ habere poſ
ſeſſionē vt agrū vel pratū. ſeptimo mō dr̄ habe
re vxorem. ꝛ iſte modus eſt alieniſſim9: q: ſicut
vir hꝫ vxorem ita vxor hꝫ viruꝫ. Et aduerte ꝙ
iſti modi reducūt̄ ſūt in illo ꝑdicamēto in quo
ſunt habita etiā ibi non reponūtur oīs modi
habere. ſed ſolū illi q̄ valent ad cognitionē pre
dicamentorum habendam.

Arguitur ſic non ſequitur iſta eſt
in re ergo ꝓpō eſt vera: q: pōt ita eſſe in re ꝛ tamē
nulla erit ꝓpō. Scḋo ſic: cōdempſatio rarefa-
ctio ſunt motus: ergo erūt plures ſpēs ꝗ ſex. Ter
tio ſic: habitus eſt ꝑdicamentum: ergo non eſt
poſtpredicamentum.

Ad primuꝫ dicitur ꝙ licet nō ſeq-
tur eſt ita in re: ergo ꝓpoſitio formaliter eſt ve
ra. tñ bñ ſeqtur ita eſt in re ergo ꝓpoſitio formali-
ter vel obiectiue eſt vera. i. cā quare ꝓpoſitio
pōt eſſe vera. Ad ſcḋm dr̄ ꝙ cōdempſatio ꝛ ra-
refactio intelligunt̄ ꝑ loci mutationē imo ſunt
motus locales. Ad tertiū dicit̄ ꝙ habit9 capit̄
dupl'r. vno mō generaliter vt cōprehēdit ſub ſe
oēs modos habitus. ꝛ ſic eſt poſtꝑdicamentū.
alio modo ſpecialiter ꝓ vno modo habendi et
ſic bñ eſt ꝑdicamētū vltimū vt etiā ſpēs q̄litatis

¶ Tractatus quartus.

Propoſitio eſt oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo. Terminꝰ eſt in quē reſoluit̄ ꝓpoſitio vt in ſubiectū ⁊ in p̄dicatū. Dici de oī eſt qn̄ nihil ē ſumere ſub ſubiecto de quo nō dicatur p̄dicatū. vt ois hō currit. hic curſus p̄dicat̄ de hoīe ⁊ nihil eſt ſumere ſub hoīe de quo nō dicat̄ curſus. Dici de nullo eſt qn̄ nihil eſt ſumere ſub ſubiecto a quo non remoueat̄ p̄dicatum: vt nullus hō currit. hic curſus remouet̄ ab oīni hoīe ⁊ nihil ē ſumere ſub hoīe a quo nō remoueat̄ curſꝰ

Iſte eſt quartus tractatꝰ in quo videndum eſt de formatione ſillogiſmoꝝ cathegoricoꝝ. cuiꝰ ſubiectuȝ d̄r eſſe ſillogiſmꝰ ſimplr̄ dictꝰ. i. nō ɔtractꝰ ad aliquam materiā. ſ. ad neceſſitatē cuiōi eſt ſillogiſmus demōſtratiuꝰ vel ad ꝓbabilitatē cuiōi eſt ſillogiſmꝰ dialeticus. ⁊ ad eiꝰ paſſionē q̄ eſt concludere vlr̄ ⁊ ꝑticulariter affirmatiue vl̄ negatiue. ¶ Et ſi qs dicat ſillogiſmꝰ ſimplr̄ eſt q̄d cōplexū: g̊ nō eſt ſubm huiꝰ ſcie. Rn̄det̄ ꝙ ſillogiſmꝰ pōt capi duplr̄. vno mō ꝓ per ſe ſignificato ſeu ſcd̄e intētionaliter ⁊ ſic eſt q̄d cōplexū q: eſt vnū intentionale qd̄ attribuit̄ ſillogiſmo cathegorico mētali vocali vel ſcripto. alio mō pōt capi ꝓ denoīato ſeu prime intētionalr̄: ⁊ ſic nō eſt aliud ꝙ ſillogiſmꝰ mētal̄ vocalis vel ſcriptus ⁊ ſic ē bene quid complexum: ⁊ ſic non eſt ſubiectum in hac ſcientia.

Propoſitionis diffinitio.

Sciendum eſt ſcd̄o ꝙ diffinitio propoſitionis ſic eſt intelligēda. ꝓpō ſupple cathegorica ſimplicꝰ qualitatis eſt orō in qua formaliter vel equalēter vnit̄ p̄dicatum materiale cū ſubo mediāte copula verbali affirmatiua vl̄ negatiua. Ex qua diffinitione ſeq̄tur q̄dam diuiſio ꝓpoſitionis cathegorice ſimplicis q̄litatis ſcȝ ꝙ ꝓpōnum cathegoricaꝝ ſimplicis q̄litatis q̄dam eſt affirmatiua ⁊ q̄dam negatiua vt viſū eſt in p̄mo tractatu. Et d̄r notāter cathegorica ad remouendū ypotheticā de qua nō eſt hic ad ꝓpoſitū cū nō poſſit eē ps ſilli cathegorice de quo ē hic ad ꝓpoſitū ⁊ d̄r q̄litat̄ ſimplicꝭ ad remouēdū ꝓpōnē ſimplicꝰ q̄litatꝰ. ſȝ diffinitio termi ē ſic itelligēda. Terīnꝰ eſt in q̄ ꝓpō cathegorica nata eſt reſolui tanꝙ̄ in ſubm ⁊ p̄dicatum et capit̄ ibi terminꝰ ꝓ oīni illo qd̄ ſignificatiue ſumptū pōt eſſe ſubm vel p̄dicatū ꝓpōnis ſiue ſit complexum vel incomplexum: ⁊ nō capitur hic large pro omni illo quod nō eſt propoſitio: quia tunc copula eſſet terminus.

Tertio ſciendū eſt ꝙ duplex eſt dici de oīni. ſ. dici de oīni prioriſticū ⁊ poſterioriſticuȝ. vn̄ dici de oīni prioriſticū eſt qn̄ nihil eſt ſumere ſub ſuo ſubiecto de quo nō denotet̄ dici p̄dicatum ſiue vere ſiue falſe. Sed dici de oīni poſterioriſticū ē qn̄ nihil ē ſumere ſub ſubiecto de quo vere nō dicat̄ p̄dicatū ꝓ qualibȝ dn̄a tēporis vt hō eſt aīal. Tn̄ aduerte ad hoc ꝙ aliqua ꝓpō ſit de oīni prioriſtico req̄ritur ꝙ ſub ſubiecto fiat diſtributio tam in termīo ꝙ̄ extra terīn. Ex quo ſeq̄tur ꝙ ꝓpoſitio vl̄is in plus ſe hȝ ꝙ̄ ꝓpō de oīni. Aduerte etiam ꝙ ſicut duplex eſt dici de oīni. ita etiā duplex eſt dici d̄ nullo. ſ. prioriſticū ⁊ poſterioriſticum. ¶ Aduerte etiam ꝙ ad hoc ꝙ ſit bonꝰ ſillogiſmꝰ cathegoricus de medio cōi req̄ritur ꝙ altera p̄miſſaꝝ ſit de oīni vel de nullo ⁊ nō ſufficit ꝙ ſit vl̄is. ⁊ per hoc ſoluuntur multi paralogiſmi.

Dici de omni eſt duplex

Arguitur primo iſta ꝓpō ſortes eſt vel nō aſinꝰ eſt ꝓpō ⁊ tn̄ diffinitio ꝓpōnis ſibi nō ɔuenit: igit̄. ¶ Scd̄o ſic: ſi diffinitio termi eſſet bōa ſeq̄retur ꝙ nullꝰ eēt terminꝰ ſincathegorematicus cū in nullū talē reſolueret̄ ꝓpoſitio ſȝ hoc eſt falſuȝ. ¶ Tertio ſic: ſi hoc eēt verum ſeq̄retur ꝙ ꝓpoſitio ſolū cōponeret̄ ex ſubiecto ⁊ p̄dicato cuȝ propoſitio cōponatur ſolum ex illis in que reſoluitur.

Dici de nullo eſt duplex.

Ad primuȝ dicit̄ ꝙ talis ꝓpoſitio eſt de duplici q̄litate de qua non dat̄ diffinitio. Ad ſcd̄m d̄r ꝙ nullus terminꝰ ſincathegorematice tētus eſt terminꝰ niſi capiēdo terminū large ꝓ oīni illo qd̄ nō eſt ꝓpoſitio. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ ꝓpoſitio bene reſoluit̄ in copulā: ſed nō tanꝙ̄ in ſubiectum ⁊ p̄dicatum.

Sillogiſmus eſt oratio in q̄ q̇buſdaȝ poſitis ⁊ cōceſſis neceſſe ē aliud accidere ꝑ ea q̄ poſita ſunt ⁊ conceſſa vt oīne aīal ē ſuba. oīs hō eſt aīal: ergo oīs hō eſt ſuba. Hoc totū ē orō in qua q̇buſdā poſitis: ſcȝ duabꝰ premiſſis neceſſe eſt aliud accidere ſcȝ cōcluſionē. Ois aūt ſillogiſmꝰ ɔſtat ex tribꝰ termis ⁊ duabꝰ ꝓpoſitionibus quarū ꝓpōnum prima vocatur maior ſcd̄a minor. Ex tribꝰ aūt terminis nō pn̄t fieri due ꝓpōnes niſi alt̄ illoꝝ terminoꝝ ſumat̄ bis: ⁊ tn̄c ille terminꝰ bis ſumptus aut ſubijcit̄ in vna ⁊ p̄dicat̄ in alia: ⁊ ſic ē prima figura: aut p̄dicat̄ in vtraq;. ⁊ ſic ē ſcd̄a figura. aut ſubijcitur in vtraq;: ⁊ ſic ē tertia figura. Hoꝝ aūt terminoꝝ alt̄ vocatur mediū alter maior extremitas. alter xͦo minor extremitas. Ne-

dium eſt termin⁹ bis ſumptus añ cõ
cluſionē. Maior extremitas eſt ter-
min⁹ ſumpt⁹ in minori ꝓpõne cũ me
dio. Minor extremitas eſt termin⁹
ſumptus in maiori ꝓpõne cũ medio.

Quid ſit ſillus.

¶ Primo ſciendũ eſt ꝙ diffinitio ſillogiſmi ſic
eſt intelligenda. Sillogiſmus eſt oratio ſuꝑ le
ypothetica rõnalis vel ꝯditionalis ꝛc. vt ſi om
ne aial eſt ſubſtãtia: ꝛ hõ eſt aial hõ eſt ſubſtan
tia. in qua quibuſdam poſitis .i. duabus pmiſ-
ſis diſpoſitis in modo ꝛ figura. ꝛ ponitur neceſ
ſe eſt aliud accidere id eſt aliud ſequi ſcilʒ con
cluſionem: quia concluſio in bona conſequẽtia
eſt neceſſaria per ea que poſita ſunt id eſt pro-
pter premiſſas ſic diſpoſitas. Ex quo ſequit̃ ꝙ
in iſta diffinitione ly neceſſe capitur ſcðe inten
tionaliter. vt tantum valet ſicut conſequentia
bona et neceſſaria ꝛ nõ capitur prime intentio
naliter ꝛ ſincathegorematice: quia concluſio cõ
tingenter ſequeretur ad premiſſas cum poſſit
poni ꝛ nõ poni. Sequitur etiam ꝙ in diffinitio-
ne ſillogiſmi nõ debet poni conceſſis: quia ſiue
premiſſe ſint vere ſiue falſe faciunt ad ſillogiſ-
mum ſimpliciter dictum qui ibi diffinitur.

Sciendum eſt ſecũdo ꝙ in diffini-
tione ſillogiſmi ponitur oratio loco generis. et
ponitur in qua quibuſdam poſitis ad differen-
tiam oĩm conſequentiarum in quibus non po-
nuntur due premiſſe diſpoſite in modo ꝛ figura
Ponitur etiã ad differentiã fallaciarũ in quib⁹
premiſſe non bene diſponuntur. Et aduerte ꝙ
ſillogiſmus cathegoricus de quo eſt hic ad pro
poſitum poteſt fieri dupliciter: ſcilicet per con-
iunctionem rationalem: ꝛ tunc ſillogiſmus di-
citur ꝓpõ rationalis. vt oĩs homo currit. petr⁹
eſt homo: ergo petrus currit. vel fit per iſtã con
iunctionem ſi. vt ſi omne animal currit ꝛ petr⁹
eſt animal: petrus currit. ꝛ tũc petr⁹ dicitur ꝓ
poſitio conditionalis. cuʒ ibi cõiungantur due
vel plures propoſitiones per iſtam coniunctio
nem ſi. tanꝙ per copulam principalem illatiue
tentam non negatam.

Sciendũ eſt tertio ꝙ in quolibet
ſillogiſmo ſunt tres termini ꝛ tres ꝓpoſitiões
termĩ ſunt maior extremitas: ꝛ minor extremi
tas ꝛ medium. Medium eſt termin⁹ bis ſump
tus ante concluſionem ita ꝙ medium nunꝙ de
bet poni in concluſione aliter nõ erit bonus ſil
logiſmus. Sed maior extremitas eſt terminus
ſumptus in maiore ꝓpoſitione cũ medio. Sed
minor extremitas eſt termin⁹ ſumptus in mio
ri ꝓpoſitione cum medio. Sed tres ꝓpoſitio-
nes ſunt maior minor ꝛ concluſio. maior eſt p-
ma propoſitio minor ſcða ꝛ cõcluſio eſt que po
nitur poſt notam illationis. Ex quo ſeqtur ꝙ
ꝓprie cõſequens in plus ſe habet ꝙ̃ concluſio.
quia omis ꝓpoſitio que ponitur poſt notam il
lationis dicitur conſequẽs. ſed illa que ponitur
poſt notam illationis in ſillogiſmo dicitur pro-

Quot ſunt termini in quolibet ſillogiſmo.

prie concluſio. Sequitur ſecundo ꝙ̃ differẽtia
eſt inter conſequens ꝛ conſequentiam. quia cõ
ſequentia eſt habitudo conſecutionis antece-
dentis ad conſequens. ſed conſequens eſt pro-
poſitio poſita poſt notam illationis.

Qualiter differt conſequentia et ꝯñs

Arguitur primo diffinitio ſillogiſ
mi conuenit inductioni. quia inductio eſt ora-
tio in qua quibuſdam poſitis aliud de neceſſi-
tate accidit: ergo nõ eſt bona. ¶ Scðo ſic. con-
cluſio cõtingenter ſequitur ex premiſſis. q: for
mato antecedente põt formari vel nõ formari.
concluſio. ¶ Tertio ſic: ſillogiſm⁹ qui eſt ex ter
minis ſinonĩs eſt bonus ſillogiſmus: ꝛ tñ cõclu
ſio nõ eſt alia a premiſſis: igitur.

Ad primuʒ dr̃ ꝙ talia que ponunt̃
in inductione nõ ſunt diſpoſita ſicut ſunt illa q̃
ponuntur in ſillogiſmo. ¶ Ad ſcðm dicitur ꝙ
ly neceſſe in diffinitione ſillogiſmi nõ capit̃ pri
me intentionaliter ꝛ ſincathegorematice. ſʒ ca
pitur ſcðe intentionaliter vt idem eſt ꝙ conſe-
quentia bona ꝛ neceſſaria. ¶ Ad tertium dicit̃
ꝙ licet in ſillogiſmo ex ſinonimis cõcluſio non
ſit alia a qualibʒ pmiſſaꝝ tñ eſt alia ab añte ex
hoc ſignificatione totali. ¶ Textus.

Ad ſillogiſmũ aũt exigitur mod⁹
et figura: figura eſt ordinatio trium
terminoꝝ ſm ſubiectionẽ ꝛ predica
tionẽ. Hec aũt ordinatio fit trib⁹ mo
dis vt dictũ eſt prius ꝛ ſm hoc tres
ſunt figure. Prima figura eſt qñ me
dium ſubiicitur in vna ꝓpoſitione ꝛ
p̃dicat̃ in alia: vt oẽ aial eſt ſuba oĩs
hõ eſt aial: ergo oĩs hõ eſt ſuba. Se
cũda figura eſt qñ mediũ p̃dicat̃ in
vtraqʒ vt oĩs hõ eſt aial null⁹ lapis ē
aial. ergo null⁹ lapis ē hõ. Tertia fi-
gura eſt qñ mediũ ſubiicit̃ in vtraqʒ
vt oĩs hõ eſt aial. oĩs hõ eſt ſuba: er-
go q̃dam ſuba eſt aial. verſus. Sub
pre prima. Secũda pre bis. Tertia
ſubis. Modus eſt ordinatio duarũ
ꝓpõnum in debita qualitate ꝛ q̃tita
te. Debita qualitas ē ꝙ ſi vna ſit ne
gatiua reliqua erit affirmatiua. De-
bita q̃titas eſt. ꝙ ſi vna eſt ꝑticula-
ris reliqua erit vl̃is. Vñ tales dant̃
regule vl̃es ad quãlibet figurã. Ex
puris particularibus indefinitis et
ſingularibus nihil ſequitur. vñ opor
tet alteram premiſſarum eſſe vl̃em.
Item ex puris negatiuis nihil ſequi

tur. vnde oportet alterā ꝓmiſſarum eſſe affirmatiuā. Item ſi aliqua premiſſarum fuerit particularis concluſio erit particularis ⁊ nō econtra. Itē ſi aliqua premiſſarum fuerit negatiua cōcluſio erit negatiua. Itē mediū nunꝙ̄ debet poni in concluſione.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ duo ſunt principia formalia ſillogiſmi. ſ. modus ⁊ figura. Et aduerte ꝙ in diffinitione figure ponitur ordinatio loco generis: ⁊ ponitur triū terminorum ad differentiam modi qui eſt ordinatio duaꝝ ꝓpoñū. vnde cōiter ponūtur tres figure q̄ differūt inter ſe ſm diuerſam ordinatōeȝ triū termīoꝝ. ſ. medij extremitatū. nam in prima figura termini ſic ordināntur ꝙ mediū ſubijcitur in maiori ⁊ ꝑdicat̄ in minori. ſed in ſcd̄a figura mediū ꝑdicat̄ taȝ in maiori ꝙ̄ in minori. ⁊ in tertia mediū ſubijcit̄ tā in maiori ꝙ̄ in minori. Atq aūt ſit ponēda q̄rta figura alias videbit̄. Aduerte tū̄ ꝙ h̄ ad ꝙ aliqd ſit mediū prime figure non opȝ ꝙ ſit ſubiectum nec ps ſubiecti maioris ꝓpōnis: ſȝ ſufficit ꝙ ponatur in maiori ꝓpōne a parte ſubiecti. oportet tamen ꝙ ſit predicatum in minori propoſitōne vt oēm hominem videt ſortes. plato eſt homo. ergo platonem videt ſortes: ibi ly hoīem eſt medium. ⁊ tamē nō eſt ſubiectū: ſed eſt pars predicati maioris lȝ tū̄ ponat̄ a p̄te ſubiecti maioris.

Sciendum eſt ſcd̄o ꝙ modus capitur dupliciter. vno mō pro ordinatione duaruȝ propoñum in debita qualitate ⁊ quātitate. ⁊ ſic diffinitur in textu. ⁊ tūc barbara ⁊ baraliptō nō ſunt modi diſtincti. alio modo capitur pro ordinatione duarum propoſitionum ⁊ concluſionis in debita qualitate ⁊ quātitate: ⁊ ſic barbara et baralipton differunt. Unde debita quātitas eſt ꝙ vna premiſſarum ſit vniuerſalis. ⁊ debita q̄litas eſt ꝙ vna premiſſarum ſit affirmatiua. Ex quo ſequitur ꝙ ſunt quinqꝫ regule generales ad omnes figuras. ¶ Prima ꝙ ex puris particularibus indefinitis et ſingularibus non valet ſillogiſmus de medio communi. cuius ratio eſt quia ex vero ſequeretur falſum. ſic arguendo. quoddā animal ē equus homo eſt animal: ergo homo eſt equus in aliquibus tū̄ caſib⁹ poteſt valere de quib⁹ alias videbit̄. Scd̄a regula ex puris negatiuis nihil ſequitur propter eandē cauſam vel quia ibi ſunt dabiles termini in quibus omni et in quibus nulli de quibus videbitur in logica. Tertia regula ꝙ ſi aliqua premiſſarum ſit particularis concluſio debet eſſe particularis alias arguitur a non diſtributo ad diſtributum ex parte minoris extremitatꝭ niſi forte ſubiectū ꝯcluſionis in antecedente diſtribueretur: quia tunc poſſet valere conſequentia. vt bene ſequitur homo eſt ſortes. nullus homo eſt aſinus: ergo nullus aſinus eſt ſortes. Quarta regula: ꝙ ſi aliqua premiſſaruȝ fuerit negatiua. concluſio debet eſſe negatiua: niſi illa ſit de ꝯtingenti nō

Quinqꝫ regule generales ad oīs figuras.

neceſſario ex qua bñ ſequit̄ affirmatiua. Quinta regula eſt ꝙ mediū habens officiū medij nō debet intrare concluſionem. nam officiū medij eſt ꝙ vniatur cum extremitatibus in premiſſis ſed hoc non poteſt fieri in ꝯcluſione: igitur.

Cōditiones ad h̄ ꝙ fiat bonus ſill's requiſite

Sciendū eſt tertio ꝙ multe alie cōditiones requiruntur ad hoc ꝙ fiat bonus ſillogiſmus. Prima ꝙ non ponatur aliqꝭ termin⁹ equiuoc⁹ vt nō ſequit̄ oīs canis currit ſid⁹ celeſte ē canis: g̃ ſidus celeſte currit. Scd̄a ꝙ non arguat̄ a magis amplo ad minus ampluȝ. Exemplum nō ſequitur nullum mortuum eſt viuens. aliquis homo eſt mortuus. ergo aliquis homo non eſt viuens. Tertia eſt ꝙ non arguatur a minus amplo ad magis amplum. Exemplū vt nō ſequitur nihil quod eſt viuens eſt mortuum: plato eſt viuens ergo plato non eſt mortuus. Quarta ꝙ nō arguatur a non diſtributo ad diſtributum: ideo nō ſequitur oīs homo anīal nō eſt. petrus eſt homo: ergo petrus nō eſt animal. Quinta eſt ꝙ nō varietur genus ſuppoſitōnis vt nō ſequit̄ nullus ſillogiſm⁹ eſt ſubm in hac ſcīa. ſillogiſmus ſimpl'r eſt ſillogiſm⁹: g̃ ſillogiſmus ſimpl'r nō eſt ſubiectuȝ in hac ſcia. Sexta eſt ꝙ ꝑdicatum minoris nō ſit in plus q̄ ſubm diſtributionis maioris. defectu cui⁹ nō ſequit̄ cuiuſlibet cōtradictionis altera pars eſt falſa ꝓpō vera eſt altera ps ꝯtradictionis: g̃ ꝓpō vera eſt falſa. Septima cōditio eſt cauendū ne in minore vel in cōcluſione ponat̄ aliqua determinatio niſi fuerit poſita in maiore. ⁊ hoc ſi teneat ex p̄te ꝑdicati. ideo nō ſequitur omīs homo eſt albus. ſortes eſt per ſe homo: ergo ſortes eſt per ſe albus.

Arguitur ſic primo. iſte ſillogiſm⁹ eſt bonus. oīs hō eſt aīal: nullum aīal eſt lapis: ergo nullus lapis eſt homo: ⁊ tamen non eſt in aliqua trium figurarum: ergo ſunt plures figure ꝙ̄ tres. ¶ Secūdo ſic: ex negatiuis de contingenti fit bonus ſillogiſmus: ergo male dicitur ꝙ ex puris negatiuis nihil ſequitur. ¶ Tertio ſic minore negatiua de contingenti ſequitur affirmatiua: ergo nō oportet ꝙ̄ ſi altera ꝓmiſſaꝝ fuerit negatiua ꝙ ꝯcluſio ſit negatiua.

Ad primū d̄r ꝙ ſillogiſmus eſt in q̄rta figura de qua magis videbitur in logica. ¶ Ad ſcd̄m dicit̄ ꝙ ex puris negatiuis bene ſequitur concluſio in aliquib⁹ caſibus. ¶ Ad tertiū patet ſolutio in tertio notabili.

Prima figura nouē habȝ modos. Primi q̄tuor modi ꝯcludūt directe Reliq̄ vero quinqꝫ cōcludūt indirecte. directe cōcludere eſt maioreȝ extremitatē predicari de minori in cōcluſione. Indirecte cōcludere eſt minorē extremitatē ꝑdicari de maiore in ꝯcluſiōe. Nota duas regulas qua

rum prima tātum conuenit prime figure quo ad quattuor priores modos. et ſecūde quo ad omnes. Secūda etiā cōuenit tm̄ prime figure quo ad eius quattuor primos modos: et tertie figure quo ad oēs. Prima regula talis ē minore exiſtēte negatiua nihil ſequitur Secunda regula eſt maiore exiſtente particulari nihil ſequitur.

Due regule de modis prime figure.

¶ Sciendum eſt primo ꝙ hic determinandum eſt de qualibet figura in ſpeciali. Et primo determinandū eſt de prima et de eius modis. de qua ponūtur due regule. ¶ Prima ē ꝙ minore exiſtente negatiua in prima figura nihil ſequit: q̄a argueretur a non diſtributo ad diſtributum ex pte maioris extremitatis: q: in maiore nō diſtribueretur q: oporteret maiorē eſſe affirmatiuā. et tamen in concluſione diſtribueretur: quia tunc concluſio eſſet negatiua quia ſi aliqua premiſſarum fuerit negatiua concluſio erit negatiua Secunda regula. maiore exiſtente particulari in prima figura nihil ſequitur q: cuiuſlibet bō ni ſillogiſmi ſupple de medio cōmuni mediuz dꝫ diſtribui quod tamē nō faceret q: vel hoc eſſet i maiori vel in minori non in maiori cuz maior ſit pticularis. nec in minori q: eēt pdicatū ꝓpoſitōnis affirmatiue cū minor ꝑ primam regulā non poſſit eē negatiua. Et debēt intelligi tales regule ꝙ nihil ſequit ſupple gratia forme q: grā materie. l. grā hitudīs terioꝛ aliquid bn̄ pōt ſequi.

Secundo ſciēduz eſt ꝙ capiendo modū ꝓ ordinatione pmiſſarū et cōcluſionis ſimul nouē ſūt mōi prime figure ſcꝫ barbara celarēt darij. ferio. baralipton. celantes. dabitis. fapeſmo. friſeſomorum. qui diſtīgūtur penes vniuerſal diſpōnē pmiſſarū et cōcluſionis penes vlē vel pticulare affirmatiuum vel negatiuū. Et aduerte ꝙ q̄ttuor iſtorum modoꝝ ſcꝫ barbara: celarent: darij: ferio dicūtur concludere directe et alij indirecte. ¶ Unde diffinitio de directe concludere ſic eſt intelligenda: eſt quando maior extremitas vel ps maioris extremitatis eſt pdicatū vel ps pdicati: vel ſe tenet ex parte pdicati. et minor extremitas vel ps minoris extremitatis eſt ſubiectum vel ſe tenet ex pte ſubiecti in concluſiōe Exemplū de vltima pticula: vt cuiuſlibet hoīs aſinus currit: ſortes eſt homo: ergo ſortis aſin⁹ currit. ibi totū hoc aſin⁹ currit ſeu aſinus currens eſt maior extremitas: et tn̄ nō pdicatur in cōcluſione. nec totū hoc ſe tꝫ a pte pdicati: ſed ſolum vna ps. ſ. currit vel currēs. ſimiliter iſte gtūs ſortis qui eſt minor extremitas ſe tenet a pte ſubiecti in cōcluſione: et tamē non eſt ſubiectum.

Sciendum eſt tertio ꝙ diffinitio huius qḋ eſt concludere indirecte eſt ſic intelligenda quando minor extremitas eſt pdicatum vel ſe tenet a pte predicati: et maior extremitas vel pars eius ſe tenet a parte ſubiecti: exemplū vbi minor extremitas ſe tenet a pte predicati: et cū hoc eſt pdicatū: vt oīe aīal eſt ſubſtātia: omnis hō eſt aīal: ergo quedā ſubſtantia eſt hō. ibi homo qui eſt minor extremitas ſe tenet a pte pdicati et cum hoc eſt pdicatum: exemplū vbi minor extremitas ſe tenet a pte pdicati: vt omnez hoīem videt plato: ſortes eſt hō: ergo plato videt ſortē. exemplum vbi ſolū ps minoris extremitatis ſe tꝫ a pte pdicati: vt oīs albedo eſt color: ſortes hꝫ albedinē: ergo colorē habꝫ ſortes.

Arguitur primo ſic. barbara et baralipton habēt eādē diſpoſitionē pmiſſaꝝ: ḡ nō ſunt modi diſtincti ab inuicē. ¶ Scdo ſic. aliqn̄ maior extremitas eſt ſolum pars predicati vel ſe tenet a pte predicati: ergo male diffiniebat. ¶ Tertio ſic. omnis homo eſt animal: ſubſtantia eſt homo: ergo ſubſtantia eſt animal: maior extremitas pdicatur d minori extremitate: et tn̄ nō ꝯcludit directe cū ſit pdicatio indirecta. igr.

Ad primuz patet ſolutio in primo notabili. ¶ Ad ſcdm dr ꝙ predicatio capit dupliciter. vno mō vt idem eſt ꝙ pdicatuz: et ſic nō capitur hic. alio modo vt idem eſt ꝙ ſe tenere a parte pdicati ſiue ſit predicatū ſiue nō: et ſic accipitur hic. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ aliter concluſio dicitur directa et aliter predicatio. quia cōcluſio dicitur directa eo ꝙ maior extremitas vel pars maioris extremitatis predicatur vel ſe tenet a parte predicati: ſed predicatio dicitur directa eo ꝙ ſuperius predicatur de inferiori.

Barbara prim⁹ modus cōſtat ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis vniuerſalem affirmatiuā directe concludentibus: vt oīe aīal eſt ſubſtantia: oīs homo eſt aīal. ergo oīs homo eſt ſubſtantia. ¶ Celarent ſcdus modus conſtat ex maiore vniuerſali negatiua et minore vniuerſali affirmatiua vniuerſalem negatiuam directe concludentibus. vt nullus animal eſt lapis oīs homo eſt animal. ergo nullus homo eſt lapis.

Barbara ex q̄b conſtat.

¶ Primo ſciēdū eſt ꝙ prim⁹ mod⁹ prime figure eſt barbara q̄ cōſtat ex maiore vli affirmatiua et minore vli affirmatiua: vlē ꝫ affirmatiuā directe concludētib⁹: vt oīe aīal eſt ſubā: oīs hō eſt aīal: ḡ oīs hō eſt ſubā. et eſt bonus ſillogiſmus: q: imediate regulat ꝑ dici de oī. Nō aliquē ſillogiſmū imediate regulari ꝑ dici de oī nō eſt aliud ꝙ de ipo verificari iſtā maximā ſeu iſtud pricipiū qcqd dr d ſubiecto diſtributo in maiori dr de quolibꝫ cōtento ſub ipo in ꝯcluſiōe vel ſaltē denotat dici de eo. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō eſt idē dici de oī et ſillm regulari ꝑ dici de oī. Et aduerte ꝙ iſte terius barbara ipoꝛtat vnā ſcdaz ītētōez q̄ attribuit argumentationi mentali vocali vel ſcripte cuius pmiſſe ſunt vniuerſales affirmatiue vniuerſalez affirmatiuam directe concludentes et de ſignū

cato materiali ꝛ ſcđario importat tale argumētationē eſſe ſic diſpoſitā. ita oēs argumentationes ſic diſpoſite ſunt in barbara. vñ aliquam argumētationē eſſe in barbara nō eſt aliđ ꝙ ipam eē diſpoſitā ſm ꝙ ille modꝰ barbara requirit.

Sciendum eſt ſecūdo ꝙ ad hoc ꝙ barbarā ſit bonus ſillogiſmꝰ requirit̄ ꝙ ꝓmiſſe ſint de oī. ſic videlicȝ ꝙ ſub ſubiectis earū fiat diſtributio cōpleta ꝛ pfecta q̄ fit tam in termino ꝙ extra terminū: tam in numero ꝙ extra nūer. Et ꝑ hoc ſoluit̄ iſtud argumentū: omnis eſſentia diuina eſt pater: oīs filius in diuinis eſt eſſentia diuina: ergo oīs filius in diuinis ē pater. vnde ſi maior ſit de omni. ꝛ ſi ſubiectū diſtribuat̄ diſtributione cōpleta ꝛ pfecta eſt bonꝰ ſillogiſmꝰ: ſed q2 ſicut cōcluſio eſt falſa ita ꝛ maior. ſi autē nō ſit de omni nō eſt bonꝰ ſillogiſmꝰ. Et ꝑ idem ſoluitur iſtud argumentū. vtrūq3 aīal eſt aſinꝰ. vterq3 hō eſt aīal: ergo vterq3 hō eſt aſinꝰ. Reſpondet̄ ꝙ nō eſt in barbara cum ſubiectū maioris nō diſtribuat̄ diſtributione cōpleta ꝛ perfecta. Et per idē pōt ſolui tale argumētū. oīs propoſitio vͣa vel falſa eſt falſa. ſed oīs ꝓpō eſt vera vel falſa: g̊ oīs ꝓpō eſt falſa. Vñ ſic ſolet ſolui. nam maior pōt eſſe vna diſiunctiua et ſic eſt falſa: et ſic nō fit in barbara: vel pōt eſſe vna cathegorica de diſiuncto ſubiecto. ꝛ hoc dupliciť: quia vel totū diſiunctū diſtribuitur: et tunc eſt bonus ſillogiſmꝰ: vel ſolū pͥa ps diſtribuitur: et tunc non eſt bonus ſillogiſmus. cum predicatum minoris in plus ſe habeat ꝙ terminus diſtributionis maioris.

Sciendum eſt tertio ꝙ ſcđus modus prime figure eſt celarent qui cōſtat ex maiore vlī negatiua minore vlī affirmatiua vlem negatiuā directe cōcludentibꝰ: vt nullū aīal eſt lapis: oīs hō eſt aīal: g̊ nullus hō eſt lapis. et ꝙ talis modus ſit bonus probat̄ q2 imediate regulat̄ per dici de nullo: g̊ eſt bonꝰ ſillogiſmꝰ. Vñ ſillogiſmū imediate regulari ꝑ dici de nullo non eſt aliud ꝙ ipm manifeſtari ꝑ illud principiū vel maximā: quicqđ remouetur a ſubo maioris denotatur remoueri a quolibet ꝯtēto ſub eo in cōcluſione. ꝛ de alijs ꝓticulis dicat̄ ſicut in barbara. Et ſi q̄s dicat nō ſequit̄ nullū dextrū eſt ſiniſtrum: cuiuſlibet hoīs oculus eſt dexter: g̊ nulliꝰ hoīs oculus eſt ſiniſter: ꝓmiſſe ſunt vere ꝛ cōcluſio eſt falſa: igitur celarēt nō eſt bonus modus. Item nō ſequit̄ nullus turonus valet ſolidum: oīs ducatꝰ valet turonū: g̊ nullus ducatꝰ valet ſolidū. ¶ Ad primū dr̄ ꝙ arguit̄ a nō diſtributo ad diſtributū. quia oculus in minori non diſtribuitur: ꝛ tamen diſtribuitur in concluſione. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ predicatū minoris in plꝰ ſe habet ꝙ ſubiectū diſtributionis maioris. q2 ſubiectum maioris eſt preciſe turonus. ꝛ p̄dicatum minoris eſt totū hoc valens turonum.

(Margin: De celarent.)

Arguitur ſic primo. omīa aīalia ſunt rōnalia vl' irrationalia. ſed omīs homo et equus ſunt aīalia: ergo omnis hō ꝛ equus ſunt rationalia vel irrationalia. cōcluſio eſt falſa ꝛ ꝓmiſſe ſunt vere: q2 iſta eſt vera. omne aīal eſt rationale vel irrationale: ergo ꝛ iſta oīa animalia ſūt rationalia vel irrationalia: quia ſicut ſingulare de ſinglī ꝛ plurale de plī. ¶ Scđo ſic. nō ſequitur oīs ꝓpō ſi eſt vera eſt vera. ſed oīs ꝓpō vlīs eſt propoſitio ſi eſt vera: ergo oīs propoſitio vlīs eſt vera: et tñ arguitur in barbara: igitur. ¶ Tertio ſic. nō ſequitur in celarēt nullum animal dum dormit vigilat: oīs hō eſt aīal dum dormit: ergo nullus homo vigilat.

Ad primū dicitur ꝙ ſicut concluſio eſt falſa ita ꝛ altera ꝓmiſſarū ſcȝ maior. Et ad ꝓbationē dr̄ ꝙ nō eſt vlīter vera: imo in multis deficit. ¶ Ad ſcđm dr̄ ꝙ minor pōt eſſe ypothetica ꝛ ſic nō eſt in barbara. vel pōt eſſe de conditionato ſubiecto: ꝛ hoc dupliciť. q2 vel ſolū ly propoſito diſtribuit̄: ꝛ nō ly vera: ꝛ tunc non bñ arguitur cū predicatū minoris in plus ſe habeat ꝙ ſubiectum diſtributionis maioris: vel totū diſtribuit̄: ꝛ tunc maior eſt falſa: quia tunc eſt ſenſus: de quocūq3 verum eſt dicere ꝙ eſt ꝓpō ſi ē vera: de illo verū dicere ꝙ eſt vera ꝛ illud eſt falſum: igit̄. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ diſtinguitur maior: quia vel eſt ypothetica temporalis: ꝛ ſic non bene arguit̄. vel pōt eſſe vna cathegorica de ſubiecto tēpali. et ſic maior eſt falſa: ꝛ eſt ſenſus. de nullo de quo verum eſt dicere qđ eſt hō dū dormit verum eſt dicere ꝙ vigilat.

Darij tertius modꝰ cōſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua ꝛ minore particulari affirmatiua. particularē affirmatiuā directe cōcludentibꝰ: vt omne aīal eſt ſubſtātia quidā hō eſt aīal: ergo quidā hō ē ſuba. ¶ Ferio. Quartus modus conſtat ex maiore vniuerſali negatiua: ꝛ minore ꝑticulari affirmatiua: particularem negatiuā directe cōcludētibus: vt nullum animal eſt lapis. quidā hō eſt aīal. ergo quidā homo non eſt lapis.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ duo ſunt modi particulares prime figure directe concludentes ſcȝ darij et ferio. Vñ darij ē modus ꝯſtās ex maiore vlī affirmatiā ꝛ minore ꝑticulari affirmatiā particularem affirmatiuam directe concludentibus: vt omē animal eſt ſubſtantia quidam homo eſt animal: ergo quidaȝ homo eſt ſubſtātia. et eſt bonꝰ modus et eūđ ēs: q2 imediate regulatur per dici de omni ſicut barbara. Et ſi quis dicat. non ſequitur omnes modi prime figure ſunt nouem: darij ꝛ ferio ſunt modi prime figure: ergo darij ꝛ ferio ſunt nouem. Item non ſequitur. omē indiuiduū alicuius ſpeciei eſt aſinus: ſortes eſt indiuiduum alicuius ſpeciei: ergo ſortes eſt aſinus. ¶ Ad primū dicitur ꝙ ſi ly omēs capiatur diſtributiue maior eſt falſa: ꝛ tunc eſt bonus ſillogiſmꝰ. ſed ſi capiat̄ collectiue maior

(Margin: Darij diffinitio.)

eſt vera ⁊ non eſt bonus ſillogiſmus. cum ibi ſe rguatur ex puris particularibus. Ad aliud dicit ꝙ de ipa eſt duplex modus dicendi: quidam dicunt ꝙ maior eſt falſa: quia ſenſus eius eſt ꝙ oē indiuiduū cuiuſlibet ſpeciei eſt aſinus. Et ſunt illi qui dicunt ꝙ ad diſtributionē recti ſequitur diſtributio obliqui. Alij dicūt ꝙ obliquus nō diſtribuit: ideo maior eſt vera: ſed nō fit bon⁹ ſillogiſmus quia predicatum minoris implus ſe habet ꝙ ſubiectum diſtributionis maioris.

Quid eſt ferio.

Sciendū eſt ſcdo ꝙ ferio eſt modus cōſtans ex maiore vniuerſali negatiua ⁊ pticulari affirmatiua minorē: particularē negatiuam directe ꝯcludentib⁹: vt nullū aīal eſt lapis: quidā hō eſt aīal: ergo quidā homo nō eſt lapis et eſt bonus modus ⁊ euidēs: quia imediate regulatur per dici de nullo ſicut celarent. ¶ Et ſi quis dicat nō ſequitur nullus ſillogiſm⁹ eſt ſubiectum in hac ſciā. ſed ſillogiſm⁹ ſimplr eſt ſillogiſmus. ergo ſillogiſm⁹ ſimplr non eſt ſubiectū in hac ſciā. Itē nō ſeqtur oīs propō vera nō eſt. iſta ꝓpoſitio hō eſt animal eſt propō. ergo iſta propoſitio homo eſt animal nō eſt vera. ¶ Ad primū dicitur ꝙ ibi eſt variatio generis ſuppoſitionis. nam lꝫ ſillogiſmus ſimplr in miori ſupponit perſonaliter. ⁊ tamen in cōcluſione ſupponit ſimpliciter. ¶ Ad aliud dicitur ꝙ nō ſequit quia ibi arguitur a non diſtributo ad diſtributū quia lꝫ vera in maiori non diſtribuitur: ⁊ tamē in cōcluſione bene diſtribuitur.

Quattuor primi modi qd ſint.

Sciendū eſt tertio ꝙ quattuor primi modi ſunt ꝯñtie formales. ¶ Pro cuius declaratione eſt aduertendū ꝙ ꝯña formalis eſt ꝯña bona que ſic eſt bona ꝙ quelibꝫ ſibi ſimilis in forma eſt bona. ſed ꝯña materialis, ē que ſic eſt bona ꝙ nō quelibet ſibi ſimilis in forma eſt bona. Et ad cognoſcendū quel cōſequētie ſunt eiuſdem forme aduerte. ꝙ ſex ſunt que ſe tenēt ex pte forme propōnis. ſ. qualitas: qͣtitas: copula: numerus terminoꝝ ſitus ordo: ⁊ numer⁹ ſincathegorematū. ⁊ etiam ampliatio. propter primū. propoſitio affirmatiua et negatiua nō ſunt eiuſdem forme: propter ſcōm. ꝓpoſitio vniuerſalis ⁊ particularis ſunt eiuſdem forme. ꝓpter tertium iſte non ſunt eiuſdē forme homo eſt albus et homo fuit albus. propter quarꝫ. ſūt conſequentie de celarent et ceſare non eiuſdē forme. propter quintum iſte non ſunt eiuſdē forme. hōminem impoſſibile eſt currere ⁊ hoīem neceſſe eſt currere. ⁊ ꝓpter ſextū iſte nō ſunt eiuſdē forme hō eſt albus hō eſt generādus: ⁊ omīa iſta faciunt ad variationē forme ꝯñe. Ex quo ſequit ꝙ nulla ꝯña pciſe tenēs ꝑ locū dialeticū eſt formalis ꝯña. addunt tamen aliqui modum ꝓferēdi cōitatem ⁊ ſingularitatem terminorum.

Arguitur primo ſic. quecūqꝫ concluſio q̄ pōt ꝯcludi in darij pōt etiā ꝯcludi ī barbara. ergo fruſtra ponit darij. ¶ Scdo ſic. nō ſeqt oīs ꝓpō ſi eſt neceſſaria eſt vera: iſta ꝓpō hō eſt aſin⁹ eſt ꝓpō ſi eſt neceſſaria. ergo eſt vera. ¶ Tertio ſic: in ferio arguit a diſtributo ad nō diſtributū. ergo: ferio nō eſt bona cōſequētia. añs patet. q2 mediū in maiori ſupponit confuſe et diſtributiue: ⁊ in minore ſupponit determinate.

Ad primum dicitur ꝙ cōſequentia nō valet. q2 alias ꝓbaret ꝙ nō eſſent ponende ſcda nec tertia figure cū illa q̄ ꝯcludūtur in ſcda ⁊ tertia figuris poſſint ꝯcludi in prima. ¶ Ad ſcōm dicit ſicut dictū eſt in pmo notabili ¶ Dr ad tertiū ꝙ nō oīs diſtributio ad n̄ diſtributū ipedit bonitatē ꝯñtie ſꝫ ſolū diſtributio q̄ ſe tꝫ ex pte extremitatū ſꝫ nō ex pte medij.

Baralipton quintus modus conſtat ex duabus vniuerſalib⁹ affirmatiuis particularem affirmatiuā indirecte cōcludētib⁹. vt oīe aīal eſt ſubſtantia: oīs homo ē animal: ergo quedam ſubſtātia ē homo. Et reducit ad primū modum prime figure per conuerſionē concluſionis per accidēs. ¶ Celātes ſextus modus cōſtat ex maiore vli negatiua: ⁊ minore vniuerſali affirmatiua vlem negatiuam indirecte cōcludentibus: vt nullū aīal ē lapis: oīs homo ē aīal: ergo nullus lapis eſt homo. Et reducitur ad ſcōm modū prime figure cōcluſione cōuerſa ſimplr. ¶ Dabitis ſeptim⁹ mod⁹ ꝯſtat ex maiore vli affirmatiua ⁊ miore particulari affirmatiua: particularem affirmatiuā indirecte concludentibus: vt oīe aīal eſt ſubſtantia quidā homo eſt aīal: ergo quedā ſubſtantia ē homo ⁊ reducitur ad tertiū modum prime figure cōcluſione conuerſa ſimpliciter. ¶ Fapeſmo octauus modus conſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minore vli negatiua pticularem negatiuā indirecte concludentibus: vt oīe aīal ē ſubſtātia. nullus lapis ē aīal: ergo quedā ſubſtantia non ē lapis: ⁊ reducitur ad quartum modū prime figure maiore conuerſa per accidēs: ⁊ minore ſimpliciter: ⁊ per trāſpoſitionē premiſſarum ¶ Friſeſomorꝫ nonus modus ꝯſtat ex maiore particulari affirmatiua et minore vniuerſali negatiua particularē negatiuā idirecte ꝯcludētib⁹: vt

qōdā aīal ē ſuba null⁹ lapis eſt aīal. ergo quedā ſubſtantia non eſt lapis et reducitur iſte modus ad quartum modum prime figure maiore ꝛ minore conuerſis ſimpliciter: et per trāſpoſitionem premiſſarum.

Baralipton.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ primus modus indirecte cōcludēs eſt baralipton conſtans ex duabus vlibus affirmatiuis ꝑticularē affirmatiuā indirecte ꝯcludētib⁹: ꝛ reducitur ad barbara cū ſit modus īperfectus ꝛ ineuidens: quia īmediate nō regulaṫ per dici de omī: qꝛ illud qḋ dr̄ de medio in maiori nō dr̄ de minori extremitate in cōcluſione: ideo reduciṫ ad barbara hoc mō. quia ad p̄miſſas de baralipton ſequuntur p̄miſſe de barbara cum ſint eedē. ꝛ ad cōcluſionē de barbara ſequiṫ ꝑ cōuerſionē ꝑ accidens ꝑticularis affirmatiua. ergo ad p̄miſſas de baraliptō ſeqṫ particularis affirmatiua: quia q̄cquid ſequitur ad ꝯñs bone ꝯñtie ſeqtur ad eius añs. Ex quo ſequitur falſitas illorum q̄ dicebāt ꝙ baraliptō reducebaṫ ad barbara: cōcluſione de baraliptō cōuerſa ꝑ accidēs. ¶ Aduerte ꝙ triplex eſt modus reducēdi ſillogiſmos īperfectos ad perfectos. ſcꝫ ꝑ cōuerſionē ꝑ tranſpōnem p̄miſſarum et ꝑ impoſſibile: ꝛ ſunt quattuor littere iſta denotātes ſcꝫ s. ꝑ quā oſtēditur ꝙ modus reduciṫ ꝑ ꝯuerſionē ſimplicē alicu⁹ p̄miſſe vel cōcluſionis. per p. oſtēditur ꝙ modus reduciṫ ꝑ conuerſionē ꝑ accidēs alicu⁹ p̄miſſe vel cōcluſionis: ꝑ m. ꝙ fiat tranſpoſitio premiſſarū: per c. poſitū alibi q̄ in principio oſtenditur ꝙ fiat reductio per impoſſibile.

Quot modis imperfecti reducuntur ad imperfectos.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ celantes ē modus conſtās ex vli negatiua maiore vli affirmatiua minore vlem negatiuā indirecte cōcludentibus ꝛ reduciṫ ad celarent ꝑ cōuerſionem ſimplicem cōcluſionis de celarent nō ꝙ de celātes fiat celarent: quia eodē mō de celarent fierꝫ celantes. ſed eſt ꝓbare celantes eſſe formalem cōſequentiā per celarent: ꝛ hoc per cōuerſionē ſimplicē ꝯcluſionis de celarent. ꝛ fit hoc mō: nā ad p̄miſſas de celātes ſequūṫ p̄miſſe de celarēt. Et ad p̄miſſas de celarēt ſequiṫ concluſio de celarent. ꝛ ad ꝯcluſionē de celarēt ſeqtur ꝯcluſio de celantes ꝑ ꝯuerſionē ſimplicē. g̃ talis ꝯcluſio etiā ſequitur ad premiſſas de celantes: qꝛ quicquid ſequitur ad ꝯñs bone ꝯñe: ſequitur ad e⁹ antecedēs. Sed dabitis eſt mod⁹ ꝯſtans ex maiore vli affirmatiua minore ꝑticulari affirmatiua: particularē affirmatiuā indirecte ꝯcludentibus ꝛ reduciṫ ad darij per ꝯuerſionem cōcluſionis de darij ſimpliciter. nam ad premiſſas ꝺ darij formaliter ſequitur cōcluſio de darij: qꝛ ſunt eedē premiſſe. et ad ꝯcluſionē de darij formaliter ſequiṫ cōcluſio de dabitis. g̃ de primo ad vltimū ad premiſſas de dabitis ſequitur concluſio de dabitis.

De celātes ꝛ reductione ipſius. Fapeſmo quō reducitur

Sciendū eſt tertio ꝙ fapeſmo reducitur ad ferio ꝑ ꝯuerſionē maiorꝫ ꝺ fapeſmo per accñs et minore ſimpliciter. et per tranſpoſitionē premiſſarū. nam ad premiſſas de fapeſmo formaliter ſequunṫ premiſſe de ferio: qꝛ ad maiorēꝫ de fapeſmo ꝑ cōuerſionē per accidens ſequitur minor de ferio. et ad minorē de fapeſmo ꝑ ꝯuerſionē ſimplicem ſequitur maior. ꝛ ad premiſſas de ferio ſequitur ꝯcluſio de fapeſmo que eſt eadē ſicut illa de ferio. g̃ de primo ad vltimum ad premiſſas de fapeſmo: ſequitur ꝯcluſio de fapeſmo. ſed friſeſomorꝫ vltimus modus reducitur ad ferio per cōuerſionē ſimplicē ambarum premiſſaꝝ de friſeſomorꝫ et per tranſpoſitionē earū et ad premiſſas de friſeſomorū formaliter ſequunṫ premiſſe de ferio. et ad maiorē de friſeſomorꝫ ſequitur minor de ferio per ꝯuerſionē ſimplicem et ad minorē ſequitur maior ꝺ ferio etiā per cōuerſionē ſimplicē et ad premiſſas de ferio ſeqtur cōcluſio de friſeſomorꝫ cum ſit eadē cum concluſione de ferio: g̃ de p̄mo ad vltimum ad premiſſas de friſoſemorum ſequiṫ concluſio de friſeſomorum.

Friſeſomorꝫ quō reduciṫ.

Arguiṫ primo non ſequitur omne animal ſubſtātia nō eſt. omnis homo eſt aīal. ergo nulla ſubſtantia eſt homo: ꝛ tū arguitur in celātes: igitur. Scḋo ſic: nō ſequiṫ omē currēs eſt aſinus oīs homo eſt currēs: ergo q̄dam aſinus eſt homo cū concluſio ſit impoſſibilis ꝛ premiſſe ſunt poſſibiles. ꝛ tamen arguiṫ in baralipton. ¶ Tertio ſic: nō ſequitur omne natū eſt. adam eſt natus: ergo adam eſt.

Ad primū dr̄ ꝙ ibi arguitur a non diſtributo ad diſtributū ideo nō eſt in celantes. ¶ Ad ſcḋm diciṫ ꝙ ſillogiſmus eſt bon⁹: ꝛ quādo diciṫ ꝙ concluſio eſt impoſſibilis cōceditur et etiam dico ꝙ totū antecedens quod eſt vna copulatiua cōpoſita ex maiore ꝛ minore eſt impoſſibilis cū hoc tamē ſtat ꝙ taꝫ maior ꝙ minor ſunt ꝓpoſitiones poſſibiles. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ nō ſequiṫ: qꝛ ambe p̄miſſe ſunt vere ꝛ concluſio eſt falſa ꝛ defectus eſt: qꝛ natum in maiori ſtat reſtrictē pro natis qui ſunt. et in minori indifferenter pro natis qui ſunt ꝛ fuerūt ꝛ etiam ibi arguiṫ a magis amplo ad minus amplum. nam adā in minori ſtat ꝓ p̄ñtibus ꝛ p̄teritis. et in cōcluſione ſolum ſtat pro preſentibus.

Sequitur ſecunda figura cuius tales dantur regule. In ſecunda figura maiore exiſtente particulari nihil ſequitur. Iteꝫ in ſecunda figura ex puris affirmatiuis nihil ſeqtur. In ſecūda figura ſemꝑ cōcluditur negatiue. Scḋa figura quattuor hꝫ modos Ceſare prim⁹ mod⁹ ꝯſtat ex maiore vli negatiua ꝛ minore vli affirmatiua vlem affirmatiuā directe cōcludētibus. vt nullus lapis eſt aīal: oīs hō eſt aīal: ergo nullus hō eſt lapis. Et reducitur iſte modus ad ſecū..ū mo-

dū p̄ie figure maiore ꝯuerſa ſimplr.

Regule ſcde figure.

¶ Sciēdum eſt primo ꝙ poſtq̄ determiatū eſt de prima figura ⁊ eiꝰ modis. ꝯñter determinandum eſt de ſcda figura in qua mediuȝ p̄dicat̄ in vtraq; .ſ. in maiori ⁊ in minori. ⁊ de ipa dantur tres regule. ¶ Prima: maiore exiſtēte particulari in ſcda figura nihil ſequit̄. quia tunc argueretur a nō diſtributo ad diſtributū ex pte maioris extremitatis: quia in maiori nō diſtribueretur: ⁊ tñ in ↄ̄cluſione diſtribueret̄ cum eſſȝ p̄dicatum propōnis negatiue etiam eſſent dabiles termini in quibꝰ oñi ⁊ in quibꝰ nulli. Et oȝ intelligi iſta regula dūmō ꝯcluſio nō ſit d̄ mō loquēdi incōſueto: ⁊ dūmō ꝯcludat̄ directe: q: ſi concluderet̄ indirecte: tūc bene ſequit̄ vt pȝ de friſeſomorū qui pōt fieri in ſcda figura. vñ ſi ↄ̄cludatur ꝯcluſio de mō loquēdi incōſueta bene ſequitur: quia tunc nō arguit̄ a non diſtributo ad diſtributū. debet etiā intelligi dūmō mediū non ſingulariſetur vel diſtribuatur vel in minori nō ſumatur cum relatiuo idēptitatis: quia tunc illis modis bñ ſeq̄ret̄ maiori exiſtēte p̄ticulari.

Sciendum eſt ſecūdo ꝙ ſcda regula talis eſt ꝙ ex puris affirmatiuis in ſcda figura nihil ſequit̄: quia tunc mediū in nulla p̄miſſarum diſtribueret̄ cum eſſet p̄dicatuȝ ꝓpōnis affirmatiue. ⁊ debet intelligi iſta regula dūmodo mediū nō diſtribuat̄: quia ſi diſtribueret̄: tūc bene ſeq̄ret̄: vt ſic arguēdo oīs hō eſt oē aīal: oē riſibile eſt anial. ergo oē riſibile eſt hō. Et debet intelligi dūmō mediū nō ſingulariſetur: q: tunc bene ſeq̄retur cum eſſet ſillogiſmus expoſitorius: vt ſic arguēdo aīal eſt ſortes omīs homo eſt ſortes: ergo omnis homo eſt animal: debet etiam intelligi dūmodo medium non ſumatur cum relatiuo idētitatis in minori. quia tunc bene ſequeretur: vt ſic arguendo: omnis homo eſt animal: omnis aſinus eſt idem animal. ergo omnis aſinus eſt homo. ¶ Tertia regula eſt in ſcda figura ſemper concluditur negatiue: quia in ſcda figura ſemper alteraꝰ premiſſarum debȝ eſſe negatiua: quia in ea ex puris affirmatiuis nihil ſequitur. Modo ſi aliqua premiſſarū fuerit negatiua concluſio debet eſſe negatiua. Et debet ſic intelligi iſta regula dūmodo medium nō diſtribuatur vel ſingulariſetur vel ſumatur in minori cum relatiuo identitatis ſicut in ſcda regula ⁊ tamen bene ſequitur.

Sciēdū eſt tertio ꝙ quattuor ſunt modi ſecunde figure directe concludentes quorum ceſare eſt primꝰ cōſtās ex maiore vniuerſali negatiua. et minore vniuerſali affirmatiua: vniuerſalem negatiuaȝ directe concludentibus et reducitur ad celarent maiore de ceſare ꝯuerſa ſimplr. nam ad premiſſas de ceſare per conuerſionem maioris ſimpliciter ſequunt̄ p̄miſſe de celarent. Et ad premiſſas de celarent ſequit̄ concluſio de celarent. et ad concluſionem de celarent ſequitur concluſio de ceſare. ergo de primo ad vltimū ad premiſſas de ceſare ſequitur concluſio de ceſare. ¶ Et aduerte ꝙ modi ſecūde figure ſunt impfecti et incuidentes eo ꝙ nullus regulat̄ per dici de omni vel p dici de nullo cum illud quod predicatur in maiori nō predicetur in ↄ̄cluſione. ideo reducuntur ad modos prime figure tanq̄ ad modos euidentes. vñ aliquem modum reduci ad alium nō eſt de vno facere alium. ſed eſt conſequentiaȝ vel incuidentiam vnius oſtendere per ꝯñam vel incuidētiā alterius. reducitur etiaȝ ad ferio per īpoſſibile accipiendo ↄ̄dictoriū concluſionis pro minore et maiorem pro maiore inferendo oppoſitum alterius premiſſe. ¶ Ex quo ſequitur ꝙ aliquē modum reduci per impoſſibile nō eſt aliud q̄ ex oppoſito contrario vel contradictorio concluſiōis cum altera premiſſarū inferre oppoſitū alterius premiſſe ⁊ eſt vtilis ad oſtendendū bonitatem ꝯñe. ſȝ nō euidentiā. Ex quo ſeq̄tur ꝙ oēs modi trium figurarum poſſunt reduci iſto modo per impoſſibile.

Quid eſt reducere vnū modum ad alium.

Quid eſt reducere p impoſſibile.

Arguitur primo ſic bene ſequitur quoddam aīal nō eſt aſinꝰ oē rudibile eſt aſinus: g̃ quoddā aīal nō eſt rudibile. ⁊ tñ arguit̄ maiore exñte particulari. igit̄. ¶ Scdo ſic. non ſeq̄tur nulla ꝓpō eſt vera qñ eſt falſa. oīs ꝓpō impoſſibilis eſt falſa: g̃ nulla ꝓpoſitio impoſſibilis eſt ꝓpoſitio. ⁊ tñ arguit̄ in ceſare: igitur. ¶ Tertio ſic: nō ſequit̄ nulla ꝓpō affirmatiua eſt negatiua cuiuſlibȝ ꝯtradictionis altera ps eſt negatiua. ergo nullius contradictionis altera pars eſt affirmatiua.

Ad primū d̄: ꝙ maiore exiſtente p̄ticulari in ſcda figura bñ ſequit̄ ſi indirecte ↄ̄cludat̄. ¶ Ad ſcdm dicit̄ ꝙ nō bñ arguit̄ in ceſare cū medium in plus ſe habeat in maiori q̄ in minori. ¶ Ad tertium d̄: ꝙ ibi arguit̄ a non diſtributo ad diſtributum: ideo deberet ſic concludi: ergo cuiuſlibet cōtradictionis altera ps non eſt affirmatiua.

Cameſtres ſecūdus modus cōſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua et minore vniuerſali negatiua. vniuerſalem negatiuā directe concludentibus: vt omnis homo eſt animal nullus lapis eſt animal. ergo nullus lapis eſt homo: ⁊ reducitur iſte modꝰ ad ſecūdum modū prime figure minore ⁊ concluſione conuerſis ſimpliciter ⁊ per tranſpoſitionē premiſſarum. Feſtino tertius modus conſtat ex maiore vniuerſali negatiua ⁊ minore particulari affirmatiua particularem negatiuam directe concludentibus vt nullus lapis eſt animal quidam homo eſt animal: ergo qui-

dam homo nō eſt lapis. et reducitur iſte modus ad quartū modū prime figure maiore ꝯuerſa ſimplr̄. Baroco quartus modus cōſtat ex maiore vl̄i affirmatiua et minore particulari negatiua particularē negatiuā directe ꝯcludentibꝰ: vt oīs homo eſt animal quidā lapis nō eſt animal: ꝫ quidam lapis non ē homo. et reducitur ad primum modum prime figure ꝑ impoſſibile. Reducere aūt per impoſſibile eſt ex oppoſito cōcluſionis cum altera premiſſarum inferre oppoſitū alterius premiſſe. Sumatur enī oppoſitum cōcluſionis. ſ. oīs lapis eſt homo cū maiore huiꝰ quarti ſcꝫ cū iſta omnis homo eſt animal. ſic arguetur omnis homo ē animal: oīs lapis ē homo: ergo oīs lapis ē animal. Sequit̄ de tertia figura cuiꝰ tales dant̄ regule. In tertia figura minore exiſtēte negatiua nihil ſequit̄. Item in tertia figura cōcluſio debꝫ eſſe particularis Tertia figura ſex habet modos. Darapti primus modꝰ ꝯſtat ex vl̄i affirmatiua maiore et vl̄i affirmatiua minore ꝑticularē affirmatiuā concludē tibus directe vt oīs homo eſt ſubſtā tia. oīs homo eſt aīal. ergo quoddaꝫ animal eſt ſubſtātia. et reducitur ad tertiū modū prime figure minore cō uerſa per accidens. Felapton ſecundus modus ꝯſtat ex vl̄i negatiua maiore et vniuerſali affirmatiua minore: particularē negatiuā directe concludētibus. vt nullꝰ hō eſt lapis. oīs homo eſt aīal. ergo qđdā animal non eſt lapis. et reducit̄ ad quartū modū prime figure minore ꝯuerſa ꝑ accñs

De cameſtres et reductione eius. ¶ Primo ſciendū eſt ꝙ cameſtres qui ꝯſtat ex maiore vniuerſali affirmatiua ⁊ minore vniuerſali negatiua vl̄em negatiuā directe cōcludentibus reducitur ad celarent ꝑ cōuerſionem ſimplicē minoris de cameſtres et tranſpoſitionē ꝑmiſſarū et per cōuerſionem ſimplicē cōcluſiōis de celarent. naꝫ ad ꝑmiſſas de cameſtres ſequū tur premiſſe de celarent cōuertendo minorem de cameſtres ꝑ ꝯuerſionem ſimplicē et trāſponendo premiſſas. Et ad premiſſas de celarēt ſequitur ꝯcluſio de celarent. ⁊ ad cōcluſionē de celarent per ꝯuerſionē ſimplicē ſequitur cōcluſio de cameſtres. ꝫ de primo ad vltimū ad premiſſas de cameſtres ſequit̄ concluſio de cameſtres oꝫ etiā reduci ad darij per impoſſibile capiēdo cōtradictoriū cōcluſionis pro minore ⁊ maiorē pro maiore inferendo oppoſitū alterius ꝑmiſſe. Sed feſtino qui cōſtat ex vl̄i negatiua maiore et minore particulari affirmatiua particularē negatiuā directe concludentibus reducitur ad ferio minore cōuerſa ſimpliciter. cuiꝰ practica eſt ſicut in alijs ſed ꝑ impoſſibile reducit̄ ad celarent practicando etiā ſicut in alijs. *Feſtino.* Sꝫ baroco qui ꝯſtat ex vl̄i affirmatiua maiore et minore particulari negatiua particularē negatiuaꝫ directe cōcludentibus ſolū reducit̄ per īpoſſibile ad barbara que reductio ꝑ impoſſibile eſt ſicut in alijs ad oñdendū bonitateꝫ alicuius ꝯñe. *Baroco*

Sciendū eſt ſecundo ꝙ poſtꝗ determinatuꝫ eſt de ſcđa figura hic conſequenter determinandū eſt de tertia figura ī qua mediuꝫ ſubijciuntur in vtraqꝫ. Et eius dātur due regle ſpeciales. Prīa. minore exiſtente negatiua in tertia figura nihil ſequit̄ q: tunc argueret̄ a nō diſtributo ad diſtributū ex parte maioris extremitatis que nō diſtribuitur in maiori cū oporteret maiorē eſſe affirmatiuā: q: ex puris negatiuis nihil ſequit̄ et tamē in ꝯcluſione bene diſtribueretur cū eſſet ꝑdicatum ꝓpoſitionis negatiue nā oporteret cōcluſionē eſſe negatiuā ꝑ vnaꝫ regulā generalē. ſi aliq̄ ꝑmiſſarū fuerit negatiua cōcluſio debet eſſe negatiua. Etiaꝫ eſſent dabiles termini in quibus omni ⁊ in quibꝰ nulli. Et debꝫ intelligi iſta regula dūmō caueatur ꝙ nō arguatur a nō diſtributo ad diſtributū. q: tunc bene ſequeret̄ cōcludēdo concluſionē de modo loquendi incōſueto. Secūda regula in tertia figura ſemꝑ concluditur particulariter: q: alias argueret̄ a nō diſtributo ad diſtributum ex ꝑte minoris extremitatis q̄ in minori ꝑmiſſa nō diſtribuitur: q: eſt predicatū ꝓpōnis affirmatiue per primā regulā et tamen in ꝯcluſione bene diſtribueret̄ cum eſſet ſubiectum ꝓpōnis vl̄is. Et debet intelligi iſta regula dūmō minor extremitas nō diſtribuatur in minori.

Sciendum eſt tertio ꝙ tertie figure ſex ſunt modi. ſ. darapti. felaptō. diſamis. datiſi. bocardo. ⁊ feriſon. vñ darapti eſt modus cōſtans ex ambabꝰ vl̄ibus affirmatiuis ꝑticularē affirmatiuā directe ꝯcludentibꝰ cuius exemplū patet ſatis in textu et reducitur ad darij minore conuerſa per accidens. Nam ad premiſſas d darapti ſequuntur premiſſe de darij minore cōuerſa per accidens. et ad premiſſas de darij ſequitur concluſio de darij que eſt eadem cū ꝯcluſione de darapti. ꝫ de primo ad vltimū ad premiſſas de darapti ſequit̄ ꝯcluſio de darapti. ſꝫ ꝑ īpoſſibile reducit̄ ad celarēt capiēdo ꝯdictoriū ꝯcluſionis ꝓ maiore ⁊ minorē ꝓ minore inferendo oppoſitū alteriꝰ ꝑmiſſe. Et aduerte ꝙ ad bene arguendū in darapti oꝫ cauere ꝙ ꝑciſe *Quot ſunt modi tertie figure*

ſubiectū diſtributionis maioris ſit totum ſubie
ctum minoris et nihil aliud.tū nō ſequit̄ cuiuſ
libet hoīs oculus eſt dexter.cuiuſlibet hoīs ocul⁹
eſt ſiniſter.ḡ ſiniſtrum eſt dextrū.Sed felapton
reducitur ad ferio minore ↄuerſa per accidens
faciendo ſicut in alijs:ſed ꝑ īpoſſibile reducitur
ad barbara eodē mō ſicut darapti.

Arguitur ſic pͥmo nō ſequitur nul
la albedo eſt nigredo oīs homo natus eſt ſuſci
pere nigredinē.ḡ nullus homo natus eſt ſuſci
pere albedinē.Secūdo ſic in cameſtres arguit̄
a nō diſtributo ad diſtributū cū medium in ma
iore non diſtribuatur et eſt diſtribuit̄ in minore
igitur.¶Tertio ſic.nō ſequitur ī darapti cuiuſ
libet hoīs eſt aſinus:cuiuſlibꝫ hoīs eſt equus.ḡ
equus eſt aſinus cū premiſſe in aliquo caſu ſint
vere et ↄcluſio impoſſibilis

Ad primū dicitur ꝙ nō bene argui
tur in ceſare q: variat habitudo abſtracti in ha
bitudinē ↄcreti etiam in plus ſe habet predica
tum minoris ꝙ mediū.¶Ad ſecundū dr̄ ꝙ in
cameſtres nō eſt incōueniens arguere a non di
ſtributo ad diſtributū in premiſſis ex parte me
dij licet bene in cōcluſione et parte extremitatū
ideo nō valet argumentū.¶Ad tertiū dicit̄ ꝙ
non bene arguitur in darapti in eo ꝙ illō quod
eſt ſubiectū diſtributionis in maiori nō eſt tota
le ſubiectum minoris.ſed ſic deberem⁹ arguere
cuiuſlibꝫ hominis eſt aſinus.oīs homo eſt equ⁹
ergo alicui⁹ equi eſt aſinus.

Diſamis tertius modus cōſtat ex
ꝑticulari affirmatiua maiore ꝛ vli af
firmatiua minore.ꝑticularē affirma
tiuā directe cōcludentib⁹:vt q̄daꝫ hō
ē ſuba:omīs hō ē aīal:ḡ quoddā aīal
eſt ſuba et reducitur ad tertiū modū
prime figure maiore ꝛ minore cōuer
ſis ſimpliciter ꝛ per tranſpōnem pre
miſſarū.Datiſi quartus modus con
ſtat ex vli affirmatiua maiore ꝛ ꝑti
culari affirmatiua minore ꝑticulareꝫ
affirātiuā directe ↄcludētib⁹: vt oīs
hō ē ſuba.q̄dā homo eſt animal:ergo
qddā aīal ē ſuba et reducit̄ iſte mod⁹
ad tˀtiū modū pͥe figure miore ↄuer
ſa ſimplr̄.Bocardo quint⁹ mod⁹ cō
ſtat ex maiore particulari negatiua ꝛ
minore vli affirmatiua particulareꝫ
negatiuā directe ↄcludentib⁹.vt qui
daꝫ hō nō ē lapis:oīs hō ē aīal.ḡ qd
dā aīal nō ē lapis.et reducit̄ ad pͥmū
modū pͥme figure ꝑ īpoſſibile.Sūat̄
eīm oppōm ↄdictoriū ↄcluſiōis cū al
tera ꝑmiſſaꝝ.ꝛ īferet̄ oppōm alteri⁹
premiſſe:vt oē aīal ē ē lapis.oīs hō ē
aīal:ḡ oīs hō ē lapis.Hec eīm ↄcluſio
facta ꝑ īpoſſibile ī pͥo mō pͥme figu
re.ↄdicit maiori ↄuertēti.ſ.tˀtie figu
re.Feriſon ſext⁹ mod⁹ ↄſtat ex maio
re vli negatiā ꝛ miore ꝑticulari affir
matiā ꝑticularē negatiuā directe cō
cludētib⁹:vt null⁹ hō ē lapis:q̄dā hō
ē animal ḡ qddā aīal nō eſt lapis.Et
reducitur ad q̄rtū modū pͥme figure
minore cōuerſa ſimpliciter.

De diſamis reductione.

¶Primo ſciendū eſt ꝙ diſamis tertius mod⁹
reducitur ad darij maiore et concluſione con
uerſis ſimpliciter et per tranſpoſitionem pre
miſſarum cuius practica eſt ſatis clara.ſed per
impoſſibile reducit̄ ad celarent capiēdo oppōm
cōtradictoriū ↄcluſionis pro maiore et minorē
pro minore inferendo oppoſitū alterius pͥmiſſe
ſcꝫ maioris.Et aduerte ꝙ ad hoc ꝙ fiat bon⁹ ſil
logiſmus in diſamis requiritur ꝙ preciſe ſubm
diſtributionis minoris ſit totū ſubm enūciatio
nis maioris ideo nō ſequitur alicui⁹ ꝓpoſitiōis
eſt ſubm cuiſlibet ꝓpoſitionis eſt predicatū.er
go predicatum eſt ſubiectum.ſed datiſi reduci
tur ad darij minore conuerſa ſimpliciter cuius
practica ſatis patet.Et aduerte ꝙ datiſi pōt cō
cludere indirecte ſicut directe.q: omīs modus
cuius cōcluſio poteſt cōuerti ſimplr̄ poteſt con
cludere tam directe ꝙ indirecte.ſed per impoſ
ſibile reducitur ad ferio eodem modo ſicut alij
tertie figure.ſꝫ bocardo ſolū ꝑ īpoſſibile r̄ducit̄
ad barbara faciēdo ſic ī alijs modis tˀtie figure.

Datiſi.

Bocardo.

Sciendum eſt ſcḋo ꝙ feriſon redu
citur ad ferio minore cōuerſa ſimpliciter cuius
practica patet ſicut de alijs.ſed per impoſſibile
reducit̄ ad darij accipiendo oppſitū ↄtradicto
rium cōcluſionis pro maiore et minorē pro mi
nore inferēdo oppoſitū maioris q̄admoduꝫ fit
in omnib⁹ modis tertie figure.Et eſt aduerten
dum ꝙ iſti ſillogiſmi tertie figure poſſunt etiā
probari per ſillogiſmuꝫ expoſitoriū:vnde ſillo
giſmus expoſitori⁹ eſt cui⁹ mediū eſt ſingulare
ſingulariter et vniuoce tētū.vt ſortes eſt hō.ſor
tes eſt animal.ḡ animal eſt homo.Et poteſt ſic
practicari.nā ad pͥmiſſas d̄ darapti ſequūt̄ pre
miſſe ſillogiſmi expoſitorij vt ad iſtā oīs homo
eſt animal.ſequitur iſta iſte hō eſt animal.et ad
iſtā omnis hō eſt ſuba ſequitur iſta:iſte homo ē
ſubſtantia.ad quas ſequit̄ iſta ſuba eſt animal
que eſt cōcluſio de darapti.ꝛ faciliter poſſꝫ pra
cticari in alijs modis.vt videbitur in logica.

Feriſon.

Sciendū ē tertio ꝙ ſillogiſmus ex
poſitorius eſt duplex.ſ.affirmatiuus et negati
uus.affirmatiuus eſt cui⁹ ambe premiſſe ſūt af
firmatiue.negatiu⁹ eſt cuius altera premiſſa
rum eſt negatiua et etiā ↄcluſio.Et licꝫ aliquis
ſillogiſmus ſit negatiu⁹.tamē quilibet ſillogiſ
mus eſt propō ypothetica affirmatiā niſi copu

Sillus expoſitorius ē duplex.

Cōditio nes ad ſil logiſmū expoſito rium req ſite.

la prīcipalis negetur.ſ.ḡ. ¶ Aduerte q̄ ad hoc ꝙ ſit bon⁹ ſillus expoſitori⁹ ſiue affirātiu⁹ ſiue negatiu⁹ tres ꝯditiões reqrunt. Pria ē ꝙ me dium ſit termin⁹ ſingularis ſingulariter ⁊ vni uoce tēt⁹ defectu cui⁹ ibi nō eſt bon⁹ ſillogiſm⁹ expoſitori⁹ iſte hō vel aſin⁹ eſt aſinus iſte homo vel aſinus eſt homo:ḡ homo eſt aſin⁹:q: ſolum pars diſiuncti ſingulariſatur.ſed ſi totū ſingu lariſet ⁊ vniuoce caperetur.tunc bn̄ ſequeretur ſed cōcluſio eſſet falſa.⁊ ſimiliter aliq̄ pmiſſaꝝ Scd̄a ꝯditio eſt ꝙ mediū in altera pmiſſarū ſit totale extremū defectu cui⁹ nō ſequit iſtius ho minis eſt oculus dexter : iſtius hoīs oculus eſt ſiniſter.ḡ ſiniſtrum eſt dextrū . Tertia cōditio ꝙ a premiſſa affirmatiua in qua ponit termin⁹ ſingularis ſequat vna de omni ⁊ a premiſſa ne gatiua ſeqtur vna de nullo defectu cuius nō ſe quitur iſta eſſentia diuina eſt pater. iſta eſſen tia diuina eſt filius:ḡ filius eſt pater.

Arguitur pmō ſic.nō ſeqtur quedā hoīem aīal nō videt.oēm hoīem videt equus: ergo equus nō eſt aīal. ¶ Scd̄o ſic:nulla ꝓpō q: eſt falſa eſt ꝓpoſitio: q̄dam ꝓpoſitio eſt q̄ eſt falſa:ḡ q̄dam ꝓpoſitio falſa nō eſt ꝓpoſitio ¶ Tertio ſic:nō ſeqtur ſortes ē aīal ſortes nō eſt aſinus:ḡ aſinus nō eſt aīal:⁊ tamen eſt ſillo giſmus expoſitorius:igitur.

Ad pmum dr̄ ꝙ arguitur a non di ſtributo ad diſtributū ex pte maioris extremita tis. Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ pōt cōcedi totum: nam ſi cō cluſio ſit falſa altera pmiſſaꝝ erit falſa:⁊ hoc ſi ly q: cōiungat inter termīos. ¶ Ad tertiu3 dr̄ ꝙ nō bene arguit expoſitorie:q: arguit a nō di ſtributo ad diſtributū ex pte maioris extremi tatis qd̄ etiā dʒ fugi ſicut in alijs ſillogiſmis.

Regule de ſillis cōcludē tibus in directe.

Sillogiſmoꝝ cōcludentiū particu larem negatiuā idirecte tales dant regule. Nullus ſillogiſm⁹ cōcludens pticulareʒ negatiuā idirecte pōt eā cōcludere directe. Et cōcludēs dire cte pōt cōcludere idirete. Item pma figura cōcludit oīa genera ꝓpōnum ſcʒ vl̄em pticularē affirmatiuā ⁊ ne gatiuā. Scd̄a figura cōcludit pticu larem negatiuā ⁊ vl̄em negatiuam. Tertia concludit particularem affir matiuam ⁊ negatiuam. verſus. Bar bara celarent darij ferio baralipton Celantes dabitiſ fapeſmo friſeſomo rum. Ceſare cameſtres feſtino baro co darapti. Felapton diſamis: dati ſi bocardo feriſon. In his quattuor verſibus predictis ſunt nouēdecim dictiones nouēdecim modis deſer uientes: ita ꝙ per primam dictionē intelligitur primus modus prime fi gure: ⁊ per ſecundam ſecundus mo dus ⁊c. Unde primi duo verſus de ſeruiūt omnibus modis prime figure Terti⁹ vero verſus pter vltimā ei⁹ dictionē deſeruit modis ſcd̄e figure ita ꝙ prima dictio deſeruit prīo mō et ſcd̄a ſcd̄o mō ⁊ ſic de alijs . Ultia vero dictio tertij verſus cū alijs di ctionib⁹ quarti verſus deſeruit mo dis tertie figure . Sciendum ꝙ per vocales.ſ.a.e.i.⁊ o.itelligunt q̄ttuor genera ꝓpōnum.ita ꝙ p hanc voca lem a itelligit vl̄is affirmatiā: ⁊ p e. vl̄is negatiā.⁊ p i.particulariſ affir matiā.⁊ p o.particulariſ negatiā. Et in qualibet dictione ſunt tres ſillabe et aliud reſiduū eſt ſupfluum:niſi m. vt poſtea patebit. Et p primā illarū ſillabaꝝ itelligitur maior ꝓpō:⁊ per ſcd̄am minor:⁊ p tertiā ꝯcluſio. Uerbi grā prima dictio.ſ. barbara hʒ tres ſillabas in quaꝝ qualibet ponit a. ⁊ per a.ter poſituʒ ſignificat ꝙ prim⁹ mod⁹ prīe figure cōſtat ex duab⁹ ꝓ pōnibus vl̄ibus affirmatis vl̄em af firmatiuā ꝯcludētib⁹. Et ita itelligi tur de alijs dictiōib⁹ ſm̄ vocales ibi poſitas. Et ſciendū eſt ꝙ q̄ttuor di ctiões primi vſ̄us icipiūt ab his ꝯſo nātib⁹.b.c.d.⁊ f. ⁊ oēs alie dictiōes ſequētes ⁊ p hoc itelligēdū ē ꝙ oēs q̄ icipiūt p dictionē icboatā p b.dn̄t reduci ad prim modū prime figure. et oēs q̄ icipiūt p dictionē icboataʒ p c.ad ſcd̄m.⁊ p d.ad tertiū.⁊ p f. ad q̄rtū. Itē vbicūq3 ponit s. in illa di ctione ſignificat ꝙ ꝓpō itellecta per vocalē imediate pcedētē dʒ cōuerti ſimplr̄:⁊ ꝓpō intellecta per vocaleʒ imediate pcedentē iſtā litteraʒ p. dʒ cōuerti p acciñs:⁊ vbicūq3 ponit m. dʒ fieri trāſpō in pmiſſis. Eſt ei trāſ pō in pmiſſis facere de maiore mio reʒ ⁊ econuerſo:⁊ vbicūq3 ponitur c.

ſignificatur q̄ modus intellectus ꝑ illam dictionē in qua ponit̃ debet reduci ꝑ impoſſibile. viii verſus. Simpliciter vult s. verti p. vero ꝑ acci. M vult trāſponi c. ꝑ impoſſibile duci. Seruat maiorē variatq; ſecunda miorē. Tertia maiorē variat: ſeruat q; miorē. Sed q2 ariſtoteles in prioribus oſtendit coniugationes in q̄bus nō ſeq̄tur cōcluſio ex p̄miſſis eſſe inutiles ꝑ inuentionē terminoꝝ in q̄bus nō tenet huiuſmodi cōiugatio: ideo vtilis eſt īuentio taliū terminoꝝ vbicūq; etiā fiat inutilis cōiugatio ꝯtra regulas ſillogiſmoꝝ pri9 aſſignatas accipiēdi igit̃ ſunt duo termi diuerſi ſcilꝫ due ſpēs ſub vno genere dr̄ia vel ꝓprio vel accidēte: vt hō aſinus aīal vel duo termi quoꝝ alter de altero p̄dicetur ſiue ꝯuertibiliter ſiue nō cū extraneo vtriuſq; vt hō riſibile lapis vel hō aīal lapis vel accipiendi ſunt duo termi quoꝝ alter de altero p̄dicetur ſiue ꝯuertibiliter ſiue nō cū ſuperiore ad vtrūq;: vt hō riſibile ſubā vel homo aīal ſubā ꝑ hanc eīm regulā diffinitiuā cuicūq; generi applicetur ſiue ſube ſiue q̄titati ſiue alicui alioꝝ ſemꝑ īueniūtur termi per quos inutilis cōiugatio demonſtrabitur non tenere: ⁊ tales terminos appellat ariſtoteles in priorib9 terminos in quibus non. Et nota q̄ inuenire terminos in q̄bus nō eſt acceptis trib9 terminis facere cōiugationem in qua premiſſe ſunt vere et concluſio falſa manēte eadē qualitate ⁊ q̄titate ꝓpoſitionuꝫ. verbi grā hic eſt inutilis ꝯiugatio. nullus hō eſt aſin9 nullus lapis eſt hō. ergo nullus lapis eſt aſinus. ⁊ iſti ſunt termini in q̄bus ſic. Cōtra hāc inutilē coniugationē accipiūtur termi in q̄bus nō. ꝑ ſcd̄m mēbꝛuꝫ regule hō riſibile aſin9: arguit̃ ſic: nullus aſin9 eſt hō: nullū riſibile eſt aſinus: ergo nullū riſibile eſt hō: ecce premiſſe ſunt vere et cōcluſio eſt falſa manēte eadē qlitate ⁊ q̄titate propoſitionuꝫ in vtraq; coniugatione et in vtrobiq; manente eadem figura.

Incipit quintus tractatus de locis dialecticis.

Ratio quot modis capit̃

r

Ratio dicit̃ multis modis Primo mō rō idēꝫ eſt q̄ diffinitio vel deſcriptio: vt hic vniuoca dicūtur quoꝝ nomē eſt cōe ⁊ rō ſube ſcđm illō nomē eſt eadē. Scđo mō eſt q̄dam virtus aīe. Tertio mō idē eſt q̄ orō oñdēs aliq̄d ſicut ſunt ꝓpōnes vl' rōnes diſputatiuē. Alio mō idē eſt q̄ forma materie: vt in cultello ferrū eſt materia diſpō vero īducta in ferro eſt forma Alio mō idēꝫ eſt q̄ eſſentia cōis p̄dicabilis de plurib9 vt eſſentia generis vel ſpēi vel dr̄ie. Alio mō idēꝫ eſt q̄ mediuꝫ īferēs ꝯcluſionē ⁊ hoc modo ſumit̃ rō in diffinitiōe argumēti que tal' eſt. Argumētū eſt rō rei dubie faciens fidē. i. mediū ꝓbās ꝯcluſionē cōcluſio eīm debꝫ cōfirmari ꝑ argumentū. Eſt aūt cōcluſio argumento vel argumentis ꝓbata ꝓpō: ſed anteq̄ ꝓbetur tūc eſt dubitabil': ⁊ eſt queſtio. Queſtio ſic diffinit̃. Queſtio ē dubitabil' ꝓpō. Mediū eſt qđ habꝫ duo extrema. Argumētatio eſt argumenti ꝑ orōnē explicatio. i. orō explicās argumentū. Differt aūt argumentū a medio ⁊ ab argumētatione q2 mediuꝫ dr̄ eo q̄ hꝫ duo extrema. argumentū aūt addit ſupra mediuꝫ virtutē ꝓbandi cōcluſionē. vnde ad hoc q̄ ſit argumentū exigit̃ q̄ ſit medium ⁊ q̄ habeat virtutē ꝓbādi ꝯcluſionē. Argumētatio aūt dr̄ total' orō cōpoſita ex p̄miſſis ⁊ cōcluſiōe: ⁊ in illa manifeſtat̃ virt9 argumēti. aliq̄n eīm tota orō pōt īferre vlēm affirmatiuā. aliq̄n nō: niſi particularem affirmatiuā: aliq̄n vlēm negatiuā: aliquā

quādo particularē negatiuā ⁊ ſic ma
nifeſtatur tota virtꝰ argumenti cum
oſtendit ſupra quā ꝯcluſionē pōt ipſ
argumentū. ⁊ ſupra quā nō pōt quod
qđā fit i argumētatōe vt priꝰ patuit.

Incipit quintus tractatꝰ in quo de
terminatur de locis dialecticis. nō
q̄ locus dialecticus ſit ſubiectū huiꝰ
tractatus ſed eſt ſillogiſmꝰ dialeti
cus. cuius paſſio ſupplетur per hoc
complexum generatiuū opinionis. Et eius ſūt
duplicia principia. ſ. materialia et regulatiua. ma
terialia ſunt ꝓpoſitiones dialetice et earū ter
mini. ſed regulatiua ſunt loci dialetice. i. maxie
dialetice. ſed quia argumentū diffinitur p̄ rōez
dicendo argumētum eſt ratio rei dubie faciens
fidem. ideo videndū eſt de equiuocatione huius
termini ratio qui ſex modis accipitur vt pꝫ in
textu. ſed ſexto mō accipitur pro diffinitione ar
gumēti puta q̄ tm̄ valet ſicut mediū. vel antece
dens alicuiꝰ ꝯſequē nc vel alicuiꝰ proceſſus ar
gumentatiui. Ex quo ſequit̄ q̄ diffinitio argu
menti ſic intelligitur. argumentū eſt ratio: id ē
medium ſiue aīs alicuiꝰ ꝯſequentie faciens fi
dem de re dubia ideſt de cuiꝰ noticia generatur
fides. i. verꝰ aſſenſus de concluſione que prius
erat dubia. Ex cuius noticia ⁊ noticia adheſiua
bonitatis ꝯñe generat̄ verus aſſenſus. Ex quo
patet q̄ non capitur hic fides pro noticia firma
alicuius ꝓpoſitiōis generata ex ſola auctoritate
dicentis: ſed capit̄ ibi fides pro aſſenſu ꝯcluſio
nis ſiue ſit gn̄atus per rōnē ſiue p̄ auctoritatē.

Sciēduꝫ eſt ſecundo q̄ concluſio
capitur dupliciter. vno mō large pro omni ꝓpo
ſitione illata ex antecedente in bona ꝯſequētia
ſiue illata ſit vera ſiue falſa. et ſic capit̄ cum di
citur in oī ſillogiſmo eſt ꝯcluſio: et ſic nō capit̄
hic. Alio mō capitur pro oī ꝓpoſitione vel ora
tione illata ex aliq̄ premiſſa vl̄ aliquibꝰ p̄miſſis
ipſam ꝓbātē vl̄ probantibꝰ. et ſic capit̄ hic. et ꝺe
bet ſic intelligi diffinitio. Cōcluſio eſt oratio il
lata ex aliqua premiſſa vel aliquibus premiſſis
ipſam probātē vel probantibus. Similiter que
ſtio capitur dupliciter. vno modo large pro omī
propoſitione ſumpta cuꝫ ſigno interrogatiuo ſi
ue illa propoſitio ſit vera ſiue falſa ſiue proba
bilis ſiue non q̄admodū eſt ibi queſtio. vtrū qđ
libet eſt vel nō eſt et ſic nō capit̄ hic. alio mō ca
pitur pro ꝓpoſitione dubia ſumpta cū ſigno du
bitatis ſiue queſitiuo per que argumentatio
nem poteſt fieri euidēs et manifeſta. et ſic capit̄
hic. et debet ſic intelligi eius diffinitio. Queſtio
eſt dubitabilis ꝓpoſitio cum ſigno dubitationis
et queſitiuo.

Concluſio quot modis capit̄

Sciendū ē tertio q̄ argumentatio
triplicciter accipit̄. vno modo large pro omni ꝓ
poſitione formata ad modū ꝯñe ſiue talis ꝯſe
quētia ſit bona ſiue nō. Alio mō capitur ſtricte
pro omni oratione formata ad modū ꝯñe bone
ſiue in tali ꝯña aīs ſit ꝓbatiuū ꝯñtis ſiue non.

Argumētationis acceptiones.

Alio mō capitur ſtrictiſſime pro omni oratione
formata ad modum ꝯſequētie bone cuius aīce
dens eſt probatiuū cōſequētis. ¶ Aduerte vl
tra q̄ differētia eſt īter argumētū mediū ⁊ argu
mentationē. vnde capiēdo mediū pro totali an
tecedente mediū ipſius ſe habꝫ q̄ argumentuꝫ
quia dicit̄ tam de argumento probatiuo q̄ ꝺ nō
probatiuo: ſed argumentū ſolū dicit̄ de antece
dente probatiuo et ſic omne argumentū eſt me
diū ſed nō ecōtra ſed argumētū differt ab argu
mentatione ſicut pars a toto. q: argumentatio
eſt oratio cōpoſita ex antecedēte et ꝯñte. ſed ar
gumentum eſt ſolū antecedēs. Aduerte etiā q̄
queſtio ꝓpoſitio enunciatio et ꝯcluſio differunt
vt oratio dicit̄ enunciatio eo q̄ eſt vera vel falſa
ſed dicit̄ queſtio q: eſt dubia ſumpta cū ſigno q̄
ſitiuo. ſꝫ dicit̄ ꝯcluſio prout eſt illata ex aliqua
premiſſa vel premiſſis ipſam ꝓbante vel ꝓban
tibus. ſed dicit̄ ꝓpoſitio quia ponitur in premiſ
ſis ad probandū vel inferēdū ꝯcluſionē aliquā.

Differentia inter argumētū mediū ⁊ argumentationem.

Arguitur ſic p̄mo. diffinitio argu
menti nō conuenit omni contento ſub diffinito
cum nō cōueniat argumento ſophiſtico: etiā ar
gumentū pōt fieri de re certa puta de iſta deus
eſt. g̊ nō facit fidē ꝺ re dubia. Secūdo diffinitio
ꝯcluſionis nō cōuenit iſti ſillogiſmo oīs lapis ē
equus. oīs homo eſt lapis. g̊ omnis hō eſt equꝰ
quia nō probatur argumētato vl̄ argumentis.
¶ Tertio ſic ibi eſt queſtio: vtrū hō currit. et tñ
non eſt propoſitio cū non ſignificet verum neqꝫ
falſum: igit̄.

Ad primū dicitur q̄ argumentū ſo
phiſticum vel argumentū procedēs ex falſis nō
continet̄ ſub argumento quod ibi diffinit̄. Ad
aliā partē dicit̄ q̄ nō eſt aliquid ita certū quin
poſſit accipi ſub ratione incerti et tūc poteſt fie
ri argumētū. Ad ſecundā dicitur q̄ concluſio il
lius ſilli nō eſt concluſio niſi capiendo cōcluſio
nem large et nō ſtricte q̄admoduꝫ capitur hic.
Ad tertiuꝫ dicitur q̄ q̄ſtio capit̄ dupl̄r. vno mō
pro aggregato ex ꝓpōe et ſigno queſitiuo et ſic
nō eſt propoſitio nec ſignificat verū neqꝫ falſuꝫ
alio mō capitur pro propoſitiōe cui additur ſi
gnum queſitiuū ⁊ ſic bene eſt propoſitio vel ꝓ
portionabile propoſitioni.

Argumētatiōis quattuor ſunt ſpe
cies. ſ. ſillꝰs. inductio. enthymema. ⁊
exemplum. Diffinitio autē ſillogiſmi
dicta eſt prius. Inductio eſt a ſingu
laribus ſufficienter enūeratis ad vl̄e
progreſſio vt ſortes currit: plato cur
rit: ⁊ ſic de alijs. g̊ oīs homo currit.

¶ Sciendū eſt primo q̄ argumentationis q̄t
tuor ſunt ſpecies. ſ. ſillꝰs. inductio. enthymema
et exemplū. ¶ Et ſi quis dicat hic eſt aliq̄ ſpēs
argumentationis. oīs homo eſt lapis: ergo quꝫ
dam lapis eſt homo. et tñ nō eſt aliqua iſtarum
ſpecierum cum antecedēs non ſit probatiuū cō
ſequentis: igit̄. Reſpondet̄ q̄ argumētatio pōt

Quot ſūt ſpēs argumētationis

capi dupliciter. vno mo lo ſtricte p omni bona cōſequentia cui9 añs eſt probatiuum ꝯcluſionis Et ſic dico ꝙ iſta quattuor ꝑut añcedētia ſunt probatiua concluſionis ſunt ſpecies argumētationis imo tunc nulla ꝯſequentia eſt ſpecies argumentationis niſi antecedēs ſit probatiuū cōcluſionis. alio mō capitur large pro oī bona conſequentia ſiue eius antecedēs ſit probatiuū cōcluſionis ſiue nō: et ſic ſpecies eius nō ſunt iſta quattuor ſiue antecedētia ſint probatiua cōcluſionis ſiue nō. Et ſimilr poteſt diſtingui quelibet illarū ſpecierum. vt inductio poteſt capi dupliciter. Uno modo vt eſt bona cōſequentia. et eius antecedēs eſt probatiuū concluſionis ⁊ cōtinetur ſub argumētatione ſtricte ſumpta. Alio modo capitur large p bona ꝯſequentia ſiue antecedens ſit probatiuū cōcluſionis ꝯſequentis ſiue nō. et ſic eſt ſpecies argumentatiōis large capta. et ſimilr diceretur de alijs.

Quid eſt inductio

Sciendū eſt ſecundo ꝙ poſtq̄ ſillogiſmus fuit ſufficienter diffinitus ideo nūc diffinitur inductio ſic dicendo. Inductio eſt ꝓgreſſio .i. progreſſus a ſingularibus .i. ab inferiorib9 ad vle .i. ad ſuperius. Et poteſt capi dupliciter ſcʒ large ⁊ ſtricte. large eſt cōſequentia illatiua vniuerſalis ex ſua ſingulari vel ſuis ſingularibus cū iſta additione. et ſic de alijs. vel nō ſunt plura ſed ſtricte eſt argumētatio probatiua ꝓpoſitionis vniuerſalis ex ſua ſingulari vel ſuis ſingularibus mediante iuuamine itellect9. Unde intellect9 dicit̄ iuuare vel ſupplere qn̄ in nullo ſingulari percipit ſubſtantiā nec habet rationem quare in aliquo ſingulari ſit inſtātia. et tñ ex hoc ꝙ intellectus cognoſcit ꝙ alique ſingulares ſunt vere cōcedit vniuerſalē ex eo ꝙ intellectus cognoſcit ꝙ iſte ignis eſt calidus et ille eſt calidus. ⁊ nō videt inſtantiā cōcedit iſtam: oīs ignis eſt calidus. Et aduerte ꝙ inductio poteſt formari duplr. vno mō inferēdo vlem ex ſingularibus ſine explicatione iſtius particule. et ſic de alijs: vel alicui9 alterius equiualentis. et de tali dico ꝙ nulla talis ſub ratione inductōis eſt bona conſequētia. ſed ſi ſit bona hoc eſt ratione alicuius alteri9. alio mō poteſt fieri inductio inferendo vniuerſalē ex ſua ſingulari vel ſuis ſingularibus cum additione illius ꝑticule: et ſic de alijs vel nō ſunt plura. et ſic eſt bona ꝯſequentia: q: tunc nulla reperitur inſtātia.

Quot modis inductio formatur.

Sciendū eſt tertio ꝙ inductio fit oppoſito mō ad deſcenſum. nam deſcenſus eſt ab vniuerſali ad ſingularia vt oīs homo currit ergo petr9 currit iohannes currit et ſic de alijs. Et aduerte vlteri9 ꝙ inductio poteſt fieri dupliciter. vno mō a ſingularib9 in ſupponēdo et ſignificando ſimul vt petrus currit iohānes currit ⁊ ſic ď alijs: ḡ oīs hō currit. ⁊ ſic inductio nō eſt ꝯña formalis: q: in tali forma eſt dabilis inſtantia: vt nō ſequit̄ petrus currit iohānes currit ⁊ ſic de alijs. ḡ oīs aſin9 currit: ⁊ tñ ſeruatur ſimilis forma cū non fiat niſi variatio terminorum ſuperioris ⁊ inferioris qui non ſe tenent ex parte forme cōſequentie. alio modo fit a ſingularibus in ſupponēdo tantū et nō in ſignificādo: vt iſte hō currit: et ſic de alijs: ḡ oīs homo currit. et ſic eſt bona ꝯña formalis q: in tali forma nō eſt dabilis inſtantia. et ſi dicatur ibi ſeruatur talis forma iſte hō currit. iſte hō currit. et ſic de alijs. ergo oīs aſinus currit. Reſpondet̄ ꝙ nō ſunt eiuſdē forme: quia fit variatio numeri terminoꝝ qui numer9 terminoꝝ ſe tenet ex ꝑte forme. nam in prima ꝯſequētia ſunt tantum duo termini cōputando termīos ſinonimos ꝓ vno et eodē et in ſecunda ſunt tres termini nō ſinonimi.

Arguitur ſic primo enthymema reducitur ad ſillogiſmū. ergo nō eſt ſpecies diſtincta a ſillogiſmo. ¶ Secūdo ſic. inductio poteſt reduci ad ſillogiſmū. ḡ nō videtur differre a ſillogiſmo. ¶ Tertio ſic: ibi arguitur a ſingularibus ad vniuerſalē dicendo: iſte homo vel aſin9 eſt rudibilis. iſte homo vel aſin9 eſt rudibilis. et ſic de alijs: ergo oīs homo vel aſinus eſt rudibilis. et tñ nō eſt inductio. cum antecedens ſit verum ⁊ cōſequens falſum: igitur.

Ad primum dicitur negando conſequentiam: quia vnam argumentationem reduci ad aliam non eſt ipſam fieri aliam. ſed eſt ipſam probari per aliam perfectionē. ¶ Ad ſecunduʒ dicitur eodē modo. ¶ Aduerte tamē ꝙ inductio reducitur ad ſillogiſmū accipiēdo ſingularia pro medio et predicatum concluſionis pro maiore extremitate: ⁊ ſubiectum pro minori extremitate: vt ſortes currit: plato currit ⁊ ſic de alijs: ḡ oīs homo currit: ſic reducitur: oē qḋ eſt ſortes vel plato currit: omnis hō eſt ſortes vl̄ plato: ḡ omis hō currit. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ nō debʒ ſic argui: ſed ſic: ille qui eſt homo vel aſin9 eſt rudibilis demonſtrando ſortē. ille qui eſt homo vel aſin9 eſt rudibilis demōſtrando platonē et ſic de alijs. vel pōt dici ꝙ nō arguit̄ a ſingularibus. q: totale ſubiectū illaꝝ ſingulariū nō ſingulariſat̄. ſed ſi ſingulariſet̄ et teneat̄ vniuoce ſic. ſicut ꝯñs eſt falſum ita ⁊ añs.

Tertius.

Enthymema eſt ſillogiſmus imꝑfectus. i. oratio in qua non omnibus ꝓmiſſis poſitis infertur feſtinata cōcluſio. vt oē aīal currit. ḡ oīs hō currit. In hac eñ argumētatōe includit̄ hec ꝓpō oīs hō ē aīal: que ſi poneret̄ perfectus eſſʒ ſillus. Ariſtoteles ſic diffinit enthymema. Enthymema ē ex ycotib9 ⁊ ſignis. ycos idē ē ꝙ ꝓpō probabilis. Signum vt hic ſumitur idem ē ꝙ demonſtratiua ſeu neceſſaria ꝓpō vel probabilis ⁊ hº inferēdo. Signū vt hic ſumit̄ dicit neceſſitatē

illationis: ycos autem dicit probabi⸗
litatē ipſius propoſitionis in ſe ſm
quā probabilitatē propoſitio dr̄ eē
vera. vnde licet in enthymemate eſt
tantū vna propoſitio inferens ⁊ alia
illata: tamē ſm ꝙ propoſitio īferens
apparet oībus eē vera vel pluribus
ſic dr̄ ycos: quia ſic iam eſſē probabi
lis: vt quilibet diligit diligentem ſe.
ſcḋm autē ꝙ ipſa infert concluſionē
de neceſſitate ſic eſt ſignum. ⁊ ſic ea⸗
dem propō ē ycos ⁊ ſignum ſm aliud
et aliud. Si quis obijciat ꝙ enthyme
ma debeat ſic diffiniri. Enthymema
eſt ex ycote ⁊ ſigno cum tantū ſit vna
propō īferens que ē ycos ⁊ ſignū ſm
diuerſa. Ad hoc ſic dicendū ē ꝙ licē
ſit vna propoſitio īferens actu: tñ ha
bet in ſe virtutem duarum propōnū:
quia habet in ſe virtutem propriā ⁊
illius que ſubintelligitur: ⁊ ſic eſt vna
ſm ſubſtantiam ⁊ due ſm virtutem:
⁊ ideo dicit̄ in plurali numero ex yco
tibus ⁊ ſignis ⁊ non ex ycote ⁊ ſigno.
¶ Sciendum ē ꝙ omne enthymema
dē reduci ad ſillogiſmū. In enthyme
mate eñi ſunt tres termī ſicut in ſillo
giſmo ⁊ duo illorum ſunt in cōcluſio
ne. ⁊ ſunt maior extremitas ⁊ minor
extremitas. alius autē non ponit̄ in
concluſione ⁊ eſt medium. Illarū au⸗
tem extremitatū altera ſumitur bis
et altera ſemel. Ex extremitate ergo
tantum ſemel ſūpta ⁊ ex medio fiat
vna propoſitio ſm exigentiā modi
et figure: ⁊ ſic habetur ſillogiſmus.
verbigratia. ī hoc enthymemate om
ne aīal currit: ergo oīs homo currit:
homo ⁊ currit ſunt due extremitates
et aīal eſt medium: ſē illa extremitas
ſcē hō ſūpta eſt tm̄ ſemel. ex ipſa ergo
ex medio fiet vna propō ſcē oīs hō ē
animal: et tunc erit perfect⁹ ſillogiſ⸗
mus ſic: omne animal currit: oīs ho⸗
mo ē animal: ergo omīs homo currit
Exemplum ē quādo vnū ꝑticulare ꝓ
batur per aliud propter aliquod ſi⸗
mile repertum in ipſis: vt pariſien⸗
ſes pugnare contra rothomagenſes
malum eſt: ergo turonenſes pugna⸗
re contra pictauenſes malum eſt:
quia vtrobiqꝫ eſt pugnare affines cō
tra affines.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ ꝓ declaratōe enthyme⸗ *Enthymematis diuiſio.*
matis. ꝙ entimema capitur dupliciter. vno mō
large pro omī argumētatiōe in qua ex vna pro⸗
pōne vel plurib⁹ nō ſillogiſtice ordinatis infer⸗
tur ɔñs: et ſic capitur cum dr̄: ꝙ omīs argumen
tatio eſt ſillogiſtica vl' ēthymematica. Alio mo⸗
do capitur ſtricte ꝓ oī argumētatione nō ſillo⸗
giſtica nec inductiua nec exemplari in q̄ ex vna
ꝓpōne vel pluribus non ſillogiſtice ordinate in
fertur conſequens ⁊ ſic capitur cū dicitur ꝙ om
nis argumētatio eſt ſillus ēthymema vl' exem⸗
plū. ⁊ hoc modo cōuerſiones ⁊ argumētationes
q̄ fiūt in ypotheticis dicūtur enthymema. Alio
modo capitur ſtrictiſſime ꝓ argumentatione in
qua ex vna ſola propōne cathegorica ī antecedē
te expſſa infertur cōcluſio cui propōni ſi aliqua
ꝑmiſſa addatur erit bon⁹ ſillogiſmus. et ſic ca⸗
pit petrus hyſpanus: cui⁹ deſcriptio debet ex⸗
poni illo mō ꝑdicto: ⁊ illo mō capiēdo ētimema
cōuerſiones ⁊ argumentationes in ypotheticis
nō ſunt enthymemata cum non reducantur ad
ſillogiſmum addendo vnam premiſſam.

Sciendū eſt ſcḋo ꝙ enthymema
reducit̄ ad ſillogiſmū ſicut imperfectum ad pfe
ctum. Pro eui⁹ declaratione eſt aduertendum
ꝙ entimemata q̄ ex pluribus ꝓpoſitionib⁹ īfe⸗
runt ɔñs nō reducūtur ad ſillogiſmū: ſed bene
illa que ex vna ſola propōne expreſſa inferunt
cōcluſionē. Unde entimema reduci ad ſillogiſ⸗
mū nō eſt aliḋ q̄ añti ēthymematis addere ali
quē ꝓpoſitionem virtute cuius añs de neceſſita
te infert cōſequēs quod de neceſſitate nō ſemp
ſequitur ad ātecedēs enthymematis. Et ad co⸗
gnoſcendū que ꝑmiſſa deficiat aduertē. ꝙ ſi ille
termin⁹ qui eſt ꝑdicatū in concluſione ponatur
in antecedēte deficit minor. ſed ſi ille terminus
qui eſt ſubiectū ɔñtie ponat̄ in añte deficit ma⸗
ior. ¶ Sed ad cognoſcendū ad quā figuram re
ducitur videndum eſt ſi illud quod predicat̄ in
ɔcluſione ponatur a parte ſubiecti in antecedē⸗
te: ⁊ ſi ſic tunc reducitur ad ſcḋam figurā. Sed
ſi predicatum concluſionis ponatur in antece⸗
dēte a parte predicati: tunc ſi medium ꝑdicetur
in propōne que addit̄ dē reduci ad primā figu⸗
ram: ſi ſubijciatur ad tertiam figuram.

Sciendū eſt tertio ꝙ exemplū pōt *Exempli acceptiones.*
capi dupl'r. vno mō large. et ſic pōt deſcribi: eſt
argumētatio in qua infertur concluſio ꝓpter ſi⸗
militudinē repertā inter res ſignificatas ꝑ ter⸗
mios añtis ⁊ ɔñtis ſiue añs ſiue ɔñs ſint ꝓpōes
vl'es vel ꝑticulares: vt oēs ſcoti ſūt boni hoīes

armoꝝ q̄ ⁊ anglici: q2 vtriq3 ſunt bene exercitati. Alio mō capit̄ ſtricte: ⁊ ſic eſt argumētatio ꝓbatiua cōcluſionis ꝑticularis ex alia ꝓpōne ꝑticulari vel ex aliis ꝓpōnibus ꝑticularib9 ꝓpter aliquā ſimilitudinē reꝑtam inter res ſignificatas per termīos aūtis ⁊ ꝯñtis: ⁊ ſic capitur large ꝑticulare vt ſe extēdit ad ꝑticularē indefinitā ⁊ ſingularē. ¶ Et aduerte q̄ exemplū non eſt bona cōſequentia nec ꝓbatiua niſi in aūte ⁊ ꝯñte exprimatur terminꝰ ſinonimus. vt hic nō eſt bonum exemplū rothomagēſes ſunt diuites: ergo burgenſes ſunt diuites ⁊ reducit̄ ad ſillogiſmū accipiēdo terminū importantē ſimilitudinē ꝓ medio: ⁊ ꝑdicatū cōcluſionis ꝓ maiori extremitate. ⁊ ſubiectū ꝓ minori extremitate: ⁊ tunc infertur cōcluſio exempli. vt burgenſes ſunt diuites: ergo ⁊ rothomagēſes: quia vtriq3 habēt portum maris. ⁊ reducitur ſic: omēs habētes portū maris ſunt diuites burgenſes habēt portū maris: ergo burgenſes ſunt diuites.

Arguitur ſic primo. cōuerſio eſt entimema: ⁊ tamen non eſt ſillogiſmꝰ imꝑfectꝰ. igitur. ¶ Scdō ſic: ibi eſt exemplū ſortes eſt riſibilis: ergo plato eſt riſibilis: q2 vterq3 eſt hō: ⁊ tū ibi nō arguit̄ ab vno ꝑticulari ad aliud: igit̄. ¶ Tertio ſic. ad ꝓbationē cōcluſionis nō ſolū requiritur noticia aūtis. ſed etiā requirit̄ noticia bonitatis ꝯñe: ſed in exēplo nō eſt bona ꝯña ergo ꝑ exemplū nihil poteſt probari.

Ad primū dicitur q̄ cōuerſio eſt bene entimema accipiendo entimema ſtricte. ſed nō capiendo entimema ſtrictiſſime ⁊ ꝓpriiſſime. ¶ Ad ſcdm dicit̄ q̄ bene arguit̄ a particulari capiēdo ꝑticulare large. Dicit̄ vlteriꝰ q̄ licet exemplū non ſit ꝯña neceſſaria tū bene eſt ꝯña ꝓbatiua ⁊ hoc ſufficit. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ licet in exemplo non ſit bona ꝯña q̄tum eſt de ſe: tamē bene virtute intellectus ſupplentis vicem bonitatis conſequentie.

Quia aūt argumentum per locū confirmatur, ideo danda eſt diffinitio loci prout locus hic ſumitur. Locus eſt ſedes argumenti vel id a quo ad propoſitam queſtionem ꝯueniēs trahitur argumentū q̄d autē ſit q̄ſtio dictum eſt. Et ſciendū q̄ ꝓpoſitio q̄ſtio ꝯcluſio et enunciatio ſm ſubſtantiam idē ſunt. Differunt aūt ſm rationes: diuerſas eni habent rationes ſiue diffinitiōes vt priꝰ patuit. ſm eni q̄ dubitabilis eſt. eſt queſtio. ꝓut vero iam probata eſt ꝑ argumētum eſt concluſio. prout vero ponitur ꝓ alio in premiſſis eſt propoſitio: q2 ꝓpō dicitur ſm q̄ eſt in premiſſis ad probādum cōcluſionem. Enunciatio autem eſt ſm q̄ ſignificat eſſe vel non eſſe vt ſortes currit ſortes nō currit. Habito de diffinitiōe loci ſequitur diuiſio ipſius loci. Locus autem diuidit̄ in locum maximā et in locū differentiam maxime. Locus maxima idem eſt q̄d ipſa maxima: maxima eſt ꝓpoſitio q̄ non eſt altera prior neq3 notior: vt oē totum maius eſt ſua parte. Item de quocunq3 predicatur diffinitio et diffinitum. et de quocunq3 predicatur ſpēs de eodē ꝑdicat̄ genꝰ. Locꝰ differētia maxime eſt illud quo vna maxima differt ab alia: vt iſte maxīe de quocūq3 ꝑdicat̄ ſpēs ⁊ genus. et de quocūq3 ꝑdicat̄ diffinitio et diffinitū differūt ꝑ termīos ex q̄bus cōponūt̄ Una eni cōponit̄ ex genere ⁊ ſpē. Altera ex diffinitiōe ⁊ diffinito. vñ iſti termī ſimplices dicūtur dr̄ie maxīe. Eſt ſciendū q̄ tam locus maxima q̄ locus dr̄ia maxīe dr̄ locus: q2 vterq3 cōfert firmitatē ⁊ robur argumēto. Uñ ꝓportionabiliter ſumit̄ hic locꝰ ad locū in rebꝰ naturalibꝰ: q2 ſicut ille ſeruat res eñs in eſſe: ſic ſilr̄ hic locus cōfirmat argumentū. Itē locus dr̄ia maxīe diuidit̄ ꝑ locū intrinſecum extrinſecū ⁊ mediū. Locus intrinſecus eſt qñ ſumit̄ argumentum ab his q̄ ſunt de ſubā rei. vt in diffinitione: vt ſi dicat̄: aīal rōnale mortale currit: ergo hō currit. Locus extrinſecꝰ eſt qñ ſumit̄ argumentū ab his que oīno ſeꝑata ſunt a ſubā rei: vt ab oppoſitis. vt ſi q̄ratur vtrū ſortes ē albꝰ ⁊ ꝓbetur: ſortes nō eſt niger: ergo ſortes eſt albus. Locus mediꝰ eſt qñ ſumit̄ argumentū ab his q̄ ꝑtim ꝯueniūt cū termīs in q̄ſtione poſitis et ꝑtim dr̄nt ab eis ſicut vniuoca et denominatiua que dicūtur ꝯiugata: vt ſi queratur vtrum iuſticia ſit bōa et probetur ſic. iuſtum eſt bonum: ergo iuſticia eſt bona.

Intellectus diffinitōis loci.

¶ Primo sciendū est q diffinitio loci data in textu sic est intelligēda locus est sedes argumēti.i.oratio cōfirmatiua argumenti dialectici vł est habitudo terminoꝝ rōe cuius talis oratio hꝫ veritatem. vñ per hoc qđ dr oratio cōfirmatiua tangitur locus maxīa p hoc qđ dr: vł habitudo terminoꝝ tangit locus dr̄ia maxime. Ex quo sequitur q capit hic locus ꝛ sedes scđe intentionaliter p loco ꝛ sede logicali ꝛ nō prime intentionaliter. Et est duplex locus scꝫ locus maxīa et locus differētia maxime: vñ maxīa est ꝑpositio p ſe nota qua nō est altera prior neqꝫ notior supple ꝯstituta ex ꝯsimilibus terminis vel eisdē vt oē totuꝫ est maius sua pte. sꝫ locus maxīa est regula siue ꝑpō per se nota ꝯfirmatiua ꝯñe dialectice vt ista ꝑpositio de quocūqꝫ p̄dicatur diffinitio ꝛ diffinitum est cōfirmatiua huiꝰ ꝯñe dialectice petrus est aīal rōnale: ḡ petrꝰ est hō et dicit notāter ꝯfirmatiua cōsequētie dialectice ꝑpter alias maximas q̄ nō sunt ꝯfirmatiue dialectice vt ista oē totuꝫ est maius sua pte q̄ bñ dr maxima sed nō dicitur locus maxima.

Sciendum est scđo q locus differentia maxime est illud p qđ vna maxima dialectica differt ab alia.i. locus differētia maxīe est terminꝰ vel habitudo terminoꝝ ex q̄bus cōponit maxima seu locus maxima. Ex quo seqtur q vna maxima differt ab alia p suos terminos. vt ista maxima de quocūqꝫ p̄dicat diffinitio p̄dicatur diffinitū. differt ab illa de quocūqꝫ predicatur spēs ꝛ genꝰ per suos terminos vł per habitudinē suoꝝ terminoꝝ. Ex quo pꝫ qualē differentiā habeāt inter se locus maxima ꝛ locus differētia maxīe. pꝫ etiā q̄d est querere vñ locꝰ.

Quid sit q̄rere vnde locus

nam q̄rere vñ locus nō est aliud q̄rere q̄ q̄rere que habitudo est termī inferētis ad termī illatum. ꝛ solet rñderi p terminos scđe intentionis verificabiles de termīo inferēte ꝛ de termino illato puta a diffinito ad diffinitionē. a spē ad genus. ꝛ q̄rere maximā nō est aliḋ q̄rere q̄ q̄rere ꝑpōnem regulatiuā ꝯñe dialectice. Ex quo pꝫ q argumentum dialecticum implicite fundatur in loco differētia maxime sed explicite fundatur in loco maxima.

Sciendum est tertio q̄ locus dr̄ia maxime diuidit p locum intrinsecū cū extrinsecum ꝛ mediū. vñ diffinitio loci intrinseci sic intelligenda est. qñ terminꝰ inferēs ꝛ terminꝰ illatus idem importāt ꝯuertibiliter vel nō conuertibiliter ꝛ vnū est in alio fm aliquē moduꝫ essendi. vñ in quolibet loco est terminꝰ inferēs ꝛ terminus illatus. vñ terminus inferēs est terminus positus in antecedēte ꝛ nō in ꝯsequente sed terminꝰ illatus est terminꝰ positꝰ in ꝯñte. ꝛ nō in añcedēte: sꝫ locus extrinsecꝰ est qñ terminus inferēs ꝛ terminꝰ illatus nō idē importāt cōuertibiliter vel nō ꝯuertibiliter neqꝫ vnū est in alio fm aliquē modū essendi in. sed locꝰ mediꝰ est qñ terminꝰ inferēs ꝛ terminꝰ illatꝰ partim conueniunt et partim differunt vel se hñt sicut membra diuidentia. Et de omnibus istis patebit in suis locis.

Arguitur sic primo nulla bona diffinitio debet dari p metaphorā: sed diffinitio loci datur p metaphorā scꝫ p fidem q̄ metaphorice accipit: igit nō est bona diffinitio. ¶ Secūdo sic: si diffinitio loci esset bona sequeret q isti duo termini hō ꝛ aīal essent loci cū ab illis trahatur ꝯueniens argumentū scꝫ ab inferiori ad superius. sed hoc est falsum. nam nō esset locꝰ maxīa vel differētia maxime nō maxima: q̄a ex ipis nō cōstituit maxima. nec locus differentia maxime cū p ipos vna maxima nō differat ab alia. ¶ Tertio sic: oīs locus differētia maxime est habitudo. sed habitudo nō est terminꝰ: igit. male dicitur q locus differētia maxime est termini per quos vna maxima differt ab alia

Ad primū dicitur q licꝫ diffinitio data p metaphorā nō reducta ad propriā locutionē nō sit bona: tñ si reducat ad ꝑpriaꝫ locutionē erit bōa. ¶ Ad scđm dr q licet ab illis sumatur argumentuꝫ tanq̄ ab illis ex q̄bus ꝯstituit argumentū nō tñ sumit argumentū ab illis tanq̄ a terminis verificabilibꝰ de termīo inferente ꝛ de termino illato ex q̄bus ꝯstituit maxīa ¶ Ad tertium dicitur q loci sunt in se habitudines formaliter: sed fundamentaliter vel originaliter sunt ipi termini. ¶ Textus.

Itē locꝰ intrīsecus diuidit p locū a subā: ꝛ p locū a ꝯcomitātibꝰ subaꝫ. Locus a suba est qñ sumit argumentuꝫ ab his q̄ sunt de suba terminorū in q̄stione positoꝝ ꝛ ille locus diuiditur p locū a diffinitiōe a descriptiōe et a nois interp̄tatione. Diffinitio ē orō indicans q̄d est eē rei p essentialia. Locꝰ a diffinitiōe est hītudo diffinitionis ad diffinitū. ꝛ ꝑtinet q̄ttuor argumēta ꝛ q̄ttuor maxīas. Prio subijciēdo diffinitionē affirmatiue: vt aīal rōnale currit: ergo hō currit. maxīa q̄cquid p̄dicatur de diffinitione ꝛ de diffinito. Scđo p̄dicādo diffinitionē affirmatiue. vt sortes ē aīal rōnale mortale: ergo sortes ē hō. maxima de quocūqꝫ p̄dicatur diffinitō et diffinitū. Tertio subijciēdo diffinitionē negatiue vt aīal rōnale mortale nō currit: ergo hō nō currit. Maxīa q̄cquid remouet a diffinitiōe etiā remouet a diffinito. Quarto p̄dicādo diffinitionē negatiue vt lapis nō est aīal rōnale mortale: ergo lapis nō est

hō. Maxīa a quocūq; remouet̃ diffinitio ⁊ diffinitū. Loc⁹ a diffinito ē hītudo ipſius ad ſuā diffinitionē. Et ↄtinet q̄ttuoꝛ argumēta ⁊ q̄ttuoꝛ maximas ſicut locus a diffinitiōe. Pꝛimo ſubijciēdo diffinitū affirmatiue. vt hō currit: ergo aīal rōale moꝛtale currit. Maxima. q̄cquid p̄dicatur d̄ diffinito. ⁊ etiā de diffinitiōe. Scdo p̄dicādo diffinitū affirmatiue vt ſoꝛtes eſt hō: ergo ſoꝛtes eſt aīal rōnale moꝛtale. Maxima de quocūq; p̄dicatur diffinitū ⁊ diffinitio. Tertio ſubijciēdo diffinitū negatiue vt hō nō currit: ergo aīal rōale moꝛtale nō currit. Maxīa q̄cquid remouetur a diffinito ⁊ etiā a diffinitiōe. Quarto p̄dicādo diffinitū negatiue: vt lapis nō eſt hō: ergo lapis nō eſt aīal rōnale moꝛtale. maxīa. a quocūq; remouetur diffinitū ⁊ etiā diffinitio. Eſt ſciendū q locus ſemp̄ d; denomiari a termio infer̄ēte ⁊ nō ab illato: vt qñ diffinitio eſt inferēs eſt loc⁹ a diffinitiōe. Quādo vero diffinitū ē inferēs eſt locus a diffinito.

Diuiſio loci intrinſeci. ¶ Pꝛimo ſciendum eſt q locus intrinſecus diuidit̃ ꝑ locum a ſubſtātia ⁊ a cōcomitātib⁹ ſubſtantiā. Unde locus a ſubſtātia eſt qñ termin⁹ inferēs ⁊ termin⁹ illatus idem impoꝛtāt cōuertibiliter. ſed locus a cōcomitātib⁹ ſubā; eſt qñ termin⁹ inferēs ⁊ termin⁹ illatus idē impoꝛtāt ſed nō ↄuertibiliter vel vnū denotat̃ eſſe in alio ſcḋm aliquē modū eſſendi in. ¶ Et aduerte q ſicut locus differētia. maxime diuidit̃. ita deb; diuidi locus maxima. ſ; q2 ei⁹ diuiſio ſatis intelligitur ꝑ diuiſionē loci differētia maxīe. ideo nō ponit̃ eius diuiſio. vñ locus a ſubſtātia diuidit̃ per locū a diffinitione a deſcriptione. ⁊ a noīs interp̄tatiōe. De loco a diffinitione. ¶ Et aduerte q ꝑ locū a diffinitione intelligit̃ locus a diffinito ⁊ ad eū reducitur locus a ſinonimis ⁊ locus a differētia ad ſpēm et ecōtra: ⁊ ꝑ locū a deſcriptione intelligit̃ loc⁹ a deſcripto. ad quē reducit̃ locus a ꝓpria paſſione ad ſubm̄ ⁊ ecōtra ⁊ per locū a noīs interpꝛetatione intelligit̃ locus ab interp̄tato et ad eum reducit̃ locus ab exponētib⁹ ad expoſitā; et ſimiliter ab expoſita ad exponētes nō q pꝛedicent̃ ↄuertibiliter de ſe inuicē. ſed q2 idem ſignificant q̄tum ad veritatem ⁊ falſitatem.

Sciendum eſt ſcḋo q locus nō ſolum determinatur a termino inferente. ſ; etiā a termino illato aliter tamen ⁊ aliter. nam denominatur a termino inferēte tanq̄ a termino a quo ⁊ a termino illato tanq̄ a termīo ad quē. Locus a quo termino denominatur. Et ſi quis dicat: ſi hoc eſſet verum ſequeretur q faciendo iſtud argumentum homo currit: ergo animal currit deberemus dicere q eſt locus ab homine ad animal. ſed hoc eſt falſum: igit̃. locus nō denominatur a termino inferente ⁊ a termino illato. dico q licet nō denominet̃ a termino inferente ⁊ a termino illato: tamen bene denominatur per terminum qui manifeſtat habitudine; termini inferentis ad terminum illatum ⁊ ecōtra qui terminus eſt verificabilis de termino inferente vt dicendo a ſpecie ad gen⁹. Et ſi quis iterum dicat ſi hoc eſſet verum ſequeretur q quilibet locus eſſ; locus a relatiuis cū termini per quos denominantur argumenta dialectica ſint relatiue oppoſita ſicut diffinitio et diffinitum ſpecies et genus. Reſpondetur negando cōſequentiam: quia licet illa foꝛmaliter ⁊ pꝛo per ſe ſignificato capta ſint relatiue oppoſita. nō tamen pꝛo denominato capta.

Sciendum eſt tertio diffinitio ibi capitur ſtricte pꝛo diffinitione quiditatiua que eſt oꝛatō explicans quid eſt eſſe rei per eſſentialia: vt aīal rationale eſt diffinitio hoīs manifeſtans entitatē hoīs. vnde locus a diffinitiōe eſt habitudo diffinitionis ad diffinitum cuiuſmodi eſt locus ſumptus ab habitudine ipſius diffinitionis ad diffinitum ratione cuius tenet illa conſequētia: ⁊ habet quattuoꝛ argumenta ⁊ quattuoꝛ maximas. pꝛimu; eſt q diffinitio pꝛedicetur affirmatiue. ſcḋm eſt q diffinitio p̄dicetur negatiue. tertium eſt q ſubijciatur affirmatiue. q̄rtu; q ſubijciat̃ negatiue. pꝛīa maxīa eſt iſta de quocūq; p̄dicatur diffinitio ⁊ diffinitum. ſcḋa a quocūq; remouetur diffinitio ⁊ diffinitū. Tertia quicq̄d pꝛedicatur de diffinitione et de diffinito. Quarta q̄cquid remouetur a diffinitione ⁊ diffinito. exempla illoꝛum ſatis patent in textu. Ex quo ſequitur q ille locus tenet tā cōſtructiue q̄ deſtructiue. ⁊ affirmatiue ⁊ negatiue. duabus tamen cōditionib⁹ obſeruatis. pꝛima eſt q tam diffinitio q̄ diffinitum teneantur perſonaliter. ideo nō ſequitur aīal rationale eſt diffinitio: ergo homo eſt diffinitio. ſcḋa cōditio eſt q diffinitio ⁊ diffinitum nō accipiantur cu; dictione impoꝛtante actum interioꝛē aīe. ideo nō ſequitur ego ignoꝛo platonem eſſe animal rationale: ergo ignoꝛo platonem eſſe homine;. Et ſimiliter dicatur ſub modo de loco a diffinito ad diffinitionem puta ponendo quattuoꝛ argumenta ⁊ quattuoꝛ maximas.

Arguitur ſic pꝛimo locus a diffinitione eſt termini per quos vna maxima differt ab alia: ergo male dicitur quod eſt habitudo diffinitionis ad diffinitum. ¶ Secūdo ſic: nō ſequitur animal rationale eſt quid complexum: ergo homo eſt quid complexum. ⁊ tamē arguitur a diffinitione ad diffinitum: igitur.

¶ Tertio ſic. maxime locoꝝ a diffinito ad diffinitionē nō differūt a maximis locoꝝ a diffinitione ad diffinitū: q2 cōponūtur ex eiſdē vel cōſimilibus terīs: ergo neqꝫ argumēta ꝯñtie earum.

Ad primū dicitur ꝙ licet loc⁹ materialiter ſit termi ꝑ quos vna maxima differt ab alia tñ formaliter eſt habitudo illoꝝ terioꝝ. ſ. termini inferētis ad terīm illatū. vel pōt dici ꝙ locus nō eſt habitudo termī inferētis ad terminū illatū: ſed eſt ſumptus ab habitudine tali ratione cui⁹ tenet illa ꝯña. ¶ Ad ſcdm dr̄ ꝙ nō bene arguit̄ vt viſum eſt in tertio notabili. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ ille maxime differūt inter ſe: nā in oībus talib⁹ oꝫ intelligi inferēte ⁊ illato vt ſit ſenſus quicqd p̄dicatur de diffinitiōe inferente predicatur de diffinito illato.

Deſcriptio eſt oīo ſignificās eſſe rei ꝑ accidētalia vt aīal riſibile eſt deſcriptio hoīs: vel ſic. Deſcriptio eſt oīo cōſtans ex genere ⁊ ꝓprio. vt animal riſibile. Loc⁹ a deſcriptiōe eſt habitudo deſcriptionis ad deſcriptū: ⁊ cōtinet quattuor argumenta ⁊ quattuor maximas ſicut loc⁹ a diffinitiōe: et formātur hic eodē mō argumenta: ⁊ maxime ſicut ibi: niſi ꝙ ibi ponatur diffinitio ⁊ diffinitū: hic vero deſcriptio et deſcriptū. ¶ Interpretatio ē duplex: quedā eſt eñ que cōuertitur cum interp̄tato ſuo. vt ledēs pedem eſt interpretatio huius nomis lapis. Alia ē que nō cōuertit̄ cum interp̄tato ſuo: vt amator ſapiētie eſt iterp̄tatio hui⁹ noīs phūs. ⁊ hoc mō ſumitur hic ⁊ diffinit̄ ſic. Interp̄tatio ē expoſitio vni⁹ noīs min⁹ noti ꝑ aliud nomē magis notū vel ꝑ itegrā oīonē. Loc⁹ a noīs iterp̄tatiōe eſt hītudo iterp̄tationis ad iterp̄tatū. Et cōtinet tot argumenta ⁊ tot maximas ſicut locus a diffinitione. Primo ſubijciendo interpretationē affirmatiue vt amator ſapientie currit. ergo phūs currit. Maxima. quicqd predicat̄ de interpretatione et de interpretato vel fit a parte p̄dicati: vt ſortes eſt amator ſapiētie: ergo eſt phūs. Maxima de quocūqꝫ predicatur interpretatio et interpretatū: negatiue ſic. a parte ſubiecti vt amator ſapientie nō currit: ergo philoſophus nō currit. maxima quicqd remouetur ab interpretatiōe et etiaꝫ ab iterpretato. A parte predicati ſic ſortes nō eſt amator ſapientie ergo nō ē phūs. maxima a quocūqꝫ remouetur interpretatio et etiā interpretatum: et eodē mō intelligitur de interpretato ſicut de diffinito. Sequit̄ de locis a cōcomitantib⁹ ſubſtam q̄ ſunt qñ ſumitur argumentū ab his q̄ cōſequuntur terios in queſtiōe poſitos. Et diuiditur. q2 alius eſt locus a toto. ali⁹ a pte. ali⁹ a cā. ali⁹ ab effectu: alius a gñatiōe: ali⁹ a corruptione: alius ab vſib⁹: ali⁹ a cōiter accidētibus. Loc⁹ a toto diuidit̄ ſicut ipꝫ totū. Eſt eñ quoddā totū vl̄e: aliud totū itegrale: aliud totū in q̄titate: aliud totum in mō: aliud totū in loco: aliō totū in tpe et ſm hoc multiplex eſt locus a toto q2 ali⁹ eſt locus a toto vl̄i: ali⁹ a toto integrali: ⁊ ſic ð alijs. ⁊ ſilr̄ diuidit̄ locus a tpe: totū vl̄e vt hic ſumitur eſt qðlꝫ ſuperi⁹ ſubale ſūptuꝫ ad ſuū iferius in linea p̄dicamētali vt aīal ad hoīeꝫ ⁊ hō ad ſortē. ps ſubīa dr̄ qðlꝫ iferi⁹ ſub toto vl̄i ſūptū. Loc⁹ a toto vl̄i ſiue a gñe eſt hitudo ipius toti⁹ vl̄is ad ſuā pteꝫ ſubiectiuaꝫ ſiue ad ſuā ſpēꝫ: ⁊ ē ſp deſtructiu⁹ p̄dicādo totuꝫ vt lapis nō eſt aīal: ergo lapis non eſt hō: maxima a quocūqꝫ remouetur genus ſiue totū vl̄e ab eodē remouetur ſpēs ſiue pars ſubiectiua.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ deſcriptio eſt oratio ꝯſtans ex genere ⁊ ꝓprio vt aīal riſibile. ideo dicit̄ cōiter ꝙ d ar̄ ꝑ accidētalia nō q̄deꝫ per accidētalia indiuidui ſꝫ ꝑ accidētalia ſpēi q̄ ſunt ꝓprie paſſiones: ideo dicūtur accidentalia: q2 nō ſunt de q̄ditate ſpēi. Vñ locus a deſcriptione eſt habitudo deſcriptiōis ad deſcriptuꝫ ad ſenſum prius datuꝫ. Sed locus a deſcripto eſt hitudo deſcripti ad deſcriptionē. Et ipoꝝ ſunt quattuor argumēta ⁊ quattuor maxīe. ſicut in loco a diffinitione. ⁊ in loco a diffinito: ⁊ debēt ſeruari ille due ꝯditiones: q̄ in loco a diffinitione requirunt̄. Et ad iſtos locos reducit̄ locus a ſpē ad ſuā ꝓpriā paſſionē: per quē etiā intelligitur locus ab indiuiduis ad paſſionem vt petrus currit: ergo riſibile currit. Quid ſit locus a deſcriptiōe

Interp̄tatio quomodo capitur.

Sciendum eſt ſcd̄o ꝙ interpꝛetatio pateſt capi dupliciter. vnomodo iꝑꝓꝛie et large pro denuntiatione alicuius dictionis ab alia dictione vel oratione ſecū cōueniēte in lr̄ā. vel ſillaba. Et triplex eſt ſcʒ litteralis ſillabal. ⁊ dictionalis. lr̄alis: qñ littere exponuntur ꝑ dictiones. vt deus interpꝛetatur dans eternā vitā ſuis. Sillabalis qñ ſillabe exponunt̄ per dictiones vt lapis iterpꝛetatur ledēs pedē. dictionalis qñ dictio exponitur ꝑ dictionem ⁊ de illa nō eſt hic ad ꝓpoſitū. Aliomodo capitur ꝓpꝛie et ſic iterpꝛetatio eſt oꝛatio explicās cōuertibiliter ⁊ ſinonime quomō ⁊ qualiter q̄d per nomē ſignificatur implicite. ⁊ illo modo philoſophꝰ interpꝛetatur amatoꝛ ſapientie: ⁊ de illa eſt hic ad ꝓpoſitum et ſm̄ eaʒ ſumitur locus ab interp̄tatione ad interp̄tatuʒ. ⁊ ꝯtinet q̄ttuoꝛ argumēta ⁊ quattuoꝛ maximas ſicut locus a diffinitione ad diffinituʒ ⁊ per ip̄m intelligitur locus ab interp̄tatoꝛ etiā ab exponēte ad expoſitam. ⁊ econtra de q̄bus videbitur in exponibilibus. Et aduerte ꝙ iterpꝛetatio ꝓpꝛie dicta non videtur differre a diffinitione quid nominis

Sciendum eſt tertio ꝙ diffinitio loci a cōcomitātibꝰ ſubam ē ſic intelligenda videlʒ quādo terminus inferēs et terminus illatꝰ idem impoꝛtāt non ꝯuertibiliter et vnū eſt verificabile de alio ſm̄ aliquē modū eēndi in. Et illoꝝ locoꝝ alius eſt locus a toto. alius a p̄te. aliꝰ a cā: aliꝰ ab effectu. alius a gn̄atione alius a coꝛruptione: alius ab vſibus et aliꝰ a cōiter accn̄tibus. ſʒ locus a toto diuiditur ſicut totū. vñ totū diuidit̄ in totū vniuerſale. totū integrale: totuʒ in q̄titate: totum in medio totum in loco ⁊ totū in tempoꝛe vñ totū vniuerſale eſt ſuperius eſſentiale reſpectu ſui inferioꝛis. vt hō reſpectu petri. aīal reſpectu hominis ⁊ ſic de alis. Vñ locus a toto vl̄i ad ſuam p̄tē eſt h̄itudo ipſius vl̄is ad ſuam p̄tem. et tenet negatiue ponendo pꝛopꝛie ip̄m totū vniuerſale in p̄dicato. vt lapis non eſt aīal. ergo lapis nō eſt hō. maxima a quocūq̄ remouetur totuʒ vniuerſale ita ⁊ p̄s eius ita ꝙ in tali loco totū ſemper debet diſtribui. ideo nō ſequitur animal nō currit: ergo hō non currit. Dicunt etiā aliqui ꝙ poteſt tenere affirmatiue duʒ tamē totū diſtribuatur ⁊ ponatur conſtantia p̄tis. vt oē aīal currit ⁊ homo eſt. ergo hō currit

Pꝛio arguitur ſic deſcriptio non hʒ deſcriptionem. ergo nō diffinitur q: alias eſſʒ proceſſus in infinitū ¶ Secūdo ſic. non ſequitur iuſtus eſt amatoꝛ ſapiētie. ergo iuſtus ē ph̄s ergo locus ab interpꝛetatione nō eſt bonꝰ: ¶ Tertio ſic. b̄n ſequitur ens eſt. ergo deus eſt: ergo locus a ſupioꝛi ad inferiꝰ tenet affirmatiue.

Ad pꝛimum dicitur ꝙ deſcriptio capitur dupliciter. vnomō p̄ſe intētionaliter. ⁊ ſic nō diffinitur cū ſit q̄d ꝯpletū. aliomō ſcd̄e intentionaliter ⁊ ſic bene diffinitur ¶ Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ iuſtus qui nō eſt ph̄us non habet ſapientiam ſed bene deſiderat eaʒ. nā amoꝛ eſt reſpectu habiti. et deſideriuʒ eſt reſpectu abſentis: ideo ſicut añs eſt falſuʒ ita ⁊ conſequens ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ bene ſequit̄ nō rōne habitudinis ſuperioꝛis ad inferius. ſed magis rōne h̄itudinis effectus ad cām ſimiliter dicat̄ de iſto. nūerus eſt ergo nūerus binarius eſt qui non tenet rōne habitudinis ſupioꝛis ⁊ inferioꝛis. ſed ratione totius integralis ad ſuam partem.

Locus a ſpecie ſiue a parte ſubiectiua eſt habitudo ipſius ad genus ſiue ad ſuum totum vniuerſale: et eſt ſemper conſtructiuꝰ. ⁊ tenet duo argumenta ⁊ duas maximas. Pꝛimo ſubijciendo ſpeciē affirmatiuā. vt homo currit: ergo animal currit. Maxima. quicq̄d p̄dicatur de ſpecie ſiue p̄te ſubiectiua: hoc etiā pꝛedicatur de genere ſiue de toto vl̄i. Scd̄o p̄dicādo ſp̄ēʒ affirmatiue: vt ſoꝛtes eſt hō: ergo ſoꝛtes ē aīal. Maxima: de quocūq̄ pꝛedicatur ſpecies ſiue p̄s ſubiectiua de eodem pꝛedicatur genꝰ ſiue totū vl̄e. Totū integrale eſt q̄d eſt cōpoſitū ex partibꝰ habētibus quātitatem: ⁊ pars eius dicitur pars integralis. Pars integralis eſt que cum alijs partibus cōſtituit totū. Locus a toto integrali eſt habitudo totiꝰ integralis ad ſuam p̄tem ⁊ eſt conſtructiuus ſemper: vt domus ē: ergo paries eſt. Maxima. poſito toto integrali ponitur ⁊ quelibet eius pars. Locus a parte integrali ē habitudo ipſius ad ſuū totum. ⁊ eſt ſemper deſtructiuus. vt paries nō eſt. ergo domus non ē. Maxima. Deſtructa p̄te integrali deſtruitur ⁊ ſuum totum. Totum in q̄titate eſt vniuerſale ſumptum vl̄r: vt omnis homo: nullus homo. Pars in q̄titate eſt q̄libet inferius contētum ſub illo toto vniuerſali vniuerſaliter ſumpto. Locus a toto in quātitate eſt habitudo ipſiꝰ ad ſuam partem: et eſt conſtructiuꝰ et deſtructiuus. Conſtructiuus ſic. omnis homo currit: ergo ſoꝛtes currit. Maxima. quicquid pꝛedicatur de toto in quātitate et etiā de qualibet

eius ꝑte: vel ſic. ſi vniuerſalis eſt vera. quelibet eius particularis erit vera. Deſtructiue ſic: nullus homo currit: ergo ſortes nõ currit. Maxima. quicquid remouetur a toto in q̄titate ⁊ a qualibet eius parte. Vel ſic. ſi vniuerſalis eſt falſa quelibet eius ꝑticularis erit falſa.

¶ Primo ſciendũ eſt ꝙ locus a ꝑte ſubiectiua ad ſuum totũ ſeu ab inferiori ad ſuꝑius. qꝺ idē eſt ſic diffinit̄. eſt habitudo partis ſubiectiue ad ſuũ totum: vt ſortes currit: ergo homo currit: ⁊ tenet affirmatiue dũmodo totum nõ diſtribuatur. ideo nõ ſequitur homo differt ab aſino: ergo differt ab aĩali. Etiã nõ ſequit̄ ſortes incipit eſſe albus: ergo icipit eſſe colorat⁹. quia in iſtis totũ vl̄e diſtribuit̄ ꝓpter negationem incluſam in ly differt ⁊ in ly incipit ⁊ ꝓpter ꝓprietates illoꝝ termĩoꝝ. Sed peteret aliquis vtrũ iſte loc⁹ teneat deſtructiue id eſt negatiue. Reſpondet̄ ꝙ ſic. duab⁹ ꝯditionibus obſeruatis. Prima eſt ꝙ ponat̄ cõſtantia ꝑtis. Scđa eſt ꝙ totũ nõ diſtribuatur: ꝓpter primã nõ ſequit̄ adam nõ currit: ergo homo nõ currit: quia añs põt eſſe verũ cõſequēte exiſtēte falſo. propter ſcđam nõ ſequitur. ſortes nõ eſt aſinus. ergo ſortes nõ eſt aĩal. quia ibi aĩal qꝺ eſt totũ vniuerſale diſtribuitur et debent dari maxime ſm̄ exigentiã argumentorum: et quicquid affirmatur de inferiori ⁊ de ſuperiori: vel quicquid vere negatur ab inferiori et a ſuperori.

Totũ integrale q̄modo diffinitur.

Sciendum eſt ſcđo ꝙ totum integrale cõiter ſic diffinit̄: eſt qꝺ conſtat ex partib⁹ q̄titatē habētib⁹. Ex qua diffinitione ſequitur ꝙ partes nõ habētes q̄titatē nõ ſunt ꝑtes itegrales ſicut anima. Aliter tñ poteſt diffiniri eſt quod conſtat .ſ. cõſtruitur ex ſuis partibus: naꝫ numerus eſt totũ integrale: ⁊ tñ eius partes nõ habēt q̄titatē. vñ locus a toto integrali eſt habitudo totius itegralis ad ſuã partē: ⁊ tenet ſolum cõſtructiue reſpectu huius verbi eſt ſm̄ ad iacens: ⁊ reſpectu partis principalis: vt bene ſequitur domus eſt: ergo paries eſt: ſed nõ ſequit̄ dom⁹ eſt: ergo feneſtra eſt: quia feneſtra nõ eſt pars principalis domus. Tenet etiã reſpectu ꝑdicamentorum neceſſario cõſequentiam eſt ſm̄ adiacēs. vt bene ſequitur domus eſt aliq̄d: ergo paries eſt aliq̄d. ⁊ maxima eſt talis. poſito toto integrali ponitur eius pars principalis. Sꝫ locus a parte integrali ē habitudo partis itegralis ad ſuum totum integrale: et tenet deſtructiue vt paries non eſt: ergo domus non eſt: et hoc dũmõ capiatur pars principalis

Sciendum eſt tertio ꝙ totũ in quãtitate eſt: terminus cõmunis diſtributus per ſignum vniuerſale: ſed pars in quãtitate eſt terminus cõmunis ſumptus ſine ſigno vniuerſali vel inferiora ad illum terminũ: vt oĩs homo. ly homo eſt totũ in quãtitate: quia ſibi additur ſignum vniuerſale: ⁊ ipſe ſumptus ſine ſigno dicitur pars in quãtitate vel eius inferiora: vt ſortes petrus ⁊ ſic de alijs. Unde locus a toto in q̄titate tenet affirmatiue ⁊ negatiue: affirmatiue vt omnis homo currit: ergo petrus currit: iohãnes currit: ⁊ ſic de alijs. ⁊ dicunt aliqui ꝙ debet poni cõſtantia partis: vt ſic arguendo oĩs homo currit ⁊ ſortes eſt. ergo ſortes currit: ſꝫ hoc non videt̄ eſſe multum neceſſe cũ non debeat inferri niſi pro qua totũ in q̄titate ſupponit. Ex iſtis videtur ſequi ꝙ locus a toto in q̄titate et a toto vniuerſali nõ differũt qꝛ in loco a toto vl̄i dꝫ diſtribui ſicut in loco a toto in quantitate. Iꝫ dñ loc⁹ a parte in q̄titate et a parte ſubiectiua differãt ⁊ dico ꝙ auctores non faciunt mētionē de iſtis duob⁹ locis eo ꝙ ſint diſtincti ſed q̄a loci a partibus illorum differunt

Locus a toto in q̄titate.

Arguitur primo ſic. nõ ſequitur: ignis calefacit hoĩem. ergo ignis facit hoĩnem: ⁊ tñ arguitur ab iferiori ad ſuperius affirmatiue igitur. Secundo ſic locus dꝫ denoĩari a termĩo inferēte ſecundaꝫ habitudinē quã habet ad terminũ illatũ. ſed arguendo ſic. dom⁹ eſt: ergo paries eſt: ibi ille terminus domus: eſt terminus inferens ⁊ non eſt totum integrale reſpectu termini illati: igitur. Tertio ſic. nõ ſequitur omnis homo eſt vnus homo. katherina eſt homo: ergo katherina eſt vnus homo cuꝫ antecedens ſit verum ⁊ conſequens falſum.

Ad primũ dicitur ꝙ nõ arguitur debite: nam in antecedente hoĩem includit iſtã propõnem iñ. ⁊ non includit ipam in ꝯſequente. vnde ſenſus antecedētis eſt ꝙ ignis producit caliditateꝫ in homine. ſimiliter diceretur de illo ſortes exiſtēs pariſius eſt videns pariſius: ergo eſt agens pariſius. ¶ Ad ſecũduꝫ dicit̄ ꝙ licet termin⁹ inferens non ſit totũ integrale termini illati. tamē illud pro quo ſupponit eſt totum integrale reſpectu illius pro quo ſupponit terminus illatus. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ bene ſequitur. ſed ſicut ꝯñs eſt falſuꝫ: ita ⁊ añs.

Locus a partibus in quantitate eſt habitudo omniũ partiũ in quãtitate ſimul ſumptarũ ad ſuum totuꝫ: ⁊ tenet conſtructiue ⁊ deſtructiue. conſtructiue ſic. ſortes currit: plato currit: ⁊ ſic de alijs. ergo oĩs homo currit. maxima quicquid predicatur de partibus in quãtitate ſimul ſumptis ⁊ de ſuo toto: deſtructiue ſic: ſortes nõ currit: plato non currit ⁊ ſic de alijs. ergo nullus homo currit. Maxima: quicquid remouetur a partib⁹ in q̄titate ſimul ſumptis ⁊ ab eius toto. vel ſi quelibet ſingularis non eſt ve⸗

ra ſua vniuerſalis non erit vera. Totum in modo ē vniuerſale ſūptum ſine determinatiōe vt homo. Pars in modo ē vniuerſale ſumptū cū determinatione nō diminuente: vt homo ē albus: ꝛ eodēmodo ſumitur argumētum in hoc toto ſicut in loco a genere ad ſpeciem. Totum in loco ē dictō cōprehendens omnem locum aduerbialiter: vt vbiqꝫ nuſꝙ. Pars in loco eſt dictio cōprehendens aliquem locum aduerbialiter vt ibi hic. Locus a toto in loco eſt habitudo ipſius ad ſuam partē ꝛ tenet conſtructiue ꝛ deſtructiue. Conſtructiue ſic: deꝰ ē vbiqꝫ: ergo deus ē hic. Maxima: cuicūqꝫ cōpetit totū in loco ꝛ quelibet eiꝰ pars. Deſtructiue ſic: ceſar ē nuſꝙ. ergo non ē hic: maxima quicquid remouetur a toto in loco ꝛ a qualibet eius parte. Locus a parte in loco ē habitudo ipſius ad ſuū totum: ꝛ ē ſemper deſtructiuus: vt ceſar non ē hic: ergo non ē ibi. Maxima. Cuicūqꝫ non cōpetit pars in loco nec eius totum. Totum in tempore ē dictio comprehendens omne tempus aduerbialiter: vt ſemper nunꝙ: pars in tempore ē dictio comprehendens aliquod tempus aduerbialiter: vt nunc: heri: cras. exempla autē ſumantur hic ſicut a toto in loco.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ locus a partibꝰ totiꝰ in quātitate eſt habitudo ipſarum partiū in q̄titate ad ſuū totū. ꝛ tenet tam cōſtructiue ꝙ deſtructiue duabꝰ ꝯditionibꝰ obſeruatis. ¶ Prīa conditio eſt ꝙ ptes ſufficiēter enumerant̄ cū illa particula ꝛ ſic de alijs: vel non ſunt plura. ¶ Scd̄a cōditio eſt ꝙ nō arguat̄ a pluribꝰ determinatis ad vnū determiatū. vt non ſequit̄ caput habet ſortes: caput habet plato ꝛ ſic de alijs: ergo caput habet oīs hō. Unde arguere a pluribus determinatis ad vnam determiatam eſt arguere ab aīte in quo terminꝰ cōis ſupponit determiate reſpectu partiū in q̄titate ad ꝯñs. in quo terminus cōis ſupponit determiate reſpectu totiꝰ in q̄titate: ſed opꝫ tunc ponere relatiuū idētitatis in aīte: vt caput habet plato idē caput habꝫ ſortes ꝛ ſic de alijs. ergo caput habet oīs homo

ſed ſicut ꝯñs eſt falſum ita ꝛ aīs. et tenet ꝑ illā maximā quicqd dr̄ de partibꝰ totius in quātitate ꝛ de toto: tenet etiā deſtructiue illis duabꝰ cōditionibus obſeruatis tenet per iſtam maximā quicquid negatur de partibꝰ totius in q̄titate: et de toto in quātitate.

Secundo ſciendum eſt ꝙ totum in modo eſt terminus cōis ſūptus ſine determinatione vel ſūptus cū paucioribus deteriationibꝰ et ps in modo eſt terīus cōis ſūptus cum determinatione vel ampliori determinatione: vt hō albus reſpectu de ly hō. Uñ quītuplex eſt determinatio ſcꝫ diſtrahens q̄ facit terīm ſtare pro ſignificato minꝰ principali vt pictꝰ reſpectu de ly hō: alia eſt alienās q̄ ꝙ facit terīnꝰ ꝓ nullo ſuoꝝ ſignificatoꝝ ſupponit vt irrationale reſpectu d̄ ly homo. Alia eſt determīatio diminuēs q̄ facit terminū ſtare ſm ptem minorē vt ſm dentes. alia eſt ampliās que facit terīm ſtare vltra exiſtentiā copule de p̄ſenti ꝛ reſpectu iſtaꝝ non tenent iſti loci. alia eſt determīatio reſtringens q̄ facit terīm ſtare ꝓ paucioribꝰ ꝙ ſi ſibi nō adderetur: vt albus niger ꝛ ſolū reſpectu iſtius tenēt iſti loci. vñ locus a toto in mō ad ſuā ptem tenꝫ cōſtructiue ꝛ deſtructiue poſita ꝯſtātia ptis ꝛ dū mō totū diſtribuat̄ vt nullꝰ hō currit. g̊ nullꝰ hō currit. g̊ nullꝰ hō albꝰ currit. ſed locꝰ a parte in modo tenet cōſtructiue dūmodo totū in mō nō diſtribuat̄. vt bene ſequit̄ hō albus currit: ergo homo currit. ꝛ etiam tenet deſtructiue dūmodo ponatur cōſtantia partis ꝛ ꝙ totū nō diſtribuat̄ vt bene ſeq̄tur. hō albus eſt. ꝛ hō albus nō currit. ergo hō non currit. ꝛ ibi videtur ſequi ꝙ iſti loci nō differūt a loco a toto vlī ad ſuā ptem ꝛ a parte ſubiectiua ad ſuum totum.

Sciendum eſt tertio ꝙ totum in loco eſt terminus cōprehendēs oēm locū ꝛ vbiqꝫ nuſꝙ. ſed ps in loco eſt terminꝰ cōprehēdens vnū locū vt alicubi. ꝛ proportionaliter dicatur de toto in tp̄e ꝛ eiꝰ pte. vnde locus a toto in loco eſt habitudo ipſius ad ſuā ptem. ꝛ tenet tam deſtructiue ꝙ ꝯſtructiue. cōſtructiue tenet tribus conditionibus obſeruatꝭ. ¶ Prima eſt ꝙ totū in loco diſtribuatur. defectu cuius non ſequitur ſortes eſt alicubi: ergo ſortes eſt hic. ¶ Secunda conditio eſt ꝙ ponatur conſtantia partis in loco. ideo non ſequitur ſortes eſt vbiqꝫ: ergo ſortes eſt pariſius cum antecedens poſſit eſſe verū ſine conſequente ſi pariſius deſtrueret̄. ¶ Tertia eſt ꝙ non arguatur cum his verbis incipit ꝛ deſinit: ideo non ſequitur ſortes incipit eſſe vbiqꝫ: ergo incipit eſſe hic. et proportionabiliter dicatur de loco a toto in tempore. ſed nagatiue tenet prima coditione obſeruata: ſcꝫ ꝙ arguatur cum diſtributione totius a loco: ſed locus a parte totius in loco tenet deſtructiue duabus conditionibus obſeruatis. ¶ Prima ꝙ arguatur ſine diſtributione. ideo non ſeq̄tur petrus nō eſt hic: g̊ nō eſt alicubi. Scd̄o ꝙ arguat̄

Determinatio eſt quītuplex

Quid eſt totum in loco.

cum conſtantia partis. ⁊ ſimiliter dicatᷣ de lo-
co a parte in tempore.

Arguitur ſic primo nõſeqtur ſor-
tes eſt ſortes. plato eſt plato. ⁊ ſic de alijs: ergo
oĩs homo eſt oĩs hõ. ¶ Scđo ſic. nõ ſequitᷣ pla
to eſt vbiqꝫ: ergo plato eſt pariſius. ⁊ tñ arguitᷣ
a toto in loco: igitᷣ. ¶ Tertio ſic: nõ ſeqᷣ imago
eſt hõ pictus: ergo imago eſt hõ. ⁊ tñ arguitᷣ per lo-
cum a toto in modo. igitur.

Ad primuꝫ dicitur ꝙ nõ bñ argui
tur qꝛ oporteret cetera manere paria. ĩõ deberet
ſic argui. ſortes eſt oĩs hõ plato eſt oĩs homo ⁊
ſic de alijs. ergo oĩs hõ eſt oĩs homo. Pro quo
ponitᷣ talis regula: ꝙ qñ in aliqua ꝓpone ponũ
tur duo termini ſupponẽtes diſtributiue diſtri
butione ſigillatã: tũc prius debꝫ fieri inductio
ad oĩa ſuppoſita primi termi. ⁊ ſcđus debꝫ ma
nere idẽ ⁊ poſtea cũ vno ſuppoſito primi termĩ
diſtributi debꝫ fieri inductio ad oĩa ſuppoſita
ſecũdi termini diſtributi: vt ſortes eſt oĩs homo
plato eſt oĩs homo. ⁊ ſic de alijs. ergo iſte hõ eſt
iſte hõ ⁊ iſte idem hõ eſt iſte homo: ⁊ ille idẽ hõ
et ſic de alijs: ergo oĩs hõ eſt oĩs homo. ¶ Ad
ſcđm dꝛ ꝙ nõ arguitur debite: qꝛ deberet poni
cõſtantia partis in loco: vel põt dici ſicut dictũ
eſt in loco a toto in ꝗtitate. ¶ Ad tertium di-
citur ꝙ male arguitᷣ quia arguitur cum deter-
minatione diſtrahente.

Cauſe diffinitõ

Cã ad cuiꝰ eſſe ſeqtur aliud ſm na
turã. Et diuiditᷣ in cãꝫ materialẽ: for
malẽ efficientẽ ⁊ finalẽ. Cã efficiẽs
eſt a qua ꝑmo fit motꝰ ad hoc ꝙ fiat
aliqd vt domificator eſt ꝑmus mo-
uens ⁊ opãs vt fiat domꝰ. et faber
vt fiat cultellus. Locꝰ a cã efficiẽte
eſt hitudo ipſiꝰ cãe efficientĩ ad ſuũ
effectum. ⁊ eſt ꝯſtructiuꝰ ⁊ deſtructi
uus. Cõſtructiue ſic. domificator eſt
bonꝰ: ergo domꝰ eſt bona. Maxima
Si cã efficiẽs eſt bona ipm qđ fit bo
num eſt. Deſtructiue ſic. domificator
non eſt bonus: ergo domus nõ eſt bo
na: maxima cuius cauſa efficiens nõ
eſt bona. ipſum quod fit non eſt bonũ
et ecõuerſo tenet locus ab effectu ad
cauſam efficientem. Materia eſt ex
qua cum aliquo aliquid fit. et eſt du-
plex: quedam enim eſt permanens. ⁊
quedam tranſiens. Permanens vt in
cultello ferruꝫ. trãſiens vt in pane fa
rina et aqua et diffinitur etiã ſic ma
teria. Materia eſt que tãtũ eſt in po
tentia. locus a cauſa materiali eſt ha
bitudo ipſius ad ſuũ effectum et ẽ cõ
ſtructiuus et deſtructiuus: conſtru-
ctiuus ſic. ferruꝫ ẽ. ergo arma ferrea
poſſunt eſſe. Maxima poſita cã ma-
teriali poſſibile eſt eius effectus po
ni: deſtructiue ſic ferrum nõ eſt ergo ar-
ma ferrea non poſſunt eſſe: maxima.
Remota cauſa materiali permanẽte
tantum remouetur et eius effectus.
Locus ab effectu cauſe materialis:
tenet cõſtructiue ſic: arma ferrea ſũt:
ergo ferrum eſt. maxima poſito effe-
ctu cauſe materialis permanẽtis po
nitur eius cauſa. Locꝰ ab effectu cau
ſe materialis tranſeuntis tenet con-
ſtructiue: vt vitrum vel panis ẽ: ergo
filix vel farina fuit. Materia enĩ trã
ſiẽs non manet: ſed transfertur in ali-
am materiaꝫ. maxima poſito effectu
materie tranſeuntis neceſſe eſt ipaꝫ
materiam prefuiſſe.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ conſequenter deter-
minandum eſt de locis a cauſa ad effectuꝫ ⁊ ecõ
tra. vnde cauſa eſt ad cuius eſſe ſequitur aliud
ſm naturam ⁊ nõ capitur hic ſequitur pro cõſe-
cutione logicali. ſed pro conſecutõe que eſt ſm
naturam. ſic videlicet ꝙ illud ſequitur ad aliud
hoc modo ſm naturam: quia ſm naturaꝫ eſt po
ſterius ⁊ debet in iſta diffinitione intelligi: vel
eius intentionem propter cauſam finalem que
non habet eſſe reale: ſed ſolum habet eſſe ſm
intentionem: ideo diffinitio ſic eſt intelligenda.
cauſa eſt ad cuius eſſe vel intentionem eius ſe-
quitur aliud. ſ. effectus. Et quattuor ſunt cauſe
due intrinſece: ſcꝫ materialis ⁊ formalis que nõ
ſunt niſi materia ⁊ forma rei: ⁊ ſunt due extrin-
ſece. ſ. efficiens ⁊ finalis. vnde cauſa efficiẽs eſt
a qua primo fit motus in eſſe ſupple reali. Et ẽ
duplex ſcꝫ poſitiua ⁊ priuatiua. poſitiua eſt a q̃
dependet aliquis effectus in eſſe fieri vel conſer
uari: priuatiua eſt que ipoſitiue nihil influit ad
effectum: ſed ipſa remota non ſequitur effectus
Et poſitiua eſt duplex ſcꝫ in potentia ⁊ in actu.
vt domificator dicitur cauſa domus in potẽtia.
quia habet artem ad faciendum domum: et in
actu: vt domificãs qui iam actu facit domum.

Sciendum eſt ſcđo ꝙ locus a cau
ſa efficiente ad ſuum effectum et econtra tenet
reſpectu iſtoruꝫ predicatorum eſt fit vel erit bo
num vel malum: ⁊ hoc ſm exigentiam vel habi
tudinem cauſe ad effectum. nam ſi ſit cauſa in
potentia arguitur reſpectu huius verbi põt poſ-
ſit in conſequẽte. ſi vero ſit cã in actu arguitur
reſpectu huius verbi fit vel erit. exemplũ vt do

mſficator eſt: ergo domꝰ pōt eſſe domificans eſt: ergo
domus ſit vel erit domificator eſt bonus: ergo
domus pōt eſſe bona negatiue: vt domificans
nō eſt: ergo domus nō fit: ſed nō ſeq̄tur domifi
cator nō eſt: ergo domus nō eſt vel pōt eſſe. ⁊ ꝓpor
tionabiliter dicat̄ de loco ab effectu ad cauſam
efficientem. Aduerte tñ ꝙ qñ arguit̄ reſpectu
iſtoꝝ p̄dicatoꝝ bonū ⁊ malum req̄runt̄ aliq̄ cō
ditiones: prima ꝙ bonū ⁊ malū in añte dicant
bonitatē cauſe efficiētis ⁊ in ꝯſequēte bonitatē
effectus ⁊ nō bonitatē moralem. ſcḋa cōditio ꝙ
domificator operet̄ ſm artem meliori mō quo
poterit. Tertia ꝙ nō ſit malicia ex parte mate
rie. Quarta ꝙ cā nō habeat aliq̄d īpedimētuꝫ.

Sciendum eſt tertio ꝙ materia ſic
Diffinitio materie diffinitur. materia eſt ex q̄ cū aliquo aliq̄d fit. i.
totum cōpoſitū. Pro cuius declaratione eſt ad
uertenduꝫ ꝙ materia capit̄ dupl'r. vno mō lar
ge pro omni illo ex quo aliq̄d fit. ſiue illud ſit ꝑs
illiꝰ ſiue nō. ⁊ ſic dicimꝰ ꝙ ferrū eſt mat̄ia cultel
li ⁊ lapides domꝰ. ⁊ ſic capit̄ materia in iſtis lo
cis. alio mō capit̄ materia ſtricte ꝓ omni illo ex
quo cū aliquo. i. cū forma ſubſtātiali fit aliq̄d. ſ.
totum compoſitū. Et iterū duplex eſt materia
ſcꝫ permanēs ⁊ tranſiens. tranſiēs eſt q̄ poſtq̄
Materia eſt duplex res eſt facta nō amplius manet nomē eiꝰ vt fa
rina dicit̄ materia trāſiens panis: q2 poſtq̄ pa
nis eſt factꝰ nō pōt eſſe farina ⁊ illa nō eſt ꝓprie
materia. Sed ꝑmanēs eſt que poſtq̄ ex ea ali
quid factum eſt retinet nomē ⁊ manet vt ferrū
dicatur materia cultelli: q2 poſtq̄ cultellꝰ eſt fa
ctus adhuc remanet ferrū. Et aduerte ꝙ locus
a materia ad effectū ſeu a noīe materie ad no
men effectus debꝫ fieri ſm exigentiā ⁊ habitu
dinem ipſius materie ad effectū. nam in mate
ria tranſeūte fit reſpectu iſtius verbi fuit vl' po
teſt. exemplū vt farina nō fuit: ergo panis nō ē
vel fit. farina eſt: ergo panis pōt eſſe. Sꝫ in ma
teria permanēte fit reſpectu huiꝰ verbi pōt vel
fuit. exemplū vt ferrū eſt: ergo cultellus pōt eē
Et proportionabiliter dicatur de loco ab effe
ctu ad cauſam.

Primo arguit̄ finis eſt cauſa ⁊ ta
men ad eius eſſe nō ſequit̄ aliud: igit̄. ❡ Secū
do ſic locus debet denominari a termino inferē
te ſm habitudinē quā habet ad terminū illatū
ſed dicendo domus eſt bona: ergo domificator
eſt vel fuit bonus. terminꝰ inferens nō eſt cau
ſa termini illati: igit̄. ❡ Tertio ſic. ſi diffinitio
materie eēt bona. ſequeret̄ ꝙ ligna ex quibꝰ fit
ignis eſſent materia ignis. ſꝫ hoc eſt falſuꝫ: igr̄.

Ad primū dr̄ ꝙ licꝫ adeſſe finis nō
ſequatur effectus tamē bene ad eiꝰ intentionē
ſeu cognitionē. Ad ſecundū dicit̄ ꝙ licet in ta
li loco terminꝰ inferens non ſit cauſa termī illati
tamē illud pro quo ſupponit terminus inferēs
eſt cauſa illius pro quo ſupponit terminꝰ illatꝰ
et hoc ſufficit vel pōt dici ꝙ tales loci poſſunt dē
nominari a nomie cauſe ad nomē effectꝰ. ❡ Ad
tertium dicitur ꝙ ligna ſunt materia ignis ca
piendo materiam large: ſed non capiendo ma
teriā proprie et ſtricte. ❡ Sequitur textus.

Forma eſt que dat eſſe rei ⁊ conſer Forme diffinitio
uat rem ineſſe. Locus a cauſa forma
li eſt habitudo ipſius cauſe formalis
ad ſuuꝫ effectum et eſt cōſtructiue et
deſtructiue. ꝯſtructiue ſic. albedo eſt
ergo albū eſt. Maxima poſita cauſa
formali ponit̄ et eiꝰ effectus. Deſtru
ctiue ſic. albedo nō eſt. ergo albuꝫ nō eſt.
Maxīa. remota cā formali remouet̄
et eius effectus. Econtra vero eſt de
effectu cauſe formalis. Finis ē gra
tia cuiꝰ aliquid fit. Locus a cauſa fi
nali eſt habitudo ipſius ad ſuum effe
ctum: ⁊ eſt cōſtructiuꝰ ⁊ deſtructiuꝰ.
cōſtructiue ſic. beatitudo ē bona: er
go virtus ē bona. Maxima: cuius fi
nis bonus ē ipm quoqꝫ bonū eſt: de
ſtructiue ſic. pena non eſt bona: ergo
peccatū non ē bonū Maxima: cuius
cauſa eſt mala ipm quoqꝫ maluꝫ eſt.
Econuerſo aūt eſt de loco ab effectu
cauſe finalis. Generatio eſt ꝓgreſſio
a nō eſſe ad eſſe. Locus a generatiōe
eſt habitudo ipſius generationis ad
ſuū generatū eſt cōſtructiuus et de
ſtructiuꝰ: ꝯſtructiue tenet ſic. genera
tio domꝰ ē bona: ergo domus ē bona
Maxima cuiꝰ generatio ē bona ipm
quoqꝫ bonū ē. Deſtructiue ſic. genera
tio latronum ē mala: ergo latro ē ma
lus. Maxima. cuiꝰ generatio ē mala
ipſum quoqꝫ generatū malū ē. Ecō
uerſo aūt de loco a generato. Corru
ptio ē ꝓgreſſio ab eſſe ad nō eē. Lo
cus a corruptiōe ē h'itudo corruptio
nis ad corruptū: ⁊ eſt ꝯſtructiuꝰ ⁊ de
ſtructiuꝰ. conſtructiue ſic: corruptio
antichriſti ē bona: ergo antixp̄us eſt
malꝰ. Maxīa: cuiꝰ corruptio ē bona
ipm corruptū malū ē. Deſtructiue ſic:
corruptio domus ē mala: ergo domꝰ
eſt bona. Maxima cuius corruptio
mala ē ipm quoqꝫ bonum eſt ⁊ econ
uerſo ē de loco a corrupto.

❡ Primo ſciendū eſt ꝙ forma eſt q̄ dat eē rei et
ipſam cōſeruat in eſſe: et dꝫ ſic intelligi. forma eſt

que dat eſſe rei ſupple formaliter et intrinſece. et per hoc differt a cauſa materiali que dat eſſe materialiter ⁊ ipſam cōſeruat in eſſe. Et differt a cauſa efficiente: et finali ſupple particulari q̄ nō ꝯſeruant rem in eſſe. Et eſt duplex. ſ. ſubſtantialis et accidētalis. ſubſtantialis eſt q̄ dat eſſe ſubſtantiale ſeu ſimplr. vt aīa. Accidentalis ē que dat eſſe accidentale ſeu ſm quid. vt albedo nigredo et ꝓprie ſm illuꝫ ſumitur locus a cauſa formali qui ſit ꝓprie inter abſtractū et cōcretuꝫ puta abſtractū dicitur cā formalis ſaltē in denominando. Unde locus a cā formali ſeu a nomīe cauſe formalis tenet affirmatiue ⁊ negatīe duabus cōditionibus obſeruatis: prima eſt ꝙ circa cauſam formalē nō ſit factū miraculū. ſecunda ꝙ ſit ſufficiens denominare ſubiectuꝫ vt ſic arguendo. albedo circa quā nō eſt factū miraculū ſufficiens denominare ſubiectū eſt. ergo album eſt. negatiue ſic. vt albedo nō eſt ġ album nō eſt Sed locus ab effectu cauſe formalis ſeu a noīe effectꝰ cauſe formalis tenet etiā dupliciter videlicet affirmatiue vt albū eſt. ġ albedo eſt. ⁊ negatiue tenet duabꝰ cōditionibus obſeruatis. Prima eſt ꝙ nō ſit factū miraculū. ſecūda ꝙ cauſa formalis ſit ſufficiēs denominare ſubm. vt bn̄ ſeq̄t albū nō eſt: ġ albedo circa quā nō eſt factū miraculū: et nō eſt ſufficiēs denominare ſubiectum nō eſt. ⁊ ſolū tenent iſti loci reſpectu verbi eſt ſecundi adiacentis.

Forma ē duplex.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ finis eſt gratia cuiꝰ fit aliquid. finis eīn in intētione mouet efficiēs vt producat aliquid. Sed effectus cauſe finalis eſt mediū ordinatū ad hmōi fineꝫ vt felicitas dicitur finis hominis. et media ordinata ad felicitatē dicunē effectus vt virtutes et bone operatiōes. Unde locus a cauſa finali ad ſuū effectum et ecōtra ſolū tenent reſpectu iſtorum predicatoꝝ bonū et malū et tenet affirmatiue et negatiue. affirmatiue vt felicitas eſt bona. ġ virtus eſt bona. et hoc quādo finis nō pōt haberi ſine illo effectu: q: ſi poſſet eē nō ſeq̄retur: vt nō ſequiē creator eſt bonus: ergo homo ē bonus. maxima: cuiꝰ finis bonus eſt ipſum quoqꝫ bonū eſt. negatiue ſic. dānatio nō eſt bona: ġ peccatū nō eſt bonū. maxima cuiꝰ finis nō ē bonus ipſꝫ quoqꝫ nō ē bonū. Sꝫ ab effectu ad cām finalē tenet affirmatiue et negatiue. affirmatiue vt virtus eſt bona. ġ felicitas eſt bona: et hoc quando effectus nō pōt eſſe ſine cauſa vt creatura eſt bōa ġ creator eſt bonꝰ. negatiue ſic. peccatum nō eſt bonū: ġ dānatio nō eſt bona et hoc debet intelligi proprie dummō arguatur ab efficiēte ꝑ ſe. i. ſine quo talis finis nō pōt acquiri: q: ſi arguaē ab effectu ꝑ accńs ſine quo talis finis pōt acq̄ri nō valeret vt nō ſequiē inebriatio nō eſt bona. ġ ſanitas nō eſt bona.

Quid eſt gn̄atio.

Tertio ſciēduꝫ eſt ꝙ gn̄atio eſt ꝓgreſſio. i. mutatio de nō eſſe ad eſſe et corruptio eſt ꝓgreſſio. i. mutatio de eſſe ad non eſſe. Et ſic pꝫ ꝙ nō capiē hic ꝓgreſſio pro motu locali. ſed methaphorice ꝓ mutatione. pꝫ etiā ꝙ capiē hic generatio large pro acquiſitiōe rei ſiue illa res ſit ſubſtātialis ſiue accidentalis. Et aduerte ꝙ locus a generatione ad genitū: et econtra tenet reſpectu illoꝝ predicatorū bonū et malum. et tenent tam affirmatiue ꝙ negatiue. vt generatio domus eſt bona. ġ domus eſt vel erit bona. maxima cuiꝰ generatio eſt bona ipſuꝫ quoqꝫ bonū eſt. negatiue ſic. vt generatio vicij nō eſt bona. ergo viciū nō eſt bonū. Et probabiliter dicatur de loco a genito ad generationeꝫ vt domus eſt bona: ġ generatio eſt vel fuit bona. Similr dicatur de loco a corruptione ad corruptuꝫ ꝯmutādo bonū ⁊ malū. exemplū vt mors xp̄i fuit mala ergo xp̄s fuit bonus. maxima cuiꝰ corruptio eſt mala ipſum quoqꝫ bonū eſt. negatiue ſic. mors xp̄i nō fuit bona. ġ xp̄s nō fuit malus. et ſimiliē dicaē de loco a corrupto ad corruptionē: Et aduerte ꝙ bonū et malū nō capiunē ꝓ bono ⁊ malo nature. ſeu modi generatiōis vel corruptiōis ſed capiunē pro bono ⁊ malo finis. ſic ꝙ generatio illius eſt bona qui conſequiē fineꝫ ad quem generatio ordinatur.

Arguitur ſic primo. nō ſequiē albedo eſt: ġ paries eſt. et tamē arguiē per locū a cā formali ad ſuū effectū: q: albedo eſt forma qua paries dicaē albus. ¶ Scđo ſic. nō ſequiē medicina laxatiua eſt bona. ġ ſanitas eſt bona cū antecedens poſſit eſſe verū ſine ꝯñte et tamen arguitur ꝑ locū a cā finali ad effectum. ¶ Tertio ſic: nō ſequitur mors xp̄i fuit bona q: per eā redempti ſumus: ġ xp̄s fuit malus. ⁊ tamē arguiē per locū a corruptione: igiē.

Ad primum dicitur ꝙ indebite arguitur: q: talis locus ſolū fit inter concretū ⁊ abſtractū. ¶ Ad ſecundū dicitur ꝙ in tali loco dꝫ argui ſm exigentiā finis ad effectū: et econtra. vt ſi finis nō ſit ſimul cū efficiente debet argui reſpectu futuri vt medicina eſt bona. ġ ſanitas erit bona. ¶ Ad tertiū dicaē ꝙ licꝫ mors xp̄i fuerit bona quo ad nos tamē fuit mala quo ad ipſꝫ q: fuit deſtructiua ipſius xp̄i.

Uſus vt hic ſumitur eſt oꝑatio rei ſiue exercitiū ipſius: vt equitare eſt operatio equi. ⁊ ſecare ſecuris. Locus ab vſibus eſt habitudo ipſiꝰ oꝑationis ad id cuius eſt operatio ſiue vſus et eſt cōſtructiuus et deſtructiuus. ꝯſtructiue ſic equitare eſt bonū ergo equus eſt bonus: maxima: cuiꝰ vſus bonus eſt ipſum quoqꝫ bonum eſt: deſtructiue ſic. occidere homineꝫ malū eſt: ergo occiſor eſt malus: maxima: cuius vſus malus eſt: ipm quoqꝫ vſitatū malū eſt. econtra eſt de loco ab vſitato. Cōiter accidētia ſūt duplicia: quedā eīn ſunt que aliqū ſe cō-

ſequuntur.⁊ aliq̄ñ nō.vt comes et adulter.et ab his nō ſumit̄ locus dialeticus ſ; ſophiſtic⁹.alia ſūt quoꝫ vnū ſemper ſequitur ad aliud vt penitere ſequitur ad deliquiſſe:et ab his ſumitur locus dialeticus.⁊ tenet ꝯſtructiue et deſtructiue.cōſtructiue ſic.iſte penitet:ġ deliqui . maxima ſi coiter accidentiū poſterius ineſt et p̄mū īfuit. Deſtructiue ſic.iſte nō deliqt ergo nō penitet. Maxima ſi cōmuniter accidentium prius nō ineſt.et poſterius nō inerit.

¶ Sciendū eſt p̄mo ꝙ vſus vt hic capit̄ eſt opatio ad quā res aliqua ꝑ ſe ordinatur: vt equitare dicitur opatio equi.ſecare eñ dicitur operatio ſecuris et illō qd̄ ordinat̄ per ſe ad talē opationē vocatur vſitatū vt equus dicitur vſitatu; de equitare ⁊ ſecuris de ſecare. Et ſi quis dicat ſecare eſt ita bñ et melius ab homine ſecante: ſicut a ſecuri.ġ homo d̄r ita bene vſitatu; ſicut ſecuris. Reſpondet̄ negando ꝯñam:q: homo ꝑ ſe ordinatur ad talē operationē ſicut ſecuris:ideo non dicitur ita bene vſitatū. Unde locus ab vſibus eſt habitudo ipſius vſus ad vſitatū.et tenet affirmatiue et negatiue.reſpectu iſtoꝝ predicatoꝝ bonū malū:vt equitare eſt bonū:ġ equus eſt bonus:maxima:cui⁹ vſus eſt bon⁹ ipſu; quoq; bonū eſt.negatiue.vt equitare nō eſt bonum ergo equus nō eſt bonus.maxima:cui⁹ vſus nō eſt bonus ipſu; quoq; nō eſt bonū. Et ſimiliter tenet locus ab vſitato ad vſum.ſ.affirmatiue ⁊ negatiue.Et aduerte ꝙ ille locus dicitur ab vſibus in numero plurali eo ꝙ vni⁹ vſitati poſſunt eſſe plures vſus .et nō ꝙ terminus inferens ſit pluralis numeri.

Quid eſt locus ab vſibus.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ duplicia ſunt cōmuniter accidētia quedā ſunt que ſolū aliquādo et nō ſemꝑ nec vt plurimū ſe ꝯſequūtur vt magnū eſſe fortē eſſe.et in iſtis ſumit̄ locus ſophiſticus. Alia ſunt q̄ ſp et vt plurimū ſe cōſequunt̄ vt penitere ⁊ peccare.⁊ in iſtis ſumitur loc⁹ dialetic⁹. Et adhuc duplicia ſunt:q: quedam ſunt q̄ ſe ꝯſequunt̄ ꝑ eodē tpe.vt interpoſitio terre dyametralr̄ inter ſolē ⁊ lunā eſt eclipſis lune.⁊ in iſtis arguit̄ reſpectu eiuſdē copule. Alia ſunt q̄ ſe ꝯſequunt̄ ꝑ diuerſis tpib⁹ vt penitere ⁊ peccare.et in iſtis nō ar̄ reſpectu eiuſdem copule.vnde loc⁹ a coiter accñtib⁹ eſt habitudo vni⁹ coiter accidētiū ad reliquū ⁊ t; affirmatiue et negatiue.affirmatiue:vt petrū penitet.ġ peccauit.negatiue.vt petr⁹ nō peccauit:ġ nō penitet. ¶ Et aduerte ꝙ qñ ar̄ affirmatiue d; accipi poſteri⁹ ꝓ termīo inferēte.⁊ qñ ar̄ negatiue debet accipi p̄ri⁹ pro terīo inferente vt peccare eſt prius ꝙ penitere.

Quid eſt loc⁹ a cōmuniter accidētibus.

Tertio ſciendu; eſt ꝙ multi loci ad iſtos locos reducunt̄.vt dicunt aliq̄ logici.dicunt eñ ꝙ ꝯña q̄ ar̄ a tota copulatiua ad qualibet ei⁹ parte ſeorſum intelligit̄ ꝑ locu; a toto in q̄ntitate et ad ipm̄ reducit̄ et ꝯñs qua arguit̄ a parte diſiunctiue ad tota; diſiūctiuā reducitur ad loca a parte ſubiectiua ad totū ⁊c.ſ; hoc nō videt̄ eſſe verū. P̄mo q: tales loci non ſunt ꝯñe formales ille aūt ꝯñe ſunt formales ꝯñe. Item in locis termin⁹ inferēs nunꝙ ponit̄ in ꝯñte qd̄ tñ fit in illis ꝯñtyis. ſ; ꝯña que fit a toto collectiuo ad ſua; ꝑtem reducit̄ ſeu intelligit̄ ꝑ locum a toto integrali ad ſuā partē et t; eodē mō.ſ.reſpectu iſti⁹ verbi ē ſcd̄i adiacētis et reſpectu ꝑtis principalis vt bñ ſequit̄.exercit⁹ eſt.ġ homo ē ſed nō ſequit̄ exercit⁹ ē.ġ equus eſt . Et ſi qs dicat de locis qui fiunt ab añte ad ꝯñs. R̄ndet̄ ꝙ nō diſtinguit̄ ab alijs locis.

Arguitur ſic p̄mo.ſecare ē finis ſecuris.ġ ſic arguēdo ſecare eſt bonū:ġ ſecuris ē bona.erit loc⁹ a cā finali ad ſuū effectum. Secūdo ſic.nō ſequit̄ deū penituit.ergo de⁹ peccauit. Tertio ſic plures ſunt loci a cōcomitātib⁹ ſuba; ꝙ enūerati ſunt.ġ illa diuiſio nō eſt bona.

Ad p̄mū dicitur ꝙ ſecare poteſt cōſiderari dupl̄r.vno mō vt eſt in intētione agētis.⁊ ſic pōt dici finis.alio modo vt eſt operatio actualis ipſius ſecuris.⁊ ſic d̄r vſus.dico etiā ꝙ nō habeo ꝓ incōueniēti aliqua; ꝯñam formari ſm̄ diuerſos locos. ¶ Ad ſecundū d̄r ꝙ penitere pōt capi dupliciter.vno mō large:vt ide; ē ꝙ diſplicentiā hēre vel ſe hēre ꝑ modū diſplicētie et ſic d̄r deū penituit. alio mō ſtricte vt eſt hēre diſplicentiā ꝓpter peccatū.⁊ ſic deū nō penituit ¶ Ad tertiū d̄r ꝙ ſi ſint alij loci reducant̄ ad illos vel ꝑ illos intelligunt̄.

Textus.

Sequitur de locis extrīſecis.quid autē ſit locus extrinſecus dictum eſt prius . Locoꝝ aūt extrinſecoꝝ:alius eſt ab oppoſitis:ali⁹ a maiori. ali⁹ a minori:ali⁹ a ſimili:ali⁹ a ꝓportione: ali⁹ a trāſſumptione:ali⁹ ab auctoritate. Itē oppoſitorum quattuor ſunt ſpecies.ſ.relatio.ꝯrietas.ꝑuatio:⁊ ꝯdictio. Relatiue oppoſita ſunt quoꝝ alteru; ſine altero nō pōt eſſe. Loc⁹ a relatiuis eſt hītudo vni⁹ relatiuoꝝ ad aliō. Et eſt ꝯſtructiu⁹ ⁊ deſtructiuus. Conſtructiu⁹ ſic:pater ē.ġ fili⁹ eſt: et filius ē ergo pater ē. maxima poſito vno relatiuoꝝ neceſſario ponitur ⁊ reliquū. Deſtructiue ſic. pat̄ nō ē.ġ filius nō ē⁊ ecōuerſo. Maxima Remoto vno relatiuoꝝ remouet̄ ⁊ reliquū. Loc⁹ vero a relatiue oppoſitis

Locoꝝ extrinſecoꝝ diuiſio.

tenet ſoluꝫ deſtructiue ſic ſortes eſt pater platonis ergo nō eſt filius eiꝰ Cōtrarietas eſt ꝯtrarioꝝ oppoſitio vt albi ⁊ nigri. cōtrarioꝝ ꝙdam ſunt mediata vt albū ⁊ nigrū inter ꝙ ſunt medij colores. Quedā vero imediata: vt ſanū ⁊ egrū circa aīal. Locus a cōtrarijs eſt habitudo vnꝰ cōtrariorum ad reliquū ⁊ tenet cōſtructiue ⁊ deſtructiue. ꝯſtructiue ſic. hoc aīal ē ſanū: ergo nō eſt egrum. maxia. Poſito vno cōtrarioꝝ remouet̄ reliquū deſtructiue tenet tantū in cōtrarijs imediatis cū ꝯſtātia ſubiecti: vt hoc aīal nō eſt ſanū ergo eſt egrū. maxia Remoto vno cōtrarioꝝ ponitur reliquū ſubiecto manēte que aūt ſunt ꝓuatiue oppoſita dictū eſt prius.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ ꝯſequēter determinandū eſt de locis extrinſecis. Vn̄ locus extrinſecus eſt qn̄ terminꝰ inferēs ⁊ illatus ideꝫ ipoꝛtant nec vnū denotat̄ eſſe in alio ſm aliquē modum eſſendi in. ⁊ ſunt ſeptem. ſ. ab oppoſitis. a maiori. a minori. a ſimili. a ꝓportione a trāſumptione ⁊ ab auctoritate. Vn̄ locꝰ ab oppoſitis diuidit̄ ſm ꝙ ſunt quattuor oppoſita ſcꝫ relatiua: ꝯria priuatiua ⁊ ꝯtradictoria. inter ꝙ primo dicendum eſt de loco a relatiue oppoſitis. Vn̄ relatiua ſunt quoꝝ totū eſſe eſt ad aliud. i. hn̄t hītudinem ad aliud vt pater ⁊ filiꝰ. Vn̄ locus a relatiuis eſt habitudo vnꝰ relatiui ad reliquuꝫ ⁊ tenet affirmatiue ⁊ negatiue reſpectu iſtius verbi eſt ſcdi adiacētis vel tertij adiacentis. ⁊ reſpectu alicuiꝰ tranſcedentis vt ſi pater eſt filius eſt: ſi pater nō eſt filius nō eſt. maxia: poſito vno relatiuoꝝ ponit̄ ⁊ reliquū. vl' ꝯſtructo vno relatiuoꝝ deſtruit̄ ⁊ reliquū. Vn̄ pro loco a relatiue oppoſitis ponit̄ talis regla. ſi vnū relatiue oppoſitoꝝ vere affirmet̄ de aliquo ſingulari ſingulariter ⁊ vniuoce tento. tunc alteꝝ debet vere negari ab eodeꝫ: vt petrus eſt pater platonis: ergo nō eſt filius eius.

Regula de loco a relatiuis

Sciēdum eſt ſcdo ꝙ cōtraria ſūt duplicia ſcꝫ mediata ⁊ imediata. Inmediata ſunt quoꝝ neceſſe eſt alterū ineſſe ſuo ꝓprio ſuſceptibili. vt ſanū ⁊ egrum reſpectu aīalis. Sꝫ mediata quoꝝ non eſt neceſſe alterū ineſſe ſuo ꝓprio ſuſceptibili vt albū ⁊ nigrum. Vnde pro loco a cōtrarijs ponūtur alique regule. Prima eſt ꝙ ab affirmatione vnꝰ cōtrariorum de aliquo ſubiecto ad negationē alterius de eodem ſubiecto valet ꝯña. dum mō addatur iſta particula. in qualibꝫ pte temporis preſentis ſi ſit copula pñtis. ſi preteriti ⁊ preteri ſi futuri futuri. vt ſortes in qualibet temporis pſentis parte eſt albus: ergo nō eſt niger: ⁊ debeat poni iſta particula pꝫ: qꝛ nō ſeqtur ſortes fuit albus: ergo nō fuit niger: dato ꝙ heri fuerit albus ⁊ an̄ heri fuerit niger. Scd̄a regula a negatiua vnius cōtrariorum imediatorum ab aliquo ſubiecto ad affirmationē alterius de eodeꝫ ſubiecto eſt bona cōſequētia ponēdo conſtantiam ſubiecti vt bene ſequitur ſortes eſt ⁊ nō eſt ſanus: ergo eſt eger. Notanter dicitur cōtrariorum imediatorum: quia in cōtrarijs mediatis non valet vt nō ſequitur ſortes eſt ⁊ nō eſt niger: ergo eſt albus. ⁊ ſm illas regulas fit locus a contrarijs tā mediatis ꝙ̄ immediatis.

Sciendum eſt tertio ꝙ dubiū eſt an ſm illas regulas arguatur affirmatiue vel negatiue ſic arguēdo ſortes eſt albus. ergo nō eſt niger. Reſpondetur ꝓbabiliter ꝙ magis videtur arguere negatiue ꝙ̄ affirmatiue: quia argumētationes videntur accipere denoīationeꝫ a conſequēte. ¶ Et aduerte ꝙ locus a contrarijs pōt fieri adhuc vno alio modo ꝙ̄ prius fuerit dictum ponēdo plura contraria. tam in antecedente ꝙ̄ in conſequente. Pro quo ponitur talis regula: ſi vnum extremum vnius contrarietatis ſit verificabile de extremo alteriꝰ contrarietatis ⁊ reliquuꝫ de reliquo. vt iuſticia eſt virtus: ergo iniuſticia eſt vicium ⁊ tenet tribus cōditionibus obſeruatis. Prima eſt ꝙ arguat̄ in predicatis per ſe: ideo non ſequit̄ album eſt dulce: ergo nigredo eſt amarum. Secunda ꝙ ambo extrema vnius contrarietatis nō contineantur ſub vno extremo alterius contrarietatis defectu cuius nō ſequitur illiberalitas eſt vicium: ergo prodigalitas eſt virtus. Tertia ꝙ vbiꝙ̄ ſit idem genus oppoſitionis ſcꝫ extremi ad extremum medij ad medium defectu cuius non ſequitur illiberalitas eſt defectus: ergo liberalitas eſt ſuperabundantia. Et alij addunt aliam cōditionem puta ꝙ ponatur conſtantia ſubiecti ſed hoc nō eſt neceſſe cum arguitur in predicatis per ſe.

Contraria ſūt duplicia.

Arguitur primo ſcdm iſta relatiua pater ⁊ filius ſumitur locus a relatiuis: ergo nō ſumitur locus a relatiue oppoſitis. Secūdo ſic: nō ſequitur omnis homo eſt viuus: ergo nullus homo eſt mortuus. ⁊ tamen arguit̄ ab affirmatione vnius contrarij ad negationē alterius: igitur. ¶ Tertio ſic: nō ſequitur hec oratio hō albus nō eſt negatiua: ergo ē affirmatiua cum an̄s ſit verum ⁊ conſequens falſum.

Ad primū dicitur ꝙ relatiua poſſunt capi dupliciter. vno mō ſm cōuenientiaꝫ quā habēt adinuicē ⁊ ſic nō ſumitur locus a relatiuis. alio mō pro repugnantia quā habent de eodē reſpectu eiuſdē. ⁊ ſic ſumit̄ locus a relatiue oppoſitis. naꝫ relatiue oppoſita ſunt que nō pñt verificari de eodeꝫ reſpectu eiuſdem. ¶ Ad ſcdm d: ꝙ indebite arguit̄: qꝛ arguit̄ a minꝰ āplo ad magis amplū. ¶ Ad tertium dr ꝙ nō bn̄ arguitur qꝛ nō arguitur reſpectu proprij ſuſceptibilis qꝛ talis oratio homo albꝰ nō eſt nata eē affirmatiua nec negatiua.

Que aũt ſunt priuatiue oppoſita dictũ eſt pri⁹. Locus a priuatiue oppoſitis eſt habitudo priuationis ad habitũ vel habit⁹ ad priuationez: et tenet cõſtructiue vt iſte eſt vidẽs: ergo nõ eſt cecus. vel ẽ cec⁹: ergo non eſt vidẽs: maxima poſito vno priuatiue oppoſitoꝝ circa aliqđ ſubiectuz ab eodẽ remouet̃ reliquũ. Deſtructiue nõ tenet niſi cũ cõſtãtia ſubi ⁊ cũ tp̃e determiato a natura: catulus ei nõ đ: videns neqꝫ cecus ante nonuz diem. Et puer nõ đ: edentulus ante tp̃us determiatuz a natura. Cõtradictio eſt oppoſitio cuius ſm̃ ſe nõ eſt dare mediũ. Locus a cõtradictorie oppoſitis eſt habitudo vni⁹ ꝯtradictorie oppoſitoꝝ ad reliquũ vt ſorte ſedere eſt verũ: ergo ſortẽ nõ ſedere eſt falſuz: maxĩa. ſi vnũ ꝯtradictoriorum eſt verum: reliquũ erit falſum.

Regule de priuatiue oppoſitis.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ ꝓ loco a priuatiue oppoſitis ponũtur alique regule. Prima eſt ab affirmatione vnius priuatiue oppoſitoꝝ de aliquo ſubiecto ad negationẽ alteri⁹ de eodẽ ſubiecto: hoc addito in qualibet pte tp̃is valꝫ ꝯña vt ſortes in qualibꝫ pte tp̃is preſentis eſt vidẽs ergo ſortes nõ eſt cec⁹. Et ſimiliter fiat in aliqͥs copulis. Eſt tñ aduertendũ ꝙ ſi arguamus per iſtum locũ ⁊ ꝑ locũ a cõtrarijs ex ꝓpõnib⁹ modalib⁹ debem⁹ cauere ne modus negetur. ideo nõ ſeqtur ſortes poſſibiliter eſt vidẽs: g̊ ſortes nõ poſſibiliter eſt cecus: ſed ſic: g̊ ſortes poſſibiliter nõ eſt cecus. ¶ Scđa regula a negatione vni⁹ priuatiue oppoſitoꝝ ad affirmationẽ alterius poſita cõſtãtia ſubiecti ſuſceptibilis ⁊ tp̃e determiato a natura valet ꝯña vt bñ ſeqtur ſortes nõ eſt videns ⁊ natus eſt videre: ⁊ hꝫ tp̃us determinatũ: g̊ eſt cecus: ⁊ hoc maxime in nũero ſingulari: qꝛ in nũero plurali nõ ſeqtur. non eñ ſeqtur iſti nõ ſunt vidẽtes. ⁊ nati ſunt videre ⁊ hñt tp̃us determiatum: ergo ſunt ceci: qꝛ antecedẽs põt eſſe verũ ſine cõſequẽte poſito ꝙ vnus ſit cecus ⁊ alius videns.

Regule de loco a contradictorijs.

Sciendũ eſt ſcđo ꝙ pro loco a contradictorijs ponuntur alique regule. Prĩa ꝙ a negatione vni⁹ ꝯtradictorioꝝ de aliquo ſubiecto ad affirmationẽ alterius eſt bona ꝯña. vt ſortes nõ eſt nõ hõ. ergo ſortes eſt hõ. Et ſi qͥs dicat nõ ſeqtur chimera nõ eſt homo: g̊ chimera eſt nõ hõ: qꝛ añs eſt verũ ⁊ ꝯñs falſum cum ſubiectũ ꝯſequẽtis ꝓ nullo ſupponat in ꝓpõne affirmatiua. etiã arguit̃ a ꝓpoſitione habente plures cauſas veritatis ad ꝓpoſitionẽ habentem tñ vnã cãm veritatis. ideo nõ bñ arguitur Pro oĩbus iſtis đ: ꝙ ꝓpoſitio affirmatiua de p̄dicato infinito eodẽ mõ đ vera ſicut ꝓpoſitio negatiua de p̄dicato finito. ⁊ hꝫ tot cauſas veritatis: ideo ab vna ad aliã etiam valet ꝯña. Cauendũ eſt tñ ꝙ qñ arguit̃ ab affirmatiua ad negatiuã ꝙ arguat̃ in ꝓpoſitionib⁹ de ineſſe et ꝙ totũ p̄dicatũ infinitet̃ ⁊ ꝙ copule in antecedente addatur iſta particula in qualibet parte temporis preſentis preteriti vel futuri ⁊ hoc ſm̃ exigentiam copule.

Tertio ſciendũ eſt ꝙ qñ arguitur a negatiua ad affirmatiuã ſubiecto manẽte eodem ⁊ p̄dicato variato penes finitũ ⁊ infinitum valet ꝯña. dũmodo totale p̄dicatuz infinitet̃: et ꝙ ſubiectũ vel p̄dicatũ añtis nõ ſupponat ꝯfuſe tantũ vt bñ ſequit̃ oĩs hõ nõ eſt iuſtus: ergo oĩs homo eſt nõ iuſtus. Dicit̃ notanter dũmodo totale p̄dicatũ infinitetur. ideo nõ ſequitur hõ nõ eſt lignũ albũ. g̊ hõ eſt lignuz nõ albũ: đ dum mõ nõ ponat̃ aliqͥs termin⁹ ſupponẽs ꝯfuſe tantũ: ideo nõ ſeqtur cuiuſlibet hoĩs aſinus nõ eſt aſin⁹: g̊ cuiuſlibet hoĩs aſinus eſt nõ aſinus cũ antecedẽs ſit verũ ⁊ ꝯñs falſum. ⁊ ꝙ antecedẽs ſit verũ pꝫ. qꝛ iſta eſt vera: cuiuſlibꝫ hominis aſin⁹ nõ eſt aſin⁹. cũ ſint eiuſdẽ qualitatis ex cõſimilib⁹ termĩs eodẽ mõ ſupponẽtib⁹

Arguitur p̄mo ſic. nõ ſeqtur aĩa intellectiua ſortis mouet̃: g̊ aĩa intellectiua ſortis nõ quieſcit. ⁊ tñ arguitur ꝑ locum a priuatiue oppoſitis: igit̃. añs ꝓbatur: qꝛ poſito ꝙ manus ſortis moueat̃ ⁊ pes eius quieſcat. tunc antecedens eſt verum ⁊ ꝯñs falſum. ¶ Scđo ſic: non ſequitur iſti duo nõ ſunt vidẽtes demõſtrando cecum ⁊ videndẽ: ergo iſti duo nõ ſunt ceci. ⁊ tñ arguitur ꝑ locum a priuatiue oppoſitis: igitur ¶ Tertio ſic: nõ ſequit̃ a hõ nõ eſt homo: ergo a homo eſt nõ homo. cuz antecedens ſit veruz et ꝯſequens falſum. ⁊ tamen arguitur per locũ a contradictorijs: igitur.

Ad p̄mum đ: ꝙ non ſequitur anima ſortis quieſcit in pede: ergo anima ſortis quieſcit. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ talis locus non tenet in numero plurali vt viſum eſt in textu. ¶ Ad tertium dicit̃ ꝙ nõ bene arguit̃ cuz ſubiectum ſupponat cõfuſe tantum: modo dictum eſt ꝙ cauendum eſt ꝙ quando arguitur a negatiua ad affirmatiuam variato predicato penes finitum ⁊ infinitũ nec ſubm̃ ſupponat ꝯfuſe tñ

Sunt autem alia oppoſita que dicuntur diſparata que nõ ſunt oppoſita ſm̃ aliquod genus predicte oppoſitionis: ſed ſunt diuerſa: vt hõ ⁊ aſinus: ⁊ a talibus ſumitur ſic argumentuz: ſortes eſt homo. ergo nõ eſt aſinus. Maxima de quocũqꝫ dicit̃ vnum diſparatorum abſtractiue ab

illo eodem remouetur ꝛ reliquum. Dicitur notanter abſtractiue: q2 ſi ɔcretiue ſumerentur tunc nō ſequeretur. quia nō ſequitur hoc eſt album: ergo nō eſt quantū: ſed bene ſequit̄ hoc eſt albedo: ergo nō eſt quantitas. Maius vt hic ſumitur ē quod ſupra ponitur alicui in potentia ꝛ virtute. min⁹ eſt quod ei ſupponit̄. Locus a maiori ē habitudo ipſius maioris ad minus: et eſt ſemꝑ deſtructiu⁹: vt rex non pt expugnare caſtrū: ꝰ nec miles. Maxima: ſi id quod magis videtur ineſſe nō ineſt nec id qđ minus videtur ineē nō inerit. Locus a minori eſt hitudo minoris ad maius. ꝛ eſt ſemꝑ cōſtructiu⁹ vt miles pōt expugnare caſtrū ergo ꝛ rex. Maxima: ſi id quod min⁹ videtur ineſſe ineſt et id qđ magis videtur ineſſe inerit. Similitudo eſt rerum differentiū eadē qualitas. Loc⁹ a ſimili eſt habitudo vni⁹ ſimiliū ad reliquū et tenet cōſtructiue ꝛ deſtructiue: ɔſtructiue ſic. ſicut riſibile ieſt homini: ita hinibile ineſt equo: ſed riſibile ineſt homini vt ꝓpriuz: ergo hinibile ieſt equo vt propriū: maxīa de ſimilibus idē eſt iudiciū. Deſtructiē ſic. ſicut riſibile ineſt homini. ita hinibile ineſt equo. ſed riſibile nō ieſt homini vt genus. ergo nec hinibile ineſt equo vt genus. maxima. De ſimilib⁹ idem eſt iudicium.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ diſparata que itelligūtur ꝑ oppoſita ſic diffiniuntur. ſunt que nō poſſunt verificari de ſe inuicē vt homo ꝛ aſin⁹. vnde pro loco a diſparatis ponit̄ talis regula. ab affirmatiōe vni⁹ diſparatorū đ aliquo ſubiecto ad negationē alterius eſt bona ɔña. vt bene ſeqtur ſortes eſt hō ergo ſortes nō eſt aſinus. ꝛ debet intelligi iſta regula in abſtractis et cōcretis predicamenti ſubſtantie. q2 in cōcretis accidētiū nō oportet ꝙ valeat: vt nō ſequitur lac eſt albū ꝰ nō eſt dulce cū añs poſſet eſſe verū ſine conſequente. ſed bñ ſequitur in abſtractis: vt albedo eſt dulcedo: ꝰ non eſt nigredo. Ex quo ſequit̄ ꝙ faciendo iſtuz locū a diſparatis oportet ponere diſparata a parte predicati et nō a parte ſubiecti. ideo nō ſequitur albedo ē qualitas. ꝰ nigredo nō eſt qualitas: ꝛ hoc quādo predicatum nō ſingulariſat̄: q2 tūc bñ ſequeret̄ vt albedo ē hec

De loco a diſparatis.

q̄litas. ꝰ dulcedo nō eſt hec qualitas.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ maius capitur dupliciter. vno mō pro fortiori ꝛ minus pro debiliori. ꝛ. ſic non capitur hic. alio mō capitur maius ꝓ illo quod habet maiorem apparentiā ineſſendi alicui ſubiecto. et min⁹ ꝓ illo qđ habz minorem apparentiā ineſſendi ſubiecto. vt debellare caſtrum habet maiorē apparentiā eſſendi ꝙ debellare ciuitatē ceteris paribus. Et debellare prouinciā habet minorē apparentiā eſſendi ꝙ debellare caſtrū. Unde loc⁹ a maiori tenet deſtructiue tripl̄r. Primo mō comparando vnū predicatum duob⁹ ſubiectis vt rex nō pōt debellare caſtrū. ꝰ neqꝫ miles. Secūdo cōparando duo predicata vni ſubiecto. vt rex nō pōt debellare caſtrū ergo neqꝫ villā. Tertio cōparādo plura predicata plurib⁹ ſubiectis vt rex nō pōt debellare caſtrū ergo miles nō pōt debellare totam prouinciā. Sed locus a minori tenet affirmatiue tripl̄r. vno modo cōpando vnū predicatuz ad duo ſubiecta. vt miles poteſt debellare caſtrū ergo ꝛ rex. Secundo ɔpando duo predicata vni ſubiecto vt rex pōt debellare ciuitatē ergo ꝛ caſtrū. Tertio cōparādo plura predicata plurib⁹ ſubiect'. vt miles pōt debellare prouinciā. ergo rex pōt debellare caſtrū. et maxime oīm iſtorum ſatis patent in textu.

De loco a maiori et minus

Sciendū eſt tertio ꝙ ſimilitudo poteſt capi dupl̄r. vno mō ꝓ ɔuenientia alicui⁹ rei cuz alia re in q̄litate: ꝛ ſic dicit̄ ꝙ ſimilitudo eſt rerum differentiuz eadem qualitas. alio mō capit̄ pro totali apparentia verificationis alicui⁹ predicati de aliquo ſubiecto ꝛ ſic capit̄ hic ſimilitudo. vnde locus a ſimili tenet affirmatiue et negatiue. et hoc tripliciter. primo mō cōparendo vnū predicatum pluribus ſubiectis. vt bene ſequitur. ſicut ſorti ieſt riſibile ita platoni ineſt riſibile. ſed ſorti ineſt vt propriū: ꝰ platoni ineſt vt propriū. Secūdo comparādo duo predicata vni ſubiecto. vt ſicut homini ineſt riſibile ita et flebile. ſed riſibile ineſt homini vt ꝓpriū: ergo ꝛ flebile. Tertio ɔparando duo predicata duob⁹ ſubiectis. vt ſicut riſibile ineſt homini. ita hinibile ineſt equo. ſed riſibile ineſt homini vt propriū. ergo hinibile ineſt equo vt proprium. et tot modis tenet negatiue: cuius exempla ſatis patent per alia. ſed maxima omnū iſtorum eſt iſta. de ſimilibus ſimile eſt iudicium.

Arguitur ſic primo. nō ſequit̄ ſortes eſt homo. ergo ſortes nō eſt ſciens et tamen arguitur per locum a diſparatis: igitur. ¶ Secundo ſic arguit̄. nō ſequitur rex nō poteſt portare pondus centū librarū ergo neqꝫ miles. ꝛ tñ arguit̄ ꝑ locuz a maiori: igit̄. ¶ Tertio ſic. ſicut ſe habet negatiua ad negatiuaz. ita affirmatiua ad affirmatiuam. Sed vniuerſalis negatiua infert vniuerſalem negatiuā in cōuerſione ſimplici. ergo vniuerſalis affirmatiua infert vniuerſalem affirmatiuam in conuerſione ſimplici. et tñ arguit̄ per locum a ſimili: igitur.

Ad primum dicitur ꝙ non bene ar

guitur per ꝯtrctum accidentis. ¶ Ad ſecundũ dicitur ꝙ magis arguit r per locuꝫ a minori. ꝙ a maiori. ideo non bene ſequitur. ¶ Ad tertiũ dicitur ꝙ non bene arguitur quia non arguitur ea parte qua ſunt ſimilia.

Tertius.

Quid eſt ꝓpo.tio.

Proportio eſt rerũ differentiũ eadẽ habitudo. Locus a proportione eſt habitudo vnius ꝓportionabiliũ ad reliquũ: vt ſicut ſe hꝫ rector nauis ad nauem. ita ſe habet rector ſcolarũ ad ſcolas. ſed in naui regenda eligendus eſt rector nõ ſorte ſed arte: ergo in ſcolis regẽdis eligend⁹ eſt rector non ſorte ſed arte. Maxima de ꝓportionalibus idẽ ẽ iudiciũ. Differt autẽ iſte locus a loco a ſimili: quia in loco a ſimili ſumitur cõparatio ſm ſimilidinẽ inherentie: vt ſicut riſibile ineſt homini ita hinnibile ineſt equo. In loco autẽ a proportione nõ attenditur ſimilitudo inherentie. ſed cõparatio habitudis vt ſicut ſe habet rector nauis ad nauẽ ita ſe habꝫ rector ſcolarũ ad ſcolas. Trãſſumptio ẽ duplex. Quedam eñ eſt qñ dictio vel oratio vnũ ſignificans trãſſumit̃ ad ſignificandũ aliđ ꝓpter ſimilitudinẽ aliquã in eis repertam. vt hec dictio ridere tranſſumit̃ ad ſignificãdũ florere cũ dicit̃ pratũ ridet. Similr oratio trãſſumit̃ cũ dicit̃ littus arat̃. i. opera ꝑditur ſicut ſolet dici cũ qs inuanũ laborat. et hec trãſſumptio pertinet ad ſophiſticuꝫ. Alia eſt qñ nomẽ magis notuꝫ ſumit̃ ꝓ noĩe minus noto: vt ſi debeat probari ꝙ phũs nõ inuidet ⁊ fiat tranſſũptio ad hoc nomẽ ſapiẽs et iſta trãſſumptio ꝑtinet ad dialeticum. Locus a trãſſumptione eſt habitudo trãſſumptionis ad trãſſumptũ vt ſapiens nõ inuidet. g phũs nõ inuidet. Maxima. qcquid alicui cõuenit ſub noĩe magis noto eidẽ cõuenit ſub nomie min⁹ noto: differt aũt iſte locus a loco a nominis iterpretatione: qꝛ in loco a nominis iterpretatiõe accipit̃ diffinitio ſiue expoſitio nominis: vt ſi exponat̃ hoc nomẽ phũs ꝑ hoc qđ eſt amator ſapientie. In loco aũt a trãſſumptiõe nõ accipit̃ expoſitio ſiue deſcriptio noĩs: ſꝫ ꝓ vno noĩe min⁹ noto accipit̃ aliđ nomẽ. magis notũ. ꝓ qđ facilr põt ꝓbari ꝓpoſituꝫ. Auctoritas vt hic ſumit̃ ẽ iudiciũ ſapiẽt̃ i ſua ſcia. vñ iſte loc⁹ ſolꝫ denoiari a rei iudicio. Loc⁹ ab auctoritate ẽ bitudo auctoritatis ad illđ qđ ꝑ eã ꝓbat̃. Et tꝫ ꝯſtructie ſolũ vt aſtronom⁹ dicit celũ eẽ volubile. g celũ ẽ volubile. Maxima: vnicuiqꝫ experto in ſua ſcientia credendum eſt.

¶ Primo ſciendũ eſt que differẽtia eſt inter ꝓportionẽ et ꝓportionabilitatẽ: qꝛ ꝓportio eſt habitudo vni⁹ qtitatis ad aliã exiſtentis eiuſdeꝫ generis vt habitudo vni⁹ ad duo: et dicitur notanter exiſtentis eiuſdẽ generis: qꝛ qtitatis diuerſorũ generũ nõ proportionantur adinuiceꝫ vt linea et nũerus. ſed proportioabilitas eſt habitudo vel ſimilitudo vni⁹ proportiõis ad aliã que vocatur ab aliquib⁹ proportio proportiõis vt naute ad nauẽ eſt ꝓportio et doctoris ad ſcolas regendas: ſed habitudo vel ſimilitudo illarum ꝓportionũ vocatur proportionabilitas. Ex quo ſequit̃ ꝙ iſte locus proprie debet dici a ꝓportionabilitate et tenet affirmatiue ⁊ negatiue dũmõ arguatur quo ad illa in quibus eſt ſimilitudo: et proportio vt ſicut ſe habꝫ nauta ad nauem regendã. ita doctor ad ſcolas regendas. ſꝫ ad nauẽ regendã debet eligi nauta expertus in arte. ergo ad ſcolas regẽdas debet eligi doctor expertus in arte. Et dicit̃ notãter dũmõ arguatur quo ad illa ĩ quibus eſt ꝓportio. qꝛ aliter nõ ſequeretur vt nõ ſequitur. ſicut ſe habet nauta ad nauẽ regendã: ita doctor ad ſcolas regẽdas ſed nauta ad nauẽ regendã ĩdiget remis: ergo doctor ad ſcolas regendas indiget remis. ⁊ ſilr poſſet argui negatiue. Et aduerte ꝙ iſte loc⁹ ſe habet ad locũ a ſimili ſicut inferius ad ſuuꝫ ſuperius ſic ꝙ omnis locus a proportiõe eſt locus a ſimili: ſed non econtra.

Sciendũ eſt ꝙ per locum ſupradictum intelligitur alius locus qui vocat̃ locus a tranſmutata proportione qui fit a comparatione primi ad tertiũ ⁊ ſecundi ad quartũ propter cõparationẽ primi ad ſecundũ et tertij ad quartum in proportionabilitate vt ſicut ſe habꝫ vnũ ad duo. ita quattuor ad octo: qꝛ vtrobiqꝫ eſt proportio dupla: ergo tranſmutando proportioneꝫ ſicut ſe habet vnũ ad quattuor ita duo ad octo quia vtrobiqꝫ eſt proportio quadrupla. Et aduerte ꝙ iſte locus proprie tenet in proportionibus quãtitatis tam numerorum ꝙ magnitudinũ. Etiam videtur ſm aliquos ꝙ teneat in proportionalibus oppoſitionum vel propoſitionuꝫ

et de hoc magis videbitur in logica. ſed in alijs modis nō tenet vt nō ſequitur ſicut ſe habꝫ corpus ad hoc corpus: ita locus ad hūc locū: ergo tranſmutando ꝓportionē ſicut ſe habet corpus ad locū. ita hoc corpꝰ ad hunc locū: ſed corpꝰ nō poteſt eſſe ſine loco: ergo hoc corpus non poteſt eſſe ſine hoc loco.

De loco a trāſſūptione.

Sciendū eſt tertio ꝙ tranſſūptio poteſt capi dupliciter. vno modo vt eſt acceſſio nōis vel orationis habētis ſignificatū principale ꝓ ſignificato minus principali ꝓpter aliquã ſimilitudinē inter illa repertam: vt ſi florere acciperetur pro ridere. ⁊ ſic nō eſt hic ad ꝓpoſitum. Alio mō capitur vt eſt acceſſio nōis magis noti pro nōie minus noto ipſis ſupponētibus ꝓ eodē vt capiēdo ly ſapiens loco huius nōis phūs. et ſic ſumitur hic. Unde locus a trāſſumptione eſt habitudo nōis magis noti ad nomē minꝰ notū. et tenet affirmatiue ⁊ negatiue eodē mō ſicut locus ab interpretatione vt ſapiens currit: ergo phūs currit: negatiue vt ſapiēs nō currit: ergo philoſophus nō currit. maxima quicquid dr̄ de nomīe magis noto: etiā de nōie minus noto: etiā quicquid remouetur a nōie magis noto ⁊ a nōie minus noto. Et aduerte ꝙ iſte locus nō eſt extrinſecus cum terminus inferēs ⁊ terminus illatus ſupponāt ꝓ eodē.

De loco ab auctoritate.

Sed pro loco ab auctoritate eſt aduertendū ꝙ auctoritas nō eſt aliud ꝙ iudiciū ſapiētis experti in aliqua ſcientia ⁊ de pertinētibus ad ſuam ſciam: ⁊ tenet tantū affirmatiue. exemplū vt ariſtoteles dicit eſſe decem predicamēta: ergo decē ſunt ꝑdicamēta. maxima cuicūq; experto in ſua ſcia credendum eſt ⁊ ad iſtum locū reducitur locus a cōi fama: vt cōmunis fama dicit hoc: ergo ſic eſt. Et aduerte vltra ꝙ iſte locus nō eſt ꝓprie efficax niſi auctoritas ſit ab illo qui nō poteſt mentiri ſicut deus.

Arguitur ſic primo: non ſequitur ſicut ſe habꝫ illa propō nullus homo eſt animal ad iſtā nullū aīal eſt hō: ſic ſe hꝫ illa aliqđ aīal nō eſt hō ad iſtam: aliqs hō nō eſt aīal: ſed prīa infert ſcđam ꝑ cōuerſionē: ergo tertia infert q̄rtam ꝑ cōuerſionē. ¶ Scđo ſic: quelibet creatura pōt dicere falſum: ergo pōt mentiri ⁊ deficere in ſuis auctoritatibus. ⁊ per ꝯñs locus ab auctoritate nō tenet ab auctoritate dicta a creatura. ¶ Tertio ſic. locus a trāſſumptōe eſt locꝰ intrinſecus cum terminus inferens ⁊ terminꝰ illatus ſupponant pro eodem: ergo male dicitur ꝙ eſt locus extrinſecus.

Ad primū dr̄ ꝙ ibi nō arguitur ea parte qua tales propōnes habent proportionē adinuicē: ſed ea parte qua non cōueniunt: etiã locus a proportione ſolum tenet in ꝓportione quãtitatiua ſcꝫ magnitudinis ⁊ nūerorū ⁊ nō in proportione propoſitionū ſaltem in cōuertēdo vel opponēdo. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ argumenta que fiūt ab auctoritate creature nō ſunt multum effectiua virtute illius auctoritatis: ſūt tamen aliqualiter ꝓbatiua qđ ſufficit. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ locus a trāſſumptione eſt locus intrinſecus: ⁊ intelligitur ꝑ locū ab interpretatione: ⁊ de ipſo male determinauit petrus hyſpanus ponēdo ipos inter locos intrinſecos.

¶ Sequitur de locis medijs.

Quid aūt ſit locus medius dictū eſt prius. Locorum mediorum alius a cōiugatis: alius a caſibus: ⁊ alius a diuiſione. Coniugata ⁊ caſus differunt ſic: quia vniuocū ſiue principale ſiue abſtractum qđ idē eſt dicitur cōiugatū cum ſuo denominatiuo vt iuſticia ⁊ iuſtum. albedo ⁊ albuꝫ. Caſus autem dicuntur ea que cadunt a principali: vt iuſtū ⁊ iuſte a iuſticia. Et differentiam hanc aſſignat ariſtoteles in ſcđo thopicoꝝ. Locus a coniugatis eſt habitudo vnius cōiugatorum ad reliquum: vt iuſticia eſt bona: ergo iuſtum eſt bonuꝫ. Maxima quicquid conuenit vni coniugatorū cōuenit et reliquo: ⁊ ſi vnum coniugatoꝝ ineſt: ineſt ⁊ reliquū. Locus a caſibus eſt habitudo vnius caſuum ad reliquum: vt iuſtum eſt bonum: ergo quod iuſte fit bene fit. Maxima. Qđ vni caſui conuenit: cōuenit ⁊ reliquo et econuerſo ſumitur argumentum a caſibus a coniugatis.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ cōſequēter determinandum eſt de locis medijs q̄ ſunt tres. ſ. a ꝯiugatis a caſibꝰ ⁊ a diuiſiōe. vñ ꝯiugata ſūt cōcretum ⁊ eiꝰ abſtractū vt albedo ⁊ albū. ⁊ dicūtur ꝯiugata q: de ꝑ ſe ſignificato idē īportant aliter tñ ⁊ aliter q: concretum importat formā ſub actuali inherētia ad ſubiectū: ſed abſtractū ſic nō īportat.

De loco a ꝯiugatis.

Unde locꝰ a cōiugatis eſt hītudo vniꝰ ꝯiugatorū ad reliquū ⁊ tenet tam cōſtructiue ꝙ deſtructiue virtute illius regule ſi abſtractū enūcietur de abſtracto: ita cōcretū de cōcreto ⁊ ecōtra: ⁊ hoc in predicationibus eſſentialibus: quia nō ſequit̄ albuꝫ eſt dulce: ergo albedo eſt dulcedo. Et aduerte ꝙ iſte locus nunq̄ debet fieri reſpectu vniꝰ ꝑdicati. ſed reſpectu pluriū: iō nō ſequit̄ album eſt coloratū: ergo albedo eſt colorata. Et ſi qs dicat cōtra: q: bene ſeq̄tur iuſtū eſt bonū: ergo iuſticia eſt bona: ⁊ tñ arguit̄ reſpectu vnius predicati. dr̄ ꝙ bona accipit̄ loco abſtracti ſcꝫ bonitatis. Et aduerte etiaꝫ ꝙ debet intelli dūmodo nō ſit factū miraculū circa formā abſtracti. ⁊ ꝙ ſit ſufficiēs denominare ſubiectū: q: tūc nō opꝫ illū locū valere: q: ꝯcretū īportat formā ſub actuali inherētia ad ſubm: ⁊ iō ꝯcretū nūq̄ dꝫ poni niſi for

ma ꝑ ipſm īpoꝛtata actualr̄ inhereat ſubiectū.

Sciendū eſt ſcđo ꝙ quādo argui tur ꝑ iſtū locū affirmatiue cauendū eſt ꝙ nō ar guatur in vltimate abſtractis: ideo nō ſequitur hō eſt aīal: ergo humanitas eſt aīalitas. Ān vlti mate abſtractū eſt qđ abſtrahit a ſuppoſito pꝛo pꝛio vt humanitas ꝛ aīalitas ꝛ ſic de alijs. ꝛ illa vltimate abſtracta nunꝙ̄ poſſunt de aliquo veri ficari niſi foꝛte de ſeipſis. Cauendū eſt etiam ꝙ qñ arguit̄ negatiue ꝑ illū locū. puta a negatiōe abſtracti de abſtracto ꝙ arguat̄ in abſtractis ꝑ ſe: ideo nō ſequitur albedo nō eſt dulcedo: ergo albū nō eſt dulce. Sed qñ arguit̄ a negatiōe cō creti de concreto ad negatōem abſtracti de ab ſtracto: tenet in oībus concretis ſiue talia cōcre ta ſint per ſe ſiue nō: vt bene ſquitur album nō eſt dulce: ergo albedo non eſt dulcedo.

De loco a caſibus

Sciendū eſt tertio ꝙ caſus dicun tur nomen adiectiuū ꝛ ſuū aduerbiū vt iuſtū et iuſte. ꝛ dicūtur caſus. quia ambo cadunt ab ab ſtracto. vnde locꝰ a caſibꝰ eſt hītudo vniꝰ caſuū ad reliquū ꝛ tenet affirmatiue ꝛ negatiue. affir matiue vt iuſtū eſt bonū: ergo ꝙ iuſte ſit bene fit. ꝛ ſolū tenet in p̄dicationibus eſſentialibꝰ: iō nō ſequit̄ albū eſt dulce: ergo ꝙ albe ſit dulciter fit: negatiue vt iuſtuꝫ nō eſt viciosū: ergo qđ iuſte fit nō vicioſe fit. Et aduerte ꝙ qñ fit negatiue de bet fieri inter illa que nunꝙ̄ de ſe inuicē verifica ri poſſunt: ꝛ dr̄ ille locꝰ a caſibꝰ in numero plura li: quia in antecedente ponūtur plures caſus.

Arguitur ſic pꝛimo: non ſequitur albū eſt coloꝛatū: ergo albedo eſt coloꝛata: ꝛ tñ ar guit̄ ꝑ locū a cōiugatis: igit̄. ¶ Scđo ſic. nō ſeq tur albedo eſt coloꝛ: ergo albū eſt coloꝛatum. poſito ꝙ albedo ſit ſepata a ſubiecto: qꝛ tūc an̄s eſt ve rum ꝛ ꝯn̄s falſum. ¶ Tertio ſic. nō ſequit̄ iuſtꝰ eſt liberalis: ergo qđ iuſte fit liberalr̄ fit. quia pater poteſt extrahere pecunias iuſte a filio: ꝛ tamen hoc nō fit liberaliter.

Ad pꝛimū dicitur ꝙ nō bene argui tur: quia ar̄ reſpectu vniꝰ p̄dicati: ꝛ tñ deberet argui reſpectu diuerſoꝝ. ¶ Ad ſcđꝫ dr̄ ꝙ talis locus intelligit̄ dū mō circa foꝛmā abſtracti non ſitfactū miraculū ꝛ ꝙ ipa ſit ſufficiēs denoīare ſubiectū: ideo quādo arguitur in aīte debēt ꝓ pꝛie addi tales cōditiōes. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ nō bñ ar̄ ꝑ locū a caſibꝰ: qꝛ talis locꝰ ſolum tenꝫ in cōcretis et aduerbijs per ſe.

Diuiſionū: alia fit per negationem vt ſoꝛtes ē hō aut nō hō: ſed nō ē non homo: ergo eſt homo: maxima: ſi aliq̄ duo cōdiuidāt aliquod tertiū poſito vno remouetur reliquū. Alia autē fit per negationem: et hec fit ſex modis tribus ꝑ ſe ꝛ tribꝰ per accidens. Pꝛi ma diō per ſe ē generis in ſpecies vt animaliū aliud hō aliud brutū. Secū da ē totius ītegralis in ſuas partes vt domꝰ. alia pars ē ꝑies. alia tectuꝫ alia fundamentū. Tertia vero ē vocꝭ in ſignificata: vt canis: alius latrabi lis: alius piſcis marinꝰ. alius ſidꝰ ce leſtē. Diuiſionum vero per accidens. Pꝛima ē ſubiecti in accidētia. vt aīa lium: aliud ſanū: aliud egruꝫ. Secūda diuiſio ē accidentis in ſubiecta vt ſa noꝝ: aliud brutū: aliud hō. Tertia eſt accidētis ī accn̄tia: vt ſanoꝝ: aliđ ca lidum aliud frigidum. Locus a diui ſione eſt habitudo vniꝰ ꝯdiuidentiū ad reliquū: ꝛ ſi ſoꝛtes eſt aīal aut eſt aīal rōnale aut irrōnale: ſed nō eſt ir rōnale: ergo rōale. Maxima poſito vno mēbroꝝ diuidētiū in aliquo ſub iecto remouetur reliquuꝫ ꝛ ſimiliter in qualibet alia diuiſione.

¶ Et hec de locis dicta ſufficiant.

Diuiſio quot modis capitur.

s Ciendum eſt pꝛimo: ꝙ diuiſio pōt capi dupl̄r. vno mō ꝓ reali ſepatione partis a parte quēadmodū lignū diuiditur et ſic ꝓpꝛie nō capit̄ hic. alio mō accipit̄ pꝛo acceptiōe aliquoꝝ q̄ adequate ꝛ a poſterio ri manifeſtant aliud quo ad eius poteſtatē ſeu cōitatem: ꝛ ſic capit̄ hic ꝛ eſt duplex. q̄dam eſt que dat̄ ꝑ negationē vt aīaliū aliđ hō aliud nō homo. ꝛ illa eſt ſemꝑ bimēbꝛis ꝛ dat̄ ꝑ īmedia ta. alia eſt diuiſio q̄ dat̄ ꝑ affirmationē vt aīaliū aliud hō aliud brutum ꝛ illā non opꝫ eſſe bimē brem ſemꝑ nec dari ꝑ oppoſita nec ꝑ īmediata Et diuidit̄ in diuiſionē per ſe ꝛ ꝑ accn̄s. ꝑ ſe eſt triplex. q̄dam eſt generis in ſuas ſpēs vt aīaliū aliud hō aliud brutum ꝛ ad iſtā reducit̄ diuiſio generis in ſuas differētias. ꝛ diuiſio ſpēi in indi uidua. Alia eſt totiꝰ integralis in ſuas partes. vt domꝰ diuidit̄ in parietē tectum ꝛc. ꝛ ad iſtaꝫ reducitur diuiſio totius eſſentialis in ſuas par tes vt hō diuidit̄ ꝑ coꝛpus ꝛ aīam. Alia eſt diui ſio vocis in ſua ſignificata. vt canū alius latra bilis. alius piſcis marinꝰ. aliꝰ ſydus celeſte. ꝛ il la dr̄ diuiſio equoci in ſua equocata. Sed diui ſio ꝑ accn̄s eſt triplex ſcꝫ ſubiecti in ſua accidē tia. vt aīalium aliud albū aliud nigrū. Alia eſt diuiſio accidētis in ſubiecta vt alboꝛum aliud hō aliđ equus. alia eſt diuiſio accidētis in acci dentia. vt alboꝝ aliud dulce aliud amarum.

Quid eſt locꝰ a diuiſione.

Sciendum eſt ſcđo ꝙ locus a diui ſione eſt habitudo vniꝰ diuidentiū ad reliquuꝫ et tenet ꝯſtructiue ꝛ deſtructiue. Pro cuius de claratione ponūtur aliq̄ regule. Pꝛima ab affir matione diuiſi de aliquo ſubiecto cū negatione alterius mēbri de eodem ſubiecto vel eīm dēp

to vno ad affirmationē alteri⁹ eſt bona ꝯña: vt ſortes eſt aīal ⁊ nō eſt irrōnalis. ergo eſt rōnal. Et dicit̄ notanter vel omniū dēpto vno: qꝛ quādo diuiſum hꝫ plura mēbra q̄ duo: tūc nō ſeq̄tur ab affirmatione diuiſi ⁊ negatione vni⁹ mēbri ad affirmationē alterius. vt nō ſequitur ſol eſt cauſa caloris ⁊ nō eſt cauſa formalis. ergo ē cauſa materialis. Maxima. ſi diuiſum affirmetur de aliquo ſubiecto ⁊ vnū, vel oīa dēpto vno negent̄. de eodē tūc aliud affirmat̄ de eodem.

Sciendum eſt tertio q̄ ſecūda regula eſt iſta ab affirmatiōe diuiſi de aliquo ſubiecto ⁊ ab affirmatione alicui⁹ mēbri de eodeꝫ ſubiecto ad negationē alterius membri vel aliquoꝝ mēbrorum eſt bona ꝯña. dū modo mēbra diuidentia nō coincidāt adinuicē: vt ſortes eſt et eſt rōnalis: ergo nō eſt irrōnalis. Et dicit̄ notanter dū mō mēbra diuidētia nō coincidant: qꝛ tunc nō ſequeret̄: vt nō ſequit̄ felicitas hūana eſt bona, ⁊ eſt delectabilis: ergo nō eſt honeſta. nam illa mēbra honeſtum ⁊ delectabile q̄ diuidunt bonū poſſunt coincidere adinuicem.

Arguitur ſic primo ens nō diuiditur per nō ens: ergo nulla diuiſio dat̄ per negationē: qꝛ in tali alterum extremū eſt nō ens. cū ſit extremū ꝯtradictionis. ¶ Scdo ſic. nulla cōſequentia formalis tenet ꝑ aliquē locū dialecticum. ſed illa eſt formalis oē aīal eſt rōnale vl̄ irrationale. ſed ſortes eſt aīal ⁊ nō eſt irrōnal: ergo eſt rōnalis. ¶ Tertio ſic: non ſeq̄tur ſortes eſt colorat⁹ ⁊ nō eſt niger: ergo eſt albus.

Ad primū dicitur q̄ talis negatio que eſt alterum mēbrum dicit̄ negatio p̄ſupponens affirmationē: ⁊ cū dicit̄ aīalium aliud hō aliud nō homo ſenſus eſt aīalium aliud eſt aīal quod nō eſt homo. ¶ Ad ſcōm reſpōdetur q̄ locus a diuiſione eſt locus dialectic⁹: ⁊ dico q̄ illa ꝯña eſt formalis ⁊ nō fundata in loco a diuiſione. ſed in illa regula, a tota diſiūctiua cuꝫ negatione vni⁹ partis ad poſitionē alteri⁹ eſt bona ꝯña. ¶ Ad tertiū dr̄ q̄ illa diuiſio nō eſt bona: qꝛ opꝫ negare oīa mēbra dēpto vno ſi diuiſum habeat plura mēbra diuidentia.

¶ Sequitur ſextus tractatus.

Silloꝝ diuiſio.

Sillogiſmorū alius eſt demōſtratiu⁹ alius dialecticus alius ſophiſtic⁹ ſiue litigioſus. Sillogiſmus demonſtratiu⁹ eſt q̄ ex primis veris ⁊ immediatis eſt ſillogiſat⁹ aut ex talibus per que aliqua prima ⁊ vera principiū ſue cognitiōis ſumpſerūt Dialecticus ex ꝓbabilib⁹ eſt ſillogiſatus. Sophiſticus vt diffinitur ab ariſtotele in elenchis eſt qui appar eſſe ſillogiſmus ⁊ nō eſt aut qui ē ſillogiſm⁹ ſed nō eſt conueniens rei.

Primo ſciendū eſt q̄ poſtq̄ determinatum eſt de ſillogiſmo dialectico ⁊ locis dialecticis. hic ꝯſequenter in iſto ſexto tractatu dēterminandum eſt de ſillogiſmo ſophiſtico q̄ eſt ſubiectum huius ſcientie. ⁊ eius ꝓpria paſſio ē generatiuū aſſenſus falſi vl̄ erronei. ¶ Et ſi q̄s dicat fallacie ſunt ſubm hui⁹ ſciē cū talis ſcīa denoīetur a fallacia. Reſpōdet̄ q̄ nō ſequitur vn̄ fallacia nō eſt ſubm ſed eſt hū ꝯfirmatiua ſillogiſmi ſophiſtici ſicut locus eſt ꝯfirmatiuus argumēti dialectici ⁊ vtilitas hui⁹ ſciē eſt cognoſcere defect⁹ ſillogiſmoꝝ ſophiſticoꝝ. vnō ſillogiſmus ſophiſticus eſt q̄ eſt apparēs ⁊ nō exiñs apparens ſupple bon⁹ vel ꝓbatiu⁹ ⁊ nō exiſtēs ſupple talis qualis apparet. ¶ Et aduerte q̄ in quolibet ſillogiſmo ſophiſtico ſiue elēcho ſophiſtico due ſunt cāe ſcꝫ cā apparētie ⁊ cā defectus. cā apparētie eſt obſeruatio alicui⁹ ꝯditionis vel aliquaꝝ ꝯditionū req̄ſite vel req̄ſitarū ad verū elenchū: ſed cā defectus eſt nō obſeruatio omniū ꝯditionū req̄ſitaꝝ ad verū elenchuꝫ et eſt triplex ſillogiſm⁹ ſophiſtic⁹ ſcꝫ peccās in materia. peccās in forma. ⁊ peccās in materia et in forma ſimul. peccās in forma eſt q̄ non diſponit̄ in mō ⁊ figura. ſed peccans in materia ē cuius altera p̄miſſarum eſt falſa: vel cuius añs nō eſt ꝓbatiuū ꝯñtis. ſed peccās in materia et forma ſil̄ eſt q̄ nō diſponit̄ in mō ⁊ figura: ⁊ cuꝫ hoc altera p̄miſſaꝝ eſt falſa vel cui⁹ añs nō eſt ꝓbatiuū ꝯſequētis dummodo in talib⁹ ſit apparentia ſiue ſimilitudo veri elēchi. Quot ſūt cauſe in quolibet ſillo ſophiſtico.

Sciendum eſt ſcdo q̄ p̄ter ſillogiſmum dialecticū ac ſophiſticū. q̄ ſunt ſillogiſmi cōtracti: eſt vn⁹ ali⁹ ꝯtract⁹ q̄ dr̄ ſillogiſm⁹ demonſtratiu⁹ ⁊ eſt q̄ ex p̄miſſis veris ⁊ īmediat eſt ſillogiſat⁹: aut ex talib⁹ q̄ per aliq̄ p̄miſſa vera principiū ſue cognitionis ſumpſerunt. Et in illa diffinitione dat̄ intelligi duplex demōſtratio ſcꝫ ꝓpter q̄d eſt potiſſima: ⁊ ē illa q̄ ꝓcedit ex primis veris ⁊ īmediatis. i. cui⁹ premiſſe ſūt vere ⁊ īmediate. alia eſt demōſtratio nō potiſſima cui⁹ p̄miſſe poſſunt oſtendi per p̄miſſas veras ⁊ īmediatas. exemplū primi vt oē aīal rōnale eſt riſibile oīs hō eſt aīal rōnale. ergo omnis homo eſt riſibilis: exemplum ſecūdi vt omnis homo eſt riſibilis. petrus eſt homo. ergo petrus eſt riſibilis. Duplex dmōſtratio.

Sciendum eſt tertio q̄ ſcīa que habetur in iſto tractatu vocatur ſcīa ſophiſtica. ¶ Et ſi q̄s dicat: q̄ nō eſt vera ſcīa. Rñdetur q̄ ſcīa ſophiſtica pōt capi dupl̄r. vno mō, ꝓ habitu ꝯcluſionis acq̄ſito per vſum argumētatiōis ſophiſtice cuiuſ eſſet habit⁹ hui⁹ ꝯcluſionis. oē ſanum eſt aīal. vrina eſt ſana: ḡ vrina eſt aīal: et ſic nō eſt vera ſcīa. Alio mō capit̄ ꝓ habitu cōcluſionis ꝑ demōſtrationē acq̄ſito in qua ꝯcluſione demonſtratur paſſio ſillogiſmi ſophiſtici de ſillogiſmo ſophiſtico ⁊ talis eſt vera ſcientia Vtrū ſcientia ſophiſtica ſit ſcīa.

et docet formare argumētationes ſophiſticas et eas debite ſoluere. ¶ Circa hoc querit̄ verū bene ſequatur ſortes fingit ſe eſſe ſophiſtam: ergo ſortes eſt ſophiſta. Et videt̄ ꝙ ſic. q: bene ſequitur ſortes fingit ſe eſſe ſophiſtā: ergo oſtē dit ſe eſſe talē qualis non eſt: ergo eſt ſophiſta q: ſophiſta eſt vir coploſus in ſapiētia apparē te ⁊ nō exiſtente. Pro ſolutione ſupponit̄ pri

Quid ſit ꝯſequē tia

mo quid ſit ꝯña. vñ ꝯña eſt habitudo ꝯſecutio nis antecedētis ad ꝯñs. ⁊ notāter dicit̄ habitu do ꝯſecutionis ad differentiaȝ habitudis q̄ eſt ex natura ⁊ habitudo talis ꝯſecutionis eſt qñ eſt impoſſibile ita eſſe ſicut per añs ſignificatur quin ita ſit ſicut per ꝯñs ſignificat̄. Supponit̄ vlterius ꝙ ſophiſta pōt capi dupl̄r. vno modo pro illo qui hȝ artem ſophiſticā ⁊ ſic nō ſequit̄. alio modo idem eſt ꝙ apparēs ⁊ nō exiſtens. ⁊ tunc dico ꝙ illa ꝓpoſitio ſortes fingit ſe eſſe ſo phiſtā cōicando cum ſophiſtis implicat ꝯtradi ctionē puta ꝙ ſit ſophiſta: ⁊ ꝙ non ſit ſophiſta. nam ꝓpoſitiones affirmatiue de fingit exponū tur ꝑ vnā ꝓpōnē affirmatiuā de apparet ⁊ per vnam ꝓpoſitionē negatiuaȝ: vt ſortes fingit ſe eſſe ſophiſtam. id eſt apparet eſſe ſophiſtā ⁊ nō eſt ſophiſta. ⁊ tūc dico ꝙ ꝯña eſt bona.

Arguitur ſic pͥmo. ſillogiſm⁹ ſophi ſticus nō eſt ſillogiſm⁹: ergo nō eſt apparēs ſil logiſmus: ꝯña pȝ per locuȝ a parte in modo ad ſuum totū. ¶ Scd̄o ſic: ſillogiſm⁹ ſophiſticus eſt generatiu⁹ deceptionis: ergo de ipo non eſt ſcientia: ⁊ per ꝯñs nō eſt ſubiectum hui⁹ ſcie. ¶ Tertio ſic: ſciētia ſophiſtica nō eſt vera ſcīa. ſed ſolū apparēs: ḡ fruſtra hic determiat̄ de ea

Ad pͥmū dr̄ ꝙ male arguitur quia arguitur cū determiatione diminuēte. ¶ Ad ſcd̄m dicit̄ ꝙ licet generatiuuȝ deceptionis ſit paſſio ſillogiſmi ſophiſtici. nō tñ ꝓpter hoc ſe quitur quin de ipſo poſſit haberi ſcientia tanq̄ de ſcibili remoto. ¶ Ad tertium patet ſolutio in tertio notabili.

Quid ſit diſputa tio.

Diſputatio eſt actus ſillogiſticus vni⁹ ad alterū ad aliqd̄ ꝓpoſituȝ oſtē dendū. Diſputationis quattuor ſunt ſpēs ſcȝ doctrinalis dialectica tem ptatiua ⁊ ſophiſtica. Diſputatio do ctrinalis ē q̄ ſillogiſat ex ꝓprijs pͥn cipijs vni⁹ cuiuſqȝ diſciplīne. ⁊ non ex his q̄ vident̄ rñdenti. Et huius di ſputationis inſtrumētuȝ eſt ſillogiſ mus demōſtratiu⁹. Diſputatio dia lectica eſt q̄ ex ꝓbabilib⁹ ſillogiſat ⁊ eſt collectiua cōtradictionū ⁊ ei⁹ in ſtrumentū eſt ſillogiſm⁹ dialecticus Temptatiua vero diſputatio eſt que ſillogiſat ex his q̄ videtur reſpōdēti ex neceſſe eſt eū ſcire q̄ ſe ſimulat ha bere ſciam. Huius aūt diſputatiōis inſtrumentū eſt ſillogiſm⁹ temptati uus. Sillogiſmus tēptatiu⁹ eſt qui ꝓcedit ex his q̄ videtur reſpōdenti: diſputatio ſophiſtica eſt q̄ ꝓcedit ex his q̄ videt̄ ꝓbabilia ⁊ nō ſunt. Hu ius aūt diſputationis inſtrumentuȝ eſt ſillogiſmus ſophiſticus.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ diſputatio eſt actus ſillogiſticus vni⁹ ad alterū formaliter vel equi ualenter ad aliqd̄ ꝓpoſitum .ſ. ad aliquem fi nem oſtendēdum. ⁊ poteſt capi dupliciter. vno modo large ⁊ ſic tunc diffinitur: eſt actus argu mentatiuus ⁊ ꝓbatiuus vel apparēter proba tiuus vnius ad alterū ad aliquem finem oſten dendum. ⁊ ſic diſputatio ſophiſtica bene eſt di ſputatio. Alio modo capitur ſtricte. ⁊ tunc eſt actus argumentatiuus ⁊ probatiuus vnius ad alterum ad aliquem finem oſtendendum: ⁊ ſūt quattuor: ſcȝ doctrinalis dialectica temptatiua et ſophiſtica ſiue litigioſa: quia ſunt tot diſpu tationes quot ſunt fines intenti ab opponente ſed ſolū ſunt quattuor fines: quia vel opponēs intendit generare ſcientiam in reſpondente: ⁊ ſic eſt doctrinalis vel opinionem et ſic eſt diale ctica vel habere experimentum ⁊ ſic eſt tempta tiua: vel vanaȝ gloriam in hoc ꝙ ducat reſpon dentem ad metham, ⁊ ſic eſt ſophiſtica.

Sciendum eſt ſcd̄o ꝙ pro declara tione diſputationis doctrinalis in qua dicitur ꝙ procedit ex proprijs principijs alicuius ſcie aduerte ꝙ propria principia alicuius ſcientie ſunt duplicia: ſcȝ complexa vt premiſſe. ⁊ incō plexa ⁊ ſunt tria: ſcȝ ſubiectum attributionis il lius ſcientie. diffinitio ⁊ propria paſſio eius ex quibus componuntur premiſſe que dicūtur pͥn cipia complexa. ideo principia incomplexa hu ius ſcientie ſunt ſillogiſmus ſophiſticus diffi nitio ⁊ propria paſſio eius. ſed premiſſe cōpoſi te ex illis ſunt principia complexa. vnde finis diſputationis doctrinalis eſt generare ſcientiā et finis dialectice eſt generare opinionem. ⁊ di citur collectiua contradictionum: quia ꝑ ipſaȝ poteſt concludi vtraqȝ pars contradictionis ni ſi ſit impoſſibilis. ſed finis tentatiue eſt habere experientiam de ſcientia reſpondentis: ſō ipa procedit ex illis que videtur eſſe probabilia re ſpondenti. ¶ Et aduerte ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqua diſputatio dicatur doctrinalis ⁊ ten tatiua ſm̄ tamen diuerſos fines. Ex quo patet ꝙ diſputationes dicunt̄ differre ꝑ ſuos fines.

Que ſūt ꝓpria prī cipia ali cuius ſci entie.

Sciendum eſt tertio ꝙ cōſequēter mouetur talis difficultas. an mala conſequen tia ſit cōſequētia. Et arguitur ꝙ ſic. mala con ſequentia habet añs ⁊ ꝯſequēs ⁊ notam illatio nis: ergo eſt ꝯña. Item omnis argumentatio eſt conſequentia. mala ꝯſequētia eſt argumēta

tio: ergo mala ꝯña eſt cõſequentia. ¶ In oppoſitũ arguit̃ ꝙ mala argumẽtatio nõ eſt argumẽtatio: ergo nec̃ mala ꝯña eſt cõſequẽtia. añs ꝓbatur: quia mala argumentatio nõ hꝫ neceſſariam illatiõnẽ ꝯñtis ex antecedẽte. ¶ Pro declaratione ponũtur alique ꝓpõnes. pꝛima ꝯña dicitur de bona ꝯña ꝛ mala: ſicut homo dr̃ de hoĩe viuo ꝛ hoĩe picto. s. equiuoce equiuocatiõe a cõſilio. ideo iſta eſt vera de rigoꝛe ſermõis oĩs conſequentia eſt bona: quia ꝯña in ſubiecto ſtat ꝓ cõſequentijs bonis. ¶ Scđa ꝓpoſitio: ſicut illa nõ eſt ꝯcedenda hõ pictus eſt homo. ita iſta nõ eſt cõcedenda ꝯña mala eſt cõſequẽtia. ¶ Tertia ꝓpõ: hitudo neceſſaria illationis añtis ad cõſequens q̃ foꝛmaliter eſt cõſequentia non fit ab intellectu inferente vnũ ab alio. ſed ꝓuenit ex eo ꝙ impoſſibile eſt ita eſſe ſicut ꝑ añs ſignificat̃. quĩn ita ſit ſicut per cõſequens ſignificat̃. ¶ Ad rationes ad pꝛimã dico ꝙ ꝯſequẽtia mala hꝫ ãtecedens et ꝯñs et notã illationis. ſed nõ hꝫ conſequens illius antecedẽtis quod requiritur ad cõſequẽtiam. ¶ Ad ſcđaꝫ dr̃ ꝙ mala cõſequẽtia pꝛopꝛie non eſt argumẽtatio ꝛ ſicut nõ eſt argumentatio ſic non eſt cõſequentia.

Arguit̃ ſic pꝛimo. multe ſunt diſputationes que non ſũt act⁹ ſillogiſtici ſicut ſũt diſputatiões enthymematice. Scđo ſic diſputato ſophiſtica non eſt diſputa⁹ cũ nõ ſit act⁹ ꝓbatiu⁹ igr̃. Tertio ſic nulla diſputatio infert cõtradictoꝛia ergo male dicitur ꝙ diſputatio dialetica eſt collectia contradictionum.

Ad pꝛimũ dicitur ꝙ ibi capit̃ act⁹ ſillogiſtic⁹ large pꝛo actu argumẽtatiuo. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ diſputatio ſophiſtica nõ eſt diſputatio capiendo diſputationem ſtricte ꝛ pꝛopꝛie: ſed bene capiendo diſputationem large. ¶ Ad tertiuꝫ dicitur ꝙ diſputatio dialetica nõ dicitur ideo collectiua contradictionuꝫ eo ꝙ inferat contradictoꝛia: quia vel generet opinionẽ de duob⁹ cõtradictoꝛijs: ſꝫ q: duo ꝯdictoꝛia ſaltem poſſibilia poſſunt dialetice pꝛobari.

Sillogiſmus ſophiſticus oꝛdiatur ad quĩc̃ methas: que ſunt redargutio: falſum: inopinabile: ſoloeciſmus: et nugatio. Eſt autem metha ĩconueniens quoddã ad quod oppoſitionẽ ſophiſta nititur videri ducere reſpõdentem. Redargutio ẽ pꝛenegati cõceſſio vel pꝛecõceſſi negatio in eadeꝫ diſputatione vi argumentationis facta. vnde niſi vi argumentatiõis hoc quis faciat non ꝓpter hoc erit redargutus: ſimilr̃ nec in diuerſis diſputationibus. Falſum: vt hic ſumitur eſt manifeſte falſum. nam ſi ſophiſta ducat reſpondẽtem ad falſum occultũ non ꝓpter hoc aſſequitur finem ſuũ. Inopinabile eſt quod eſt ꝯtra opinionem oĩm vel pluriũ vel maxime ſapientum vt matrẽ non diligit filium. Soloeciſm⁹ eſt viciũ in cõtextu partium oꝛationis cõtra regulas artis grãmatice factum: vt vir mea. Nugatio eſt vni⁹ et eiuſdẽ ex eadẽ parte inutilis repetitio vt homo hõ currit: dico aũt ex eadẽ parte: quia ſi in diuerſis partib⁹ ideꝫ repetatur nõ eſſꝫ nugatio: vt homo ẽ hõ: riſibile ẽ riſibile Dico aũt inutilis repetitio: q: ſi idẽ repetat̃ ad maioꝛẽ expꝛſſionẽ laudis affectiõis vl' vituperij: nõ eſſꝫ nugatio: vt deus de⁹ me⁹. latro latro quo vadis. Iſte aũt q̃nc̃ fines vlteri⁹ nõ oꝛdinãtur ad vnũ finẽ pꝛincipaleꝫ q̃ eſt apparẽs ſapiẽtia ꝛ nõ exñs. Sophiſta auteꝫ nõ ducit ad iſtos fines ſuũ rñdenteꝫ: niſi ꝑ eos deueniat ad vltimũ finẽ pꝛicipalẽ q̃ eſt apparẽs ſapientia. Et cũ quilibet dꝫ ꝓmeditari ſuũ finẽ: ideo determiatio finiũ dꝫ ꝓcedere determiationẽ fallaciarum

¶ Pꝛimo ſciendum eſt ꝙ metha põt capi dupliciter. Uno modo pꝛopꝛie ꝛ ſic nõ eſt aliud ꝙ̃ finis vel terminus alicuius ſpacij ꝛ ſic nõ capitur hic. Alio modo capitur tranſumptiue. ꝛ ſic nõ eſt aliud ꝙ̃ incõueniens ad quod opponens ſophiſta nititur videri ducere ſuum reſpondẽtem dato ꝙ nõ ducat: quia opponens ſophiſta vult magis videri ꝙ̃ eſſe. Et ſunt q̃nc̃ methe. ſcꝫ metha redargutionis. metha falſi: metha inopinabilis. metha nugationis. ꝛ metha soloeciſmi. vnde metha redargutionis eſt pꝛeconceſſi negatio vel pꝛenegati conceſſio vi argumẽtationis. ꝛ in eadem diſputatione. Dicitur notanter vi argumentationis: quia ſi concederet idẽ et negaret nõ vi argumentationis nõ diceret̃ eſſe in metha. Dicitur etiam notanter in eadeꝫ diſputatione: quia ſi hic eſſet in diuerſis tũc nõ duceretur ad metham. ſed metha falſi eſt conceſſio alicuius manifeſte falſi vt concedere ꝙ ignis non eſt calidus. Et dicitur notanter manifeſte falſi: quia ſi eſſet falſi occulti non eſſet in metha falſi.

Metha quot modis capitur.

Sciendũ eſt ſcđo ꝙ metha inopinabilis eſt cõceſſio alicuius qđ eſt contra opinionem ſapientũ vel famoſoꝛum vel aliquoꝛuꝫ in aliqua ſciã expertoꝛũ. vel vulgariũ vel illoꝛum de quoꝛum ſecta eſt reſpondens. Ex quo ſequitur ꝙ quadruplex eſt inopinabile: quoddam

Quadruplex eſt inopinabile.

eſt contra opinionem ſapientū: vt dicere ꝙ deo nō eſt exhibenda reuerentia aliud cōtra opinionem expertoꝝ in ſcia vt dicere ꝯñam malā eē bonam: aliud eſt cōtra opinionē vulgariū: vt dicere regē non eſſe felicē. aliud eſt ꝙ eſt cōtra opinionē illius quē inſequitur reſpōdēs: ſꝫ metha nugationis eſt alicuꝰ orationis ſupflue cōceſſio vt argumentationis ꝛ in eadē diſputatione. ſed metha ſoloeciſmi eſt cōceſſio orationis diſſone regulis grāmaticalibꝰ vt argumētationis. ꝛc.

Sciendum eſt tertio ꝙ cōſequenter mouetur talis difficultas vtꝝ diffinitio conſequētie bone ſit bona. in qua dr̃ cōſequētia bona eſt cuiꝰ ipoſſibile eſt ita eſſe ſicut ꝑ añs ſignificaẽ quin ita ſit ſicut ꝑ cōſequēs ſignificaẽ. Et videtur ꝙ nō: quia ibi eſt cōſequētia bona ſortes currit: ğ hō currit: ꝛ tñ poſſibile eſt ita eſſe ſicut ꝑ añs ſignificaẽ dum nō eſt ita ſicut ꝑ conſequēs ſignificaẽ poſito caſu ꝙ nullus hō currat. ¶ In oppoſitum arguiẽ ꝑ omēs logicos ſic diffinientes cōſequētiā bonā. Pro ſolutione ponunẽ alique ꝓpōnes. Prima cōſequētia bona ē in qua qualitercūqꝫ ꝑ añs ſignificaẽ quin ita ſit ſicut ꝑ ꝯñs ſignificaẽ impoſſibile eſt eſſe. patet: quia demōſtrata quacūqꝫ cōſequētia bona hec eſt ipoſſibilis hoc eſt ꝛ illud nō eſt demōſtrādo per ly hoc ſignificatū añtis: ꝛ ꝑ illud ſignificatū cōſequētis. Et ꝑ hoc ſoluitur ratio ante oppoſitum ita ꝙñ dicitur ipoſſibile eſt ita eſſe ſicut per añs ſignificatur dum non eſt ita ſicut per conſequēs ſignificatur pōt capi talis ꝓpō in ſenſu cōpoſito vel in ſenſu diuiſo: ſenſus diuiſus eſt in aliquo tpē nō eſt ita ſicut ſignificaẽ ꝑ cōſequēs in quo tpē poſſibile eſt ita eſſe ſicut ſignificatur per añs: ꝛ ſic eſt falſa. ſed ſenſus cōpoſitꝰ ē ille. hec eſt ipoſſibilis hoc eſt ꝛ illud nō eſt demōſtrādo ꝑ ly hoc ſignificatū añtis ꝛ ꝑ illud ſignificatum cōſequētis. Scđa ꝓpō diffinitio bone cōſequētie debet capi in ſenſu cōpoſito ꝛ nō in ſenſu diuiſo: quia alias non eſſet bona.

Arguitur ſic primo: ſi diffinitio methe eſſet bona vel diffiniret metha redargutōis vel falſi vel aliqua metha alia: ſed nullum illorum eſt dicendum: igitur. quia tunc non conueniret niſi methe redargutōis. ¶ Scđo ſic. metha nō loqui eſt metha: ergo videtur ꝙ ſint plures ꝙ̃ predicte. ¶ Tertio ſic. metha apparens eſt metha: ergo erunt plures methe.

Ad primū dicitur ꝙ hic diffiniẽ metha que eſt cōis ſeu ſuperius ad alias quinqꝫ methas ꝛ nō diffinitur adequate aliqua illarum. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ metha non loqui eſt metha: ſed nō eſt diſtincta ab alijs. vnde qui nō loquitur dicitur duci ad illā metham ad quam duceretur ſi loqueretur. ¶ Ad tertium dicitur ponēdo aliquas ꝓpōnes. Prima metha apparens eſt quando aliquis videtur duci ad aliquā quinqꝫ metharum: licet tamen non ducatur. ¶ Scđa propoſitio: metha apparens ꝛ nō exiſtens non eſt metha: ergo reſpondens non poteſt ad talem ducere cum nō ſit in eius poteſta te facere ꝙ aſſiſtentes non crederent.

Fallacia eſt idoneitas decipiendi faciens credere de ente ꝙ ſit nō ens — Quid eſt fallacia.
et de nō ente ꝙ ſit ens mediāte fantaſtica viſione. Fallacie ſunt tredecim quaꝝ ſex ſunt in dictōe ꝛ ſeptē extra dictōem. In dictōe ſunt equiuocatio amphibolia: cōpoſitio: diuiſio: accentus ꝛ figura. ꝛ ſeptē extra dictioneꝫ ſunt accidēs ſm qd ad ſimplr̃: ignorātia elēchi: petitio principij: ꝯñs cā vt cā ſm plures iterrogationes vt vnā. Quod añt ſint ſex in dictiōe: probat ariſtoteles iductōe ꝛ ſillō. Inductōe ſic. Equiuocatio fit aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ: amphibolia fit aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ ꝛ ſic de alijs: ergo oīs fallacia in dictōe fit aliquo iſtorum ſex modoꝝ. Sillogiſmo ſic. oīs deceptio facta ex eo ꝙ eiſdē dictionibꝰ vel orōnibꝰ non idē ſignificamus: fit aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ. ſed oīs fallacia i dictione fit ex eo ꝙ eiſdē dictionibꝰ vel orationibꝰ non idē ſignificamꝰ: ergo oīs fallacia in dictōe fit aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ. Iſte ſillogiſmꝰ eſt in prīo mō prime figure. probatio maioris: omīs mltiplicitas dictōis fit aliquo iſtorum ſex modorum: ſed omīs deceptio facta ex eo ꝙ eiſdē dictionibꝰ vl̃ orationibus non idem ſignificamus fit ex multiplicitate dictōis vel orōnis: ergo omīs deceptio facta ex eo ꝙ eiſdem dictionibus vel orationibꝰ non ideꝫ ſignificamus fit aliquo iſtorum ſex modorum: et hec fuit maior probatio minoris: omnis multiplicitas dictionis fit ex eo ꝙ eiſdē dictionibꝰ vel orōnibꝰ nō idē ſignificamꝰ: ſed oīs fallacia i dictōe fit ex multiplicitate dictōis vel orōnis: ergo oīs fallacia i dictōe fit ex eo ꝙ eiſdem dictionibꝰ vel orationibꝰ idē ſignificamus ꝛ hec fuit minor. ꝛ iſti duo ſilli ſunt i prīo modo prime figure.

Fallacia quot modis capit̄

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ fallacia capitur dupl'r. vno mō actiue ⁊ ſic cōiter diffinitur ꝙ eſt idoneitas decipiēdi faciens credere de non ente ꝙ ſit ens ⁊ de ente ꝙ ſit non ens mediante fantaſtica viſione. ⁊ dꝫ ſic intelligi: fallacia eſt idoneitas .i. abilitas ſeu promptitudo ꝑ quā opponens eſt promptus ad faciendū ꝙ videatur reſpōdenti de ſillogiſmo apparēti ꝙ ſit bonus ſillogiſmꝰ mediāte fantaſtica viſione .i. apprehenſione alicuiꝰ apparētis ⁊ nō exiſtētis. alio mō capit̄ paſſiue: ⁊ ſic diffinit̄ fallacia eſt deceptio inperiti in arte ſophiſtica per artem ſophiſticaꝫ. Pro cuiꝰ declaratione eſt aduertendū ꝙ deceptio eſt aſſenſus falſi ⁊ diſſenſus veri. Ex quo ptꝫ ꝙ aliquid dicitur decipi dupl'r .ſ. aſſentiendo falſo ⁊ diſſentiendo vero. ¶ Et aduerte ſcḋo ꝙ fallacia quādoqꝫ eſt aſſenſus huius ſcꝫ ꝙ pmiſſe ꝓbant cōcluſionem: ⁊ etiam eſt aſſenſus cōcluſionis falſe et quādoqꝫ duo aſſenſus .ſ. quādo pmiſſe apparenter probāt cōcluſionē ⁊ etiā aſſenſus cōcluſionis falſe: vt ſi aliqua cōcluſio alicuiꝰ paralogiſmi eſt falſa ⁊ pmiſſe apparēter ꝓbant cōcluſionem illam: tunc homo deciperetur aſſentiendo ꝙ ille premiſſe probarent concluſionē. ⁊ etiā aſſentiendo tali concluſioni.

Sciendum eſt ſecūdo ꝙ ſicut conſequētie dialetice firmātur per duos locos ſcilꝫ per locū maximā ⁊ ꝑ locū differentia maxime: ita ꝯñe ſophiſtice. Ex quo ſequitur ꝙ duplex ē locus ſophiſticus .ſ. maxima ⁊ differētia maxie. Locus maxima eſt propoſitio falſa qua ꝓbātur ꝯſequētie ſophiſtice: vt dictio actualiter vna hꝫ tm̄ vnū ſignificatū: ſed locus differentia maxie eſt illud quo vna maxima ſophiſtica differt ab alia ſicut ſunt termini ⁊ habitudo terminorum vt ſunt iſti termini dictio actual'r vna ⁊ ſignificatum actualiter vnū. ⁊ iſte locus differētia maxime poteſt noīari per ipſaſmet fallacias puta ꝑ fallaciam equiuocationis ⁊ amphibolie ⁊ ſic de alijs. Et aduerte ꝙ fallacia vltra acceptiōes poſitas in pͦmo notabili accipitur adhuc vno mō: ſcꝫ pro ipſamet argumētatione ſophiſticanta ꝙ quando dicitur nego conſequentiam: quia committit fallaciam id eſt argumentationem .ſ. ſophiſticā peccantem ſm̄ talem fallaciam.

Sciendum eſt tertio ꝙ fallacia diuiditur per fallaciā in dictione ⁊ extra dictionē. Unde fallacia in dictione eſt q̄ ſumit cauſaꝫ apparētie ex pte dictiōis vl' orationis: ⁊ ſic ſūt ſex: ſcꝫ falla equiuocationis: amphibolie: cōpōnis: diuiſiōis: accētus: ⁊ figure dictionis. Sed fallacia extra dictionem eſt que ſumit cauſam apparentie ex parte rei ſignificate. ⁊ ſunt ſeptem vt patet in textu. ¶ Circa hoc queritur vtrū oīs ꝯña bona ſit neceſſaria: ⁊ videtur ꝙ nō: qꝛ nulla ꝯña eſt neceſſaria ⁊ aliqua eſt bona: ꝗ nō oīs ꝯña bona eſt neceſſaria. maior ꝓbatur. qꝛ nullā ꝯñam impoſſibile eſt nō eſſe: ergo nulla ꝯña eſt neceſſaria. ¶ Pro ſolutione eſt aduertendum ꝙ aliqui ponūt duplicē ꝯñam ſcꝫ ꝯñam ſimplicem ⁊ ꝯñam bonam vt nunc: ⁊ eſt illa cuius impoſſibile eſt ita eē ſicut per añs ſignificat̄. quin ita ſit ſicut ꝑ cōſequens ſignificatur rebus ſtantibus vt nūc: ſed talis nō videtur eſſe cōſequentia. Ideo ponitur alia diuiſio ꝯ cōſequētiarum quedā eſt cōditionalis. alia rationalis. ⁊ alia cāſalis. Unde cōditionalis eſt que p̄ciſe aſſumit ſeq̄lam ꝯñtis ex añte ſm̄ ſignificationē totaleꝫ: ſed rōnalis preter ſequelā cōſequētis ex antecedēte aſſumit ita eſſe ſicut ſignificatur tam per antecedens q̄ per conſequēs. Ex quo ſequitur ꝙ rationalis pōt eſſe bona ꝯñia ⁊ falſa propoſitio: vt aſinus volat. ergo aſinus habet alas. Sꝫ cauſalis preter oīa illa ſumit ꝙ ita eſſe ſicut ſignificat̄ ꝑ añs ſit cauſa eſſēdi ſicut ſignificatur ꝑ ꝯñs: ideo aliqua cauſalis pōt eſſe bona ꝯña ⁊ falſa propoſitio. ¶ Aduerte vltra ꝙ ꝯña nō dr̄ neceſſaria eo ꝙ neceſſario fit. ſed qꝛ ꝯñs neceſſario ſequitur ad añs capiēdo ly neceſſario ſcḋe intentionaliter: ita ꝙ ſit ſenſus: conſequēs ſeq̄tur ad añs in conſequētia bona ⁊ neceſſaria: vel poteſt dici neceſſaria: quia impoſſibile eſt ita eē ſicut per antecedens ſignificatur quin ita ſit ſicut per conſequens ſignificatur.

Cōſequētia quare dr̄ neceſſaria.

Arguitur ſic primo: fallacia non eſt niſi argumentatio ſophiſtica: ergo male dicitur ꝙ eſt idoneitas decipiēdi. ¶ Scḋo ſic. īpoſſibile eſt non ens eſſe ens: ergo īpoſſibile eſt credere de non ente ꝙ ſit ens. ¶ Tertio ſic. omnis fallacia fit per dictiones vel orationes: ergo nulla eſt fallacia extra dictionem.

Ad primū dicitur ꝙ fallacia ꝓter ydoneitatē ⁊ deceptionē accipit̄ pro argumētatione ſophiſtica. ¶ Ad ſcḋm dicitur ꝙ non capitur ibi nō ens ſimpl'r: ſed capitur mō ens ꝓ ſillogiſmo apparenti: ita ꝙ fallacia eſt ꝑ quā credimus de malo ſillogiſmo q̄ ſit bonus ſillogiſmus. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ fallacie nō dicuntur extra dictionem eo ꝙ fiant ſine dictionibꝰ. ſed quia ſumūt cauſam apparentie non ex parte dictionis ſed ex parte rei. ¶ Sequit̄ textus.

Sciendum autē vt vult alexāder in cōmento ſupra librū elēchoꝝ triplex eſt multiplex. Aliḋ eſt enī multiplex actuale. aliud potētiale. ⁊ aliud fantaſticū. Multiplex actuale eſt qn̄ dictio vel oratio eadē ſm̄ ſubſtātiā ⁊ ſm̄ modū ꝓferēdi diuerſa ſignificat dictio vt in equiuocatiōe vt canis: oratio vt in amphibolia vt liber ariſtotelis. Multiplex potētiale ē qn̄ dictio vel oratio eadē ſm̄ ſubſtātiā. diuerſa tamen ſm̄ modū ꝓferēdi diuerſa ſignificat: dictio vt in accētu vt populus cuiꝰ prima ſillaba poteſt eſſe breuis ⁊ longa. ⁊ ſm̄ hoc diuerſa ſignificat oratio vt in cōpoſitione vel diuiſiōe

An oīs ꝯña bona ſit neceſſaria.

vt quicquid viuit ſemper eſt. Alium habet cū modū proferendi prout eſt diuiſa ⁊ put ē cōpoſita vt poſtea patebit. De multiplici fantaſtico videbitur in fallacia figure dictionis. et quia multiplex actuale verior mō ē multiplex ꝙ potentiale: ⁊ potentiale ꝙ fantaſticū: ideo primo dicendū ē de fallacijs facientib⁹ multiplex actuale ꝙ de alijs ⁊ poſtea de potentiali: ⁊ vltimo de fantaſtico. Unde prio dicendum ē de equiuocatione: ⁊ amphibolia ꝙ d̓ alijs fallacijs in dictione: quia in equiuocatione ⁊ amphibolia ē multiplex actuale: ⁊ per conſequens eadē dictio vel oratio ſm ſubſtantiam ⁊ ſm modum proferendi: in alijs autem non. In iſtis enim plus ē de idētitate ꝙ de alijs. Item adhuc prius dicendum ē de equiuocatione ꝙ de amphibolia: quia equiuocatio fit in dictione: āphibolia vero in oratione: dictio autem prior ē oratione.

¶ Sciendum ē ꝙ fallacia dupliciter ſumitur: quādoqꝫ enim fallacia idem eſt ꝙ cauſa decipiendi: ⁊ quandoqꝫ idem eſt ꝙ deceptio facta ex illa cauſa. et hoc prio mō ſumit̄ hic fallacia.

Triplex eſt multiplex. ¶ Primo ſciendū eſt ꝙ oīs fallacia ſaltē in dictione fit ſm aliquod multiplex: ideo eſt aduertendū ꝙ triplex eſt multiplex. ſ. actuale: potentiale: ⁊ fantaſticū. Un̄ multiplex actuale eſt dictio vel oratio in eadē materia ⁊ forma habens diuerſas ſignificatōes vel diuerſos ſenſus. Exemplum de dictiōe vt canis: de oratione: vt inimicos vellē me accipere. vnde materia dictiōis nō eſt aliud ꝙ littere ⁊ ſillabe ⁊ orationis ſūt dictiones: ſed forma earū nō eſt niſi modus proferendi ſcribēdi vel ordinādi maxime in oratiōe. ſed multiplex potētiale eſt dictio vel orō eadē in materia ⁊ diuerſa in forma habent diuerſos ſenſus ⁊ ſignificatōes: exemplū de dictōe vt pādere. naꝫ qn̄ media eſt breuis ſignificat dare penaꝫ: ſed qn̄ eſt lōga ſignificat penā pati. exēplū de oratōe vt quicq̄d viuit ſemp eſt q̄ habꝫ diuerſos modos proferēdi ⁊ pauſandi: ideo hꝫ diuerſos ſenſus: quia pōt fieri pauſa poſt ly viuit. vt dicēdo quicq̄d viuit: ſemp eſt: ⁊ pōt fieri pauſa poſt ly ſemp. vt dicēdo: q̄cquid viuit ſemp eſt.

Quid ſit multiplex fantaſticum. Sciendum eſt ſcd̄o ꝙ multiplex fantaſticū eſt dictio vel oratio tantū vnuꝫ ſignificans: cui tn̄ ex fantaſia ꝯſiderātis attribuit̄ ſibi alia ſignificatio ſeu alius ſenſus ꝓpter ſimilitudinē quā habet cū alia dictione: vt papa habꝫ tm̄ vnā ſignificatōem: ſed ꝓpter ſimilitudineꝫ quā hꝫ cuꝫ muſa ſibi attribuit̄ alia ſignificatio. Ex quo ſequitur ꝙ oīs fallacia ſaltē in dictiōe habet fieri ſm aliqd̄ multiplex: qꝛ quelibet talis hꝫ fieri mediantibus dictionib⁹ ad placitū ſignificantib⁹ ⁊ nō mediātibus conceptib⁹ vltimatis ⁊ tota cauſa eſt qꝛ in cōceptibus vltīatis nō eſt aliqd̄ multiplex ſeu dictio vel oratio.

Sciendum eſt tertio ꝙ circa p̄dicta mouetur talis difficultas: vtrū ꝯn̄a bona bene diuidat̄ in ꝯn̄am materialē ⁊ formalē: ⁊ videtur ꝙ non: quia nulla eſt ꝯn̄a formalis: igit̄: pꝫ qꝛ nulla ꝯn̄a tenet in oībus termīs cōſimili forma arguēdi: quia in nulla ꝯn̄a mūdi ponuntur omnes termini: ergo nulla tenet in oībus terīs. Item oīs ꝯn̄a fit rōne ſignificationis. igitur omnis ꝯn̄a eſt materialis: an̄s ꝓbatur: quia in qualibet ꝯn̄a bona requiritur ꝙ impoſſibile ſit ita eſſe ſicut p̄āntecedēs ſignificat̄ quin ita ſit ſicut per ꝯn̄s ſignificatur: igitur oīs cōſequētia fit ratione ſignificatōis. ¶ Pro ſolutione eſt aduertendū ꝙ vt alias viſum eſt diffinitio ꝯn̄e formalis cōiter diffinitur de rigore ſermonis nō eſt bona ꝯn̄a: ſed aliter debet diffiniri vt hic viſuꝫ eſt: viſum eſt etiā ꝙ quinqꝫ ſe tenēt ex p̄te forme cōſequētie: ⁊ p hoc ſoluitur prima ratio. ¶ Ad aliam dr̄ ꝙ ſignificatio nullo mō eſt cauſa bonitatis cōſequētie formalis cum fiat in oībus terīs quācūqꝫ ſignificationē illi termini habeāt: imo ſi tales cōſequētie poſſent eſſe ſine modo ſignificationis non minus eſſent bone.

Arguitur ſic primo: dictio dꝫ ſubordinari cōceptui mētali: ſed nullus eſt cōcept⁹ mentalis ſaltē vltimat⁹ qui ſit multiplex cum quilibet talis ſit naturalis ſimilitudo vni⁹ rei. ¶ Scd̄o ſic: nulla dictio plura ſignificat: igitur pꝫ quia vel ſignificaret illa copulatiue vl̓ diſiūctiue: ſed hoc eſt falſum: quia tunc nulla orō in qua poneret̄ talis dictio eſſet diſtinguēda cum ipſa eſſet ſimpliciter vera vel falſa. ¶ Tertio ſic. vnius ſigni eſt tantum vnum ſignatum: igitur eſt tantum vna dictio.

Ad primum dicitur ꝙ non quelibet dictio ſubordinatur vni cōceptui: ſed pluribus cuiuſmodi eſt dictio equoca ¶ Ad ſcd̄m dicitur ꝙ dictio equiuoca importat ſua ſignificata indiſiunctim ⁊ nō copulatiue vel diſiunctiue ſic videlicet ꝙ oratio in qua ponitur nō ſubordinatur mentali copulatiue vel diſiunctiue: ſed pluribus mentalibus cathegoricis diſiunctim captis. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ vnius ſigni formaliter capti eſt tm̄ vnū ſignatū: ſed nō opꝫ ꝙ vni⁹ ſigni materialr̄ capti ſit tm̄ vnū ſignatū.

Equiuocatio eſt multiplicitas dictiōis eiuſdē ſm ſubām ⁊ modū proferēdi vt in h̊ noīe canis. Sciēdū eſt ꝙ in q̄libet fallacia eſt duplex cā: ſcꝫ cā

apparētie ⁊ cā defect⁹. Cā apparen
tie in qualib; fallacia est q̄ monet ad
credendū id qd̄ nō est credendū. Cā
defect⁹ est q̄ ondit creditū esse falsū.
Cā apparētie in equocatiōe est vni
tas dictionis eiusdē ꝭm subam ⁊ ꝭm
modū ꝓferēdi diuersa significātis.
Cā defect⁹ siue falsitatis est diuersi
tas significatoꝝ: vnitas eni ꝑdicta
in equocatiōe monet ad credendum
qd̄ nō est sc; vnitatē significandi: di-
uersitas aūt ondit creditū eē falsum
Equocatiōis tres sunt modi. s; pri-
mo videndū est qd sit fallacia equo-
cationis. vñ fallacia equocatiōis est
deceptio ꝓueniēs ex eo ꝙ aliqua di-
ctio manēs vna ꝭm subā; ⁊ ꝭ; modū
ꝓferēdi diuersa significat. Primus
aūt mod⁹ ꝓuenit ex significatiōe vel
ꝯsignificatiōe dictiōis. Ex significa
tiōe sic ꝑalogisaṫ: oīs canis currit: si
dus celeste est canis: ḡ syd⁹ celeste
currit. Solutio vtraq; ꝑmissaꝝ ē du
plex: q: hoc nomē canis est mltiplex
equoce significās aīal latrabile sy-
d⁹ celeste ⁊ piscē marinū. ⁊ sic maioꝛ
vno mō ē ṽa ⁊ alio mō falsa ⁊ silr mi
noꝛ. Uel sic: oē expediēs ē bonū. ma-
lū ē expediēs: ḡ malū ē bonū. Solutō
expediēs dr̄ equoce. vno mō idē ē ꝙ
bonū. alio mō idē est ꝙ necessariū qd̄
accidit in min⁹ malū qd̄ op; fieri ad
euitādū mai⁹ malū. vñ vtraq; ꝑmissa
rū ē duplex: q: vno mō ē ṽa: alio mō
est falsa. Ex ꝯsignificatōe ꝑalogisaṫ
sic: iste pannus ē de anglia. anglia est
terra ergo iste pānus ē d̄ terra. nō se
quitur: q: pria est duplex ex eo ꝙ hec
prepō de pōt dicere circūstantiā cāe
materialis ⁊ sic ē falsa: vel pōt dice-
re locū: ⁊ originē; ⁊ sic ē vera: vel sic
In quocunq; ē egritudo ipm est aīal
s; in humoꝝ iadeq̄tōe est egritudo. ḡ
humoꝝ inadequatio ē aīal. prima est
duplex. quia hec prepō in pōt dicere
cām efficientē esse. ⁊ sic ē falsa vl cā;
foꝛmalē siue subiectū in quo ē et sic ē
vera. similr̄ dicendū ē de minoꝛi vl sic
ꝓprium ē qualitati ꝭm eam simile vl
dissimile dici. s; ꝭm similitudinem dr̄ ali
quis similis vel dissimilis. ḡ silitudo
vel dissilitudo sunt q̄litates qd̄ falsu;
est. imo sunt relatōes. Pria ē duplex
eo ꝙ hec prepō ꝭm pōt dicere circū-
stantiā cāe efficientis: ⁊ sic ē vera: q:
due q̄litates eiusdē spēi faciunt vna;
similitudinē. ⁊ sic q̄litas ē causa effi-
ciēs silitudis: si aūt dicat circūstātiā
cāe foꝛalis sic ē falsa: q: qualitas nō
ē cā foꝛmal silitudis ⁊ ecōuerso dicē
dū ē de minoꝛi. Silr oē sanū ē aīal: vri
na ē sana: ergo vrina ē aīal. vtraq; ꝑ-
missaꝝ ē duplex: q: sanū dr̄ de aīali
vt de subiecto: ⁊ de vrina vt de signā-
te vl iudicāte: de cibo vt de efficiēte
de dieta vt de cōseruante ⁊ sic alio ⁊
alio mō sanitas ad hec ꝯpaṫ Et ꝭm hō
h; diuersas significatōes. Ex signifi
catōe sic ꝑalogisaṫ: quicūq; sanabaṫ
san⁹ ē. laborās sanabaṫ: ergo laborās
san⁹ ē. minoꝛ ē duplex: eo ꝙ hō ꝑticipiū
laborans pōt dicere pn̄s tp̄s: ⁊ sic ē
ṽa. ⁊ tūc ē sensus: laborās nūc sana-
baṫ. si aūt dicat ꝑteritū sic est falsa. ⁊
sic ē sēsus: laborās tūc sanabaṫ. ⁊ ecō
uerso dicēdū ē de ꝯclusione. laborās
eni equiuocū ē ad laborātē nūc ⁊ ad
laborāte; tūc. Et eodē mō ē hic: qui-
cūq; surgebat stat: sedēs surgebat: er
go sedēs stat. ⁊ eodē mō rn̄dendū ē si
cut fuit rn̄su; ad aliū ꝑalogismū. alio
mō pōt fieri ecōuerso qn̄ dictio pōt
teneri materialr vl cōsignificatiue si-
cut hic. de⁹ ē vbiq;: vbiq; ē aduerbiū:
ergo de⁹ ē aduerbiū. Dicēdū ē ꝙ pria
est duplex eo ꝙ hec dictio vbiq; pōt
teneri materialr vl ꝯsignificatiue si ma
terialr sic ē falsa. si cōsignificatiue sic
est ṽa: s; nō sequiṫ conclusio. Scd̄us
mod⁹ eq̄uocatōis ꝓuenit ex trāssum-
ptione dictōis. Unde transsūptio vt
hic sumitur est acceptio dictiōis si-

gnificantis vnū ex impoſitione ad ſignificādū aliud ꝑ ſimilitudinē. Et ſcʒ iſtū modū ſic formatur ꝑalogiſmꝰ. quicquid ridet habʒ os. pratū ridet. ergo pratū habʒ os. Prīa ē duplex eo ꝙ hoc verbū ridet pōt teneri ꝓprie ⁊ ex impōne vel trāſſumptiue. ſi ꝓprie ⁊ ſic eſt vera et nō ſequitur concluſio: ſi tranſſumptiue ſic ē falſa ⁊ ſic ſequitur concluſio: hoc enī verbuʒ ridere eſt equiuocū ad ridere ⁊ ad florere: qꝛ ridere ſignificat ex prīa impōne riſum ab ore emittere. florere enī ſignificat per quandā trāſſumptionē florere enī et ridere quandā ſimilitudinē hñt: qꝛ vtrobiqꝫ denotatur gaudium: ⁊ iō ridere trāſſumitur ad flores vt vult ariſtoteles. iō ſ'uentes aliquā ſimilitudinē tranſferūt. Quicquid currit habʒ pedes. ſecana currit ergo ſecana habet pedes: vtraqꝫ ꝑmiſſarum eſt duplex: qꝛ hoc verbū currit vel tenetur ꝓprie vel trāſſumptiue. currere enī et labi aſſignantur in velocitate motus. ſcḋm ꝙ currit ſumitur proprie ſic maior eſt vera et minor falſa. ſi trāſſumptiue tūc ē econuerſo. Tertiꝰ modus ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua dictio plura ſignificat cōpoſita: ſeparata vero vnū ſolum vt hec dictio imortale: vno mō dr̄ quaſi nō potens mori: alio mō dr̄ quaſi potēs non mori. Et ſcḋm hoc ſic formatur ꝑalogiſmꝰ. Omne imortale eſt perpetuū: ſed omne potēs nō mori eſt imortale: ergo oē potens nō mori eſt ꝑpetuū. vtraqꝫ ꝑmiſſarum eſt duplex: cū hoc nomē imortale ſit equiuocum vt dictū eſt. Item omne incorruptibile eſt ꝑpetuū: ſed omne potens non corrūpi eſt incorruptibile: ergo oē potens nō corrūpi eſt perpetuuʒ. vtraqꝫ ꝑmiſſarum eſt duplex: eo ꝙ incorruptibile vno mō idē ē ꝙ nō potēs corrūpi: ⁊ ſic incorruptibile eſt ꝑpetuū. ⁊ ſic maior ē vera ⁊ minor falſa. alio mō idē eſt ꝙ potēs nō corrūpi: vt ꝑimus hō potuit nō corrūpi: ⁊ in hoc ſenſu maior ē falſa ⁊ minor vera. Et ſic ſoluēdi ſūt ꝑalogiſmi equocationis ꝑ diſtinctionem ꝑalogiſmorum ſcḋm equiuocationē vt priꝰ patuit. Recta ſolutio eſt manifeſtatio ſillogiſmi falſi ⁊ ꝓpter quid eſt falſus: ⁊ hoc contingit dupliciter: ſcʒ diſtiguēdo vel aliquā ꝑmiſſarum interimēdo: Scḋo mō reſpōdēdū ē ad oēs peccātes in materia ⁊ ad oēs oēs in vtroqꝫ peccātes rn̄dendū ē vtroqꝫ modo ſcilʒ diſtinguendo ⁊ aliquam premiſſarum interimendo nō ſcḋm idē ſed ſcḋm diuerſa.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ equocatio eſt multiplicitas dictionis eiuſdē ſcḋm ſubam ⁊ modū ꝓferēdi diuerſa ſignificātis id eſt qñ dictio vna plura ſignificat equoce. vt illa dictio canis: vel pōt dici ꝙ equocatio nō eſt niſi acceptio termini equiuoci ꝓ diuerſis ſignificatis mediātibꝰ diuerſis conceptibꝰ totalibꝰ ⁊ nō ſinonimis: ⁊ ē duplex ſcʒ a caſu ⁊ a conſilio vt alias viſum eſt in antepdicamētis: vn̄ fallacia equocationis eſt idoneitas. i. promptitudo vel abilitas decipiēdi proueniēs ex idēptitate dictionis diuerſa ſignificātis vel eſt deceptio ꝓueniēs ex idemptitate dictionis diuerſa ſignificātis: ita ꝙ cā apparētie eius eſt idēptitas dictionis diuerſa ſignificantis. nam credimꝰ ꝙ ſicut dictio eſt vna ꝙ ſignificatum eiꝰ ſit tm̄ vnū. ſed cā defectus eſt pluralitas ſignificatorum: ⁊ ex pte eius ſic diffinitur. eſt deceptio ꝓueniēs ex pluralitate ſignificatorū vniꝰ dictionis. Et aduerte ꝙ ſi iſta fallacia debeat diffiniri opʒ ꝙ diffiniatur tam ex pte cauſe apparētie ꝙ̄ ex pte cauſe defectꝰ vt fallacia equocationis eſt deceptio ꝓueniēs ex idēptitate dictionis diuerſa ſignificantis vel ex pluralitate ſignificatoruʒ eiuſdem dictionis: ⁊ eius ſunt tres modi vt conſequenter videbitur. Quid eſt equiuocatio.

Sciendum eſt ſcḋo ꝙ̄ primus modus huiꝰ fallacie eſt qñ dictio principaliter plura ſignificat ſic ꝙ in vna ꝑmiſſa accipitur ꝓ vno ſignificato et in alia vel in concluſione ꝓ alio vt oīs equus eſt irronalis. iudex eſt equꝰ: ergo iudex eſt irronalis. Similiter quicūqꝫ diſcūt ſūt ignari. ſcientes diſcūt: ergo ſciētes ſunt ignari. Soluūtur iſti paralogiſmi negando conſequentiaʒ. qꝛ dictio equoce accipitur in ipſis: nam in maiore primi argumenti lꝫ equus accipitur pro aīali ⁊ in minori ꝓ iuſto ⁊ recto. ſimiliter diſcūt in maiori accipitur vt idem eſt ꝙ recipere doctrinā. ⁊ in minori vt idē eſt ꝙ dare doctrinā. Et aduerte ꝙ̄ etiam dictiones minꝰ principales ſunt equoce ſicut ꝓpoſitiones ſcḋm ꝙ denotāt aliā ⁊ aliam habitudinem. vt quicquid eſt de anglia eſt de terra: ille pānus eſt de anglia. ergo ille pānus eſt de terra. ſimiliter quicquid eſt in hoc corpe eſt aq̄. ſed color eſt in hoc corpe: ergo color eſt aq̄. Soluuntur negan

do ꝯſequentiã: qꝛ ille ꝓpoſitiões accipiuntur in maioꝛi et in minoꝛi ſm aliã et aliã habitudinẽ. Sed ſecũdus modus pꝛouenit ex eo ꝙ dictio ſignĩt vnũ ꝓncipal̃r et aliud trãſſumptiue ſeu minꝰ pꝛincipal̃r vt ſanũ pꝛincipal̃r ſignĩt aĩal hñs ſanitatẽ et minꝰ pꝛincipaliter ſignĩt ſignũ ſanitatis. et ideo ſic paralogiſatur. omne ſanũ eſt animal: vrina eſt ſana: g̃ vrina eſt animal. Soluitur negãdo ꝯñam. nam ſanũ aliter accipitur in maioꝛi et in minoꝛi.

Sciendum eſt tertio ꝙ tertius modus huius fallacie eſt quando dictio ꝑ ſe ſumpta vnũ ſignĩt et ſumpta cum alia plura ſignificat vt moꝛtale ſignĩt potẽs moꝛi. ſed quãdo ponitur cũ in dicendo imoꝛtale tunc duo ſignĩt. nã vel ly in negat actũ tantũ. et tunc valet tantum ſicut potens nõ moꝛi vel negat actũ et potẽtiã ſimul. et ſic valet tm̃ ſicut nõ potens moꝛi. et ſꝫ hoc paralogiſatur omne imoꝛtale eſt perpetuũ potens nõ moꝛi eſt imoꝛtale: ergo potẽs nõ moꝛi eſt perpetuũ. Soluitur diſtinguendo maioꝛẽ eo ꝙ ly in. in maioꝛi põt negare actum et potentiam. et ſic maioꝛ eſt vera et minoꝛ falſa: vel poteſt negare actũ tm̃ et tunc maioꝛ eſt falſa ⁊ minoꝛ vera vel põt ſolui negando ꝯñam: qꝛ imoꝛtale equoce accipiĩ i maioꝛi ⁊ in minoꝛi. ¶ Circa hoc querĩt vtrũ omnis ꝯña ſit bona. cuius ex oppoſito ꝯñtis infertur oppoſitũ antecedentis et arguĩt ꝙ nõ: qꝛ ibi eſt bona ꝯña. chimera eſt. g̃ nulla chimera ẽ. et tamẽ ex oppoſito ꝯñtis nõ infertur oppõm añtis cum ſit idẽ cũ añcedẽte. Pꝛo ſolutiõe ponunĩ aliq̃ ꝓpões. Pꝛia eſt ꝙ per oppoſitũ intelligĩ ꝯtradictoꝛiũ. ſcõa pꝛopoſitio non ex cuiuſlibet bone ꝯñe ꝯtradictoꝛio ꝯſequentis infertur oppõm antecedẽtis qꝛ mĩte ſunt bone ꝯñe quarũ cõtradictoꝛia ꝯña non ſunt. Tertia ꝓpõ nulla ꝯſequentia eſt bona niſi ꝯſequentia qua arguĩt ex oppoſito ꝯñtis ad oppoſitũ antecedentis ſit bona. Quarta ꝓpõ. ex cuiuſlibet bone ꝯñe ꝯtradictoꝛio ꝯſequentis põt inferri oppoſitũ antecedẽtis. Quinta ꝓpoſitio cuiuſlibet bone ꝯñe ꝯtradictoꝛiũ ꝯſequentis repugnat antecedẽti. vnde ꝓpões dicunĩ repugnare que ſic ſe habent ꝙ impoſſibile eſt ita eẽ ſicut per vnã adequate ſignificaĩ quin ita ſit ſicut ꝑ aliã adequate ſignificatur. Ex quo ſequiĩ ꝙ nõ eſt incõueniẽs idẽ repugnare ſibiipſi. Sexta ꝓpõ eſt ex cuiſlibet boni ſillogiſmi contradictoꝛio ꝯcluſionis cũ altera ꝑmiſſarũ inferĩ oppoſitum alterꝰ ꝑmiſſe. Septima ꝓpõ. q̃cquid ſeq̃tur ad ꝯñs bone ꝯñe. ſequiĩ ad eius antecedẽs. Octaua ꝓpõ. q̃cquid antecedit ad antecedens antecedit ad conſequens.

Arguitur ſic pꝛimo iſta vox homo plura ſignĩt. g̃ eſt dictio equiuoca. Scõo ſic. iſta ꝓpõ omnis canis currit eſt ſimpl̃r negãda cum ly canis diſtribuaĩ pꝛo oĩ ſuppoſito. g̃ nõ eſt diſtinguenda. Tertio ſic. iſte paralogiſmꝰ fit ſm equiuocationẽ quicũq; ſanabatur ſanus eſt laboꝛans ſanabatur: g̃ laboꝛãs ſanus eſt. et tamẽ nõ fit ſm aliquẽ triũ modoꝝ: igitur.

Ad pꝛimũ dicĩ ꝙ ille terminus hõ et quilibet terminꝰ cõmunis duo ſignĩt. vnũ de ſignificato pꝛimario ⁊ adeq̃to puta humanitatẽ et aliud de ſignificato ſcd̃ario ⁊ inadequato puta foꝛtẽ petrũ. ſed non ſignificat illa equiuoce. ¶ Ad ſcõꝫ dicitur ꝙ ly canis bene diſtribuitur pꝛo oĩbus ſuis ſuppoſitis: ſꝫ nõ diſtribuiĩ vna diſtributione: ſꝫ pluribꝰ. ¶ Ad tertiũ dĩ ꝙ de hoc eſt difficultas. dicũt aliq̃ ꝙ fit ſm pꝛimũ modũ equiuocatiõis et ꝙ pꝛimꝰ modus fit etiã quãdo arguĩt a magis amplo ad minus amplũ. alij dicunt ꝙ nõ eſt paralogiſmꝰ in dictiõe. qꝛ poteſt habere cauſam apparentie extra dictionẽ puta in mẽte ⁊ dicũt ꝙ ẽ ꝑalogiſmꝰ accidentis.

Textus.

Quid eſt fallã amphibolie

Amphibolia eſt multiplicitas oꝛationis eiuſdem ſm ſubſtantiã et ſm modũ pꝛoferendi diuerſa ſignificantis. Fallacia autẽ amphibolie eſt deceptio pꝛoueniẽs ex idẽtitate oꝛationis eiuſdẽ ſm ſubam ⁊ ſm modũ pꝛoferẽdi diuerſa ſignificãtis. Cauſa apparentie eſt identitas oꝛõnis eiuſdẽ ſm ſubaꝫ et ſm modũ pꝛoferẽdi. Cã falſitatis eſt diuerſitas ſignificatoꝝ. Et dĩ amphibolia ab amphi qđ ẽ dubiũ et bole ſentẽtia quaſi dubia ſentẽtia. Amphibolie tres ſunt modi. Pꝛimus modꝰ ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua oꝛõ pꝛĩcipal̃r plura ſignificat vt liber ariſtotelis. Hec enĩ oꝛõ eſt duplex. vno modo idẽ eſt ꝙ liber editus ab ariſtotele. alio mõ idẽ eſt ꝙ liber poſſeſſus ab ariſtotele. Et foꝛmaĩ ſic paralogiſmꝰ: q̃cquid eſt ariſtotelis poſſideĩ ab ariſtotele iſte liber ẽ ariſtotelis. g̃ poſſidetur ab ariſtotele vtraq; pꝛemiſſaꝝ eſt duplex vt dictũ eſt. Secundus modꝰ amphibolie ꝓuenit ex tranſſumptiõe oꝛõnis. Tranſſumptio aũt oꝛatiõis eſt qñ oꝛatio pꝛopꝛie ſignificans vnũ trãſſumiĩ ad ſignificãdum aliud ꝓpter aliquã ſimilitudinẽ repertam in ipſis vt littus araĩ: trãſſumitur ad operaꝫ perdi. Et foꝛmaĩ ſic paralogiſmus quicq̃d aratur aratro ſcinditur. littus aratur quando indocilis docetur. ergo quando indocilis docetur littꝰ aratro ſcindiĩ. Minoꝛ eſt duplex. quia littus arari ſigni

ficat proprie terrā ſcindi. tranſſumitꝰ autē ad operā pdi. et eſt ſimilitudo in hoc qꝛ qui littus arat operam pdit et fruſtra laborat. Tertius modus amphibolie prouenit ex eo qꝛ aliqua oratio cōpoſita plura ſignificat. ſeparata vero vnū ſolum. vt ſeculū ſcit hec enim oratio eſt duplex. ſignificat enī qꝛ aliquis ſciat ſeculū vel qꝛ ſeculū habeat ſcientiā de aliquo: et ideo iſta oratio eſt duplex ex eo qꝛ verbū ſcit pōt ordinari cū hoc qd̄ eſt ſeculum a parte ante: et ſic eſt vera. et ſic nō ſequitꝰ concluſio vel a parte poſt et ſic eſt falſa: et ſic ſequitur cōcluſio. Similiter qcquid ſcit hoc ſcit. qꝛ hec dictio hoc ſupponere poteſt huic verbo ſcit vel apponere Similiꝰr hic quoſcūqꝫ vellē me accipere vellē qꝛ acciperēt me pugnātes vellē me accipere: ḡ vellem qꝛ pugnātes acciperēt me: maior ē duplex quia hec dictio me pōt ordinari cum iſto verbo accipere a parte ante. et ſic eſt vera et nō ſequitꝰ concluſio vel a parte poſt et ſic eſt falſa et ſequitꝰ cōcluſio. Similiꝰ iſta dictio pugnantes pōt ſupponere vel apponere. Similiꝰr hic quicquid videt aliquis hoc videt columnā aliquis videt: ḡ columna videt: maior eſt duplex vt dictū eſt in aliis. Similiter hic quicunqꝫ ſunt epī ſunt ſacerdotes: aſini ſunt epī: ergo aſini ſunt ſacerdotes vtraqꝫ premiſſarum eſt duplex ex eo qꝛ hec dictio epī pōt eſſe nōīatiui caſus vꝰl genitiui. Quod aūt deceptio facta ex diuerſitate caſus faciat āphibolīā pꝫ: qꝛ caſus datus ē dictiōi ad hꝰ vt ordinetꝰ cuꝫ alia dictiōe. Sꝫ ordīatio dictiōis cum dictiōe facit āphibolīā. et nō equocationē hꝰ enī pꝫ ab ariſtotele formāte paralogiſmos āphibolie ſꝫ diuerſitatē caſus: et nō equocatiōis. Sciēdū ē qꝛ ariſtoteles ponit tres modos cōmunes equocatiōis et amphibolie. Primus modꝰ ē qn̄ dictio vel orō plura pncipaliter ſignificat: dictio vt canis: oratio vt liber ariſtotelis. Secundꝰ modꝰ ē qn̄ ſic ſoliti ſumus dicere ſm trāſſumptionē. Trāſſumptio in dictiōe: vt ridere in orōne vt littus arat. Tertius modꝰ ē qn̄ cōpoſitū plura ſignificat ſeparatim vero vnū ſoluꝫ. Exemplū in equiuocatiōe vt ī his dictiōībꝰ īmortale icorruptibile. Exēplū in amphibolia: vt in iſta oratiōe ſeculū ſcit. In oībus enī iſtis cōpoſituꝫ plura ſign̄t ſeparatī vero vnū ſolū. Queritꝰ de diſtinctiōe iſtoꝝ triū modoꝝ cōmuniū quoꝝ pmꝰ ē quātū ad equiuocatiōnem qn̄ vnū nomen pncipaliꝰr plura ſignificat: ſcd̄s puenit ex trāſſumptiōne. Tertꝰ ē qn̄ vnū nomē cōpoſitū plura ſign̄t ſimplex vero vnū ſolū vt īmortale icorruptibile. et hoc totū verꝫ. Sꝫ tūc obijcitꝰ deceptio pueniens ex cōſignificatiōe dictiōis nō cōtinetur ſub aliquo iſtoꝝ triū modoꝝ in equocatiōe. Vbi gr̄a ſicut in hꝰ ſillo qcunqꝫ ſanabatꝰ ſanꝰ ē: laborās ſanabatꝰ ḡ laborās ſanꝰ ē: nō cōtinetꝰ ſub tertio mō qꝛ laborans nō eſt dictio cōpoſita nec ſub ſecūdo: qꝛ hec dictio laborans nō tenetꝰ trāſſūptiue nec ſub pmo: qꝛ pmꝰ puenit ex pncipali ſignificatione: ſed hec dictio laborās nō ſign̄t pncipaliꝰr tps. ſꝫ ex cōſiti p accidētia: ḡ illa deceptio facta in cōſignificatiōe nō ē ſub aliquo iſtoꝝ triū modoꝝ. Solutio deceptio facta ex cōſignificatiōe dictiōnis nō cōtinetꝰ ſub pmo mō equocationis. Ad hꝰ qꝛ obijcitꝰ qꝛ pmꝰ modꝰ puenit ex pncipali ſignificatōe dicēdū eſt qꝛ pncipalꝰ ſignificatio appellatꝰ hꝰ quicqd̄ et eadeꝫ impōne iportatꝰ p dictionē ſꝫ et eadē impōne ſignificat qꝛ libꝫ dictio ſignificationē: et ſua acciñ. Ille enī q̄ ipoſuit hoc nomen lapis ad ſignific idū lapidē ſub tali gn̄e ſub tali nūero ipoſuit. et ſic eadē impōne ipoſuit ipoſitiōe: qꝛ hꝰ dctō laborās iportat ſuū ſignificatū et cōſignificatū et ſic de aliis vꝰl dicēdū ē qꝛ pncipalꝰ ſignificatio ponitur ī pmo mō equiuocationis

et āphibolie ad remouēdū trāſump⸗
tionē in eis: q: trāſūptio ſignificat
p dictionē nō pncipalr: vt ridere nō
pricipalr ſignificat florere ſ; trāſū⸗
ptiue p quādā ſilitudinem. vt h̄ dictio
laborās ſignificat pn̄s tpus ⁊ pteri
tu; iperfectū. Itē q̄rit q̄re deceptio
facta ex q̄buſdā accidētib⁹ facit eq̄⸗
uocationē ⁊ ex q̄buſdā āphibolia: ſo
lutio. Dico q̄ q̄dā ſūt accn̄tia q̄ cōſe⸗
quūtur dictionē nō abſolute: ſ; put ē
ordiabil cū alia dictōe: ſic caſus nūe
r⁹ ordinātur p dictiōes adiuicē p ta
lia accn̄a: male ei diceret hoies cur⸗
rit: q: ibi n̄ ē debit⁹ nūer⁹ nec debit⁹
cāus: ⁊ dceptio ex talib⁹ accn̄tib⁹ nō ē
deceptio in orōe ⁊ ſic ē āphibolia ⁊ n̄
in equocatiōe. S; ſūt alia accn̄tia ab
ſoluta q̄ ꝯn̄tur dictionē p ſe: vt tpus
et gen⁹: ⁊ p talia accn̄tia nō ordinan
tur dictiōes adiuicē: q: ſic bn̄ dr bō
currit: ita bn̄ dr bō currebat. vn̄ l; tē
pus variet manet tn̄ eadē ꝯſtructio
et iō nō ꝯſtruūt mediāte tpe. ⁊ ſic de
ceptio ex talib⁹ accn̄tib⁹ fit in dictōe
⁊ ita in equocatione ⁊ nō i āphibolia

¶ Primo ſciendū eſt q̄ amphibolia capit du⸗
pliciter. vno mō large ꝓ omi oratione habente
ſenſu; dubiū. Alio mō capit ſtricte ꝓ omi orōe
hn̄te ſenſum dubiū ꝓueniēs ex multiplicitate
actuali orōnis multiplicis. ⁊ nō dictionis equo
ce. ⁊ ſic capit hic. ⁊ pōt ſic diffiniri. amphibolia
eſt multiplicitas orōnis amphibolice eade; in
materia ⁊ forma hn̄s diuerſos ſenſus vel diuer
ſa ſignificata nō ꝓuenientes ex multiplicitate
dictionis equoce. Vnō fallacia amphibolie eſt
idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex idē ptitate orō
nis diuerſa: vel diuerſos ſenſus hn̄tis. Paſſiue
etiā pōt diffiniri ſicut fallacia equoccationis. vn̄
cā apparētie ei⁹ eſt idēptitas actualis dictiōis
orōnis multiplicis. ſed cā defect⁹ eſt multiplici
tas ſenſuū illi orōni corn̄dētiū nō ex pte dictō
nis equiuoce. ſed ex parte orōnis multiplicis.

Sciendū eſt ſcdo q̄ ipſius fallacie
āphibolie ſūt tres modi ſicut ipſius fallacie eq̄
uocationis. Prim⁹ ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄ oratio
eq̄ pmo plures ſenſus h;. ſic q̄ in vna pmiſſarū
accipiat ꝓ vno ⁊ in alia vel in ꝯcluſione ꝓ alio
et ſm iſtū modū ſic palogiſat. quoſcūq; vellem
me accipere. vellē q̄ acciperēt me. ſ; inimicos
vellē me accipere. g̊ vellē q̄ inimici acciperēt me
vn̄ dict⁹ palogiſm⁹ ſoluit p hoc q̄ ly me in vtra
q; pmiſſa; ꝯſtruit ante vel poſt vel in vna a p̄te
ante ⁊ in alia a pte poſt. Vn̄ qn̄ ꝯſtruit an̄ ſen
ſus eſt de q̄buſcūq; vellē me accipe vellē q̄ acci
perēt me. ⁊ ſic maior eſt falſa. ſ; a pte poſt tunc
minor eſt falſa. ⁊ eſt ſenſus. i. inimicos vellē me ac
cipere. i. de inimicis vellē q̄ acciperēt me. ⁊ tūc
iſtis duob⁹ modis ꝯn̄a eſt bona: ſ; ſi tertiū puta
q̄ in vna cōſtruat a parte ante ⁊ in alia a parte
poſt nō valet ꝯn̄a. ſ; ꝯmittit fallacia āphibolie
Scdus modus ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄ orō ſignifi⸗
cat plura vel h; plures ſenſus vnū pmo ⁊ pnci
paliter. ⁊ aliū min⁹ pncipaliter ſiue attributiue:
et tunc vel in vna pmiſſarū capit ꝓ ſignificato
principali ⁊ in alia ſeu in cōcluſione ꝓ ſignifica
to min⁹ principali ⁊ ſm iſtū modū ſic palogiſa
tur. q̄cūq; haurit aq̄s cribro eſt iuxta aq̄s: ſ; ſco
laris ſine libro haurit aq̄s cribro: g̊ ſcholaris ſi
ne libro eſt iuxta aq̄s: modus ſoluēdi eſt diſtin
guēdo iſtam. haurit aq̄s cribro: q: vel capit in
minore ⁊ in maiore eodē mō. ⁊ ſic bn̄ ſeq̄tur: ſed
ſicut cōcluſio eſt falſa ita aliq̄ pmiſſa; vel non
capiēdo eodē mō in vtraq;. ſ. in maiori ⁊ in mio
ri ⁊ tūc nō ſeq̄tur ſed cōmittit iſta fallacia.

Tertio ſciendū eſt q̄ tertius mod⁹
hui⁹ fallacie ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄ orō p ſe ſump
ta vnū ſignificat. ſed iūcta cū alia h; diuerſas
ſignificationes. vt hec orō hoc videt h; tn̄ vnā
ſignificationē. ſ. hec res videt ſ; iūcta iſti q̄cq̄d
aliq̄s videt h; diuerſas ſignificatiōes. vn̄ ly hic
pōt teneri duplr. vno mō in noiatiuo caſu ⁊ ſic
eſt ſenſus q̄cquid aliq̄s videt hoc videt. i. quā⸗
cūq; re; aliq̄s videt illa res videt. vel pōt tene
ri in actō caſu ⁊ ſic eſt ſenſus quācūq; re; aliq̄s
videt illā re; videt. Et ſm hoc ſic palogiſat. q̄c
quid aliq̄s videt hoc videt parietē aliq̄s videt
ergo paries videt. modus ſoluēdi eſt. diſtiguē⸗
do illā hoc videt: q: ly hoc pōt teneri in noiati⸗
uo caſu vel actō vt viſum eſt. ¶ Circa hoc q̄rit
vtrū illa regula in qua dr: q̄ q̄cquid ſeq̄tur ad
ꝯn̄s bone ꝯn̄e ſeq̄tur ad eius an̄s ſit bona. ⁊ ar
guit q̄ nō: q: nō ſeq̄tur ad oēm ꝓpōnem eē ve⸗
ram ſeq̄tur aliquā ꝓpōnē eſſe verā ⁊ ad aliquā
ꝓpōem eſſe verā ſeq̄tur hoiem eſſe aſinū: q: ad
illā eſſe verā tu es aſin⁹ ſeq̄tur te eſſe aſinu;: g̊
ad oēm ꝓpōem eſſe verā ſeq̄tur te eſſe aſinum
Rn̄detur q̄ regula eſt bona: ⁊ ad rōe; dr q̄ ma
ior eſt vera tam in ſenſu cōpoſito q̄ in ſenſu di
uiſo. ⁊ mior in ſenſu cōpoſito eſt falſa ſ; in ſen
ſu diuiſo eſt vera. ſ; tūc nō ſeq̄tur ꝯcluſio: vnde
ſenſus cōpoſit⁹ minoris eſt ille ad talē ꝓpōnem
aliqua ꝓpoſitio eſt vera ſequitur te eſſe aſinū.
ſed ſenſus diuiſus eſt ad aliquam propoſitio⸗
nē puta ad iſtā tu es aſin⁹ ſeq̄tur te eſſe aſinū.

Arguitur ſic primo in multis falla
cijs eſt dubia ſn̄ia: g̊ fallacia amphibolie nō eſt
diſtincta ab alijs. ¶ Scdo ſic: ſm multiplicita
tem hui⁹ orōnis. epi ſunt aſini fit fallacia am⸗
phibolie ſic palogiſando. quicūq; ſunt epi ſunt
hoies. aſini ſunt epi. g̊ aſini ſunt hoies ⁊ tn̄ ꝓ⸗
uenit ex pte dictionis ſc; de ly epi. Tertio ſic.
ois oratio tn̄ vnū ſignificat. ſc; cōpoſitionē pdi
cati cū ſubo: g̊ ſm nullā fit fallacia āphibolie.

Ad primū dr̄ ꝙ amphibolia pōt ca pi dupl̄r. vno mō large ⁊ alio mō ſtricte vt viſū eſt in pmo notabili. ❡ Ad ſcdm dr̄ ꝙ talis mul tiplicitas nō ꝓuenit ex pte de ly cͥpi ſm ſe ſed ex pte illius termini cͥpi in ordine ad alios ter minos. ❡ Ad tertiuʒ dr̄ ꝙ oratio nō ſignificat cōpoſitionē ꝑdicati cū ſubiectꝫ dn̄ verū eſt ta lis cōpoſitio denotaṫ ꝑ illud verbum eſt.

Sequitur de fallacijs facientibus multiplex potētiale. ſ. de cōpōne diuiſione ⁊ accētu: ⁊ pꝰs de ꝯpōne ꝙ de alijs: qꝛ paralogiſmi fiunt efficatiores ſm ꝯpōnē ad finē ſophiſticū q̄ eſt apparēs ſapia ⁊ nō exiñs: ⁊ iō pꝰ dicēduʒ eſt de ꝯpōne ꝙ de alijs. Cōpō ē eoꝝ q̄ dn̄t diuidi falſa vnio. Diuiſio xͦo eſt eoꝝ q̄ dn̄t cōponi falſa diſio. Fallacia cōpōnis eſt ydoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex identitate orōnis vniꝰ ⁊ eiuſdē ſm materiā ⁊ ſm ſitum magꝭ debitū ptibꝰ in orōne poſitis. Cā apparētie huiꝰ fallacie eſt orō diuiſa hn̄s idēptitatē in maťia cū orōe cōpoſita. Cā falſitatꝭ ſiue defectꝰ eſt diuerſitas ſenſus cōpoſiti ⁊ diuiſo. Notandū ꝙ qn̄ orō eſt xͣa in ſenſu diuiſo ⁊ falſa in ſenſu ꝯpoſito. tūc ē fallacia ꝯpōnis: dr̄ tn̄ orō cōpoſita qn̄ determīatio determīat illō determīabile qō magꝭ apta nata eſt determīare et ſilr̄ dr̄ orō cōpoſita qn̄ dictōes ordinanṫ ſm ſitū magꝭ debitū: ⁊ dr̄ orō diuiſa qn̄ determīans determīat illud determīabile qō nō eſt magꝭ apta nata determīare vl̄ qn̄ dictiones ordinanṫ ſm ſituʒ mīme debitū. Vn̄ ſumiṫ hec orō gr̄a exēpli: qcq̄d viuit ſemꝑ eſt. in iſta orōne ſūt duo determīata. ſ. hoc verbū viuit: ⁊ hoc xͦbuʒ eſt. ⁊ eſt vna determīatio. ſ. ſemꝑ. ſi ergo hͦ determīatio. ſ. ſemꝑ determīat hoc verbū ē qō poniṫ a pte ꝑdicati ſicut dr̄ orō cōpoſita: qꝛ tūc determīatio determīat determīabile qō magis apta nata eſt determīare: qꝛ illud verbuʒ eſt poniṫ in ſitu determīato. ſ. in ꝑdicato. Si aūt determīat hoc verbuʒ viuit: ſic dr̄ diuiſa: qꝛ determīat illud determīabile qō eſt minꝰ apta nata determīare: qꝛ illud verbū viuit nō poniṫ in ſitu determīato ipſius xͦbi: ⁊ tūc dictiones ordinātur ſm ſitū minꝰ debituʒ. Iſtiꝰ fallacie duo ſunt modi. Primꝰ modus ꝓuenit ex eo ꝙ aliqō dictum pōt ſupponere ꝑ ſe toto vel ꝑ pte ſui Et ſm iſtū modū ꝑalogiſaṫ ſic: quēcūq; poſſibile eſt ābulare poſſibile ē ꝙ ipē ābulet: ſedentē poſſibile ē ambulare. ergo poſſibile eſt ꝙ ſedēs ambulet. Ad hoc dicēdū eſt ꝙ mior eſt duplex: qꝛ ſi hoc dictū ſedentē ābulare ſupponat ꝑ ſe toto huic ꝑdicato poſſibile eſt. i. ſedēs ſedēdo pōt ābulare: tunc hec cōpoſita eſt falſa. ſicut etiā ē īpoſſibile dicere ꝙ ſedēs ābulet. Si aūt iſtud dictū ſupponat pro pte ſui: tūc ē diuiſa ⁊ xͣa ⁊ nō ſeqtur ꝯclō ⁊ eſt ſenſus ſedentē poſſibile ē ābulare. i. ſedēs nūc hꝫ potentiaʒ vt poſtea ābulet: ⁊ ſilr̄ quēcūq; eſt poſſibile ſcribere poſſibile eſt ꝙ ipē ſcribat: nō ſcribentē ſcribere eſt poſſibile. ergo poſſibile eſt ꝙ nō ſcribēs ſcribat. Dicendū eſt ad iſtū ꝑalogiſmuʒ ſicut ad prim. Scd̄s modꝰ ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̄ determīatio pōt referre diuerſa: ⁊ penes iſtū modū ꝑalogiſaṫ ſic q̄cūq; litteras ſcit nūc didiſcit eas: ſꝫ iſte antiquꝰ grāmaticꝰ ſcit litteras ergo nūc didiſcit eas. dicendū ꝙ maior eſt duplex: qꝛ hͦ determīatio nūc pt determīare hoc xͦbū didiſcit: ⁊ ſic eſt cōpoſita ⁊ falſa ⁊ ſeqtur cōcluſio vl̄ pōt determīare hoc xͦbū ſcit: ⁊ ſic ē diuiſa ⁊ xͣa ⁊ nō ſeqtur ꝯcluſio. Silr̄ hͦ qō vnū ſoluʒ pōt ferre pl̄a pōt ferre: ſꝫ quod nō pōt plura ferre pōt vnum ferre. ergo quod nō pt pl̄a ferre pōt plura ferre. Dicendū ꝙ maior eſt duplex: qꝛ hͦ determīatio ſolū pōt determīare hoc xͦbuʒ pōt ſic maior eſt falſa ⁊ cōpoſita: ⁊ ē ſēſus ꝙ illud qō nō pōt ferre vnū cū alio pōt ferre plura

vel põt determiare h verbũ ferre ꝛ ẽ ſenſus ver⁹ ꝛ ꝓpõ diuiſa vera ſub h ſenſu qd põt iã facere vnũ ſolũ ꝛ ferre nõ pl'a ꝑt pl'a ferre. Silr tu ſcis tm̃ tres hoies currere poſito caſu ꝙ ſex currãt ꝛ neſcias de trib⁹ h eſt duplex: qꝛ hec dictio tm̃ põt determiare hoc ṽbũ ſcis: vl' currere. ſi determiat hoc verbũ currere ſic ẽ ꝯpoſita ꝛ falſa: ſi ſcis tũc eſt diuiſa ꝛ ṽa et ꝑalogiſaẗ ſic. tu ſcis tm̃ tres hoies currere. poſito caſu ꝙ ſex currãt. ſꝫ qcqd ſciẗ eſt verũ: g̃ tm̃ tres hoies currere verũ eſt. maioꝛ ẽ duplex vt iam dictũ eſt. De falſa diuiſionis. Quid ſit diuiſio dictũ eſt pri⁹ Falſa diuiſiõis eſt idoneitas decipiendi ꝓueniẽs ex eo ꝙ oꝛo aliq̃ ꝯpoſita ẽ vera ꝛ diuiſa falſa vna ꝛ eadẽ manens ſm materiã differẽs ſm foꝛmã diuerſa ſigñt q̃ crediẗ eſſe ṽa in ſenſu diuiſo. eo ꝙ veritatẽ hꝫ in ſenſu ꝯpoſito. Cã apparẽtie hui⁹ fallacie ẽ oꝛo ꝯpoſita hñs idẽtitatẽ in materia cuꝫ oꝛone diuiſa vel cã apparẽtie eſt idẽtitas oꝛonis eiuſdẽ ſm ſubãꝫ ꝛ ſm ſitum minus debitũ. Cã defect⁹ eſt diuerſitas ſenſus diuiſi a ſenſu cõpoſito. Iſti⁹ fallacie duo ſũt mõi. Prim⁹ modus ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̃ ꝯiunctio põt copulari inter termios vel inter ꝓpõnes ꝛ ſm iſtũ modũ ꝑalogiſatur ſic. Quecunqꝫ ſunt duo ꝛ tria ſũt duo ꝛ ſunt tria qnqꝫ ſũt duo ꝛ tria: g̃ qnqꝫ ſunt duo ꝛ qnqꝫ ſunt tria. Ad hoc dicendũ eſt ꝙ minoꝛ eſt duplex: qꝛ hec ꝯiunctio et. põt ꝯiungere ꝛ copulare inter terminos vel inter ꝓpões. ſi inter terios ſic eſt vera ꝯpoſita. ꝛ ẽ ſenſus duo et tria ſil' iuncta faciũt qnqꝫ ſi inter ꝓpões: ſic eſt falſa ꝛ diuiſa: ꝛ eſt ſenſus ꝙ duo ſunt qnqꝫ ꝑſone ꝛ ꝙ tria ſũt qnqꝫ ꝑſone qd ẽ falſꝫ. Silr ẽ h q̃cũqꝫ ſũt duo ꝛ tria ſũt ꝑiã ꝛ iparia: qnqꝫ ſũt duo ꝛ tria: g̃ qnqꝫ ſũt paria ꝛ iparia dicẽdũ eſt ꝙ minoꝛ eſt duplex qꝛ ibi põt eſſe copulatio inter terminos ꝛ ſic eſt vera et ꝯpoſita: ꝛ eſt ſenſus. quinqꝫ ſunt duo ꝛ tria ſimil' cõiuncta. vel ibi eſt copulatio inter ꝓpoſitiones et ſic eſt falſa ꝛ diuiſa. et eſt ſenſus quinqꝫ ſunt duo et qnqꝫ ſunt tria qd eſt falſũ. Silr hic. oĩe aĩal eſt rõnale vel irrõnale. ſed non omne animal eſt rationale. g̃ omne aĩal ẽ irrõnale. Dicendũ ꝙ maioꝛ eſt duplex eo ꝙ iſta cõiunctio vel poteſt ꝯiungere inter terminos ꝛ ſic eſt vera ꝛ ꝯpoſita vel inter ꝓpõnes ꝛ ſic eſt falſa ꝛ diuiſa. Silr hic. oĩe aĩal vel eſt ſanũ vl' eſt egrũ. vel hic. oĩs ſubã ẽ coꝛpea vl' incoꝛpa. vel hic oĩs linea eſt recta vl' curua. vñ oẽs iſte ſunt vere qñ ꝯiunctio cõiungit inter termios ꝛ ſunt cõpoſite. Sed ſunt falſe qñ ꝯiunctio cõiungit inter oꝛones ꝛ ꝓpões ꝛ diuiſe. qꝛ ꝯiunctio ꝑ ſe ꝛ primo ẽ ꝯiunctiua ꝑtiũ oꝛonis ex ꝯñti ipa coniũgit oꝛonẽ cũ oꝛone. Scđus modus hui⁹ fallacie diuiſionis ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua determiatio põt referri ad diuerſa: vt hic quo vidiſti hũc ꝑcuſſũ ꝑcuſſus eſt. ſed oculo vidiſti hũc ꝑcuſſum ergo oculo ꝑcuſſus eſt. dicendũ eſt ꝙ minoꝛ eſt duplex. qꝛ iſte ablatiu⁹ oculo põt determiare hoc ꝑticipiũ ꝑcuſſus. et ſic eſt diuiſa ꝛ falſa et ẽ ſenſus tu vidiſti hunc ꝑcuſſũ oculo ꝛ ſic ſeqtur ꝯcluſio vel põt determiare hoc verbũ vidiſti: ꝛ ſic eſt cõpoſita ꝛ vera et tunc ẽ ſenſus. tu vidiſti cũ oculo hũc ꝑcuſſũ: ſed tunc non ſequiẗ concluſio.

¶ Primo ſciendũ eſt ꝙ poſtq̃ determinatũ eſt de fallacijs que fiunt ſm multiplex actuale ꝯſequenter determinanduꝫ eſt de fallacijs que fiũt ſm multiplex potẽtionale. et primo de fallacia compoſitiõis et diuiſionis. Unde cõpoſitio ſm quã fit fallacia cõpoſitionis/ eſt diuidẽdoꝝ acceptio ſm vnionẽ eoꝝ adinuicẽ ſm quaꝫ faciunt ſenſum falſum que ſi acciperentur ſm eoꝝ diuiſionẽ facerent ſenſum verũ. Sed diuiſio eſt cõponendoꝝ ſeparatio hoc eſt ꝙ ibi eſt diuiſio qñ termini accipiunẗ ſm ſeꝑationẽ quã habent adinuicẽ ſm quã faciunt ſenſum falſum que ſi acciperentur ſm eoꝝ vnionẽ facerent ſenſuꝫ verꝫ Unde fallacia compoſitionis eſt idoneitas decipiendi ꝓueniẽs ex identitate oꝛationis ꝯpo

ſite falſe et diuiſe vere.i.fallacia cōpoſitiōis fit quando arguit a ſenſu diuiſo vero ad ſenſuȝ cōpoſitum falſum. Cauſa apparentie eſt idoneitas orationis ɔpoſite cū diuiſa. ſed cā defectus eſt diuerſitas ſenſuū orationis ɔpoſite cuȝ diuiſa. Sed fallacia diuiſiōis eſt idoneitas decipiēdi proueniens ex identitate orationis diuiſe falſe et cōpoſite vere. hoc eſt fallacia diuiſionis cōmittitur qn̄ arguit a ſenſu ɔpoſito vero ad ſenſum diuiſum falſum. Cauſa apparentie eſt eius idoneitas orationis diuiſe cū cōpoſita. ſed cauſa defectus eſt diuerſitas ſenſuū illaruȝ orationum ſcȝ compoſite et diuiſe.

Secundo ſciendū eſt ꝙ ipſius fallacie cōpoſitionis et diuiſionis poſſunt aſſignari tres modi. Primus modus fit penes orationeȝ compoſitaȝ et diuiſam in quibus ponunt modi verificabiles de tota ꝓpōne. vt ſunt poſſibile impoſſibile ꝛc̄. vnde qn̄ tales modi ſe tenēt ex parte ſubiecti vel predicati faciūt ɔpoſitam. ſed qn̄ ſe tenent ex parte copule faciunt diuiſam vt ſedentē poſſibile eſt ambulare. ꝛ tūc eſt fallacia cōpoſitiōis: ſed quādo arguit a diuiſa vera ad cōpoſitā falſam eſt fallacia cōpoſitionis vt ſic arguendo quēcunqꝫ poſſibile eſt ambulare poſſibile eſt vt ambulet. ſedentē poſſibile eſt ambulare ergo poſſibile eſt ꝙ ſedēs ambulet ibi arguitur a diuiſa vera ad cōpoſitā falſam. Et ad faciēdū falſam diuiſionis ponat īpoſſibile loco de poſſibile. vt quēcunqꝫ īpoſſibile eſt ambulare impoſſibile eſt ꝙ ambulet. ſed īpoſſibile eſt ſedentem ambulare ergo ſedentē īpoſſibile eſt eſſe ambulātē Modus ſoluendi eſt negando ɔñam: qꝛ ɔmittitur fallacia diuiſionis arguēdo a ſenſu ɔpoſito vero ad ſenſum diuiſum falſuȝ: vel pōt ſolui diſtinguendo premiſſas in quib⁹ ponitur modus penes ſenſum ɔpoſitum et diuiſum. Scd̄s modus fit penes orationē ɔpoſitam vel diuiſam in qua ponitur ɔiunctio vel aduerbiū potens facere ꝓpōnem cathegoricā vel ypotheticā. vnde ſi faciat cathegoricā eſt ɔpoſita. ſi ypotheticaȝ eſt diuiſa. vt quecūqꝫ ſunt duo et tria ſunt paria et imparia. ſed quinqꝫ ſunt duo et tria: ergo quīqꝫ ſūt paria ꝛ imparia. poteſt ſolui diſtinguendo premiſſaȝ in qua ponitur ɔiunctio. vnde eſt regula generalis ꝙ quādocūqꝫ aliqua ɔiunctio vel equiualens ſicut aduerbiū ponitur inter terios tunc illa pōt diſtingui ſm̄ iſtū modū: qꝛ vel poteſt cōiungere inter terminos: ꝛ tunc eſt cathegorica: vel inter ꝓpōnes et ſic eſt ypothetica ꝛ hoc fit ꝓpter aſſiſtentes ne videatur duci reſpōdens ad illam fallaciam

Sciendū eſt tertio ꝙ tertius mod⁹ fit penes orationē ɔpoſitā vel diuiſam ī qua ponitur dictio que pōt ɔſtrui cū multis ɔſtructibilibus cū hoc tamē magis cōuenienter cū vno ꝙ̄ cum alio. vnde ſi ɔſtruatur cū illo cū quo magis conuenienter lȝ cōſtrui facit ſenſum compoſitū ſed ſi cū illo cū quo minus cōuenienter debȝ cōſtrui facit ſenſum diuiſum. vnde deteriatio magis ɔuenienter conſtruitur cū determinabili precedente ꝙ̄ ſequente. et cū ꝓpinquiori ꝙ̄ cū lōgiori. vt quicquid viuit ſemꝑ eſt: ſi ly ſemper cōſtruatur cū ly viuit facit ſenſum ɔpoſituȝ. ſed ſi cū ly eſt facit ſenſum diuiſum. ¶ Ex quo ſequitur ꝙ ille modus debet ſolui ꝑ diſtinctionem illius premiſſe in qua ponitur talis dic̄o que pōt cōſtrui cū multis ɔſtructibilib⁹. ¶ Circa hoc q̄ritur vtrum illa regula generalis ſ. qua dicitur ꝙ quicquid repugnat ɔſequēti repugnat antecedenti ſit vera. et videtur ꝙ nō: quia animal ē cōſequens ad hominē. ꝛ tamē ſibi repugnat eē ſpeciē ſpecialiſſimā et tn̄ nō repugnat homini: igitur. Reſpondetur ꝙ regula eſt vera. Et pro ſolutione eſt aduertendū ꝙ antecedens capitur dupliciter. vno modo pro termino inferente et conſequens pro termino illato et ſic nō capitur in illa regula. Alio modo capitur pro ꝓpoſitōe que antecedit et conſequens pro ꝓpoſitione q̄ ſequitur et ſic capitur in regula.

Arguitur ſic primo iſte fallacie nō fiunt ſm̄ aliquod multiplex. ergo nō ſunt in dictione. aīs patet: qꝛ fiunt preter orationē cōpoſitam ꝛ diuiſam. ſed tales non habent diuerſos ſenſus qꝛ cōpoſita nō habēt niſi ſenſum cōpoſitum. ꝛ diuiſa diuiſum. ¶ Scd̄o ſic. iſte falſe nō ſunt in dictiōe. qꝛ nō ſumunt cauſam apparētie ex parte dictionis ſed orōnis. ¶ Tertio ſic. iſte falſe habent eandē cauſam apparētie cū identitate orationis: ergo nō diſtinguuntur.

Ad pmū dr̄ ꝙ cōpoſita habent tantum vnū ſenſum: et etiam diuiſa. ideo de rigore ſermonis nulla talis eſt diſtinguenda: dicuntur tamē multiplices: quia capiunt in ſenſu ɔpoſito ꝛ diuiſo ne quis videatur redargui ab aſſiſtētibus. ¶ Ad ſecunduȝ dicitur ꝙ quādo dicitur falſa in dictione. ly dictione capitur large vt ſe extendit ad orationē. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ non eſt eadē cauſa apparētie. nam cā apparentie fallacie cōpoſitionis eſt identitas orationis cōpoſite cū diuiſa. ſed cā apparētie fallacie diuiſionis eſt identitas orationis diuiſe cū cōpoſita.

Sequitur de falſa accentus. Accent⁹ eſt certa lex vel rĺa ad eleuandū vel deprimendum ſillabā vniuſcuiuſqꝫ dictionis. ꝛ iſte accentus diuiditur in accentuȝ grauē acutum et circūflexum. Grauis ē qui deprimitur in fine. Acutus accentus ē qui in fine eleuatur vel acuit. Circūflexus eſt qui acuit et deprimit ſimꝉ vel circūflex⁹ ē q̄ ꝓcedit ab ymo et ꝓcedit in altū. ꝛ finalr̄ tendit in ymum vt hieruſalē. Falſa accent⁹ eſt idoneitas decipiēdi ꝓcedēs ex multiplicitate dictiōis eiuſdē ſm̄ ſubam diuerſe ſcȝ modū ꝓferēdi diuerſa ſigntis. Cā apparētie hui⁹ falſe ē vnitas dictio

De falſa accent⁹.

nis ſm materiā vel ſm ſubſtantiā ſo⸗
luz. Cā defect⁹ ē diuerſitas ſignifica
toꝝ. Iſti⁹ fallacie duo ſunt modi. Pri⸗
mus mod⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̄ dictio
pōt ꝓferri diuerſis accidētibus: vt
hic oīs ppl'us ē arbor. gens eſt popu
lus ergo gens ē arbor. Dicendū ē ꝙ
maior eſt duplex: qꝛ pria ſillaba hui⁹
dictionis ppl'us pōt ꝓferri lōga: ⁊ ſic
eſt vera: ⁊ nō ſequit̄ cōcluſio: vel pōt
eē breuis ⁊ ſic eſt falſa ⁊ ſequit̄ ꝯclu⸗
ſio. Silr hic oīs ara ē in tēplo: ſtabu⸗
luz porcoꝝ ē ara: ergo ſtabulū porco
rum ē in tēplo. Dicendū hic ſicut pri⁹
Silr hc: quicqd amatur hamo capit̄
mulier amatur: ergo mulier hamo ca
pitur. Dicēdū ē ꝙ maior ē duplex: iō
ꝙ hec dictio amat̄ pōt ꝓferri cū aſpi
ratione vel ſine aſpiratōe: ſi primo mō
ſic ē vera ⁊ nō ſequit̄ ꝯcluſio. ſi ſcdo
mō ſic ē falſa ⁊ ſeqtur ꝯcluſio: vel ſic
quoſcūqꝫ viros iuſtū ē pēdere dignū
ē penā pati: ſed iuſtos viros iuſtuz ē
pēdere: ergo iuſtos viros dignum ē
penā pati. vn̄ vtraqꝫ premiſſaꝝ ē du⸗
plex eo ꝙ hͤ dictio pēdere pōt ꝓferri
media longa vel media breui. Scd'us
mod⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̄ vox pōt eē
dictio vel oratio: vt hic tu es quies:
ſed quies ē requies: ergo tu es requi
es. dicendū ē ꝙ maior ē duplex eo ꝙ
quies pōt eſſe dictio vel orō. ſi ſit di⸗
ctio tūc ē falſa ⁊ ſequit̄ cōcluſio. ſi ſit
orō ſic ē v̾a ⁊ nō ſeqtur cōcluſio. ſilr
hic: quicqd fecit de⁹ inuite fecit de⁹
coacte: ſed de⁹ fecit vinū inuite. ergo
de⁹ fecit vinū coacte. Dicēdū ē ꝙ ma
ior ē duplex eo ꝙ inuite pōt eē oratio
vel dictio: ſi dictio ſic ē vera. ⁊ nō ſeq̄
tur ꝯcluſio: vel pōt eſſe orō: ⁊ ſic ē fal⸗
ſa ⁊ ſequit̄ ꝯcluſio. Silr hic. quicunqꝫ
habet dilectōem ſupernā habet dile⸗
ctionē dei. vſurarius habꝫ dilectōez
ſupernā. ergo vſurarius habet dile⸗
ctōem dei. Dicendum hec dictio ſup
nam pōt capi dupliciter. Uno modo
vt eſt dictio: ⁊ ſic minor eſt falſa. ⁊ ſe
quitur cōcluſio. alio mō pōt eſſe orō:
et ſic ē vera: ⁊ nō ſequitur concluſio.
Silr hic: metuo longeuas percūte no
cte lidia dormis. vnde hec dictio me
tuo poteſt eſſe dictio vl' oratio.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ quattuor ſunt acciden⸗ Quotmodis capit̄ accentus
tia ſillabe. ſ. tempus: aſpiratio: numerus littera
rum: ⁊ accētus. ⁊ penes tria: ſcꝫ tēpus: aſpiratio
nem: ⁊ accentū pōt fieri fallacia. ¶ Aduerte tñ
ꝙ accētus pōt capi dupl'r. vno mō ſtricte ⁊ ſic ē
modulatio vocis penes eleuationē vl' depreſſio
nem in diuerſis eius ptib⁹. alio mō capit̄ large
vt nō diſtiguit̄ cōtra alia tria accidētia: ⁊ ſic eſt
modus ſignificatiu⁹ ꝓferēdi vel ſcribēdi dictio⸗
nem incōplexam. Dicitur notāter ſignificatiu⁹
propter eleuationē vel depreſſionē dictionuꝫ in
cantu vel melodia. nam talis non dr̄ accentus.
Dicitur notāter dictionē incōplexā ꝓpter cōpo⸗
ſitionē ⁊ diuiſionē. vn̄ fallacia accētus eſt idonei
tas decipiēdi ꝓueniēs ex idētitate materiali di
ctionis diuerſe ſm modū ꝓferendi diuerſa ſi⸗
gnificātis. Cauſa appentie eſt idētitas dictiōis
in materia. ſꝫ cā defect⁹ ē pl'alitas ſignificatoꝝ.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ ipſius falla
cie cōiter aſſignātur duo modi. Primi⁹ ꝓuenit
ex eo ꝙ aliqua dictio pōt regi ſm diuerſos accē
tus: vt oīs populus eſt arbor gens eſt populus:
ergo gens eſt arbor. Similr quecūqꝫ dignū ē pē
dere dignū eſt penā pati. ſed iuſtū dignū eſt pē
dere: ergo iuſtū dignum eſt penā pati. Simil'r oīne
malū eſt pomū: prauū eſt malū: ergo prauuꝫ eſt
pomū. Modus ſoluēdi eſt primo ad primū diſtin
guendo de ly pplus. Nam pria de pplus poteſt
eſſe breuis vel longa: in vtraqꝫ pmiſſaꝝ vel in cō
cluſione: ⁊ ſic nō cōmittit̄ fallacia aliqua vel in
vna pōt eſſe breuis ⁊ in alia longa. ⁊ ſic cōmitti
tur hec fallacia. Silr dicatur de media de pen⸗
dere. nam ſi ſit breuis ſignificat dare penā: ſi lō
ga ſignificat ſuſtinere penam. Silr dicat̄ de pri
ma de malū. nam qñ eſt lōga idē eſt ꝙ pomū: et
qñ eſt breuis idē ē ꝙ prauū ⁊ ad illū modū redu
citur mod⁹ ꝓueniēs ex variatione aſpiratōis:
vt quicqd amat̄ hamo capit̄: petrus amatur: er
go petrus hamo capitur. Soluitur p diſtinctio⸗
nem pmiſſaꝝ. nam vel ly amatur in vtraqꝫ ſcri⸗
bitur cum aſpiratione vel ſine aſpiratione. ⁊ ſic
nō cōmittit̄ fallacia: vel in vna cum aſpiratione
⁊ in alia ſine aſpiratione: ⁊ ſic cōmittit̄ hic falla⸗
cia. vnde hamo ſcriptū cū aſpiratione ſignificat
capere piſces cum hamo. i. cum tali inſtrumēto.
ſed ſine aſpiratione idem eſt ꝙ diligo.

Sciendū eſt tertio ꝙ tertius mo⸗
dus huius fallacie ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua vox
materialr pōt eſſe dictio vel oratio: vt quies ſu
perna inuite: vnde quies poteſt eſſe nomen vel
orō ꝯpoſita ex illo relatio q̄ ⁊ illo v̾bo es. ſilr in
uite pōt eē aduerbiū ſignificās id qḋ coacte: vel

poteſt eſſe oratio cõpoſita ex illa ꝓpoſitiõe in ⁊
ablatiuo vite:q̃ ſignificat tm̃ ſicut vinea: etiam
ſupna põt eſſe oratio cõpoſita ex ꝓpõne ſuper ⁊
illo ablr̃õ na. ⁊ tunc valet tm̃ ſicut ſuꝑ pecunia:
vel põt eſſe dictio: ⁊ tunc valet tm̃ ſicut celeſtẽ:
et ſm̃ hoc põt ſic ꝑalogiſari quicq̇d deꝰ facit in-
uite facit coacte. ſed deꝰ facit racemos inuite:ḡ
racemos facit coacte: modus ſoluẽdi eſt diſtin-
guendo de ly inuite: quia vel in vtraqꝫ p̃miſſaꝝ
accipit̃ vt vna dictio vel vt vna oratio: ⁊ ſic non
eſt fallacia. vel in vna vt dictio ⁊ in alia vt orõ: et
ſic cõmittit̃ hec fallacia: ſimilr̃ dicatur de alijs.
Aduerte etiã ꝙ fallacia põt fieri ex diuerſa ac-
centuatione dictionis penes eleuationẽ vel de
preſſionẽ: vt ſi dñs ironice dicat ſeruo ſuo. o ꝙ
bonus famulus es tu: ⁊ ſi ſeruꝰ inferat: ḡ debeo
bene p̃miari: tũc ꝯmittitur hec fallacia. Ex quo
ſequitur ꝙ poſſunt aſſignari tres modi huiꝰ fal
lacie. ¶ Circa hoc queritur vtrum ad ipoſſibile

Utrum ad ipoſſibile ſeqꝫ quodlibꝫ ſimpliciter

ſequat̃ q̇ðlibet ſimplr̃. ⁊ videt̃ ꝙ nõ: quia nõ ſe
quitur deꝰ nõ eſt: ḡ deus eſt: q: in qualibet bona
ꝯña dꝫ eſſe habitudo rerũ ſignificataꝝ ꝑ añs et
ꝯñs: ſed nulla eſt talis habitudo: igitur. ¶ Pro
reſponſione eſt aduertendũ ꝙ aliqua ꝓpõ dici-
tur eſſe impoſſibilis duplr̃. ſ. formalr̃ ſicut copu
latiua cõpoſita ex partibus ꝯtradicẽtibꝰ: vt ſor-
tes currit: ⁊ ſortes nõ currit: alia eſt ipoſſibilis
materialr̃. i. ratione habitudinis termioꝝ vt hõ
eſt aſinus. Tunc ponitur talis propõ: oĩs conſe-
quẽtia cuiꝰ añs eſt ꝓpõ ipoſſibilis ſiue formalr̃
ſiue materialr̃ eſt bona. Et ad rõnẽ dicit̃ ꝙ nõ
opꝫ ad bonã ꝯñam ꝙ ſit habitudo reꝝ ſignifica
tarum: ſed ſufficit ꝙ ſit habitudo añtis ad ꝯñs.
ſic videlicet ꝙ ipoſſibile eſt ita eſſe ſicut ꝑ añs ſi
gnificat̃ quin ita ſit ſicut ꝑ ꝯñs ſignificatur.

Arguitur primo ſic: non eſt aliqua
fallacia penes accidentia littere: ergo nõ debet
fieri penes accidentia ſillabe. ¶ Secundo ſic.
ſi eſſet fallacia accentus maxime eſſet ſic arguẽ
do: omne malum eſt pomũ: peccatum eſt malũ:
ergo peccatum eſt pomũ: ſed hoc non: quia ibi ẽ
fallacia equiuocationis: igitur. ¶ Tertio ſic: ſu
perna aliter ſcribitur quando eſt dictio ⁊ quan-
do eſt orõ. igitur nõ eſt eadẽ dictio ſm̃ materiã.

Ad primũ dr̃ negando conſequen-
tiam: quia non eſt ſimile de accidẽtibus ſillabe
vel littere. ¶ Ad ſecundũ dicit̃ ꝙ malũ nõ põt
facere fallãm equiuocatiõis: q: nõ ſignificat di-
uerſa ſm̃ materiam et formã et modum profe-
rendi. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ bene probat ꝙ
ſuperna nõ facit fallaciam accentus in ſcripto:
ſed non probat ꝙ non facit fallaciam accentus
in voce.

Sequitur de fallãa figure dictiõis

Fallacia figure dictionis vltimo po
nitur inter fallacias in dictione quia
facit multiplex fantaſticum. Figura
enim eſt que termino vel terminis clau
ditur termino. vt circulus. terminis:
vt triãgulus quadrãgulus. Et ſimili
tudinarie fallãa figure dictiõis eſt ſi
militudo dictionis cum dictione pe-
nes finalẽ terminationẽ in parte nõ
idẽ ſigñte. et facit multiplex fantaſti
cum. Eſt aũt multiplex fantaſticũ qñ
aliqua dictio ſigñt vnum ⁊ videtur ſi
gnificare aliud propter ſimilitudinẽ
quã habet in parte cuꝫ alia dictione
vt videre ſignificat paſſionẽ et videt̃
ſignificare actionem propter hoc ꝙ
eſt ſimile huic verbo agere. Cã appa
rẽtie huiꝰ fallacie eſt ſilr̃itudo dictio
nis in ꝑte cũ alia dictione nõ ideꝫ ſi-
gnificãte. Cã defectꝰ huiꝰ fallacie ẽ
diuerſitas eoꝝ q̃ videntur eſſe ſimilia
Iſta aũt ſilr̃itudo fit tribus modis:
ſcꝫ voce ſignificatiõe ⁊ ſuppõne. et
ſm̃ hoc tres ſunt modi huiꝰ fallacie.
Primꝰ modus ꝓuenit ex ſilr̃i termia
tione dictiõis cũ alia dictiõe vt q̇liſ
cũqꝫ eſt muſa talis eſt poeta: ſꝫ muſa
eſt femĩ generis. ergo poeta eſt femĩ
generis. Dicenduꝫ ꝙ nõ ſeq̇tur: q̇a ſi
aliq̃ ſint eiuſdẽ termiatiõis ꝙ ſint ꝓ-
pterea eiuſdeꝫ generis. ſilr̃ h. oĩs aq̃
eſt hũida: fluuius eſt aq̃. ergo fluuiꝰ
eſt hũida: dicendũ ꝙ nõ opꝫ ꝙ ſi flu
uius ſit aq̃ ꝙ ergo q̇cq̇d dicat̃ de aq̃
ꝙ hoc etiã dicat̃ de fluuio ſub eadeꝫ
terminatione: vel ſic oĩs hõ eſt albus
mulier eſt hõ: ergo mulier ẽ albꝰ. vñ
in oĩbus p̃dictis ꝑalogiſmis maſcu
linũ interp̃tatur femĩ. aut ſi forme ẽ
ſic ꝑalogiſmus. muſa ⁊ poeta ſilr̃ ter
miant̃: ſꝫ muſa eſt fẽi generis: ergo ⁊
poeta: tũc non eſt ibi fallacia figure
dictiõis: ſꝫ fallacia ꝯñtis a cõiter ac
cñtibus vt poſtea patebit. Scðs mo
dus ꝓuenit ex mutatiõe vnius p̃dica
mẽti in aliud vl̃ qñ vna ſpẽs vniꝰ p̃-
camẽti mutatur in aliã ſpẽm vt h q̇c
q̇d heri emiſti hodie comediſti. car-
nes crudas heri emiſti: ergo carnes
crudas hodie comediſti. dicenduꝫ ꝙ
nõ ſeq̇tur: q: q̇cquid dicit reꝫ de p̃di

camēto ſube: crudū dicit rē de p̄dicamento q̄litatis. ⁊ ſic pceditᷣ d' vno p̄dicamēto in aliud. Silr̄ h̄ q̄cq̄d heri vidiſti hodie vides. ſ3 vidiſti heri album: ergo albū hodie vides. dicendum q̄ nō ſeq̄tur: q2 albū ſignificat p modū q̄litat3: q̄cquid vero dicit rem de p̄dicamēto ſube. Silr̄ do tibi ſolū denariū: ſ3 ſolum denariū nō habeo. ergo do tibi qd̄ nō habeo. dicendum q̄ h̄ dictio ſolū dicit relationē. q2 vt hētur in ſcd̄o elenchoꝝ ſolū dr̄ q̄ſi nō cum alio. ⁊ h̄ dictio qd̄ dicit ſubam ⁊ ſic pceditur a relatiōe ad ſubam. Similiter eſt h̄. Aliq̄s dat cito equū3 ſ3 nō h3 cito equū3. ergo aliq̄d dat cito qd̄ nō h3: dicendū3 q̄ nō ſeq̄tur: q2 cito dat modū actus ſiue q̄litatē et qd̄ dicit ſubam: ⁊ ſic pceditur a q̄litate ad ſubam. Silr̄ h̄: ſic pceditur ab vna ſpē vniꝰ p̄dicamēti ad aliā vt quantoſcūq3 digitos heri habuiſti hodie habes decē digitos heri habuiſti: ergo dece3 digitos hodie habes: poſito q̄ vnū amiſeris. dicendū q̄ nō ſeq̄tur. q2 h̄ dictio quātoſcūq3 dic̄ quantitatem ꝯtinuā: ⁊ h̄ dictio decē dicit quātitatē diſcretā. Tertius modus pueniēt ex diuerſa ſuppōne termini vt homo eſt ſpēs: ergo aliq̄s hō eſt ſpecies. Et h̄: hō eſt digniſſima creaturarum ergo aliq̄s hō eſt digniſſima creaturarū h̄ ē proceſſus a ſimplici ſuppōne ad pſonalem: ſilr̄ hic. omis homo eſt aīal. ergo oīs hō ē hoc animal: ſilr̄ h̄: aīal eſt ſortes aīal eſt plato: ⁊ ſic de alijs. ergo aīal eſt oīs hō. hic fit pceſſus a pluribꝰ determīat] ad vnā determīatam: ⁊ iſte modꝰ ſolet appellari vniuocus: q2 ille terminus aīal vniuoce ⁊ equaliter ſic ſe h3 ad oīa ſuppoſita. vñ in qualibet premiſſaꝝ ſupponit p vno in ꝯcluſione vero p pluribꝰ ⁊ ſic variatᷣ eius ſuppoſitio. Et intelligendū eſt q̄ in p̄dictis quale qd̄ iterp̄tatur hoc aliq̄d. i. cōe vel vl'e iterp̄tatur ſingulare: ſi ei aīal eſt hoc aliq̄d. tūc ſic arguitᷣ. aīal eſt ſortes aīal eſt plato. ⁊ ſic de alijs ergo aīal eſt omis homo eſt bonū argumentū ſicut h̄ ſortes currit plato currit: ⁊ ſic de alijs. ergo omis homo currit. Similiter h̄: nō ſeq̄tur qū fit pceſſus ab imobili ſuppōne ad mobilem. vt oīs homo eſt aīal. ergo omis homo eſt hoc aīal. ⁊ ſic de alijs. Hos tres modos ponit ariſtoteles dicēs q̄ figura dictionis fit qū iterp̄tatur nō idem vel diuerſum vt maſculinū fēm vel neutrū vl' ecōuerſo ⁊ rurſus quid interpretatur quale vel q̄ntum. iterum quando cōmune interpretatur ſingulare vel hoc aliquid.

¶ Primo ſciendū eſt q̄ finaliter determinandum eſt de fallacia figure dictionis inter fallacias in dictione. Et aduerte q̄ hic nō capitᷣ dictio ſtricte. ſed large p oñi ſigno ad placitū inſtituto ſiue ſit dictio ſimplex ſiue orō. ¶ Aduerte vltra q̄ figura dictiōis nō eſt aliō q̄ ſilitudo vniꝰ dictionis cū alia ipis differētibus in materia capiēdo ſemp large dictionē. Aduerte vltra q̄ fallacia figure dictiōis eſt idoneitas decipiēdi puemēs ex ſilitudine dictionis cum dictione in pte nō idē ſignificāte. Cā apparentie eſt ſilitudo dictionis cū dictione pp̄ter quā creditᷣ q̄ ille dictiones cōueniāt in ſignificato. vel in mō ſignificādi vel aliqua pp̄rietate. Cā defectus eſt diſſimilitudo ſignificatoꝝ vel cōſignificationū illaꝝ dictionū. ⁊ eiꝰ cōiter aſſignantur tres modi. Primꝰ eſt credendo q̄ dictiōes vel ppōnes ſimiles in voce vel in ſcripto habeant ſiles ſignificationes. vel modos ſignificandi vel pp̄rietates. exemplū de dictione vt muſa eſt femi generis: g̊ ⁊ papa. verberare eſt agere: g̊ ſentire eſt agere. exemplū de orōne. vt cuiuſlibet ꝯtradictionis altera ps eſt vera: g̊ altera pars cuiuſlibet ꝯtradictionis eſt vera. Modus rñdendi ad oñis palogiſmos eſt negando ꝯñam: q2 nō d3 pp̄ter ſimilitudinē dictionum vel ppōnū in voce vel ſcripto inferre ſilitudinē in ſignificatiōe vl' mō ſignificādi vl' pp̄rietate

Tres ſūt mōi fallacie figure dictionis.

Sciendū eſt ſcd̄o q̄ ſcd̄us modus huiꝰ fallacie ē qū ſub terio diſtributio vniꝰ p̄dicamēti ſubſumitᷣ terminꝰ alterꝰ p̄dicamēti vt quicq̄d heri emiſti hodie comediſti: ſ3 crudum heri emiſti: ergo crudū hodie comediſti. ſimilit̄ quotiēſcūq3 fuiſti pariſius fuiſti hō ſ3 bis fuiſti pariſius. ergo bis fuiſti hō. Primꝰ ſoluitᷣ negādo ꝯñam q2 ſub termīo diſtributiuo ſubſtantie ſubſumitᷣ terminꝰ p̄dicamēti q̄litatis. ſed ſcd̄s ſoluitᷣ negando ꝯñam: q2 ſub termīo p̄dicamē-

ti q̄n ſumit termin⁹ p̄dicamēti quātitatis. vn̄ ly quotiēſcū𝔮 aliq̄n eſt diſtributiuū p̄dicamenti q̄n valēs tm̄ ſicut quādocū𝔮. aliq̄n eſt diſtributiuū quātitatis diſcrete denotās interruptōnē tp̄is ꝛ tūc nō eſſet aliq̄ fallacia. ſed maior eſſet falſa ſit etiā tale modus q̄n ſub termīo diſtributiuo vni⁹ p̄dicamēti vni⁹ ſpeciei ſubſumitur termin⁹ eiuſdē p̄dicamēti. ſꝫ alteri⁹ ſpeciei vt quātoſcū𝔮 digitos heri habuiſti hodie habes decē digitos heri habuiſti. ğ decē digitos hodie habes poſito caſu 𝔮 p̄dideris vnū: ſoluitur negādo ↄ̄ñam: q: ſub termīo quātitatis ↄ̄tinue ſubſumitur termin⁹ quātitatis diſcrete.

Sciendum eſt tertio 𝔮 cōſequēter ponit̄ terti⁹ modus huius fallacie q̄ ꝓuenit ex varia mutatione ſuppōnis ꝛ hoc ↄ̄tingit tripl̄r Primo q̄n variat̄ gen⁹ ſuppōnis. puta quādo arguit̄ a ſimplici ad pſonalē vel ecōtra vl̄ a materiali ad pſonalē vel ecōtra. vt nullus hō eſt ſpēs. hō eſt homo: ğ hō nō eſt ſpēs. Scd̄o ↄ̄tingit q̄n arguit̄ a ſuppōne cōfuſa tm̄ ad determiatam vel diſcretam: manēte eodē ſigno ↄ̄fuſiuo vt oīs hō eſt aīal: ğ aīal eſt oīs homo. Tertium ꝓuenit arguēdo a plurib⁹ determiatis ad vnā determiatam. vt caput hꝫ ſortes caput hꝫ plato ꝛ ſic de aliis: ğ caput hꝫ oīs homo. q̄d autē ſit arguere a pluribus determiatis ad vnā determinatā viſum eſt in locis. Et oēs iſti paralogiſmi ſoluūtur negando ↄ̄ñam: q2 variat̄ ſuppoſitio. vel arguit̄ a plurib⁹ determiatis ad vnam determiatā. Et aduerte 𝔮 ille mod⁹ poſſet intelligi p̄ primū: ſꝫ forte nō ita manifeſte. ¶ Circa hoc q̄rit̄ vtrū neceſſariū ſeq̄tur ad q̄dlibet. et arguit̄ 𝔮 nō: q2 nō ſeq̄tur petrus currit. ğ petr⁹ nō fuit rome dato 𝔮 nō fuerit. ꝛ tn̄ ↄ̄ñs eſt ꝓpō neceſſaria cū ſit ꝓpoſitio de p̄terito vera. Rn̄det̄ ponēdo aliq̄s ꝓpōnes. Pria. duplex ē ꝓpō neceſſaria. ſ. ſm materiā ꝛ formā: ſm formā eſt diſiūctiua cōpoſita ex ptib⁹ ↄ̄dicētib⁹ vt ſortes currit vl̄ ſortes non currit. ſm materiā eſt neceſſaria rōne habitudīs termīoꝝ vt hō eſt aīal. et talis eſt duplex ſcꝫ neceſſaria ſimpl̄r: vt hō eſt aīal: ꝛ neceſſaria ſm q̄d vt ſunt ꝓpōnes de preterito vere. ꝛ tales nō opꝫ ſeq̄ ad quodlibꝫ. Secunda ꝓpō: omīs ↄ̄ña cui⁹ ↄ̄ñs eſt ꝓpoſitio neceſſaria ſm formā vel ſm materiam: qua eſt neceſſaria ſimpliciter eſt bona ↄ̄ſequētia.

Arguitur ſic p̄mo. nulla eſt fallacia figure orōnis: ğ nulla eſt fallacia figure dictionis. cum non videat̄ maior rō de vna 𝔮 de alia cum orōnes habeāt ita bene ſimilitudinē ſicut dictiones. ¶ Scd̄o ſic: fallacia figure dictionis ſumit cām defectus ex parte ſignificatoꝝ: ergo nō eſt fallacia in dictiōe. ¶ Tertio ſic: fallacia figure dictiōis nō eſt in dictiōe: ğ male aſſignatur: añs p3: q2 nō fit ſm aliquod multiplex: q2 hoc eſſꝫ ſm multiplex fantaſticum quod nō eſt verum multiplex ſed apparens.

Ad p̄mū d2 𝔮 quando d2 fallacia figure dictionis. ibi capit̄ dictio large ꝓ omni ſigno ad placitum ſignificāte. ¶ Ad ſcd̄m negatur ↄ̄ña: q2 fallacie nō capiūt ſuas denoīationes vel diſtinctiones ex pte cauſe defect⁹: ſꝫ ex parte cauſe apparētie. ¶ Ad tertium d2 𝔮 fallacia figure dictionis eſt in dictiōe. ꝛ fit ſm multiplex fantaſticū: q2 lꝫ nō ſit verū multiplex eſt tamē multiplex apparens q̄d ſufficit. vn̄ q̄n d2 𝔮 triplex eſt multiplex ibi capitur multiplex large ſiue ſit verū ſiue apparēs. ¶ Textus.

Sequitur de fallaciis extra dictionem. que ſunt ſeptē ſcilꝫ accidens ſm quid ad ſimpliciter. Ignorātia elēchi petitio principii. ↄ̄ñs nō cauſa vt cauſa ſm plures interrogationes vt vnam. Differunt iſte fallacie a fallaciis in dictione: q2 fallacie in dictiōe h̄nt cām apparentie ex pte vocis: ſꝫ fallacie extra dictionē h̄nt cām apparentie ꝛ defectus ex pte rei ꝛ non ex pte vocis ꝛ ꝓpter hoc dicūtur extra dictionē. Inter has primo dicēdum eſt de fallacia accn̄tis: vn̄ accidens put hic ſumitur idem eſt q̄d extraneum in pte idem ꝛ in pte diuerſū vt h̄ homo eſt ſpēs ſortes eſt homo: ergo ſortes eſt ſpēs: hō ei eſt in pte idem cū ſpē: ſcꝫ q̄n accipitur pro re vl̄r: ꝛ in pte eſt diuerſum a ſpē: ſcꝫ q̄n ſumitur pro ſuppoſitis. Notandum 𝔮 in fallacia accn̄tis ſunt iſta tria. ſ. accidens res ſubiecta ꝛ attributum Exemplū vt homo eſt ſpēs. ſortes ē homo: ergo ſortes eſt ſpēs. hoc medium homo eſt res ſubiecta: ꝛ minor extremitas eſt accidens ꝛ maior extremitas eſt attributū. Cā apparentie eſt conuenientia aliquorum duorum in aliquo tertio ſm partem: ſiue eſt partialis idētitas aliquorū duorum. Cauſa defectus eſt diuerſitas eorūdē. hui⁹ fallacie tres ſunt modi: Prim⁹ modus prouenit ex eo 𝔮 aliquid vere predicatur de aliquo ſubiecto. Et propter hoc creditur dici de accidente eius a quo eſt diuerſū vel quando aliquid primo attribuitur rei ſubiecte in p̄miſſis: ꝛ poſtea

attribuit̄ ei⁹ accidēti in concluſione:
vt hic hō eſt ſpēs: ſortes eſt hō. ergo
ſortes eſt ſpēs. Dicēdū ꝙ nō valet: q2
ille terius ſpēs qui eſt attributū aſſi-
gnat̄ in eē ſorti qui eſt accidēs eo ꝙ
dr̄ de hoīe qḋ ē res ſubiecta. Silr̄ hic
aīal eſt gen⁹: hō eſt aīal: ergo hō ē ge-
nus. Silr̄ hic oē es eſt naturale: ſta-
tua eſt es: ergo ſtatua eſt naturalis:
nō ſequit̄ q2 naturale vere p̄dicatur
de ere: ꝛ ꝓpter h̄ attribuitur in cōclu
ſione ſtatue qḋ nō eſt verū. Silr̄ hic.
Cognoſco coriſcū: coriſcus ē veniens:
ergo cognoſco venientē. Dicendū ꝙ
non opꝫ ꝙ ſi cognoſcas coriſcū ſm ſe
ꝙ ꝓpter hoc cognoſcas ſub illo acci-
dēte qḋ ē veniens. Scḋus mod⁹ ꝓue-
nit ex ꝑticulari idētitate aliquoꝝ du-
orū i aliquo tertio vel qn̄ aliqḋ cōe p̄-
dicat̄ de aliqb⁹ duob⁹ cū quib⁹ ē in p
te idē ꝛ i ꝑte diuerſuꝫ: ꝛ ꝓpter hoc il-
la duo credūtur eē eadē īter ſe: vt hic
ſortes ē hō: plato ē hō: ergo ſortes ē
plato. Silr̄ hic hō ē aīal: equ⁹ eſt aīal:
ergo equ⁹ ē hō. Dicēdū ē ꝙ nō opꝫ ꝙ
ſi aliq̄ duo ꝯueniāt in aliquo tertio ꝙ
ꝓpter h̄ ꝯueniāt īter ſe. Tertius mo-
dus ꝓuenit qn̄ ex duob⁹ aliqbus diui
ſim ſūptis male īfert̄ aliquod coniun
ctum ſm accidēs: vt iſte ē alb⁹ ꝛ ē mo
nachus: ergo ē alb⁹ monach⁹: ſimilr̄
hic. Iſte canis eſt pater ꝛ ē tuus: er-
go ē pater tuus: nō ſeqtur: quia licet
illa ꝯueniant in aliquibus ſm partē:
tamē ſm partem aliam differunt. Et
ſciendum ꝙ nō licꝫ inferre ex diuiſis
cōiunctum vt habetur in ſecundo per
yarmenias quando predicātur diuer
ſa accidētia ſibiīuicē ꝑ accidēs con-
uenientia: ſicut albū eſſe monachum.
Similiter quādo duo predicant̄ duo
rum ſcḋm intelligitur in pꝛio vt vl'e i
ſuo ſpecialiori: vt iſte eſt hō ꝛ eſt aīal
ergo eſt hō animal: quia animal intel
ligitur in homine ſicut albū in homīe
albo. Sed in omnibus aliis licꝫ ex di
uiſis inferre cōiunctum. Uñ notādū

eſt ꝙ quādo aliqua duo accidētia p̄-
dicātur de aliquo quoꝝ pꝛimū in ſub
iecto eſt per alterū et nō per ſe ex tali
bus diuiſim captis nō licet īferre cō
iunctum vel ecōtra. vt iſte eſt albus ꝛ
eſt monachus. ergo eſt albus mona-
chus. nā albedo nō eſt in ſubiecto ſm
habitū: ſimiliter ex cōiunctis nō licꝫ
inferre diuiſum qn̄ illa contingunt ūr
diminuūt ꝺ ratiōe alterius vt iſte hō
eſt mortu⁹: ḡ ē homo mortu⁹. In oīb⁹
b⁹ aūt aliis lꝫ ex ꝯiūctis inferre diui
ſuꝫ: lꝫ illḋ vltim argumētū fac̄ falla-
ciā ſm qḋ ad ſimplr̄. Accñs ſic diffi-
nit̄ ab ariſtotele. Accñs ē qḋ ē extra- Accñtis diffinitiō
neū in ꝑte idē ꝛ in ꝑte diuerſū. Scḋꝫ
accñs vō ſiūt ꝑalogiſmi qn̄ idē ſilr̄
fuerit aſſignatū ieſſe rei ſubiecte et
accidēti. vt hō ē ſpēs ſortes ē hō: ḡ
ſortes ē ſpēs: hō eī ſm ꝙ ſibi ꝯuenit
eſſe ſpēm aliter capit̄ a mō ꝑ quē cō
uenit ſorti ꝛ platoni: q2 ꝯuenit ei eē
ſpēm vt eſt eſſentia qḋ ī cōis p̄dica-
bilis de plurib⁹ vt ꝓut eſt in plurib⁹
ſic eſt in ſorte ꝛ platone ꝛ ſic ſortes
eſt accñs: hō vō res ſubiecta ꝛ ſpēs
ſignificat̄ vtriſqꝫ ieſſe. Uñ accñs nō
ſumitur hic vt diffinitur a poꝛphirio
ſed vt dictum eſt.

p Oſtꝙ determinatum eſt de fallacijs in
dictione q̄ ſumūt cām apparētie ex par
te dictionis. ꝯſequēter determinanduꝫ
eſt de fallacijs extra dictionē q̄ ſumūt
cām apparentie ex ꝑte rei ſignificate vel q̄ ꝑnt
fieri ꝑ cōceptus vltimatos naturaliter ſignifi-
cātes: ꝛ ſunt ſeptem vt ſupꝛa viſum eſt. Pꝛimo
videndum eſt de fallacia accidētis. Pꝛo cuius
declaratiōe eſt aduertendū ꝙ in fallacia accidē
tis nō capit̄ accidens vt diſtinguit̄ contra ſub-
ſtantiam nec ꝓut eſt vnum p̄dicabile. ſed capit̄
pꝛo medio. ita ꝙ in fallacia accñtis ſunt tria. ſ.
medium qḋ ꝺ: accidēs ex eo ꝙ aliqn̄ in ſillogiſ
mo ꝺ: accidere. ſ. p̄dicari de aliqua extremita-
tum. ſcḋm eſt res ſubiecta q̄ eſt minoꝛ extremi-
tas. tertiū eſt attributū qḋ ē maioꝛ extremitas
que ꝺ: attributū eo ꝙ attribuit̄ extremitati de
qua in ꝯcluſione p̄dicatur. Uñ fallacia acciden
tis eſt ideneitas decipiēdi ꝓueniens ex eo ꝙ ꝓ
pter coniunctionem extremitatum cum medio
in pꝛemiſſis creditur illas extremitates con-
iungi inter ſe in concluſione vel ꝓueniens ex
eo ꝙ ꝓpter diuiſionē extremitatū vl' alicui⁹ ex

tremitatis cum medio creditur illas extremitates diuidi inter ſe in concluſione. Cauſa apparentie huiꝰ fallacie pro ſillogiſmis affirmatis ē vnio extremitatū cum medio in pmiſſis indebite ordinatis: ſed cauſa defectꝰ eſt ſeparatio illarū extremitatū inter ſe: ſed in paralogiſmis negatiuis cā apparentie eſt ſeparatio extremitatū cū medio in pmiſſis indebite ordinatis. ſed cauſa defectꝰ eſt vnio illarum extremitatum inter ſe vel cum aliquo alio tertio.

Sciendū eſt ſcdo ꝙ tres ſunt modi gnales huiꝰ fallacie: primꝰ prouenit ex eo ꝙ credimus ꝙ ſicut extremitates coniungūtur cū medio ꝙ coniungātur inter ſe in concluſione. ⁊ ſm iſtū modū peccāt oēs paralogiſmi qui concludunt concluſionē affirmatiuā: vt aīal eſt hō: aſinus eſt aīal: ergo aſinus eſt hō. Soluitur negādo ꝯñaꝫ: q: arguitur ex puris pticularibus affirmatiuis: etiā oīs hō eſt aīal: oīs aſinus eſt aīal: ģ oīs aſinus eſt hō. Soluiť negādo ꝯñam: q: arguiť ex puris affirmatiuis in ſcda figura: ⁊ ſilr dicatur de alijs paralogiſmis. Scdus modꝰ fit credendo ꝙ pter diuiſionē extremitatū cum medio in pmiſſis etiā debeāt diuidi in ꝯcluſione. ita ꝙ iſte modus ſe extēdit ad paralogiſmos negatiuos. ita ꝙ oīs paralogiſmꝰ negatiuus qui eſt indebite diſpoſitus fit ſm iſtam fallaciā: ⁊ ſm iſtū modū vt arguendo ex puris negatiuis: etiā minore negatiua in prima ⁊ tertia figuris: vt nullus hō eſt color. nulla albedo eſt hō: ergo nulla albedo eſt color. ſoluiť negādo ꝯñam: quia arguitur ex puris negatiuis: ideo oēs paralogiſmi qui vocantur cōbinationes inutiles in quibus concluditur concluſio negatiua peccāt ſm iſtū modū: ⁊ in quibꝰ ꝯcludiť ꝯcluſio negatiua ſm primū modū.

Tres modi fallacie accñtis.

Sciendum eſt tertio ꝙ tertiꝰ modus huiꝰ fallacie cōmittiť ex eo ꝙ aliqua extrema diuiſi coniungūtur cum aliquo medio in premiſſis pter qđ crediť ꝙ ipa de eodē tertio coniunctim pdicētur in concluſione: vt ſortes eſt albꝰ et eſt monachus: ģ eſt albus monachꝰ: ita ꝙ qñ arguitur a diuiſis ad coniuncta indebite vel a coniunctis ad diuiſa etiā indebite fit iſte tertiꝰ modus. ¶ Circa hoc qriť vtrū ꝯña qua arguitur a diuiſis ad coniuncta valeat. Reſpondetur ꝙ eſt bona tribus conditionibꝰ obſeruatis. pria eſt ꝙ diuiſa ſe habeāt ſicut determīatio ⁊ determinabile. ideo nō ſeqtur ſortes eſt ambulans ⁊ ē muſicus. ergo eſt ambulās muſicꝰ. ſcda ꝙ determīatio nō capiať equiuoce ſeu ꝙ nō varieť appellatio: ideo nō ſequiť ille canis eſt pater ⁊ eſt tuus: ergo eſt pater tuus. Tertia eſt ꝙ non fiat nugatio: ideo nō ſeqtur ſortes eſt hō ⁊ eſt bipes: ergo eſt hō bipes. Etiā requirūtur aliq ad arguēduꝫ a coniunctis ad diuiſa. Pria ꝙ nō ſit repugnantia in adiecto .i. ꝙ nō ſit determīatio alienans: vt nō ſeqtur adam eſt hō mortuꝰ: ģ eſt hō ⁊ ē mortuus. ſcda ꝙ talis determīatio nō ſit ampliatiua: ideo nō ſequiť chimera eſt ens imaginabile: ergo eſt ens ⁊ eſt imaginabile. tertia ꝙ non varieť appellatio ſeu ꝙ determīatio nō capiat equiuoce: ideo nō ſequitur ſortes eſt bonꝰ faber. ergo eſt bonus ⁊ eſt faber. quarta ꝙ nullus terminus ſit equiuocꝰ: ideo nō ſequiť hō eſt canis latrabilis: ergo hō eſt canis ⁊ latrabilis.

Arguitur ſic primo: nulla ē fallacia ſubſtātie: ergo nulla ē fallacia accidētis. ¶ Secundo ſic: iſta fallacia fit p paralogiſmos: in quibꝰ ponūtur termīi ad placitū ſignificatiui: ģ nō extra dictionē. ¶ Tertio ſic: iſta ꝯña iſte eſt albus et eſt monachus: ģ eſt albus monachus: peccat ſm fallaciā figure dictōis. eo ꝙ hꝫ ſilitudinē in voce ⁊ in ſcripto. ģ nō peccat ſm iſtā fallaciam.

Ad primū dicitur negando ꝯñaꝫ q: nō capiť ibi accidēs vt diſtinguiť ꝯtra ſubſtātiam. ¶ Ad ſcdm dicitur negādo ꝯñam q: non dicūtur fallacie extra dictionē eo ꝙ nō fiant per dictiones: ſed q: non ſumūt cauſam apparentie ex pte dictōis: ſed ex pte rei ſignificate. ¶ Ad tertiū dr negādo ꝯñam: q: non eſt inconueniens eundē paralogiſmū peccare ſm plures fallās: imo peccare ſm fallaciā in dictōe ⁊ extra dictioneꝫ.

Sequitur de fallā ſm quid ad ſimpliciter dictū ſm qđ appellať hic determīatio diminuēs de rōne vel de eſſe cui adiungiť vt cum dico hō mortuꝰ: mortuꝰ eñi diminuit de rōne hoīs. dictū ſimplr appellať aliqđ nō diminutū vt hō. Fallā ſm qđ ad ſimplr ē idoneitas decipiēdi pueniēs ex appenti ꝯueniētia dicti ſꝫ qđ ad dictū ſimplr Cā appentie huiꝰ fallē eſt coueniētia huiꝰ dicti qđ eſt ſm qđ ad illud qđ eſt ſimplr ⁊ econuerſo. Cā falſitatꝭ eſt diuerſitas ſignificatoꝝ. Fit āt hec fallā tot mōis quot mōis contigit addere alicui determīatōeꝫ diminuentē. Primo mō ſm ptē i mō: vt ille ē hō mortuus: ergo ē hō: nō ſequiť quia mortuuꝫ diminuit đ rōne hoīs: ⁊ hic chimera eſt ens opiabile: ergo chiera ē ens: nō ſeqtur q: opiabile diminuit đ rōe huiꝰ qđ ē eē. Scdo mō ſm ptē itegralē: vt ethiops ē albꝰ ſm dētes: ergo ē albꝰ. Tertio mō i hīs q̄ ſūt ad aliqđ vt diuitie ñ ſūt bone male vtētī: ergo diuitie nō ſūt bone: nō ſequiť lꝫ eñi diuitie cōparate ad aliqđ ñ ſint bone: tñ i ſe ſūt bone. Quarto mō i hīs q̄ ſm locū ſūt: vt bonū ē mactare přem iteruallis: ergo bonū ē mactare přeꝫ ſuū: vl' ſic. bonū eſt vti dieta in locis egrotatiuis:

ergo bonū eſt vti dieta. Quinto mo-
do in his que ſunt ſm tēpus vt bonū
eſt ieiunare i quadrageſima: ergo bo
num ē ieiunare: vl' ſic. Expedit alicui
mederi quādo egrotat; ergo expedit
alicui mederi: nō ſequitur quia licet
expediat mederi ſm quid non tñ ſim
pliciter. Sciendū ē aūt ꝙ in iſtis ici-
piendū ē ad cōtradictionem: vt ſi ali-
quis reſpondens dicat ꝙ nō expedit
mederi: ⁊ opponens aſſumat ꝙ expe
dit quādo egrotat nō cōtradicit ei: ſꝫ
ſtat i fallacia ſm quid ad ſimpliciter.
Et ſciendū ꝙ eadēꝫ ē fallacia ſi ex eo
qđ eſt ſm ꝙ inferatur ſimpliciter et
econuerſo: ⁊ intelligendum eſt ꝙ iſta
fallacia quādo fit ab eſſe ſm quid vt
in pluribus fit affirmatiue: ſed quan
do fit a dicto ſimpliciter vt in pluri-
bus arguitur negatiue.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ dictū ſm quid pōt ca-
pi dupliciter. vno mō large: ⁊ ſic eſt terminꝰ ſū-
ptus cū aliquo addito vel maiori addito reſpe-
ctu ſuꝑius ſūpti ſine addito vel pauciori addi
to vt ly homo albus reſpectu de ly hō: ſed dictū
ſimplr large captū eſt terminus ſūptus ſine addi
to vel minori addito. vt ly hō reſpectu de ly hō
albus. et ſic non eſt ad propoſitum. Alio modo
capitur dictum ſm quid ſtricte de quo eſt hic
ad propoſitum et ſic eſt terminus ſumptus cuꝫ
determinatione diſtrahente diminuēte vel alie
nente vel pro maiori addito reſpectu ſuꝑius
ſūpti ſine tali determinatione vel minori deter-
minatione vt hō pictus reſpectu de ly homo. et
de iſtis determinationibꝰ viſum eſt in loco a to-
to in modo. ſed dictum ſimplr ſtricte captuꝫ eſt
terminus ſūptus ſine determinatione vel pauci
ori determinatione reſpectu ſuꝑius ſūpti cū
determinatiōe: diſtrahente. ampliāte: diminuē-
te vl' alienāte. vnde fallacia a ſm quid ad ſimpli
citer eſt idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex appa-
renti incluſione dicti ſimpliciter in dicto ſm
quid. ſed cauſa apparētie eſt apparens incluſio
dicti ſimpliciter in dicto ſm quid propter quam
credimus ꝙ dictum ſimpliciter ſequitur ad di-
ctum ſm quid. ſed cauſa defectus eſt non ſuffi-
ciens incluſio illorum dictorum inter ſe.

De fallacia ſꝫ qđ ad ſimpliciter.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ ipſius fal-
lacie ſunt duo modi. primus eſt arguendo a dic
to ſm quid ad dictum ſimpliciter et fit multis
modis. primo arguendo a dicto ſm quid ad dic
tum ſimpliciter cum determinatione āpliante.
vt chimera eſt ens imaginabile: ergo eſt ens: ſe
cundo arguendo cū determinatione diſtraben-
te vt imago eſt homo pictus. ergo imago eſt hō
3° arguendo cū determinatione diminuēte non
denominātemaiorem ꝑtem vel non denominā-
te ſibi certam partem: qꝛ nō eſſet determinatio
diminuēs. Exemplum vt ſortes eſt albus ſcđm
dentes: ergo ſortes eſt albus. vellē eſſe in luto
cū centū ſcutis: ergo vellē eſſe in luto. Fit etiam
quando arguitur cum determinatione potente
plura determinare diuiſim. vt iſte eſt bonus fa-
ber. ergo eſt bonus. Et modꝰ ſoluendi paralogiſ
mos eſt negare conſequētiam dicēdo ꝙ arguit
a dicto ſm quid ad dictuꝫ ſimpliciter. Secūdꝰ
modus eſt arguendo a dicto ſimpliciter ad dic-
tum ſm quid vt ſortes nō eſt homo ergo nō eſt
homo pictus: ⁊ debet ſolū fieri iſte modꝰ negati
ue et hic magis ꝓprie ſicut locus a toto in mo-
do ad ſuam partem. vt imago non eſt homo. ergo
nō eſt homo pictꝰ et poteſt fieri tot modis ſicut
primus modꝰ. exempla ſatis patere poſſunt ex
ſupradictis in alio modo.

Sciendum eſt tertio ꝙ circa hoc
queritur vtrum ex poſſibili poſſit ſequi i poſſibi
le in bona ꝯña. et videtur ꝙ ſic: ſic arguendo oē
currēs eſt aſinꝰ oīs hō ē currēs: ergo oīs hō ē aſinꝰ:
aūs ē poſſibile ꝯñs impoſſibile igr. ⁊ ꝙ aūs ſit poſ-
ſibile patet: quia ambe partes ſunt poſſibiles.
ergo antecedens eſt poſſibile. conſequentia pa-
tet: quia totū nō eſt aliud ꝙ̄ ſue ꝑtes: hic etiam
videt ſufficere ad poſſibilitatē copulatiue. Pro
ſolutione ponuntur aliqne ꝓpoſiones. prima
propoſitio. queſtio querit de impoſſibili ſimplr
et non ſm quid. quia ad poſſibile bene poteſt
ſequi impoſſibile ſecundum quid vt tu fuiſti heri
rome. ergo tūc non fuiſti pariſiꝰ poſito ꝙ̄ tu nō
fueris rome ⁊ ꝙ tu fueris pariſius aūs eſt poſſi
bile et ꝯñs impoſſibile ſm quid. ſcđa propoſitio
ad poſſibile nūꝙ̄ ſequitur impoſſibile ſimplicit.
Et ad rationeꝫ dicitur ꝙ aūs eſt impoſſibile: qꝛ
eſt vna tota copulatiua cuius partes ſunt incō-
poſſibiles adinuicem. ideo ipa eſt impoſſibilis. et
cū dicitur ad poſſibilitatem copulatiue ſufficit
partes eſſe poſſibiles negatur ſed requiritur ꝑ-
tes eſſe cōpoſſibiles. vnde ꝑtes dicūtur eſſe cō-
poſſibiles que ſic ſe hñt ꝙ ſi ita eſt ſicut ſigni-
ficatur per vnam eē. poſſibile eſt ita eē ſic ſigni-
ficatur per aliā. et hoc in ſēſu cōpoſito vt hec eſt
poſſibilis. hoc eſt et iſtud eſt demonſtrando per
hoc ſignificatū vnius ꝓpōnis ⁊ illud ſignificatū
alterius propōnis. ⁊ nō dicūtur cōpoſſibiles: qꝛ
de ipis exiſtentibus verificatur poſſibile.

Vtrū ex poſſibili poſſit ſeq̄ impoſſibile.

Arguitur ſic primo: non eſt aliqua
fallacia a ſimplr ad ſm quid: ergo nō eſt aliqua
fallacia a ſm quid ad ſimplr. ¶ Scđo ſic. palo-
giſmi fallacie ſm quid ad ſimplr nō diſtinguūt
cōtra palogiſmos fallacie figure dictionis. nam
ſic arguendo homo eſt hō pictus: ergo homo eſt
hō. cōmittitur fallacia figure dictionis credēdo
illā ꝯñam eſſe bonā ꝓpter ſilitudinē quā hꝫ cuꝫ
iſta hō eſt homo albꝰ: ergo hō eſt homo. ¶ Tertio
ſic. bene ſequitur ſortes eſt ſimus ſm naſum: er

go eſt aſinus.⁊ tamen arguitur a dicto ſm quid ad dictum ſimpliciter:igitur.

Ad primum dicitur ꝙ ſicut eſt fallacia a ſm quid ad ſimplr̄ ita etiam a dicto ſimpliciter ad dictum ſm quid que ſufficienter itelligitur per primā ideo nō fuit neceſſe eā enumerare. ❡ Ad ſcḋm dicitur ꝙ nō eſt inconueniens aliquos paralogiſmos fieri ſm fallaciā figure dictionis ⁊ ſm fallaciā a ſm quid ad ſimpliciter ꝓpter diuerſas cauſas apparētie. ❡ Ad tertiū dr̄ ꝙ bene arguit̄ a dicto ſm qḋ ad ſimpliciter capiendo ſm quid large ⁊ non proprie.

Quid eſt elenchus

Elencbus eſt ſillogiſmꝰ ꝯtradictorius vniꝰ ⁊ eiuſdē nominis nō tantum:nec etiā rei tantū:ſed nois ⁊ rei ſimul:nō ſinonimi:ſed eiuſdē ⁊ ex his que data ſunt de neceſſitate nō cōnumerato eo ꝙ erat in principio ad idē ſm idē ſimiliter ⁊ in eodē tp̄e. Elencbus ē ſillogiſmus ꝯtradictoriꝰ.i. ſillogiſmus ꝯcludēs ꝯtradictoriā ꝓpōnis date a reſpōdente. In diffinitione elēchi q̄daz ponunt̄ rōne ſillogiſmi: vt ex his q̄ data ſunt ex neceſſitate accidere:ꝑ qḋ remouet̄ fallacia accidētis:⁊ ponitur nō cōnumerato eo ꝙ erat in principio.per qḋ remouet̄ petitō principij vt poſtea patebit. Alia ponunt̄ rōne cōtradictionis vt vniꝰ ⁊ eiuſdē.i. vnius ſubiecti ⁊ vniꝰ p̄dicati. vñ niſi eſſet idē ſubiectū et idē p̄dicatum nō eēt cōtradictio:vt ethiops eſt niger: ethiops nō ē niger ſm dentes ex quo nō idē p̄dicatū. ideo nō eſt contradictio:⁊ ſilr̄ hic nullus hō mortuus currit:⁊ q̄dā hō currit nō eſt cōtradictio qꝛ nō eſt ibi idē ſubiectū. Itē ſm idē ad idē. ſilr̄ ⁊ ī eodē tp̄e ponunt̄ rōne cōtradictōis. Et cōtra iſtas quattuor ꝑtes peccat h̄ fallacia q̄ dr̄ ignorātia elēchi ſm ꝙ ē vna de tredeci fallacijs. Alio mō accipit̄ generalr̄ ⁊ tunc ſic diffinit̄. Ignorātia elēchi ē vnꝰ defectꝰ gn̄al ad quē reducunt̄ oēs alie fallacie oñdēdo quō peccāt ꝯ iſtas ꝑticulas vt poſtea patebit. Iſte ēn̄ ꝑticule nō nois tm̄:nec rei tm̄:ſz nois ⁊ rei ſimul nō ſinonimi ⁊ ſic de alijs. ponūt̄ rōne ſilli ⁊ rōne ꝯdictōis; qꝛ iſte exigūt ꝙ nomē ſit vnū ⁊ res vna ⁊ ꝙ nō ſit nomē ſinonimū. vñ nō ē ibi ꝯdictō marcꝰ currit ⁊ tulliꝰ nō currit:nec ē ibi ſilr̄ hic ois gladiꝰ ſcidit. quodā iſtrumētū ē enſis ḡ quodā iſtrumētū ſcidit. Falla ignorātie elēchi ē idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex appētia obſuatōe ꝑticularū diffinitōis elēchi q̄ ꝓueniūt rōne ꝯdictōis tm̄.ſ. ad idē ſm idē:ſilr̄ in eodē tp̄e. Cā appētie huiꝰ falle ē cōuenientia dictoꝝ ſm q̄d ad dicta ſimplicit̄. Cā falſitatis ē diuerſitas eoꝝūḋ. Vñ huiꝰ falle tres ſūt mōi. Primꝰ modꝰ ē ꝯ hāc ꝑticulā ad idē vt duo ſunt duplū vniꝰ: et nō ſūt duplū triū:ḡ ſūt duplū ⁊ nō duplū:⁊ ī vtraqꝫ ꝓmiſſaꝝ nō ſumit̄ duplū ad idē:⁊ ideo non ſeqtur. Scḋus modꝰ peccat ꝯ illā ꝑticulā ſm idē vt h̄ ē duplū illi ſm latitudinē:⁊ nō ē duplū ſm lōgitudinez.ergo ē duplū ⁊ nō duplū.nō ſeqt̄ qꝛ duplū nō ſumit̄ ſm idē ſz ſumat̄ reſpectu eiuſḋ. Tertiꝰ modꝰ peccat ꝯ illā ꝑticulā ſilr̄. vt hō ē ſpēs:nullꝰ hō ē ſpēs:ergo idez eſt ſpēs ⁊ nō ſpēs:nō ſeqtur: qꝛ ibi nō ē ꝯtradictio ī p̄miſſis:qꝛ ille terius hō nō ſuppoīt ſilr̄:qꝛ ī vna ſumitur ꝓ ſuis iferiorībꝰ.ī alia xō nō:ſz ꝓ ſe toto vł ꝓ ſua forma. Quartꝰ modꝰ peccat cōtra hāc ꝑticulā ī eoḋ tp̄e:vt manꝰ mea ē clauſa ī h̄ iſtāti.⁊ nō ē clauſa ī h̄ iſtāti:ergo ē clauſa ⁊ nō clauſa. nō ſeqtur qꝛ nō eſt ī eodē tēpoꝛe. Differt aūt hec fallacia ſm quid ad ſimplr̄:qꝛ ī illa eſt proceſſus ab vno ſm quid ſumpto ad vnum ſūptum ſimplr̄: vt hec ē duplū ſm longitudiem:ergo ē duplum.ī iſta vero eſt ꝓceſſus a duobus ſm q̄d ſūptis ad duo ſūpta ſimpliciter:vt hoc eſt duplum illi ſm longitudinem ⁊ nō ſm latitudinem. ergo eſt duplum et non duplum.

❡ Primo ſciendū eſt ꝙ elēchus eſt argumentatio probatiua cōcluſionis cōtradictorie vel contrarie poſitioni reſpondentis. Ex quo ſequitur ꝙ ad elenchū tres cōditōes requirūtur. ❡ Prima ꝙ ſit argumētatio:ideo mala cōſequētia nō

eſt elēchus. ¶ Scḋa ꝙ ſit ꝓbatiua. īō ſilli ⁊ ꝯñe ꝓcedentes per p̄miſſas falſas vel ex minꝰ notis non ſunt elenchi. ¶ Tertia cōditio ꝙ ſit probatiua cōcluſionis cōtrarie vel cōtradictorie poſitioni reſpondētis. Ex quo ſequit̄ ꝙ ad verū elēchum requirūtur oēs cōditiones reqſite ad verā argumētatōem q̄ ſunt ꝙ ſit vniꝰ ⁊ eiuſdem nō nois tm̄ nec rei tm̄: ſed nomīs et rei ſimul et eiuſdē ex his que dicta ſunt de neceſſitate accidere. ⁊ ꝑ primas cōditiones remouētur oēs fallacie in dictione q̄ nō ſunt reſpectu eiuſdē nois et rei ſimul. Silr̄ ad verum elenchū requirūtur oēs ꝯditiones requiſite ad argumentationē ꝓbatiuā nō cōnumerādo illa q̄ ſunt in p̄cipio. i. in añte ſeu ꝙ nō arguat̄ ī ſinonimis neqꝫ falſis: neqꝫ ex minꝰ notis. Silr̄ requirunt̄ ꝯditiones requiſite ad veram cōtradictionē que ſunt quattuor: ſcꝫ ad idem ſm idē ſilr̄ ⁊ in eodē tēpore et omnes ille cōditiones exprimūtur in diffinitiōe que ſolet poni de elēcho. Elenchꝰ eſt ſillogiſmꝰ probatiuus ꝯdictionis vniꝰ ⁊ eiuſdē: nō nomis tm̄ nec rei tm̄: ſed nois ⁊ rei ſimul: nō ſinonimi: ſed ex his q̄ dicta ſunt d̄ neceſſitate accidere nō cōnumerando qḋ erat in principio ad idem ſm idem ſimiliter ⁊ in eodem tempore.

Sciendum eſt ſcḋo ꝙ ignorantia elenchi pōt capi dupl̄r. vno modo large ꝓ oīmi omiſſione alicuiꝰ cōditionis requiſite ad verum ſillogiſmū ꝓbatiuū ⁊ ad verā cōtradictionem. Alio mō capitur ſtricte ꝓ omiſſione alicuiꝰ particule ſeu cōditionis requiſite ad veram cōtradictionem. Et ſimilr̄ fallacia ignorātie elēchi pōt capi dupl̄r. Uno mō large ⁊ ſic eſt idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex apparēti obſeruatione oīm cōditionū requiſitarū ad verū elēchū. ſ. ad argumentationē ꝓbatiuam ⁊ cōtradictōem: ⁊ ſic nō eſt fallacia diſtincta ab alijs: ſed eſt oēs alie fallacie ⁊ ſic nō capitur hic. Alio mō capitur ſtricte et ſic eſt idoneitas decipiēdi proueniēs ex apparenti obſeruatione quattuor ꝑticularū ſeu cōditionū requiſitarum ad veram contradictionē ꝓpter quā apparentiā credimus ꝙ diſcurſus ſit bonus ⁊ ꝓbatiuus ⁊ nō eſt. Cauſa apparentie eſt apparens obſeruatio illarū quattuor conditionū: ſed cauſa defectus eſt omiſſio illarū cōditionū vel vnius illarū cōditionū ⁊ ſic eſt fallacia diſtincta ab alijs: ⁊ ſm illas quattuor particulas ſeu cōditiones ſunt eius quattuor modi. Primus fit ex eo ꝙ nō arguitur ad idem: vt aer eſt ſupra terrā et nō eſt ſupra celum: ergo eſt ſupra et nō ſupra. Secundus fit ex eo ꝙ nō arguitur ſm idē vt ſortes videt ſm oculū et nō videt ſm aures. g̊ videt et nō videt.

Sciendū eſt tertio ꝙ tertius modꝰ fit ex eo ꝙ nō arguit̄ ſimilr̄ vt iſte homo eſt indiuiduū: et hō nō eſt indiuiduū. g̊ homo eſt indiuiduū ⁊ non eſt indiuiduū. Quartus modꝰ fit ex eo ꝙ nō arguit̄ pro eodē tempore: vt ſortes currit pro media parte vniꝰ hore et nō in alia dimidia parte: g̊ currit et nō currit. Modus ſoluēdi omnes iſtos paralogiſmos eſt negādo ꝯñam quia fit fallacia ignorātie elenchi omittēdo aliquam cōditionē requiſitā ad verā ꝯdictionē. ¶ Circa hoc querit̄ vtrū ex vero ſequatur falſum in bona ꝯña: et videt̄ ꝙ ſic. nam illa ꝯña eſt bona nō ſi homo eſt animal hō eſt aſinus. ⁊ tñ añcedens eſt verū et ꝯñs falſum: igitur. ⁊ ꝙ ſit bona ꝯña pꝫ quia ſua ꝯdictoria eſt mala ꝯña. igit̄ ipſa eſt bona ꝯña. Pro reſpōſione ponunt̄ alique ꝓpōnes. Prima ex vero poteſt ſequi falſum quia ex eo ꝙ ē vel pōt eſſe verū: poteſt ſequi falſum. Secunda ꝓpō ex vero non ſequitur falſum niſi ꝯcedatur ꝙ vna et eadem ꝓpoſitio vocalis pōt eſſe ſimul vera et falſa: ſicut diceret̄ de iſta nō deus eſt. nā ſi ly nō ſit negatio negans eſt falſa. ſi aūt negatio infinitans eſt vera ⁊ tunc poſſet ꝯcedi ex vero ſequi falſum: hoc tenendo cū idem ſequatur ad idem. et tūc cōceditur ex vero multiplici nō tamē in ſenſu in quo eſt verum ſequitur falſum. Ad rōem d̄r ꝙ añs nō eſt verū cū ſit negatiua equalēs illi nullus deꝰ eſt. vel pōt dici ſicut dicunt aliq̄ ꝙ negatio non cadit ſupra totum ſequēs. ⁊ tūc dicūt ꝙ cōditionalis vera negatiua nō eſt bona ꝯña: ſed ſolū ſignificat ꝙ ſua oppoſita nō eſt bona conſequentia.

Arguitur ſic primo fallacia ignorantie elēchi eſt cōis oībus fallacijs: igit̄. nō eſt diſtincta ab alijs. ¶ Scḋo ſic: nulla eſt fallacia ignorātie ſillogiſmi: g̊ nulla dꝫ eē fallacia ignorantie elenchi cū nō videat̄ maior rō de vno ꝙ̄ de alio cū ita bñ ꝯtingat obmittere cōditiones ſillogiſmi ſicut ꝯditiones ꝯditionis. Tertio ſic: ille q̄ ignorat elenchū nō decipit̄ circa elenchum: ergo nulla eſt fallacia elenchi.

Ad prim patet ſolutio in ſecūdo notabili. Ad ſcḋm d̄r ꝙ̄ multe ſūt fallacie ignorantie ſillogiſmi q̄ licꝫ nō nominātur tali noīe tñ noīant̄ alio noīe ſaltē vna q̄ vocatur fallacia accidētis q̄ peccat ꝯtra ꝯditiones boni ſillogiſmi. Ad tertiū d̄r ꝙ duplex eſt ignorātia. ſ. negationis ⁊ ſm talem nulla eſt fallacia. alia eſt praue diſpoſitionis ⁊ eſt aſſenſus propoſitiōis falſe preſupponēs aliquam noticiam ⁊ ſm talem committitur iſta fallacia.

p Etere id quod eſt in p̄cipio eſt qñ cōcluſio q̄ dꝫ ꝓbari ſumit̄ in p̄miſſis cū ergo idē ſub eodē noīe nō pōt ſeipm̄ ꝓbare vt hō currit: ergo hō currit. in talibꝰ eīn eſt petitio principij: ſꝫ talis argumētatio eſt ridiculoſa nec cadit ſub arte nec eſt petitio huiꝰ qḋ eſt in p̄cipio Aliud eſt eīn petere principiū ⁊ petere illud quod erat in principio Quia petere principium eſt quando petitur idem ſub eodem nomine: vt homo currit: ergo homo currit. ⁊ iſto modo nulla eſt fallacia: quia nō cōtinetur ſub aliqua ſpecie argumentationis nec

Quid eſt petere pricipiam.

ſm veritatē: nec ſm apparētiam. ſed
talis petitio principij peccat contra
ſillogiſmū ſimpliciter dictū. Sed pe-
tere illud qđ eſt in principio eſt quā-
do idem petitur ſub diuerſo nomine:
vt animal rōnale currit: ergo hō cur-
rit: vel ſic. Petere illud quod ē in pri
cipio ē qñ minus notū ſumiť ad pro-
bationē magis noti. Cauſa apparen
tie huius fallacie ē diuerſitas cōclu-
ſionis cum ꝓmiſſis. Cauſa falſitatis
eſt diuerſitas earūdem. Petitur aūt
illud qđ ē in principio quinqꝫ modis vt
pꝫ ꝑ octauū thopicoꝝ. Primo mo-
do qñ diffinitū petiť in diffinitione ⁊
ecōtra: vt ſi dubitareť vtrū hō currat
vel nō currat fiat argumētū: aīal rō-
nale currit: ergo hō currit. nulla ē ibi
probatio: q2 qñ alterū dubitať neceſſe
eſt alterū dubitari: ⁊ ita ſi ſumať vnū
ad ꝓbandū aliud petitū ē. Scđus mo
dus ē qñ ꝑticulare petiť i vli: vt nullꝰ
hō currit: ergo ſortes nō currit: vel ſi
aliqs debeat ꝓbare ꝙ oīm ꝯrioꝝ eſt
eadē diſciplia ⁊ aſſumat oīm oppoſi
toꝝ eſt eadē diſciplia. ergo oīm ꝯrio
rum ē eadē diſciplia: hic petiť cōclu-
ſio i ꝓmiſſis. Tertius modꝰ ē qñ vle
petiť i ꝑticularibꝰ: vt ſi aliqs debeat
ꝓbare ꝙ oīm oppoſitoꝝ eſt eadē di-
ſciplia: ⁊ ſumat iſtā: oīm ꝯdictorioꝝ:
cōtrarioꝝ: ⁊ ſic de alijs: ē eadē diſci-
plina: ergo omniū oppoſitoꝝ ē eadeꝫ
diſciplina: vel ſic: ſortes currit: plato
currit ⁊ ſic de alijs: ergo oīs hō cur-
rit. Quartus modus eſt quando con
iunctū petitur in diuiſis vel econtra
vt ſi aliquis debeat probare ꝙ medi
cina eſt diſciplina ſani et egri: ⁊ dica
tur ſic. medicina eſt diſciplina ſani ⁊
medicīa eſt diſciplina egri. ġ medici-
na eſt diſciplina ſani ⁊ egri. Quītus
modus eſt qñ vnū relatiuoꝝ petitur
in alio: vt ſi quis debeat ꝓbare ꝙ ſor
tes ſit pater platonis. probeť ſic. pla
to eſt filius ſortis. ġ ſortes eſt pater
platonis. Non ſequitur quia hoc aſſu
mitur quod eſt ꝓbandū. Sciēdū ē ꝙ
hec fallā nō impedit ſillm̄ iferentē: ſꝫ
probantē. ⁊ ita fallā cōpōnis peccat
ꝯ ſillm̄ dialeticū inqꝛtū dialeticꝰ eſt.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ petitio principij eſt du
plex. ſ. ſtatim ⁊ nō ſtatim. ſtatim eſt acceptio ali
cuius propōnis ad ꝓbandā ſeipſam. vt petrus
currit. ġ petrꝰ currit ⁊ ſm talē nulla ſumiť falſa
quia nulla eſt apparētia ꝙ idē probet ſeipm̄ ni
hil tñ euidentiꝰ infert aliud ꝗ idē ſeipſuꝫ. iō ta
lis ꝯña eſt euidentiſſima. ſꝫ petitio principij nō
ſtatim eſt acceptio alicuiꝰ ꝓpōnis ad ꝓbandū
aliā ꝓpōnem eque notā vel magis notā. vt oīe
aīal rōnale currit: ġ petrꝰ currit. vñ fallacia pe-
titionis ꝑncipij eſt idoneitas decipiēdi ꝓueniē
ens ex apparēti ꝓbabilitate ꝯñtis ex añcedēte
Sed cā apparētie ē apparēs ꝓbabilitas ꝯñtis
ex antecedente ꝓpter quā credimus ꝙ antece
dens ſit notius ꝯñte. Cauſa vero defectus eſt ꝓ
miſſas vel añs nō eſſe notius vł notiores ꝯñte.

Sciendum eſt ſcđo ꝙ ipſius falla
cie ꝓprie ſunt tres modi. Primꝰ ꝓuenit ex eo
ꝙ maior nō eſt notior ꝯñte. vt oē hñs mate
riam eſt corruptibile. aſinꝰ eſt hñs materiaꝫ: ġ
aſinus eſt corruptibilis. maior ibi nō eſt notior
ꝯſequēte. cū multi dicāt celuꝫ habere materiā
et eſſe incorruptibile. Scđs modus ꝓuenit ex
eo ꝙ minor nō eſt notior cōcluſione vt ꝗcquid
multiplicat ſuas ſpecies eſt viſibile. ſꝫ lux mul
tiplicat ſuas ſpēs: ġ lux eſt viſibilis. Tertiꝰ mo
dus ꝓuenit ex eo ꝙ añs ſeu nulla ꝓmiſſaꝝ eſt
notior ꝯſequēte: vt illud aīal qđ inter alia aīa
lia hꝫ nobiliſſimā figurā eſt nobilius. hō eſt hu
iuſmodi: ġ hō eſt aīal nobilius. Modus ſoluen
di oēs iſtos paralogiſmos eſt dicendo ꝙ petitur
principium: q2 concluſio nō ꝓbatur per ꝓmiſ-
ſas ⁊ nō negando cōſequentiam.

Tertio ſciendū eſt ꝙ circa hoc que
ritur vtrum ꝯña ſit bona in qua arguiť a ꝓpō
ne habente plures cās veritatis ad ꝓpōneꝫ ha
bentem pauciores cās veritatis. ⁊ videť ꝙ ſic:
nam bñ ſeqtur non ſortes currit ⁊ plato diſpu-
tat. ġ plato nō diſputat. vel ſortes nō currit. et
tñ arguiť a ꝓpōne hñte plures cās veritatis.
nam negatiua hꝫ plures cās veritatis ꝗ affir-
matiua. Pro miſſione ponūtur alique ꝓpōnes.
Prima cā veritatis alicuiꝰ ꝓpōnis vt ad ꝓpo
ſituꝫ ſufficit. eſt illud ad qđ ſequiť ita eſſe ſicut
ſignificať ꝑ illā ꝓpōnem ſignificatione totali.
Ex quo ſequiť ꝙ ꝓpō hꝫ tot cās veritatis quot
hꝫ ꝓpōnes ad quas pōt debite ſeq. Ex quo ſe-
quiť ꝙ ꝓpō indefinita de termīo cōi nō diſtri-
buto hꝫ plures cās veritatis ꝗ ꝓpō de termīo
cōi diſtributo. vt illa: hō currit hꝫ tot cās veri-
tatis quot ſunt ſuppoſita hoīs. ſed iſta oīs hō
currit hꝫ tñ vnā cām veritatis ſcꝫ ꝙ oēs ſin-
gulares eiꝰ ſunt vere. Scđa ꝓpoſitio. ꝓpoſitio
negatiua hꝫ duas cauſas veritatis ſcꝫ ꝙ ſubie

ctum pro nullo ſupponit et ꝙ ſubiectum et pdi-
catum nõ ſupponũt pro eodẽ. Tertia ꝓpoſitio
omnes ꝓpõnes inferẽtes ſe adinuicẽ habent eq̃
les cauſas veritatis. Ex quo ſequit̃ ꝙ affirmati
ua aliquãdo habet tot cauſas veritatis ſicut ne
gatiua et maxime in ypotheticis ꝛ in ꝓpõnibus
de predicatis īfinitis. ꝛ p hoc ſoluit̃ ratio.

Arguitur ſic primo non eſt aliqua
fallacia petitionis finis: ğ nõ eſt aliq̃ fallacia petitio
nis pricipii. ¶ Scðo ſic. vbi nõ cã apparẽtie ibi
nõ eſt fallacia: ſed in petitiõe pricipii nõ eſt cauſa
apparẽtie: q: nõ appaꝫ ꝙ idẽ poſſit probare ſe
ipſum. ¶ Tertio ſic: paralogiſmi in quibus eſt
petitio principii nõ peccant in materia neq̃ in
forma: igit̃. ꝙ nõ peccent in forma notũ eſt. ꝛ ꝙ
non in materia patet: q: premiſſe nõ ſunt falſe.

Ad primũ dicitur ꝙ principiũ ibi
capitur large pro ꝯñte ꝙ intendit probare oppo
ſitiones ꝛ d: principiũ: q: principaliter intendi
tur ab opponẽte ꝛ illud etiã dicitur finis: q: ẽ p
mo intentum ab opponẽte. id° iſta fallacia põt dici
fallacia finis. ¶ Ad ſecundũ dicit̃ ꝙ bene ꝓbat
ꝙ ſm petitionẽ principii ſtatim nõ ſumitur fal-
lacia. ſed nõ probat de petitiõe principii nõ ſta-
tim. ¶ Ad tertium d: ꝙ ꝑalogiſmi non dicũtur
ſolũ peccare in materia eo ꝙ altera pmiſſarum
vel ambe premiſſe ſunt falſe ſed etiã q: añs non
probat ꝯſequentiam.

De fallacia cõſequẽtis dicendũ eſt
ſm ꝯñs fiunt paralogiſmi eo ꝙ credi
mus ꝯñam cõuerti que nõ cõuertitur
Fallacia ꝯſequentis eſt idoneitas deci
piendi prouenienſ ex apparẽtia cõ-
ſequentis cõuerſe que nõ cõuertitur
Cauſa apparẽtie hui⁹ falſe eſt cõue-
nientia vni⁹ ꝯñe vere ad aliã nõ verã
Cauſa falſitatis eſt diuerſitas earũ
deꝫ. Et ſciendũ ꝙ bene tenet argumẽ
tum a poſitiõe antecedentis ad poſi
tionẽ ꝯſequẽtis. Hui⁹ falſe tres ſunt
modi. Prim⁹ modus eſt qñ arguitur
a deſtructiõe añtis ad deſtructioneꝫ
ꝯñtis. vt ſi hõ eſt: aĩal eſt. ğ ſi hõ nõ ẽ
aĩal nõ eſt vel a põne ꝯñtis ad põneꝫ
añtis. vt ſi mel ẽ: rubeũ eſt: ğ ſi rubeũ
eſt: mel ẽ. Ad iſtũ eñi modũ reducunt̃
oẽs praue argumẽtatões ab īferiori
ad ſuperi⁹ deſtructiue. Vñ quotieſcũ
ꝙ fit ꝓceſſus ab īferiori ad ſuperius
cũ diſtributiõe ſuperioris: vt oĩs hõ
currit. ğ oẽ aĩal currit ibi ꝯmittit̃ iſta
fallacia. vel nullus hõ currit: ğ nullũ aĩal
currit. Scðs mod⁹ ſolet poni ab illuſ-
ficienti inductione ſingulariũ: vt ſor-
tes eſt aĩal: ꝛ ecõuerſo. plato ẽ aĩal et
ecõuerſo: ğ oĩs hõ ẽ aĩal ꝛ econuerſo
hic enumerant̃ oẽs ſingulares illius
oĩs hõ eſt aĩal et nõ hui⁹ oẽ aĩal ẽ hõ
q̃ ſignificant̃ p ꝓpõneꝫ hui⁹ qð ẽ ecõ
uerſo ad hãc oĩs hõ ẽ aĩal. Terti⁹ mo
dus ꝓuenit a cõiter accñtibus ꝛ dicũ
tur cõiter accidentia que ſe aliqñ ꝯſe
quunt̃ ꝛ aliqñ nõ. vt ille ẽ conceptus
ergo eſt adulter. Simil'r hic. Muſa ꝛ
poeta ſimiliter terminant̃. ſed muſa ẽ
femĩ gñis: ğ ꝛ poeta. nõ ſequit̃: q: idẽ
titas gñis ꝛ terīationis aliqñ ſe ꝯſe-
quunt̃ ꝛ aliqñ nõ eo ꝙ nõ eſt in omni
bus: ſed in aliquib⁹. Si aliquis dicat
ꝙ in hoc vltimo tertio modo nõ tenet
ecõuerſo. vñ ibi nõ ẽ ꝯña. Dicendũ eſt
ergo ꝙ ſm quoſdaꝫ ſumit̃ ꝯña cõiter
ad ꝯñam neceſſariã. ꝛ ꝓbabilem. ꝛ in
iſtis nõ ſumitur ꝯña neceſſaria ſed ꝓ
babilis: tal'r aũt ordinãt̃ iſti modi ab
ariſtotele iſto modo ordinato.

¶ Sciendũ eſt primo ꝙ ꝯñs poteſt capi dupli-
citer. vno modo large et ſic conſequẽs eſt ꝓpoſi
tio q̃ denotat̃ ſequi ex alia mediãte nota illatio
nis ſiue debite ſequat̃ ſiue nõ. alio mõ capit̃ ꝓ
prie et ſic eſt ꝓpõ que debite ſequit̃ ex alia me-
diante nota illatõis: vnde ad fallam ꝯñtis ſem
per ſunt due ꝯñe: quarũ prima eſt bona et ſcða
mala. creditur tñ cõuerti cum prima ꝓpter qð
creditur eſſe bona ſicut prima. vnde fallacia ꝯñtis
eſt idoneitas decipiendi prouenienſ ex apparen
ti cõuertibilitate ſcðe ꝯſequẽtie cũ prima ꝓpter
quod credit̃ ſcða ꝯña eſſe bona. Ex quo ſequit̃
ꝙ cauſa apparẽtie hui⁹ fallacie eſt apparens cõ
uertibilitas ſecunde ꝯñe cum prima. ſed cã de-
fectus eſt nõ cõuertibilitas illarũ adinuiceꝫ. Et
aduerte ꝙ iſta fallacia dicit̃ melius fallacia cõ-
ſequentis q̃ antecedẽtis quia paralogiſm⁹ cau
ſans fallam eſt deceptorius. modo deceptio nõ
latet ita in añcedẽte ſicut in ꝯñte. Ex quo pꝫ ꝙ
nõ debet poni aliqua fallacia antecedẽtis.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ a tota cõ
ditionali quattuor modis poſſumus arguere vt
alias viſuꝫ eſt. primo a põne antecedẽtis ad põ
nem ꝯñtis: vt ſi homo currit aĩal currit. ſed hõ
currit: ğ aĩal currit: et tunc debite arguit̃. Scðo
a deſtructione añtis ad deſtructionẽ ꝯñtis. vt ſi
homo currit aĩal currit. ſed nullus hõ currit. er
go nullũ aĩal currit. ꝛ ſic indebite arguit̃ ꝛ ꝯmit
titur prim⁹ mod⁹ hui⁹ falſe. Tertio a deſtructio-
ne ꝯñtis ad deſtructionẽ añcedẽtis. vt ſi hõ cur
rit aĩal currit. ſꝫ nullũ aĩal currit. ğ null⁹ hõ cur

rit. et tūc debite argui ſ. Quarto a pōne ꝯſequē‑ tis ad poſitionē antecedentis: vt ſi hō currit ani‑ mal currit. ſꝫ animal currit. ergo homo currit. ⁊ tūc debite arguitur ⁊ omittit ſecundus modꝰ huiꝰ fallacie. Ex quo ſequit̃ ꝙ duo ſūt modi genera‑ les huiꝰ fallacie. et nō plures. ¶ Et aduerte ꝙ deſtruere aliquā ꝑpōnem nō eſt aliud ꝙ̃ ꝯtradi‑ ctoriū illius aſſumere. ſed ponere aliquē ꝑpoſi‑ tionem nō eſt aliud ꝙ̃ ipſam reſumere ſine aliq̄ variatione. ⁊ modus ſoluendi iſtos ꝑalogiſmos eſt negādo ꝯſequentiam: quia cōmittitur falla‑ cia conſequentis.

Sciendū eſt tertio ꝙ circa hoc que‑ ritur vtrū ꝯſequentia qua arguitur a poſitione antecedētis ad poſitionē ꝯñtis ſit bona ꝯſequē‑ tia. et videt̃ ꝙ nō quia nō ſequit̃ nō ſi hō currit aſinus currit. ſꝫ hō currit: ergo aſinus currit. et tñ arguitur a poſitione antecedētis ad poſitionem conſequētis: igit̃. ¶ Pro ſolutiōe eſt aduerten‑ dum ꝙ illa ꝯña qua arguitur a poſitione ante‑ cedentis ad poſitionē cōſequētis in cōditionali intelligitur in affirmatiua conditionali. ⁊ nō in negatiua. de negatiua tamē eſt diuerſitas. naꝫ dicunt aliqui ꝙ negatio in tali negatiua ſolum negat coniunctionē principalē ita ꝙ quando di‑ citur nō ſi homo currit aſinus currit. ſenſus eſt nō ſequitur ꝙ ſi hō currit aſinus currit ⁊ tamē eſt alia opinio que tenꝫ ꝙ negatio negat omēs copulas ſequentes et iſta ē rationabilior. ita ꝙ quādo dicit̃. nō ſi homo currit aſinꝰ currit. ſen‑ ſus eſt. ſi nullus hō currit. nullꝰ aſinus currit.

Arguitur ſic primo. nō eſt ponēda aliq̄ fallacia añcedētis ergo neqꝫ ꝯſequētis. ¶ Se‑ cundo ſic. fallacia debet denominari a termino inferēte ſicut locus dialeticꝰ. ergo magis debet dici fallacia antecedētis ꝙ̃ ꝯſequentis. ¶ Ter‑ tio ſic. omnis fallacia eſt fallacia conſequētis: ergo nō eſt diſtincta ab alijs: añs probatur. quia fallacia cō‑ ſequētis nō eſt niſi deceptio: ſed deceptio habe‑ tur a conſequēte: igitur.

Ad primū patet ſolutio in primo notabili. ¶ Ad ſecūdū dr̄: ꝙ nō eſt ſimile de ar‑ gumentis dialeticis ⁊ ſophiſticis. nā ſophiſtica denominantur a termino illato vbi dialetica de‑ nominantur a termino inferēte. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ talis fallacia nō dicit̃ preciſe fallacia conſequentis eo ꝙ deceptio cauſetur ex conſe‑ quente: ſed quia creditur ſcd̄a ꝯña ꝯuerti cū prīa que tamē non conuertitur.

Sequitur de fallacia ſm nō cauſam vt cām. Ad cuiꝰ euidētiā ſciendū ē ꝙ du‑ plex eſt ſilloꝰ. ſ. oſtēſiuus ⁊ ad ipoſſi‑ bile. Oſtenſiuus eſt q̄ hꝫ vnā ſolā cō‑ cluſionē. Silloꝰ vero ad ipoſſibile eſt qñ aliq̄d ſillogiſtice ducit̃ ad ipoſſibi‑ le et ꝑpter hoc iterimit̃ aliq̄ ꝑmiſſaꝝ q̄ erit cā illiꝰ impoſſibilis. Cū iſte ſil‑ logiſmꝰ ſp̄ hꝫ duas ꝯcluſiones. vt cū dicit̃ eſt ne hō aſinꝰ. hoc cōceſſo. Cō‑ tra. nullꝰ aſinꝰ eſt aīal rōale mortale homo ē aſinꝰ. ergo hō nō ē aīal ratio‑ nale mortale: ſed hoc eſt ipoſſibile: er‑ go et iſta hō eſt aſinꝰ. ⁊ ille ſilloꝰ eſt in quarto mō ꝑme figure. Sciendū ē enī ꝙ nō cauſa vt cā ſemper fit in ſil‑ logiſmis ad ipoſſibile. Fallacia aūt ſm non cāꝫ vt cām fit qñ non cā ponit̃ vt cā: ⁊ ꝑpter hoc apparet ſequi ipoſſibi‑ le et illō qd̄ apparet eſſe cā interimit̃ vt ſi queratur eſt ne brunellꝰ hō: quo ꝯceſſo. Contra nullꝰ aſinus ē aīal rō‑ nale mortale. ſꝫ hō ē aſinus. ⁊ brunel‑ lus ē hō. ergo hō nō ē aīal rationale mor‑ tale. h̄ aūt ē ipoſſibile. ergo brunellꝰ nō ē hō. In hac enī dicta argumētatiōe ē nō cā vt cā. quia interimit̃ id qd̄ apparꝫ eē cā et non eſt. ſ. brunellus eſt homo. Cā apparētie huiꝰ fallacie ē ꝯuenientia huiꝰ qd̄ apparet eē cā ⁊ nō ē cū eo qd̄ eſt cā. Cā falſitatis ē diuerſitas eorū‑ dem. tale enī exemplū ponit ariſtote‑ les huiꝰ fallacie: ſunt ne aīa ⁊ vita idem quo conceſſo. Contra mors ⁊ vita ſūt contraria: ſed mors eſt corruptio: er‑ go vita generatio et per conſequens viuere eſt generari: ſed hoc eſt impoſ‑ ſibile: quia q̇cq̇d viuit nō gñat̃ ſꝫ gñatū eſt: ergo aīa ⁊ vita nō ſunt idē. Hec ꝯclu‑ ſio peccat ſm cām vt cām. et h̄ enī ꝙ aīa ⁊ vita ſunt idē nō ſequit̃ ipoſſibi‑ le: ⁊ ita nō dꝫ iterimi. ſꝫ ita mors ⁊ vi‑ ta ſunt ꝯria. quia i oībꝰ his id qd̄ nō eſt cā appꝫ eē cā quia cōmunicat i terīs cū aliq̄bꝰ ꝑpōnibꝰ ex q̄bus ſequit̃ impoſ‑ ſibile. Ex iſtis pꝫ ꝙ iſta fallacia nō fit in ſilloꝰ oſtēſiuo. vt oīs hō currit. ſortes eſt hō. ⁊ ſol ē i cancro. ergo ſortes currit hic nō eſt fallacia nō cauſe vt cauſe. quia h̄ propoſitio ſol eſt in cancro non ē cau‑ ſa neqꝫ apparet eſſe cauſa ſicut appa‑ ret in ſilloꝰ ad impoſſibile.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ cauſa in ſilloꝰ dr̄ eſſe ꝑ‑ miſſa faciēs aliq̄d ad illationē ꝯcluſiōis. qua re‑ mota nō ſequit̃ ꝯcluſio. ſed non cā eſt premiſſa nihil faciens ad concluſionem qua remota non Quid eſt cā in ſillo‑ giſmo.

minus ſeq̄tur cõcluſio apparẽs tñ aliq̄d facere vt ois aſin⁹ eſt rudibilis. omne aial eſt aſin⁹ ois hõ eſt anial ergo hõ eſt aſinus. p̄miſſa cā eſt omne aial eſt aſinus. ſ; p̄miſſa nõ cā eſt ois aſin⁹ eſt rudibilis. q: ip̄a remota nõ min⁹ ſeq̄tur cõcluſio. Cā fallacia ſm nõ cāʒ vt cām eſt idoneitas decipiēdi puenies ex eo q̄ non p̄miſſa cā appa ret facere ad illatiõnẽ ↄcluſionis ꝓpter qđ creditur q̄ ſicut cõcluſio eſt falſa ita τ illa p̄miſſa nõ cauſa. Cā apparẽtie eſt apparẽs illatiuitas illius nõ cauſe ad ↄcluſionẽ ꝓpter qđ creditur q̄ ſicut cõcluſio eſt falſa ita τ illa nõ cā. Cā defectus eſt nõ illatiuitas illi⁹ ad ↄcluſionem.

Sciendum eſt ſcđo q̄ ad faciendū palogiſmos hui⁹ fallacie opʒ facere duos pceſſus. prim⁹ eſt ſillogiſtic⁹ vel apparẽter vel vere. ſcđus q̄ fit in inferēdo falſitatē nõ cauſe ex falſitate ↄcluſionis. ideo fere hñt ſicut ſillogiſmi ad impoſſibile. Cā hui⁹ fallacie tres ſũt modi ſm q̄ p̄miſſa nõ cauſa põt tripl'r ↄuenire cū ↄcluſione. Prim⁹ fit qñ p̄miſſa nõ cā ↄuenit in ſubiecto cū ↄcluſione vt ois aſin⁹ eſt rudibilis. omne aial eſt equ⁹ ois aſin⁹ eſt aial ergo ois aſinus eſt equ⁹ ↄcluſio eſt falſa: ergo aliq̄ premiſſaꝝ τ nõ niſi iſta. ois aſinus eſt rudibilis. Scđus mod⁹ ↄuenit ex eo q̄ p̄miſſa nõ cā ↄuenit cū ↄcluſione in p̄dicato vt omne anial rõnale eſt hõ. aliq̄s aſin⁹ eſt rõnalis. aliqđ rõnale eſt hõ: ergo aliq̄s aſinus eſt hõ: ↄcluſio eſt falſa: ergo altera p̄miſſarum et nõ niſi illa. aliqđ rõnale eſt hõ. Tertius modus ↄuenit ex eo q̄ p̄miſſa nõ cā ↄuenit cū cõcluſione in ſubiecto τ p̄dicato vt nulluʒ inſenſitiuū eſt aial. aliq̄s hõ eſt inſenſitiu⁹ τ aliqđ animal nõ eſt hõ: ergo aliq̄s hõ nõ eſt aial. ↄcluſio eſt falſa: ergo aliqua p̄miſſaꝝ. τ nõ niſi iſta. vt appet. aliquod aial nõ eſt homo. Modus ſoluendi eſt dicendo q̄ cõmittit̄ iſta fallacia q: interimitur nõ premiſſa cauſa loco premiſſe cauſe.

Tertio ſciendū eſt q̄ circa hoc q̄ri tur vtrū iſta ↄña ſit bona tu credis p̄ciſe q̄ aliquis hõ decipit̄: ergo aliq̄s hõ decipit̄ qđ nõ ꝓbatur. q: aliquo caſu poſſibili añs põt eſſe verum ſine ↄñte: ergo poſito q̄ nullus ali⁹ a te decipiatur tūc añs eſt verū τ ↄñs falſum. q: ↄdictoriū eius eſt verū: ſcʒ q̄ nullus hõ decipit̄: q: nullus ali⁹ a te decipit̄ τ tu nõ deciperis: q: tu credis p̄ciſe ſicut ē. ❡ In oppoſitū arguit̄: q: oppoſitū ↄñtis nõ ſtat cum antecedēte: igit̄. Ad rõem r̄ndet̄ q̄ caſus nõ eſt admittēdus quo ad ſcđam parteʒ ſcʒ q̄ tu credis p̄ciſe q̄ aliq̄s hõ decipit̄: q: credendo q̄ aliq̄s hõ decipit̄ credis q̄ aliq̄s hõ credit aliq̄d vel aliq̄lit̄ ſed credēdo q̄ aliq̄s hõ credat aliq̄d vel aliq̄liter tu nõ credis p̄ciſe q̄ aliquis hõ decipiat̄: ergo de primo ad vltimum ſi tu credis preciſe q̄ aliquis decipitur tu credis p̄ciſe q̄ homo non decipiatur.

Arguitur ſic primo nõ eſt aliqua fallacia ſm nõ effectum vt effectū: ergo nulla eſt fallacia ſm nõ cām vt cām. ❡ Scđo ſic: ois fallacia eſt fallacia ſm nõ cām vt cām: ergo nõ eſt iſta fallacia ab aliq̄s: añs ꝓbatur: q: in omni fallacia añs appet inferre ſeu ꝓbare ↄcluſionẽ τ tñ nõ ꝓbat igit̄. ❡ Tertio ſic. palogiſmi q̄ fiunt ſm illam fallaciam non peccant: igitur. antecedens probatur: q: tales ſunt ſillogiſati.

Ad p̄mū d: q̄ põt eſſe aliqua fallacia ſm nõ effectū vt effectum lʒ nõ noiet̄ tali nomine tamen q̄libet põt illo noie noiari ex eo q̄ aliq̄s credit q̄ ↄcluſio ſit effect⁹ premiſſaꝝ τ tñ nõ eſt. ❡ Ad ſcđm d: q̄ capiēdo nõ cām large pro quocūq; antecedēte q̄ appet eſſe cā illatiua vel ꝓbatiua ↄcluſionis τ tñ nõ ꝓbat: tūc q̄libet fallacia poſſet dici fallacia ſm nõ cām vt cām: ſed nõ capiēdo nõ cauſa ſtricte. ❡ Ad tertium põt dici q̄ ſunt ſillogiſati quātū ad formā non tamen quantum ad materiam vel põt dici q̄ tales paralogiſmi cõp'ectiue quantū ad ſcđm pceſſum ſunt ſillogiſati. ❡ Tertius.

Quid eſt ppõ plures.

Propoſitio plures eſt illa in qua plura p̄dicant̄ur de pluribꝰ vl' plura de vno vl' vnum de pluribꝰ vt ſortes currit τ diſputat: vl' ſic eſt ne h̄ τ hic hõ demonſtrato ſorte τ brunello: vel ſortes τ plato currunt τ diſputant. Propoſitio aūt vna eſt in qua vnum p̄dicat̄ de vno: τ hoc q̄druplicit̄ ſiue vnuʒ numero vt hõ eſt riſibilis: ſiue vnū ſpē: vt ſortes eſt hõ: ſiue vnū genere vt ſortes eſt aial ſiue vnum ſm priꝰ τ poſteriꝰ. vt hõ eſt ens. aial eſt ſanū. ſiue p̄dicat̄ plura ex q̄bꝰ fit vnū vt hõ eſt aial rõnale mortale. Scđm plures interrogatiões fiūt palogiſmi qñ ad interrogationē plures dat̄ vna rñſio. Cā apparentie huiꝰ fallacie eſt vnitas interrogatiõis cõplexe. Cā falſitatis eſt pluralitas ipius duo ſunt modi huiꝰ fallacie. Primꝰ modꝰ eſt qñ plura in ſingulari numero ſubiciunt̄ vel p̄dicant̄: vt h̄ eſt ne hic τ h̄ hõ demõſtrato ſorte τ brunello. ſi dicat̄ ſic. ergo brunellus eſt hõ. ſi nõ: ergo ſortes nõ eſt hõ: non bene eīm reſpondit q̄ facit reſpõſionē vnā ad interrogationes plures. ſed debʒ reſpõdere verum eſt pro vno τ falſū pro reliquo. Scđus modus eſt quādo plura in plurali nūero ſubiciunt̄ vel p̄dicant̄ vt ſūt ne iſta bona vl' nõ

bona demōſtratis bono ⁊ nō bono: ſi dicit bona. ergo bonum eſt malū: ſi nō bōa: ergo bonū nō ē bonū. debuiſſet eñi rñdere: bonū eſt bonū ⁊ maluȝ eſt malū. Si aūt cōcedat aliqs bō dari diffinitiones ſimilimō in ſingulari et in plurali. vt cecū eſt aptū natū videre ⁊ nō videt. ⁊ ceca ſunt apta nata videre ⁊ nō vident. nō effugiet redargutionē demōſtrato vno ceco et altero vidēte: ⁊ dicat̄ ſic. Sunt ne illa ceca vel nō ceca. Si ceca ergo illd̄ eſt cecū demonſtrato vno vidēte: nō eñi dicebat illū eſſe cecū ⁊ illū eſſe videntē ſed dabat vnā reſpōſionē eo ꝙ ꝯceſſit ꝙ ſillis daret̄ diffinitio in ſingulari nūero ⁊ in plurali. Poſt h̄ auteȝ reducendū eſt omēs fallacias ad ignorantiā elēchi. Reducere aūt oēs ad ignorātiaȝ elenchi eſt oñdere qᷓliter qlibȝ falla peccat ꝯtra aliquā pticulā ī diffinitiōe elēchi poſitā aut rōne ſilli aut ꝯdictōnis: ſicˮ ei dr̄ia aduenies generi ꝯſtituit ſpēm: ita rō ꝯdictionis aduenīēs ſillogiſmo ꝯſtituit elenchū. vñ q̄cquid eſt in elencho aut eſt in eo rōne ꝯdictionis aut rōne ſillogiſmi. dicit eñi ariſtoteles ꝙ diuidendū eſt oīs ſillogiſmos apparentes ⁊ elēchos. aut oēs reducendū eſt ad ignorantiā elenchi. Equocatio et āphibolia ⁊ figura dictionis reducūtur ad ignorātiā elenchi eo ꝙ duplex eſſe impedit ſillogiſmū ⁊ ꝯdictioneȝ Compō. diuiſio: accētus: reducūtur ad ignorantiā elenchi. in eo ꝙ nō eſt oro eadeȝ vel idē nomē ſȝ differens. opȝ aūt hoc ſcȝ nomē ⁊ rōem eſſe eadem quēadmodū ⁊ reȝ ſi debeat eſſe elēchus. Qui xᵒ fm̄ accn̄s fiunt manifeſti ſūt diffinito ſillogiſmo q: fiūt cōtra pticulā in diffinitiōe elēchi poſitā. ſcȝ neceſſe eſt aliud accidere p̄ ea q̄ poſita ſunt ⁊ ꝯceſſa. Et fm̄ hāc fallaciā q̄ eſt fm̄ accn̄s artifices ⁊ ſciētes ſepe ab inſcijs redarguūtur facientibꝰ ſillogiſmos ꝯtra ſapiētes. nā fm̄ accn̄s faciūt ſillogiſmos apparētes. Qui xᵒ fiūt fm̄ q̄d ad ſimpliciť reducūtur ad ignorantiā elēchi: qm̄ de eodē nō eſt affirmatio et negatio: vt ethiops ē albꝰ fm̄ dentes ergo eſt albꝰ. Manifeſti ſūt aūt ſillogiſmi q̄ prius dicti ſunt ⁊ quales nūcupant̄ q̄ vero fiunt fm̄ id qd̄ petit̄ in principio: ⁊ nō cām vt cām: peccāt manifeſte cōtra diffinitionē ſillogiſmi: q: in ſillogiſmo opȝ ſeq̄ aliud de neceſſitate qd̄ non erat in pncipio: ⁊ ſic opȝ ꝙ pmiſſe ſint cāe cōcluſionis ſillogiſmi Qui xᵒ fm̄ cōſequens reducūtur ſic ⁊ illi q̄ fiūt fm̄ accn̄s. Qui xᵒ fm̄ plures interrogatiōes vt vnā reducunt̄ eo ꝙ peccāt cōtra vnitateȝ ꝓpōnis. ibi enim nō ſumit̄ ꝓpō vna: ⁊ p̄ ꝯñs nec ꝓpō: naȝ eadē eſt diffinitio vniꝰ rei ⁊ rei vt hōis ⁊ vniꝰ hōis. ſiľr autē eſt in alijs: vñ ꝓpō vna vnum de vno affirmat ſed nō eſt ita in ꝓpōne ples in q̄ p̄dicātur pl̄a de vno vel vnū de pluribꝰ ⁊ ꝓpter hoc peccāt cōtra vnitatem ꝓpōnis. Item oīs fallacie in dictiōe ⁊ fm̄ q̄d ad ſimpľr reducūtur ad ignorantiā elenchi eo ꝙ peccant cōtra cōtradictioneȝ. Oīs aūt fallacie extra dictioneȝ reducūtur in hoc ꝙ peccāt cōtra diffinitionem ſilli.

s Ciendum eſt primo ꝙ ſicut ꝓpō diuiditur in ꝓpōneȝ vnā ⁊ ꝓpōem plures: ita ⁊ interrogatio. vñ ꝓpō dr̄ vna dupľr vno mō ꝓprie ſiue ſtricte in qua enunciat̄ vnus terminꝰ ſimplex ſingularis nūeri vniuoce tent̄ de termio ſimplici ſingularis nūeri vniuoce tētꝰ: vt ſortes eſt ſortes. alio mō large p̄ ꝓpōne in qua p̄dicātur plura de vno vľ vnū de pluribꝰ vel plura de pluribꝰ explicite vľ implicite ⁊ hoc diunctim. Sed ꝓpō dr̄ plures dupliciter. vno mō ꝓprie ⁊ eſt in qua p̄dicat̄ vnuȝ de pluribꝰ vel plura de vno vel plura de pluribus explicite vel īplicite ⁊ hoc incōiunctiȝ. alio mō capit̄ large p̄ ꝓpōne in qua p̄dicat̄ vnū de pluribus vel plura de vno vel plura de pluribꝰ ſiue diunctiȝ ſiue incōiunctiȝ: ⁊ hoc mō hȝ q̄nqȝ modos. Primꝰ qñ in ea p̄dicat̄ vnum de pluribus vel plura de vno vel pl̄a de pluribus explicite vel implicite ⁊ incōiunctiȝ vt canis currit. Secūdus eſt quando in ea predicat̄ vnum de

Propoſitio [illegible] dicit̄ vna.

plurib9 vel plura de vno vel plura de plurib9 explicite et incõiunctim vt ſortes eſt alb9 niger et ſm illos duos modos proprie nõ fit illa fallã neq3 debet dari vna reſpõſio ſed magis deb3 diſtingui. Terti9 fit quãdo plura pdicanẽ de vno vel vnũ de plurib9 coniunctim p modum determinatiõis et determinabilis. vt ſortes eſt homo albus. Quartus fit qñ plura predicanẽ de vno vel vnũ de plurib9 et hoc cõiunctim vt ſortes eſt homo alb9 et iuſtus. Quintus mod9 fit quãdo predicaẽ termin9 numeri ſingularis vel ſubicitur: et ad iſtos tres modos põt dari vna reſpõſio: q2 ſunt propoſitio vna vel propter aſſiſtentes põt dari duplex reſpõſio vt demõſtrato vno ceco et vno vidẽte. ſi queraẽ vtrũ iſti ſunt ceci vl videntes. Reſpõdetur ꝙ ille eſt cecus demonſtrato ceco ⁊ ille eſt videns demõſtrato vidẽte.

Sciendũ eſt ſecũdo ꝙ iſta fallacia eſt idoneitas decipiẽdi proueniẽs ex ſimilitudine interrogatiõis plures cũ interrogatione vna cauſa apparẽtie eſt ſimilitudo interrogationis plures cũ interrogatõe vna ꝓpter quã creditur ꝙ ſicut ad interrogationẽ vnã datur vna reſpõſio. ita ad interrogationẽ plures. cauſa defect9 eſt diſſimilitudo earundez et eius pñt eſſe tres modi. Prim9 quãdo in interrogatõe ſubijciuntur plura vel pdicantur plura cõiunctim ⁊ i ſingulari vt eſt ne ſortes vel brunellus hõ ſi detur vna reſpõſio affirmatiua dicẽdo ꝙ tunc vere infertur: ꝗ brunellus eſt hõ ſi dicaẽ ꝙ nõ apparenter infertur. ꝗ ſortes nõ eſt hõ. Secũdus mod9 prouenit qñ in interrogatione ſubijciunẽ plura vel predicanẽ plura in plurali numero ⁊ cõiunctim vt ſi demõſtretur vn9 cecus et vn9 videns et queraẽ ſunt ne iſti ceci aut vidẽtes: ſi dicatur ſunt vidẽtes tunc infertur. ꝗ cecus eſt videns. ſi dicaẽ ꝙ ſunt ceci tunc infertur. ꝗ videns eſt cec9 ſi dicatur ꝙ nõ tunc apparẽter inferẽ. ꝗ vidẽtes nõ ſunt videntes: modus ſoluendi eſt reſpõdẽdo duabus reſponſionib9.

Sciendũ eſt tertio ꝙ tertius mod9 huius fallacie fit penes diffinitionẽ et iſta diffinitio eſt bona cecũ eſt animal nõ videns tũc taliter qualiter natum eſt videre ſi credaẽ ꝙ tunc ceca bene diffiniantur dicẽdo ceca ſunt animalia nõ vidẽtia tunc taliter qualiter nata ſunt videre cõmittitur iſte modus ſed debet dici ceca ſunt animalia quoꝝ neutrũ videt. tũc taliter qliter natum eſt videre. ¶ Circa hoc querẽ vtrũ valeat iſta ꝯſequentia iſti nõ ſunt videntes. ergo iſte nõ eſt vidẽs et iſte nõ eſt videns demonſtrato ceco et vidente. ⁊ videtur ꝙ ſic quia propoſitio de iſti equiualet copulatiue ſaltem ſi capitur diuiſiue. In oppoſitum arguitur. nam antecedens eſt verũ et conſequens falſuz. quia videns nõ eſt non videns. vnde demonſtrato ceco et vidente verũ eſt dicere ꝙ illi duo non ſunt videntes: quia ſunt videntes vel non videntes. ſed nõ ſunt videntes. ergo ſunt nõ videntes: et vltra nõ ſunt videntes. ergo ſunt nõ videntes ab affirmatiua de pdicato infinito ad negatiuã de predicato finito. tunc dico ꝙ illa ꝓpoſitio iſti nõ ſunt vidẽtes equiualet diſiunctiue vel copulatiue negatiue cum ſua ꝯtradictoria equiualeat copulatiue affirmatiue.

Arguitur ſic pmo nõ eſt aliqua fallacia ſm plures reſponſiones. ergo neq3 ſm plures interrogationes. ¶ Secundo ſic talis fallacia fit per dictiones ad placitũ ſignificantes: ergo nõ eſt extra dictionẽ. ¶ Tertio ſic. iſta fallacia et etiã iſte fallacie extra dictionẽ ſumũt cãz apparẽtie ex pte dictionu3 ergo ſunt in dictiõe.

Ad primum dicitur ꝙ nõ eſt ſimile nã poſſunt bene dari plures reſpõſiones vni interrogationi ꝓpter maiorem euidentiã et tamẽ non ꝯtingit dare vnã reſponſionẽ ad interrogationẽ plures. ¶ Ad ſecundũ negatur ꝯſequentia ſed oportet addere fit per dictiones et nõ pt fieri niſi per dictiões ad placitũ ſignificantes: ꝗ eſt in dictione. ¶ Ad tertiũ dicẽ ꝙ fallacie extra dictionem ſumũt cãm apparentie ex parte rei ſignificate vel intentionis ſeu cõceptus ſic videlicet ꝙ ſi videatur ſumi ex parte vocis hoc nõ ẽ niſi mediante re ſignificata vel intẽtione ſeu cõceptu. ideo tales fallacie poſſunt bene fieri ſine dictionib9 quadmodũ nõ poſſunt fieri fallacie in dictione quia nunq̃ poſſunt fieri niſi in dictiõibus neq3 ſumunt ſuam cãm apparẽtie niſi mediantib9 dictionib9 vel in ipſis dictiõib9.

Incipit ſeptim9 tractat9 de ſuppõnib9.

e

Orum que dicuntur quedaz dicũtur cũ cõplexione vt hõ currit. Quedã vero ſine complexione vt hõ. q2 eſt terminus incõplexus. Terminus vt hic ſumiẽ ẽ vox ſignificãs vl'e vel particulare. vt homo vel ſortes. Terminoꝝ aũt incomplexoꝝ vnuſq3 aut ſignificant ſubſtantiã: aut qualitatẽ: aut qtitatẽ aut ad aliqd: aut agere: aut pati: aut vbi aut ſitus: aut habit9. Significatio vt hic ſumiẽ eſt rei per vocẽ ſm placitũ repreſentatio. q̃re cu3 oĩs res aut ſit vniuerſalis aut particularis oportet dictiões nõ ſignificantes vniuerſale vl' pticulare nõ ſignificare aliqd et ſic nõ eſſent termini vt hic ſumitur terminus vt ſigna vniuerſalia vl' pticularia. Significationum alia eſt rei ſubſtantiue et hec fit p nomen ſubſtãtiuũ. vt homo. alia eſt rei adiectiue: ⁊ hec fit per nomen adiectiuũ. vel per verbũ: vt currit vel albus que nõ ẽ ꝓprie ſignificatio ſubſtantiua vel adic

Quid eſt terminus.

ctiua. ſed ſignificat aliquid ſubſtantiue vel adiectiue. Et ſignificare aliqd adiectiue vl' ſubſtātiue ſunt modi vocum. quia adiectiuatio et ſubſtātiuatio ſunt compotes modi et differētie rerū que ſignificant: ⁊ non ſignificationes. Nomina vero ſubſtātiua dicūtur ſupponere: ſed nomina adiectiua vel verba dicuntur copulare.

Quot ſint paſſiões terminoꝝ.

Iſte eſt tractatus paruoꝝ logicalium in quo determinandū eſt de paſſionibus terminoꝝ et cōmuniter aſſignātur quinq ſcȝ. ſuppoſitibilitas. ampliabilitas. reſtringibilitas. appellabilitas. et diſtribuibilitas. ⁊ dicunt paſſiones termini: quia ſoli termino cōueniūt. ideo ſubiectuȝ iſtiꝰ tractatus eſt terminus. nam illud eſt ſubiectū alicuiꝰ ſciētie cui ꝯueniunt adequate paſſiones que in illa ſcientia tractant ſed terminꝰ eſt hmōi igit ⁊ hoc capiendo terminū ſecūde intētionaliter vt diffiniebatur in quarto tractatu ī quo dicit. Terminus eſt in quē reſoluitur ꝓpō vt in ſubiectū ⁊ p̄dicatū. Poſſet tamē aliquis dicere ꝙ ille paſſiones nō cōueniunt omni terminō. iō eſt aduertenduȝ ꝙ terminꝰ poteſt capi tripliciter. vno mō, p omni illo quod pōt eſſe copula vel extremū ꝓpoſitionis cathegorice vel determiatio extremi vl' copule. et iſto mō vna ꝓpoſitio poteſt dici terminus: qꝛ poteſt eſſe extremū ꝓpoſitionis. vt hec ē vera homo currit eſt ꝓpoſitio. ibi totū hoc homo currit eſt ſubiectuȝ. Alio mō accipitur pro omni illo quod nō eſt cōpletū oratiōale ſiue ſit cathegorema ſiue ſit ſincathegorema. ⁊ iſto mō ſigna et negatiōes poſſunt dici terminꝰ. et iſtis duobꝰ modis nō capitur hic. alio mō capit ſtricte ꝓ oī illo quod ſignificatiue ſumpto ex ſua ſignificatione qua actu habȝ pōt eſſe ſubiectū vel p̄dicatū propoſitionis ⁊ ſic ibi proprie capit terminus quando dicit ꝙ eſt ſubiectū huiꝰ tractatus qꝛ tali cōueniūt paſſiones ſupradicte. ⁊ licȝ iſte tractatus dicatur tractatus ſuppōnum ampliationū ⁊c. nō eſt intelligēdū ꝙ ſuppō vel ampliatio ſint ſubiectū. ſed magis ſunt ꝓprietates accidentales ſubiecti huius tractatus ſcilicet ipſius termini.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ triplices ſunt termini ſcȝ mētales vocales et ſcripti. vocales ſunt qui ab auditu corporali pcipi poſſunt. ⁊ ex iſtis fiunt ꝓpoſitiones vocales. ⁊ tales ſignificant ad placitū ſubordinant in ſignificādo terminis mētalibus ꝓprie dictis ita ꝙ illa que naturaliter ⁊ prīo ſignificant per terminos mētales proprie dictos ſignificant ſecūdario qui ad placituȝ per huiuſmodi termīos vocales. Termini ſcripti ſūt termini ad placitū inſtituti quos oculo corporali videre poſſumus: et ex iſtis fiunt ꝓpoſitiones ſcripte. ⁊ eodē modo ſe habēt ad terminos mentales vltimatos ſicut termini vocales. Termini mentales ſunt duplices ſcȝ ꝓprie dicti ſeu vltimati q̄ naturalr ſignificāt res quas termini vocales vel ſcripti ad placitū ſignificāt et tales proprie nō ſunt niſi noticie actuales rerum vt noticia actualis lapidis diceret huiſmodi cōceptus. Alij ſunt improprie dicti ſeu nō vltimati qui naturaliter ſignificāt terminos vocales vel ſcriptos. ⁊ cū hoc ſignificāt ad placitum illa que termini vocales vel ſcripti ad placitum ſignificant. vt notitia huius vocis ſignificatiue homo ſignificat naturaliter illā vocem homo ⁊ ad placitū illa que ſignificat iſte terīnus homo ad placitū. et de iſtis ſatis viſuȝ eſt in primo tractatu et etiā de ꝓpoſitiōe mentali. Item terminoꝝ quidā ſunt ſecūde intētionis et quidā prime intentionis. Terminꝰ prime intētionis eſt q̄ ſignificat rem nō cauſatam ꝑ actum ꝯparatiuū noſtri intellectus. ſed terminꝰ ſecūde intētiōis eſt qui ſignificat ſecundā intentionē que nō eſt niſi reſpectus rōnis cauſatus per actū compatiuum noſtri intellectus cuiōi ſunt omnes logicales et grāmaticales. Item terminoꝝ ad placitū ſignificantiū. quidā eſt abſolutus et alius eſt cōnotatiuꝰ. vnde terminꝰ abſolutus eſt terminus qui nihil cōnotat vt ſunt termini p̄dicamēti ſubſtātie vt bos homo. ſed cōnotatiuus ē q̄ vltra illō pro quo ſupponit aliquid importat ſub habitudine eſſentiali vel accidētali vt album nigrum et habet duplex ſignificatū .ſ. formale et materiale. materiale eſt illud pro quo ſupponit Formale eſt illud qꝺ ꝯnotat talis terminus: vt album ſupponit pro re alba et cōnotat albedinē ſeu ꝯnotat ipſam rem habere albedinē.

Sciendū eſt tertio ꝙ adhuc terminoꝝ ad placitū ſignificantiū quidā ſunt cathegorematici. quidam ſincathegorematici. et quidam partim ſincathegorematici. et partim cathegorematici qui dicuntur mixti. Cathegorematici ſunt duplices ſcȝ ratione ſignificationis qui ſignificant aliquid vel aliqua ex inſtitutione. Alij ſunt cathegorematici ratiōe officij qui ſignificatiue ſumpti poſſunt eſſe ſubiectum vel predicatum vel pars ſubiecti vel predicati vel copula vel pars copule. vt homo animal. Etiaȝ ſincathegorematici ſunt duplices ſcilicet ratione ſignificationis qui impoſiti ſunt ad ſignificandum non aliquid vel aliqua ſed aliqualiter: id eſt modum accipiendi terminum in propoſitione vt omnis nullus. Alij ſunt ratione officij qui ſignificatiue ſumpti non poſſunt eſſe ſubiectum copula vel predicatum nec pars ſubiecti predicati vel copule. Et dicitur notanter ſignificatiue ſumpti quia ſi ſumerentur materialiter poſſent eſſe ſubiectum vel predicatum. ſed terminus mixtus eſt qui impoſitus eſt ad ſignificandum aliquid vel aliqua et aliqualiter. vel cui in mente correſpondet aggregatum ex cathegorematico ⁊ ſincathegorematico. Et aduerte ꝙ vltiate abſtracta dicunt termini partim cathegorematici. et partim ſincathegorematici. Qadmodum humanitas aīalitas. nam humani

tas includit illud ſincathegoꝛema per ſe pꝛimo modo vel neceſſario. qn̄ enī dicitur humanitas currit ſenſus eſt humanitas ꝑ ſe pꝛimo mō currit qđ eſt falſum. nam curſus ꝑ ſe pꝛīo mō nō cõuenit humanitati. ⁊ ſic ptꝫ ꝙ de talibꝰ abſtractis nihil poteſt pꝛedicari niſi ꝙ conuenit ipſis in pꝛimo modo dicēdi per ſe. ¶ Circa iſtud queritur de hoc ſophiſmate om̄e cecū eſt aīal videns poſito caſu ꝙ ſint duo ceca ⁊ nō plura quoꝝ vnū videat ſoꝛtes ⁊ reliquū platoꝛ ⁊ nullus ſit quin videat illa duo: tunc pꝛobatur ſic ſophiſma. illud cecum eſt aīal videns. ⁊ illud cecū eſt aīal vidēs et nō ſunt plura ceca: ergo om̄e cecū eſt animal videns. ¶ In oppoſitū arguit: om̄e cecū ē aīal videns: ergo oīs res ceca eſt aīal vidēs. ptꝫ ꝯña quia ly cecū ſuppõit pꝛo re cum ſit adiectiuū. Reſpõdetur ꝙ ly cecum põt eſſe noīatiui caſus vel accuſatiui caſus. ſi ſit noīatiui caſus ſophiſma eſt falſum: ſi ſit acci ſophiſma eſt verū: ⁊ eſt ſenſus ꝙ oēm rem cecam eſt aīal videns.

Arguitur ſic pꝛio: ſupponibilitas non cõuertitur cum termīo cum multi ſint termini qui nō poſſunt ſupponere. ǵ terius non eſt ſubiectū huiꝰ tractatꝰ. ¶ Scđo ſic. ſi eſſet aliqs terminus ſincathegoꝛematicꝰ ſeqretur ꝙ aliqs terminꝰ eſſet ſignificatiuꝰ qui nihil ſignificaret ſed hoc eſt falſum: igit. ¶ Tertio ſic. idem terminus põt dici cathegoꝛematicꝰ ⁊ ſincathegoꝛematicus: ergo illa diuiſio termīi nō eſt bona: antecedēs pꝛobat: qꝛ ſi adiectiuum teneatur pure adiectiue eſt terminus ſincathegoꝛematicus: et ſubſtantiue eſt cathegoꝛematicus.

Ad pꝛimū dicitur ꝙ ſupponibilitas cõuertitur cum termīo pꝛopꝛie capto: puta cum termino qui ſignificatiue ſumpto poteſt eē ſubiectū vel pđicatum ꝓpōnis. ¶ Ad ſecūdū dicitur cõcedendo totum argumentuꝫ: quia ad terminū eſſe ſignificatiuū nō requiritur ꝙ ſignificet aliqđ: ſed ſufficit ꝙ ſignificet aliqualiter. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ nō eſt incõueniens eundem terminū eſſe cathegoꝛematicū et ſincathegoꝛematicum ſm̄ diuerſas acceptiones.

Suppoſitio eſt acceptio termini ſubſtãtiui pꝛo aliquo. Differunt autē ſuppoſitio ⁊ ſignificatio: quia ſignificatio fit per impoſitionem vocis ad ſigificandum rem: ſuppoſitio ē acceptio termini iam ſignificantis rem ꝓ aliquo: vt cū dicitur homo currit iſte terminus homo tenetur ſtare ꝓ ſoꝛte platone: ⁊ ſic de alijs. Unde ſignificatio pꝛioꝛ ē ſuppoſitione ⁊ in hoc differunt: quia ſignificatio ē vocis. ſuppoſitio vero eſt termini iam cõpoſiti ex voce ⁊ ſignificatione. ergo ſupponere et ſignificare non ſunt idem: ſed differunt per locum a cõiugatis. Itē ſignificatio ē ſigni ad ſignatum. ſuppoſitio vero ē ſupponētis ad ſuppoſitum: ergo ſuppoſitio non eſt ſignificatio. Copulatio ē acceptio termini adiectiui pꝛo aliquo.

¶ Sciendum eſt pꝛimo ꝙ ſuppoſitio ſic diffinitur: ſuppoſitio eſt acceptio termī in ꝓpoſitiōe nati accipi pꝛo aliquo vel aliquibꝰ de quo vel de aliquibꝰ talis terīnꝰ natꝰ eſt verificari mediante copula talis ꝓpōnis. vñ i hac diffinitiōe ponit ſuppoſitio pꝛo diffinitoꝛ ⁊ ponitur acceptio loco generis nō ꝙ ſit verū genus: ſed magis cauſa. nam ſuppoſitio cauſat mediāte acceptione termini: pꝛo aliquo vel aliquibꝰ. Dr̄ notāter in pꝛopoſitione: quia termini extra ꝓpōnem nō ſupponunt. Dicitur notanter nati accipi: quia ad hoc ꝙ termini ſupponāt non opoꝛtet ꝙ actu pꝛo aliquo accipiētur. ſed ſufficit ꝙ ſint nati accipi. id eſt ꝙ ſint in potētia ꝓpinqua: vt accipiantur pꝛo aliquo vel aliquibꝰ. Et ſic patꝫ ꝙ termini in libꝛis ſcriptis circa quos nullus aduertit q̇ ſunt ptes ꝓpōnis ſcripte ſupponūt. Dr̄ notāter ꝓ aliquo pꝛopter terminos ſingulares: vel aliquibꝰ ꝓpter termīos cõe vel termīos collectiuos qui ſupponūt ꝓ pluribꝰ. Dicit notāter de quo vl' de quibꝰ. i. de cuiꝰ ſignificati ꝓnoīe vel de quoꝛum ſignificatoꝝ pꝛonoībus vel noīe adequate ſignificante rem pꝛo qua ſupponit: qđ dꝫ ſic itelligi. ad hoc ꝙ terminꝰ ſupponat pꝛo aliquo nō requiritur ꝙ verificetur de illo pꝛo quo ſupponit: qꝛ terminꝰ nō verificat de re. ſed ſufficit ꝙ verificetur de ꝓnoīe demōſtrāte illā rem vel pꝛonoībꝰ demōſtrātibus illas res vel de noīe ſignificāte adequate illud ꝓ quo ſupponit: vt ens qđ non eſt demōſtratū currit: ſubiectū ſupponit ꝓ aliq̇ re nō demōſtrata. ⁊ volo ꝙ ſit lapis. tūc illđ ſubiectū non poteſt verificari de lapide neqꝫ de pꝛonomine demōſtrante lapidē: quia tunc falſificaret pꝛopoſitionē: vt dicendo hoc eſt ens qđ non eſt demonſtratum: ſed debet ſic dici lapis ē ens quod non eſt demonſtratum. Dicitur notanter mediāte copula quod debet ſic intelligi. mediāte copula talis pꝛopoſitionis vel mediante copula reſpectu cuius termini teneātur eque ample et eque ſtricte vt creans neceſſario eſt deus: ſic debet oſtendi: hoc poſſibiliter eſt creans et non ſic hoc neceſſario eſt creans: quia tunc pꝛopoſitio eſſet falſa.

Diffinitio ſuppoſitiōis

Sciendum eſt ſcđo ꝙ terminus q̇ debet ſupponere ſaltē perſonaliter vel ſimpliciter debet ſignificare aliqđ vel aliqua. Ex quo ſequitur ꝙ terminus ſignificans pꝛecī ſe aliqualiter non poteſt ſupponere perſonaliter. Unde ſi terminus ſit nomen opoꝛtet ꝙ ſignificet aliquid vel aliqua ſubſtantiue: ex quo ſequitur ꝙ adiectiua adiectiue tenta non ſupponunt nomina tamen obliqua ſubſtantiuoꝛum vel adiectiuoꝝ ſubſtantiuoꝝ ſupponūt ⁊ verificātur de illis

p:o quib9 ſupponunt mediāte recto. et ſi carerant recto ſupplēdus eſt talis rectus. Sed quereret aliquis quid dicendum eſt de pronominibus d: ꝙ p:onomina ſunt duplicia quedam ſūt p:imitiue ſpeciei: ⁊ quedā ꝺriuatiue. de primitiuis dicitur ꝙ ſi ponātur ſine relatis vel demōſtrabilibus ſupponunt. vt ego curro. ly ego ſupponit et ſic verificatur hic eſt ego ille diſputat. ly ille ſupponit ⁊ ſic verificatur hoc eſt ille. ⁊ ſimiliter de alijs. ſed quando ſumitur cū relatis vel demōſtrabilibus non ſupponunt q: tūc ſunt pura ſincathegorematica. vt ego petrus curro. ly ego nō ſupponit: petrus diſputat ⁊ ille petr9 legit ly ille nō ſupponit ⁊ ſic de alijs dicatur. ſ3 de deriuatiuis dicitur ꝙ ſemper ſupponūt ſiue ſumantur cum relatis vel demōſtrabilibus ſiue nō. aliter tū et aliter ꝗ̄ quando ſumuntur ſine relatis vel demonſtrabilibus ſupponunt pro re poſſeſſa: vt hoc eſt meū hoc eſt tuū: tam ly meū ꝗ̄ ly tuū ſupponūt ꝓ re poſſeſſa. ſed qn̄ ſumūtur cū relatis vel demonſtrabilibus tūc ſupponūt p:o poſſeſſore vel ſaltem referūt vel demōſtrāt poſſeſſorem vt meus aſinus currit. ly me9 ſupponit ꝓ poſſeſſore ſc3 p:o me. et d3 verificari ꝑ ſuū p:imitiuū ſiue in recto ſiue in obliquo: vt aſinus mei currit. De verbis dicit̄ ꝙ ſupponūt vt ego curro legere eſt agere: ſimil'r ꝑticipia ſumpta ſine ſubſtantiuis ſupponunt vt ſum legens. Sed de aduerbijs dicitur ꝙ aduerbia pure cathegorematica habētia ſignificata de eorum p:onoībus verificabilia ſupponūt: vt hodie: heri: illic. ⁊ talia debent verificari ſm̄ noīa ſubſtantiua: vt hodie ſm̄ illud cōplexū hodierna dies ſed de cōiunctionib9 dicit̄ ꝙ nulla cōiunctio cōiunctionalr̄ capta ſupponit: ſed de ꝑpoſitione dr̄ ꝙ aliq̄ ꝑpoſitiones ſupponūt ⁊ aliq̄ nō. vt ante ſine caſuali ſupponit ⁊ d3 verificari ꝑ tp̄s. ſed de interiectionib9 dicit̄ ꝙ interiectio interiectionaliter capta bene ſupponit vt dicendo ve tibi. ly ve ſupponit: ⁊ ſimiliter de multis alijs.

Sciendum eſt tertio ꝙ termini extra ꝓpoſitōem nō ſupponūt: quia ſuppoſitio eſt inuenta ad inquirendū veritatem vel falſitatē ꝓpoſitionū: mō talis inquiſitio nō pōt fieri niſi in ꝓpōne. Sed ſi quis dicat aliq̄s termin9 ſupponit extra illā ꝓpōnem petrus currit: ḡ extra p:opoſitionē. negat̄ ꝯña q: ly extra facit terminum ſequentē ſupponere cōfuſe et diſtributiue Et ſi quis dicat nōncilla eſt vera terminus pōt ſupponere extra p:opoſitionē dicit̄ ꝙ pōt capi dupliciter. vno mō in ſenſu cōpoſito et ſic eſt falſa ⁊ eſt ſenſus. hec eſt poſſibilis terminus extra p:opoſitionē ſupponit. alio mō in ſenſu diuiſo. ⁊ ſic eſt vera. ⁊ eſt ſenſus terminus extra ꝓpoſitionem poſitus pōt ſupponere. ⁊ hoc ſi ponatur in ꝓpoſitione. Ex quo ſequit̄ ꝙ differētia eſt inter ſignificationē et ſuppōnem. nā ſignificatio conuenit termino tā in ꝓpōne ꝗ̄ extra ꝓpoſitionē ſed nō ſuppoſitio. vnde ſignificatio nō ē niſi reſpectu rōis ſigni ad ſignatū. ſed ſignificare eſt inſtrumētalr̄ rep:eſentare aliq̄d vel aliq̄ vt aliquali potētie cognitiue eā vitaliter īmutando vnde vitaliter īmutare potentiā eſt eam perceptiue īmutare. ¶ Circa hoc querit̄ de hoc ſophiſmate plures ſunt nō videntes ꝗ̄ vidētes poſito caſu ꝙ ſint decē quoꝝ nouē ſint vidētes et alter cecus. quod ſit verū ꝓbatur q: iſti decē nō ſunt videntes. ḡ ſunt nō videntes. et vltra ſunt non videntes. ḡ plura ſunt nō vidētes. ¶ In oppoſitum arguit̄: q: nouē ſunt vidētes. ⁊ tm̄ vnū cec9 ergo plures ſunt vidētes ꝗ̄ nō videntes. Rñdetur ad ſophiſma qđ eſt verū puta ꝙ plures ſūt nō vidētes ꝗ̄ vidētes. Et ad īp:obationē d: ꝙ male ꝯcludit̄ ſed deberet ſic concludi. ḡ plures ſunt vedētes ꝗ̄ ceci.

Arguitur p:imo in illa p:opoſitione homo nō eſt aſinus homo ſupponit p:o homine: ⁊ tamē nō poteſt verificari de p:onomie: demonſtrante hominē mediante copula talis p:opoſitionis: quia nō ſequitur hoc nō eſt homo demonſtrando hominē: e3. ¶ Secundo ſic. in illa ꝓpoſitione homo eſt pictus. ibi homo ſupponit p:o imagine: ⁊ tamē nō poteſt verificari de p:onomine demonſtrante imaginē. ¶ Tertio ſic: in iſta p:opoſitōne creans neceſſario eſt deus ibi ly creās ſupponit p:o deo: ⁊ tamen nō pōt verificari de ꝓnoīe demonſtrante deum.

Ad p:imū dicitur ꝙ termin9 ſemper debet verificari mediante copula affirmata ⁊ nō negata. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ in tali ꝓpoſitione ly homo ſupponit tam p:o ſignificato p:incipali ꝗ̄ minus p:incipali: ideo eſt diſtinguenda vt alias viſum eſt. dicunt tamen aliqui ꝙ p:eciſe ſupponit ꝓ imagine: ⁊ tunc debet ſic verificari hoc eſt homo pictus addendo illi termīo hō: vt vniformiter teneat̄. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ patet ſolutio in p:imo notabili.

Suppoſitionum alia cōis alia diſcreta. Suppō cōis eſt q̄ fit ꝑ termī cōe3 vt hō aīal. Diſcreta eſt q̄ fit per termī diſcretū vt ſortes. vel ꝑ termī cōem cū ꝓnoīe demōſtratiuo vt iſte homo q̄ eſt termin9 diſcret9. Itē ſuppoſitionū cōium alia naturalis alia accītalis. Suppō naturalis eſt acceptio termī cōis ꝓ oībus his ꝓ q̄bus aptum natū eſt ꝑticipari vt iſte termin9 hō ꝑ ſe ſumpt9 ſupponit ꝓ oīibus hoībus tam q̄ ſunt q̄ erunt ⁊ qui fuerunt. Accītalis ſuppō eſt acceptio termī cōis ꝓ oībus his ꝓ q̄b9 exigit ſuū adiunctū vt hō currit. hic iſte termin9 hō ſupponit ꝓ oībus hoīb9 ꝑſentib9: ⁊ cū d: hō fuit vel hō currit

Suppoſitionum diuiſio.

ſupponit ꝓ p̄teritis ⁊ cū d̄r hō erit
vel hō curret ſupponit ꝓ futuris. et
ſic hꝫ diuerſas ſuppōnes ſm̄ diuer=
ſitatem eoꝝ q̄ ei adiungunt̄. Accn̄ta
lium ſuppōnum alia ſimplex alia ꝑ=
ſonalis. Suppō accn̄talis ſimplex ē
acceptio termī cōis ꝓ re vlī ſignifi=
cata ꝑ ipm̄ termīn vt cū d̄r hō eſt ſpēs
aīal eſt genꝰ: ibi iſte termīnꝰ hō ſup=
ponit ꝓ hoīe in cōi ⁊ nō ꝓ aliquo infe=
riori: ⁊ iſte termīnꝰ aīal ſupponit pro
aīali in cōi ⁊ nō ꝓ aliquo inferiori: et
ſilr̄ dicendū eſt de quolibet ter̄io cōi
vt riſibile eſt ꝓpꝛium rōnale eſt dr̄ia
albū eſt accn̄s. Itē ſuppōnuꝫ ſimpli
ciū alia eſt termī cōis in ſubiecto po
ſiti vt hō eſt ſpēs ibi iſte termīnꝰ hō
hꝫ ſimplicē ſuppōnē: q2 ſolū ſuppo=
nit ꝓ natura ſpēi: alia eſt termī cōis
in p̄dicato ꝓpōnis affirmatie: vt ois
hō eſt aīal. Ibi iſte termīnꝰ aīal in p̄=
dicato poſitus ſimplicē hꝫ ſuppōnē
q2 ſolum ſupponit ꝓ natura generis
alia eſt termī cōis poſiti poſt dictio
nem exceptiuā: vt oīe aīal p̄ter ho=
minē eſt irrōnale: ibi iſte termīnꝰ ho
minē ſimplicē hꝫ ſuppōem: q2 nō lꝫ
fieri deſcenſuꝫ ſub ipo. vn̄ nō ſeqtur
oīe aīal p̄ter hoīem eſt irrationale:
ergo omne animal p̄ter hūc hoīem ē
irrōnale: et quo ibi eſt fallacia figu=
re dictōis ꝓcedēdo a ſuppōne ſim=
plici ad ꝑſonalē. Silr̄ h̄ hō eſt ſpēs:
ergo aliqs hō eſt ſpēs. Et ſilr̄ h̄ ois
homo eſt aīal: ergo oīs hō eſt hoc
aīal. In oībus eñi iſtis fit ꝓceſſus a
ſimplici ſuppōne ad ꝑſonalē. Qꝫ autē
minꝰ in p̄dicato poſitus ſimplicē ha
beat ſuppōnem patet: q2 cū d̄r oium
oppoſitoꝝ eadē eſt diſciplina, niſi il
le termīnꝰ diſciplina ſimplicē habe=
ret ſuppōem ſic fieret deſcēſus ſub
ipo ⁊ eſſet falſa. Nulla eñi p̄ticularis
diſciplina eſt oīm cōtrarioꝝ: medici
na eñi nō eſt oīm ꝯtrarioꝝ. ſed ſoluꝫ
ſani ⁊ egri grāmatica nō eſt oīm cō=
trarioꝝ ſed ſolū ꝯgrui ⁊ incōgrui. lo=
gica veri ⁊ falſi. ⁊ ſic de aliis.

P Rimo ſciendū eſt ꝙ poſtq̄ determiatuꝫ
eſt de ſuppoſitione diffinitiue nūc cōſe
quēter determiandū eſt de ea diuiſiue.
vn̄ ſuppōnum. Alia eſt mixta alia non mixta. *Quid eſt ſuppoſitio mixta*
Suppoſitio mixta eſt acceptio termini cōis cō
plexi. cuiꝰ vna pars ſuppōit alio genere ſuppō
nis q̄ alia: vt dicendo iſte terminꝰ hō eſt dictio
diſſillaba ibi terminus ſupponit ꝑſonaliter: ⁊ hō
materialiter: pōt tñ aliquando fieri ſuppoſitio
mixta qñ quelibet ꝑs termini cōplexi ſuppōit
eodem genere ſuppoſitionis: ⁊ tunc ſic diffinit̄
eſt acceptio termini complexi q̄ vltra acceptio=
neꝫ ſuaꝝ partiū nō accipit̄ vnica acceptione vt
cuiuſlibet hoīs aſinꝰ currit. Ex quo ſeqtur ꝙ ali
quis terminꝰ nō d̄r iſto modo ſupponere mixtī
q2 partes ſupponūt alio ⁊ alio genere ſuppoſi=
tionis: ſed q2 terminꝰ cōplexus vltra acceptio=
nem partiū nō accipit̄ vnica acceptione. vn̄ re=
gula eſt ꝙ quādocūq3 determiatio p̄cedit deter
minabile: ſi ſignū p̄cedens nō ſit eiuſdeꝫ caſus
cū determinabili. tunc talis terminꝰ ſupponit
mixtim vt pꝫ in exēplo prius dicto. Sed ſuppō
nō mixta eſt acceptio terī incōplexi ſiue ꝯplexi
cuiꝰ vna pars nō accipit̄ aliter ꝙ alia vt homo
currit. ⁊ eſt triplex ſcꝫ materialis ſimplex ⁊ ꝑſo
nalis. vn̄ ſuppō materialis eſt acceptio termi=
ni ꝓ ſuo ſignificato nō vltimato vel ſuis ſigni=
ficatis nō vltimatis ſm̄ ꝯceptū ſm̄ quem nō ac
cipit̄ vltimate. Pro quo eſt aduertenduꝫ ꝙ du
plex eſt ſignificatū ſcꝫ vltimatū ⁊ nō vltimatuꝫ
vn̄ ſignificatū vltimatū eſt illud qđ vltimate ſi
gnificat̄ ꝑ terminū ſignificantē ad placitū vltia
te vel naturaliter ꝓpꝛie. Sed ſignificatū nō vl
timatū eſt ipſemet terminꝰ vel aliꝰ ſibi ſimilis
in voce vel in ſcripto vel equalēs in mente. Ex
quo ſeqtur ꝙ terminꝰ vocalis vel ſcriptꝰ dicit̄ ſi
gnificare ad placitū dupl'r. Uno mō vltimate.
alio mō nō vltimate: vltimate ſignificat illđ ad
qđ eſt impoſitū ad ſignificandū. ſꝫ terminꝰ vo=
calis d̄r ſignificare ad placitū nō vltimate ſcri=
ptuꝫ ſibi ſinonimū: ⁊ ſcriptꝰ d̄r ſignificare nō vl
timate vocē ſibi ſinonimā. Poſſunt etiā dici ſi=
gnificare non vltimate conceptum vltimatum
mediante quo terminus vocalis vel ſcriptus
ſignificat ſuum ſignificatum.

Sciēduꝫ eſt ſcđo ꝙ ſuppoſitio ma *Suppō materialꝭ ē duplex*
terialis eſt duplex ſcꝫ diſcreta ⁊ cōis. Diſcreta
eſt acceptio termī in ꝓpoſitione materialiter
ſupponētis ſumpti cū ꝓnoīe demōſtratiuo pri
mitiue ſpēi vt hoc ly hō eſt dictio diſſillaba. ibi
ly homo ſupponit materialiter ⁊ diſcrete. Sed
communis eſt acceptio termini in propoſitio=
ne materialiter ſuppōnētis ſine ſigno ſingula=
riſante ſumpti. Et eſt duplex ſcꝫ determiata et
cōfuſa. determiata eſt acceptio termī in ꝓpōne
materialiter ⁊ cōiter ſub quo gr̄a forme poteſt
fieri deſcēſus diſiūctiue vt ſortes eſt dictio diſ=
ſillaba. Sed confuſa eſt duplex ſcꝫ confuſa tm̄

et confuſa ⁊ diſtributiua. Cõfuſa tantũ eſt acceptio termini in ꝓpoſitione materialiter ⁊ cõiter ſupponẽtis ſub quo gr̃a forme põt fieri deſcenſus copulatus vel diſiũctus vt omne nomen eſt ly homo. ibi ly hõ ſupponit materialiter cõfuſe tm̃. Sed ꝯfuſa ⁊ diſtributiua eſt acceptio termini in ꝓpoſitione materialiter ⁊ cõiter ſupponẽtis ſub quo gr̃a forme põt fieri deſcenſus copulatiuꝰ. vt omne ly hõ eſt nomẽ. ibi hõ ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue materialiter. ſ; ſuppoſitio ſimplex eſt acceptio termini in ꝓpõne pro ſuo ſignificato p̃mario ⁊ adequato reſpectu p̃dicati vel ſubiecti ponẽtis dr̃iam inter ſupius et inferius vt hõ eſt ſpẽs hõ cõuertit̃ cũ riſibili ibi hõ ſupponit ſimpliciter ⁊ eſt duplex ſ; cõis et diſcreta. Cõis eſt acceptio termini cõis in ꝓpoſitione ꝓ ſuo ſignificato p̃mario vel adeq̃to vt hõ eſt ſpẽs. Diſcreta eſt acceptio termini diſcreti ꝓ ſuo ſignificato reſpectu p̃dicati ponentis dr̃iam inter ipm̃ ⁊ ſuperius vt ſortes ẽ indiuiduũ. Ex quo ſeq̃tur falſitas illoꝝ q̃ dicunt ꝙ ſubiecta iſtaꝝ ꝓpõnum hõ eſt digniſſima creaturaꝝ. bos eſt vtiliſſimus aratro ſupponũt ſimpliciter qđ falſum eſt. ſed ſupponũt ꝑſonaliter et de rigore ſermonis ſunt falſe. Et de iſta ſuppoſitione ponunt̃ alique regule. Prima nullus terminꝰ ſupponẽs ſimpliciter põt inferre ſuũ ſuperius. neq; ſuum inferiꝰ. vt nõ ſequit̃ homo ꝯuertit̃ cum riſibili: ergo ſortes ꝯuertit̃ cum riſibili. ſed ꝯmittit̃ fallacia figure dictionis. Secũda regl̃a nullus terminꝰ cõis ſumptus in numero plurali vel cũ ſigno vl̃i vel ꝑticulari vel ſingulariſante ſupponit ſimpliciter: ideo ſubiecta iſtaꝝ ꝓpõnum nõ ſupponunt ſimpl̃r. hoĩes ſunt ſpẽs: nullus homo eſt ſpẽs omĩs homo eſt ſpẽs. aliq̃s homo eſt ſpẽs nullus modus ſciendi eſt ſubm̃ in logica: ſed ſupponũt ꝑſonaliter.

Deſcenſus ẽ duplex.

Sciendũ eſt tertio ꝙ pro declaratione ſuppoſitionis eſt aduertendum ꝙ duplex eſt deſcenſus ſ; diuiſiuus ⁊ arguitiuꝰ. diuiſiuꝰ qui fit ꝑ diuiſionem. vt dicendo aĩalium. aliud rationale aliud irrationale. ſ; deſcẽſus arguitiuus eſt ꝯñ̃a formalis in qua arguit̃ ab aliquo termĩo cõiter ſumpto ad eius inferiora virtute ſuppoſitionis ceteris tamẽ terminis tam cathegorematicis q̃ ſincathegorematicis manẽtibꝰ et debet fieri talis deſcenſus ꝑ inferiora in ſupponẽdo de quibꝰ alias viſum eſt in quinto tractatu. Et iſte deſcenſus arguitiuꝰ eſt quadruplex. ſ; copulatiuꝰ. copulatus. diſiũctiuꝰ ⁊ diſiunctꝰ. Copulatiuus eſt quñ̃do in deſcendẽdo infertur vna copulatiua compoſita ex ſingularibus termini ſub quo fit deſcẽſus vt omĩs homo currit. ergo iſte homo currit ⁊ iſte homo currit ⁊ ſic de alijs. ſed deſcenſus copulatus ẽ quo in deſcendendo infertur vna cathegorica de extremo copulato compoſita ex omibus ſingularibus termini ſub quo fit deſcenſus vt nullum caput habet omĩs homo. ergo nullũ caput habet iſte homo ⁊ iſte homo. ⁊ ſic de alijs. Sed deſcenſus diſiũctiuus eſt quo in deſcendendo infertur vna diſiũctiua compoſita ex oĩbus ſingularibus termini ſub quo fit deſcenſus vt homo currit: ergo iſte homo currit: vel iſte homo currit ⁊ ſic de alijs. Deſcenſus diſiũctus eſt quo in deſcendẽdo infertur vna cathegorica de extremo diſiũcto compoſita ex omnibus ſingularibꝰ termini ſub quo fit deſcenſus: vt omĩs homo ẽ aĩal: ergo oĩs homo eſt hoc vel hoc vl̃ hoc anĩal et ſic de alijs. Et eſt duplex deſcenſus ſ; ſufficiens ⁊ inſufficiens. vnde ad ſenſum ſufficientem tres conditiones requirunt̃. Prima ꝙ enumerantur omnia ſingularia. Secũda ꝙ fiat taliter qualiter debet fieri: vñ ſic debet fieri ſub termino ſupponẽte confuſe ⁊ diſtributiue fit deſcenſus copulatiuus ⁊ ſub termino ſupponẽte confuſe tantum ratione ſigni confuſiui generalis fit deſcenſus diſiũctus vl̃ copulatus. ſ; ſub termino ſupponẽte determinate fit deſcenſus diſiũctiuus. ¶ Tertia conditio ꝙ ecõtrario valeat aſcenſus. defectu cuius ibi nõ eſt bonus deſcenſus omĩs homo currit. ergo iſte homo currit vl̃ iſte homo currit: quia aſcenſus nõ infert vniuerſalem. nõ eñ̃ ſequitur iſte homo currit. vel iſte homo currit ⁊ ſic de alijs: ergo omĩs homo currit. vnde aſcenſus eſt conſequentia qua arguitur ab inferioribus in ſupponendo ad ſuperius. Sed deſcenſus inſufficiens eſt qui caret vna illarum conditionũ ⁊ debet ſeruari in deſcenſu ꝙ ponatur conſtantia ſubiecti maxime in continentibus. ¶ Circa hoc queritur de hoc ſophiſmate ſecana eſt terminus diſcretus probatur quia ſecana eſt nomen ꝓpriũ: ergo eſt terminus diſcretus. Improbatur ſic. nulla aqua eſt terminus diſcretus. ſecana eſt aqua: ergo ſecana non eſt terminus diſcretus. Item nullus terminus cõmunis eſt diſcretus: ſed ſecana eſt terminus cõmunis: ergo nõ eſt terminus diſcretꝰ. Minor probatur: quia ſophiſma eſt vna propoſitio indefinita: ergo ſubiectũ eſt terminus communis. Ad ſophiſma reſpondetur ꝙ ipſum eſt verum: ad primã improbationem negatur conſequentia. cõmittitur eñ̃ fallacia figure dictionis variando ſuppoſitionẽ. Ad ſcđam dr̃ ꝙ ſecana eſt terminus cõmunis ſi materialiter accipiatur ⁊ diſcretus ſi ꝑſonaliter ⁊ ſignificatiue accipiatur.

Arguitur ſic primo ſubiectum huius ꝓpoſitionis petrus currit eſt ꝓpoſitio ſupponit materialiter ⁊ tñ̃ nõ eſt acceptio termini igitur. ¶ Scđo ſic. ſubiectum huius ꝓpoſitionis ens eſt dictio monoſillaba ſupponit materialiter ⁊ tamẽ accipitur ꝓ inferioribus ad ens quia iſte terminus ens eſt inferius ad ens. ¶ Tertio ſic: ſubiectum huius ꝓpoſitiõis homo eſt digniſſima creaturaꝝ ſupponit ſimpl̃r. et tamẽ nõ accipitur reſpectu p̃dicati ponẽtis dr̃iam inter ſuperius ⁊ inferius: igitur.

Ad primum dicitur ꝙ ibi eſt acceptio termini capiendo terminum large vt ſe extendit ad omne illud quod poteſt eſſe extre

mū ꝓpõnis. ¶ Ad ſcd̄m dicat̄ ꝙ licet ens accipiatur pro ſuis inferioribꝰ nō tñ ſm̄ oceptū vltimatū: ſed ſm̄ oceptū nō vltimatū. ¶ Dr̄ ad tertium negādo ꝙ ſubm illiꝰ ꝓpõnis ſupponat ſimpliciter. ſed ſupponit pſonalr̄ ⁊ eſt falſa.

Perſonalis autē ſuppoſitio ē acceptio termini cōmunis pro ſuis iferioribus: vt cum dicitur homo currit iſte terminus homo ſupponit ꝑ ſuis inferioribus.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ ſuppõ pſonalis eſt acceptio termĩ in ꝓpõne pro ſuo ſignificato primario vl̄ ſignificatis ſuis ſcd̄arijs vel pro ſuo ſignificato materiali. reſpectu p̄dicati non ponentis differentiam inter ſuperius ⁊ inferiꝰ. Et dr̄ notāter ꝑ ſuo ſignificato primario. nam quilibet terminus cōis vniuocꝰ hʒ duplex ſignificatū. ſ. primariū ⁊ ſcd̄ariū. vñ iſte terminꝰ hō de ſignificato primario ſignificat humanitatē. ⁊ de ſignificato ſcd̄ario ſignificat ſortē petrū ⁊ ſic de alijs. Et eſt talis ſuppõ duplex. ſ. cōis ⁊ diſcreta. Cōis eſt acceptio termĩ cōis cōiter tenti in ꝓpõne pro ſignificato primario vel ſignificatꝰ ſcd̄arijs: vt hō currit: hō eſt aĩal. ſed diſcreta eſt acceptio termĩ diſcreti vel cōis diſcrete tenti in propoſitione ꝑ ſuo ſignificato reſpectu predicati non ponentis differentiā inter ipſum ⁊ ſuum ſuperius: vt ſortes currit: ſortes eſt hō. ¶ Et aduerte ꝙ aliqui preter iſtas ſuppões ponūt ſuppõnem naturalem propter propões neceſſarias. ſed propter hoc nō eſt ponēda. nam veritas talium propoſitionū neceſſariū eque poteſt ſaluari per ſuppoſitionem pſonalē ſicut per naturalē. Unde eſt aduertendū ꝙ copula in propoſitionibus neceſſarijs abſoluitur a tempore. ideo tam ſubiectuʒ ꝙ̄ predicatum in ipſis ſtant indifferenter pro preſentibus preteritis ⁊ futuris: vt homo eſt aĩal: adam eſt aĩal tam ſubiectum ꝙ̄ predicatū ſupponunt indifferēter pro preſentibus preteritis et futuris. Et ſi quis petat quare melius fit talis abſolutio cōnotationis in propoſitionibꝰ neceſſarijs ꝙ̄ contingentibꝰ. Dicitur ꝙ hoc eſt propter neceſſariam habitudinem extremorum ad inuicem: habent enim termini propoſitionū neceſſariarum talem habitudinem conuenientie. vnde ad cōpoſitionem extremorū talium ꝓpoſitionū neceſſario ſeq̄tur cōformitas ſeu veritas talis ꝓpoſitionis ad terminos. ideo quādocūqʒ extrema taliū ꝓpoſitionū cōponuntur adinuicem propoſitiões cōſtitute ex ipſis ſunt ſemper vere. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit̄ ꝙ ad veritatē taliū ꝓpoſitionū neceſſariarū nō req̄ritur ꝙ extrema ſupponant pro aliquo exiſtēte. ſed ſufficit ꝙ ſupponant pro aliquo cognito. ideo quādocūqʒ intellectus cōponit iſtā ꝓpoſitionē homo eſt animal adam eſt homo. ſemper talis ꝓpoſitio eſt vera. Et aduerte ꝙ copulā abſolui a cōnotatione temporis nihil aliud eſt ꝙ̄ ipſam abſolui a ſuo effectu qui eſt facere ſtare terminū pro preſentibus ⁊ talē abſolutionem cōnotationis poteſt habere copulā in ſuppoſitiõe perſonali. ideo non eſt neceſſe ponere ſuppõnem naturalē.

Sciendum eſt ſecūdo ꝙ pro declaratione ſuppoſitionis perſonalis diſcrete ponitur talis regula. Omnis terminꝰ ſupponēs ſiue materialr̄ ſiue ſimpliciter ſiue perſonaliter diſcrete tentꝰ ſupponit diſcrete. q: ſi terminus nō teneretur diſcrete licʒ eſſet ſingularis tunc non ſupponeret diſcrete vt dicendo ſortes eſt terminus diſcretus: ibi ille terminꝰ ſortes licet ſit ſingularis nō tamē ſupponit diſcrete. Unde terminus dicit̄ accipi diſcrete qui accipitur taliter ꝙ ratione talis acceptionis ſibi repugnat ſupponere pro pluribꝰ diuiſim ⁊ vniuoce vel ꝑ aliquo cōmunicabili pluribꝰ. Unde multis modis pōt terminus teneri diſcrete. Pͦmo quando eſt nomen ꝓpriū ſignificatiue ſumptum. vt ſortes currit. ſcd̄o quādo eſt terminus cōis ſumptus cum ꝓnomine demonſtratiuo pͥmitiue ſpēi. vt iſte homo currit. ⁊ dr̄ notanter pͥmitiue ſpēi: q: ſi eſſet deriuatiue non ſupponeret diſcrete. vt meus aſinus currit. tertio quādo terminꝰ cōis reſtringitur per nomē ꝓpriū vel ꝑ aliqd̄ ſupplens vicem eius. vt ens quod eſt ſortes currit. Quarto quādo ſunt pl̄es termini ſingulares ſingulariter tenti vt ſortes plato cicero currūt totum hoc ſupponit diſcrete. quintomodo qñ talis terminus eſt ꝓnomē pͥmitiue ſpēi ſumptum ſine ſubſtantiuo vt ego curro. Ex iſtis patet ꝙ ſubiectum huius ꝓpoſitionis ens qd̄ eſt ſortes currit ſupponit diſcrete: quia illi ſubiecto repugnat ex modo ſue ſignificationis ſupponere pro pluribus ratione illius termini ſortes qui ſignificatiue ſumptus non poteſt ſupponere pro pluribus. Et ſi quis arguat. iſte terminus ens qui eſt principalior pars illius complexi eſt terminus cōmunis ⁊ poteſt ſupponere pro pluribus. ergo tale ſubiectum non ſupponit diſcrete. Reſpondetur negando conſequentiam. nō enim ſequitur principalis pars ſubiecti eſt terminus cōmunis. ergo totuʒ ſubiectum ſupponit cōiter. Et ſi qs iterum dicat. iſte ſunt vl̄es omne ens qd̄ eſt ſortes currit. nullum ens quod eſt ſortes currit. ergo ſubiecta ſunt termĩ cōes. ⁊ ꝑ ꝯñs nō repugnat eis ſupponere ꝑ pluribus. Reſpondet̄ ꝯcedendo ꝙ tales ſint vl̄es ſed ſunt ſimplr̄ ſingulares: licʒ tamen habeant modum et figuram ꝓpoſitionis vniuerſalis. Et ſi quis iteruʒ replicet: quia termino ſingulari ſingulariter capto non poteſt congrue addi ſignum vniuerſale. ergo iſte nō erunt congrue. omne ens quod eſt ſortes currit. ⁊ nullum ens quod eſt ſortes currit. Reſpōdetur ꝙ termino ſingulari incompleto ⁊ ſingulariter tento nō poteſt congrue addi ſignū vl̄e tamen bene termino ſingulari complexo cuiꝰ vna pars eſt terminus cōmunis.

Tertio ſciendū eſt ꝙ de ſuppoſitione huiꝰ ſubiecti. iſte hō vel aſinꝰ currit eſt difficultas. cui breuiter rñdet̄ ꝙ vel illud ꝓnomen iſte demōſtrat totū ſubiectuʒ ⁊ ſic ſupponit di

ſcrete: ⁊ tūc talis ꝓpō eſt ſingularis ⁊ eſt ſenſus iſte exiſtēs hō vel aīm⁹ currit: vel demōſtrat ſolam primā ꝑtem ſubiecti. ⁊ tūc dr̄ ꝙ totū ſubiectum ſupponit cōiter: ⁊ tūc eſt ꝓpō mere indefinita nō obſtāte ꝙ pria ps ſupponat diſcrete. nā ſubiectū iſti⁹ ꝓpōnis ſortes vel plato currit ſupponit cōiter: ⁊ tñ q̄libet ps ſupponit diſcrete. Et ſi q̄s dicat q̄re ſubiectū primenō ſupponit ſuppoſitione mixta: cū vna ps ſupponat diſcrete et alia cōiter. Reſpōdet̄ ꝙ ratio eſt: q: totū ſubiectum poteſt accipi vnica acceptione alia a ſuis ꝑtibus. ideo dr̄ facere vnā ſuppōnem. ſed ſubiectum hui⁹ ſortes ⁊ plato currūt ſupponit diſcrete: q: ex modo ſue acceptōis repugnat ſibi ſupponere ꝑ plurib⁹. ¶ Circa hoc q̄ritur de hoc ſo-

De h ſophiſmate. omēs apoſtoli dei ſunt duodeci.

phiſmate oēs apl̄i dei ſunt duodecim. ⁊ ꝙ ſit verum ꝓbatur: quia maximus numer⁹ aploꝝ eſt numer⁹ duodenari⁹: ģ oēs apl̄i dei ſunt duodecim: improbat̄ q: cōtradictorium hui⁹ eſt iſtud. nō oēs apl̄i dei ſunt duodecim. ſed illa eſt vera q: equiualet iſti: aliqui apl̄i dei nō ſunt duodecim. Reſpōdetur ꝙ ly oēs pōt teneri dupliciť. vno mō diſtributiue: ⁊ tūc denotat p̄dicatū ſuppoſitionis verificari de quolibet de quo ſubiectum eſt verificabile in numero plurali: et tunc ſingulares ei⁹ ſunt iſte. iſti apoſtoli dei puta petrus ⁊ paulus ſunt duodecim. alio mō tenetur collectiue: ⁊ tunc denotat ꝙ p̄dicatū cōuenit oībus ſimul ſumptis ⁊ nulli ſeorſum. ⁊ tunc talis ꝓpō eſt vera ⁊ eſt indefinita. ⁊ toti ſubiecto nō repugnat p̄dicari de plurib⁹: nam ſi cras adhuc eſſent tres apl̄i iſta eſſ; vera quindecim apoſtoli ſunt apoſtoli dei. Et aduerte ꝙ ſi ly oēs tenetur collectiue facit terim ſequētez ſupponere cōfuſe tantū ſub quo debet fieri deſcēſus copulatus: vt ſub iſto ſubiecto apl̄i dei dz ſic deſcēdi: ģ iſti apl̄i dei ⁊ iſti apl̄i dei ⁊ ſic de alijs ſunt duodecim. Dicit̄ ģ ad ſophiſma ꝙ ſi ly omēs teneat̄ collectiue ſophiſma eſt verum: ſi diſtributiue ſophiſma eſt falſum. Et ad rōnez dicitur ꝙ ille bene equipollēt ſi oēs capiat̄ diſtributiue: ⁊ ambe ſunt falſe: ſed ſi teneat̄ collectiue nō eq̄pollent.

Arguitur ſic primo. in iſta propoſitione hō currit: ibi hō ſupponit diſcrete: et tñ nō eſt acceptio termī diſcreti igit̄: aīs ptʒ q: ſibi repugnat ex mō ſue ſignificationis ſupponere ꝑ plurib⁹: quia ſibi repugnat ſupponere pro duob⁹ lapidib⁹. ¶ Scđo ſic dicēdo chimera currit ibi eſt acceptio termini cōis cōiter tenti: ⁊ tñ nō ſupponit cōiter: igitur. ¶ Tertio ſic. ſubiectum hui⁹ ꝓpōnis hō rudibilis currit: tenetur diſcrete cū ſibi repugnet ſupponere ꝑ pluribus ratione talis acceptionis: et tamen non ſupponit diſcrete: igitur.

Ad primū dicitur ꝙ iſte terminus repugnat facit terminū ſequētem rectum ab eo ſupponere cōfuſe ⁊ diſtributiue: ideo nō ſequit̄

Terminus ex ſuo mō ſignificāt cōis.

repugnat ſupponere ꝑ duob⁹: ģ ꝑ plurib⁹: quia tūc arguit̄ ab iferiori ad ſuperius cū diſtributiōe ſuppōnis. ¶ Ad ſcđm dr̄ ꝙ aliq̄s termin⁹ dr̄ cōmunis dupliť. vno mō in ſignificādo, q: iſte termin⁹ eſt ſignificatiu⁹ pluriū vniuoce ⁊ diuiſim: et ſic chimera eſt bene terius cōis. alio mō i ſupponēdo: q: ſibi ex mō ſue ſignificatōis nō repugnat ſupponere ꝑ plurib⁹: ⁊ ſic nō eſt terminus cōis. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ tali ſubiecto ex mō ſue ſignificatōis repugnat ſupponere ꝑ plurib⁹: q: ſignificat rem taliter eē qualr̄ ipoſſibile eſt eſſe.

Item ꝑſonaliū ſuppōnum alia eſt deteriata alia cōfuſa. Deteriata ſuppoſitio eſt acceptio terīcōis idefinite ſūpti vl̄ cū ſigno ꝑticulari deteriatus: vt hō currit vel aliq̄s hō currit. Et dr̄ vtraqȝ illaꝝ deteriata: q: lʒ in vtraqȝ iſtaꝝ iſte terius hō ſupponat ꝑ hoīe taʒ currēte q̄ nō currēte: tñ ꝑ vno ſolo hoīe currēte vera dr̄. Et q: aliud eſt ſupponere ⁊ aliud eſt locutionem eē verā ꝑ aliquo vel falſā: igitur in p̄dictis vt dictū eſt iſte terius hō ſupponit ꝑ oī hoīe tam currēte q̄ nō currēte: lʒ reddat locutionē veraʒ ꝑ currēte ſolo. Nō aūt in vtraqȝ iſtaꝝ ſit deteriata ſuppō ptʒ: q: cum dr̄ aīal eſt ſortes vel aīal eſt plato et ſic de alijs: ergo aīal eſt oīs hō: ibi ē fallacia figure dictionis a plurib⁹ determinatis ad vnā deteriatā. Et iō iſte terius aīal idefinite poſit⁹ hʒ determinatā ſuppōnem: ⁊ ſilr̄ cū ſigno ꝑticulari. Cōfuſa ſuppō ē acceptio terī cōis ꝑ plurib⁹ mediāte ſigno vl̄i: vt cū dr̄ oīs hō eſt aīal: ibi iſte termin⁹ hō ſupponit pro plurib⁹ mediante ſigno vl̄i: quia ſupponit pro quolibet ſuo ſuppoſito. ¶ Item ſupōnum cōfuſaꝝ alia eſt cōfuſa neceſſitate ſigni vl̄ modi: ⁊ alia neceſſitate rei: vt cum dr̄. oīs hō eſt aīal: ibi iſte termin⁹ hō mediante ſigno vniuerſali cōfundit̄ ſiue diſtribuitur pro quolibet ſuppoſito. ⁊ iſte terminus animal a ꝑte predicati poſitus confunditur neceſſitate rei. Et cum vnuſquiſqȝ homo ſuaʒ habeat eſſentiā: ideo hoc verbum eſt neceſſitate rei tenetur ꝑ tot eſſentijs ꝑ quot hoībus tenetur iſte terminus homo: ⁊ cū vnicuiqȝ hoī inſit ſua aīalitas: ideo iſte terminus aīal neceſſi-

tate rei tenetur ꝑ tot aialibus ꝑ quot hoibus iſte termin⁹ hō: ⁊ ꝑ quot eēn tijs hoc verbū eſt. vnde iſte termin⁹ hō debet ſupponere ꝯfuſe mobiliter et diſtributiue: ſed cōfuſe ⁊ diſtributiue tenetur: quia tenet ꝑ oī hoie: mobiliter vero qꝛ lꝫ fieri deſcenſum ſub eo ꝑ quolibet ſuo ſuppoſito: vt omis hō eſt aial: ergo ſortes ē aial. ſed iſte terminus aial dꝫ cōfundi imobilr: qꝛ nō lꝫ fieri deſceſum ſub eo vt ois hō eſt aial: ergo ois hō eſt hoc aial. Ibi eīn fit pceſſus a ſimplici ſuppōne ad pſonalem: ſicut hic hō eſt digniſſima creaturarū: ergo hic hō vel aliqs hō: vel roſa eſt pulcherrimus florū: ergo aliqua roſa. Sed differūt in hoc quia in iſtis eſt ſimplex ſuppō ex pte ſubiecti: in illa vero ex pte pdicati. licet videat oppoſitū eſſe qđ ſupius dictū eſt ꝙ in hac ppōne omis hō eſt aial: iſte termin⁹ aial in pdicato poſit⁹ ſimplicē hꝫ ſuppōnem cū pri⁹ dr ꝙ habꝫ cōfuſaꝫ. Ad hoc dicēdū eſt ſm quoſdam ꝙ qꝛ gen⁹ pdicat de plurib⁹ differentib⁹ ſpē iſte termin⁹ aial quādo tenet ꝑ ipo in cōi qđ eſt gen⁹ ſic habꝫ ſimplicē ſuppōnem. Scđm autē ꝙ ipſa natura cōis ipſius generis multiplicatur ꝑ ſuppoſita hoīs ſic dicitur habere cōfuſam ſuppōnem nō mobiliter ſed imobiliter. Suppoſitio autē cōfuſa imobiliter poteſt cuꝫ ſimplici nō ſm idē ſed ſm diuerſa vt dictū eſt. Unde ſm hoc dicēdum eſt ꝙ ſuppoſitio ꝯfuſa mobiliter nō pōt ſimul eſſe cum ſimplici: nec ſm idem nec ſm diuerſa vt dictū eſt. Sed ego credo impoſſibile eſſe terminū cōem in predicato poſitum habere ſimplicem ſuppoſitionē ⁊ cōfundi mobiliter vel imobiliter ſigno vniuerſali exiſtente in ſubiecto affirmatiuo. vt ois hō eſt aial ⁊ ſic đ alijs cōſimilib⁹. qꝛ vt vult porphiri⁹: oē qđ pdicat đ aliquo aut eſt maius eo aut eſt equale ei de quo pdicatur ⁊ intēdit de pdicatione per ſe. ſed in hac ppōne ois homo ē aial eſt pdicatio ꝑ ſe ⁊ nō predicat eqle. ergo maius nō accidētale: ergo ſubſtātiale vel eſſentiale: ergo genus vel differētia: nō differētia ergo gen⁹: ſꝫ natura generis multiplicata mobilit vl' imobilr nō ē gen⁹: ergo cū dr ois hō eſt aial cū ibi pdicet gen⁹ nō eſſet poſſibile terīm cōeꝫ multiplicari mobiliter vel imobiliter: quia ſignificat naturā generis ꝙ iam actu nō eēt genus ſicut ſi hō cōfunderet mobiliter vel imobilr: iam nō eēt ſpēs. Itē hoc idē videt ꝑ ariſtotelem in prio thopicorū dicentē: ꝙ oē qđ de alio predicatur aut predicat conuerſim de eo aut nō. ſi cōuerſim eſt diffinitio vel ꝓpriū Si aūt nō cōuerſim predicatur de re aut cadit in diffinitionē rei aut non. Si nō tūc eſt accidēs. Si cadit in diffinitionē rei: aut eſt gen⁹ aut differētia: nō differētia: ergo gen⁹. Et intendit ariſtoteles ꝙ ibi ſit recta predicatio ⁊ ſpēs ſubijciat ſm ſe vl' multiplicatur: ſed in hac ppōne hō ē aial ē recta predicatio ⁊ ſubijcit hō ⁊ nō eqle predicat neqꝫ accidēs: ergo genus. Quare nō eſt poſſibile terminū cōeꝫ in predicato poſitū cōfundi mobilit vel imobilr. Itē totū vl'e qđ eſt gen⁹ et totū in ꝙtitate ex oppoſito ſe hūt. Sed totū in ꝙtitate ē duplex qđdam eſt totū in ꝙtitate ꝯpletū vt vbicūqꝫ cōfundit termin⁹ cōis mobilr: vt ois hō eſt aial. Aliud ē totū in ꝙtitate incōpletū ⁊ diminutiuū: vt vbicūqꝫ cōfundit terius cōis imobilr: ⁊ mltiplicat terius cōis ſimplr: ergo ſi impoſſibile ē totū in ꝙtitate eē gen⁹ incōptum hmōi nō erit ipoſſibile terīm cōem in pdicato poſitū cōfundi mobilr vl' imobiliter vt dicebat. Item ꝯparatio illa ſm quā iferiora reducūt ad ſuperiora oppoſita ē ꝯparationi ſm quā ſuperiora reducunt ad ſua iferiora. ſed

ſm primā ſumitur cōe in rōne cōis: ſʒ
ſm ſcdam ſumit̄ cōe multiplicatū ſi-
ue cōfuſū. Cū ergo terius cōis vt ſic
ſit in rōne generis nō ei poſſibile ipʒ
mltiplicari igr̄ū hmōi. Et hec ꝗ̄ttuor
argumēta ſūt ꝯcedēda. Cā aūt ꝓpter
quā mouebant̄ facil' eſt ad ſoluēdū q
tm̄ eſt vnaqꝫ cū dr̄ ois hō eſt aīal cū
vnicuiqꝫ hoī reſpōdeat ſua aīalitas
ſiue ſua eēntia cū nō poſſit eē hō qui
ſit aīal. Ideo dixerūt ꝙ iſte termin⁹
aīal tenet̄ ꝑ tot aīalib⁹ ꝑ quot hoib⁹
hō: ꝙ āt in illo argumēto nulla ſit ap
parētia pʒ: qꝛ cū dr̄ ois hō eſt albus
neceſſe ē ꝙ tot aīalitates nō itelligan
tur in ſubiecto quot ſūt hoies in qui-
bus tenet̄ hō. vn̄ nihil eſt dicere ꝙ hʒ
illas aīalitates a ꝑdicato cū ibi ꝑdi-
cet̄ albū. Un̄ dicendū ꝙ hō logice lo-
quēdo nō naturalr̄ ex aīali ꝛ rōali cō
ponit̄: nō de ſe hʒ illaꝝ aīalitatū mul-
tiplicationē: vn̄ cū dico ſic ois hō eſt
alb⁹ nullo mō hʒ illas aīalitates a ꝑ-
dicato cuʒ ibi ꝑdicet̄ alb⁹ vt dictū eſt
Sic āt eſt in ꝓpoſito cū ibi ꝑdicet̄ ge
nus de ſpē: vt ois hō eſt aīal. In hac
ei ꝓpōne ſubiicit̄ hō i quo itelligitur
multitudo illaꝝ aīalitatū ꝛ predicat̄
hoc gen⁹ aīal qḋ nullo mō ꝯfunditur
mobilr̄ vel imobilr̄: ſed ſtat ibi natu-
ra ſiue ꝑ eſſentia ipſi⁹ generis cōis
de plurib⁹ ꝑdicabilis. vn̄ aīal predi-
cat̄ ꝛ aīal itelligit̄ i ſubiecto ſicut hic
oē aīal rōnale ē aīal. Silr̄ dico ꝙ hoc
verbū ē nō cōfundit̄ mobilr̄ vel imo-
bilr̄: qꝛ ꝙ aīal eēt vel exiſteret in hoc
hoie hoc hʒ ſubiectū de ſe anteꝙ̄ in ꝓ
pōne ſubiiciat̄ predicato eēntiali vel
accidētali. Et ꝓpter hͦ deſtruim⁹ quā
dā diuiſionē factā. ſ. cōfuſaꝝ ſuppoſi
tionū alia ē ꝯfuſa neceſſitate rei: alia
eſt cōfuſa neceſſitate modi ſiue ſigni:
dicim⁹ eīn ꝙ ois cōfuſio ſit neceſſita
te ſigni vel modi: vt cum dr̄ oīe aīal
rōnale ē aīal: iſte terius aīal in ſubie-
cto poſit⁹ tenet̄ neceſſitate ſigni pro
oīni animali qḋ eſt homo. Similr̄ hic
omis homo eſt animal: iſte terminus
homo tenetur pro omni homine ꝛ nō
ſolum pro homine: ſed etiam pro om
ni animali qḋ eſt homo: et ideo tot in
telliguntur animalitates quot huma
nitates naturaliter loquēdo: quia ea
dem eſt humanitas in quelibet indi
uiduo hominis ſm viam logicorum.
et non ſm viaʒ nature: ſic homo in cō
muni idem eſt. vnde ꝙ ſit hec anima-
litas vel illa hoc eſt ratione materie.
In via enim nature humanitas mea
differt ab humanitate tua ꝑ ſe ꝛ ani-
ma mea per quam cauſatur humani-
tas tua in te. Et propter hoc ſignum
confundit hominem: non tamen con-
fundit animal in cōmuni. ſed animal
cōtractum ad hominem per ſuas dif
ferentias. Unde ſequitur ꝙ oīnis cō
cluſio ſit neceſſitate ſigni vel modi.

Et ſic eſt finis ſuppoſitionum
Petri hyſpani ꝛ hoc quo ad ter
minos abſolutos.

¶ Sciendum eſt primo ꝙ ſuppoſitio terīna-
ta eſt acceptio termini in propoſitiōe pro ſuo ſi-
gnificato vel ſuis ſignificatis ſcdarijs ſeu inferio
rib⁹ diſiunctiue id eſt ſub quo pōt fieri deſcēſus
ꝑ ꝓpōnem diſiunctiuā. Unde deſcēdere diſiun-
ctiue ſub aliquo termino nō eſt aliud ꝙ̄ ex ꝓpo-
ſitione ex qua ponit̄ termin⁹ ſuppōnēs determina
te inferre ꝓpōnem diſiunctiuā in qua ponūtur
ſingularia cōtenta ſub termīo ſupponēte deter-
minate. vnde ꝓ declaratiōe iſtius ſuppoſitiōis
ponūtur alique regule. ¶ Prima: omnis termī
nus cōis cōiter tētus ſupra quā nō cadit ſignū
cōfuſiuū nō impeditū: ſupponit determīate. vt hō
currit: quidā hō currit. Dicitur notanter cōiter
tentus: quia ſi teneret̄ diſcrete non ſupponeret
determīate vt iſte hō currit. Dicitur etiā notāter
ſupra quā nō cadit ſignū cōfuſiuū: quia tunc ta
lis terminus nō ſupponeret determinate. vnde
ſignū cōfuſiuū eſt ſignū faciēs termīn ſequenteʒ
cui addit̄ ſupponere cōfuſe tm̄ vel confuſe ꝛ di-
ſtributiue. vt ſunt iſta ſigna: oīs nullus nō tamē
ꝑter. ſed illud dicitur ſignū non cōfuſiuū nō qḋ
facit terminū ſupponentē ſupponere cōfuſe tm̄
vel cōfuſe ꝛ diſtributiue: vt aliquis alter quidā
reliquus. ¶ Scda regula: ſubiectum ꝓpōnis
indefinite cui nō ꝑponit̄ aliqḋ ſincathegorema
ſi ſupponat ſupponit determīate reductiue ꝛ non
proprie. Et dicit̄ notāter ſi ſupponat propter ta

Quid eſt ſuppoſitio terminata.

les ꝓpōnes chimera currit ſcocernus diſputat
que ſunt indefinite:⁊ tamē ſubiecta non ſuppo=
nunt determinate. Dicit̄ notāter cui nō ꝑponit̄
aliqđ ſincathegorema ꝓpter tales ꝓpōnes oēm
equū videt hō ⁊ tm̄ homo currit que ſunt inde=
finite:⁊ tū ſubiecta eaꝝ nō ſupponūt determina
te ſed cōfuſe tantū. Dicitur notāter reductiue ⁊
nō ꝓprie:quia terius cōis īportat ſua ſignifica=
ta ſcđaria ſeu inferiora indiſiunctim: ergo ſi de
beat accipi copulatiue vel diſiūctiue hoc eſt per
aliqđ ſignū limitās intellectū ad ſic accipiēdū
terīm ⁊ nullū ponit̄ in ꝓpoſitione īdefinita cuiꝰ
ſubiectū ſupponit determiāte igitur. ſed ſubie=
ctum ꝓpōnis ꝑticularis ſupponit determiāte ꝓ
prie:⁊ qꝛ eadē eſt cā veritatis ꝓpōnis ꝑticularꝭ
et indefinite:quia eidē ꝓpōnī opponūtur. ⁊ hoc
maxime rōne ſuppōis termioꝝ. ideo ſuppoſitio
ſubiecti indefinite reducitur ad ſuppōnem ſub=
iecti ꝑticularis. Ex iſto ſequitur differētia inter
propōnem indefinitā ⁊ ꝑticularē. nam ſubiectū
particularis ſupponit determinate ꝓprie. ⁊ ſub
iectū indefinite cui nō ꝑponit̄ aliquod ſincathe
gorema ſupponit determinate reductiue.

Quid eſt ſuppō ꝑſonalis ꝯfuſa.

Sciendum eſt ſcđo ꝙ ſuppoſitio
confuſa diuidit̄ in cōfuſa ⁊ diſtributiuā ⁊ confu
ſam tm̄. vñ ſuppō ꝑſonalis cōfuſa ⁊ diſtributiua
eſt acceptio termī cōis cōiter tenti ꝓ omnibus
ſuis ſignificatis ſcđarijs vel īferioribus copula=
tiue:vt oīs homo currit:ibi iſte terminus homo
ſupponit cōfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Pro cuius de=
claratione ponitur alique regule. Prima. oīs
terminꝰ cōis cōiter tētus ſupponēs materialit̄
vel ꝑſonalr̄ cui īmediate addit̄ ſignū vl̄e affir=
matiuū nō īpeditū ⁊ ſincathegorematice ſūptū
ſupponit cōfuſe ⁊ diſtributiue. vt omnis hō cur=
rit. Dicitur notāter cui īmediate additur ſignū
quia ſi adderet̄ ſolū mediate:tunc talis nō ſup
poneret cōfuſe ⁊ diſtributiue: ſed magis cōfuſe
tantū:vt cuiuſlibet hōis aſinus currit. ly aſinus
ſupponit cōfuſe tantum. Dicitur notāter nō im
peditū:qꝛ ſi impediret̄ per negatiōnē vel ꝑ ali=
quod equiualens. tūc talis terminus nō ſuppo
neret confuſe ⁊ diſtributiue:vt nō oīs hō currit
ibi hō nō ſupponit cōfuſe ⁊ diſtributiue. ſed de=
terīate. Dr̄ notāter ſincathegorematice captum
qꝛ ſi nō teneret̄ ſincathegorematice ſꝫ materia=
liter:tūc talis terminꝰ nō ſupponeret ꝯfuſe ⁊ di
ſtributiue. vt oīs hō eſt totum in ꝗntitate. ibi ille
terminus hō nō ſupponit cōfuſe ⁊ diſtributiue.
Secunda regula quilibꝫ terminꝰ ſupponēs cō
muniter ſequēs negationē negantē vel ſignuꝫ
negatiuū poſitum ſupra ipſum dūmō nō īpe
diatur ⁊ ſignificatiue accipiatur ſupponit con=
fuſe ⁊ diſtributiue. Dicitur notāter poſitū ſupra
terminū:qꝛ ſi negatio nō ferat̄ ſupra terminuꝫ
tunc talis terminꝰ nō ſupponeret ꝯfuſe ⁊ diſtri
butiue vt hō qui nō currit eſt animal. ibi ly ani
mal nō diſtribuit̄ qꝛ negatio nō cadit ſupra ipꝫ
Dicitur notāter dūmō nō impediatur. qꝛ ſi im
pediretur nō faceret terminū ſtare cōfuſe ⁊ di=
ſtributiue. Et aduerte ꝙ negatio pōt impediri
multis modis. Primo ꝑ aliā negationē vt non hō
nō eſt animal. ſcđo ꝑ ſignū diſtributiuū vel per
aliqđ equiualēs. vt nullꝰ hō eſt oē aīal. etiam ꝑ
terminos includētes negationē ſicut ſunt ꝯpara=
tiui et ſuperlatiui. etiā īpeditur per ſignū ſpe=
ciale ꝯfuſiuū vt nō ꝓmitto tibi equū:ly equum
nō ſupponit diſtributiue diſtributiōe ꝯpleta lꝫ
bene īcōpleta. Et aduerte ꝙ duplex eſt negatio
ſcꝫ negatio negās et infinitans. negans eſt que
negat copulam et denotat diuiſionē ꝑdicati a
ſubiecto ⁊ diſtribuit omnē terminū ſequētē ſiue
mediatū ſiue īmediatū. ſed negatio infinitans
ſolū fertur ſupra ſubiectū vel predicatū. ⁊ ſoluꝫ
diſtribuit terīm cui īmediate additur ⁊ eſt ſem
ꝑ pars ſubiecti cui additur. Et ſi quis ꝗrat an
in iſta propōne hō nō eſt aſinus. ⁊ deus eſt. deꝰ
diſtribuat̄. Pro ſolutione ponūtur alique ꝓpo=
ſitiones. prima negatio noīalis poſita in princi=
pio ꝓpōnis ypothetice ſolum negat copulam
prime cathegorice ⁊ nō negat ſcđam cathegori
cam vt nullus homo currit ⁊ deus eſt. ly nullus
ſolum cadit ſupra primā copulaꝫ. ⁊ ſupra extre
ma pertinētia ad illam copulaꝫ. Scđa ꝓpoſitio
negatio negans aduerbialis poſita in ꝑncipio
ꝓpoſitionis ypothetice negat oēs copulas ſe
quētes ⁊ diſtribuit termīos pertinētes ad illas
copulas vt nō homo currit ⁊ deus eſt. ibi deus
ſupponit diſtributiue: qꝛ equalet iſti nullus deꝰ
eſt. Tertia ꝓpoſitio negatio negans aduerbia
lis nō poſita in principio ꝓpoſitionis ypotheti
ce. ſed immediate ante copulam ſolum negat il
lam copulam ⁊ extrema illius copule. vnde in
iſta ꝓpoſitione homo nō eſt aſinꝰ ⁊ deus eſt. ly
nō:non cadit niſi ſupra primam copulam: ideo
deus nō diſtribuitur.

Sciendum eſt tertio ꝙ pro maiori
declaratiōe ponūtur alique regule. Prima ter
minꝰ infinitatus cōiter tentus ſupponit confu=
ſe ⁊ diſtributiue vt nō hō currit. ibi hō ſupponit
confuſe ⁊ diſtributiue. vnde differentia eſt inter
terminū inffinitū ⁊ terminū infinitatū. nam ter
minus infinitus eſt aggregatum ex termino fi=
nito ⁊ negatiōe infinitante. vt nō homo. ſed ter
minus infinitās ē terminꝰ cui addit̄ negatio in
finitans. vt nō homo. ibi hō dr̄ terminus infini
tatus ⁊ talis cōiter tentus ſupponit cōfuſe ⁊ di
ſtributiue niſi impediat̄:qꝛ ſi impediret̄ nō ſup=
poneret confuſe ⁊ diſtributiue. vt dicendo nihil
quod eſt nō homo currit ibi homo non ſuppo=
nit diſtributiue:quia non licet fieri deſcenſum
copulatiuum ſub eo. Et ſi quis dicat dicendo
non homo currit ibi homo infinitatur. ⁊ tamen
non ſupponit confuſe ⁊ diſtributiue: quia ſub
eo non poteſt fieri deſcenſus copulatiuus:quia
hic non eſt bonus deſcenſus non homo currit.
ergo non iſte homo currit ⁊ non iſte homo cur=
rit:quia deſcenſus dꝫ eſſe a ſuperiori ad inferio
ra:hic aūt arguit̄ ab īferiori ad ſuperiora: qꝛ ly
nō iſte homo eſt ſuperiꝰ ad ly nō hō cū de pluri

bus predicetur. Reſpōdetur ꝙ ly hō ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. ꝛ ꝙ ſub eo pōt fieri deſcenſus. Et quādo arguit ibi arguit ab inferiori ad ſuperius: dicitur ꝙ cōparādo non hō ad totum hoc nō iſte hō arguit ab inferiori ad ſuperi⁹: ſꝫ cōparando hō ad ly iſte hō arguit a ſupiori ad inferius. ¶ Scḋa regula: quilibet termin⁹ ſupponens cōiter materialr' vel pſonaliter ſequens cōparatiuū cōparatiue tentū: rectus ab eo ex vi cōparatōis dū mō nō īpediatur ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue: vt ſortes eſt fortior hoīe: ſortes eſt fortiſſim⁹ hoīm. tam ly hoīe ꝙ ly hoīm ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. Dicitur notanter ſequens: quia ſi talis terminus nō ſequeret cōparatiuū vel ſuppellatiuū. tūc nō ſupponeret confuſe ꝛ diſtributiue: vt aſinus eſt hoīe fortior. ibi hoīe nō ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. Dicitur notanter rectus a cōparatiuo vel ſuppellatiuo ex vi cōparationis. quia ſi nō regeretur ex vi cōparationis nō ſupponeret cōfuſe ꝛ diſtributiue vt ſortes eſt fortior manu leone: ibi ly manu nō ſupponit ꝯfuſe ꝛ diſtributiue. Dicitur notanter dūmō nō impediatur: quia ſi impediretur non ſupponeret confuſe ꝛ diſtributiue: vt muſca eſt fortior omni aīali ibi ly animali nō ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. ideo iſta eſt vera muſca eſt fortior omni animali vbi iſta eſt falſa muſca eſt fortior animali. ¶ Circa hoc querit de hoc ſophiſmate cuiuſlibet hoīs aſin⁹ currit poſito caſu ꝙ quilibet hō habeat duos aſinos vnū currētem ꝛ alium quieſcentē: quod ſit verum probat quia iſtius hoīs aſinus currit: ꝛ iſtius hominis aſinus currit: ꝛ ſic de alijs: ergo cuiuſlibet hoīs aſinus currit. Improbatur ſic: alicuius hominis aſinus non currit: ergo ſophiſma eſt falſum: cōſequentia tenet per legem contradictoriarum. ¶ Scḋo ſic. cuiuſlibet hoīs aſinus non currit: ergo ſophiſma eſt falſum: aūs patet inductiue et tenet cōſequentia per legem contrariarum. ¶ Tertio ſic: iſta eſt vera nullius hominis aſinus currit: ergo iſta eſt falſa cuiuſlibet hoīs aſinus currit. antecedens ptꝫ inductiue: ꝛ cōſequētia probatur per legem contrariarum. Reſpondetur ad ſophiſma quod eſt verum. Ad primā improbationem dicitur ꝙ iſte non ſunt cōtradictorie: quia ille terminus aſinus remanet indiſtributus in vtraqꝫ. modo regula eſt ꝙ oīs terminus diſtribuibilis in vna cōtradictoriarū nō diſtributus dꝫ diſtribui ī alia dūmō talis terminus nō ſit accept⁹ vnica acceptione cū ſua determinatione: vt viſuꝫ eſt in capitulo de ꝯtradictorijs. Ad ſecundā dr̄ ꝙ nō ſunt ꝯtrarie ſed ſic oꝫ dare cuiſlibꝫ hoīs nullus aſin⁹ currit. Ad tertiā dicitur ꝙ iſta eſt falſa: nullus hoīs aſin⁹ currit: qꝛ ibi ly aſinus diſtribuit ꝛ dꝫ ſic induci. ḡ iſtius hominis iſte aſinus nō currit. ꝛ iſtiuſmet hominis iſte aſinus nō currit.

Arguitur ſic pmo in iſta ꝓpoſitiōe omni tpe. aīal oīs hō eſt ly tempore ſequit imediate ſignū vl'e et tū nō ſupponit ꝯfuſe ꝛ diſtributiue qꝛ ſub eo nō poteſt fieri deſcenſus copulatiuus: qꝛ illa eſt falſa iſto tēpore aīal oīs hō ē ¶ Secundo ſic. in iſta oīs ſol lucet ly ſol ſequit immediate ſignū vl'e affirmatiuū nō impeditū et tū nō ſupponit confuſe et diſtributiue. qꝛ ſub eo nō licet fieri deſcenſus copulatiuus cū nō habeat ſuppoſita. ¶ Tertio ſic in iſta ꝓpoſitione nullū caput habet omnis homo nō videtur qualiter ſupponat predicatū. Primo non ſupponit confuſe et diſtributiue: qꝛ ſupra ipſum cadunt duo ſigna diſtributiua. nec ꝯfuſe tm̄ nec determinate cū ſub eo nō liceat fieri deſcenſus diſiunctiu⁹ nec diſiunctus.

Ad primuꝫ dicitur ꝙ ad hoc ꝙ ſub tali termino tpe fiat deſcenſus debꝫ pmo reſolui in iſtam. oī tpe omnis hō eſt animal. nam in deſcenſu cauēdū eſt ꝙ termiī in deſcēdentib⁹ ſub ꝗbus nō fit deſcēſus teneant vniformiter ſicut in deſcenſu. ¶ Ad ſcḋm dr̄ ꝙ licet nō fiat deſcēſus ſub ly ſol hoc tū ſibi nō repugnat rōne ſue ſignificationis qḋ ſufficit. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ tale pdicatum ſupponit ꝯfuſe tm̄ ꝛ ſub eo debet fieri dſcēſus copulatiu⁹. vn̄ nō opꝫ ꝙ ſemp ſub termino ſupponēte cōfuſe tantum fiat deſcenſus diſiūctiuus ſed pōt fieri copulatus

¶ Seqtur de ſuppoſitione pſonali.

Primo ſciendū eſt ꝙ pro maiori declaratione ſuppōnis pſonalis ꝯfuſe ꝛ diſtributiue ponūtur alique regl'e. quarū prima eſt ꝙ oīs termin⁹ cōis cōiter tentus ſupponēs materialiter vel pſonaliter ſequēs terminū includentē negationē explicite vel implicite dūmodo ille termin⁹ nō impediat ꝛ cū eo ꝯſtruat ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. vt iſte caret viſu ibi iſte ablatiu⁹ viſu ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue rōne illius dictionis caret. ſimiliter rudibilitas repugnat homini. ibi homini ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. ſimiliter iſti termī priuatus ſpoliat⁹. cecus. ignoro. neſcio. nego vel eoruꝫ ſimiles faciūt terminū ſequētem cū eis conſtructum ſupponere cōfuſe ꝛ diſtributiue dūmodo nō impediat ꝑ aliud ſignū. Scḋa regula ꝙ terminus ſequēs iſtā dictionē extra. vel iſtā dictionem ſiue immediate ꝑ modū caſualis illi⁹ ꝓpoſitionis dūmodo nō impediat ſupponit cōfuſe et diſtributiue. vt iſte eſt extra domū. ibi ly domum ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue: etiam iſte eſt ſine pedibus ly pedibus ſupponit confuſe ꝛ diſtributiue. Tertia regula. termin⁹ cōmunis exiſtens predicatum ꝓpoſitionis excluſiue ſupponit cōfuſe ꝛ diſtributiue. dūmō nō impediat vt tantum animal eſt homo. ibi ly homo ſupponit confuſe ꝛ diſtributiue. ꝛ ſubiectum ſupponit confuſe tantum. puta ly animal. Ex quo ſequitur ꝙ illud ſignum tantum agit in ſubiectū et predicatum ſaltem inſtrumentaliter. alia tamen ꝛ alia ratione. ¶ Et ſi quis dicat: ly aīal in exponētibus nō ſupponit confuſe tantum: ergo neqꝫ in ipſa exponibili. negatur conſequētia ꝛ cum ꝓbatur: quia termini in propoſitionibus equiualentibus debent ſupponere. eodem modo dicitur ꝙ verum eſt in equiualentibus

in ſignificando ſed nõ in ꝓpoſitionibus equiua
lentibus in inferẽdo cuiuſmõi ſunt ꝓpoſitio exponi
bilis ⁊ ſue exponentes. Ex quo ſequitur ꝙ ꝓpo
ſitiones exponibiles nõ ſunt ypothetice ſed ca-
thegorice. Quarta regula aduerbia ſimilitudi-
nis vt ita ſic ſicut et ſic de alijs: faciunt terminos
ſequentes ſupponibiles ⁊ diſtribuibiles ſup po
nere cõfuſe et diſtributiue. et hoc ſi talis termi-
nus ſequatur imediate et regatur a tali aduerbio
in ratione cõparationis. vt ſortes eſt ita albus ſic
aſinus. ibi ly aſinus ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue.

Sciendũ eſt ſecundo ꝙ iſte dictio-
nes differt differẽs ⁊ diuerſum et conſimiles in-
cludentes in ſe negationẽ faciunt ablt̃os ſequẽ
tes rectos ab eis mediante iſta prepõne a vel ab
diſtribuibiles ſupponẽtes nõ impeditos ſuppo
nere confuſe et diſtributiue vt ſortes differt ab
aſino. ly aſino ibi ſupponit cõfuſe et diſtributiue
Et notanter ponuntur iſte particule puta ꝙ po
natur poſt et ꝙ regatur ab eis mediante prepo
ſitiõe a vel ab ſupponẽtes diſtribuibilis: quia ſi nõ
ſeruarentur talis regula nõ eſſet vera. Secũda
regula. aggregatũ ex recto ⁊ obliquo ſequẽs im
mediate ſignũ vl̃e non precedente obliquo ſup-
ponit ꝯfuſe et diſtributiue vt quilibet aſinus ho
minis currit. vnde oẽs logici cõueniũt in hoc ꝙ
totũ aggregatũ ſupponit cõfuſe et diſtributiue
ſed de ly hominis diſconueniũt. nam dicunt ali
qui ꝙ ly hominis ſupponit cõfuſe ⁊ diſtributiue
alij dicũt ꝙ ſupponit cõfuſe et diſtributiue. ⁊ ad
huc iſti duo diuerſificantur: quia dicunt aliqui ꝙ ſup
ponit diſtributiue ſimpliciter. ita ꝙ talis ꝓpoſitio
quilibet aſinus hominis currit. equiualet iſti q̃
libet aſinus cuiuſlibet hominis currit. alij dicũt
ꝙ ſupponit diſtributiue ſm quid. quia ibi ly aſinus
reſtringitur ꝑ ly hominis ⁊ etiã ly hominis re-
ſtringitur ꝑ ly aſinus. ad ſtandũ preciſe pro ho-
minibus habentibus aſinos. Et ex iſta regula ſe-
quitur alia regula ꝙ determinatio et ſuũ deter-
minabile eodẽ mõ ſupponũt. vt omnis homo al
bus currit. ibi totũ hoc homo albus ſupponit cõ
fuſe et diſtributiue. Tertia regula. terminus ſu-
pra quã cadit dictio exceptiua ſupponibilis et di
ſtribuibilis ſupponit confuſe et diſtributiue dũ
modo virtus dictiõis exceptiue nõ ĩpediatur ꝑ
aliquã negationẽ. vt omne aĩal preter hominẽ
eſt irrationale ibi ly hominem ſupponit confuſe
et diſtributiue. Quarta regula terminus ſupra
quẽ cadit dictio reduplicatiua ſupponibilis ⁊ di
ſtribuibilis. ſupponit cõfuſe et diſtributiue dũ
modo virtus dictionis reduplicatiue non impe
diatur. vt omnis homo inq̃ntum animal ratiõa-
le eſt riſibilis ibi ly animal ratiõale ſupponit cõ
fuſe et diſtributiue.

Sciendum eſt tertio ꝙ ſuppoſitio
confuſa tantũ eſt acceptio termini cõmunis in
propoſitione pro omnibus ſuis ſuppoſitis diſiũ-
ctim vel copulatim. et dicitur notanter diſiunctim
vel copulatim: quia ſub termino ſupponente cõ
fuſe tantũ: aliquando fit deſcenſus diſiunctus.
vt omnis hõ eſt animal ſub ly animal fit deſcẽ
ſus diſiunctus: et aliquãdo deſcenſus copulatus
vt nullum caput habet omnis homo. ſub ly ho-
mo fit deſcenſus copulatus et aliquãdo nullus
fit deſcenſus ꝓpter appellationem. vt cognoſco
venientẽ. ly venientẽ ſupponit confuſe tantum
et ſub eo proprie nõ fit deſcenſus. Et aduerte ꝙ
de ea ponuntur alique regule. Prima cuiuſlibet
propoſitionis vniuerſalis affirmatiue ſi predi-
catũ ſupponat ſupponit cõfuſe tantũ niſi impe
diatur vt omnis hõ eſt animal. Secunda regu-
la. ſubiectũ ꝓpoſitiõis excluſiue affirmatiue cõ
muniter captũ et nõ impeditũ ſupponit cõfuſe
tantum vt tm̃ homo eſt animal. hõ ſupponit cõ
fuſe tantũ. Et aduerte ꝙ dicũt aliqui ꝙ iſta rl̃a
intelligitur dummodo talis ꝓpoſitio exponatur
gratia alietatis quia ſi exponeretur gratia plu
ralitatis tunc ſupponeret determinate tantum
vt tantum quinq; ſunt predicabilia: ibi ly quin-
q; ſupponit determinate. Tertia regula. omnis
terminus ſupponẽs cõmuniter ſequens mediate
ſignũ vniuerſale affirmatiuũ non impeditũ ca
dens ſupra copulã propoſitionis ſupponit con
fuſe tantũ. vt omni tempore homo currit. ibi hõ
ſupponit cõfuſe tantũ. et hoc debet intelligi vt
dicunt aliqui. niſi talis terminus ſit determinatio
poſita in eodẽ extremo cũ termino diſtributo.
quia tunc ſupponeret cõfuſe et diſtributiue: vt
quilibet hominis aſinus currit: ſed de hoc iam
ſatis viſum eſt. Et dicitur notãter cadẽs ſupra
eandem copulã quia ſi non caderet nõ ſuppone
ret cõfuſe tantũ vt ſortes videns omnẽ equum
eſt currẽs ibi ly currẽs nõ ſupponit ꝯfuſe tantũ
ſed determinate. ¶ Circa hoc queritur de hoc ſo-
phiſmate omne aĩal videns omnẽ aſinũ eſt hõ
poſito caſu ꝙ ſolũ ſint tres aſini in mũdo quos
quilibet homo videat et ſolũ homo videat illos
tres aſinos et q̃libet aſinus videat ſeipſũ. tũc
probatur ꝙ ſit verũ quia ſua ꝯtradictoria eſt fal
ſa: igitur eſt verũ. improbatur ſic quia ſi eſſet ve
rum ſequeretur ꝙ ſub illo termino aſinum qui
ſupponit cõfuſe et diſtributiue poſſet fieri deſcẽ
ſus copulatiuus. ſed hoc eſt falſum igitur. minor
probatur quia tũc deſcendentes eſſent falſe vbi
deſcenſa eſſet vera quia deſcendẽtes ſunt iſte oẽ
animal videns hunc aſinũ eſt homo. et oẽ aĩal
videns hunc aſinum eſt homo. ſed oẽs iſte ſunt
falſe. quia aſinus eſt videns hunc aſinum. et tñ
non eſt homo. Reſpondetur ꝙ ſophiſma eſt ve
rum et dicitur ꝙ male deſcenditur. Unde notan-
dum eſt ꝙ qñcunq; fit deſcenſus debemus caue
re ꝙ termini ſub quibus nõ deſcenditur accipiã
tur pro tot in deſcendentibus ſicut in deſcenſa ⁊
ideo dico ꝙ debet ſic deſcendi omne aĩal vidẽs
omnem aſinũ et hũc aſinum eſt homo et omne
animal videns omnẽ aſinũ et hunc aſinũ eſt hõ
et ſic de alijs. et per hoc etiã ſoluitur ſimile ſo-
phiſma. omne animal quod nõ eſt homo eſt ir-
rationale ſed debet ſic deſcẽdi ſub ly homo omne
animal qđ nõ eſt homo. et iſte hõ eſt irratiõale
ſimiliter debet deſcendi ſub ly ente in iſta propo
ſitione omne differẽs ab ente nõ eſt. ſic etiã de-
bet deſcendi ſub termino poſito poſt dictionem

exceptiuā et dictionē reduplicatiuam: vt omne animal preter hominē eſt irrationale ſub ly hominem debet ſic deſcendi etiam dicēdo omnis homo inq̄tum rationalis eſt riſibilis ſub ly rationalis debet ſic deſcendi.

Arguitur ſic primo in iſta propoſitione homo nō eſt animal: animal ſupponit cōfuſe et diſtributiue. et tamē ſub eo nō licet fieri deſcenſus copulatiuus quia deſcendētes eſſent vere et deſcenſa falſa. ¶ Secūdo ſic. iſta eſt vniuerſalis. oīs hō vel aſinus currit et tamē ſubiectum ei⁹ nō ſupponit cōfuſe et diſtributiue: igr̄. ¶ Tertio ſic in iſta ꝓpoſitiōe ſortes qui nō eſt aſinus eſt currens: ly currens ſequitur negationem: et tamen non ſupponit confuſe: et diſtributiue: igitur.

Ad primū dicitur ꝙ ſic debꝫ deſcēdi. ergo homo et idē homo nō eſt hoc animal: et ſic de aliis. et ſic vna deſcendentium erit falſa. ¶ Ad ſecūdū dicit̄ ꝙ multociēs patuit ſolutio. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ illa regula debet intelligi dūmō illi termini pertineāt ad eandē copulam ſupra quā cadit negatio.

¶ Sequitur de ſuppoſitiōe ꝯfuſa tm̄.

Sciendūꝫ eſt primo ꝙ pro maiori declaratione ſuppoſitiōis ꝯfuſe tantū ponuntur adhuc alique regle. prima termin⁹ cōis ſumpt⁹ cōmuniter ſequens dictionē importantē actum anime interiorē rectus a tali dictiōe in quā trāſit actus importatus p talē dictionem ſupponit cōfuſe tantū dūmō in tali dictiōe nō includatur negatio vt cognoſco. deſidero. appeto. intelligo ſcio. contemno. etiā eorū participia. Et dicitur notanter ſequēs q: ſi precederet non oporteret ꝙ ſupponat cōfuſe tātū vt hominē cognoſco. ly hominem nō ſupponit cōfuſe tantū. Dicitur notāter dictionē importantē actū interiorem anime quia dictiōes importantes actum ſenſus exterioris nō faciūt terminū ſequentē ſupponere cōfuſe tantum: vt video lapidē. ibi lapidē nō ſupponit ꝯfuſe tantū. ſed determinate. Dicitur notanter rectus a tali dictione in qua trāſit actus quia ſi nō regeretur a tali dictiōe tunc nō ſupponeret confuſe tantū. vt cognoſco hominē intellectu. ibi intellectu nō ſupponit cōfuſe tantum. ſꝫ determinate: quia ſupra eū nō trāſit actus hui⁹ verbi ſcio. Dicitur notanter dummō talis dictio nō includat negatiōnē. quia tunc nō ſupponerꝫ cōfuſe tantū ſed cōfuſe et diſtributiue ꝓpter negationem incluſam in tali dictione. vt ignoro lectionem. ¶ Aduerte etiā ꝙ iſta tria verba. ſ. promitto. obligor. et requiro faciūt terminos ſequētes cōmuniter ſumptos rectos ab ipis ſupponere cōfuſe tantū vt promitto tibi equū. ad equitādum requiritur equus ibi equū et equus ſupponūt confuſe tantū. ¶ Aduerte vltra ꝙ tales caſus recti a talibus dictionibus et etiā prioribus importantibus actum interiorē aīe in ſuis contradictoriis ſupponūt cōfuſe et diſtributiue diſtributione incōpleta. vnde ille terminus dicit̄ ſupponere diſtributiue diſtributione incōpleta qui ſic ſe habꝫ ꝙ remoto ſigno diſtributiuo ſupponit cōfuſe tantum ratiōe ſui ſpecialis ꝯfuſiui et ſub tali poteſt recte fieri deſcenſus mixtus vnde deſcenſus mixtus eſt qui fit partim copulatiue et partim diſiunctiue. vt bis non bibi vinum. ergo non bis bibi hoc vinum vel hoc vinū et non bis bibi hoc vinum vel hoc vinum vel hoc vinū. Ex quo ſequitur ꝙ nō eſt idem dicere ego nō promitto tibi equū et nullū equū tibi promitto. quia vna eſt vera et alia falſa neqꝫ termini ſupponūt vniformiter nam in iſta nullū equū tibi promitto ly equū ſupponit confuſe et diſtributiue diſtributione cōpleta et eſt vera naꝫ ſi ſignum diſtributiuū remoueatur ly equum ſupponit determinate. ſed in iſta ego nō promitto tibi equum. ly equū ſupponit diſtributiue diſtributione incōpleta quia ſi ſignum diſtributiuū remoueatur puta ly nō ſupponit confuſe tantum ratio ſigni ſpecialis cōfuſiui quod impedit negatio diſtributa diſtributione ꝯpleta.

Sciendū eſt ſecundo ꝙ ſecunda regula talis eſt. terminus ſupponēs cōmuniter ſequens copulatum ex terminis de predicamēto vbi et predicamento quādo ſupponit confuſe tātum niſi impediatur. et hoc ſi in tali copulato illa cōiunctio et teneatur diuiſiue et nō complexiue. et ratio huius regule eſt. quia tunc talis propoſitio eſt reſolubilis in copulatiuā. vt pariſius et rome venditur piper. reſoluitur in iſtam pariſius venditur piper et rome vendit̄ piper. Aduerte etiā ꝙ non ſolum copulatum iſtorū predicamentorū facit terminū ſequentem ſupponere confuſe tantum ſed etiam copulatum ex terminis cuiuſcunqꝫ predicamenti vt homo currit et aſinus eſt animal. ibi animal ſupponit confuſe tantum. dummodo ly et capiatur diuiſiue. nam ſi ſtaret complexiue tunc non ſupponeret cōfuſe tantum. ſed magis determinate et eſſet falſa ¶ Alia regla terminus cōmunis communiter tentus ſupponens ſequens nomen adiectiuum numerale vel aduerbium numerale in eadem propoſitione rectus a verbo aparte poſt determinato per tale aduerbium vel nomen numerale ex vi tranſitionis dummodo coniunctio incluſa in iſtis numeralibus capiatur diuiſiue ſupponit confuſe tantum vt bis cantaui miſſam. ter bibi aquam: triplex eſt materia propoſitionum: duplex eſt ſuppoſitio. omnes iſti termini ſupponunt confuſe tantum. puta tam ly miſſam ꝙ ly aquam ꝙ ly materia et ſuppoſitio. Et dicitur notanter ſequens quia ſi precederet nō ſupponeret confuſe tantum. Dicitur etiam rectus q: ſi non regeretur a tali verbo mediante tali aduerbio vel adiectiuo non ſupponeret confuſe tantum: vt ſortes qui bis bibit vinū eſt animal ibi ly animal non ſupponit confuſe tantum ſed determinate. Dicitur notanter ex vi tranſitionis. quia ſi non regeretur ex vi tranſitiōis: tūc non ſupponeret ꝯfuſe tm̄. vt bis cantaui miſſaꝫ gr̄a dei. ibi ly gratia nō ſupponit ꝯfuſe tm̄ ſꝫ determinate. Dr̄ notanter dū modo talis dictio in

cludat cõiunctionem q̃ teneat̃ diuiſiue: q2 ſi tene-
retur cõplexe nõ oporteret ꝙ ſupponeret etiã
ↄfuſe tantũ ⁊ ratio huiꝰ regule eſt: q2 tales pro
poſitiones equiualent vni ypothetice copulatiue
cõpoſite ex duabus cathegoricis q̃ nõ poſſunt
verificari ꝑ vna ⁊ eadem re. Alia regula omis
terminꝰ equalens orationi compoſite ex ſigno
vniuerſali affirmatiuo ⁊ termĩo cõi facit termi
num ſequẽtem ſupponere cõfuſe tantũ vt vbi-
ꝗ ſemꝑ infinitũ eternũ. vt ſemꝑ fuit homo ibi
homo ſupponit ↄfuſe tantũ ab eterno fuit mũ-
dus ibi mundus ſupponit cõfuſe tantum.

Sciẽdũ eſt tertio ꝙ alia regula ta
lis eſt. terminꝰ cõiter tentus ſequẽs obligo: vł
eius participiũ rectus ab ipſo ſupponit ↄfuſe
tantum vt ego ſum obligatus in aliqua hora di
cere miſſam: ibi hora ſupponit cõfuſe tantum.
Alia regula q̃n paria ſigna diſtributiua ferunt̃
ſuꝑ terminum cõiter tentum quoꝝ quodlibet
ipm̃ diſtribueret remoto reliquo id eſt depoſi-
to reliquo talis ſupponit confuſe tantũ vel de
termiãte. Et dicitur notanter quãdo ſigna ſũt
paria: quia ſi eſſent imparia: tunc nõ oporteret
vt nõ nullus homo nõ eſt animal: ibi aĩal diſtri
buitur: dr̃ notanter diſtributiua: q2 de alijs non
opꝫ. dicit̃ notãter dũ modo ferant̃ ſuꝑ primũ
terminum q2 ſi nõ ferant̃ tũc nõ oportet vt oĩs
homo eſt om̃e aĩal ibi aĩal diſtribuit̃. Dicit̃ no-
tanter cõmuniter tentum ⁊ ſupponentẽ: q2 ſi
nõ teneat̃ cõiter ⁊ nõ ſupponeret tũc nõ opor-
teret. Et aduerte ꝙ ſi talia ſigna ſint in ꝓpoſi
tione particulari indefinita vel ſingularia tunc
ſi pluribus termĩs ſupra quẽ ferunt̃ illa duo
ſigna ſupponit determiãte: vt ſortes nõ eſt oĩs
homo ly homo ſupponit determiãte. ſed ſi ſint
in ꝓpoſitione vli tunc ſupponit cõfuſe tantũ
vt nullus homo eſt om̃e animal ibi ly aĩal ſup-
ponit confuſe tantũ. Debet etiã regula intelli-
gi dũ modo alterũ ſignoꝝ ſit ſignũ reſtrictiõis
et diſtributionis: q2 tunc nõ oportet. vt nullum
aĩal videns omnẽ hoĩem currit: ly hoĩem diſtri
buitur: q2 ly oẽm eſt ſignum diſtributionis ⁊ re
ſtrictionis ſimul. Circa hoc queritur de hoc ſo-
phiſmate pariſius ⁊ rome vẽditur piper. ꝓba-
tur: q2 exponẽtes eius ſunt vere ſcꝫ iſte pariſiꝰ
vẽdit̃ piper: ⁊ rome vẽditur piper: ergo ſophiſ
ma eſt veruꝫ. ¶ In oppoſitũ arguit̃: q2 iſta eſt
vera nullũ piper vẽditur pariſius ⁊ rome: ergo
ſophiſma falſum: patet ↄña: ꝑ legem contradi
ctoriaꝝ. Item ↄuertẽs ſophiſmatis eſt falſa: ḡ
et ipm̃ ſophiſma: añs patet: q2 ↄuertens eſt ip
ſa piper vẽditur pariſius ⁊ rome. Reſpondet̃
ꝙ ſophiſma eſt verũ ⁊ ly piper ſupponit confu
ſe tantũ: vt viſum eſt in regulis ſuppoſitionuꝫ
¶ Ad rõnes. Ad primã dicit̃ ꝙ illa nõ eſt ſua
cõtradictoria ſed iſta pariſius ⁊ rome nõ vendi
tur piper. Et dicunt aliqui ꝙ ly piper nõ diſtri
buit̃: q2 negatio impeditur per illud copulatũ
et vniformiter dicunt de oĩbus terminis reſpe
ctu ſignorum ſpãlium cõfuſiuorum. ſed iſti de
ſtruũt duas regulas logicales. Prima ꝙ termi

nus diſtribuibilis ſequẽs negationẽ diſtribuit̃
nec videtur impediri per illud copulatuꝫ neꝗ
ꝑ alia ſigna confuſiua cũ talia nõ habeant vim
diſtribuẽdi. ¶ Secũda regula quã deſtruũt ꝙ
terminus diſtribuibilis nõ diſtributus in vna
cõtradictoriarum debet diſtribui in alia niſi ſit
determiatio vnica acceptione accepta. ideo ali
ter dicit̃ ꝙ ly piper diſtribuit̃ diſtributione in-
cõpleta de qua ſuperius viſum eſt. Ad ſcðam
dicit̃ ꝙ illa non eſt ſua ↄuertens: ſed iſta piper
vendit̃ pariſius vel rome: q2 terminus impor-
tans multitudinẽ copulatiue in cõuerſa ꝓpoſi
tione debet in cõuertente dicere illã multitudi
nem diſiunctiue.

Arguitur ſic primo ſubiectum hu
ius propoſitionis ſortes vel chimera currit ſup
ponit ⁊ tamen nõ videtur quomodo ſupponat
nõ diſcrete quia ſubiectum tenetur cõmuniter
nec cõmuniter quia ſubiectum ſupponit pro
vno ſolo ſcilicet pro ſorte. ¶ Scðo ſic: ſubiectũ
propoſitionis indefinite debet ſupponere dter
minate. ſed excluſiua affirmatiua de termino
cõi cõmuniter tento eſt indefinita: igit̃. ¶ Ter
tio ſic. iſta eſt incõgrua homo ⁊ aſinus eſt aĩal
ergo animal nõ ſupponit confuſe tantum: ante
cedens patet: q2 duo ſingularia cõiuncta ꝑ con
iunctionem copulatiuã equalent vni plurali.

Ad primũ dicitur ponendo talem
regulam. omne diſiunctũ cuius partes precife
nõ accipiuntur pro eodem ſingulari ſupponit
cõmuniter vt ſortes vel petrus currit. ſortes vł
chimera cantat ⁊c. Et dicitur notanter cuiꝰ par
tes nõ accipiuntur pro eodem ſingulari: quia
tunc nõ ſupponeret cõmuniter ſed diſcrete vt
ſortes vel homo albus currit: demonſtrãdo ip
ſum met ſortem. ſed copulatum ex terminis ſin
gularibus ſemper ſupponit diſcrete vt ſortes ⁊
plato currunt ſed copulatum ex termino ſingu
lari ⁊ termino cõmuni ſupponit cõmuniter vt
ſortes ⁊ homo currunt ibi ſupponit cõmuniter
pro ſorte ⁊ platone: ⁊ etiam pro ſorte ⁊ cicerone
⁊c. ⁊ per hoc patet ſolutio ad rationem cum ar-
guebatur ſubiectum ſupponit pro vno ſolo. di-
citur ꝙ verum eſt. ergo ſupponit diſcrete. nega
tur conſequentia. quia ex modo ſue impoſitio-
nis vel modi ſignificandi nõ repugnat ſibi ſup-
ponere pro pluribus. ¶ Ad ſecundum dicitur
ꝙ iſta eſt falſa omne ſubiectum propoſitionis
indefinite ſupponit determinate. nam iſta eſt
indefinita omnem equum videt homo: ⁊ tamẽ
ſubiectum non ſupponit determinate ſed confu
ſe tantum etiam excluſiua affirmatiua eſt inde-
finita. ⁊ tamen ſubiectum non ſupponit deter-
minate ſed confuſe tantum vt viſum eſt. ¶ Di
citur ad tertium negando ꝙ dicta locutio ſit in
congrua: ⁊ hoc capiẽdo ly ⁊ diuiſiue. ⁊ ad dictũ
commune ꝙ duo ſingularia coniuncta ꝑ iſtam
coniunctionem ⁊ equiualent plurali: verũ eſt ſi
ly ⁊ capiatur cõplexiue ⁊ nõ ſi capiat̃ diuiſiue.
¶ Sequitur tractatus relatiuorum.

De h ſo-
phiſmate. pariſi
us et ro-
me vendi
tur pip.

Elatiuum est duplex: vno
modo relatiuū est cuiꝰ eē
est aliō quodāmodo se ha-
bere ⁊ sic relatiuū est vnū
de decem p̄dicamētis. Aliud est re-
latiuū quod est ante late rei recorda
tiuum: qꝛ vt vult priscianꝰ in maiori
suo volumīe. Relatio est ante late rei
recordatio vt sortes currit q̄ mouet᷑
ibi hoc relatiuū q̄ facit recordatiōez
siue relationē de sorte q̄ est res ante
lata. Omissis aūt relatiuis ꝑm ꝓprius
modum de relatiuis: sꝫ hō mō h̄ intē-
dimꝰ. Relatiuoꝝ aūt q̄dam sunt rela
tiua subē vt q̄ ille ⁊ similia. Quedaꝫ
vero sunt relatiua accñtis vt talis q̄
lis tātus q̄tus. Relatiuū aūt subē ē
quod refert eandē reꝫ in nūero cum
suo antecedēte. vt q̄ ille. Item relati-
uorum subē q̄dam sūt relatiā diuersi
tatis vt alius. Et est illō qō refert eā
dem rem in nūero ⁊ supponit ꝓ alio
vt sortes currit ⁊ alius disputat. q̄dā
vero identitatis vt q̄ ille idem. Rela
tiuum aūt subē identitatis est qō re-
fert ⁊ supponit ꝓ eodeꝫ in numero ꝓ
quo supponit suuꝫ aūs: vt sortes cur
rit q̄ disputat: ibi hoc relatiuum q̄ re
fert sortē ⁊ supponit ꝓ sorte. Relati-
uoꝝ subē idētitatis q̄dam sunt noīa
vt q̄s q̄dam: q̄dam sunt ꝓnoīa vt ille
idem. Itē relatiuoꝝ ꝓnoīm idētitatꝭ
q̄daꝫ sunt reciproca vt sui sibi se cuꝫ
suo possessiuo: vt suꝰ sua suū. alia nō
reciproca vt ille idem. Relatiuū aūt
reciprocū dr̄ nō ꝙ sit patiens: sed q̄a
ponit modū patiētis supra substan-
tiam agentē: qꝛ aliō est patiēs ⁊ aliō
est modus patiētis qō patꝫ ꝑ hoc ꝙ
ntūs pōt esse patiēs vt sortes ꝑcuti
tur sed nō pōt habere modū patien-
tis: vnde modꝰ patiētis semꝑ est in
obliqs: ⁊ sic pꝫ ꝙ aliud est patiēs et
aliud modus patientis. Si q̄rat᷑ q̄d
addatur supra patiens ꝑ relatiuum
reciprocū. Dicendū est ꝙ addit iden
titatem subē ⁊ ponit eam sub mō pa
tiētꝭ. vt sortes iubet se. ibi suba q̄ pri
us erat agēs ponit᷑ sub mō patiētis
vt in hoc ꝓnoīe se. vn̄ reciprocū pōt
sic diffiniri. Reciprocū est qō signifi
cat subam agentē sub mō patientis
vel sic reciprocū est idē quod sui ip-
sius passiuū. ⁊ ideo hoc relatiuuꝫ sui
significat ꝑ modū patiētis in quē dr̄
trāsire actus verbi. noīatiuꝰ autē si-
gnificat ꝑ modū agentis. Iteꝫ si que
ratur q̄re hoc ꝓnomē sui sibi se caret
ntio. Dicendū est ꝙ solutio pꝫ ex pre
missis: qꝛ agēs nō pōt significare pa
tiēs siue sub mō patiētis nisi in obli
q̄s: sed ntūs dicit modū agētis: ⁊ iō
natura noīatiui repugnat nature hu
ius ꝓnoīs sui. ⁊ iō nō pōt habere no
miatiuū. Ex p̄dictis pꝫ ꝙ relatiā idē
titatis referūt eandē reꝫ sub eodem
aūte ⁊ semꝑ supponūt ꝓ eadeꝫ re in
nūero. Et ex hoc pꝫ ꝙ maior est cer-
titudo ꝑ relatiui idētitatis q̄ ꝑ suuꝫ
aūs loco relatiui positū. vt hō currit
hō disputat: qꝛ dubiū est vtrū de eo-
deꝫ hoīe dicat᷑. Sed cū dr̄ hō currit et
idē disputat certū est ꝙ de eodē ho-
mīe dicat᷑: hoc eniꝫ pꝫ ꝑ priscianū di-
centem in maiori suo volumīe: ꝙ cuꝫ
dicitur. Aiax venit ad troiaꝫ ⁊ aiax
fortiter pugnauit. dubiū est an de eo
dem aiace dicat᷑. an de diuersis. Sꝫ
cum dr̄ aiax venit ad troiam ⁊ idem
fortiter pugnauit: de eodeꝫ aiace in
nūero statim intelligit᷑. Et sic pꝫ ꝙ
maior est certitudo ꝑ relatiuū idēti-
tatis q̄ ꝑ suū aūs loco talis relatiui
positum. Solet aūt dubitari circa re
latiā idētitatis. vtrū deceptio facta
ex diuersa relatione fiat ꝑm equoca-
tionem vel ꝑm amphiboliam vel ꝑm
aliquā aliā fallaciā vt dicendo hō vi
det asinum q̄ est rōnalis ibi hoc rela-
tiuum q̄ pōt referri ad hūc terīm qui
est hō vel ad terīm q̄ est asinus: et sic
sūt ibi diuerse relationes ⁊ ergo ꝑm

aliquos ſolet ibi cõuenienter aſſigna
ri equiuocatio. Sed cõtrariũ arguit᷑
hoc nomẽ qui ſm q᷑ eſt relatiuũ ſigni
ficat rem vnã equalr̃ ſe habentẽ ad il
lud quod ſignificat᷑ per modũ ſubſtã
tie vt color qui eſt in corpe locus qui
cõtinet rem locatã et ſic de alijs. g̊ de
ceptio facta ex diuerſa relatõe nõ fa
cit equiuocationẽ. Itẽ hoc nomẽ q̇ ſ3
q᷑ eſt nomen ſignificat ſubſtantiã in
finitã. ſed iſta ſubſtãtia infinita apta
eſt finitari tam p̲ vnũ añs q̃ per aliud
g̊ cũ illa ſubſtantia infinite ſumpta i
ſic ſit vna et p̲t referre quodlibet añs
ergo ſignificatio hui⁹ relatiui erit v
na. q̃re ſequitur q᷑ ibi non erit equiuo
catio. Itẽ ratio cuiuſlibet relatiui ſm
q᷑ relatiuũ eſt tm̃ vna. hec ſc3 res an
te lata vel rei añ late recordatiuũ. g̊ oẽ
relatiuũ ſm q᷑ relatiuũ pticipat vnu3
nomẽ et vnã rõnem. g̊ relatiuũ eſt vni
uocũ: inq̃tũ eſt ante late rei recordati
uũ. ergo pticularia relatiua vt q̇ ille ⁊
alius inq̃tu3 ſunt relatiua ſuoꝝ añce
dentiũ nõ ſunt equiuoca. Si aliq̇s ob
ijciat q᷑ hoc relatiuũ qui alteri⁹ eſt rõ
nis ſm q᷑ tenetur in hoc añte hõ et al
teri⁹ ſm q᷑ tenet᷑ in hoc añte aſin⁹ vt i
predicta oratione. ergo eſt cõe ⁊ hab3
rationes diuerſas ergo ẽ equiuocum
Dicendũ q᷑ h̃ argumẽtũ nõ valet. Nã
ſimilr̃ poſſet p̲bari q᷑ quodlib3 vniuo
cum eſſet equocũ: vt aĩal eſſet equocũ
ſm q̃ ẽ hõ: vel ſm q᷑ ẽ in hoĩe et aliã h3
rõnem ſm q᷑ eſt equus vel ſm q᷑ eſt in
equo. ⁊ ſic hoc nomẽ aĩal aliã hab3 ra
tionẽ hic ⁊ ibi. et eſt cõe nõ tm̃ equiuo
cum ſed vniuocũ. Soluendũ eſt breui
ter q᷑ ſicut vniuoca dicunt᷑ habere eã
dem rõne3: nõ ſm ſe ſ3 in vniuoco vni
uocãte: vt hõ bos equus: et ſimilia in
aĩali. Similr̃ oĩa relatiua dicunt᷑ hr̃e
rõnẽ eandẽ nõ ſm ſe: ſ3 i referẽte ſiue
in relatiõe ⁊ etiã hñt idẽ nomẽ. iõ vni
uocant᷑ in eo ſ3 ille obijciebat d̃ ratio
nib⁹ relatiuoꝝ ſm ſe. Cũ p̲dictas ob
iectões ab iſta ↄcedim⁹ ⁊ iõ ↄcedim⁹
q᷑ deceptio facta ex diuerſa relatiõe
nõ ẽ ſm equiuocationẽ. Itẽ illa dece
ptio ẽ i ordinatõe dictionũ inter ſe g̊
eſt i orõne q2 ordiatio dictionũ nihil
aliud ẽ q̃ orõ. g̊ nõ ẽ equocatio cũ eq
uocatio ſolũ fit in vna dictiõe. Itẽ q᷑
ibi nõ ſit ãphibolia p̲bat᷑ vbicũq3 fit
amphibolia ibi ẽ ↄſtructio vni⁹ cum
alio vt in h̃ exẽplo liber ariſtotel' quo
ad primũ modu3. quo ad ſcdm vt hic
litt⁹ arat᷑: quo ad tertiũ vt i h̃ ſcit ſecu
lũ. Et ſ3 h̃ p3 iductiue p̲ oẽs modos
amphibolie q᷑ vbicũq3 eſt ãphibolia
ibi ẽ ↄſtructio vni⁹ cũ vno tm̃. ſ3 vbi
cunq3 ſunt diuerſa relatiua nõ ẽ ↄſtru
ctio vni⁹ cũ vno tm̃ imo vni⁹ cũ diuer
ſis. g̊ deceptio facta ex diuerſa rela
tiõe nõ facit ãphibolia. Itẽ vbicunq3
eſt deceptio ex eo q᷑ aliq̇ dictio p̲t re
ferri ad diuerſa ẽ cõpõ vel diuiſio: ſ3
deceptio ex diuerſa relatõe eſt ex eo
q᷑ aliq̇ dictio p̲t referri ad diuerſa. g̊
deceptio ex diuerſa relatione ẽ cõpõ
vel diuiſio ⁊ h̃ idẽ ↄcedim⁹. Sequit᷑ d̃
relatiuis diuerſitatis. relatiuũ diuer
ſitatis ẽ qd̃ ſupponit p̲ alio ab eo qd̃
refert vt ſortes currit ⁊ ali⁹ diſputat
ibi hoc relatiuũ ali⁹ refert ſortẽ ⁊ ſup
ponit p̲ alio a ſorte. ⁊ ita facit recor
dationẽ de ſorte. De relatiuis aũt di
uerſitatis talis dat᷑ rẽa. Si relatiuu3
diuerſitatis addat᷑ ſupiori fit inferi⁹
et ſi addat᷑ inferiori fit ſupius. verbi
gr̃a. cũ d̃r aliud ab aĩali: g̊ aliud ab hoĩe
ibi ẽ loc⁹ a ſpẽ ad gen⁹ ſiue a pte ſub
iectiua ad ſuũ totũ vlẽ q2 in hac p̲pẽ
aliud ab aĩali h̃ relatiuũ diuerſitatis
aliud cũ addit᷑ aĩali qd̃ ẽ ſupi⁹ ad ho
minẽ facit ipm inferi⁹ et in hac aliud
ab hoĩe addit᷑ iferiori. ſ. hoĩ. ⁊ g̊ facit
ipm ſupi⁹. ⁊ g̊ aliud ab aĩali ẽ inferius
ad aliud ab hoĩe: ⁊ iõ ibi ẽ loc⁹ a ſpẽ ſi
ue a pte ſubiectia. De relatiuis idẽti
tatis dat᷑ rẽa ab antiquis. Nulla p̲põ
incoat a relatiuis idẽtitatis h3 ↄdi

ctoriā. Et aſſignat talē cauſam qꝛ cū dꝛ oīs hō currit ⁊ ille diſputat hoc relatiuū ille hꝫ reſpectū ad hꝰ añs hō. ꝓpter dependētiā ſue relatiōis. ſꝫ cuꝫ negatio aduenit ꝓpōni incboate a relatiuo dicēdo ſic. ille nō diſputat. tūc negatio negat verbū qđ ſequit̄ ⁊ non negat reſpectū relatōis quē hꝫ ad añcedēs. ꝰ negatio nō negat totū qcqd affirmatio affirmat. ꝰ nō ꝯdicit. ſꝫ cū hoc fit in qlibet ꝓpōne icboata a relatiuo ſequit̄ ꝙ nulla ꝓpō incboata a relatiuo hꝫ ꝯdictoriā. ſꝫ ꝯ hoc obijcitur quicqd ꝯtingit affirmare ꝯtingit ⁊ negare de quolibet ſuppoſito: ſꝫ verbuꝫ ꝯtingit negare de quolibꝫ ſuppoſito ꝰ et ꝯtigit affirmare de quolibet ſuppoſito qđ eſt dictio relatia. ꝰ quelibꝫ ꝓpō incboata a relatiuo hꝫ ꝯdictoriā. Itē quelibet ꝓpō ſiue enunciatio que eſt vna hꝫ ꝯtradictoriā. ſꝫ ꝓpō incboata a relatiuo dūmō ibi nō ſit aliqua dictio equoca neqꝫ plr̄a ſubijciātur neqꝫ predicant̄ eſt vna ꝓpō. ergo ꝓpō incboata a relatiuo hꝫ ꝯdictoriā. Itē dicit ariſtoteles in p̄mo pyarmenias: circa affirmationē ⁊ negationē ꝙ vni affirmationi vna ē negatio oppoſita ⁊ ecōuerſo. vna negatio vni affirmatōi ē oppoſita. ergo affirmationi icboate a relatiuo negatio vna eſt oppoſita. Qđ cōcedimꝰ dicentes p̄dictā rł'am eſſe falſaꝫ. Ad rōnes coꝝ rn̄demus ꝙ relatiuū cōparat̄ ad añs et ꝯpatur ad verbū cui ſubijcit̄ vñ cū affirmatio ⁊ negatio ſint orō affirmatiua vł negatiua alicuꝰ de aliquo vł alicuꝰ ab aliquo hoc eſt predicati d ſubiecto. Et iō ſicut pꝫ ꝑ diffinitionē predictā affir̄atiōis ⁊ negationis affir̄atio ⁊ negatio reſpiciūt tm̄mō cōparationē ſubiecti ad p̄dicatū. ꝰ in ꝓpōne incboata a relatio tm̄ mō ſumitur ꝯtradictoriū ꝑ ꝯpationē relati ad verbū cui ſubijcit̄ ⁊ nō per cōparationē relatiui ad añs qꝛ ille reſpectꝰ nō eſt ibi propter naturā affirmationis nec propter dependētiaꝫ ſubiecti eſt inq̄ꝫtum ſubiectū ſed propter dependentiā eius quod eſt ſubiectū: dicendum tamē eſt ſubiectū: qꝛ aliud ē ſubiectum inq̄ꝫtuꝫ ſubiectū ⁊ id quod eſt ſubiecti. ⁊ aliud eſt p̄dicatū ⁊ illud qđ eſt predicati ⁊ ſic quicqd affirmatur in ꝓpoſitione incboata a relatiuo negatur in ſua ꝯtradictoria: qꝛ cōtradictoria iſtius ille diſputet ⁊ iſta nō ille diſputet negatiōe prepoſita relatiuo. De relatiuo idētitatis nō reciproco talis datur regula. Omē relatiuū idētitatis nō reciprocū habet eandē ſuppoſitionem quā habet ſuū antecedens vt cū dicit̄ omnis hō currit ⁊ ille eſt ſortes. hoc relatiuuꝫ ille ſupponit pro oī hoīe: quia ſenſus eſt omis hō currit ⁊ ille eſt ſortes. i. omnis hō eſt ſortes. Dico aūt nō reciprocū: qꝛ cū dicit̄ oīs hō videt ſe nō eſt ſenſus oīs hō videt omneꝫ hoiem vnde loco huiꝰ relatiui ſe nō lꝫ ponere ſuuꝫ añs loco aūt alterꝰ lꝫ ponere. Dito de relatiuo ſubēdicēdū ē de relatio accn̄tꝫ. Relatiuū aūt accn̄tis ē qđ refert eandē rē ꝑ modū denoiatiōis: vt tale qle ⁊c. vnde hec ē dīa relatiui ſubē ad relatiuū accn̄tis: qꝛ relatiuū ſubē refert rē vniuocā ꝑ modū qđqd ē vt albedo q̄ eſt in pariete color q̄ ē i corpe. Relatiuuꝫ aūt accn̄tis eſt qđ refert rem ſuā ꝑ modū denoiatiōis vt ſortes eſt albꝰ ⁊ talis ē plato. Alia aūt dīa dat̄ eoꝝ̄dē quia relatiuū ſubſtātie refert idē in numero: relatiuū vero accn̄tis refert idē in ſpē. vt ſortes ē albꝰ ⁊ tał eſt plato. qꝛ idē in numero nō pōt eē in diuerſis ſubiectꝫ ſꝫ bn̄ idē ſpē. Relatiuoꝝ aūt accn̄tis aliđ eſt relatiuū idētitatis vt tał: aliud ꝯ̄o diuerſitatꝫ vt alter. Relatiuū accidētis identitatis eſt quod refert eādē qualitatē in ſpecie et ſupponit pro eadē in ſpē vt ſortes ē albꝰ ⁊ tał ē plato. Relatiuuꝫ

autem accidentis diuerſitatis eſt qd̕ refert eandem qualitatem in ſpecie, ſed ſupponit pro alia diuerſa in ſpecie: vt ſortes eſt albus ⁊ alterius modi eſt plato. Differt autem relatiuum ſubſtātie idētitatis a relatiuis accidentium idētitatis: quia relatiuū idētitatis ſubſtātie refert eandē ſubſtātiam in nūero, relatiuū aūt idētitatis accidentis nō refert idem accidēs in numero: ſed ſolū idē accidens in ſpecie. Relatiuoꝝ idētitatis accidentis aliud eſt relatiuum q̄titatis cōtinue vt tantus: aliud vero q̄titatis diſcrete vt tot quot. Item relatiuorū numerorū: quedā ſunt noīa: vt totidē: quedaꝫ ſunt aduerbia vt totiēs. ¶ Sciendum ꝙ talis: tantus: tot: totiens: totidem poſſunt dici relatiua: reditiua: et demōſtratiua. relatiua vt ſi ad p̄ntes referātur. demōſtratiua: vt cū dicimꝰ demōſtrando mare tale rubeū. demōſtrando herculeꝫ talis fuit plato. Si aūt non referantur ad preſentes ſiue per demōſtrationē rerum preſentiū: tunc ſunt reditiua: quia redeūt interrogatione precedēte: vt qualis ē plato talis eſt ſortes. relatiua q̄ñ ſine interrogatōe ꝓferunt̄: vt talis ē ſortes q̄lis eſt plato. ⁊ q̄ñ ad noīa adiectiua dicūtur ſpāliū accidentiū vt ethiops eſt niger ⁊ talis eſt coruus: ⁊ ſortes fuit albus et talis fuit plato.

Relatiuū ē duplex

¶ Sciendum eſt primo ꝙ relatiuum eſt duplex ſcꝫ grāmaticale ⁊ logicale. de logicali viſum eſt in predicamentis: ⁊ de iſtis cuiuſmodi ſunt pater ⁊ filius ſimile equale nō eſt ad propoſitum: quia talia relatiua habēt talem ſuppoſitionē ſicut alij termī abſoluti: ideo ſolū videndū eſt de relatiuis grāmaticalibꝰ. Unde relatiuū grāmaticale pōt capi dupliciter. vno mō prime intentionaliter. alio mō ſcḋe intētional̄r. prime intētionaliter eſt terminꝰ mētalis vocalis vel ſcriptus ſcḋario notificās rem prius notificatā per ſuū añs: ⁊ hoc eſt ꝙ dr̄ ꝙ relatiuū eſt rei ante late recordatiuū. vt ſortes currit et ille mouetur. ibi ille eſt relatiuū grāmaticale: quia ſcḋario notificat rem ſcꝫ ſortē prius notificatam: ſed ſcḋe intentional̄r eſt reſpectus rationis qui attribuitur termīo mētali vocali vel ſcripto qui ſcḋario notificat rem prius notificatā ꝑ ſuū antecedēs. ¶ Et aduerte ꝙ in iſto tractatu nihil aliud volumus videre niſi qualiter talia relatiua grāmaticalia ſupponant. Pro cuius declaratōe eſt aduertendū ꝙ talia relatiua grāmaticalia aliquādo in orone ſunt pura ſincathegoremata limitātia terīm vel conceptuū ſupra queꝫ cadunt ad ſtandū relatiue: ⁊ tunc talibꝰ in mente non correſpōdet niſi actus referēdi qui fit quādo in referendo ponūtur cum ſuis relatis vt ſortes currit et ille ſortes diſputat. et tunc dicuntur relatiua referentia tantum: ⁊ de talibus non queritur ſuppoſitio: quia talia non ſupponunt cum ſint pura ſincathegoremata: aliquando ſunt partim cathegoremata et ſincathegoremata: quibus in mente correſpondet aggregatum ex actu referendi et conceptu: et hec eſt quando in inferendo ponuntur ſine ſuis relatis: vt ſortes currit ⁊ ille diſputat. ibi ille tenetur ꝑtim cathegorematice ⁊ ꝑtim ſincathegorematice: ⁊ tūc dicitur relatiuū referēs ⁊ relatum ſimul: ⁊ de talibus q̄ritur qualiter ſupponāt: ⁊ dicitur referēs et relatum ſimul eo ꝙ ſupplet vicē relatiui referentis et relati. vnde relatiuum relatum ꝓprie eſt accidens iunctum imediate ſuo relatiuo: vt ſortes currit ⁊ ille ſortes diſputat. ibi ille eſt relatiuū referēs ⁊ ſortes relatiuū relatū. ⁊ totū ſimul dicitur relatiuū referēs ⁊ relatū ſimul: ⁊ qr quando relatiuū ponitur ſine tali antecedente ſupplet vicē illorum duorum: ideo dicitur relatiuum referens ⁊ relatum ſimul.

Relatiuoꝝ grāmaticalium diuiſio.

Sciendum eſt ſcḋo ꝙ relatiuorum grāmaticalium quedā ſunt ſubſtantie ⁊ quedā accidentis. Relatiuū ſubſtātie eſt qḋ in referendo ſuū antecedēs nō cōnotat aliquā diſpoſitionem accidētalem adiacere rei pro qua ſupponit ſuū antecedens neq̄ alicui rei cōparate rei antecedentis: vt ſuus ſui ille ipſe. Ex quo ſequitur ꝙ nō dicitur ſube eo ꝙ referat ſubſtantiaꝫ: quia indifferēter pōt referre ſubſtātiam ⁊ accidens. ſed dr̄ ſubſtantiā: qr nō cōnotat aliquā diſpoſitionē adiacere rei ꝓ qua ſupponit ſuū añs neq̄ rei cōparate rei antecedentis. Sed relatiuū accidentis eſt qḋ in referēdo ſuū añcedēs cōnotat aliquā diſpoſitionem adiacere rei pro qua ſupponit ſuū añs vel rei cōparate rei antecedentis vt dicēdo ſortes eſt albus ⁊ talis eſt plato. ibi ly talis eſt relatiuum accidētis: ⁊ refert ly ſortem: et cōnotat aliquam diſpoſitionē accidentalē adiacere ſorti ⁊ platoni qui cōparatur ſorti: ⁊ ideo dicitur accidētis: quia cōnotat aliquā diſpōneꝫ tali vel tali rei adiacere. Item relatiuorū ſubſtātie aliud eſt idētitatis vt idem ſui: aliud diuerſitatis vt alterū aliud reliquū. vnde relatiuū ſubſtantie idētitatis eſt qḋ refert antecedens preciſe pro illo vel illis pro quo vel quibus tale añs capitur. Sed relatiuū diuerſitatis eſt quod importat aliam vel alias res q̄ ſuum antecedens importet: vt ſortes currit ⁊ reliquꝰ diſputat: ibi reliquus importat aliā rem q̄ ſortes. Itē relatiuorū idētitatis. q̄dā ſunt reciproca vt idē ſui: et

quedā nō reciproca. vnde relatiuū reciprocum eſt qđ in referendo ſuum aūs exiſtēs totale ſubiectum propoſitionis. vel pars principalis denotat actum importatū per verbū trāſire īmediate in rem pro qua ſupponit ſuū antecedēs: ⁊ tūc ponitur in eadē cathegorica cum ſuo antecedēte: vt ſortes diligit ſe: ibi denotatur ꝙ actus importatus ꝑ ly diligit in eſt ipi ſorti. ſed relatiua non reciproca referunt ſuū antecedēs exiſtēs totale ſubiectū vel ps principalis ſubiecti nō denotans actum importatū per verbum īmediate trāſire in rem pro qua ſupponit ſuū antecedēs: et nō ponūtur in eadē cathegorica cum ſuo antecedente: ⁊ talia quādoqȝ tenetur demōſtratiue: quādoqȝ relatiue. ⁊ quandoqȝ indefinite. demōſtratiue quādo non precedit aliquis terminus ad quē referūtur: vt ille ſortes currit. relatiue quādo precedit aliquis terminus ad quē referātur: vt dicēdo ſortes currit ⁊ ille mouet̄. īdefinite quando nullā rem certam importāt: vt dicendo qui fuerit audax expugnet caſtrum.

Sciendū eſt ſcđo ꝙ de ſuppoſitione relatiui ſubſtātie idētitatis nō reciproci ponūtur aliq̄ regule. ¶ Prima: relatiuū idētitatis ſubſtātie nō reciprocū referens relatione ꝑſonali ſuppōēs in ꝓpoſitione ipothetica copulatiua ſupponit ſolū ꝓ illo vel illis pro quo vel quibus verificatur ꝓpoſitio ſui antecedentis. Et dicitur notāter referēs relatione ꝑſonali: q̄a ſi referret relatione ſimplici non opȝ: vt femina clauſit portam q̄ reſerauit: ibi ly que nō ſupponit pro illo ꝓ quo verificatur ꝓpō ſui aūtis. nā femina in antecedēte ſupponit pro eua. ⁊ ly que pro qualibet alia muliere. vnde relatio perſonalis eſt quādo relatiuū idētitatis ſubſtātie ſupponit ꝓ eadē re in nūero cum ſuo antecedente: ſed relatio ſimplex eſt quādo nō ſupponit ꝓ eadem in numero cum ſuo antecedente: ſed ſoluȝ in ſpecie: vt in predicto exemplo. ¶ Et aduerte ꝙ in iſta regula nō eſt cōtrouerſia inter doctores. vt dicendo aſinus eſt animal ⁊ illud eſt homo: ibi iſtud relatiuū illud ſupponit ſolū ꝓ illo vel illis de quibus verificatur propoſitio ſui antecedentis ſcȝ iſta aſinus eſt animal que ſolum verificatur pro animali quod eſt aſinus: ideo iſta copulatiua eſt falſa. ⁊ eſt ſenſus aſinus eſt aīal: et illud aīal qđ eſt aſinus eſt hō ⁊ illud ē falſuȝ. et tamē ſi ſupponeret pro illo pro quo ſupponit ſuū antecedens ſic ſcȝ ꝙ loco eius licet ponere ſuū antecedēs eſſet vera: q: ſenſus eſſet aſinus eſt animal ⁊ aīal eſt hō. ⁊ ſic illa copulatiua eſſȝ vera qđ eſt ↄtra modū cōcipiēdi hoīm ſm queȝ debent fieri iſte ꝓprietates logicales. Ex iſtis ſequitur ꝙ relatiuū ſubſtātie idētitatis reciprocū ſupponit vbi ſuū antecedēs nō ſupponit: vt antixp̄s non eſt et ipſe erit. ibi ly ipſe ſupponit pro antixp̄o ⁊ tamē iſte terminus antixp̄s in antecedēte non ſupponit. Sequitur ſecūdo ꝙ in ꝓpoſitiōe mere cathegorica de preſenti in qua nulluȝ ponitur ampliatiuū ſupponit pro illo quod nō eſt ſed fuit vel erit. vt hic antixp̄s erit et ille non eſt. ibi ille ſupponit pro antixp̄o qui erit. quia ꝓ eo verificatur ꝓpō ſui aūtis. Et aduerte etiam ꝙ relatiuū nō ſupponit in ꝓpoſitione copulatiua duob⁹ modis antecedēte ſupponēte. Primo qn̄ relatiuū reſtringitur ꝑ aliquid. ita ꝙ ꝓ nullo pōt capi. licet ꝓpoſitio ſui aūcedētis pro aliquo verificetur: vt ſortes eſt hō et ipſe exiſtēs aſinus currit ibi ly ipſe nō ſupponit ꝓpter illam reſtrictionē exiſtēs aſin⁹. Scđo qn̄ ꝓpō ſui aūcedētis eſt falſa: vt hō eſt aſin⁹. et ille eſt rōnalis. ibi ille pro nullo ſupponit q: ſi ſupponeret. ſupponeret pro illo pro quo verificat̄ ꝓpō ſui antecedētis. ſȝ talis pro nullo verificatur igit̄. Et ſi quis dicat vnde venit ꝙ relatiuū aliter refert aūs in ꝓpōe copulatiua q: reſtricte ipſum refert et aliter in ꝓpōne diſiunctiua vel ↄditionali vbi nō refert reſtricte. Reſpondetur ꝙ ꝓuenit ex modo concipiendi hoīm qui inclinant̄ naturali inclinatiōne ad aſſentiendū vero ⁊ diſſentiendum falſo. ¶ Circa hoc querit̄ ꝺ hoc ſophiſmate aliquod enūciabile eſt falſum ⁊ idem neceſſario eſt verū. ꝓbatur: q: eſt vna copulatiua cui⁹ ambe ꝑtes ſunt vere: igit̄ de prima notum eſt. de ſcđa ꝓbatur: q: aliq̄d idem neceſſario eſt verū. vt patet per equiualentiam ꝓpoſitionum: improbatur q: impoſſibile eſt idem enūciabile ſimul eſſe verum ⁊ falſum. Reſpondetur ꝙ idem pōt capi dupliciter. vno modo relatiue ⁊ ſic ſophiſma ē falſum: q: ſcđa pars eſt falſa ⁊ eſt ſenſus. idem enūciabile quod eſt falſum eſt verum vel poteſt teneri indefinite ⁊ ly neceſſario noīaliter eſt datiui caſus ⁊ ſic verum eſt: ⁊ eſt ſenſus aliquod enūciabile quod eſt idem cū neceſſario eſt verȝ.

Arguitur ſic primo ſi relatiuum ſecundario faceret noticiā rei ſeq̄retur ꝙ ſibi correſponderet ↄceptus antecedentis. ſed hoc eſt falſum: q: dicendo ſortes currit ⁊ ille ſortes diſputat illi relatiuo ille nō correſpōdet niſi act⁹ referendi cum ſit purū ſincathegorema. ¶ Secūdo ſic: tale relatiuum eſt purū ſincathegorema: ergo nō ſupponit: nec valet dicere ꝙ vt eſt relatiuum pure referēs nō ſupponit ſed vt ſupplet vicem relatiui referētis ⁊ relati ſimul. Cōtra: q: ſic equiualet aggregato ex ſincathegoremate ⁊ cathegoremate. ergo non ſupponit.

¶ Tertio ſic. nihil eſt in mente qđ ſupplet vicē relatiui referētis ⁊ relati ſimul: ergo nullū erit relatiuuȝ mentale. antecedens probatur: quia in mente omnia exprimuntur.

Ad primum dicitur ꝙ relatiuo referenti tantū correſpondet actus referendi. ſȝ tale ꝓprie nō eſt relatiuū ſed relatiuo qđ ſupplet vicem aggregati ex relatiuo referente ⁊ relato ſimul bñ correſpondet ↄceptus antecedētis. ita ꝙ quādo dicitur ꝙ relatiuum facit ſcđario noticiam id eſt excitat potentiam ad formādum ↄceptum de antecedente ⁊ per hoc ſoluit̄ tertia ratio. ¶ Ad ſcđm dicitur ponēdo aliq̄s ꝓpoſitiones. Prima relatiuum idētitatis pu-

re referens nõ ſupponit:q2 eſt purum ſincathe
gorema. Scđa relatiuum diuerſitatis ſubſtan
tie nõ reciprocum ſupplens vicem relatiui re-
ferentis ⁊ relati ſimul ſupponit. Et ad rõnem
dicitur ꝙ verum eſt quãdo a tali ſincathegore
mate ꝓpoſitio capit ſuam ṽitatem ſed quan
do nõ capit tunc tale aggregatum ex vno ſinca
thegoremate ⁊ cathegoremate põt ſupponere
et tunc illud ſincathegorema põt eſſe pars ſub
iecti. ¶ Ad tertiam patet ſolutio.

¶ Sequuntur aliquae regule de relatiuis.

Sciendum eſt primo ꝙ ſcđa regula eſt
talis nõ opꝫ ꝙ relatiuũ ſubſtãtie idẽtita
tis nõ reciprocũ ſuppõnẽs poſitum in
ꝓpoſitione ypothetica ꝯditionali preciſe ſup-
ponat ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel quibus verificatᷓ
ꝓpoſitio in qua ponitᷓ ſuum añs:q2 iſta ꝓpoſi
tio cõiter negatur deus nõ eſt ſi ipe eſt omnipo-
tens:⁊ tñ ſi illud relatiuũ ipe ſolum ſupponeret
ꝑ illo vel illis pro quo vel quibus ꝓpoſitio ante
cedentis verificatᷓ ipa eſſet vera cum ſenſus ei⁹
eſſet de⁹ nõ eſt. ſi ipe deus q̃ nõ eſt. eſt oĩpotens
modo ille ſenſus eſt verus cuꝫ ſit bona ꝯña:q2
añs eſt ꝓpoſitio impoſſibilis mõ oĩs conditio
nalis cuius añs eſt impoſſibile eſt vera. ſimilitᷓ
diceretᷓ de iſta ſortes eſt aſinus ſi ipe eſt rõna-
lis: q2 ſenſus eſt ſortes eſt aſinus ſi ipe ſortes
eſt aſinus eſt rõnalis. Tertia regula relatiuum
ſubſtãtie idẽtitatis non reciprocũ ſupponẽs in
ꝓpoſitione ypothetica diſiũctiua nõ ſoluꝫ ſup
ponit ꝑ illo vel illis pro quo vel quib⁹ verifica
tur ꝓpoſitio ſui antecedẽtis ſed pro omni illo ꝑ
quo ſupponit ſuũ antecedens: iſta cõiter ꝯcedi
tur ſortes currit vel ipe q̃eſcit. ⁊ tñ ſi illud rela-
tiuum ipe ſupponeret p̃ciſe pro illo pro quo ꝓ
poſitio antecedẽtis verificatᷓ illa eſſet falſa ſup
poſito ꝙ ſortes nõ curreret:q2 eſſet vna diſiun
ctiua cuius vtraqꝫ pars eſſet falſa cum ſenſus
eſſet talis ſortes currit vel ipe ſortes qui currit
quieſcit modo hoc eſt falſum ſimiliter iſta com
muniter conceditur ſortes eſt aſinus vel ipe eſt
homo. ⁊ tñ ſi illud relatiuũ ipe ſupponeret pre-
ciſe pro illo ꝑ quo ꝓpoſitio antecedentis veri
ficatur: tũc ipa eſt falſa cum ſenſus eius eſſet ta
lis. ſortes eſt aſinus vel ipe ſortes qui eſt aſin⁹
eſt homo. ille ſenſus eſt falſus. ⁊ ſimiliter dice-
retur de multis alijs. Ex iſtis ſequitᷓ primo ꝙ
in copulatiua affirmatiua loco relatiui nõ liceꝫ
ponere añs: q2 ꝓpoſitio de antecedente loco re
latiui poſita eſſet vera que eẽt falſa ſi relatiuũ
poneretᷓ vt iſta eſt falſa. aſinus eſt aĩal. ⁊ ſortes
eſt illud. ⁊ tamẽ illa eſt vera aſinus eſt animal
et ſortes eſt animal. Sequitur ſcđo ꝙ in diſiun
ctiua ⁊ conditionali loco relatiui: licet ponere
antecedens vt homo currit vel ipſe quieſcit.
Similiter idem eſt dicere ſortes eſt homo ſi ip
ſe ẽ aſin⁹. ⁊ dicere ſortes eſt hõ ſi ſortes ẽ aſin⁹

Sciẽdum eſt ſcđo ꝙ ad videndum
qua ſuppoſitione ſupponat relatiuum ponũtur
aliquae regule. Prima relatiuum ſubſtãtie idẽ-
titatis habens pro antecedente terminum diſ-
crete tantũ dũ modo illud relatiuum ſit primi-
tiue ſpẽi ſupponit diſcrete vt ſortes currit ⁊ ille
mouetur ibi illud relatiuuꝫ ille ſupponit diſcre
et loco talis relatiui licet ponere antecedens.
Scđa regula: relatiuũ ſubſtãtie identitatis nõ
reciprocũ ſupponens cõiter ſupponit illa ſup-
poſitione qua ſupponeret termin⁹ abſolut⁹ cõ-
muniter tentus in tali loco poſitus vt hõ currit
vel ipe mouetᷓ ibi illud relatiuum ipe ſuppõit
perſonaliter ⁊ determinate:q2 ſi loco eius pone
retur ſuum añs tale antecedens ſupponeret de
terminate: ſimiliter cũ dicitᷓ homo currit ⁊ oĩs
ille mouetur ibi ly ille ſupponit confuſe ⁊ diſtri-
butiue:quia ſi loco illius poneretᷓ ſuum añs:ta
le ſupponeret confuſe ⁊ diſtributiue. Ex quo pa
tet ꝙ relatiuum ſubſtãtie identitatis nõ reci-
procum variat ſuã ſuppoſitionẽ per additionẽ
vel remotionẽ ſignoꝝ diſtributiuorum ſicᷓ ⁊ alij
termini. Et ſi quis dicat ꝙ hoc eſt cõtra regulã
cõem omniũ logicorum dicentium ꝙ relatiuuꝫ
ſubſtãtie identitatis nõ reciprocũ ſupponit eo-
dem mõ ſicut ſuũ antecedens. Reſpondetur ꝙ
illa regula eſt vera quãdo antecedẽs ⁊ relatiuũ
accipiũtur ſine ſigno ꝯfuſiuo ⁊ ꝙ nõ ſit aliquid
impediens. Tertia regula relatiuũ ſubſtantie
identitatis reciprocũ p̃mitiue ſpẽi ſupponit ea
dem ſpẽ ſuppoſitionis ſicut ſuum añs ⁊ etiam
pro illo vel illis pro quo vel quibus ſuum añs
ſupponit. tamen eſt differentia:q2 ſub relatiuo
ſubſtantie idẽtitatis reciproco ſupponẽte cõfu
ſe ⁊ diſtributiue fit ſolum deſcenſus ſigillatim
ideo loco relatiui ſubſtãtie identitatis recipro
ci nõ licet ponere ſuum añs: vt loco iſtius rela-
tiui ſe in iſta ꝓpoſitione oĩs homo videt ſe non
liceꝫ ponere añs eius cum tali ſpẽ ſuppoſitiõis
ſic dicendo oĩs homo videt oẽm hominẽꝫ:quia
prima põt eſſe vera ſcđa exiſtente falſa. vnde de
ſcendere ſigillatim eſt quãdo ſub termino ſup-
ponẽte cõiter ꝑ pluribus poſito a parte predi-
cati nõ fit deſcenſus quin etiam fiat ſub ſubie-
cto ſic ꝙ ſingulare qđ ſumitur ſub p̃dicato de-
bet correſpõdere ſinglari ſumpto ſub ſubiecto
vt omnis homo videt ſe: ſic debet deſcendi: er-
go ſortes videt ſe ⁊ plato videt ſe ⁊c. Sed de
ſuppoſitione relatiui ſuus eſt aduertendum ꝙ
iſtud relatiuum ſuus ponitur in ꝓpoſitione
cum termino ſignificante rem poſſeſſaꝫ vel ſine
tali termino. Si cũ tali termino hoc eſt dupli-
ter. q2 vel ponitur in eadem cathegorica ⁊ tunc
ſupponit ſicut ſuum antecedens puta pro poſ-
ſeſſore. vt ſortes equitat ſuum equuꝫ: ibi ly ſuũ
ſupponit diſcrete pro ipo ſorte. ſi in alia cathe-
gorica tunc ſupponit ſicut ſupponeret termin⁹
abſolutus cõmuniter tentus loco eius poſitus
vt ſortes currit ⁊ ſuus equus equitat: ly ſuus
ſupponit determinate pro poſſeſſore: ſi vero po
natur ſine termino ſignificante rem poſſeſſam
ſupponit ſicut ſupponeret terminus abſolutus
loco eius poſitus pro re poſſeſſa vt omnis ho-
mo habet ſuum. ibi ſuum ſupponit confuſe tan
tum pro re poſſeſſa.

Sciendū eſt tertio ꝙ relatiuū ſubſtantie diuerſitatis nunq̄ ſupponit pro illo ꝓ quo verificatur ꝓpoſitio ſui antecedentis vt ſortes currit ⁊ reliquus diſputat: ibi ly reliquꝰ nō ſupponit pro illo pro quo verificatur ꝓpoſitio ſui antecedētis. Et aduerte ꝙ tale relatiuū diuerſitatis ſi ſupponat ſupponit ſicut terminus abſolutus cōmuniter tentus ſupponeret ſi loco eius poneretur ⁊ variatur eius ſuppoſitio ſm aliam ⁊ aliā additionem ſigni. vt homo currit ⁊ alius diſputat ibi ly alius ſupponit determinate ſortes currit ⁊ iſte alius diſputat ibi alius ſupponit diſcrete. Aduerte tamē ꝙ tale relatiuū diuerſitatis ſtat in duobꝰ caſibus nō ſupponere. pmo quādo aňs eius non ſupponit vt antixp̄us currit ⁊ alius ſcribit ibi alius nō ſupponit: q: de nullo ente verū eſt dicere ꝙ ſit aliꝰ ab antixp̄o: q: tunc ſequeret̄ antichriſtum eſſe. vt patz exponēdo. ſcdo q: aňs ſupponit ꝓ quolibz ente mūdi: vt oīne ens eſt ⁊ aliud currit ibi aliud nō ſupponit: q: nulluz eſt ens mundi qđ ſit ab oīni ente mundi aliud. Relatiuum accidentis eſt duplex ſcz identitatis ⁊ diuerſitatis identitatis eſt qđ natum eſt ſupponere pro re ſimili vel equali illi rei pro qua verificatur propoſitio ſui antecedētis vt ſortes eſt albus ⁊ talis eſt plato. ſed diuerſitatis eſt qđ natum eſt ſupponere ꝓ re diſſimili vel inequali pro qua verificatur ꝓpoſitio ſui antecedentis vt ſortes eſt albus ⁊ alterꝰ modi eſt plato ⁊ quodlibz tale pōt eſſe duplex ſcz reciprocū ⁊ nō reciprocum reciproca ſupplent̄ per iſta complexa ſe taliter caliſicatum vel ſe aliter caliſicatum vt ſortes videt ſe taliter caliſicatum ſicut plato ſortes vidz ſe aliter caliſicatum q̄ ſit plato. Unde pro ſuppoſitione oīm iſtoruz ponūtur due regule. Prima nūq̄ relatiuū accidētis ſupponit ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel quibus verificatur ꝓpoſitio ſui antecedētis: ſed pro re ſimili vel equali vel diſſimili vel inequali ꝓ qua verificat̄ ꝓpoſitio ſui antecedentis. Scđa regula. ſuppoſitio relatiui accidētis variatur ſm aliā ⁊ aliam additionez ſigni. nam ſi addat̄ ſignum vl̄e ſupponet cōfuſe ⁊ diſtributiue vt ſortes eſt albꝰ ⁊ talis eſt plato. ibi talis ſupponit determiāte ſortes eſt albꝰ et oīs talis eſt homo. ibi talis ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Circa hoc querit̄ de hoc ſophiſmate oīs hō eſt aīal ⁊ riſibile: eſt illud ꝓbatur. nam eſt vna copulatiua cuiꝰ vtraqꝫ pars eſt vera. de prima notum eſt. de ſcđa ptz. nam hoc relatiuū illud ſupponit determiāte. ℥ eſt vera. nā ad eius veritatez ſufficit verificatio vniꝰ ſingularis. improbat̄ ſic. riſibile ſupponit determiāte ſignet̄ ergo aliqđ ſuppoſitū eiꝰ ⁊ ſic ē ſortes tunc eſt falſa oīs hō eſt aīal. ⁊ ſortes eſt ille. ℥ ſophiſma eſt falm. Rńdet̄ ꝙ ipm̄ eſt veꝝ ⁊ negat̄: q: iſta ſit falſa oīs hō eſt aīal. ⁊ ſortes eſt ille. ⁊ ſi arguit̄: q: nō ſequit̄ oīs hō eſt aīal ⁊ ſortes eſt ē ille: ℥ plato ē aīal ⁊ ſortes ē ille. Rńdetur ꝙ ꝯña nō valet: q: arguit̄ a termio ſupponēte determiāte ad ipm̄ ſupponentē diſcrete ⁊ ꝑ idem pōt ſolui iſtud. aliqs hō eſt ⁊ oīs homo eſt ille ⁊ eſt veruz et ly ille ſupponit ꝯfuſe tantū nec ſequit̄ aliqs hō eſt ⁊ oīs ille: ergo iſte hō eſt. ⁊ quilibet hō eſt ille vel iſte homo eſt. ⁊ iſte homo eſt ille: quia arguitur a termīo ſupponēte confuſe tantum ad ipſum ſupponentem diſcrete tantum.

Arguitur ſic primo in iſta ꝓpoſitione ſortes eſt currens ⁊ illud eſt hō ibi illud ē relatiuuz ſubſtāntie idētitatis, ⁊ tamē nō ſupponit ꝓ illo pro quo verificat̄ ꝓpoſitio ſui antecedentis: q: tunc ſupponeret determiāte qđ falſum eſt. ¶ Scđo ſic: in iſta ꝓpoſitione ſortes eſt dictio ꝓlata a iohāne ⁊ illud eſt diſſillabuz. ibi illud eſt relatiuū ſubſtantie idētitatis: ⁊ tñ nō ſuppōit ꝓ illo ꝓ quo verificat̄ ꝓpoſitio ſui antecedētis: q: tūc ſupponeret materialiter qđ eſt falſum: q: ibi tenet̄ relatiue. Tertio ſic: in iſta antixp̄us nō eſt ⁊ ille erit ibi ille eſt relatiuum idētitatis. ⁊ tñ nō ſupponit pro illo ꝓ quo verificatur ꝓpoſitio ſui antecedentis: q: ampliatur vbi antecedens nō ampliatur.

Ad primuz reſpondet̄ ꝙ ſupponit diſcrete. q: ſenſus eius eſt ſortes eſt currens. et illud currens qđ eſt ſortes eſt hō. ¶ Ad ſcđm dicit̄ ꝙ ſupponit materialiter relatiue: q: icludit in ſe relatiuū referens ſignificatiue ⁊ cum hoc includit relatiuum relatū materialiter acceptum. dicunt tñ aliq̄ ꝙ ſupponit ꝑſonaliter. ¶ Ad tertium dicit̄ ꝙ relatiuū ſubſtātie idētitatis nō debet ampliari neqꝫ reſtrigi ad ſupponendū pro aliq̄bus niſi pro illis ꝓ quibus verificatur ꝓpoſitio ſui antecedentis vel denotat̄ verificari. poteſt tñ bñ ſupponere pro illis ample antecedente non ampliato immo antecedēte non ſupponente.

Perſonalis ſuppoſitio ē acceptio termini cōis ꝓ ſuis inferioribꝰ cuius alia eſt determiāta: alia confuſa. vt prius patuit. Itez ꝑſonaliū ſuppoſitionū alia eſt reſtrictiua alia āpliatiua. ⁊ ita āpliatio ⁊ reſtrictio bñt fieri circa ſuppōnē ꝑſonalē. Reſtrictio eſt coartatio termini cōis a maiori ſuppōne ad minorē vt cū đ: hō albꝰ currit hoc adiectiuū albus reſtrigit hoīem ad ſupponendū tantū pro albis. Ampliatio eſt extenſio termini cōis a minori ſuppōne ad maiorē. vt cū đ: hō pōt eſſe antixp̄s iſte terīꝰ hō nō ſuppōit ſolū ꝓ his q̄ erunt. vñ ampliatur ad futuros. Dico autē termini cōis: q: terminus ſingularis vt ſortes nō ampliatur neqꝫ reſtringit̄ Ampliationū alia fit per verbū vt ꝑ

Quid eſt ſuppō ꝑſonalis.

boc verbū pōt vt bō pōt eē antixp̄us
alia fit p nomē vt boiem eē antixp̄m
eſt poſſibile:alia fit per participiuʒ:
vt bō potens eſt eſſe aīal:alia per ad
uerbiuʒ: vt bomo neceſſario eſt aīal:
bō eñī nō ſolū āpliat̄ p preſenti tem-
pore:ſed etiā p futuro: ꝛ ideo ſequit̄
alia diuiſio ampliatōis ſcʒ ꝙ amplia
tionū:alia fit reſpectu ſuppoſitorum
vt bō pōt eē antixp̄us: alia fit reſpe-
ctu temporū:vt bō neceſſario eſt aīal
vt dictū eſt. ¶Circa predicta queri
tur vtrū boc ſopbiſma ipoſſibile pōt
eſſe verū:ſi verū vel falſum:ꝙ ſit verꝫ
probatur:quia illud qđ eſt vel erit im
poſſibile pōt eē verū: ſʒ antixp̄m non
fuiſſe poſt tēp⁹ ſuū eſt ipoſſibile ꝛ nō
pōt eē poſſibile ꝛ verꝫ. ģ ipoſſibile po
teſt eſſe verum. Contra:quicquid po
teſt eſſe veruʒ eſt poſſibile.ſed impoſ
ſibile pōt eſſe verum: ergo impoſſi-
bile ē poſſibile in tertio mō prime fi-
gure:ſed cōcluſio ē falſa: ergo aliqua
premiſſarꝫ .non maior.ergo minor.ſʒ
bec ē prīa:ergo prima ē falſa. Solu-
tio prima ſimpliciter ē falſa. bec ſcʒ
impoſſibile pōt eſſe verum ꝛ ſopbiſ-
ma peccat contra fallaciam acciden-
tis:quia cum dico id quod ē vel erit
impoſſibile duo dico ſcʒ ſubiectū illi⁹
poſſibilitatis:ꝛ illam ipoſſibilitatem
ſiue ipſum poſſibile: ſed illō quod eſt
vel erit eſt res ſubiecta ꝛ impoſſibile
accidit ei:et poſſe eſſe verum aſſigna
tur ineſſe vtriqꝫ ſicut bec antixp̄ʒ nō
fuiſſe erit poſſibile.ſʒ antixp̄m nō fuiſ
ſe poteſt eſſe verū ergo ipoſſibile pōt
eſſe veruʒ nō valet quia antixp̄m non
fuiſſe eſt res ſubiecta:ꝛ ipoſſibile eſt
accidens ꝛ poſſe eſſe verū aſſignatur
ineſſe vtriqꝫ. De ampliatōe que fit ra
tione ſuppoſitorꝫ.talis datur regl'a
Terminus cōmunis ſupponens ver-
bo babenti vim ampliādi a ſe vel ab
alio ampliatur ad ea que pñt eſſe ſub
forma termini ſupponentis vt bomo
poteſt eſſe animal: bic iſte terminus
bomo nō ſolum ſupponit pro preſen
tibus:ſed etiaʒ ampliatur ad omnes
qui erunt. dico aūt de ſe:quia boc ver
bum pōt de ſe babʒ vim ampliādi.di
co aūt ab alio: qꝛ boc pticipiū potēs
et boc nomē poſſibile dant virtutem
ampliandi verbo cui adiunguntur.vt
bō ē potēs eē aīal:vel aīal poſſibile ē
eſſe albū ꝛ ſic de alijs. De āpliatione
aūt q̄ fit rōne tpis tal' dat̄ regl'a. Ter
min⁹ cōis ſupponēs vl' apponēs ver
bo babente vim ampliādi quo ad tē
pus ſupponit pro bis qui ſūt q̄ erūt
vel qui fuerunt vt bomo neceſſario
eſt animal: ibi tam bomo ꝙ aīal te-
net p bis qui ſunt ꝛ qui erunt.

¶Primo ſciendum eſt ꝙ ampliatio eſt accep Quid eſt āpliatio.
tio termini in ꝓpōne p ſuo ſignificato vel ſuis ſi
gnificatis reſpectu ſigni vel equiualentis im-
portantis diuerſas differentias tēporis diſiun
ctim in ordine ad terminū ſupponentem reſpe
ctu pluriuʒ differentiarꝫ tēporis diuiſim. vñ in
iſta diffinitione ponit̄ acceptio ſicut in diffini-
tione ſuppōnis. Dicitur notanter in ꝓpoſitiōe
qꝛ termini extra ꝓpoſitionē nō ampliāt̄. vnde
ad boc ꝙ termin⁹ amplietur opꝫ ꝙ ſupponat.
ideo termini nō ſupponētes ꝓprie nō ampliā
tur. Dicitur notanter p ſuo ſignificato ꝓpter
termīos ſingulares vt dicendo petrus curret.
ibi ille termin⁹ petrus ampliatur ꝛ tamen non
ſuppōit pro plurib⁹ ſignificatis. ꝛ talis amplia
tio vocat̄ ampliatio temporuʒ ꝛ nō ſignificato
rum. vnde ampliatio tēporꝫ eſt qñ terminus
accipitur p pluribꝰ differētijs tēporuʒ ꝙ acci-
peretur ſi nō ampliaret̄ reſpectu quarꝫ ſeorſuʒ
verificat̄. Sed ampliatio ſuppoſitorꝫ eſt quan
do termin⁹ accipitur p pluribus ſuppoſitis ꝙ
acciperet̄ ſi nō ampliaretur ꝛ tali ampliatiōe
ampliātur termini cōes vt bomo fuit. Dicitur
notanter reſpectu ſigni importantis ꝛc. ad de-
notandum illud per quod fit ampliatio. nam
ampliatio inſtrumētaliter fit g termīos ꝛ pnci
paliter g intellectū. Vñ illud ſignū dr̄ impotare
re diuerſas dr̄ias tēporꝫ qđ eſt tale ꝙ rōne ip-
ſius intellect⁹ accipit termī in ordine ad diuer
ſas drīas tēporꝫ. Vñ tres ſunt drīe tēporum. ſ.
preſens preteritū ꝛ futurum. ꝛ poſſunt poni ad
buc due ſcʒ poſſibile ꝛ imaginabile. Vñ termi
norum ampliatiuorꝫ qđam āpliāt terminos a
parte ante poſitos. vt verba p̄teriti ꝛ futuri tē
poris ꝛ eorꝫ pncipia. qđā āpliāt termīos poſt
ſe poſitos vt ſūt vba ſignificatiua actū īterioꝛ
aīe. vt intelligo cognoſco. qđā āpliāt tā a pte
ante ꝙ a pte poſt vt poſſibile ipoſſibile. Ex quo
ſequit̄ ꝙ aliq̄ termī dicūtur āpliare rōne tēpo-

ris: vt illi termini qui important aliquã differẽ-
tiam tẽporis aliam a pñsenti: tales termini ampli
ant a parte ante terminos ⁊ nõ a parte post: cuius
ratio est intellectus qui vult q̄ virtus eorum feratur
ante ⁊ nõ a parte post: alij termĩ ampliãt rõne si-
gnificationis quorum significatio põt cõuenire tã
rebus existẽtibus q̄ nõ existentibus: vt sunt ter
mini importãtes interiorẽ anime. Et dicit̃ notã
ter diuiſim. vnde ille terminus dicitur importare di
uersas differentias tẽporũ diuiſi cui importat ta
les differẽtias ac ſi loco eius poneret̃ vnũ diſiũ-
ctum importãs illas differẽtias. Dicitur notan-
ter in ordine ad terminũ ſupponentẽ reſpectu
plurũ differentiarum tpis diuiſim. nam ſi terminus
nõ poſſit accipi reſpectu illarum differentiarum tpis
diuiſim: tũc proprie nõ ampliãt. ideo ibi nõ ẽ am
pliatio antitpis erit: quia nõ põt accipi reſpectu
differentie tpis pñtis ⁊ futuri ſeorſum. Ex quo
ſequitur q̄ nõ quilibet terminus qui accipitur
reſpectu verbi futuri temporis vel preteriti am
pliatur: licet bene accipiatur reſpectu diuerſarum
differentiarum temporum diſiunctim.

Sciendum ẽ ſcdo q̄ ad hoc q̄ aliquis
terminus a parte ſubiecti amplietur reſpectu co-
pule de preterito vel cõſimilis duo requirũtur.
primo q̄ talis terminus habeat ſuppoſitũ vel ſup-
poſita ſibi correſpondẽs vel correſpõdentia tã
in ordine ad copulã de pñſenti q̄ ad copulã de p-
terito: propter cuius defectũ dicendo adam fuit: ibi
adam nõ ampliãt. ſcdo q̄ talis terminus a pte ſub
iecti nõ reſtringat̃ propter cuius defectũ dicendo q̄
eſt hõ fuit aĩal: ibi homo nõ ampliãt: quia reſtri
gitur per illã implicationẽ qd. Et aduerte q̄ ter-
minus nõ dr ampliari in propõne eo q̄ plura ſi-
gnificet q̄ ſi nõ ampliaret̃: quia terminus vbicũ-
q̄ ponatur ſemper eque mlta ſignificãt: quia vbicũ-
q̄ ponat̃ ſiue in propõne ſiue extra: ſiue cũ amplia
tione ſiue nõ: ſemper ſubordinat̃ eidem cõceptui
mentali: ſed talis cõceptus ſemper eq̄liter ſignifi
cat: quia ſignt naturaliter. ¶ Aduerte etiam q̄
terminus dicit̃ ampliari rõne ſignificati vel ſi-
gnificatorum: ⁊ etiã rõne ſuppõnis .i. q̄ terminus non
ampliãt niſi habeat ſignificatũ vel ſignificata ⁊
q̄ ſupponat. Ex iſtis ſequit̃ q̄ ampliatio ſe tenet ex
parte materie propõnis: quia ſe tenet ex pte for-
me ſignificatorum: ⁊ etiã ſe tenet ex parte forme p
põnis: quia terminus nõ ampliatur in propoſitio-
ne niſi accipiatur in ordĩe ad diuerſas copulas
importantes diuerſas differentias temporis. et
tunc ponuntur alique regule. ¶ Prima eſt: qui
libet terminus ſupponẽs poſitus a parte ſubie-
cti reſpectu copule principalis vel verbi inclu-
dentis copulam principalẽ preteriti temporis:
vel reſpectu participij preteriti temporis quod
eſt predicatum: vel adiectiuum principalis pre
dicati habens cõſignificatum vel ſignificata ſibi
correſpondentia in ordine ad tempus preſens
et preteritum ampliatur ad ſupponendum pro
ſignificato vel ſignificatis qd eſt vel fuit. Dicit̃
notanter ſupponens: quia terminus non ſuppo-
nens non ampliatur. Et dicitur notãter poſitus
a parte ſubiecti: quia ſi poneretur a pte p̃dicati
nõ ſic ampliaretur. Dicitur notãter reſpectu co
pule principalis vel verbi includentis copulam
prĩcipalẽ: quia nõ oportet q̄ amplietur reſpectu co
pule minus principalis: vt dicẽdo, homo qui fu-
it eſt ibi ille terminus hõ non ampliatur. Dicitur
notãter reſpectu participij ⁊c. quia ſi tale parti
cipium nõ eſſet predicatũ vel adiectiuũ princi-
palis predicati non ampliaretur. vt dicẽdo ho-
mo videt aſinum genitũ: ibi homo nõ ampliatur
quia genitum nõ eſt predicatũ neq̄ adiectiuũ pri-
cipalis predicati: quia vidẽs eſt principale p̃dica
tum. Ex oĩbus iſtis ſequit̃ q̄ iſte propões ſunt
concedende: virgo fuit meretrix. nam ſenſus eſt
qd eſt virgo vel qd fuit virgo fuit meretrix. pu-
er fuit ſenex: viuũ fuit mortuum: preteritũ fuit
futurum: generandũ fuit mortuũ: ⁊ ſic de alijs.

Sciendum eſt tertio q̄ ſcda regu
la eſt talis: quilibet terminus ſupponens poſi-
tus a parte ſubiecti reſpectu verbi futuri tẽpo-
ris quod eſt copula principalis vel includẽs co-
pulam principalem vel reſpectu participij futu
ri temporis qd eſt predicatum vel adiectiuum
principalis predicati habens ſignificatum vel ſi
gnificata ſibi correſpondentia pro tempore pre
ſenti ⁊ futuro ampliatur ad ſupponendum pro ſi-
gnificato quod eſt vel erit niſi reſtringatur ad
vnam differentiã temporis: ⁊ omnes iſte parti-
cule declarãtur ſicut in littera p̃cedenti. Ex iſta
regula patet q̄ oẽs iſte ſunt concedende: album
erit nigrum cum ſenſus eius ſit q̄ albũ qd ẽ vel
qd erit: erit nigrũ: ſimiliter meretrix erit virgo.
ſimiliter mortuũ eſt generãdũ: ⁊ ſic de ſimilib⁹.
¶ Tertia regula: quilibet terminus ſupponens
captus reſpectu huius verbi põt: vel reſpectu iſto
rum modorum ſcz poſſibile contingens: impoſſi
bile ⁊ neceſſe: prime intentionaliter ⁊ ſincathego
rematice captorum ſupponit pro eo qd eſt fuit
vel erit vel poteſt eſſe: dũ modo habeat ſignifi-
catum vel ſignificata correſpondens vel corre-
ſpõdẽtia pluribus differentijs temporum. Et
dicitur notanter in littera prime intẽtionaliter
et ſincathegorematice captorũ: quia ſi tales mo
di caperentur ſcde intentionaliter prout faciunt
propoſitiones modales cõpoſitas non amplia-
rent. ¶ Quarta regula: quilibet terminus poſi
tus a parte ſubiecti reſpectu predicati qd eſt no
men verbale terminatũ in bile: vel in iuũ impor-
tans aptitudinẽ ampliatur pro eo qd eſt vel põt
eẽ. dũ mõ nõ reſtrigat̃ ad vnã dñam tpis: vt hõ
eſt amabil': hõ eſt amatiu⁹. ly hõ ãpliãt pro eo qd
eſt vel põt eẽ. Dr notãter importãs aptitudinẽ: quia
ſi nõ importaret tũc nõ haberet vim ampliãdi et
ſunt iſti termini cubile ſedile ⁊ ſic de alijs. ¶ Quin
ta regula: q̃libet terminus rectus ab iſtis verbis ſigni-
ficat̃ ãpliãt verificat̃ mediãte iſta p̃põne pro ãplia
tur ad ſupponẽdũ ad quaſq̄ dñas temporum: vt dicẽdo
hõ ſuppõit pro hoĩe: propõ verificat̃ pro hoĩe q ẽ q fuit
erit põt eẽ vel imaginãt eẽ. Et dr notãter rect⁹ me
diãte iſta p̃põne pro: quia aliter nõ ãpliaret̃: vt dicẽ
do propõ verificatur pro hoĩe: ibi propõ non am-

pliatur. ¶ Circa hoc queritur de hoc ſophiſma te hō eſt mortuus: ꝓbatur q2 qđ eſt vel fuit homo eſt mortuū: ergo hō eſt mortuus. Improbaꝫ nullus hō qui eſt: eſt mortuus: oīs homo eſt hō qui eſt: ergo nullus hō eſt mortuus. Item omnis hō eſt viuus. ergo nullus hō eſt mortuꝰ: tenet ꝯña a cōtrarijs. Ad ſophiſma reſpōdeꝫ ꝙ ipm ē verum. ad primā rōnem dr̄ negando ꝯñam: quia arguiꝫ a minꝰ amplo ad magis amplū cum diſtributione magis ampli. Pro cuiꝰ declaratione ponūtur aliq̄ regule. ¶ Prima: arguendo a magis amplo ad minꝰ amplū cum diſtributōe magis ampli: ꝛ poſita ꝯſtantia minꝰ ampli eſt bona ꝯña: vt bene ſequiꝫ oīs hō fuit albus ꝛ hō eſt. ergo hō qui eſt fuit albus. ¶ Scđa regula arguendo a magis amplo ad minꝰ amplū ſine diſtributōe magis ampli nō valet ꝯña: vt nō ſequiꝫ homo fuit albus: ergo hō qui eſt fuit albus. ¶ Tertia regula arguendo a minꝰ amplo ad magis amplum ſine diſtributione magis ampli eſt bona ꝯña: vt bene ſequiꝫ hō qui eſt fuit albꝰ: ergo homo fuit albus. ¶ Quarta regula: arguēdo a minus amplo ad magis amplum cum diſtributōe magis ampli nō valet ꝯña: vt nō ſequiꝫ oīs homo qui eſt fuit albꝰ: ergo oīs hō fuit albꝰ. ¶ Ad ſecundam rōnem negaꝫ ꝯña. Ad ꝓbatiōne dr̄ ꝙ non debite arguitur a contrarijs: quia termini non tenentur eque ample.

Arguitur ſic primo. vnus terminus non dicitur agere in aliū terminū: igitur vnus terminus non diciꝫ ampliare aliū terminū. ¶ Secūdo ſic. copula p̄teriti ꝛ copula futuri ſunt ſimplices copule: ergo nō habēt vim ampliādi magis ꝙ copula p̄ſentis. ¶ Tertio ſic. ſi regule ſupradicte eſſent bone ſeq̄reꝫ ꝙ iſta eēt vera. iuſtꝰ dānabitur: cum ſenſus eius ſit qui eſt vel erit iuſtus dānabitur. ſed ꝯñs eſt falſum: quia ꝓpō vera de futuro debet habere vel ſaltē pōt habere aliquā de preſenti verā: ſed nunq̄ iſta erit vera iuſtus dānabitur.

Ad primū dicitur ꝙ vnus terminꝰ non dicitur ampliare alium eo ꝙ agat in alium terminū. ſed quia intellectus mediante tali termino accipit alium terminum ample pro ſuis ſignificatis. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ talis copula ē ſimplex ꝛ q̄tum eſt de ſe nō habet virtutem ampliandi ſubiectum: ſed ampliaꝫ ex bonitate modi intelligendi: ꝛ eōs modi cōcipiēdi ipſius itellectus ſic accipiētis ſubiectū in ordine ad diuerſas differētias tēporū. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ non debet ſic reduci ad vnam de preſenti: ſed ſi hoc dānatur demonſtrādo p ly hoc illud ꝓ quo ſupponebat ly iuſtus. Unde ad ſciendum qualiter propoſitiones de preterito ꝛ futuro debeant reduci ad vnam de preſenti ponantur alique regule. ¶ Prima: ſi in propoſitione de preterito vel de futuro ponatur aliqua determinatio preteritionis vel futuritionis tales determinatōes debent dimitti reducendo eas ad vnam de preſenti: vt ego fui heri ſic reducitur: ego ſum ego bibam cras: ſic reducitur ego bibo. ¶ Scđa regula. ſi tales ꝓpoſitiones ſint ex copulato extremo reducuntur per plures propoſitiones incōiunctim ſumptas: vt adam ꝛ noe fuerunt ſic reducitur adam eſt: noe eſt. ¶ Tertia regula: ſi in talibus propoſitionibus ponatur terminus numeralis debet reduci per plures propoſitiones ſm exigentiam numeri: vt helena peperit decē filios. ſic reducitur helena parit iſtum filiū. helena parit iſtum filiuꝫ ꝛ ſic de alijs. ¶ Quarta regula. ſi tales propōnes cōſtituantur ex terminis contrarijs vel repugnantibus ſi tales ꝓpoſitiones ſint particulares vel idefinite loco ſubiecti debet poni pronomē demonſtratiuū demōſtrans illud pro quo ſupponebat ſubiectum: vt albū erit nigruꝫ: ſic reducitur hoc eſt nigrū: ſed ſi tales ſint vniuerſales debent reduci per plures ſingulares ſucceſſiue poſſibiles: ꝛ hec eſt vera oīs hō morieꝫ qñ vnus ſolus hō morietur.

¶ Sequitur adhuc vna regula.

Sciendum eſt primo ꝙ quinta regula talis eſt. abltūs p̄ciſe exprimēs ſignificatum termini ampliatiui rectꝰ a parte poſt a tali termino ampliatiuo ampliatur ad tot differētias tēporum ad quot talis dictio pōt ampliari duꝫ mō nō reſtringaꝫ: vt hō eſt amabilis amore ibi amore ampliatur pro amore qui eſt vel q̄ poteſt eſſe. ¶ Sexta regula. terminus poſitus reſpectu dictionū īportantiū actum interiorē aīe rectus a parte poſt a tali dictione dū modo nullum terminū trāſeat actus talis dictionis ampliaꝫ ad ſupponendum ꝓ eo qđ eſt fuit erit poteſt eſſe ꝛ imaginaꝫ eſſe. Dicunt etiam aliqui ſimiliter de verbis importantibus actus ſenſus exterioris ꝙ ampliant terminū pro tempore p̄ſenti: ꝛ ad modicum tempus preteritum: vt audio ſonum: ibi ampliatur ad ſonuꝫ qui eſt ꝛ qui ſtatim ante fuit. ¶ Septima regula. terminus ſupponens poſitus a parte ante reſpectu iſtius termini prius importantis prioritatem temporis ampliatur pro eo quod eſt vel fuit niſi impediatur: vt homo eſt prior aſino. ibi ille terminus homo ampliatur pro eo quod eſt vel fuit. Et dicitur notanter importantis prioritatem temporis: quia ſi importaret aliam prioritatem puta nature vel ordinis vel honoris non ampliaret. ſed terminus poſitus a parte poſt rectus ab eo ampliatur pro eo quod eſt vel erit: vt homo eſt prior aſino: ibi aſino ſupponit pro eo quod eſt vel erit: ꝛ per oppoſitum dicatur de poſterius. Nam terminus poſitus a parte ante ampliatur pro eo qđ eſt vel erit: dū modo denotetur precedere et terminus ſequens pro illo qđ eſt vel fuit dū modo denotetur ſequi ꝛ ꝙ poſterius importet poſterioritatem ipſis: vt homo eſt poſterius aſino: homo ampliatur pro eo qđ eſt vel erit: et aſino pro eo qđ eſt vel fuit. ¶ Octaua regula. terminus ſupponens captus reſpectu verbi importantis mutationem acquiſitam ampliatur pro eo qđ eſt ꝛ imediate poſt hoc erit: dū modo ſignificatuꝫ illius termini denotetur acquiri: vt aſinus generatur: ibi ly aſinus ſupponit pro eo

quod eſt ⁊ imediate poſt hoc erit. ſed terminus captus reſpectu verbi importãtis mutationem deperditiuã ampliatur ad ſupponendum ꝓ eo qḋ eſt vel imediate antea fuit: vt aſinus corrũpitur. ibi aſinus ſupponit pro eo qḋ eſt vel pro eo qḋ imediate ante hoc fuit. ¶ Bona regula. terminus qui eſt ſubiectum huius verbi incipit ampliatur ad ſuppõdũ ꝓ eo qḋ eſt ⁊ imediate poſt hoc erit: vt homo incipit eẽ: ibi homo ampliatur ad ſupponendum pro homine qui eſt ⁊ imediate poſtea erit. ſed terminus qui eſt ſubiectum illius verbi deſinit ampliatur ad ſupponẽdum pro eo quod eſt vel immediate ante fuit: vt homo deſinit eſſe: ibi homo ampliatur ad ſupponendum pro homine qui eſt vel qui imediate ante hoc fuit: ⁊ debent iſte due regule intelligi in rebus durantibus pluſq̃ per inſtans. Sed aduerte ꝙ terminus ampliatꝰ importat illa ad que ampliatur ſm exigentiam ſuppoſitionis: vt ſi ſupponit determinate importat illa diſiunctiue. ſi confuſe ⁊ diſtributiue importat illa copulatiue ⁊ ſic de alijs. Aduerte tamen ꝙ propoſitiones in quibus ponũtur termini ampliatiui debent exponi diſiunctim hoc eſt per propoſitionẽ cathegoricã de diſiuncto extremo in qua differẽtie tp̃ales diſiunctim accipiuntur.

¶ Et hec de ampliatione.

Quid eſt reſtrictiõ

Reſtrictio eſt coartatio termĩ cõmunis a maiori ſuppõne ad minorẽ: vt dictũ ẽ prius. Reſtrictionũ autem alia fit per nomẽ: vt homo albus: iſte terminꝰ hõ nõ ſupponit ꝓ nigris neq̧ pro medio colore coloratis: ſed reſtringitur ad albos. Alia fit ꝑ verbũ vt homo currit: iſte terminus hõ ſupponit pro p̃ſentibꝰ tantũ. Alia fit per participium: vt cũ dicitur homo currens diſputat: iſte terminꝰ homo ſupponit pro preſentibus. Alia fit ꝑ implicationẽ: vt cum dicitur hõ qui ẽ albus currit: hec implicatio qui ẽ albꝰ reſtringit hoĩem ad albos. Itẽ reſtrictionum factarũ per nomẽ: alia fit ꝑ iferius ſuperiori appoſitum: vt aĩal homo currit: iſte terminus aĩal tantũ ſupponit pro aĩalibꝰ q̃ ſunt homĩes. Alia fit ꝑ dr̃iam aduenienti generi que ẽ eſſentialis cum ſit conſtitutiua rei: vt cum dicitur animal rõnale: hic animal ſupponit ꝓ rationalibus aĩalibus. Alia fit per adiectiuum accidentis: vt cum dr̃ homo albꝰ: iſte terminus homo ſupponit tantum ꝓ albis hoĩbus. De reſtrictiõe facta per nomẽ cõiter ſumptum tales dãtur regule. Omne nomen nõ diminuẽs nec habens vim ampliãdi adiunctum ex eadem pte termĩo magis cõi reſtringit ipm̃ ad ſupponendũ ꝓ his ad que exigit ſua ſignificatio: vt ptꝫ in exemplis predictis: vt hõ ꝑ ſuã ſignificationem reſtringit aĩal ad aĩalia q̃ ſũt homĩes: vt cum dr̃ aĩal hõ ⁊ albus reſtringit hoĩem per ſuã ſignificatõem ad hoĩs albos: vt cum dr̃ homo albꝰ. Dico aũt nõ diminuẽs ad remouẽdũ noĩa diminuentia rõnem adiuncti: vt mortuus vel corruptus ⁊ ſilia q̃ non reſtringunt ſed potius deſtruunt adiunctum. Dico autẽ non habens vim ampliandi ad remouendum dictões ampliatiuas: vt potẽs põt poſſibile que non reſtringunt: ſed potius ampliant. Et ſciendum ꝙ minus cõmune ſemper reſtrĩgit magis cõe. vt cũ dr̃ homo albus currit: quia hõ reperitur in albis hoĩbus et nigris: ⁊ medio colore coloratis: albus aũt non. Unde quo ad hoc ꝙ homo eſt magis cõe ⁊ albus minus cõmune: ⁊ ſic albꝰ reſtrĩgit hoĩem: ſed ſm ꝙ albus reperitur in hoĩbus lignis lapidibus et brutis. homo aũt non. vt ſic albus eſt magis cõmune ⁊ homo minus cõe. ⁊ ſic homo coartat album ad albedineꝫ exiſtentem in hoĩbus: cum dicitur hõ albus currit. ⁊ ſic vtrũq̧ coartat alterum ſm diuerſa. Item de termino reſtricto talis datur regula. Si ſignum vle adueniat termĩo reſtricto non diſtribuit ipm̃ niſi ꝓ his ad que reſtringit. Cum eñ dico oĩs hõ albꝰ currit. ibi hõ reſtrĩgitur ad albos ⁊ non põt diſtribui niſi ꝓ albis. Itẽ ḋ reſtrictõe daṫ regula talis. Nihil poſitũ a parte predicati poteſt reſtringere terĩm cõem poſitũ a parte ſubiecti quo ad principalem eius ſignificationem: vt

homo ē albus: iſte termin⁹ alb⁹ in p̄dicato poſitus nō poteſt reſtringere hominē in ſubo poſitū ad albos quia ſi reſtringitur ad albos: g̃ per regulā precedentē. ſ. ſi ſignum vl'e aduenerit termino reſtricto ſolū reſtribuit ip̄m pro his ad que reſtringitur: vt in propoſito bene diſtribueret̄ ſolū pro albis hominib⁹. et ſic iſti⁹ ꝓpōnis oīs homo eſt albus ſenſus eēt. oīs hō albus eſt albus. g̃ ſi vna erit vera reliq̄ erit vera. ⁊ ſi vna eſt falſa reliqua erit falſa. quod tamen eſt falſum. ergo cū dicitur omnis homo eſt alb⁹ iſte terminus hō non reſtringitur. ⁊ ſic patꝫ illa regula. dico aūt quo ad principalem eius ſignificationē quia predicatum reſtrigit ſubiectum quo ad ſignificationē que eſt genus vt cum dicit̄ cignus eſt albus iſte termin⁹ cignus reſtringitur ad mares et nō ad mulieres: et ſic albus reſtringit ipſum quo ad ſignificationē que eſt genus et nō quo ad ſuam ſignificationem. Item de reſtrictione facta per implicationem talis datur regula. Omnis iplicatio imediate ꝯiuncta termīo cōi reſtringit ip̄m ſicut ſuū adiectiuū: vt cū dicit̄ hō qui eſt alb⁹ currit: iſte terīus hō reſtringit ad albos p̄ hanc iplicationē ſcꝫ qui eſt alb⁹. Item de eadem reſtrictione talis datur regula. Quotienſcūq; ſignū vniuerſale ⁊ implicatio ponūtur in eadē locutiōe duplex eſt oratio ex eo ꝙ ſignū pōt precedere implicationē: ⁊ ſic dſtribuit terīm cōem pro quolibet ſuppoſito cum dicitur oīs hō currit qui eſt albus. Itē implicatio pōt prius aduenire ⁊ reſtringere terīm cōem. ⁊ tunc ſignum poſtea adueniens nō diſtribuit ip̄m niſi ꝓ his ad q̄ reſtringit̄: vt oīs hō q̄ eſt albus currit: ⁊ tūc equiualet huic. oīs homo alb⁹ currit. ¶ Seqt̄ur de reſtrictiōe facta p̄ verbū de qua plures dantur regule. Quarꝫ prīa talis eſt: terminus cōis ſupponēs vel apponens verbo preſentis tpis ſimpliciter ſumpto nō habēte vim ampliādi neq; ex ſe neq; ex alio reſtringitur ad ſupponēdū ꝓ his qui ſunt ſub forma termī cōis ſupponētis. Dico aūt termini cōis: qꝛ terīus diſcret⁹ neq; reſtrigit̄ neq; āpliat̄. Dico aūt verbū p̄ſentis tp̄is ad remouēdū alia verba aliorꝫ temporꝫ: qꝛ terīus cōis aliā hꝫ ſuppōnē cū eis. Dico aūt ſimplr̄ ſumpto ad remouēdū v̄ba ſumpta cū pticulis diminuētibus vt eſt opinabile ⁊ inopinabile. Dico aūt nō hn̄te vim ampliādi ad remouendū verba āpliatiua vt pōt. dico autē neq; ex ſe neq; ex alio ad remouendū v̄ba habentia vim ampliādi ex alio vt puta ex ꝯiūcto ſicut hoc v̄bū eſt. cum dr̄ eſt pōt eſſe. Dico aūt ꝙ ſub forā teri ſupponētis: qꝛ hō ſupponit ꝓ his q̄ ſūt ſub hūanitate ⁊ aīal q̄ ſunt ſub aīalitate vt cum dr̄ hō eſt aīal. Item alia dat̄ regula. Termin⁹ cōis ſupponēs vel apponēs v̄bo de p̄terito ſimpliciter ſumpto: nō habente vim ampliandi nec ex ſe nec ex alio reſtrigit̄ ad ſupponendū ꝓ his q̄ ſūt vel fuerunt ſub forā termī ſupponētis: vt cuꝫ dr̄ hō fuit aīal iſte termin⁹ hō ſupponit ꝓ his q̄ ſunt vl' fuerunt hoīes. ⁊ aīal ꝓ his q̄ ſunt vl' fuerūt aīalia. Itēꝫ alia dat̄ regula. Termin⁹ cōs ſupponens vel apponēs v̄bo de futuro etiā ſupponit ꝓ his q̄ ſunt vl' erunt ſub forā termī ſupponētis. ſ. ꝓ eis q̄ ſunt vel erūt in futuro vt hō erit aīal. Ex p̄dictis pꝫ ꝙ verbū reſtringit̄ quo ad ſignificationē q̄ ē tp̄s ⁊ nō quo ad ſignificationē p̄ncipalē. Circa p̄dicta q̄ritur de hoc ſophiſmate omē aīal fuit in archa noe. Probatur hō fuit in archa noe equ⁹ fuit in archa noe ⁊c. ergo omē aīal fuit in archa noe. Cōtra omē aīal fuit in archa noe. ſed ceſar fuit animal: ergo ceſar fuit in archa

noe quod eſt falſum: ergo aliqua pre- miſſarum eſt falſa: nō minor. ergo ma ior: q̄ᵈ aūt prima ſit falſa patȝ p quē dam regulā que dicit q̄ termīus cōis ſupponēs vel apponēs verbo de p̄te rito ſimpl'r ſumpto reſtringit᷑ ad ſup ponentē pro his qui ſunt vel fuerūt ſub forma termi ſupponētis. Itē alia eſt regula. q̄ ſi ſignū vl'e adueniat ter mino reſtricto diſtribuit ipm p oib⁹ illis ad que reſtringebat᷑: ergo cū di- cit᷑ oē aīal fuit in arcba noe: iſte ter- minus aīal ſupponit pro oī anima li qᵈ fuit in arcba noe: que nō fuerūt oīa in arcba noe: ergo p̄ria eſt falſa. Itē ad idē in hac ꝓpōne oē aīal qᵈ tūc fuit: fuit in arcba noe: iſte termi- nus aīal reſtrīgitur magis q̄ in iſta orōne: oē aīal fuit in arcba noe: cū in prima plura ſupponātur: ſed iſte ter minus aīal reſtringitur ad ea q̄ fue- runt tūc in illo tpe ꝓpter multiplica- tionē ibi poſitā: ergo ſi ſolū illa q̄ fue runt in p̄terito fuerūt in arcba noe. ⁊ nō plura opȝ q̄ hec ſit falſa: oē aīal fuit in arcba noe cum in ea plura aīa lia ſupponūtur. Solutio. quidā dicūt q̄ hec oē aīal fuit in arcba noe ē du- plex eo q̄ pōt fieri diſtributio p ſin- gulis generū vel p generib⁹ ſingulo- rum. p̄io mō eſt falſa. ſcđo mō ē ve- ra. q: qñ fit diſtributio p ſingulis ge nerū: tūc eſt diſtributio p ſingulis in diuiduis q̄ ſub eodē genere ⁊ ſub ea- dē ſpē ꝯtinēt᷑: tūc opȝ q̄ oīa idiuidua contēta ſub animali fuiſſent in arcba noe quod eſt falſuȝ. Sed cū fit diſtri butio pro generibus ſingulorū tunc ſolum eſt diſtributio pro generib⁹ vl' ſpeciebus ſed nō fuit aliqua ſpecies animalis que nō fuit in arcba noe et illo modo eſt vera. Sed huic ſolutio ni nō acquieſco. q: ſpēs animalis nō fuit per ſe in arcba noe. ſed tm̄ indiui duum: vnde illo tempore non habuit veritatē niſi pro ſingulis generū id ē pro indiuiduis et nō pro generibus ſingulorū. vnde dico q̄ propoſitio ē falſa et concedo omnes rationes ad ductas adhoc. ⁊ probatio peccat ſm conſequens ab inſufficienti inductio ne q: nō accipit omnes partes diſtri butionis que ſunt ſub ſubiecto iſtius ꝓpōnis omne aīal fuit ī arcba noe Solet etiam queri vtrū ſimil'r reſtrin guntur termini in ꝓpoſitiōe affirma tiua ⁊ negatiua. Dicunt aliqui q̄ non quia eſſe reſtringit ad exiſtens. et nō eſſe ad nō exñs. ergo nō p eodē fit re ſtrictio in affirmatiua ⁊ negatiua. Item videt᷑ q̄ oīs negatiua in q̄ eſſe negat᷑ ſimpl'r eſt falſa ſi ſil'r reſtrin- gant᷑ termi in ꝓpōne negatiua ⁊ affir matiua: q: in hac ꝓpōne roſa eſt iſte termin⁹ roſa reſtringit᷑ ad exiſtens ⁊ ſi in hac roſa nō eſt ſimiliter reſtrin- gatur ad exñs tūc eſt ſenſus q̄ roſa q̄ nō eſt: eſt ⁊ hec eſt falſa: ergo hᷓ ro- ſa nō eſt: ⁊ ſic quelibȝ negatiā in qua eſſe negat᷑ eſſet ſimpl'r falſa qᵈ falſū eſt: ergo videtur q̄ nō: ſimilit' reſtrin guntur termini in ꝓpōne affirmatiā et negatiua: ſed ꝓbatur q̄ ſil'r reſtrin gantur: q: ſi in hac ꝓpoſitione hō eſt iſte termin⁹ homo reſtringit᷑ ad exi- ſtēs: ⁊ in hac nullus hō eſt ad nō exi- ſtēs: ergo vtraqȝ eſt vera: q: de exñti bus vere p̄dicat᷑ eſſe: ⁊ de nō exñtib⁹ remouetur eſſe: ergo ꝯdictorie ſunt ſimul ꝟe qᵈ eſt īpoſſibile. ergo illud etiā ex quo ſeq̄tur īpoſſibile ſcȝ q̄ nō ſil'r reſtrīgantur termī in affirmatiā et negatiā. Itēȝ regula eſt q̄ oē ꝟbū ſimpl'r ſumptū nō hñs vim amplian di nec a ſe nec ab alio reſtrīgit terīm ſupponēteȝ quo ad cōſignificationē que eſt tps ⁊ nō quo ad ſignificatio nem: ergo tps eſt cā reſtrictionis il- lius. Sed idē tps eſt in affirmatiā ⁊ negatiā ſibi oppoſita vt roſa eſt: nul la roſa nō eſt: ergo eadē eſt cā reſtri- ctiōis in vtraqȝ ⁊ ergo p eodē fit re-

ſtrictio in vtracꝫ ⁊ hec argumēta cō‑
cedimus. Ad illud qđ primo obijcit̄ ē
dicēdū ꝙ eſſe nō reſtringit ad exiſtēs
et nō eſſe reſtringit ad nō exiſtens ſi‑
cut nec hoc verbū curro ad currētes:
quia nullū verbū reſtringit ſibi termi
num ſupponentē quo ad ſignificatio
nem: ſed quo ad ꝯſignificationē q̄ eſt
tempus. Unde nō reſtrigit ad ſuppo
ſita exñtia ſed preſentia. Suppoſita
eñ preſentia poſſunt eſſe in aliquibꝰ
terminis tam exñtia ꝙ̄ nō exiſtentia
Ut cum dico enunciabile eſt enūcia‑
bile ſupponit tā ꝓ exñtibus ꝙ̄ nō exi
ſtentibus. Oīa aūt enūciabilia q̄ ſūt
falſa in p̄ſenti ſunt in preſentia. ſ; nō
exiſtentia: q2 nullū falſum ē. ⁊ ſic non
reſtrigit ad exiſtētia ſ; ad p̄ſentia cū
idē tempꝰ ſit vtrobicꝫ qđ eſt cā reſtri
ctionis. Ad aliā dicēdū eſt ꝙ duplex
eſt forma teri cois. quedā eſt q̄ ſalua
tur in rebꝰ exñtibꝰ tm̄ vt humanitas
que ē forma hois ⁊ aīalitas que ē for
ma aīalis ⁊ in talibꝰ oīa ſuppoſita ꝑ
ſentia ſunt exñtia. Alia ē forma teri
cois que ſaluat̄ taȝ in rebꝰ exñtibꝰ ꝙ̄
non exiſtētibꝰ vt enūciabilitas que ē
forma enūciabilis: q2 quedā ſunt enū
ciabilia exñtia vt deū eſſe et oīa vera
et talia ſunt nō exñtia vt hominē eſſe
aſinū ⁊ oīa falſa. ⁊ in talibꝰ nō reſtrin
gitur terminꝰ cōis ad exiſtētia. ſed re
ſtringitur tā ad exiſtētia ꝙ̄ ad nō exi
ſtentia. Uñ iſtiꝰ ꝓpōnis roſa nō ē nō
eſt ſenſus roſa que ē non ē. ſed eſt ſen
ſus. roſa aliter ſumpta ꝙ̄ in preſenti
nō eſt. Solet aūt poni ꝙ quedā reſtri
ctio fit ab vſu. vt cū dicit̄ nihil ē in ar
cha ꝙ̄uis ſit plena aere. q2 iſte termi
nus nihil ſupponit ab vſu pro rebus
ſolidis ſiue firmis ⁊ rex pro rege pa
trie ⁊ magiſter legit pro magiſtro ꝓ‑
prio. Solet etiā poni ꝙ quedā reſtri‑
ctio fit per trāſitionē verbi vt cū dici
tur fortes paſcit hominē iſte terminꝰ
hō ſupponit ꝓ alio a forte virtute trā‑
ſitionis verbi: q2 dans ⁊ recipiens de
bēt eſſe diuerſa. ⁊ ideo ſi aliqñ ſint ea
dem hoc tm̄ eſt ꝑ accñs: quia per hꝰ ꝙ
idem ſubiectū ē vtriuſcꝫ ſicut idem ē
dux et comes ſm accidēs. Uñ dicunt
ꝙ nō ſequit̄ fortes paſcit ſeipſum: et
ipſe eſt hō. g̊ paſcit hominē. q2 eſt fal
lacia accidētis: q2 hoc ꝓnomen ſe nō
poteſt ſupponere pro diuerſis a for‑
te ſed hō bene poteſt.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ reſtrictio ē acceptio ter
mini in ꝯpoſitiōe pro paucioribꝰ ſignificatis vł
paucioribꝰ differētijs tp̄m ꝙ̄ in ꝯpoſitiōe in qua
ſi nō reſtringeretur acciperet̄ vt hō albus currit
ibi hō accipit̄ ſolū pro hominibꝰ albis ⁊ eſt du‑
plex reſtrictio. ſ. aliena ⁊ nō aliena: aliena ē que
fit reſpectu copule rōne cuiꝰ terminꝰ accipit̄ ꝓ
aliquibꝰ ſuis ſignificatis pro quibꝰ pōt ſuppone
re et nō pro oībus: vt hō eſt albus per illā copu
lam eſt hō reſtringit̄ ad ſtandū ſolū ꝓ preſenti‑
bus. i. pro hominibꝰ qui ſunt. ſed reſtrictio non
aliena eſt que fit reſpectu alicuiꝰ termini q̄ non
eſt copula. rōne cuiꝰ terminꝰ aliter ſupponit pro
paucioribꝰ ſuis ſignificatis ꝙ̄ ſupponeret ſi tał
terminus ſibi nō adderet̄ vt hō albus currit ibi
hō reſtringit̄ ad hoīes albos. ⁊ de iſtis ponūtur
alique regule. Prima adiectiuū reſtringit ſuū
ſubſtātiuū ſm exigētiā talis adiectiui dūmodo
tale adiectiuū addat̄ imediate ſubſtātiuo: vt hō
albus currit. ly hō reſtringit̄ pro albis tm̄. Et di
citur notāter dūmō imediate addatur ſubſtāti‑
uo quia ſi in diuerſis extremis poneret̄ ſubſtan
tiuū et adiectiuū nō eſſet reſtrictio. Secūda rła
aduerbiū reſtringit verbū ſm exigentiaȝ ipſius
aduerbij. vt hō currit velociter. ly currit reſtrin‑
gitur pro currentibus velociter. verbū etiam re
ſtringitur per caſum rectū ab eo a parte poſt. vt
homo bibit vinum. ibi bibit reſtringitur pro bi‑
bentibus vinū. Tertia regula pronomē demon
ſtratiuū primitiue ſpeciei reſtringit terminum
cui additur pro eo quod demonſtrat vt iſte ho‑
mo currit. Itē obliquus rectus ab alio caſu re
ſtringit eū pro illis pro quibus cōpetere poteſt
vt capa fortis eſt nigra. ibi ly capa reſtringit̄ ad
ſtandū preciſe pro capa fortis.

Sciendū eſt tertio ꝙ quarta regula
eſt talis copula preſentis tēporis reſtringit ſub
iectum et predicatū pro illis qui ſunt et hoc in
propoſitionibus cōtingentibus in quibꝰ nō po‑
nitur copula necꝫ terminus ampliatiuꝰ. quia in
neceſſarijs propoſitionibus hoc nō eſt verum vt
alias viſuȝ eſt. Quinta regula implicatio reſtri
git terminū cui additur ſm exigentiaȝ talis im
plicationis. vt ens quod eſt erit. ibi ens reſtrīgi
tur ad preſentia. Aduerte tamē ꝙ totum ſubie
ctum ampliatur pro his qui ſunt et erunt rōne
illius copule erit. Et aduerte ꝙ ad hoc ꝙ aliqs
terminus poſſit reſtringere aliū oportet ꝙ dica

tur vel quod poſſit dici de aliquibus ſuppoſitis
illius termini et de aliquibꝰ non. ideo ſi omnis
homo eſſet albus ⁊ nullus niger: ibi proprie nõ
eſſet reſtrictio homo albus currit. ¶ Circa hoc
queritur de hoc ſophiſmate aliud a nigro erit ni
grum. ⁊ videtur ꝙ ſit verum. quia bene ſequit̃
nihil aliud a nigro erit nigrũ. ſed omne albũ eſt
aliud a nigro: ergo nullũ albũ erit nigrum. ↄſe-
quens eſt falſum. ergo aliqua premiſſarum. nõ mi-
nor: ergo maior et per cõſequẽs ſua cõtradicto
ria erit vera que eſt ſophiſma ſcꝫ aliud a nigro
erit nigrum. ¶ In oppoſitum arguitur: q: in di
cta ꝓpoſitione ly nigro ampliatur pro omni ni
gro. quod eſt vel erit. ſic ꝙ ad eius veritatẽ req
ritur verificatio tam pro omni qđ eſt ꝙ̃ pro omĩ
illo quod erit ſcꝫ ꝙ nec eſt nigrũ neqꝫ erit nigrũ
ita ꝙ ſit ſenſus illud quod nec eſt nigrum neqꝫ
erit nigrũ. erit nigꝛ quod falſum eſt. ideo reſpõ
detur ad rationẽ ante oppoſitum negando con
ſequentiã quia ibi arguitur a minus amplo ad
magis amplũ cum diſtributione magis ampli.

Arguitur ſic primo nullus terminus
poteſt reſtringi. ergo nullus terminus põt amplia
ri. patet ↄſequẽtia quia nõ videtur maior ratio
de vno ꝙ̃ de alio. antecedens patet: quia pauci
vel nulli logici determiãt de reſtrictiõe. ¶ Se
cundo ſic. ſi aliquis terminꝰ ampliaret̃ maxime
eſſet predicatum in ꝓpoſitione de preterito vel
futuro. ſed hoc eſt falſum: quia predicatũ in ta
libus ꝓpoſitionibus ſtat preciſe ſm exigentiã
copule. ¶ Tertio ſic. ſi aliquis terminꝰ amplia
retur maxime eſſet ſubiectũ huius propoſitiõis
fortes iuuenis fuit diſputaturꝰ. quod eſt falſum
quia termini reſtringentes debent ſe impedire
adinuicem ſicut ſigna diſtribuentia.

Ad primũ dicitur ꝙ multi fecerũt
mentionem de reſtrictione et dato ꝙ non feciſ-
ſent mentionem ſatis poterat intelligi per am-
pliationem. ¶ Ad ſecundũ dicitur negando cõ
ſequentiã quia verbum preteriti vel futuri tem
poris non habet vim niſi a parte añ. ideo predi
catum ſtat preciſe ſm exigentiam illius copule
vnde ſi ſint due ſtabit ſm exigentiã illarũ duaꝝ
vt homo eſt vel erit albus . ibi album ſupponit
pro illo quod eſt et erit. ¶ Ad tertium dicit̃ ꝙ
termini ampliatiui non impediunt ſe adinuicẽ
ideo ſubiectum in iſta ꝓpoſitione fortes iuue-
nis fuit diſputaturus ampliatur ad ſupponẽdũ
tam pro illo quod eſt fuit ⁊ erit. ita ꝙ eſt ſenſus
qđ ẽ fuit vł erit fortes iuuenis fuit diſputaturꝰ

Ppellatio eſt acceptio ter-
a minip re exiſtẽte. Dico autẽ
pro re exiſtẽte: q: terminꝰ ſi
gnificãs nõ ens nõ appellat. vt ceſar
vł antixpũs vł chimera ⁊c̃. Differt aũt
appellatio a ſignificatiõe ⁊ ſuppõne
q: appellatio eſt tantũ de re exñte. ſꝫ
ſuppoſitio ⁊ ſignificatio ſũt tam pro
re exiſtente ꝙ̃ pro re nõ exiſtẽte vt an
tixp̃s ſigt antixp̃m et ſupponit ꝓ an-
tixp̃o ſꝫ nõ appellat hõ eñi ſignificat
hoĩem ⁊ de natura ſua ſupponit tam
pro exñtibus ꝙ̃ ꝓ nõ exñtibꝰ hoĩbus
appellat aũt tm̃ hoĩes exiſtẽtes. Ap
pellationũ autẽ alia eſt termi cõis vt
hõ. alia eſt teri diſcreti vł ſingularis
vt fortes. Terminus ſingularis ideꝫ
ſignificat ſupponit ⁊ appellat. ſ. rem
exiſtentẽ vt petrus vel iohãnes. Itẽ
appellationũ teri cõis alia eſt termi
cõis pro re in cõi vt quãdo terminus
communis ſimplicẽ habꝫ ſuppoſitio
nem vt cum dicitur homo eſt ſpecies
animal eſt genus ⁊ tunc terminꝰ ideꝫ
ſupponit ſignificat ⁊ appellat vt hõ ſi
gnificat hoĩeꝫ in cõi: ⁊ ſupponit ꝓ ho
mine in cõi ⁊ appellat homineꝫ in cõi
alia aũt ẽ appellatio teri cõis ꝓ ſuis
inferiorĩbꝰ vt qñ terminꝰ cõis ꝑſona
lẽ hꝫ ſuppoſitionẽ: vt cũ dicit̃ hõ cur
rit tunc hõ non idẽ ſigt ſupponit ⁊ ap
pellat. ſed ſigt hoĩem in cõi ⁊ ſuppo-
nit pro particularibꝰ hoĩbꝰ: et appel
lat ꝑticulares hoĩes tm̃ exiſtentes.

¶ Primo ſciẽdũ eſt ꝙ duplex eſt appellatio. ſ. Appellatio eſt duplex.
formalis et rationis. Unde appellatio formalis
eſt acceptio termini connotatiui in ꝓpoſitione
pro ſuo ſignificato formali tanꝙ̃ adiacẽti vł nõ
adiacenti vel denominãti alteꝝ ſm aliquã diffe
rentiã tẽporis. vt hõ eſt albus. ibi albus appel-
lat albedinẽ adiacere illi rei pro qua ſupponit.
Ex quo ſequit̃ ꝙ appellatio formalis ſolũ cõue
nit teris cõnotatiuis. vnde terminꝰ cõnotatiuꝰ
eſt qui de ſignificatione formali ſigt ſuũ ſignifi-
catũ formale per modũ adiacentis vel nõ adia-
centis rei pro qua ſupponit. Et aduerte ꝙ dupli
ces ſunt termini cõnotatiui. quidam ſunt poſiti
ui qui cõnotant aliquid per modum alteri adia
centis. vt albuꝫ nigrũ. alij ſunt priuatiui qui cõ
notant aliquid per modũ alteri nõ adiacẽtis. vt
cecũ ſupponit pro oculo ⁊ cõnotat viſuꝫ per mo
dum nõ adiacentis oculo. ſimiliter pauꝑ ſuppo
nit pro forte ↄnotãdo bona exteriora nõ adiacẽ
do ſibi adiacere. Et aduerte ꝙ terminus conno
tatiuus habet duplex ſignificatum. ſ. materiale
et formale. materiale eſt illud pro quo ſupponit
formale eſt quod principaliter importat vel il-
lud quod connotat alteri adiacere vel non adia
cere vt ſignificatũ materiale albi ẽ fortes forma
le eſt albedo. Et aduerte ꝙ de connotatione ter

mini diuerſitas eſt inter doctores. dicunt enim aliqui ꝙ terminus ↄnotat ſignificatū materiale ⁊ nō formale. Alij dicūt econtra ꝙ connotat ſignificatum formale. ⁊ ſupponit pro materiali. Et aduerte ꝙ iſte termin⁹ albū dupliciter accipitur. vno mō pure adiectiue: ⁊ tūc hʒ ſignificatum formale tm̄. ſignificat enī ſolum albedinē nō tn̄ eodeʒ mō ſicut albedo: qꝛ albū ſignificat albedinē ſub modo actualis inherētie ad ſubiectū. ſed albedo ſignificat albedinē ꝑ modum per ſe ſtantis. ſed qn̄ capit̄ ſubſtātiue hʒ ſignificatum materiale ⁊ formale. alius eſt termin⁹ abſolutus q̄ abſolute ſignificat ſuū ſignificatū nō ↄnotando aliq̄d alteri adiacere vel nō adiacere vt hō bos leo. Uñ ꝓ declaratione appellationis formalis ponūtur aliq̄ regule. Pͥa terminus appellatiu⁹ aliter appellat ſuuʒ ſignificatum formale qn̄ ſolitarie ponitur tanꝙ ſubiectum vel p̄dicatū ⁊ aliter qn̄ ↄiungitur cuʒ alio termīo: qꝛ qn̄ per ſe ponit̄ appellat ſuū ſignificatum formale adiacere rei ꝓ qua ſupponit: vt albū currit ibi albū appellat albedineʒ adiacere rei ꝓ qua ſupponit. ſed qn̄ ponit̄ cum alio termīo hoc eſt dupl̄r vel ille terminus eſt abſolutus: ⁊ tunc appellat ſuū ſignificatuʒ formale adiacere rei ꝓ qua termin⁹ abſolutus ſuppōit vt homo albus currit. ibi albus appellat albedinem adiacere rei ꝓ qua ſupponit homo vel talis termin⁹ eſt ↄnotatiuus ⁊ tūc appellat ſuum ſignificatū adiacere vel nō adiacere rei appellate per aliū terminū. vt ſortes eſt albus monachus. ibi albus appellat ſuū ſignificatū formale adiacere rei q̄ ↄnotatur per illū terminū monachus. modo iſte termin⁹ monachus appellat habitum monachalē. ideo quādo dꝛ iſte eſt monachus albus ſenſus eſt iſte eſt monachus hñs habitum albū. Similiter iſte terminus tuus in iſta ꝓpoſitione iſte canis eſt tuus aliter appellat q̄ in iſta iſte canis eſt pater tuus: qꝛ in pͥa appellat tanꝙ poſſeſſorem canis. ⁊ in ſcd̄a appellat te tanꝙ genitum a cane.

Scd̄o ſciendum eſt ꝙ qn̄ duo termini appellatiui quoꝝ vnus determinat alteꝝ et ponuntur a parte eiuſdem extremi ⁊ ſe tenēt ad idem extremū ita ꝙ determiabile p̄cedit et determinatiō ſequit̄ appellant ſua ſignificata formalia adiacere vel nō adiacere ꝓ eodē tempore verbi preciſe. vt ego percutio magiſtrū ibi a parte predicati ponūtur illi duo termini ſciliʒ percutiens magiſtrum ⁊ vnū determiat alterum ideo ad veritatem talis ꝓpoſitionis requirit̄ ꝙ percuſſus ſit magiſter quādo eum percutio. Alia regula qn̄ in ꝓpoſitione ponūtur duo termī cōnotatiui a parte eiuſdeʒ extremi mutuo ſe determinantes ⁊ ſe habentes adinuicē ſicut ſubſtantiuum ⁊ adiectiuum tūc termin⁹ qui ſe hʒ per modum adiectiui appellat ſuum ſignificatum formale adiacere vel nō adiacere ↄnotato alterius ſe habentis per moduʒ ſubſtantiui vt ſortes eſt albus monachus. ibi ly duo termini ſcʒ albus ⁊ monachus ſe habent ſicut ſubſtantiuum ⁊ adiectiuum ⁊ ſicut termini ↄnotatiui. ideo albus appellat ſuuʒ ſignificatum formale adiacere cōnotato illius termini monachus. Alia regula terminus ↄnotatiuus ſeu appellatiuus nō ampliatiuus appellat ſuum ſignificatum formale ſm̄ exigentiam ampliationis vel reſtrictionis. ita ꝙ ſi terminus ſtet pro p̄ſentibus appellat ſuum ſignificatum tm̄ pro tempore preſenti vt album currit: ibi album appellat albedinem adiacere rei tm̄ pro tempore p̄ſenti. ſʒ ſi terminus amplietur ad preſentia ⁊ futura: tunc appellat ſuuʒ ſignificatum adiacere vl̄ nō adiacere tam pro tempore preſenti ꝙ futuro vt album erit ſortes. ibi album appellat albedinem adiacere ſorti pro tempore preſenti vel futuro et eſt ſenſus illud quod in tempore preſenti habet albedinem vel in tempore futuro habebit albedinem erit ſortes. Et dicitur notāter dum modo non ſit ampliatiuus: quia ſi eſſet ampliatiuus nō eodem modo appellaret vt adam eſt genitus: ibi ille terminus genitus non appellat generationem paſſiuam pro tempore preſenti ſed pro tempore preterito ſimiliter dicendo antixp̄us eſt generandus. Ex iſtis ſequitur ꝙ magna eſt differentia inter iſtas ꝓpoſitiones album fuit ſortes ⁊ ſortes fuit alb⁹ nam in prima album appellat albedinem adiacere pro tempore preſenti ⁊ preterito. ſed in ſcd̄a appellat albedinem adiacere ſolum ꝓ tēpore preterito. ideo vna pōt eſſe vera ⁊ reliqua falſa. Etiam eſt differentia inter iſtas duas propoſitiones crudum hodie comediſti ⁊ hodie comediſti crudum. nam ſenſus prime eſt rem que habet cruditatem vel que habuit cruditatē hodie comediſti. ſed ſenſus ſcd̄e eſt hodie comediſti rem habentem cruditateʒ ꝓ tempore comeſtionis. ideo vna pōt eſſe vera ⁊ alia falſa et veritas ⁊ falſitas iſtarum nō cognoſcuntur niſi ꝑ appellatiōes. ideo ſunt nobis neceſſarie appellationes ad diſcernendum veritatem vel falſitatem multarum propoſitionum. vnde iſta eſt vera ſanctus in celo erit peccator. ſenſus cuiʒ eſt qͥn tempore preſenti habens ſanctitateʒ in celo vel in tempore futuro erit peccator. Etiā iſte poſſunt concedi pater erit ſortes quādo ſortes non erit pater. pater manebit iohannes: quando iohannes nō manebit pater.

Sciendum eſt tertio ꝙ terminus dicitur dupliciter appellare ſuam rationē. vno modo dicitur appellare ſuam rationem formalem ſub diſiunctione ad oēs rationes ↄuenientes rei. vt ibi venientem cognoſco. ibi venientē appellat ſuam rationem formalem ſub diſiunctione ad omnes alias rationes conuenientes ſuo ſignificato. ideo ad veritatem talis propoſitionis ſufficit ꝙ ego habeam aliquam noticiā de veniente ſiue illa noticia ſit propria noticia venientis ſiue hominis ſiue animalis ſiue aliqua alia conueniens veniẽti. ¶ Alio modo terin⁹ dꝛ appelare ſuā rationē ꝓpͥā vt cognoſco venientē. vñ ad h̄ ꝙ iſta ſit v̄a req̄rit̄ ꝙ ego

habeã propriã noticiã. ſm quã aliq̃s d̾r veniẽs et de iſta appellatione ponit̃ talis r̃ła. termin⁹ ſequẽs dictionẽ importantẽ actũ interiorẽ anie rectus a tali dictione terminãs actum importatum p̱ talẽ dictionẽ appellat p̃n̾ſe ſuã ꝓpriã rationẽ ſm quã talis termin⁹ ſignificat vt cognoſco venientẽ: ly venientẽ appellat ꝓpriã rõnem ſm quẽ ille termin⁹ veniẽs ſignificat. ¶ Circa hoc q̃rit̃ de hoc ſophiſmate. ſortes eſt magnus cleric⁹ poſito ꝙ ſortes ſit paꝝ ſciẽs ⁊ ſit magn⁹ corpore quo facto ꝓbat̃ ſic: ſortes eſt magn⁹ et eſt clericus. g̊ eſt magn⁹ clericus. Improbat̃: q̄r magn⁹ appellat magnitudinẽ ſcie eſſe in ſorte. ergo ſophiſma eſt falſuꝫ. Ad rõem d̾r negãdo ꝯñam: q̄r in añte magn⁹ appellat magnitudinẽ corporis: ⁊ in ꝯſequẽte magnitudinẽ ſcientie.

Arguitur ſic primo: ſi regule eſſent vere ſeq̄retur ꝙ iſta nõ bñ ꝯuerteret̃ albũ fuit ſortes: g̊ ſortes fuit alb⁹: q̄r ibi variat̃ appellatõ ſed hoc eſt falſuꝫ: igit̃. ¶ Scd̃o ſic. ſi terminus appellaret ſuũ ſignificatũ formale appellarꝫ oẽ vel aliq̇d. nõ om̄e vt notũ e̾: neqꝫ aliq̇d: q̄r nõ videt̃ maior rõ de vno q̃ de alio. Tertio ſic. ſi termin⁹ appellaret ſuũ ſignificatũ formale: tũc iſta eſſet vera albuꝫ currit. poſito caſu ꝙ ſolum ethiops currat. ⁊ ethiopi adiacet albedo.

Ad primũ dicitur ꝙ talis nõ bñ cõuertit̃: ſꝫ aliter debet ꝯuerti vt videbit̃ in ꝯuerſionib⁹. ¶ Ad ſcd̃m d̾r ꝙ termin⁹ ſemp̱ appellat ſuũ ſignificatũ formale aliq̃n magis ample aliq̃n min⁹ ample. ¶ Ad tertiũ d̾r negãdo ꝯſequentiam: q̄r licet ethiopi adiaceret albedo. tñ illa nõ eſt inſufficiẽs denoiare ſubiectum.

Iſtributio eſt multiplicatio termĩ cõis p̱ ſignũ vl̾e facta. vt cuꝫ d̾r ois homo iſte termin⁹ diſtribuit̃ ſiue cõfunditur ꝓ quolibet ſuo inferiori et per hoc ſignũ ois ⁊ ſic eſt ibi multiplicatio: dico aũt termĩ cõis: q̄r termin⁹ ſingularꝭ nõ p̃ot diſtribui. Vñ iſte ſunt incõgrue ois ſortes ois plato ⁊ ſic de alijs: ⁊ ſic ibi eſt ſoloeciſmus per p̱tes orõnis. Signorũ vniuerſalium alia ſũt diſtributiua ſub̃e vt ois nullus alia ſũt diſtributia accidentium vt q̄lis quãtus. Signum aũt diſtributiuũ ſub̃e diſtribuit res ſe habẽtes per modũ eius q̇d eſt q̇d vt ois nullus: vt cum d̾r ois albedo ois nigredo. Sub̃a aũt cõiter ſumit̃ ad res cuiuſlibet generis vt cum d̾r ſignum diſtributiuum ſubſtantie. ſignum diſtributiuuꝫ accñtꝭ eſt quod diſtribuit res ſe hñtes ꝑ modũ accñtis: vt p̱ modũ qualis vel q̃ti vt q̄liſcũqꝫ q̃tuſcũqꝫ. Item ſignoꝝ diſtributiuoꝝ ſub̃e alia ſunt diſtributiua p̱tium integraliũ vt totus. alia ſunt diſtributiua p̱tium ſubiectiuaruꝫ vt ois nullus. Item ſignoꝝ diſtributiorum p̱tium ſubiectiuaꝝ alia ſunt diſtributiua duoꝝ vt vter: neuter: alia ſunt diſtributiua pluriũ vt ois null⁹ et ſimilia. Horum aũt ſignoꝝ primo dicenduꝫ eſt de ſignis diſtributiuis ſubſtãtie ⁊ inter hec primo de hoc ſigno ois. Sciendũ ꝙ omis in plurali nũero dupl̾r ſumitur: vno mõ collectiue vt om̄s apoſtoli dei ſunt duodecim nõ ſeq̇t̃: g̊ iſti ap̄li dei ſũt duodecim demonſtratis aliq̇bus de ipſis. Alio mõ ſumit̃ diſtributiue vt h̃ omnes homies naturaliter ſcire deſiderant. ⁊ tũc q̃ritur q̇d ſignificat hoc ſignum ois: ⁊ videt̃ ꝙ nihil ſignificet: q̄r ois res aut eſt vl̾is aut p̱ticularꝭ ſed hoc ſignũ ois non ſignificat rem vl̾em vel p̱ticularem: ergo nullã rem ſignificat. Item ad idem ois neqꝫ eſt p̃dicabile de vno neqꝫ de plurib⁹: ergo nec eſt vl̾e nec particulare: ⁊ ſic nihil ſignificat. ſed cõtra ab eo ꝙ res ẽ vel nõ eſt oratio dicitur vera vl̾ falſa: ergo ſi ois nihil ſignificet ꝓpter appoſitionẽ vel remotionẽ eius non cauſabitur veritas vl̾ falſitas in oratione ſed hec eſt vera aĩal eſt homo. ergo ⁊ hec om̄e aĩal eſt homo q̇d eſt falſum: ergo ⁊ prima ſcꝫ ꝙ omis nihil ſignificat. Solutio ad dubium dicitur ꝙ omis nõ ſignficat vniuerſale ſed vniuerſaliter: q̄r facit terminũ cõmunẽ ſuũ ſtare ꝓ omnibus ſuis inferioribus: vt omis homo currit: et ſic omis ſignificat aliquam reꝫ. Sꝫ duplex eſt res: q̄r quedam eſt res ſubijcibilis vel p̃dicabilis vt homo animal currit diſputat: ⁊ ſic eſt veruꝫ ꝙ omis nihil ſignificat: q̄r quelibet ta

lis res aut eſt vlis. aut particularis Alia eſt res que ē diſpoſitio rei ſubijcibilis vel predicabilis et talem rez ſigt hoc ſignū oīs et tam ab iſta re ꝙ ab alia cauſatur veritas vel falſitas in oratiōe. Obijcit autē ꝙ oīs nō ſigt diſpoſitionem rei ſubijcibilis quia in ſillogiſmo mediū dz reiterari cū ſuis diſpoſitionib⁹ in minori ppoſitiōe: ğ debem⁹ ſillogiſare ſic. oīs hō eſt aīal ſortes eſt oīs hō: ergo ſortes eſt aīal qz oīs eſt diſpō in maiori ppōne: ğ dz reiterari ī minori qd eſt falſuz. ğ oīs nō ē diſpō ſubiecti. Solutio. ſicūt pater duo dicit. ſ. illud qd eſt pater ꝛ pater in q̄tū pater. ſimilr ſubm duo dicit. ſ. illud qd eſt ſubm et ſubm inq̄tū ſubm ꝛ ſm hoc duplex ē diſpō ſubiecti quia quedaz ē diſpō illi⁹ rei qd eſt ſubm. vt albus niger. ꝛ ſic de alijs diſpoſitiōib⁹ accidētalibus ꝛ iſte debēt reiterari in minori ppoſitione cū medio. Alia eſt diſpoſitio ſubiecti. ſ. ſubiecti inq̄tum ſubiectū videlicz in ordie ad p̄dicatū vt omis nullus et oīa ſigna tam vniuerſaliā ꝙ particularia et talis diſpoſitio nō debet reiterari cū medio in minore ppoſitione: qz eſt reſpectiua: diſponit enim ſubiectum in ꝯparatione ad predicatū vt cū dicitur oīs hō albus currit. iſta diſpoſitio albus debet reiterari in minori ppoſitione cū medio cuz ſit diſpoſitio eius quod eſt ſubiectū: quia eſt abſoluta. Iſta aūt diſpoſitio omis non dz reiterari: qz eſt reſpectiā ſubiecti ad predicatū ꝛ ita ſubi inquātū ſubz eſt. Vñ debem⁹ dicere ſic. omis homo albus currit. ſortes ē hō alb⁹: ergo ſortes currit. ꝛ non ſortes eſt oīs homo albus. Habito quid ſignificet hoc ſignum oīs ꝛ cuius diſpoſitionē ſignificet. Cōſequēter q̄ritur vtrū oīs exigit tria appellata. Et videtur ꝙ ſic qz oīs ꝑfectio eſt ī trib⁹: vt hz primo celi et mundi. ꝛ ſic oē perfectū eſt in tribus: ſed omne ꝛ perfectū idez ſunt vt habetur ibidē. ğ omne eſt in trib⁹: ergo omnis vult habere tria appellata Ad idem dicit ariſtoteles in eodē loco ꝙ de duobus viris nō dicimus omnes: ſed de tribus viris dicim⁹ omēs ergo omnis vult hēre tria appellata Sed cōtra: in qualibet demōſtratiōe ſunt ppoſitiones vles: ſed demōſtrationes fiunt ex ſole et luna. ergo opz dicere oīs ſol oīs luna. ſed ſol non hz niſi vnicū ſuppoſitū. ꝛ ſimilr luna. ergo oīs nō vult habere tria appellata Ad idē oē priuatū lumine a terre obiectu deficit. hec ppō eſt ꝯceſſa cū habeaꝛ ab auctorib⁹. ſz oē priuatū lumine a terre obiectu nō habet niſi vnicū ſuppoſitū. ſ. hāc lunā ſingularē. ğ oīs nō vult habere tria appellata. Ad idē hoc ſignū oīs ſigt quoniā vliter: ſed hoc qd dico quoniaz vniuerſaliter eſt modus proprius vlis: propriū autez diuerſificatur ſm diuerſitatē ſui ſubiecti: vt ſi hō eſt diminutus et riſibile eſt diminutum. et ſi eſt homo mortuus riſibile eſt mortuū: ſz vle aliquādo ſaluatur in plurib⁹: vt hō equ⁹. aliquādo in vno tm̄: vt ſol luna. ğ omnis vult hēre q̄nq3 tria appellata et q̄nq3 nō: imo vnū tm̄. Ad idē duplex eſt forma: quia quedā eſt forma materie: vt anima eſt forma corpis: ꝛ iſta forma eſt pars et nō predicaꝛ de eo cui⁹ eſt pars. alia ē forma q̄ eſt forma p̄dicabilis: ꝛ ſic oīa ſuperiora vt genera et ſpecies. ꝛ differētie dicunꝛ forme inferior: vt homo equ⁹: ꝛ ſic de alijs. et īdiuidua hui⁹ forme predicabilis ſūt materia eius. ğ cū forma neutro predictorū modor ſuā excedit materiaz nec excediꝛ ab ea nullū excedit ſua indiuidua nec excedūꝛ ab eo. ğ cū omis dicat adequationē vlium cū ſuis indiuiduis: vt oīs hō tunc opz ꝙ ſol hēat niſi vnicū ſuppoſitū vt vere dicaꝛ oīs ſol quod cōcedimus dicēdo p̄dictas

propoſitiones eſſe veras:⁊ ꝙ omnis nō ſemper exigit tria appellata:ſ; qū adiungit͛ termīo cōi habenti plura ſuppoſita tunc exigit plura appellata qū vero adiungitur termino habenti ſolum vnū ſuppoſitū tunc exigit ſolum vnū appellatū. Ad illud quod primo obijciebat ꝙ oīs perfectio eſt in trib⁹ dicitur ꝙ verū eſt: ⁊ hec tria ſunt:ſc; ſubā rei.virt⁹ ei⁹.et operatio ei⁹. Et hec tria tangit ariſtoteles ſub breuibus verbis cū dicit natura apta nata ſic facit.per hoc enī ꝙ dicit natura tangit ſubſtātiā rei ⁊ per hoc ꝙ dicit apta nata tangit virtutē eius.⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit ſic facit tangit operationē debitā ei.ſimiliter hoc ſignū omnis h; ſubam ſigni vlis ⁊ virtutē q̄ eſt diſtribuere ⁊ operationē ei⁹ qū diſtribuit et in his trib⁹ eſt ꝑfectio ei⁹. Ad ſecūdum dicēdū eſt ꝙ hō ⁊ hoīes differūt q: hō dicit iſtā ſpēm ſm ſe que eſt de plurib⁹ predicabilis. ſ; hoīes in plī numero nō dicit ſpēm ſm ſe.ſed multiplicatā actu ſm materiā indiuiduorum numero diuerſā.vnū oīs in plī ratione multitudinis facte facit diſtributionē per diuerſas materias ⁊ vult habere tria appellata. ſ; oīs in ſingulari nūero ex quo recipit ſpēm ſm ſe ⁊ nō materiā indiuiduoꝝ exigit eſſentiā aptā natā predicari de pluribus ſiue actu participet͛ de pluribus ſiue de vno.ideo exigit tria appellata aut vnū ſolū ſm naturā vlem cui adiungitur. q̄dā tamē dicunt ꝙ oīs vult hēre tria appellata ad min⁹ ⁊ dant talē rōnem. Quotieſcūq; ſignū vle additur termīo cōi nō habēti ſufficiētiā appellatoꝝ recurrit ad nō ens vt cū dicitur oīs fenix ē:q: ly fenix nō hab; niſi vnicū ſuppoſitū. iō recurrit ad nō exiſtētes fenices. ⁊ iō cū d: oīs fenix eſt ſolus eſt vn⁹ fenix qui ē eſt.⁊ duo fenices qui nō ſunt ſunt:et iō dicunt has duas ꝓpōnes eſſe falſas.quidā fenix nō eſt: ⁊ oīs fenix eſt.⁊ nō eſſe ꝯtradictorias:q: in negatiua ſupponit͛ fenix qui ē ⁊ in affirmatiuis ſupponuntur duo fenices qui nō ſunt.⁊ ſic nō ē idē ſubiectū in vtraq;.Hoc aūt pōt multipliciter īprobari quia hec inconuenientia ſequunt͛ ex falſo quod ſupponunt q: ſupponūt ꝙ oīs ſemꝑ vult habere tria appellata quod ſuperi⁹ oſtēſum eſt eē falſū. Preterea vult ariſtoteles ꝙ ꝓpō in qua ſubijcitur vle vniuerſaliter ſumptū alicui predicato contradicat illi ꝓpōi negatiue in q̄ ſubijcitur vle non vliter ſumptum eidē predicato: ſed iſte ſūt tales. omīs fenix eſt:quidā fenix nō eſt.g̃ ſunt cōtradictorie qd̄ tamē ipſi negant:ergo regula eoꝝ eſt falſa. Item ad idē alia regula talis eſt.termin⁹ cōmunis ſupponēs vel apponēs verbo preſentis temporis ſimpliciter ſumpto non habenti vim āpliādi nec a ſe nec ab alio reſtringitur ad ſupponendū pro his qui ſunt ſub forma termini ſupponētis:ergo cum dicitur omnis fenix: ly fenix reſtringitur ad ſupponendū ꝑ fenice tantum qui eſt cum ipſius nō ſit niſi vnicum ſuppoſitū.ergo per illam regulā prius datā ſi ſignum vniuerſale adueniat: et non diſtribuit ipſum niſi pro vnico ſuppoſito.ergo regula eoꝝ eſt falſa et ſupra falſū fundatur quod cōcedimus. Circa predicta queritur d̄ hoc ſophiſmate omīs homo eſt et quodlibet differens ab illo eſt non homo.probatio:hec eſt vna copulatiua cuius vtraq; pars eſt vera.ergo ipa eſt vera.improbatio omnis homo eſt: et quodlibet differens ab eo eſt non homo:ſortes eſt homo: ergo quodlibet differens a ſorte ē nō homo qd̄ eſt falſum: quia hec eſt vna copulatiua cuius altera pars eſt falſa:ergo ipſa eſt tota falſa. Solutio ꝑma eſt ſimpliciter vera. et improbatio peccat penes fallaciam ꝯſequētis:q: ly dīſs ab oī hoīe in minus eſt ꝙ dīſs a ſorte:quia differēs ab omni

homine ſupponit ſolū pro alijs reb⁹ ab hoīe ſed differēs a ſorte ſupponit p eiſdē: et etiā p alijs hoībus a ſorte, vt bene ſequitur differēs ab omī homine: ergo differēs a ſorte: et eſt loc⁹ a parte ſubiectiua ad ſuū totū: ſed ſi huic ppōni differēs ab omī hoīe apponat ſignū erit pceſſus ab inferiori ad superi⁹ cū diſtributōe: et ſic incidit fallacia ꝯñtis in improbatione: et ſm vnū pceſſum: quia duplex eſt pceſſus ab oī pbatione: qꝛ bene ſequit̄ oīs hō eſt: ergo ſortes eſt: et eſt loc⁹ a toto in q̄ntitate: ſ3 nō ſequit̄ hoc eſt differēs ab oī hoīe: ergo differens a ſorte. ſed eſt fall'a ꝯñtis: ſicut hic oīs hō eſt: ergo omē aīal eſt. Item q̄ritur de h° ſophiſmate: oīs hō et alius homo ſunt: probatio ſortes et ali⁹ hō ſunt: plato et alius hō ſunt: et ſic de alijs: g° omnis hō et alius hō ſunt. Improbatio: ali⁹ eſt relatiuū diuerſitatis ſubſtātie: ergo ſupponit p diuerſo ab hoīe: ſ3 non eſt alius hō ab omī hoīe: ergo prima eſt falſa. Solutio pria eſt ſimpl'r falſa: et probatio peccat ſm fallaciam figure dictionis a plurib⁹ determiātis ſuppōnib⁹ ad vnā determiatā: qꝛ iſte terinus alius habet determiatā ſuppoſitionē in premiſſis et in concluſione. Itē pbatio peccat ſm fallaciā accidētis: quia licet ſortes et plato et ſic de alijs inferāt oēm hoīem ſm ſe: nō tñ ſub hac copulatione q̄ eſt oīs et alius hō ſunt: vt cum dicitur omnis hō et alius hō ſunt ſicut cognoſco coruſcum ſm ſe: nō tñ ſub hoc accidēte qd̄ eſt venire. vñ talis datur regl'a. Quotienſcūqꝫ aliud ſequit̄ ſiue cōuerſim ſiue nō: ſi aliquid cōueniat vni quod non cōueniat alteri: et per illud cui cōuenit inferatur de eo cui non cōuenit ſemper eſt fallacia accidentis: verbi gratia: homo eſt: ergo ſubſtātia eſt et ſpēs cōuenit hoī et nō ſubſtātie: ideo ſi per hoīem inferat̄ ſpēs de ſubſtantia eſt fallacia accidētis: vt homo eſt ſpecies: ergo ſubſtātia ē ſpēs: ſimil'r hic riſibile eſt propriū: ergo homo eſt propriū. Horū aūt q̄ cōſequūtur: quedā ꝯſequūtur cōuerſim vt hō et riſibile: alia nō vt hō et ſubſtātia. Dicto de hoc ſophiſmate: reſtat dicere de iſto oīs hō eſt oīs hō: probatio ſortes eſt ſortes: plato eſt plato: et ſic de alijs: ergo omnis hō eſt omnis homo: et vt vult boetius nulla ppō eſt verior illa in qua pdicatur idē de ſeipo: ſed ſic eſt hic: quia oīs hō predicatur de oī hoīe: ergo nulla eſt verior iſta: et p cōſequēs eſt vera. Improbatio ſua contradictoria eſt vera. ſ. illa quidam hō nō eſt oīs hō: ergo ipa eſt falſa. Item a idē oīs hō eſt oīs hō. ſ3 ſortes eſt hō: ergo ſortes eſt oīs hō: ſill'us eſt i darij: cōcluſio eſt falſa: ergo aliq̄ premiſſa: et nō minor. ergo maior. ſed maior eſt ſophiſma: ergo eſt falſū. Solutio prima eſt ſimpliciter falſa. et pbatio peccat ſm cōſequens ab inſufficienti enumeratione ſingularium: quia cum illis quas aſſumit debet aſſumere has a parte ſubiecti ſortes eſt oīs homo: plato eſt omnis homo: et etiā iſtas a parte predicati omnis homo eſt ſortes: omnis homo ē plato: et ſic de alijs q̄s dimittit. et ſic peccat ſm cōſequēs ab inſufficiēti enumeratiōe ſingularium. Ad aliud dicitur ꝙ ibi idē non predicatur de ſeipſo: ſed predicatur omnis homo de homine ſumpto pro qualibet ſui parte. Sequitur de hoc ſigno nullus qd̄ ſignificat qūm vniuerſaliter negatiue: Unde ſignificat idem ſicut hoc ſignum omnis cū negatione poſtpoſita: et ideo oīs non et nullus equipollēt. De h° ſigno null⁹ talis dat̄ regula. Quotienſcūqꝫ hoc ſignū null⁹ īmediate adiūgit̄ termio cōi cōfundit ipm mobiliter et diſtributiue: ſimil'r terminum cōem ſibi adiunctum mediate: vt nullus homo eſt aſi

nus. Unde poteſt fieri deſcenſus ſub ſubiecto ſic: ergo ſortes non eſt aſinus nec plato: et ſic de alijs. et etiã ſub predicato. Scḋm predicta q̃ritur de hoc ſophiſmate: nullus hõ eſt oĩs hõ: probatur ſic: ſortes nõ ẽ oĩs hõ: plato nõ eſt oĩs hõ et ſic de alijs: ergo prĩa eſt vera: vel ſic: ſua ↄtradictoria ẽ falſa .ſ. iſta: quidã hõ ẽ omnis hõ: ergo ẽ vera. Contra ibi predicat᷑ oppoſitũ de oppoſito: ergo locutio eſt falſa. Solutio prima ẽ vera: et ad improbationẽ reſpondet᷑ ꝑ interẽptionẽ: quia ibi non predicatur oppoſitum de oppoſito ſed remouetur oĩs hõ ab hoĩe ſũpto pro quolibet ſuo ſuppoſito et hoc eſt verũ. ¶ Sequitur de hoc ſigno nihil quod ſignificat idẽ ꝙ nullus: ſed icludit in ſe terminũ recipientẽ ſuam diſtributionem: quia nihil eſt ſignũ vl'e cum negatione. et res eſt termin⁹ recipiens eius diſtributionẽ. Scḋm p̃dicta queritur de hoc ſophiſmate nihil videns eſt aliquid vidẽs. Probatur ſic: nõ habẽs rem videns eſt aliq̇d vidẽs: quia nõ vidẽs ſortẽ ẽ vidẽs platonẽ: nõ illã rem videns ẽ aliq̇d vidẽs et ſic de alijs. ergo nihil vidẽs eſt aliquid vidẽs: ergo prĩa ẽ vera. Contra ibi p̃dicat᷑ oppoſitũ ↄ̇ oppoſito: ergo locutio ẽ falſa. Quidã diſtingũt nihil vidẽs ẽ aliq̇d videns eo ꝙ hec dictio nihil poteſt eẽ accuſatiui caſus: et eſt ſenſus: nullã rem videns eſt aliq̇d videns: vel põt eſſe noĩatiui caſus. et eſt ſenſus nulla res vidẽs eſt aliq̇d videns et ſm hoc ponũt ãphiboliã ex ꝑte caſus: ſʒ hoc nõ ſoluit: q: in vtroqʒ ſenſu eſt falſa. Sed alij hãc diſtingunt iterũ nihil vidẽs eo ꝙ negatio in hoc termĩo nihil põt negare ꝑticipium primo poſitũ: et eſt ſenſus: nullam reʒ vidẽs eſt aliq̇d vidẽs: et ſic eſt diuiſa vel põt negare hoc verbũ eſt: et tunc eſt ſenſus q̃libʒ reʒ vidẽs nõ eſt aliq̇d vidẽs: et ſic eſt cõpoſita ſʒ hoc nõ ſoluit: q: in vtroqʒ ſenſu eſt falſa cũ oppoſita ponãtur circa ideʒ. Solutio dicendũ eſt ꝙ prĩa ſimpliciter eſt falſa. et ꝓbatio peccat contra fallaciã figure dictiõis a plurib⁹ determĩatis ad vnã deteĩatã hui⁹ termĩ vidẽs: q: in p̃miſſis hʒ ſuppõneʒ determĩatã et ĩ ↄcluſione ſiſr vel peccat ſm fallaciã accñtis. q: q̃uis videre cõicat᷑ oĩbus ſm ſe nõ tñ ſm ꝙ vnitur in hoc toto nihil vidẽs. vñ totum accidit ꝑti et eſſe vidẽs aliq̇d aſſignatur ineſſe vtriqʒ. Sciendũ eſt ꝙ oĩs p̃miſſe ſũt duplices: q: negatio põt deteĩare v̓bũ vl' ꝑticipiũ vt dictũ ẽ prius vñ antiq̇ poſuerũt p̃miſſas eẽ duplices ꝓpter taleʒ r̄ãm quaʒ dabãt. Quotienſcũqʒ negatio et diſtributio includũtur in vno terĩo ad q̇ḋcũqʒ refert᷑ vnũ et reliquũ vñ cum diſtributio poſita in obliquo nõ poſſit in p̃dicta orõne attingere verbũ ita neqʒ negatio. Iteʒ idẽ eſt iudicium de iſtis ſophiſmatib⁹: nullum caput hñs eſt aliq̇ḋ caput hñs. A nullo hoĩe differẽs eſt et ab aliquo hoĩe differẽs eſt ⁊c. Seq̇tur de ſignis diſtributiuis duoꝝ et talia ſunt neuter et vterqʒ. Et differũt a p̃dictis q: oĩs nullus et ſil'ia diſtribuunt pro oĩbus indiuiduis termĩ cõis ſed vterqʒ et neut̓ diſtribuũt ſolũ ꝓ duob⁹ ꝑ demõſtrationẽ vt vterqʒ iſtoꝝ neut̓ iſtoꝝ. Scḋm p̃dicta q̃rit᷑ de hoc ſophiſmate ab vtroqʒ iſtoꝝ enunciatũ eſt veꝝ poſito ꝙ ſortes dicat deũ eſſe: plato vero dicat hoĩeʒ eſſe aĩal et ambo dicant ſil' hoĩem eſſe aſinũ: et illi duo demõſtrãtur ꝑ hoc ꝓnomẽ iſtoꝝ. Probatio a ſorte enũciatũ eſt verum. A platone enũciatũ eſt verum: ergo ab vtroqʒ iſtoꝝ enũciatũ eſt verũ. Contra ab vtroqʒ enũciatũ eſt verũ. ſed nihil enunciatum eſt ab vtroqʒ iſtorũ niſi hoĩem eſſe aſinũ. ergo hoĩeʒ eſſe aſinũ eſt verum quod eſt falſum

Solutio prima eſt vera ꝛ ꝓbatio peccat ſm fallaciā accn̄tis ſic habet ab ariſtotele h̄ ꝓpō ponitur eſſe vᷓa oīm cōtrarioꝝ eadē eſt diſciplina: ꝛ tamē nulla pticularis diſciplina eſt oīum ꝯtrarioꝝ ſed diſciplina cōiter ſumpta. vn̄ h̄ eſt fallacia accn̄tis oīm contrarioꝝ eadē eſt diſciplina. ſ; nulla eſt diſciplina niſi hec vel illa ꝛ ſic de alijs: ergo oīm ꝯ̄rioꝝ h̄ eadē eſt diſciplina vel iſta qd̄ eſt falſum. Siłr hic hō eſt ſpēs. ſed nullus eſt hō niſi ſoꝛtes vel plato ꝛ ſic de alijs: ergo ſoꝛtes eſt ſpēs vel plato ꝛ ſic de alijs ꝛ ſic ē fallacia accn̄tis in ꝓpoſito q: h̄ dictio enūciatū eſt; ꝛ h̄ dictio veru; tenet ꝓ ipō in cōi ꝛ ſic vtrobiq; iſtorum enunciatū eſt veꝝ. vn̄ enūciatū nō tenetur ꝓ pticulari enunciato ab vtroq;. vn̄ pticulare enunciatum ab vtroq; accidit enunciatio in cōi ſic pticulare inferius accidit ſuo ſupiori ꝛ veꝝ aſſignatur vtriq; ieſſe ꝛ appellatur ſupius h̄. oīne qd̄ eſt maius ſiue ſit eſſentiale ſiue accn̄tale. qdā; tamē dicūt q pria eſt ſimplr falſa ꝛ dicūt q enunciatū accipit ꝓ pticulari enūciato ab vtroq; ꝛ ſilr verū pro pticulari: ꝛ ꝓbatio peccat ſm fallaciā figure dictiōis a pluribꝰ determinatis ad vnā determiātā huiꝰ termī enūciatum ꝛ huiꝰ termī verū. ſ; pria ſolutio melioꝛ ē. Seqtur de hoc ſigno neuter qd̄ ſignificat idē q vterq; cū negatione ſibi ꝓpoſita. Vn̄ ſicut nullus de ſe h; diſtributionē ꝛ negationem ſilr ꝛ neuter ſ; neuter eſt diſtributiuū duoꝝ tm̄. Ite; q̄ritur de hoc ſophiſmate neutrū oculū hn̄do tu potes videre: ꝓbatio: dextrū oculū nō habēdo tu potes videre: ſiniſtrum oculū nō habēdo tu potes videre. ergo pria eſt vera. Cōtra neutrū oculū hn̄do tu potes videre: ergo ſi neutꝝ oculū hēs vł dū neutꝝ oculū habes tu potes videre qd̄ ē falſu;. ꝯña p;: q: gerūdia terīata in o hn̄t reſolui ꝑ dū vł ꝑ ſi ꝑ q:. ſ; vtroq; mō eſt falſa ḡ prima falſa eſt. Solutio prima eſt falſa ꝛ ꝓbatio peccat ſm falla; accn̄tis q: poſſe videre cōuenit ptibꝰ ſm ſe. ſ. put ſunt diuiſe: ſ; nō ꝯuenit eis put ſunt vnite in ſuo toto: vn̄ hoc p; per primā rłam cū ad ptes ſequat totum vt poteſtas videndi ꝯuenit ptibus ꝛ nō toti. iō ſi ptes inferātur de toto ibi eſt fallacia accn̄tis. Habito de ſignis diſtributiuis partiū ſubiectiuaꝝ: ꝯ̄nter q̄ritur vtrū negatio habeat vim diſtribuēdi ſiue cōfundēdi et videt q ſic: q: ariſtoteles in pmo ꝑyarmenias dicit q ille cōtradicūt hō eſt iuſtꝰ nō hō eſt iuſtus: ergo altera eſt vłis cū ſubijciat terminus cōmunis: ſ; nō niſi hec nō hō eſt iuſtꝰ: ergo ille terminꝰ homo diſtribuitur ſed nō eſt ibi aliqd a quo diſtribuit niſi negatio. ergo diſtribuit a negatiōe. Cōtra ſi negatio habeat vim cōfundēdi. ergo ſicut iſta eſt incōgrua oīs ſoꝛtes currit. ſilr hec non ſoꝛtes currit quod eſt falſu;. q: q̄uis ſignū diſtributiuū nō poſſit addi termino ſingulari tn̄ negatio bene pōt addi.

Item vbicūq; eſt diſtributio ibi eſt terminus cōis ſumptus vłr. ergo op; q ibi ſit dictio ſignificās quoniā vniuerſaliter ſ; ſignū vłe ſignificat qm̄ vniuerſaliter tantūmodo negatio vero nō. ḡ negatio nō h; vim diſtribuendi. qd̄ concedimꝰ dicentes q negatio nō cōfundit. ſed negat hoc quod poſt ſe inuenit. vn̄ cum adiūgitur termino cōi negat ipm ſed ad negatione; ſuperioꝛis ſeqtur negatio cuiuſlibet inferioꝛis eo q deſtructo ſuperioꝛi deſtruit quodlibet eiꝰ inferius ergo negatio nō cōfūdit ſ; negat qd̄ poſt ſe inuenit ſiue ſit vłe ſiue particulare. Solutio aūt p; ad hoc q obijcitur: q: q hec eſt vłis nō homo eſt iuſtus hoc nō eſt ꝓpter naturam di

ſtributiõis exiſtẽtis in negatione ſʒ
hoc eſt.q2 negatur hõ in cõi quo re
moto remouetur quodlibet eiꝰ infe
rius. Jteʒ ſolet poni quedã diſtribu
tio aptitudinis. vt oĩs homo timet
in mari.i.aptus natus timere in ma
ri. Jtem ſolet poni diſtributio acco
moda vt celũ tegit omĩa pter ſeipm
et deus creauit oĩa alia a ſe. ſed iſta
duo genera diſtributionis non ſunt
ita propria ſicut alia.

Quid eſt diſtributio.

¶ Primo ſciendum eſt ꝙ diſtributio eſt accep
tio termini cõmuniter ſumpti ꝓ oĩbus ſuis ſi
gnificatis copulatiue.⁊ ſunt duo in diſtributio
ne ſcʒ diſtribuens qđ eſt ſignum ⁊ diſtributum
qđ eſt ipſe terminus. Unde ſignorũ diſtribuen
tium q̄dam ſunt diſtribuentia indifferenter ſub
ſtantie ⁊ accidẽtis:vt oĩs nullus q̄dam ſunt di
ſtribuentia accidentis tantũ vt qualelibet q̄tũ
libet. Jtem ſignoꝝ diſtribuentiũ q̄dam ſunt di
ſtribuentia plurium vt oĩs nullus quilibʒ vnuſ
quiſqꝫ ⁊ q̄dam duoꝝ vt vterqꝫ neuter. Et iſto
rum q̄dam ſunt affirmatiua.⁊ q̄dam negatiua
vñ ſignum vle eſt inuentũ vt faciat terminum
cui addit̄ ſtare ꝓ oĩbus ſuis ſignificatis copu
latiue. Et aduerte ꝙ oĩs differt ab iſtis:quilibʒ
et vnuſq̄ſqꝫ:q2 omĩs nõ poteſt addi niſi termĩo
ſimili caſui ſed q̄lʒbet ⁊ vnuſquiſqꝫ poſſũt addi
indifferenter noĩatiuo vel genitiuo plurali vel
ſingulari vt quilibet hominum vnuſq̄ſqꝫ hoĩm

Dificultas de hoc ſigno oĩs

¶ Et aduerte vltra ꝙ de hoc ſigno omĩs ſunt
alique dificultates. Prima vtrum oĩs poſſit di
ſtribuere terminũ cui additur ꝓ generibus ſin
guloꝝ.i.pro ſpeciebus indiuiduorum ſic ꝙ nõ
diſtribuat pro indiuiduis illarum ſpecierum.
Pro cuiꝰ ſolutione eſt aduertendũ ꝙ illđ ſignũ
dicitur ꝓprie diſtribuere pro ſpeciebus generꝝ
q2 in ſe includit illum terminũ ſpecie vel gene
re cum actu diſtributiuo ſicut eſt illud ſignum
quotlibet quod põt diſtribuere ꝓ ſpeciebꝰ indi
uiduoꝝ ⁊ pro indiuiduis ſpecieꝝ vt quotlibet
partes cõtinui ſunt in cõtinuo:nam ſi diſtribu
at pro indiuiduis ſpecieꝝ illa ẽ falſa:q2 ly par
tes diſtribuitur pro oĩbus partibus ꝯtinui. ſed
ſi diſtribuat ꝓ ſpeciebus indiuiduoꝝ ꝓpoſitõ
eſt vera ⁊ eſt ſenſus de qualibet ſpecie numeri
partes ſunt in ꝯtinuo. ⁊ tunc ly partes nõ di
ſtribuit̄.imo eſt rl̄a gñalis ꝙ qñ terĩnꝰ dr̄ diſtri
bui ꝓ ſpẽbꝰ generũ:nũꝙ ille terĩnꝰ virtute illiꝰ
diſtribuit̄.iđ aliquẽ terĩm diſtribui ꝓ ſpẽbꝰ nõ
ẽ aliđ ꝙ ipſʒ ſubſtãtiuũ ſigni diſtribuẽtis accipi
ꝓ ſpeciebꝰ idiuiduoꝝ. Ex iſtis ſequit̄ ꝙ ſolũ ſin
cathegorema mixtum dr̄ diſtribuere ꝓ ſpẽbus
indiuiduoꝝ ⁊ nõ quodlibet ſed ſolũ illud qđ in
cludit in ſe illum terminũ ſpecie vel genere. iđ
licet iſta ſigna nũꝙ vbicũqꝫ ſemꝑ ſint mixta.tñ
nõ diſtribuunt ꝓ ſpẽbus indiuiduoꝝ:q2 nõ in
cludũt iſtũ terĩm ſpecie vel genere cum actu di
ſtributo.⁊ quia proprie illud ſignum omnis vel
omne non eſt ſignum mixtum ſaltem includẽs
illum terminum ſpecie vel genere.ideo de rigo
re ſermonis non diſtribuit terminum pro ſpe
ciebus indiuiduoꝝ. Ex quo ſequitur ꝙ iſta de
rigore nõ eſt concedenda. omne animal fuit in
archa noe. ⁊ quando dicitur ꝙ ſancti conceſſe
runt.dicitur ꝙ ipſi conceſſerunt multas propo
ſitiones ad ſenſum ſm quem ipſi acceperunt q̄
tamen de vi ſermonis ſunt falſe.ideo conceſſe
runt iſtam omne animal fuit in archa noe. ad
iſtum ſenſum de qualibet ſpecie animalis per
fecti neceſſarij ad ſubſtentationem vite hoĩs
fuit aliquod indiuiduum in archa noe.

Sciendum eſt ſecundo ꝙ alia dif
ficultas ẽ.vtruʒ hoc ſignum omnis in ſingulari
numero poſſit teneri collectiue. Ad quã reſpon
detur breuiter ꝙ non licet bene in numero plu
rali ⁊ tunc accipitur equiuoce. Alia difficultas
quid ſignificet hoc ſignum omnis. Reſponde
tur ꝙ ſignificat quoniam vniuerſaliter: id eſt
denotat terminum ſupra quem cadit accipi ꝓ
omnibus ſuis ſignificatis. Alia difficultas.vtꝝ
hoc ſignũ oĩs exigit tria appellata.i.vtrũ hoc ſi
gnũ oĩs nõ poſſit addi terĩo niſi talis terminus
actu hẽat tria ſignificata. Rñdet̄ ꝙ nõ immo ſi
eſſet tñ vnꝰ hõ adhuc iſta eſt ꝯgrua ⁊ v̄a oĩs hõ
eſt. Etiã oĩs fenix eſt. oĩs luna eſt nec eſt allegã
da auctoritas ariſtotelis. pmo de celo ꝙ de tri
bus dicimꝰ omẽ:q2 nõ loq̄tur ibi ad tale ꝓpoſi
tuʒ. Quita difficultas vtꝝ oĩs ſit ps ſubiecti vl̄
pdicati. Rñdet̄ breuiter ponendo talẽ rl̄am.ꝙ
q̄ñcũqꝫ ſignũ vle vl̄ pticulare ponit̄ inter ptes
ſubiecti vel pdicati ſp ẽ ps vt ſortes exñs omĩs
hõ currit.ibi oĩs ẽ ps ſubiecti. ſortes eſt vidẽs
oẽ inequũ ibi ẽ ps pdicati. Et aduerte.ꝙ qñ ſi
gnũ vle vl̄ pticulare eſt ps ſubiecti vel pdicati
virtꝰ eiꝰ terĩat̄ in illũ terĩm cui addit̄. vñ nũꝙ
ſignũ vle ẽ ps ſubiecti vl̄ pdicati niſi ponat̄ in
ter ptes ſubiecti vl̄ pdicati. niſi tota virtꝰ eius
termiaret̄ ad illũ terĩm vt in iſta.hõ eſt oĩs hõ.
ibi oĩs eſt ps:q2 virtꝰ eius totaliter termĩat̄ ad
terĩm cui addit̄. Uñ põt haberi ꝓ rl̄a ꝙ omẽ ſi
gnũ eſt ps terĩ cui imediate addit̄ ſi virtꝰ eius
totaliter terĩet̄ ad illũ terĩm ſicut eſt negatio in
finitãs ⁊ ſignũ collectiuũ. ¶ Sʒ reſtat videre đ
iſto ſigno nemo.vñ nemo ẽ ſignũ ptiʒ cathego
remat ptiʒ ſincathegorema.valẽs tñ ſicut nõ hõ
ſʒ illđ ſignũ nihil ẽ etiã ptim cathegorema ⁊ p
tim ſincathegorema.valẽs tñ ſicut non ens vt
nihil currit.i.nõ ens currit:ita ꝙ icludit nega
tionẽ ⁊ iſtũ terĩm ens. ¶ Et aduerte ꝙ negatio
incluſa in eo pt eẽ negatio negãs vl̄ negatio in
finitãs ⁊ ꝑ h̄ ſoluit̄ illđ ſophiſma:nihil ⁊ chime
ra ſũt fratres. vñ ſi negatio icluſa in ly nihil ſit
negatio negans. ſophiſma eſt verum ⁊ eſt ſen
ſus nullũ ens ⁊ chimera ſunt fratres. ſed ſi ſit
infinitans ſophiſma eſt falſuʒ ⁊ eſt ſenſus non
ens ⁊ chimera ſunt fratres.⁊ ꝑ hoc etiã ſoluitur
illud nihil predicat̄ đ omi hoĩe. Ex hoc pʒ diffe
rentia inter nihil ⁊ nullus. nam proprie nullus,

nō dicitur ſignū negatiuū ſed negatio. nam ad hoc ꝙ aliq̄d ſit ſignū negatiuū req̄rit̄ ꝙ ſit ꝑtim cathegorema ⁊ ꝑtim ſincathegorema.i.ꝙ includat negationē cū aliquo cathegoremate.

Sciendum eſt tertio ꝙ iſta duo ſigna ſcꝫ vterqꝫ ⁊ neuter ſunt ſigna diſtribuentia duoꝝ.i.denotāt ꝙ termin⁹ cui addunt̄ diſtribuatur tm̄ ꝓ duob⁹: ⁊ differēs inter ſe: q: vterqꝫ eſt ſignū affirmatiuū: ⁊ neuter eſt ſignū negatiuuꝫ. et ſigna ꝑticularia coꝝ ſunt alter ⁊ vter. alter tamē aliqn̄ eſt ſignū ꝑticulare ⁊ aliqn̄ relatiuū diuerſitatis. ¶ Aduerte etiā ꝙ iſta duo ſigna ſcꝫ vterqꝫ ⁊ neuter cū ſuo diſtribuibili requirūt pronomē demōſtratiuū duoꝝ tm̄. vn̄ ſi demōſtrētur tres aut quattuor dicēdo vterqꝫ iſtoꝝ hoīm currit. talis non eſt ꝓpria: etiā quādo addunt̄ terīs cōibus ſine tali ꝓnoīe: tūc tales ꝓpōnes nō ſūt ꝓprie: vt dicēdo vtrūqꝫ oculuꝫ habēdo tu potes videri talis de virtute ſermonis non eſt ꝓpria. ¶ Et aduerte ꝙ a ꝓpōne in qua ponitur vterqꝫ ād ꝓpōnem in qua ponitur hoc ꝓnomē iſti loco de vterqꝫ eſt bona ꝯn̄a ⁊ ecōtra: vt bene ſequitur: vterqꝫ iſtoꝝ currit. g̊ iſti currūt ⁊ econtra iſti currūt: ergo vterqꝫ iſtoꝝ currit: ⁊ hoc capiēdo ly iſti diuiſiue: ⁊ tm̄ nō complexiue. ¶ Pro quo eſt aduertendū ꝙ iſti accipit̄ dupl̄r. vno mō diuiſiue qn̄ ꝓpō in qua ponit̄ equiualet vni copulatiue. ſed tenet̄ ꝯplexiue qn̄ propō in qua ponitur equiualet vni cathegorice de copulato extremo et debemus cognoſcere qn̄ p̄dicatū ꝯuenit illis pro quib⁹ ſupponit ſubiectū ſeorſum. ſed quando p̄dicatū nō cōuenit cuilibet: tūc tenetur complexiue. ⁊ per hoc ſoluuntur multe ꝯn̄e. vt ſi arguatur: vterqꝫ iſtoꝝ portat lapidē: ergo iſti portant lapidē ⁊ vltra: ergo lapis portat̄ ab iſtis. et hoc eſt falſum: q: nullus lapis portat̄ ab ipſis. poſito caſu ꝙ ambo portāt lapidē vnū. Reſpondetur ꝙ illa eſt falſa illo caſu poſito vterqꝫ iſtoꝝ portat lapideꝫ: quia ſingulares eius ſunt falſe. Dico ſcd̄o ꝙ nō valet ꝯn̄a: quia dicēdo iſti portant lapideꝫ ibi capitur complexiue. mō propoſitione de vterqꝫ ad ꝓpōnem de iſti capiendo ly iſti cōplexiue nō valet ꝯn̄a. ¶ Circa hoc querit̄ de hoc ſophiſmate ab vtroqꝫ iſtoꝝ enunciatum eſt veꝝ. poſito caſu ꝙ ſortes dicat deū eſſe. ⁊ plato dicat hoīem eſſe. ⁊ ambo dicāt ſimul hoīeꝫ eē aſinū. probatur a petro enūciatū eſt verū ⁊ a platone enunciatū eſt verū. ergo ab vtroqꝫ enunciatum eſt verū. Improbatur ſic: nullū enunciatuꝫ ab vtroqꝫ iſtoꝝ eſt verū. ergo ab vtroqꝫ iſtoꝝ enūciatum nō eſt verū. Reſpondetur ꝙ ſophiſma ē verū. Et ad improbationeꝫ dicitur ꝙ ꝯmittitur fallacia figure dictionis. nā in iſta ab vtroqꝫ iſtorum enunciatuꝫ eſt verū: ly enunciatū ſupponit confuſe tantū. vt dicendo nullum enunciatū ab vtroqꝫ ibi ſupponit confuſe et diſtributiue et eſt vera. ſed cū vltra infertur. ergo ab vtroqꝫ iſtorū enunciatum nō eſt verum ly enunciatū ſupponit confuſe tantum ideo arguitur a diſtributiua ad confuſam tantum. Ex quo ſequitur ꝙ ꝓpoſitio in qua vterqꝫ ponitur in predicato nunq̄ poteſt eſſe vera vt iſta eſt falſa. vterqꝫ iſtoꝝ eſt vterqꝫ iſtoꝝ: quia deſcendētes ſunt falſe. ſ. ergo iſte eſt vterqꝫ iſtoꝝ ⁊ iſte eſt vterqꝫ iſtorū. Et ſi quis improbet: q: bn̄ ſequit̄ iſte iſtoꝝ eſt iſte iſtorum et iſte iſtoꝝ eſt iſte iſtorū. ergo vterqꝫ iſtorum eſt vterqꝫ iſtorū. Reſpondetur negādo ꝯſequētiaꝫ q: adhoc ꝙ inductio ſit bona oportꝫ ꝙ quando inducitur ſub ſubō idē predicatū manere. ſimiliter poſſet ſolui illud ſophiſma. vterqꝫ iſtorum eſt homo vel aſin⁹ poſito ꝙ ſint duo quoꝝ vnus ſit homo et alius aſin⁹. Probatur. iſte eſt homo vel aſinus: iſte eſt homo vel aſin⁹. g̊ vterqꝫ iſtoꝝ eſt hō vel aſin⁹. Improbat̄ vterqꝫ iſtoꝝ eſt hō vl̄ aſinus. g̊ vterqꝫ eſt hō. vel vterqꝫ eſt aſinus. Reſpondet̄ ꝙ ſophiſma eſt verū. ⁊ eſt ꝓpō de predicato diſiuncto. ⁊ ad ip̄robationē negat̄ ꝯn̄a. q: arguitur a ꝓpoſitione cathegorica de extremo diſiuncto ad ꝓpoſitionem diſiunctiuam.

Arguitur ſic primo dicendo omnis homo et aſinus currit. ibi omīs nō diſtribuit totum ſubiectum. ergo male dicitur ꝙ omnis eſt ſignum diſtributiuum. ¶ Scd̄o ſic. in iſta omīs vel aliquis homo currit illud ſignum omīs nō diſtribuit ly hō: ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. ab vtroqꝫ iſtoꝝ enunciatum eſt verum. ergo enunciatum ab vtroqꝫ iſtorum eſt verum per cōuerſionem: ſed ꝯn̄s eſt falſum ergo ⁊ antecedens.

Ad primum dicitur ponendo taleꝫ regulā ꝙ qn̄ iſtud ſignū omīs vel aliqd̄ aliud ſignū vl̄e affirmatiuū addit̄ alicui copulato tūc nūq̄ pōt diſtribuere totū copulatū. q: illud copulatum equalet plurali numero. ſed oīs non pōt addi niſi termīo ſingulari. ideo iſta oīs hō et aſinus currūt eſt mixte q̄ntitatis ⁊ nūq̄ debꝫ diſtingui: ſꝫ iſta diſtinguit̄ oīs homo vel aſinus currit. ¶ Ad ſcd̄m d̄r ꝙ talis eſt mixte q̄ntitatis. ⁊ ſi q̄s dicat oīs ꝓpoſitio de ſubiecto ſimplici eſt ſimplicis q̄ntitatis: ſꝫ iſta eſt hmōi: igitur. Rn̄detur ꝙ maior debꝫ intelligi niſi tali ſimplici ſubiecto addat̄ diſiunctuꝫ vel copulatum ex plurib⁹ ſignis diuerſaꝝ virtutū. ¶ Ad tertiuꝫ d̄r ꝙ non bn̄ conuertitur: q: arguitur a confuſa tm̄ ad determinatam manente eodem ſigno cōfuſiuo. ideo nō valet conſequentia.

Sequitur de hoc ſigno totus eſt qd̄ ē diſtributiuuꝫ ꝑtium integraliū: vt h̄ totus ſortes ē alb⁹. Eſt eīm̄ ſenſus ſortes ſm̄ quālibet ſui ꝑtem eſt alb⁹. Vn̄ ad iſtā totus ſortes ē albus īmediate ſeq̄tur iſta ſortes ſm̄ quālibꝫ ſui ꝑteꝫ eſt alb⁹ ad quā ſeq̄tur q̄libet ꝑs ſortis eſt alba. Probatio q: in hac totus ſortes eſt albus ſortes ſubijcit̄ albedini ſm̄ ſe. ſꝫ ꝑtes ſūt in ſuo tota ſub forma toti⁹: ergo nō ſubijciuntur albedini niſi per totum

et ſic per prius ſequitur hec: ſoꝛtes
ſm q̄libet ptem ſui ē albus ⁊ poſtea
illa q̄libet ps ſoꝛtis eſt alba. Item in
hac totus ſoꝛtes ē albus: totꝰ ſubijci
tur albedini in rectitudine: partes aūt
in obliquitate: quia ī eo qḋ ē totū ptes
intelligunť in obliquis: ⁊ in eo qḋ eſt
ps totū ſumiť oblique qḋ ptꝫ ꝑ diui-
ſionē eius qḋ eſt totū. vt domꝰ eſt ex
pariete tecto et fundamēto et ſoꝛtes
eſt ex partibꝰ: ergo illud qḋ eſt totum
dat itelligere ptes obliquas: ergo ad
hāc totus ſoꝛtes eſt albus imediate
ſequitur hec ſoꝛtes ſm q̄lꝫ ſui parteꝫ
eſt albus ⁊ īmediate ſequiť iſta que-
libet ps ſoꝛtis eſt alba. Itē ad ideꝫ: il-
lud quod eſt ps nō habet eſſe niſi ab
eo quod eſt totū: q2 nō hꝫ ꝑfectionem
niſi ab eo: ergo nō ſubijcitur alicui ni
ſi per totū: ergo totū priꝰ ſubijciť: er-
go ad hanc totus ſoꝛtes eſt albꝰ īme-
diate ſequiť ſoꝛtes ſm q̄libet ſui ptē
eſt albꝰ ⁊ imediate q̄libet ps ſoꝛtis ē
alba. ¶ Circa predicta q̄riť de hoc
ſophiſmate: totꝰ ſoꝛtes eſt minoꝛ ſoꝛ
te. probatio: q̄libet ps ſoꝛtis ē minoꝛ
ſoꝛte: ⁊ ſoꝛtes ſm q̄libet ſui ptē ē mi-
noꝛ ſoꝛte: ergo totus ſoꝛtes ē minoꝛ
ſoꝛte. Cōtra: totꝰ ſoꝛtes ē mioꝛ ſoꝛte.
ergo ſoꝛtes ē mioꝛ ſoꝛte. Solutio pri-
ma ē vera. ſ. hec totꝰ ſoꝛtes ē minoꝛ ſoꝛ
te ⁊ ꝓbatio peccat ſm accidēs: q2 in
iſta totꝰ ſoꝛtes ē mioꝛ ſoꝛte ꝑdicatuꝫ
attribuiť partibꝰ quibꝰ vere ꝯuenit.
ſoꝛti aūt nō vere ꝯuenit: ⁊ ideo hec ē
ſimpl'r falſa: ſoꝛtes ē minoꝛ ſoꝛte: ⁊ iō
ſi partes inferāt eſſe minoꝛē ſoꝛte de
toto ſiue de ſoꝛte erit fallā accidētis
per vnā regulā ſupradictā. vn̄ totus
ſoꝛtes eſt res ſubiecta ⁊ ſoꝛtes acci-
dit ei: ⁊ eſt minoꝛ ſoꝛte aſſignať vtri-
q3 ineſſe. Etiā improbatio peccat ſm
quid ad ſimpl'r: q2 iſta totꝰ ſoꝛtes eſt
mioꝛ ſoꝛte nō ponit ſoꝛtē ſm ſe. ſ3 ſm
ſuas partes. ⁊ iō ponit ſoꝛtē ſm quid
eſſe mioꝛē ſoꝛte, ita cū ſimpl'r īferať:
ergo ſoꝛtes eſt mioꝛ ſoꝛte peccat ſm
qd ad ſimpl'r ſicut ſoꝛtes ſm pedē eſt
mioꝛ ſoꝛte: g̃ ſoꝛtes ē mioꝛ ſoꝛte. Iteꝫ
in q̄buſdā ſeq̄tur totꝰ ſoꝛtes: g̃ ſoꝛtes
vt totꝰ ſoꝛtes ē albꝰ: g̃ ſoꝛtes ē albꝰ ⁊
in q̄buſdā nō. Queriť ī quibꝰ ē ⁊ in q̄
bus nō. Dicēdū ē q͏ ſūt q̄dā accidētia
q̄ idifferenť ꝯueniūt pti ⁊ toti: vt albꝰ
niger: calidū frigidū: augeri minui: et
in talibus bn̄ ſequiť totꝰ ſoꝛtes: g̃ ſoꝛ-
tes. Alia ſūt accidētia q̄ ꝯueniūt pti-
bus ⁊ nō toti: vl' ecōuerſo toti ⁊ nō p
tibꝰ: vt totalitas: mioꝛitas: ꝑuitas: et
i talibꝰ nō ſequiť totꝰ ſoꝛtes: g̃ ſoꝛtes.
¶ Seq̄tur d̄ ſignis diſtributiuis ac-
cidētiū iter q̄ p̄mo dicēdū ē de ſignis
diſtributiuis q̄litatꝭ. Dr̄ aūt ſignū di
ſtributiuū q̄litatꝭ qḋ diſtribuit res ſe
hn̄tes ꝑ modū qualitatꝭ: vt qualelibꝫ
cuꝰ ꝑticulare eſt aliqualibꝫ. Sed tūc
obijciť ſi accidēs mľtiplicetur multi-
plicato ſubiecto: ergo cū ſigna diſtri-
butiua ſubſtātie diſtribuāt ſiue multi-
plicēt ſubiectū opꝫ q͏ mľtiplicēt ſiue
diſtribuāt ip̄m accn̄s: g̃ ſigna diſtri-
butiua accn̄tiū ſupfluūt. Ad h̄ dicēdū
eſt q͏ duplex ē mľtiplicatio accn̄tis:
q2 q̄dā ē mľtiplicatio accn̄tis ſm nūe
rū: ⁊ hec fit ꝑ ſignū diſtributiuū ſub-
ſtātie: vt oīs hō albꝰ currit. Alia ē mľ
tiplicatio ſm ſpēꝫ: ⁊ hec fit per ſigna
diſtributiua accn̄tis: vt q̄lelibꝫ currit
id eſt res hn̄s q̄lēcūq3 q̄litateꝫ currit.
¶ Circa p̄dicta q̄ritur de h̄ ſophiſ-
mate. Quodlibet qualelibet de quoli
bet tali ſcit ip̄m eſſe tale quale ipſum
eſt. poſito q͏ ſoꝛtes ſciat grāmaticaꝫ
logicā rhetoꝛicam: ⁊ plato et cicero
ſimiliter: ⁊ ſciāt ſe habere eas: ⁊ ſint
alij tres hoīes: quoꝝ vnus ſciat logi
cā alter grāmaticā: ⁊ alius rhetoꝛicā
et iſti neſciāt ſe habere eas: ⁊ de alijs
nihil ſciāt: ⁊ alij ſciāt de ſe ⁊ de iſtis
et nō ſunt plures hoīes neq3 plēs q̄li
tates. Probatio h̄ q̄lelibet de quoli-
bet tali ſcit ip̄m eē tale q̄le ip̄m eſt: et

ſic de ſcdo et tertio: et nō ſūt plura qua lelibet: ergo qd libet qualelibz de quo libet tali ſcit ipſū eſſe tale quale ipm eſt. Cōtra qdlibet qualelibet 7c. ergo qdlibet grammaticū de quolibet tali ſcit ipſū eſſe tale quale ipm eſt. Solutio pria eſt vera et ipbatio peccat ſm fallaciā ɔñtis ab inferiori ad ſuperius cū diſtributōe ſupioris: quia qualelibet ſupponit tm̄ p trib⁹. ſ. pro trib⁹ primis: ſed grāmatic⁹ ſupponit p eiſdē et etiā p aliquo q̄ habet grammaticā tm̄: et ita grāmaticū eſt impl⁹ q̄ qualelibet. Unde ſi apponat ſignū vle diſtributiuū ſic qdlibz q̄lelibz 7c. ergo qdlibet grāmaticum ſit ɔñs vt hic ois hō: g oē aial: et ſimilr i vltimo vt de quolibet qualelibet: ergo d quolibet grāmatico cū dicit de quolibet tali. ¶ Seqtur de ſignis diſtributiuis q̄titatis: et ſunt illa q̄ diſtribuunt res ſe habētes per modū q̄titatis vt quotiēſcūq3 q̄tuſcūq3. Et ſm hoc q̄ritur de hoc ſophiſmate: quotienſcūq3 fuiſti pariſius totiēs fuiſti hō. Probatio vna vice fuiſti pariſi⁹ et illa vice fuiſti hō: alia vice fuiſti pariſi⁹ et illa vice fuiſti hō et ſic de alijs: ergo quotiēſcūq3 fuiſti piſius totiēs fuiſti hō. Improbatio quotienſcunq3 fuiſti piſius totiēs fuiſti hō: ſed bis fuiſti piſius: ergo bis fuiſti hō: qd falſū eſt qr hec dictio bis iportat iterruptionem ei⁹ cui adiūgitr. ſ. act⁹ eēndi hominē nō fuit iterrupt⁹ in te. Solutio pria eſt falſa. Ad pbatōem aūt reſpōdendū ē p iterruptōem: qr ſcda ps copulatiue ē falſa. ſ. illa vice fuiſti hō: qr adhuc nulla vice fuiſti hō eo q̄ nōdū vita fuit teriata vt iterū iciperes viuere et poſtea teriaretr qd tm̄ reqritur ad hoc q̄ bis fuiſſes hō ſicut bis icipit curſus et bis teriatur ad h q̄ aliq̄s bis currat. Et nota q̄ bis nō iportat iterruptōem tpis: ſed tm̄ act⁹ illi⁹ cui adiūgitur. Ad terminū aūt ſequitur interruptio: ſi aūt formaretur ſic paralogiſm⁹: quandocūq3 fuiſti pariſius fuiſti hō: ſed bis fuiſti pariſius: ergo bis fuiſti homo. Pria eſt vera: et improbatio peccat ſm fallaciā figure dictōis ex mutatōe predicamēti: quia q̄ncūq3 ē in predicamēto q̄n. et bis in predicamēto q̄titatis: quia eſt de genere q̄titatis diſcrete. ¶ Seqtur de infinito qd quinq3 modis dicitur. Prio mō dr īfinitū quod nō pōt ptrāſiri vt vox dr iuiſibilis q̄tum ad viſum: qr ē iuiſibilis eo q̄ nō eſt apta nata videri. alio mō dr infinitū quod habet trāſitū ipfectū eo q̄ nondū eſt teriatū tm̄ aptū natum ē teriari vt dū aliq̄s trāſit ſpaciū et nundum pienit ad ſuū finē. Tertio mō dr īfinitu3 ſm appōnem vt numer⁹ augmētabilr eſt in īfinitum appōne vnitatis vel alterius numeri. Quarto mō dr infinitū ſm diuiſionē vt cōtinuū: oē autē cōtinuū diuiſibile ē in īfinitū. Un̄ ſic diffinitr ab ariſtotele in quarto phiſicorum. Cōtinuu3 ē diuiſibile in ſemper diuiſibilia. Alio mō dr īfinitū vtroq3 mō. ſ. p appōne3 diuiſionē vt tps: ſic cōtinuū ē diuiſibile in īfinitū in diuiſiōe: et cū p⁹ vnū tps veniat aliud tps ſic p appōnē vni⁹ tpis ad aliud ē finitū. Et quo ad has tres vltias ſignificatiōes diffinitr ſic infinitū. Infinitū eſt cui⁹ q̄titatē accipiētib⁹ ſemp eſt extra ſumere: vt ſi poſt vltimā partē linee accipiatr alia. poſt altera tertia3 et nūq̄ poſſit attigi terius ei⁹: ideo linea dr infinita. Solet aūt poni q̄ infinitū q̄nq3 ſumitr p termio cōi: et tunc iſta ppō īfinita ſunt finita equiualet huic aliqua infinita ſunt finita: quandoq3 ſumitr p ſigno diſtributio: et tūc illa equipollet huic quo ad diſtributionem quolibet plura ſunt infinita. Et probatur ſic: vno plura ſunt finita: duobus plura ſunt finita: trib⁹ plura ſunt finita et ſic de alijs: ergo quo-

libet plura ſunt finita: ⁊ ſic dicitur facere interſcalarē diſtributionē: vel interruptā vel diſiunctiuā: quia hec dictio plura in prīa ꝓpōne ſupponit ꝑ duobus ⁊ deinceps in ſcđa ꝑ tribus et ſic gradatim ⁊ ſcalariter aſcendendo: ⁊ ſic iſta oꝛō quolibet plura facit diſtributionē interſcalarē: qꝛ ꝓ alijs ſupponit hoc quod dico quolibet et pro alijs hoc ꝙ dico plura ſcḋm numerum aſcendendo vt dictū eſt. ¶ Circa predicta q̄ritur de hoc ſophiſmate: infinita ſunt finita. Probatio duo ſunt finita tria ſunt finita ⁊ ſic in infinitum: ergo infinita ſunt finita. Improbatio: ibi predicatur oppoſitū de oppoſito: ergo locutio eſt impoſſibilis. Poteſt etiā ſic probari quelibet plura ſunt finita: ergo infinita ſunt finita. Solutio quidā diſtingunt eo ꝙ finitū eſt equiuocū ad īfinitū quo ad nos et ad īfinitū ſimpliciter. Unde ſi ſumatur infinitū quo ad nos prima poteſt eſſe vera: ⁊ nō predicatur oppoſititum de oppoſito: quia infinite quo ad nos ſunt ſtelle ⁊ arene maris que nō ſunt infinite ſimpliciter. Si āt ſumatur īfinitū ſimpl'r eſt ſimplicit̄ falſa: ⁊ predicatur oppoſitum de oppoſito. alij autē diſtingunt eo ꝙ infinitum pōt eſſe termin⁹ cōis: ⁊ ſic prima eſt falſa: vel pōt eſſe dictio ſincathegorematica importās in ſe diſtributionē ſicut dictū eſt: ⁊ ſic ponūt eā eſſe verā. Sed neutra iſtarū ſolutionū valet: quia ſi remoueat̄ vtraq̄ diſtinctio: ⁊ ſumat̄ īfinitū ſimpl'r: ⁊ ſcḋm ꝙ eſt termin⁹ cōis adhuc remanet probatio ⁊ improbatio huius ſophiſmatis. Unde dicendū eſt ꝙ prīa ſimpl'r eſt falſa: ⁊ probatio peccat ſcḋm q̄d ad ſimpl'r: qꝛ īfinitū appōne eſt infinitū quodā mō: ⁊ nō ſimpl'r. Uñ cū accipit ꝑtes numeri ſcḋm appōnē: vt duo ⁊ tria non accipit infinitum ſimpliciter: ſed quodā modo ſiue ſcḋm quid: et ideo non poteſt ex his inferri infinitum ſimpliciter.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ totus pōt capi dupl'r. vno mō cathegorematice. alio mō ſincathegorematice. cathegorematice dupl'r. vno mō vt idē eſt qḋ aliquid nō exiſtēs ꝑs alterius. ⁊ ſic oē illḋ qḋ nō eſt pars alicui⁹ pōt dici totū: ⁊ ſic cōcedit̄ iſta totū qḋ eſt in mūdo ē in oculo meo poſito ꝙ ſit feſtuca. alio mō capitur vt idem eſt ꝙ ens habens partes. ⁊ ſic omē ens qḋ habet partes dicitur totū. alio mō capitur ſincathegorematice. ⁊ hoc dupl'r. vno mō vt idem eſt ꝙ omē: ⁊ tūc iſta propō do tibi omne qḋ habeo. exponitur ſic. do tibi totū illud ens qḋ habeo. Alio mō accipitur vt cōiter vtimur eo. ⁊ tūc idē eſt ſicut q̄libet ꝑs. et tunc iſta ꝓpō tot⁹ ſortes ē minor ſorte tm̄ valet ſicut q̄libet ꝑs ſortis q̄titatiua ē minor ſorte et ſic ē vera ⁊ ē vl'is: ⁊ tūc totus ē ſignū includēs terīm ſue diſtributōis. ſ. ꝑs q̄titatiua: ⁊ totū ſubiectū illius ꝓpōis ē totū illud cōplexū ꝑs q̄titatiua ſortis. Adhuc tertio mō accipit̄ ꝑtim cathegorematice: ⁊ ꝑtim ſincathegorematice. ⁊ ſic tm̄ valet ſicut aliq̄d ⁊ nihil ipſius quin ipm. ⁊ ſic conceditur iſta aīa ē tota in toto. ⁊ in qualibet eius ꝑte q̄ ſic exponitur: aīa rōnalis ē in ſorte ⁊ nihil ipſius ē quin ſit in ſorte. Aduerte vlteri⁹ ꝙ ꝯn̄r dicēdū ē de ſignis accidētiū. Et primo de illo q̄lelibet. vñ qualelibet pōt capi in neutro genere. et tūc includit iſtū terīm ens. ⁊ cum hoc de qualibet qualitate. ⁊ ſic tūc ē diſtinguenda: quia vel ly ens ꝑcedit diſtributionē. ⁊ ſic talis ē indefinita vel ſequitur. ⁊ ſic illa ē vl'is: ⁊ tunc ly ens ſupponit cōfuſe tm̄: vt qualelibet currit pōt habere duplicē ſenſum; vnus ē ſcḋm ꝙ ly ens precedit diſtributionē: ⁊ tūc ē ſenſus ens habens de qualibet qualitate currit: ⁊ ſic ē indefinita ⁊ nō hꝫ cōtrariam. ali⁹ ſenſus eſt ſcḋm ꝙ ly ens ſequit̄ diſtributionē: ⁊ tūc ſenſus ē de qualibet qualitate ens habēs currit. ⁊ ſic ipa pōt dici vl'is ſaltē ſcḋm figurā diſtributionis: ⁊ pōt habere contrariam. alio mō ponitur in maſculino vel feīno genere: ⁊ ſic diſtribuit ly qualitatem nō ſimpliciter: ſed ſcḋm quid. i. reſtricte ſcḋm terminū cui additur: vt qualiſcūq̄ ē plato talis ē ſortes: ⁊ ē ſenſus de q̄cūq̄ q̄litate hꝫ plato. de oī tali hꝫ ſortes. Et aduerte ꝙ ꝓpria iſta ſigna magis dicunt̄ equalētia alicui ꝯplexo q̄ꝫ dicantur ſigna: iō ipis pōt addi aliud ſignū vt qḋlibet qualelibet currit. ⁊ ſil'r dicatur de iſto ſigno q̄tūcūq̄ dūmō cōmutet̄ qualitas in q̄titatē. ita ꝙ ſicut qualelibet ē diſtributiuū q̄litatis: ita q̄tūlibꝫ ē diſtributiuū q̄titat̄.

Sciendū eſt ſcđo ꝙ conſequenter dicendum eſt de iſto ſigno quotienſcunq̄. vnde quotienſcunq̄ diſtribuit terminum pro temporibus intercerentibus actus interruptos. Et huiuſmodi tpa importantur per hec aduerbia bis ter: quater ſcḋm ꝙ determinant verbum ratione tēporis cōnotati per ipm: per iſtā eñ ꝓpōnē bis fuiſti hō ſignificatur ꝙ aliquādo fuiſti homo. et quādoq̄ poſt nō fuiſti hō: ⁊ iterū fuiſti hō. Et ꝑ

Toti⁹ & mōis capitur.

iſtam vna vice fuiſti hō ſignificatur ꝙ fuiſti hō. et poſt modū non fuiſti hō. Et ſi quis arguat ſi hoc eſſet verū hec eſſet falſa bis duo fuerūt quattuor: q: eſſet ſenſus aliquādo duo fuerunt quattuor ꝛ poſt modū nō fuerūt quattuor. ꝛ iterū fuerunt quattuor: hoc eſt falſum: igitur. Reſpondetur ꝙ iſta ꝓpō bis duo fuerūt quattuor eſt multiplex eo ꝙ illud aduerbiū bis pōt determinare hoc verbū fuerūt: ꝛ ſic ē ſenſus duo fuerūt quattuor. ꝛ ſic eſt falſa. ꝛ bene valet ꝯña: vel pōt determinare ly duo: ꝛ tunc eſt vera ꝛ nō valet ꝯña. quia talis cōſequentia nō valet niſi qñ talia aduerbia determināt verbū rōne tpis. ꝛ ꝑ hoc pōt faciliter ſolui illud ſophiſma. Quotienſcūq3 fuiſti pariſius fuiſti hō: qđ pōt ſic probari in a fuiſti pariſius. ꝛ tunc fuiſti hō. in b. fuiſti pariſius et tunc fuiſti hō. ꝛ ſic de alijs partibꝰ tpis in quibus fuiſti pariſius: ergo quotienſcūq3 fuiſti pariſius fuiſti hō: ſed improbat̄ ſic: quotienſcūq3 fuiſti pariſius totiēs fuiſti hō. ſed bis fuiſti pariſiꝰ. ergo bis fuiſti hō: cōcluſio eſt falſa: ergo aliqua premiſſarum: non minor. ergo maior. et ꝙ concluſio ſit falſa ptz: quia bene ſequitur bis fuiſti homo: ergo aliquādo fuiſti hō ꝛ poſtea nō fuiſti hō: ꝛ iterū fuiſti hō: ſed hoc ē falſum: igitur. Dico ergo ad ſophiſma qđ eſt falſum. Ad improbationem dico ꝙ nō valet ꝯña: ſed cōmittit̄ fallacia ꝯñtis ab inſufficienti enumeratiōe. vñ ad hoc ꝙ valeat ꝯña opz addere in añte iterruptionē tpis ſic arguēdo: in a. fuiſti pariſiꝰ: ꝛ tūc fuiſti homo. ꝛ quandoq3 poſt nec fuiſti pariſius ꝛ fuiſti hō. ꝛ iterum fuiſti pariſius ꝛ fuiſti homo. ꝛ ſimiliter de alijs: ꝛ tunc bene ſequeretur cōcluſio ſed ſicut cōſequens eſt falſum ita ꝛ antecedens.

¶ Sed reſtat dicere de hoc ſigno quotlibet qđ eſt ſignū diſtributiuū q̄titatis diſcrete. ꝛ includit intra ſe iſtū terminū ſpecie pro termino ſue diſtributionis. ex quo ptz ꝙ ſenſus huius ꝓpoſitionis quotlibet entia ſunt finita eſt iſte: de qlibet ſpecie numeri entia numerata ſūt finita: ita ꝙ ly entia numerata ſupponit cōfuſe tm̄: ꝛ hoc totū ſpē numeri ſupponit diſtributiue. ꝛ ſic diſtribuit ꝓ ſpēbus īdiuiduoꝝ: aliqñ etiam diſtribuit ꝓ indiuiduis ſpērū vt viſum eſt ſuperius.

Sciendum eſt tertio ꝙ iſte terminus infinitū pōt capi dupliciter. vno mō cathegorematice. alio mō ſincathegorematice. cathegorematice accipit̄ dupliciter. vno mō quādo ꝑ ſe ponitur ſine ſubſtantiuo vt infinitū currit. ibi infinitū capitur cathegorematice ſaltem quo ad officiū. Et talis ꝓpō poteſt dici indefinita ꝛ ſic patet ꝓprie ꝙ dicendo infinita ſunt finita. ꝙ ly infinita capitur cathegorematice. licz multi accipiant ſincathegorematice valens tm̄ ſicut quelibet plurima. Et tunc dico ꝙ eſt vltra alio mō vt attribuit̄ magnitudini ſeu numero vel multitudini. ꝛ tunc tm̄ valet ſicut extenſa ſine termino ſeu fine et hoc qñ attribuit̄ magnitudini vl' valet tm̄ ſicut multitudo cuiꝰ nō eſt vltima vnitas et hoc qñ attribuitur multitudini: vnde iſta propoſitio linea eſt īfinita ſic exponitur: linea eſt extenſa ſine fine ꝛ iſta multitudo eſt infinita. ſic exponitur multitudo rerū nō enumerata cuiꝰ non eſt dabilis vltima vnitas. alio mō capitur ſincathegorematice. ꝛ hoc dupl'r. vno mō vt attribuit̄ magnitudini: alio mō vt attribuitur multitudini magnitudini et hoc dupl'r. vno mō vt tm̄ valet ſicut hoc cōplexum aliq̄tum. ꝛ nō tantū qn maius. et ſic iſta ꝓpoſitio corpus eſt infinitū. ſic exponitur. corpus eſt aliq̄tuz ꝛ nō tantū quin maius. ꝛ ſm̄ hoc cōceditur iſta infinitū pondus pōt ſortes portare: que tātum valz ſicut iſta pōdus pōt ſortes portare ꝛ nō tm̄ quin maius: alio mō capit̄ vt tantū valet ſicut hoc cōplexū aliq̄tum ꝛ rantūlibet maius. ꝛ ſm̄ hoc negatur iſta infinitum pondus ſortes poteſt portare. quia ſenſus eſt aliq̄tuz pondꝰ ſortes pōt portare. ꝛ q̄tūlibz maius ſortes poteſt portare. alio modo capit̄ ſincathegorematice. vt attribuitur multitudini et hoc dupliciter. vno modo vt tantum valet ſicut hoc complexum duo tria quattuor ꝛ ſic de alijs ſine ſtatu. ꝛ iſto modo iſta ꝓpoſitio infinite ptes ſunt in continuo exponitur ſic. due partes. tres partes quattuor partes. ꝛ ſic de alijs ſunt in continuo. ꝛ ſic conceditur illa propoſitio. Alio modo capitur vt tantum valet ſicut hoc complexum aliquot ꝛ nō tot quin plura ꝛ tūc iſta propoſitio infinite partes ſunt in continuo exponitur ſic. aliquot partes ſunt in continuo et nō tot quin plures: ꝛ iſto modo negatur illa propoſitio. Et ſic patet ꝙ omnis propoſitio in qua ponitur iſte terminus infinitum eſt diſtinguēda ſaltē ſi accipiat̄ cū ſubſtātiuo: q: pt capi cathegorematice vl' ſincathegorematice ꝛ vtro ꝗ mō diſtinguēdū eſt. ¶ Sz quereret aliquis quomodo ſupponit iſte terminus magnitudo in iſta propoſitione infinita eſt magnitudo. dicitur ꝙ ſi infinita capiatur cathegorematice. tunc ſupponit determinate. ſed ſi capiatur ſincathegorematice tunc ſupponit confuſe tantū ſed dicendo infinitum pondus ſortes pōt portare capiendo infinitum vt tm̄ valet ſicut aliquantum ꝛ q̄tumlibet maius. tunc ille terminus infinitum diſtribuit pro ſpeciebus contentis ſub ly pondus de genere q̄titatis ꝛ proportionabiliter dicatur de alijs. Et aduerte ꝙ a ꝓpoſitione de infinito in ſenſu diuiſo mediante poſſibili affirmato ad aliā3 de ſenſu compoſito ceteris ꝑibus nō valet ꝯña vt nō ſequit̄ in infinitas ptes ꝯtinuū poſſibile eſt eſſe diuiſum. ergo poſſibile eſt in infinitas ptes ꝯtinuū eſſe diuiſum. dicūt tm̄ aliq ꝙ añs eſt falſum ſicut ꝛ cōſequēs. ¶ Circa hoc queritur de hoc ſophiſmate quotlibet ptes ꝯtinui ſunt in continuo. Ad cuius declaratione ſupponitur ꝙ ly quotlibet in ſophiſmate poteſt diſtribuere ly partes pro indiuiduis: ꝛ tunc ſophiſma eſt propoſitio cathegorica vniuerſalis affirmatiua. ꝛ ſubiectuz eſt ly partes ꝛ predicatum eſt in continuo vel entia in continuo. ꝛ ſubiectum ſupponit diſtributiue pro quibuſcūq3 ptibus ꝛ ꝑdicatum confuſe tm̄ pro omnibus entibus. ꝛ conuertitur per accidens. ergo entia in continuo ſunt partes ꝛ

eſt in materia cõtingenti et cõtradictoria eiꝰ eſt illa. nõ quotlibꝫ partes cõtinui ſunt in cõtinuo vel ly quotlibꝫ diſtribuit pro ſpeciebus ſingulorum ꝛ ſic ꝓpoſitio ẽ cathegorica affirmatiua mixte q̄titatis et tūc ly quotlibet eſt ſincathegorema mixtum ꝛ valet tantum ſicut de qualibꝫ ſpẽ numeri ptes ſunt in ꝯtinuo et ſubm eſt h̄ de ſpẽ numeri partes ꝛ cõtradictoria eſt illa de ſpecie numeri nulle ptes ſunt in cõtinuo et in iſto ſenſu eſt verū. ꝛ ſic dicunt multi ꝙ illud ſignū omne poteſt diſtribuere ꝓ ſpeciebus ſinguloꝝ. ꝛ ſic cõcedunt iſtā oẽ aial fuit in archa noe.

Arguitur ſic p̄mo iſta ſigna q̄tulibet qualelibet equiualent oratiõi. ḡ nõ ſunt ſigna. aņs patꝫ: quia qualelibet valet tantū ſicut de qualibet ſpẽ qualitatis ens habẽs. Scḋo ſic iſti ſigno qualelibet põt addi aliud ſignū. ḡ nõ videt̄ ꝙ ſit ſignū diſtributiuū. Tertio ſic iſte terminus infinitū nõ facit ꝓpoſitionẽ vlẽm: ḡ non videtur ꝙ ſit ſignū diſtributiuū: et per ꝯñs male determinatur hic de eo.

Ad primū dicitur ꝙ talia ſigna magis debent dici equalētia ſignis vel aliquibꝰ cõpleris q̄ dicant̄ ſigna. ideo põt addi aliḋ ſignū quia nõ ſunt ꝓprie ſigna. ꝛ per hoc ſoluitur ſecūda ratio. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ ſi ly infinitum capiat̄ ſincathegorematice põt facere ꝓpoſitionem vlẽm vt patet in fine notabilis precedẽtis de iſta infinitū pondus ſortes põt portare.

Tertius de exponibilibus.

Propõ exponibilis eſt propoſitio habens obſcurū ſenſuꝫ expoſitione indigẽtē ꝓpter aliqḋ ſincathegorema in ea ĩplicite vel explicite poſituꝫ in aliq̄ dictione vt in hac tm̄ hõ ẽ aial ſortes ĩcipit eẽ albꝰ: infinita eſt linea et ſic de alijs. Pro quo ſciēdū ẽ ꝙ ea q̄ faciūt ꝓpõnem exponibileꝫ ſunt in multiplici differētia: qꝛ q̄dā ſūt ſigna excluſiua vt tm̄ ſolū: q̄dam exceptiua vt p̄ter niſi: q̄dā reduplicatiua vt inq̄tum ſm: quedā v̄o ĩportāt ĩceptioneꝫ vel diffinitionẽ: vt ĩcipit definit: q̄daꝫ ĩportāt p̄uatõeꝫ finis vt ĩfinitū. quedā ĩportāt exceſſū ꝯpatiui ꝛ ſuppellatiui gradꝰ. q̄dā v̄o diſtictõem vt differt aliud ab. ꝛ ſic de alijs: q̄dā v̄o importāt ſpecialẽ modū diſtributõis vt totꝰ q̄libet ꝛ ſic de alijs. Uñ ꝓpter illa ꝓpõ reddit̄ obſcura ſic ꝙ idiget expõne. Et iõ dicūtur facere ꝓpõnẽ exponibilẽ q̄re de iſtis videndū eſt ꝑ ordinẽ. Et p̄io de excluſiuis. ¶ Sequitur de ſignis excluſiuis. vñ ſigna excluſiua ſunt q̄ ex ſua cõſignificatione excluſionẽ ĩportāt ꝛ a quibꝰ reddit̄ ꝓpoſitio excluſiua: vt ſunt iſte dictões ſolꝰ: vnicꝰ: tm̄: tantūmõ: dūtaxat: ꝛ ſic de alijs. Hec aūt ſigna q̄nq; excludūt gr̄a alietatis ꝛ q̄nq; gr̄a pluralitatis et q̄nq; ponuntur in orõne ſine negatione: ꝛ q̄nq; cum negatiõe p̄cedente aut ſequēte. De iſtis aūt dātur tales regule. Prima eſt ꝙ ꝓpõ excluſiua ſine negatione exponit̄ ꝑ vnam copulatiuā affirmatiuā cuiꝰ prima ps eſt p̄iacens excluſiue. ꝛ ſcḋa pars ẽ negatiua importās negationẽ p̄dicati de oibus alijs a ſubiecto. vt tantū hõ currit. i. hõ currit. ꝛ nihil aliḋ ab hoĩe currit: vel tm̄ apl̄i dei ſunt duodecim. i. apl̄i dei ſūt duodecim ꝛ non ſunt plures q̄ duodecim. Scḋa rl̄a eſt ꝙ ꝓpõ excluſiua huiꝰ generis infert copulatiuā cõpoſitā ex duabus exponētibꝰ ſiue cõponētibꝰ ꝛ quodlibꝫ eaꝝ ſeorſū ꝛ nõ ecõtra vt tm̄ hõ currit: ergo hõ currit. ꝛ nihil aliḋ ab hoĩe currit. Tertia rl̄a ẽ ꝙ ab excluſiua affirmatiā ad vlẽm de terminis trāſpoſitis eſt bõa ꝯña. ſi fiat excluſio gr̄a alietatis ꝛ nõ ecõtra: vt tātū aial eſt hõ: ergo omis hõ eſt animal Quarta rl̄a ẽ ꝙ excluſiua ꝯdictoria p̄oris exponit̄ ꝑ diſiūctiuā affirmatiuā de ptibꝰ ꝯiacentibꝰ prioris excluſiue. vt iſta nõ tm̄ hõ currit: id eſt nullus hõ currit: vl̄ aliq̄d ab hoīe currit: pꝫ ex virtute ꝯdictiõis: qꝛ vtrobiq; ſeruat̄ oppõ ꝯtradictionis. Et hoc etiā pꝫ q̄liter in eis valeat ꝯña. Quita rl̄a eſt excluſiua in q̄ ponitur vna negatio ſequēs excluſionẽ exponitur ꝑ vnā copulatiuā affirmatiuā cuiꝰ p̄ia ps eſt negatiua p̄iacēs: alia eſt affirmatiua in qua p̄dicatum affirmatiue enūciatur de quolibꝫ alio vt tantū accidens nõ ẽ ſubſtātia id eſt accñs nõ ẽ ſubā ꝛ oẽ aliḋ ab acci

dente eſt ſubſtantia. Et per hoc pꝫ ꝙ liter ꝯtradictio eiꝰ eſt exponẽda ⁊ ꝙ liter valeat ꝯña in excluſiuis.

¶ Sciendũ eſt primo ꝙ ſequitur, tractatus exponibiliũ .i. ꝓpoſitionũ habẽtiũ ſenſum obſcurum ꝓpter aliquod ſignũ in eis poſitũ cuiõi ſũt tantũ hõ currit. oĩs homo preter ſortẽ currit. vñ ꝓpõ exponibilis ꝓprie capta de qua eſt hic ad ꝓpoſitũ eſt ꝓpoſitio habẽs ſenſum obſcurũ ratione alicuiꝰ ſigni ĩ ea poſiti. vt ſolus homo currit et talis ſolet vocari exponibilis: ⁊ ꝓpõ ꝑ quã veritas ſeu ſenſus talis ꝓpoſitõis manifeſtatur dicitur ꝓpõ exponens propõ exponẽs vł ẽ vna copulatiua vel vna diſiũctiua. Ex quo ſequiẗ ꝙ exponere ꝓpõnem nõ eſt aliud ꝙ̃ ſenſum ꝓpoſitionis obſcure ratiõe alicuiꝰ ſigni vel per ꝓpoſitionẽ ſibi equiualentẽ exprimere ſeu declarare vt iſta copulatiua hõ currit ⁊ nulla res que nõ ẽ hõ currit. declarat iſta tñ hõ currit. Et aduerte ꝙ multiplicia ſunt ſigna. quedã faciũt ad varietatẽ ꝗtitatis ꝓpoſitionũ vt ſigna vlĩa vel pticularia et ſingulariſantia ⁊ etiã negatio negãs nam dicẽdo nõ homo currit. ſi ly nõ ſit negatio negans ipſa eſt vlis ⁊ nunꝙ̃ talł negatio negãs aduerbialis eſt pars extremi cui additur ſaltẽ ſi in principio ꝓpõnis ponatur. ſꝫ ſi ſit negatio infinitans nõ variat ꝗtitatẽ ꝓpoſitionis licet ipſa faciat terĩm ſequentẽ ſupponere ꝯfuſe ⁊ diſtributiue. vnde ſicut iſta eſt indefinita hõ currit: ita et iſta hõ nõ currit capiẽdo ly nõ finitanter. et totale ſubm eſt totũ hoc nõ hõ. ꝙ dicitur terminꝰ infinitꝰ qui terminꝰ infinitus ſupponit pro oĩ illo de quo nõ põt verificari terminꝰ finitus vt nõ hõ ſupponit ꝓ oĩ illo qꝺ nõ eſt homo et tunc ly non eſt pars ſubiecti. Ex quo ſequitur ꝙ ꝓpoſitio in qua poniẗ iſta negatio nõ in pñcipio eſt diſtinguenda eo ꝙ põt eſſe negatio negans vel infinitãs: ⁊ ꝑ talem diſtinctionẽ ſoluũtur multa ſophiſmata. primo iſtud non hõ p̄dicatur, de oĩ hoĩe: vñ ſi ly nõ ſit negatio negãs eſt vera. ⁊ eſt ſenſus nullus hõ p̄dicaẗ de omni hoĩe ſed ſi ſit infinitãs tũc eſt falſa ⁊ eſt ſenſus iſte terminꝰ nõ hõ predicatur de oĩ hoĩe ⁊ eſt falſa: q2 iſta eſt falſa petrus eſt nõ hõ: ⁊ per hoc etiã ſolet ſolui iſtud : quattuor ſunt p̄dicabilia et nõ plura q2 quattuor ſunt p̄dicabilia ⁊ vnũ. ſed vnũ nõ eſt plura: g̃ quattuor ſũt p̄dicabilia et nõ plura: ſoluiẗ. nã in iſta quattuor ſũt predicabilia ⁊ nõ plura. ly nõ põt eſſe negatio negans vel infinitãs. ſi infinitãs eſt vera ⁊ ſenſus eſt. quattuor ſunt p̄dicabilia ⁊ aliquod qꝺ ẽ nõ plura. ⁊ tũc eſt vna ꝓpoſitio cathegorica de predicato copulato. ſi ſit negatio negãs tũc eſt falſa ⁊ eſt ſenſus. quattuor ſunt p̄dicabilia ⁊ non ſũt plura ꝙ̃ ꝗttuor ⁊ ſic ẽ vna copulatiua. Similiter pñt fieri ſophiſmata de iſta negatõne nullus. vt nullo hoĩe currẽte tu es aſinꝰ. ⁊ ꝙ ſit vera patꝫ: q2 cõtradictoria eiꝰ eſt falſa. ſcꝫ iſta aliquo hoĩe currente tu es aſinꝰ cũ prima ſit vlis negatiua ⁊ alia pticularis affirmatiua. Rñdeẗ ꝙ iſta nullo hoĩe currẽte tu es aſinus ẽ vna ypothetica. ideo ꝓprie nõ eſt quãta. ⁊ ſimiliter iſta aliquo hoĩe currẽte tu es aſinus: vnꝺ ponitur talis regula. quelibet ꝓpõ de ablatiõ abſolute tento gr̃a cõſecutionis eſt ypothetica cõditionalis cauſalis vel temporalis. ita ꝙ talis vocalis, nullo hoĩe currẽte tu es aſinꝰ: ſole lucẽte, dico eſt ſubordinaẗ vni conditionali cauſali vel tẽporali. ideo contradictoria iſtiꝰ nullo homine currẽte tu eſt aſinus. ⁊ iſta nõ nullo homine currẽte tu es aſinus. Etiã ſi ſigna rõne quorum ꝓpõnes, de ꝗbus hic tranctandũ eſt ſic exponibiles nõ variant quantitatẽ ꝓpoſitionis ſicut iſta homo currit eſt indefinita. licet ſubiectum nõ. ſupponat eodem mõ vt alias viſuꝫ eſt

Sciendum eſt ſcꝺo ꝙ incidit vna difficultas vtrũ ꝓpõnes exponibiles ſint cathegorice vel ipothetice. ⁊ videtur ꝙ ſint ipothetice: quia equiualent ⁊ exponũtur ꝑ ipotheticas. igitur ſunt ipothetice. Pro ſolutione eſt aduertendum ꝙ alique ꝓpõnes dicuntur equiualere dupłr. vno mõ in ſignificando. alio mõ in veritate ⁊ falſitate ſeu in cõſequendo. vñ ille ꝓpoſitiones dicũtur equiualere in ſignificãdo ꝙ ſunt ſinonime ꝙ̃ ſic ſe habẽt ꝙ ſubordinãtur vni propoſitioni mentali vel pluribꝰ ſinonimis. ⁊ ſic iſte equiualent marcus currit ⁊ tullius, currit. Sed in veritate ⁊ falſitate ꝓpõnis dicũtur equiualere dupłr. vno mõ materialr ꝙ̃ ſic ſe hñt ꝙ vtraqꝫ eſt illatiua alteriꝰ in ꝯña materiali ſicut indefinita ⁊ vlis in materia naturali. alio mõ formaliter q2 vtraqꝫ eſt illatiua alterius in ꝯña formali: ⁊ iſto mõ equiualẽt ꝓpõnes equipollẽtes ſm regulas equipollẽtiaꝝ ⁊ nõ equipollẽt primo mõ quia captis iſtis duabꝰ ꝓpõnibꝰ nõ quilibet hõ nõ currit: ⁊ aliquis hõ currit nõ ſubordinantur eidẽ mentali. nam pria ſubordinaẗ mentali in ꝙ ponũtur due negatões. ⁊ ſcꝺa ſubordinaẗ, mentali in qua non ponitur negatio. ¶ Iſtis poſitis ponitur, talis propoſitio. propoſitiões exponibiles ſunt cathegorice alias nõ haberemꝰ aliquã excluſiuã vel exponibilẽ mẽtalẽ: etiam mẽtalis que correſpõdet propõni copulatiue nõ exponereẗ per mẽtalem correſpõdentẽ excluſiue: quia eſſet eadẽ mẽtalis. ⁊ ſic copulatiua vocalis non exponeret excluſiuã vocalem niſi mẽtalis clarior exponat mẽtalẽ. Et ad iprobationẽ dicitur ꝙ equiualẽt in veritate vel in inferẽdo ſed non in ſignificando. Et ſi quis vlterius dicat ꝙ de equiualentibus ideꝫ eſt iudiciũ. dicitur ꝙ verum eſt quo ad veritatem ⁊ falſitatẽ ſed nõ quo ad alias proprietates. ¶ Sed reſtat ibi paruũ dubiũ vtrũ vniuerſalis equiualeat formaliter vni ipothetice. ¶ Pro reſpõſione ponũtur alique propoſitiones. Prima aliqua propõ vlis formaliẗ equiualet vni ipothetice: vt pꝫ de vlĩ in qua ponũtur iſta ſigna vterqꝫ neuter. vñ iſta vterqꝫ iſtorum currit equiualet ipothetice ſcꝫ iſti. iſte currit ⁊ iſte currit. Secunda propoſitio. non quilibet vniuerſalis equiualet formaliter ipothetice vt pꝫ de illis in quibus ponitur tale ſignuꝫ oĩs nullus quilibet ⁊ hoc quando ponũtur cũ rectis

vt dicendo quilibet homo currit. Et dicit̃ notãter cũ terminis rectis quia ĩ terminis obliquis poteſt bene formalr̃ equiualere vt quilibet iſtorum currit. iſta ꝓpõ probatur: q2 ꝓpõ vl̃is põt eſſe vera cui⁹ oẽs ſingulares ſunt falſe: vt ponẽdo caſuz ꝙ ſint tm̃ tres propõnes. ſ. iſta oĩs ꝓpõ ſinglaris eſt falſa. Et iſte due ſinglares. ſ. h̃ ſinglar̃ ẽ falſa ⁊ h̃ ſinglar̃ ẽ falſa demõſtrando p ly hec ipſamet ꝓpõnes ſingulares ⁊ hoc tenẽdo ꝙ ꝓpõnes falſificantes ſeipſas ſunt cathegorice ĩ quibus aliis magis videbit̃ tũc vl̃is eſt vera ⁊ ſingulares falſe. q2 falſificãt ſeipſas. patet etiã ꝓpõ: q2 vl̃is poteſt eſſe poſſibilis vbi aliq̃ ſingulares erunt poſſibiles: ponẽdo caſum ꝙ aliq̃ homines currãt ⁊ aliqui aſini currãt: tunc iſta ẽ poſſibilis omne currẽs eſt aſin⁹: q2 qualitercũq3 per ipſam ſignificat̃ eſſe poſſibile eſt ita eſſe ⁊ tñ aliq̃ ſingulares eius ſunt ĩpoſſibiles. Et ſi q̃s dicat iſta vl̃is quilibꝫ homo currit equiualet iſti ypothetice. aliquis hõ currit. ⁊ nõ eſt aliquis q̃ nõ currat. Reſpondet̃ ꝙ nõ equiualet formalit̃ q2 ꝓpõ ypothetica nõ dicit̃ formalr̃ equiualere cathegorice niſi illa ypothetica ſit clarior q̃ cathegorica. mõ iſta ypothetica nõ ẽ clarior q̃ iſta vniuerſalis cathegorica.

Tertio ſciendũ eſt ꝙ inter propoſitiones exponibiles primo videndũ eſt de excluſiuis. vnde ꝓpõ excluſiua eſt propoſitio exponibilis ratiõe ſigni excluſiui vt tantum hõ currit. Signa excluſiua ſunt hec. tm̃. ſolus. vnicus. dũtaxat et ſimilia. Unde hec dictio tm̃ poteſt capi duplr̃. vno mõ relatiue vt dicendo iſtud lignuz eſt bipedale et tantum eſt illud. et ſic non eſt ad propoſitũ. ſed quãdo capitur excluſiue. Similiter ſolus põt capi dupliciter. vno mõ cathegorematice vt tm̃ valet ſicut ſolitari⁹ et ſic nõ facit ꝓpoſitionẽ exponibilẽ. ſed dicit negationem aſſociationis. vt ſolus ſortes currit. i. ſortes nõ aſſociatus currit. alio modo capitur ſincathegorematice et ſic tantũ valet ſicut tantũ. Aduerte ꝙ iſta dictio vnicus ſolum denotat excluſionem in ſpecie de qua eſt ſubiectũ ꝓpoſitionis vt cum dicitur vnicus homo currit. i. vnus homo currit et non plures homines currunt. Ex iſto patet ſolutio huius ſophiſmatis. vnicus hõ currit. poſito caſu ꝙ vnus homo currat et nõ plr̃es et cum hoc multi equi currant. Secundo ſequitur ꝙ hec eſt vera vnica femina eſt in paradiſo et tamen iſta eſt falſa ſola femina eſt in paradiſo. Aduerte ꝙ dictio excluſiua aliquãdo determinat ſubiectum et ſic facit ꝓpoſitionem d̃ ſubiecto excluſo. et aliquando predicatum. et tunc facit ꝓpoſitionem de excluſo predicato. et aliquando totam propoſitionem et tunc facit propoſitionem excluſiuaz. vnde ſi determinet ſubiectum tunc denotat ꝙ predicatum dicat̃ de ſubiecto ſumpto cum dictione excluſiua vt tantum homo eſt animal. ſi ly tantum determinet ſoluz ſubiectum tunc ſenſus eſt aliquid quod eſt tantum homo eſt animal vel illud quod eſt homo ⁊ non eſt non homo eſt animal. Et ſic conceditur iſta tantum duo ſunt predicabilia id eſt aliqua que ſunt tantum duo ſunt predicabilia: vt genus et ſpecies que ſunt tantum duo ſunt predicabilia. ſed quando determinat predicatuz tũc poteſt capi duplr̃ ſcilicꝫ ꝓprie ⁊ improprie ꝓprie qñ denotat ꝙ p̃dicatũ dicitur de ſubiecto ⁊ ꝙ oẽ illud a quo remouetur predicatuz remoueatur a ſubiecto vel ꝙ oppoſitum predicati remoueatur a ſubiecto vt homo eſt tantum animal ſignificatur ꝙ homo eſt animal. et nõ eſt aliud ab animali vel ſignificatur ꝙ homo eſt animal et non eſt nõ animal. Ex iſto ſequitur vna regula ꝙ a propoſitiõe cathegorica affirmatiua ad propoſitionem de predicato excluſo eſt bona ↄſequẽtia vt bene ſequitur homo eſt albus. ergo homo eſt tantum albus ⁊ hoc capiendo tantũ proprie non tamen dico ꝙ ſit formalis: quia in diuinis forſitan nõ teneret. vt nõ ſequitur eſſentia diuina eſt pater. ergo eſſentia diuina eſt tantum pater. Sed ĩproprie poteſt teneri dupliciter. vno modo quando additur verbo adiectiuo vel termino connotatiuo ſi verbo tunc excludit omne aliud verbum ĩportans actionem vel paſſionez a ſubiecto vt ſortes tantum currit. ſenſus ẽ. ſortes currit et nullũ aliuz actuz facit. ſi predicato cõnotatiuo tunc illa dictio excludit ratiõe alietatis vel alteritatis. vt ſortes eſt tantũ albus: ſi excludat ratiõe alietatis tunc ſenſus eſt. ſortes eſt albus: et nõ eſt aliud ab albo. vt ſortes eſt albus et nõ eſt albus. et tunc capitur ꝓprie. Sed ſi excludat ratõe alteritatis: tunc ſenſus eſt: ſortes eſt albus. ⁊ non eſt aliter qualificatus et tunc capitur improprie. Ex quo ſequitur ꝙ quando dictio excluſiua additur verbo adiectiuo vel p̃dicato connotatiuo tunc eſt diſtinguenda. quia ly tantum poteſt capi proprie vel improprie: ſꝫ quando determinat totam propoſitionem. aliquando capitur proprie. aliquando improprie. proprie quando excludit predicatum ab omni illo quod non eſt ſubiectum ſiue ſit intrinſecuz ſiue extrinſecum. Et hoc modo propoſitio excluſiua de eſt ſecũdo adiacente poteſt eſſe impoſſibilis ſex modis. Primo dicitur ĩpoſſibilis quando additur termino concreto importanti formã diſtinctaz a ſubiecto pro quo ſupponit talis terminus cõcretus. vt tantum album eſt illa eſt impoſſibilis quia ſi album eſt oportet albedinem eſſe. Secundo quando additur toti integrali vt tantum domus eſt: quia ſi domus eſt oportet ꝑtes eius eſſe. et etiam quando additur toti eſſentiali. Tertio quando additur termino ſignificanti rem diuiſibilem vt tantum albedo eſt: q2 ſi albedo ſit oportet vnum ſuorum graduum eſſe. Quarto quando additur termino relatiuo p̃mi et ſecundi modi relatiuorum. vt tantum pater eſt. quia ſi pater eſt oportet filium eſſe. Quinto quando additur termino numerali importanti numerum. vt tantũ duo ſunt. Sexto qñ additur termino collectiuo vt tantum populus eſt.

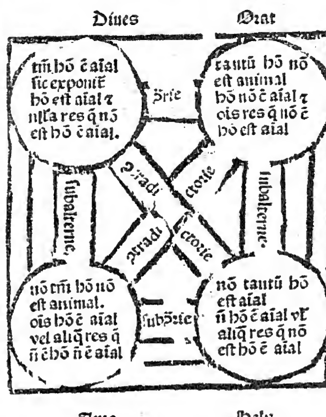
Tantum q2 mõis capitur.

q2 ſi populus eſt op3 hoīem eſſe aliq̄ñ tñ pōt ca
pi improprie qñ determinat totam propōnem.
Primo qñ addit termīo cōi diſtributo. vt tan
tum oīs hō currit ibi/tantū pōt capi ꝓprie ⁊ im
proprie: ſi improprie tūc denotat excluſionem
predicati ab om̄i illo de quo verificat̄ termin⁹
cui addit̄ dictio excluſiua. ſi improprie tunc de
notat̄ predicatū remoueri a quolibet alio terīo
ſumpto cu3 ſigno pticulari vt tantū oīs hō cur
rit. ergo q̄dam aſin⁹ nō currit. Scđo qñ dictio
excluſiua addit̄ termīo habētī ptes vt tantum
dom⁹ eſt alba. talis eſt diſtinguēda: q2 vł ibi eſt
excluſio ꝓprie dicta: ⁊ tunc eſt falſa vel pōt eſſe
excluſio improprie dicta ⁊ tūc denotat̄ p̄dicatū
remoueri a quolibet extrinſeco ſubiecti: ⁊ tunc
pōt eſſe vera. Tertio qñ dictio excluſiua addit̄
termīo nūerali vel termīo ſupponētī pro aliq̄
multitudine ſicut eſt termin⁹ nūeri pluralis vł
termin⁹ collectiu⁹ tūc oēs ſunt impoſſibiles ſi
ſit excluſio ꝓprie dicta ⁊ hoc ſi p̄dicatu3 poſſit
ꝯuenire partib⁹: quia ſi nō poſſit cōuenire par
tibus: tunc poſſet eſſe poſſibilis vt tantum quat
tuor homines trahunt nauem.

Arguitur ſic primo ſi eſſet aliqua
ꝓpoſitio exponibilis tūc fieret rōne alicuius ſi
gni vel termi exponibilis ſed hoc eſt falſum q2
talia ſigna nihil faciūt ad veritatē vel falſitatē
ꝓpōnis cū non ſignificēt. ¶ Scđo ſic: ſi eſſent
aliqua ſigna facientia ꝓpōnem exponibilē eſſet
affirmatiua vel negatiua: ſed nullū illoꝝ eſt di
cendum: igit̄. ¶ Tertio ſic: iſta dictio tantū eſt
aduerbiū: ſed aduerbiū ſemꝑ natū eſt determina
re verbum: igitur. nō poteſt determinare ſubie
ctum vel predicatum.

Ad primū dr̄ q2 talia ſigna nihil ſi
gnificant ſed bene ſignificant aliqualiter ⁊ hoc
ſufficit ad hoc q2 faciāt ad veritatē vel falſitatē
ꝓpoſitionis. ¶ Ad ſcđm d: q2 talia ſigna ſunt
ſigna ſpecialia diſtincta ab alijs ſignis. ideo nō
op3 q2 ſint affirmatiua vel negatiua: tamē aliq̄
pñt eſſe affirmatiua ⁊ aliqua negatiua. ¶ Ad
tertium dicitur q2 bene verum eſt q2 aduerbiu3
determinat verbu3 ſiue mediate ſiue imediate
ſed nō op3 q2 ſemꝑ determinet ipm imediate.

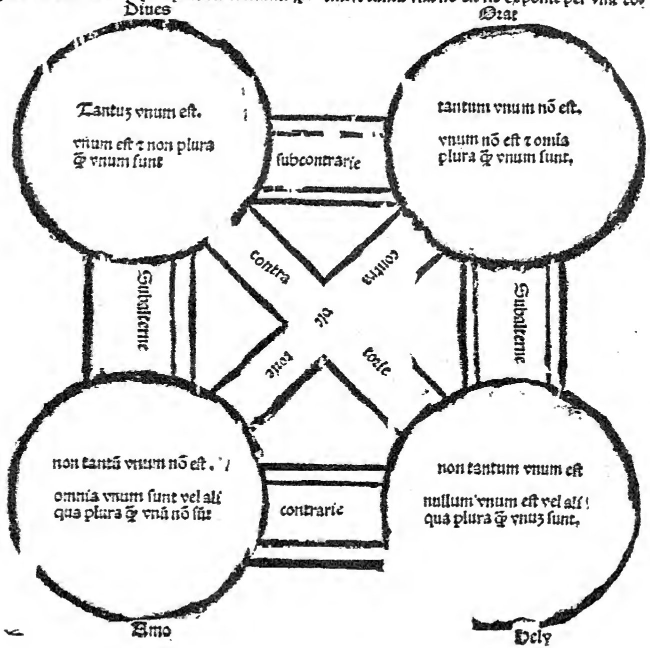
Primo ſciendum eſt q2 pro expo
ſitione propoſitionum excluſiuarum quattuor
ſunt conſideranda ſc3 ſubiectum principale co
pula principalis. predicatum pricipale ⁊ ſignū
excluſiuū. vnde omnis propoſitio excluſiua in
qua ſignum non negatur ſemper debet exponi
copulatiue ſed in qua ſignum negatur debet
exponi per vnam diſiunctiuam. vnde excluſiua
rum quedam ſunt in quibus nulla ponitur ne
gatio vt tantum animal eſt homo queda3 ſunt
in quibus negatio immediate ponitur ante co
pulam: vt tantum animal nō eſt homo. alie ſūt
in quibus vna negatio preponitur toti propoſi
tioni ⁊ alia negatio ponitur immediate āte co
pulam: vt nō tantum animal nō eſt homo. vnde
pro expoſitione excluſiuarum gratia alietatis
in quibus nulla ponitur negatio ponitur talis
regula. omnis propoſitio excluſiua in qua nul
la ponitur negatio exponibilis gratia alietatis
debet exponi per vnam copulatiuam affirma
tiuam cuius prima pars eſt preiacens. ſecun
da eſt vna negatiua in qua negatur predicatū
principale de ſubiecto compoſito ex tranſcen
dente ⁊ iſto termino qui eſt mediante negatio
ne vt tantu3 animal eſt homo ſic exponitur anī
mal eſt homo ⁊ nullum ens quod non eſt anīal
eſt homo. Exemplum quando ſubiectum diſtri
buitur vt tantum omne animal eſt homo. Ex
ponitur ſic: omne anīal eſt homo ⁊ nullum ens
quod non eſt omne animal eſt homo. ⁊ poteſt in
telligi iſta propoſitio per iſtam dictione3 diues
intelligendo per vocales qualitatem ⁊ quanti
tatem propoſitionum exponentium. ¶ Secū
da regula: omnis propoſitio excluſiua exponi
bilis gratia alietatis in qua negatio preponi
tur ſigno excluſiuo debet exponi per vnam diſ
iunctiuam affirmatiuam compoſitam ex parti
bus contradicentibus illis. vel propoſitionib⁹
ex quibus exponitur excluſiua affirmatiue de
eiſdem terminis in qua nulla ponitur negatio:
vt non tantum animal eſt homo. ſic exponitur.
nullum animal eſt homo. vel aliqua res que nō
eſt animal eſt homo: ecce quomodo exponen
tes huius. contradicunt exponentibus iſtius
tantum animal eſt homo.

¶ Tertia regula. propoſitio excluſiua in qua
negatio preponitur copulatiue exponibilis gra
tia alietatis exponitur per vnam copulatiua3
affirmatiuā cui⁹ prima ps eſt p̄iacens ⁊ in ſcđa
affirmat̄ p̄dicatū principale de termino trāſcēden
te ſumpto cō ſubō principali mediante hoc cō

plexo qđ nō eſt. Exem plū vt tm̄ aīal nō eſt hō. ſic exponit̄ aīal nō eſt hō. ⁊ oīs res que non eſt aīal eſt hō. Exemplū quādo ſubiectū diſtribui-tur vt tm̄ oīs hō eſt aīal. ſic exponit̄. oīs hō nō eſt aīal. ⁊ oē ens qđ nō eſt oīs hō eſt aīal. ⁊ expoſitio taliū excluſiuaꝝ qn̄ ſubm nō diſtribuitur pōt intelligi ꝑ iſtam dictionē orat. Quarta regula. oīs ꝓpoſitio excluſiua exponibilis gr̄a alietatis in qua ponūtur due negationes vna in principio ⁊ alia ante copulā exponit̄ ꝑ vnam diſiūctiuā affirmatiuā cōpoſitā ex ꝑtib⁹ ꝯdicētibus copulatiue ꝑ quā exponit̄ ꝓpō excluſiua in qua negatio ꝑponit̄ tm̄ copule. Exemplū vt nō tm̄ aīal nō eſt hō. ſic exponitur oē aīal eſt hō vel aliqua res que nō eſt aīal nō eſt homo.

¶ Et aduerte ꝙ ſicut excluſiue que exponunt̄ gr̄a alietatis ſunt in q̄druplici differētia: ſic ꝓpōnes excluſiue exponibiles gr̄a pluralitatis ſunt in q̄druplici differētia. nam q̄dam ſunt in q̄bus nulla negatio ponit̄ ⁊ talis dꝫ exponi per vnā copulatiuā affirmatiuā cuius p̄ma ps eſt ꝑiacēs. ſecūda eſt negatiua vl̄is in qua plura negant̄. ⁊ tales ꝓpōnes ſunt qn̄ dictio excluſiua additur termino numerali. vt tm̄ vnum eſt. ſic exponit̄ vnum eſt ⁊ nō plura ꝙ̄ vnū ſunt. ⁊ talis expoſitio pōt intelligi ꝑ iſtam dictionē diues. q̄dam ſunt in q̄bus negatio ponit̄ ante ſignum excluſiuū. vt non tm̄ vnum eſt ⁊ talis dꝫ exponi per vnā diſiūctiuā de ꝑtibus cōtradicētib⁹ copulatiue exponētis ꝓpoſitionē in qua nulla negatio ponit̄. vt iſta nō tm̄ vnum eſt ſic exponit̄ nullum vnū eſt vel aliqua plura ꝙ̄ vnum ſunt. q̄dam ſunt in q̄bus ponit̄ negatio ad copulam tm̄: vt tantū vnū nō eſt ſic exponit̄ per vnā co-

pulatiuā affirmatiuā cuius prima pars debꝫ eē preiacens: ſecūda dꝫ eſſe affirmatiua affirmans plura vl'iter vt tantū vnū nō eſt ſic exponit̄ vnū nō eſt ⁊ omnia plura ꝙ̄ vnū ſunt et talis expoſitio poteſt intelligi per iſtam dictionē dona. que dam ſunt in quib⁹ negatio ponitur ante ſignuꝫ et ante copulā. ⁊ talis exponitur per vnā diſiunctiuā de partib⁹ ꝯtradicentib⁹ copulatiue exponentis ꝓpoſitionē in qua negatio ponitur ante copulam vt iſta nō tm̄ vnū nō eſt ſic exponitur oē vnū eſt vel aliq̄ plura ꝙ̄ vnū nō ſunt. ¶ Aduerte tamen ꝙ omnis excluſiua in qua dictio excluſiua addit̄ termino nūerali eſt diſtinguenda quia pōt exponi gratia alietatis et pluralitatis ſi gratia alietatis exponit̄ ſicut alie. ſi gr̄a pluralitatis exponit̄ ſꝫ ea q̄ dicta ſunt vt iſta nō tātum vnū eſt poteſt exponi gratia alietatis et ſic exponitur ſicut iſta tantū homo eſt aīal vel gr̄a pluralitatis ⁊ tunc exponit̄ ſicut viſum eſt.

Sciendū eſt ſecundo ꝙ cōſequēter videndū eſt de ſuppoſitiōe terminoꝝ ꝓpoſitionum excluſiuarū: ⁊ ponunt̄ aliq̄ue regule. Pria cuiuſlibet ꝓpōnis excluſiue exponibil' gr̄a alietatis in qua dictio excluſiua nō negat̄ ſubꝫ ſupponit cōfuſe tantū dūmō ſit terminus coīter tētus et ꝙ nō addatur ſignū vl'e: vt tm̄ aīal eſt hō ly animal ſupponit ꝯfuſe tantū. Et dicit̄ notanter termin⁹ communiter tentus quia alias non oporteret illū terminū ſupponere cōfuſe tantuꝫ dicitur notanter dūmō nō addatur ſignum vniuerſale quia tunc ſupponeret cōfuſe et diſtributiue vt tantum omnis homo eſt animal ibi aīal ſupponit confuſe et diſtributiue. Dicitur notāter dūmodo dictiōi excluſiue non addatur negatio quia tunc ſupponeret cōfuſe et diſtributiue. vt nō tantū animal eſt homo. Dicitur notanter exponibilis gratia alietatis quia ſi exponeret̄ gratia pluralitatis ſupponeret determinate. et predicatum ꝯfuſe tantum ſub quo licet fieri deſcenſus copulatus vt tantuꝫ quinq̄ ſunt predicabilia. ibi quinq̄ ſupponit determiate et predicatuꝫ cōfuſe tantū. ſed predicatū propoſitionis exponibilis excluſiue gratia alietatis ſupponit confuſe et diſtributiue ſi ſit termī⁹ cōmuniter tent⁹ et dummō nō ſit ipeditus per negationem vel ꝑ aliquod aliud ſignum. vt tantum animal eſt hō ibi homo ſupponit confuſe et diſtributiue. et ꝑ iſtam regulaꝫ faciliter poteſt cognoſci qualiter ſupponant termini ꝓpoſitionū excluſiuarū in q̄bus ponitur negatio. et faciliter etiā poteſt cognoſci q̄titas illarū ꝓpoſitionum. nam ſi ſubiectuꝫ ſupponat confuſe tantum ipſa eſt indefinita vt tantū animal eſt homo. ſi ſupponat cōfuſe et diſtributiue ipſa eſt vniuerſalis. vt tantū omne animal eſt homo vel nō tantum animal ē homo. Sed de conuerſione talium propoſitionuꝫ ponuntur aliq̄ue regule. quarū prima eſt. omis excluſiua affirmatiua ī qua nulla ponitur negatio conuertitur in vniuerſalem affirmatiuaꝫ de terminis tranſpoſitis remota dictione excluſiua. bene enim ſequitur tantū animal eſt homo. ergo omnis hō eſt animal. Et aduerte ꝙ ibi proprie nō eſt cōuerſio ſed magis dꝫ dici cōſecutio vnius ꝓpoſitionis ad aliā. nam pria eſt indefinita que nō cōuertitur in vl'em ſed ſi ꝓprie deberet ꝯuerti ſic conuerteret̄ tantū aīal eſt hō. g̊ hō eſt aīal ꝑ ꝯuerſionē ſimplicē. Secūda regula ꝓpoſitio negatiua excluſiua in qua dictio excluſiua nō negatur ꝯuertitur in vl'em affirmatiuam de terminis tranſpoſitis cui⁹ ſubiectum eſt terminus infinitatus vt bene ſequit̄ tantū ſubſtātia nō eſt accidēs. g̊ oīne nō accidens ē ſubſtātia. Tertia regl'a ꝓpoſitio excluſiua cui negatio additur ſigno excluſiuo tantuꝫ ꝯuertitur in particularēꝫ negatiuā mutando terminos finitos in terminos infinitos. vt non tantū aīal eſt homo ꝯuertitur in iſtā nō homo nō eſt nō aīal. Quarta regula ꝓpō excluſiua in q̄ ponunt̄ due negationes ꝯuertit̄ in excluſiuā in q̄ ponunt̄ due negatiōes. vt iſta nō tm̄ aſin⁹ nō eſt lapis ꝯuertit̄ in iſtā: g̊ nō tm̄ lapis nō eſt aſinus. et vide quō oēs iſte ꝯuerſiones magis dicunt̄ ꝯſecutiones illarū ꝓpōnum ꝙ̄ ꝓprie conuerſiones niſi capiēdo ꝯuerſionē large. Sed pro ꝯn̄tijs que fiunt in iſtis excluſiuis ponunt̄ aliq̄ regule. Prima ab excluſiua ad ei⁹ totalē exponentē eſt bona ꝯn̄a et etiā ecōtra. vt bn̄ ſequit̄ tm̄ aīal eſt homo. g̊ animal eſt hō. ⁊ nulla res que nō eſt aīal eſt hō et etiā ecōtra. Aduerte tn̄ ꝙ quando dictio excluſiua nō negat̄. tūc a b excluſiua ad quālibet partē ei⁹ exponētē ſeorſum eſt bona ꝯn̄a. ſꝫ nō ecōtra vt bn̄ ſequit̄ tm̄ aīal eſt hō. g̊ aīal eſt hō Sꝫ qn̄ dictio excluſiua negat̄ tūc non valet ꝯn̄a ad quālibet ptē exponenteꝫ ſeorſum vt nō ſeq̄t nō tm̄ aīal ē hō. g̊ nullū aīal eſt hō licet bn̄ econtra valeat. vt bene ſequit̄ nullū aīal eſt homo: g̊ nō tm̄ aīal eſt hō. Scd̄a regula ab excluſiua affirmatiua exponibili gr̄a alietatis ad ſuā vl'em affirmatiuā de terīs trāſpoſitis et ceteris paribus manētib⁹ eſt bona ꝯn̄a. vt bn̄ ſequit̄ tantū aīal ē hō. g̊ oīs hō eſt aīal. Simil'r ecōuerſo bene ſequit̄ oīs hō eſt aīal. g̊ tm̄ aīal ē hō. ⁊ debet intelligi regula dūmō totale ſubm illi⁹ vl'is diſtribuatur etiā diſtributione ꝯpleta ⁊ ꝑfecta: qꝛ ſi totale ſubm nō diſtribueret̄ nō oporteret cōſequentiā valere: vt nō ſequit̄. tm̄ currens ē aſinus hoīs g̊ cuiuſlibꝫ hoīs eſt aſin⁹ currēs neq̄ ecōtra. Dicit̄ etiā ſi ſubꝫ diſtribuat̄ diſtributione cōpleta ⁊ ꝑfecta qꝛ al'r non oporteret ꝯn̄am valere vt nō ſequit̄ oīs eſſentia diuina ē pater g̊ tm̄ pater eſt eſſentia diuina. niſi ly eſſentia diuina diſtribueret̄ diſtributiōe ꝯpleta ⁊ perfecta in qua fit deſcenſus tā in terminis ꝙ̄ extra terminū. tā in nūero ꝙ̄ extra numerū. d̄ qua alias viſum eſt. Dicit̄ notāter exponibilis gr̄a alietatis. qꝛ ſi exponeret̄ gr̄a pluralitatis nō oporteret ꝯn̄am valere vt nō ſequitur. tantū duodeci ſunt ap'li dei. g̊ oēs apoſtoli dei ſunt duodecim capiēdo oēs diſtributiue: qꝛ ſi caperet̄ collectiue eſſet bona ꝯn̄a. ſꝫ nō virtute illius regule. debꝫ etiam intelligi regula dūmō nō varietur aliq̄ proprietas logicalis quia ſi varietur nō oporteret cōſequētiā valere. vt nō ſequitur tantuꝫ

animal fuit album. ergo omne album fuit aīal cū ibi arguatur a minus amplo ad magis amplū cū diſtributiōe magis ampli.

Sciendum eſt tertio ꝙ pro maiori declaratiōe ponunt̄ alique regule. Prima quādo dictio excluſiua additur termīo copulato vl̄ diſiuncto tūc eſt multiplex excluſio eo ꝙ poteſt fieri excluſio circa totū terminū vel circa vnam partē eius .i. poteſt denotari ꝙ predicatū remoueatur ab omni illo de quo nō poteſt verificari totū diſiunctū vel copulatū vel denotat̄ predicatum remoueri ab illo quod nō dicitur vna pars copulati vel diſiuncti ⁊ ſm hoc ſoluitur iſtud ſophiſma tantū verū ⁊ falſum opponunt̄ quod pt̄ ſic probari. tantū verū opponitur falſo: ğ tantū verum ⁊ falſum opponunt̄. ꝯſequentia tenet: qꝛ iſte due cōuertuntur verū opponitur falſo. ğ tantum verū et falſum opponuntur. ergo addita dictione excluſiua ambabus adhuc cōuertuntur. In oppoſitū arguitur: qꝛ bonū ⁊ malū opponuntur: ergo ad ſophiſma reſpōdet̄ ꝑ diſtinctionē quia poteſt fieri excluſio circa totum copulatū vel circa partē eius. ſi fiat circa totū copulatū ſophiſma eſt falſum et ſignificat ꝙ tantū verū ⁊ falſum ſunt oppoſita. ſi autē fiat excluſio circa pmā partē eius tunc ſophiſma eſt verū ⁊ eſt ſenſus tātū verū eſt aliquid quod opponit̄ falſo. Etiā poſſet ſolui iſtud ſophiſma tantū ſortes vel plato eſt albus poſito ꝙ ſolus plato ſit albus: ſi enī fiat excluſio circa totū ſubiectū diſiunctum ſophiſma eſt verū. et exponitur ſic. ſortes vl̄ plato eſt albus. ⁊ nulla res que nō eſt ſortes vel plato eſt alba. Si autē fiat excluſio circa primā partē diſiuncti tunc ſophiſma eſt falſum. ⁊ tunc ſic exponitur ſortes eſt aliquid quod vel plato eſt albus. ⁊ nulla res que nō eſt ſortes eſt aliqd quod vel plato eſt albū. ¶ Secūda regula quādo due determinatiōes ponunt̄ in eadē oratiōe: oratio eſt multiplex: eo ꝙ pōt indicari per vnam vel aliā ſicut hec eſt diſtinguēda ſola neceſſaria neceſſario ſunt vera et nulla alia a neceſſarijs neceſſario ſunt vera. ſi autē ſit modalis tunc eſt falſa et ſignificat ꝙ hec eſt neceſſaria tantū neceſſaria ſunt vera quod falſum eſt: qꝛ cōtingentia etiā ſunt vera. ſꝫ ſi ſit excluſiua ipſa eſt vera: qꝛ ſignificat ꝙ neceſſaria neceſſario ſūt vera ⁊ nulla alia a neceſſarijs neceſſario ſunt vera. Similiter de iſta ad ſolū ſortē currere ſequit̄ hominē currere. ſi ſit excluſiua eſt falſa. ſi conditionalis eſt vera. ¶ Tertia regula quotiēſcunqꝫ in eadē oratiōe ponuntur due dictiōes excluſiue oratio eſt multiplex eo ꝙ pōt exponi per vnā vel per aliā. vt iſta ſolū genitiuū pcedit ſol⁹ noīatiuus eo ꝙ pōt exponi ꝑ ly ſolū poſitū in obliquo. et tunc eſt ſenſus genitiuū ſol⁹ pcedit noīatiu⁹ et nullā rē q̄ nō eſt genitiu⁹ pcedit ſol⁹ noīatiuus ſi autē exponat̄ ꝑ ly ſol⁹. ſic exponit̄. noīatiu⁹ ſolus pcedit genitiuū. ⁊ nulla res que nō eſt noīatiu⁹ caſus pcedit ſolū genitiuū. mō pma exponentiū eſt falſa: igit̄. Per hoc pōt ſolui hoc ſophiſma ſolis trib⁹ ſola duo ſunt pauciora, pbat̄ ſic trib⁹ ſola duo ſunt pauciora et nullus alijs a trib⁹ ſola duo ſūt pauciora. Improbat̄ ſic. ſolis trib⁹ ſola duo ſunt pauciora. ğ ſolis tribus duo ſunt pauciora. cōſequens eſt falſum. ꝯña tenet ab excluſiua ad ſuam preiacentē. falſitas conſequētis patet quia nō ſolum trib⁹ duo ſunt pauciora ſed etiā alijs tribus puta a quattuor. Reſpondet̄ diſtinguēdo quia vel exponitur ſm primam excluſionē. ⁊ ſic eſt verū vel ſm ſecundam et ſic eſt falſum. Poſſet etiā ſolui tale ſophiſma poſſibile eſt ſortem videre tm̄ omnē hominē nō videntē ſe. poſito caſu ꝙ tantū ſint tres homines non videntes ſe ⁊ ꝙ ſortes videat tantū illos tres. Breuiter dicit̄ ad ſophiſma ꝙ eſt ſimpliciter impoſſibile includēs duo ꝯtradictoria ſꝫ iſta ſortes videt ſe ⁊ ſortes nō videt ſe. vt pꝫ exponēdo. Aduerte finalr̄ ꝙ ſicut eſt aliqua excluſiua de ſubo excluſo. ſic etiā de copula excluſa vt hō tantū eſt animal et eſt ſenſus homo eſt animal ⁊ hō nō eſt nō animal.

Arguitur ſic pmo dictio excluſiua includit negationē ergo ſubiectū excluſiue non ſupponit cōfuſe tantū: ſed confuſe ⁊ diſtributiue ¶ Secundo ſubiectū excluſiue debꝫ ſupponere ſicut in exponentib⁹: ſed in exponentib⁹ non ſupponit cōfuſe tantū: igit̄. ¶ Tertio ꝯuerſiones que fiunt in excluſiuis nō videntur fieri ſm aliquā regulā conuerſionū: igitur.

Ad primū dicit̄ ꝙ ſignū excluſiuū nō includit negationē ſed eſt ſignū ſpeciale habēs vim oppoſitā ſigno vl̄i affirmatiuo. ¶ Ad ſcōm negat̄ ꝯña. qꝛ nō oꝫ ꝙ terī ſupponāt eodē mō in exponētib⁹ ſicut in expoſita cū tales nō equiualeāt in ſignificādo. ſꝫ ſolū in veritate et in cōſequendo. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ proprie tales conuerſiones debent magis dici conſequentie ſeu conſecutiones propoſitionum ꝙ proprie conuerſiones.

Tertius.

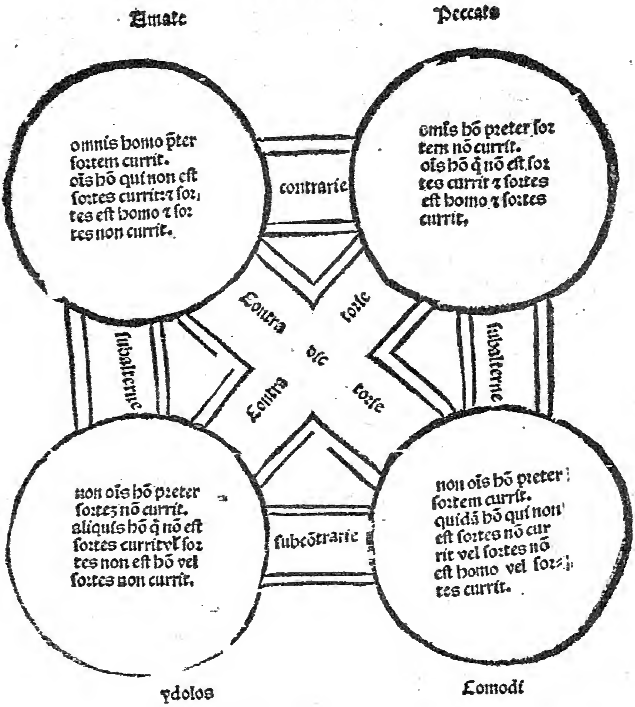
Sequitur de dictionibus exceptiuis. Dicunt̄ autē dictiōes exceptiue que ſignificāt exceptionē alicui⁹ cōtenti ſub aliquo diſtributo cuiōi ſūt pter pterꝙ. ⁊ ſic de alijs de quib⁹ tales dātur rl̄e. Pria ē ꝙ oīs exceptio fit a toto in q̄titate ſeu a terio ſūpto ſub ſigno vl̄i. Eſt autē totū in q̄titate terin⁹ coīter ſūpt⁹ cū ſigno vl̄i vt oīs hō pter ſortē currit. Scda rl̄a ē ꝙ dictio exceptīa non īpedita facit terīm coēꝫ ſup quē cadit īmediate ſupponere ſimplr̄: vt oē aīal pt̄ hoīeꝫ eſt irratōnale: ibi hoīem ſupponit ſimplicit̄. Tertia rl̄a eſt ꝙ vl̄is affirmatīa exceptiua exponit̄ copulatiue ꝑ treſcathegoricas exponētes q̄ꝝ pria affirat ꝑ

dicatum de ſubiecto ſumpto cū aliud ab. ſcḋa affirmat pꝛedicatū de termo excepto. tertia eſt negatiua in qua pꝛedicatum negatur de termino excepto vt om̄e aīal pꝛeter hoīem eſt irrationale: iſta exponitur ſic, omne animal aliud ab homine eſt irrationale: homo ē aīal ⁊ homo non ē irrationalis. Quarta regula eſt ꝙ vniuerſalis negatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres ꝓpōnes in quarū pꝛima pꝛedicatum negatur de ſubiecto ſumpto cum aliud et ab. in ſcḋa affirmatur ſubiectum de termīo excepto. in tertia affirmatur vniuerſaliter pꝛedicatum de termino excepto: vt hic nullū animal pꝛeterꝙ homo eſt riſibile: exponitur ſic: nullum aīal aliud ab homine eſt riſibile: homo eſt animal: et om̄is hō eſt riſibilis. Ex his patet qualiter ſue cōtradictorie ſunt exponēde ⁊ q̄liter valeat ꝯ̄ña in ipis.

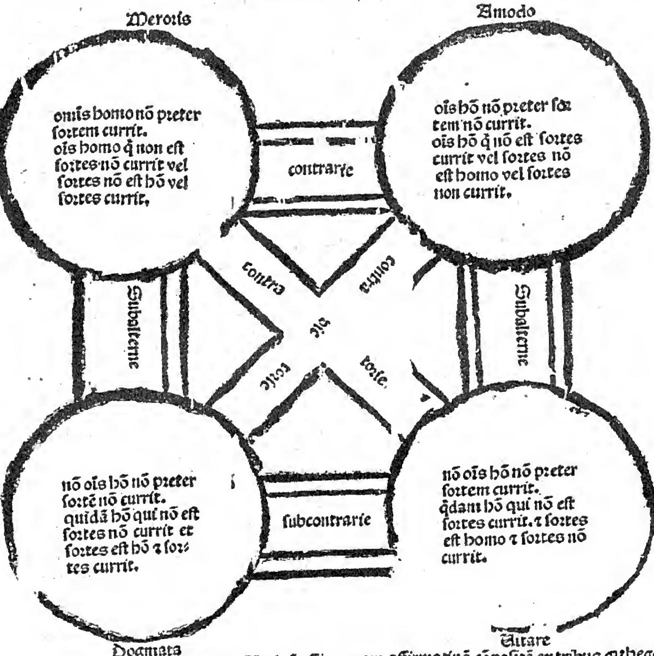
Quid eſt ꝓpō exce ptiua.

¶ Sciendū eſt pꝛimo ꝙ poſtꝙ viſum eſt de ꝓpoſitionibꝰ excluſiuis videndū eſt de ꝓpōnibus exceptiuis. vn̄ ꝓpoſitio exceptiua eſt ꝓpoſitio exponibilis ratione ſigni exceptiui. vnde ſigna exceptiua ſunt iſta p̄ter p̄terꝙ niſi: ⁊ differunt inter ſe: quia ly pꝛeter additur actō. ⁊ pōt poni tam in ꝓpōne affirmatiua ꝙ̄ negatiua: ſʒ ly pꝛeterꝙ additur noīatiuo: ⁊ ſimiliter poteſt poni tam in ꝓpōne affirmatiua ꝙ̄ negatiua: ſed ly niſi additur noīatiuo ⁊ nō ponitur cōmuniter niſi in ꝓpōne in qua ponitur negatio. et dicūtur iſta exceptiua quia excipiunt illū terminū cui adduntur a pꝛincipali p̄dicato. ¶ Et aduerte ꝙ hec dictio pꝛeter capitur multipliciter. vno mō negatiue vt idē eſt ꝙ ſine: vt ſortes currit p̄ter platonē. i. ſine platone. alio mō capitur abſtractiue vt octo p̄ter tria ſunt quinq̧. tertio mō capit̄ additiue vt ſoꝛtes ſoluit hoſpiti p̄ter expenſas. i. cū expēſis. quarto mō capit̄ pure exceptiue: ⁊ ſic ꝯſtituit ꝓpōnem exceptiuā et habʒ virtutē diſtribuēdi terīm cōem imediate ſequētē ſupꝛa quā cadit vt viſum eſt in ſuppoſitionibꝰ. Silr̄ niſi pōt teneri dupl̄r. vno mō illatiue. alio mō exceptiue. vn̄ qn̄ tenet̄ illatiue includit iſtam cōiunctionē ſi. ⁊ iſtā negationem nō: ⁊ facit ꝓpōnem cōditionalē: vt niſi homo moueret̄ hō nō curreret: nullus legit pariſiꝰ niſi ſit magiſter: ſenſus eſt ſi nullꝰ hō ſit magiſter: nullus legit pariſiꝰ. Et nota ꝙ dictio exceptiua nō pōt addi ꝓpꝛie alicui termīo niſi illud ad qḋ fit exceptio ſumat̄ cū ſigno vl̄i. Vn̄ ad hoc ꝙ ꝓpoſitio exceptiua ſit ꝓpꝛia: req̄ritur pꝛīo ꝙ illud ad qḋ fit exceptio ſit terminꝰ cōis ſumptus cum ſigno vl̄i: vel ꝙ ſit terminꝰ diſtributꝰ. Ex quo ſequitur ꝙ iſta ꝓpō nō eſt ꝓpꝛia nec vera nec falſa: aliq̄s hō p̄ter ſoꝛtē currit capiēdo ly p̄ter exceptiue: quia illa dictio pꝛeter ex ſuo mō ſignificandi nō pōt addi alicui niſi illud ad qḋ fit exceptio ſit terīus cōis ſumptꝰ cum ſigno vl̄i. Seq̄t̄ ſcḋo ꝙ iſte nō equiualēt nō oīs hō pꝛeter ſoꝛtē currit: ⁊ aliq̄s homo p̄ter ſoꝛtē nō currit: q2 iſta nō eſt vera neq̧ cōgrua. Tertio ſequit̄ ꝙ ly oīs et ly quidā non: nō ſemꝑ faciūt ꝓpōnes equipollere. ſcḋo requirit̄ ꝙ terminꝰ a quo fit exceptio habeat plura ſuppoſita. tertio requirit̄ ꝙ verificetur de termino excepto. ideo iſta nō eſt ꝓpꝛia oīs aſinus p̄ter equum currit. Quarto requirit̄ ꝙ verificet̄ de alio ꝙ̄ de excepto. ideo iſta nō eſt ꝓpꝛia: oīs hō p̄ter rationale currit. Vnde ꝓpoſitionū exceptiuaꝝ quedā ſunt in quibus nulla ponitur negatio: alie ſunt in quibꝰ negatio cadit ſupꝛa ſignū exceptiuū: et tales exponuntur disiūctiue ⁊ alie copulatiue. vn̄ ꝓpōnuʒ exceptiuarū quedā ſunt in quibꝰ nulla ponit̄ negatio: quedā in quibꝰ p̄ponit̄ negatio toti ꝓpoſitiōi. quedā in quibꝰ dictio exceptiua nō negat̄ lʒ ponatur negatio: vt nullus hō p̄ter ſoꝛtē currit: quedam eſt in qua ponūtur due negatiōes quarum vna cadit ſupꝛa ſignum exceptiuum: ⁊ alia non: vt nullus hō p̄ter ſoꝛtē currit. Alie ſunt in quibus negatio imediate ponit̄ ante dictionē exceptiuā: vt om̄e aīal nō p̄ter hoīem currit: quedaʒ in quibꝰ negatio vna p̄ponit̄ toti ꝓpōni. ⁊ alia imediate p̄ponitur ſigno exceptiuo: vt non om̄e aīal nō p̄ter hoīem currit. quedā in quibꝰ ponūtur due negationes: vna imediate ante dictōeʒ exceptiuam: ⁊ alia immediate ante copulam. vt homo non pꝛeter ſoꝛtem non currit: quedam in quibus ponuntur tres negationes. quaruʒ vna pꝛeponitur toti pꝛopoſitioni. ⁊ alia imediate p̄ponitur dictioni exceptiue. ⁊ alia imediate pꝛeponitur copule. vt non omnis homo non pꝛeter ſoꝛtem non currit. ⁊ in qualibet iſtarū pꝛeter copulam ⁊ ſignum vniuerſale ſunt quattuoꝛ ſcilʒ terminus a quo fit exceptio. ⁊ eſt pꝛincipale ſubiectum ⁊ dictio exceptiua ⁊ dictio ſupꝛa quā cadit dictio exceptiua que vocatur dictio excepta. quarto eſt ibi pꝛedicatuʒ pꝛincipale: vt oē aīal pꝛeter ſoꝛteʒ currit. ibi ly animal eſt terminus a quo fit exceptio. ⁊ pꝛeter eſt dictio exceptiua. et ſoꝛtem eſt dictio excepta: ⁊ currit pꝛincipale pꝛedicatum. Et aduerte ꝙ iſte dictiones exceptiue qn̄q̧ faciūt ꝓpōnem exceptiuā: qn̄q̧ ꝓpōneʒ de excepto ſubiecto: qn̄q̧ de excepto p̄dicato: vt ſoꝛtes verberat oēm hoīem p̄ter ſoꝛtem.

Sciendū eſt ſcḋo ꝙ ꝑ expōe ꝓpōnum exceptiuaꝝ ponunt̄ aliq̄ r̄le. Pꝛīa: oīs ꝓpoſitio exceptiua affirmatiua in q̄ nulla ponit̄ negatio expōit̄ ꝑ vnā copulatiuā affirmatiuā cuiꝰ pꝛīa ps ē ꝓpō vl̄is i q̄ pncipale p̄dicatū affirmatur de terīo a quo fit exceptio ſūpto cū ly qḋ nō eſt: ⁊ termīo excepto. In ſcḋa pte affirmat̄ terminus a quo fit exceptio de terīo excepto vl̄iter

ſumpto : ꝛ in tertia ſi ſit termin⁹ cōis predicatū
principale remouetur de termīo excepto vliter
ſumpto. vt om̄e aīal p̄ter hoīem eſt irrationale:
ſic exponit̄ om̄e aīal qđ nō eſt hō eſt, irrationale
et oīs hō eſt aīal: ꝛ nullus hō eſt riſibilis. Et ta=
lis expoſitio pōt ſignificari per iſtam dictionem
amate: ſed cōtradictoria eius dꝫ exponi ꝑ vnaꝫ
diſiunctiuā cōpoſitā ex partib⁹ cōtradicētib⁹: vt
nō omne aīal preter hoīem eſt irrationale: expo
nitur ſic: aliquod aīal qđ nō eſt hō eſt irrationa
le: vel aliq̄s hō nō eſt aīal: vel aliquis hō eſt ir=
rationalis: ꝛ talis expoſitio pōt ſignificari per
iſtaꝫ dictionē comodi. ſed propō exceptiua in q̄
negatio non cadit ſupra ſignū exceptiuum ſed
ſupra copulā principalem exponitur per vnam
copulatiuā affirmatiuā cōpoſitam ex tribus ca=
thegoricis in quaꝫ prima predicatū principale
remouetur de ſubiecto vliter ſumpto cōpoſito
ex termīo a quo fit exceptio et termino excepto
et ly qđ nō eſt. ꝛ in ſcđa affirmat̄ termin⁹ a quo
fit exceptio de termino excepto vliter ſumpto ſi
ſit terminus cōis. ꝛ in tertia affirmatur predica
tum principale de termīo excepto vliter ſūpto
ſi ſit termin⁹ cōis: vt oē aīal p̄ter hoīem non eſt
irrationale. ſic exponit̄. om̄e aīal qđ non eſt hō
nō eſt irrōnale. ꝛ omnis hō eſt aīal: ꝛ oīs homo
eſt irrationalis: ꝛ talis expoſitio poteſt ſignifica
ri per iſtam dictionem peccata. ſed eius ꝯtradi
ctoria debet exponi per vnam diſiunctiuā a ir=
matiuam compoſitam ex partibus contradicē=
tibus partibus copulatiue per quam exponitur
talis prima propoſitio: vt nō omne animal p̄ter
hoīem non eſt rationale: exponitur ſic. aliquod
animal qđ nō eſt homo eſt irrationale: vel aliq̄s
homo non eſt animal: vel aliquis hō eſt irratio=
nalis. ꝛ expoſitio talis poteſt ſignificare ꝑ iſtam
conditionē idolos. Sed om̄is propō exceptiua
negatiua in qua negatio immediate p̄ponit̄ ſu=

gno exceptio.exponit p ꝓpoſitionem diſiūctiuā affir=
matiuā cōpoſitā ex trib⁹ cathegoricis.cui⁹ pri=
ma pars eſt ꝓpoſitio vlis in qua p̄dicatū prin=
cipale negat de termīo a quo fit exceptio ſump
to cū ly quod nō eſt in termīo excepto ⁊ ſecūda
pars eſt ꝓpoſitio pticularis in qua terminus a
quo fit exceptio negat de termīo excepto.⁊ ter=
tia ps eſt pticularis affirmatiua in qua p̄dicatū
p̄ncipale affirmat de termīo excepto. vt omne
aīal nō p̄ter hoīem eſt irrōnale.ſic exponit om
ne aīal qd nō eſt hō nō eſt irrōnale vel aliqs hō
nō eſt aīal vel aliqs hō eſt irrōnalis: ⁊ talis ex=
poſitio ſignificatur per iſtam dictionē meroris
ſed ꝓpoſitio exceptiua ſibi cōtradictoria expo=
nitur p copulā affirmatiuā cōpoſitā ex ptibus
ꝯtradicētibus ptibus diſiūctiue p quā exponit
talis exceptiua. vt nō omne aīal nō p̄ter hoīem
eſt irrōnale.exponit ſic.aliqd aīal qd nō eſt hō
eſt irrōnale.⁊ oīs hō eſt aīal. ⁊ nullus hō eſt ir=
rationalis: ⁊ talis expoſitio ſignificat per iſtā
dictionē vitare.ſed ꝓpoſitio exceptiua affirma
tiua in qua vna negatio īmediate p̄ponitur ſi=
gno exceptiuo ⁊ alia copule exponit p diſiūcti=
uam affirmatiuā cōpoſitā ex tribus cathegori
cis.quarum prima eſt vlis affirmatiua in qua
principale predicatum affirmetur de ſubiecto
cōpoſito ex termīo a quo fit exceptio ⁊ termīo ex
cepto ⁊ ly qd nō eſt.⁊ ſcd̄a eſt pticularis negati
ua in qua termin⁹ a quo fit exceptio negat de
termīo excepto.⁊ tertia ps eſt pticularis negatiua
in qua p̄ncipale p̄dicatū negat de termīo excep=
to vt omne aīal nō p̄ter hoīez nō eſt irrōnale.ſic
exponit omne aīal qd nō eſt hō eſt irrōnale vel
aliqs hō nō eſt aīal vel aliqs homo nō eſt irrō=
nalis.⁊ talis expoſitio ſignificat p iſtā dictiōez
amodo.ſed ei⁹ ꝯdictoria exponit p copulā af=
firmatiuā cōpoſitā ex ptib⁹ ꝯdicētibus illi⁹ diſ
iunctiue.vt nō omne aīal nō p̄ter hoīem non eſt
irrōnale.exponit ſic aliqd aīal qd nō eſt hō nō
eſt irrōnale.⁊ oīs homo eſt aīal.⁊ omnis homo
eſt irrationalis: ⁊ talis expoſitio ſignificat per
iſtam dictionem dogmata.

Sciendū eſt tertio q̄ p maiori de
claratione ponūtur aliq̄ regule quaꝝ prima eſt
Dictio exceptiua nunq̄ negat niſi negatio im

mediate cadat ſupra eā vel ſupra ſignū vl'e: ſō tn̄ iſta. nullus hō ꝑter ſortem currit: ibi dictio exceptiua nō negat̄. lꝫ negatio ꝓcedat eaꝫ. iſta eñ equalet iſti oīs hō ꝑter ſortē nō currit: in q̄ dictio exceptiua nō negat̄: ⁊ ſi q̄ratur cā iſtius regule. Dico ꝙ nō eſt aliud q̄ modꝰ intelligendi in iſta tn̄ ꝓpōne nō nullus hō ꝑter ſortē currit ibi dictio exceptiua negat̄. Ex iſta regula ſeq̄tur ꝙ oīs ꝓpō exceptiua ſiue affirmatiua ſiue negatiua in qua dictio exceptiua negat̄ ꝑ negationem negantē dū mō talis negatio cadat ſupra ſignū. vt nō nullus hō ꝑter ſortē currit ꝑiacens eſt iſta nō nullus hō currit. nō oīs hō preter ſortem currit: ꝑiacēs eſt iſta ꝑticularis non oīs hō currit. vñ ꝓpō ꝑiacens eſt ꝓpō q̄ remanet dēpto ſigno exceptiuo. Ex iſto etiā ſeq̄tur ꝙ nō ſemꝑ ꝓpoſitio exceptiua eſt vl'is. īmo qñꝙ eſt indefinita vel ꝑticularis. Ex iſto etiā pꝫ q̄titas oīm ꝓpōnum exceptiuaꝝ. nam ꝓpoſitiones exceptiue ſunt talis q̄titatis cuiꝰ ſunt p̄iacēs ipaꝝ. Scḋa regula aliq̄ ſunt ꝓpōnes vl'es q̄ ſunt cōtrarie. ⁊ tn̄ nō hñt aliquas ſubcōtrarias q̄ ſunt indefinite vel ꝑticulares ſm totale ſubm: lꝫ bñ habeāt particularē ſm parteꝫ principalē ſubiecti. vt iſte oīs hō preter ſortem currit. nullus hō ꝑter ſortē currit nō hñt aliq̄s indefinitas vel ꝑticulares ſm totale ſubm q̄a eſſent iſte aliq̄s hō preter ſortē currit vel aliq̄s homo ꝑter ſortē nō currit qḋ eſt falſum. nā iſte nō ſunt ꝓpꝛie neq; vere neq; falſe. ſed ꝑticulares iſtaꝝ ſunt iſte aliq̄s hō alius a ſorte currit. vel aliq̄s hō alius a ſorte nō currit. Et ſi q̄s dicat vl'is ⁊ ꝑticularis debēt eſſe eiuſdeꝫ ſubiecti Rñdet̄ ꝙ nō opꝫ ꝙ ſint eiuſdē ſubi totalis. ſed ſufficit ꝙ ſint eiuſdē ſubiecti ſm partem principalē eius ſubiecti. vñ totale ſubiectū huiꝰ ꝓpoſitionis oīs hō ꝑter ſortem currit eſt totum hoc homo ꝑter ſortē. ſed pricipalis ps eſt hō. Et ſic patet ꝙ deſcēdendo ſub termīo diſtributo ꝓpōnis exceptiue nō opꝫ ponere in ſingularibꝰ dictionē exceptiuā: ſed loco eiꝰ poneret̄ alius vel aliud vt deſcendēdo ſub termīo diſtributo huiꝰ ꝓpoſitiōis oīs homo ꝑter ſortē currit ſic deſcēditur: ergo iſte homo aliꝰ a ſorte currit. ¶ Sed circa iſta mouēde ſunt alique pue dubitatiōes Prima quomodo ſupponūt termini in ꝓpoſitione exceptiua. Reſpondet̄ primo ꝙ terminꝰ ſequēs dictionē exceptiuā ſupponit confuſe et diſtributiue. ſi ſit terminus cōiter ſumptꝰ. ſub quo dꝫ fieri deſcēſus ſicut viſū eſt in ſuppōnibꝰ vel vt dicūt aliq̄ nō p̄t fieri deſcēſus ſub eo q̄n ꝑus fiat deſcēſus ſub termīo principali ſubiecti: vt omne aīal preter hoīem currit ſub ly hominem nō debet fieri deſcenſus: niſi prius fiat ſub animali: vt ſic dicendo. ergo hoc animal aliud ab hoc homīe currit: ⁊ hoc animal aliud ab hoc homine currit ſemper demonſtrādo per ly hoc aliud animal ab animali rationali: ſed alij termini ſupponunt ſicut in ſua preiacente ſm exigentiam regularum ſuppoſitionum. Sed pro conuerſione talium propoſitionum exceptiuarum eſt aduertenduꝫ ꝙ nulla exceptiua formaliter conuertitur in aliam exceptiuam non eñ ſequitur omnis homo preter ſortem currit: ergo aliquod currens preter ſortem eſt homo. cū talis conuertens non ſit proprie: ſed ad debite conuertendum oportet mutare dictionem exceptiuam in ly aliud ab: vt omne animal ꝑter hominem eſt irrationale debet ſic conuerti. ergo aliquod irrationale aliud ab homine eſt animal. ſimiliter nullus homo preter ſorteꝫ currit ergo nullum currēs aliud a ſorte eſt homo.

Arguitur ſic primo ad vniuerſalē ſequitur particularis: ergo bene ſequitur omīs homo preter ſortem currit: ergo quidam homo preter ſorteꝫ currit. ¶ Secundo ſic in hac propoſitione nullus homo preter ſortem currit dictio exceptiua negatur: ergo male dictuꝫ eſt ꝙ talis debet exponi copulatiue. antecedens patet: quia negatio precedit dictionem exceptiuam. Tertio ſic: ſi exceptio ſemper fieret a termino ſumpto cum ſigno vniuerſali ſequeretur ꝙ exceptiua non haberet contradictoriam hoc eſt falſum: igitur. conſequentia patet: quia contradictoria vniuerſalis ſemper eſt particularis ergo cum in tali nō poſſit poni exceptio ſequit̄ ꝙ nō poterit eſſe contradictoria alterius.

Ad primum dicitur concedendo antecedens et negando conſequentiam: quia illa que infertur non eſt ſua particularis. ſed eſt iſta quidam homo alius a ſorte currit. Ex quo ſequitur ꝙ particularis alicuius exceptiue non eſt exceptiua nec etiam ſua contradictoria eſt exceptiua ſi ſumatur cum ſigno particulari. ¶ Ad ſecundum patet ſolutio: quia licet negatio precedat dictionem exceptiuam nō tamen cadit ſupra eam. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ exceptiua vniuerſalis nō habet contradictoriā in qua ponitur dictio exceptiua niſi preponat̄ negatio toti propoſitioni. vnde contradictoria huius omnis homo preter ſortem currit eſt aliqua iſtarum aliquis homo alius a ſorte nō currit vel non omnis homo preter ſortem currit: equipollet huic aliquis homo preter ſorteꝫ nō currit: ſed magis iſta aliquis homo alius a ſorte non currit: ⁊ ad regulam equipollentiarum dicitur ꝙ intelligenda eſt ſeruata proprietate ſermonis. ¶ Tertius.

Sequitur de dictionibus reduplicatiuis dicuntur auteꝫ dictiones reduplicatiue que important rationeꝫ ſm quam aliquid alteri attribuitur vt inquātum. ſcḋm ꝙ ea ratione qua et ſic de alijs, de quibus dātur tales regule. Prima eſt ꝙ dictio reduplicatiua preſupponit aliquod predicatum ineſſe alicui ſubiecto et denotat illud ſuper quod cadit immedia

te eſſe cauſam inherētie illius. Scḋa eſt ꝙ dictio reduplicatiua ſemꝑ fertur ad predicatum ⁊ nūꝙ reduplicat ipm. Tertia eſt ꝙ propoſitio reduplicatiua affirmatiua exponitur per quattuor exponentes affirmatiuas quaꝝ prima affirmat predicatū principale de ſubiecto. ſcḋa autē affirmat reduplicatiuum de ſubiecto. tertia vero affirmat predicatū principale de reduplicato. quarta eſt vna cauſalis in cuius antecedente ponitur dictio ſuper quam cadit reduplicatio de aliquo tranſcendente: ⁊ in conſequente predicatū principale affirmat̄ de relatiuo illius trāſcendentis: vt hic hō inꝗtum rōnalis eſt flebilis.i.hō ē flebilis ⁊ hō eſt rōnalis: ⁊ oē rōnale eſt flebile: ⁊ q2 aliquid ē rationale ē flebile. Quarta r̄la eſt ꝙ ꝑpō reduplicatiua in qua ponit̄ negatio poſt dictionē reduplicatiuam exponitur copulatiue ꝑ quattuor exponētes quarum prima negat predicatū de ſubiecto.ſcḋa affirmat reduplicatū de ſubiecto.tertia negat vniuerſalr̄ predicatum principale de reduplicato. quarta eſt vna cauſalis in cuꝰ antecedente affirmat̄ reduplicatio de ſuo tranſcēdente ⁊ in cōſequēte negat̄ ꝑdicatum de relatiuo illius trāſcendentis: vt hic nullus hō inꝗtum rōnalis eſt rudibilis.i.nullꝰ hō eſt rudibilis: oīs homo eſt rationalis ⁊ nullꝰ rationale eſt rubibile. ⁊ quia aliquid eſt rōnale ipſum nō eſt rudibile. Ex quo patꝫ per legē ꝯtradictoriarum qualiter exponende ſunt cōtradictorie iſtarū et qualiter valeat ꝯña in ipſis.

¶ Primo ſciendū eſt ꝙ ꝓpoſitio reduplicatiua eſt ꝓpoſitio exponibilis ratiōe ſigni reduplicatiui.vnde ſigna reduplicatiua ſunt iſta inꝗtum ſm꞉qḋ꞉⁊ ſic de alijs. Unde iſta ſigna poſſunt capi dupliciter. vno mō aduerbialr̄ vt cū dicit̄ fortes currit inꝗtum poteſt et ſic nō faciunt ꝓpoſitionem reduplicatiuā.alio mō tenentur ꝯiūctionaliter ⁊ hoc dupl̄r. vno mō ſpecificatiue quando ſpecificant ⁊ determināt rationē ſub qua ꝑdicatū ineſt ſubiecto vt cū dicit̄ diligo ſortē inꝗtum ſcolaris.ens inꝗtū ens eſt ſubiectꝰ metaphiſice.homo inꝗtū ſpecies predicatur de pluribus differētibꝰ numero. Et aduerte ꝙ aliqui dicūt ꝙ quādo tales dictiones tenent̄ ſic ſpecificatiue nō poſſunt addi niſi termino qui ſequitur verbū vel participiū ſignificans actū aīe.io dicunt ꝙ ibi inꝗtum in iſta ꝓpoſitiōe ens inꝗtum ens eſt ſubiectū metaphiſice de rigore ſermonis nō tenet̄ ſpecificatiue. Alio mō tenentur reduplicatiue et hoc tripl̄r. primo vt faciūt ꝓpoſitionē de ſubō reduplicato. ſcḋo vt faciūt ꝓpōnem de predicato reduplicato.tertio vt faciūt ꝓpoſitionē reduplicatiuā.exēplū primi. vt aliqḋ ꝙ eſt hō inꝗtū ratiōale eſt riſibile. exemplū ſecundi.vt riſibile eſt hō inꝗtum rationale. exemplū tertij vt oīs hō inꝗtū rationalis eſt riſibilis. Et aduerte ꝙ quando faciunt propoſitiones de extremis reduplicatis tunc proprie ſūt partes illorum extremorum. ſed quando faciunt propoſitionem reduplicatiuā tunc proprie nō ſunt partes extremorum. Aduerte etiā ꝙ quādo faciunt propoſitiones reduplicatiuas capiuntur adhuc multis modis.vno modo cōditionaliter ſeu concomitanter ⁊ tunc vltima exponens debet eſſe conditionalis. alio modo capiuntur cauſaliter: ⁊ tunc vltima exponens debꝫ eſſe vna cauſalis.alio modo capiuntur vt denotant immediationem predicati principalis cū termino reduplicato.ita ꝙ tunc denotatur predicatum principale predicari immediate ꝺ termino cui additur ſignum reduplicatiuum. et tunc exponendo talem propoſitionem debet vltra alias ꝓpoſitiones addi vna propoſitio puta iſta et ſunt immediate ſe habentia. alio modo capiuntur vt important conuertibilitatem predicati principalis cum termino reduplicato꞉⁊ tunc iſta eſt falſa꞉ſortes inꝗtum homo eſt animal꞉⁊ tunc debet addi iſta ꝓpoſitio iſta ſūt conuertibilia.⁊ hoc in exponendo tales propoſitiones.alio modo capiuntur vt denotant alietatem rationis predicati principalis a ratione termini reduplicati꞉ ⁊ tunc in exponendo debet addi iſta propoſitio terminus reduplicatus et predicatum principale habent diuerſas rationes. Et illo modo videtur cepiſſe philoſophus in primo priorum vbi dicit ꝙ omnis propoſitio eſt intelligibilis in qua ſignum reduplicatiuum additur predicato reduplicans ipm. et iſto modo iſta eſt falſa homo eſt animal inꝗtum animal. Ex omnibus iſtis patet ꝙ propoſitio in qua ponitur ſignum reduplicatiuꝫ eſt diſtinguenda ſm̄ illas diuerſas acceptiones.

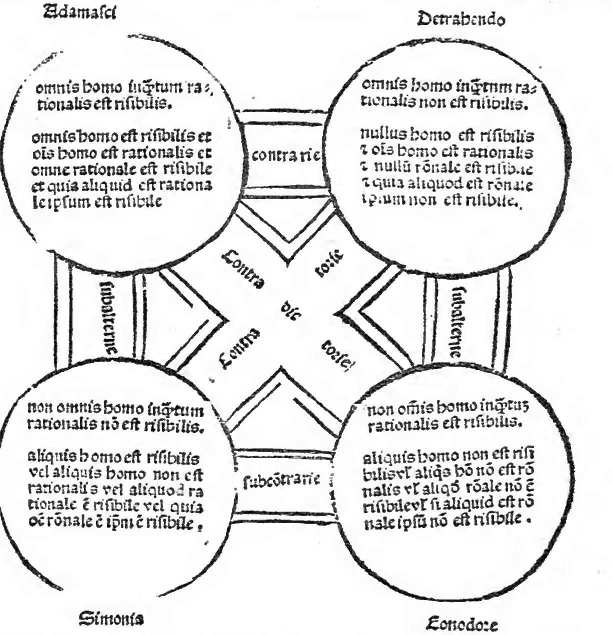
Quid eſt ꝓpoſitio reduplicatiua.

Sciendum eſt ſcḋo ꝙ in qualibꝫ ꝓpoſitione reduplicatiua quattuor incidunt ſcꝫ principale ſubiectum principale ꝑdicatū reduplicatio ⁊ terminus ſupra quē cadit reduplicatio. Et aduerte ꝙ oīs ꝓpō reduplicatiua in q̄ ſi

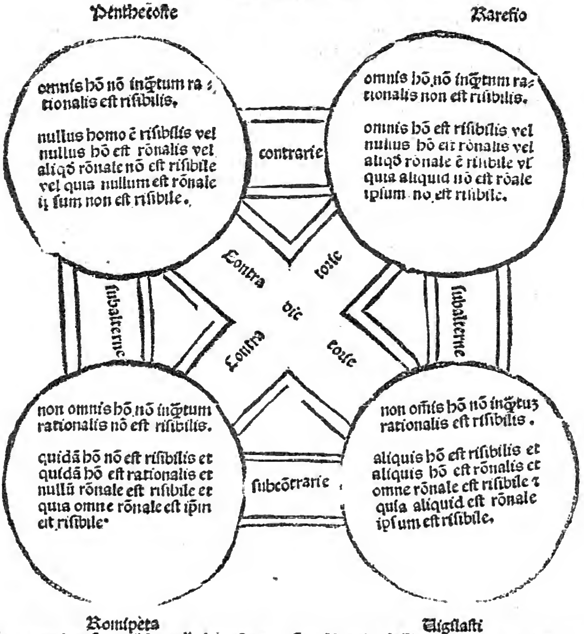
gnum reduplicatiuum non negatur exponi per
vnā copulatiuā: ſed illa in qua ſignū reduplica-
tiuū negatur dʒ exponi ꝑ vnam diſiunctiuam.
Et pro expōne taliū ponūtur aliq̄ rl̄e. Prīa oīs
ꝓpō reduplicatiua in qua nulla ponitur nega
tio exponitur ꝑ vnā copulatiuā affirmatiuā cō-
poſitā ex tribus cathegoricis et vnā ipotheticā
in quarum prima affirmatur predicatum prin-
cipale de principaliori pte ſubiecti: et in ſecun-
da affirmatur terminus cui preponitur ſignum
reduplicatiuum de principaliori ſubiecto. et in
tertia affirmatur principale predicatum de ter
mino cui additur ſignum reduplicatiuū vl̄iter
accepto. et quarta eſt vna conditionalis in cuiꝰ
prima parte terminus cui preponitur ſignū re-
duplicatiuū affirmatur de ſubiecto trāſcendēte
et in ſecunda parte affirmatur predicatuʒ prin-
cipale de relatiuo identitatis ſubs h̄nte pro ſuo
aūte illud tranſcendēs. et hoc ſi talis propoſitio
exponatur gratia cōcomitantie: ſed ſi exponere
tur gratia cauſalitat̄, quarta ꝓpō deberet eē
vna cauſalis cōpoſitā ex cōſimilibus partibus
cōditionalis. ſʒ reduplicatiua cōtradictoria de-
bet exponi per diſiūctiuaʒ compoſitā ex partibꝰ
cōtradicētibus ptibus talis copulatiue. Exem-
plum primi: vt omnis hō inq̄tum rationalis eſt
riſibilis exponitur ſic. oīs homo eſt riſibilis et
oīs homo eſt rationalis ⁊ oīe rationale eſt riſi
bile. ⁊ ſi aliquid eſt rationale illud eſt riſibile: et
hoc ſi exponatur gratia cōcomitātie. Et ſi expo-
neret̄ gratia cauſe: tunc quarta eſſet iſta. ⁊ quia
aliquid eſt rationale illud eſt riſibile. Et aduer-
te ꝙ ſi ꝓpoſitio reduplicatiua ſit vl̄is: tunc due
prime exponētes erunt vl̄es: ⁊ ſi pticularis par
ticulares. Tertia tn̄ ſemꝑ debʒ eſſe vl̄is: ⁊ quar
ta ſemꝑ eſt vna cōditionalis vel cauſalis: ⁊ talis
expoſitio ſignificat̄ ꝑ iſtā dictioneʒ adamaſci ſi
reduplicatiua ſit vl̄is: ſed ſi ſit pticularis ſigni
ficatur per hanc dictionem viciaſti. Et oppoſite
dictiones debent poni ad exponendum contra-
dictorias. ¶ Scđa regula talis eſt: ꝓpō redu
plicatiua negatiua in qua ſignū reduplicatiuuʒ
non negatur: exponit̄ per vnaʒ copulatiuā affir
matiuam in cuius prima pte predicatum prin-
cipale negatur de ſubiecto principali: ⁊ in ſecun
da parte terminus cui additur ſignum redupli
catiuum affirmatur de ſubiecto principali. et in
tertia negat̄ principale p̄dicatū de termīo redu
plicato vl̄iter accepto. ⁊ quarta eſt vna cōditio-
nalis vel cauſalis in qua terminꝰ reduplicatiuꝰ
affirmatur de termino tranſcendente in prima
parte illius ꝓpōnis: ⁊ in ſcđa pte negat̄ predi
catum principale de relatiuo ſubſtantie illiꝰ trā-
ſcendētis: vt oīs homo inq̄tum rōnalis non eſt
riſibilis: ſic exponit̄: oīs hō nō eſt riſibilis. ⁊ oīs
homo eſt rationalis. ⁊ nullū rōnale eſt riſibile. ⁊
ſi aliquid eſt rationale ipʒ nō eſt riſibile. Et hoc
ſi ſit reduplicatio ꝯcomitantie: vel quia aliquid
eſt rationale ipm̄ non eſt riſibile. ⁊ hoc ſi fiat re
duplicatio gratia cauſe et expoſitio taliū ꝓpoſi
tionum ſignificatur per iſtam dictionem detra-
hendo. Sed cōtradictoria talis ꝓpōnis debʒ
exponi ꝑ vnam diſiunctiuā de ptibus cōtradicē
tibus partibꝰ copulatiue per quas exponitur ta
lis propoſitio. vt non omnis homo inq̄tum rō-
nalis non eſt riſibilis. ⁊ talis expoſitio poteſt ſi-
gnificari per iſtam dictionē ſimonia. ¶ Tertia
regula: propoſitio reduplicatiua negatiua in q̄
vna ſola negatio imediate preponit̄ ſigno redu
plicatiuo exponitur per diſiunctiuā affirmati-
uam ex quattuor ꝓpōnibus cōpoſitā. in quarū
prima p̄dicatū principale negatur de ſubiecto:
et in ſcđa terminus reduplicatꝰ negatur de ſub
iecto: ⁊ in tertia p̄dicatum principale negat̄ de
reduplicato pticulariť ſumpto. ⁊ quarta eſt vna
cōditionalis vel cauſalis negatiua: in cuiꝰ prīa
parte reduplicatū affirmatur de ſubiecto trāſcē
dente. ⁊ in ſcđa parte predicatū principale affir
matur de relatiuo ſubſtantie illius tranſcendē-
tis: vt omnis homo nō inq̄tum rationalis eſt ri
ſibilis: exponitur ſic. oīs homo nō eſt riſibilis vel
omnis homo non eſt rationalis. vel aliquod ra-
tionale non eſt riſibile. vel non ſi aliquod eſt ra-
tionale ipſum eſt riſibile. ⁊ hoc ſi ſit reduplica-
tio gratia cauſe ⁊ expoſitio talis propoſitionis
ſignificatur per iſtam dictionē penthecoſte. Et
contradictoria eius exponitur per vnam copu-
latiuam affirmatiuā cōpoſitam ex partibus cō
tradicentibus partibus illius diſiūctiue. et pōt
ſignificari per iſtam dictionē viciſti. ¶ Quar-
ta regula: omnis propoſitio reduplicatiua affir
matiua in qua ponūtur due negationes vna im
mediate ante ſignum reduplicatiuuʒ: ⁊ alia im-
mediate ante copulam exponitur per diſiuncti-
uam affirmatiuam cōpoſitam ex quattuor pro-
poſitionibꝰ: quarū in prima predicatum princi-
pale affirmatur de ſubiecto principali. ⁊ in ſcđa
terminꝰ reduplicatꝰ negat̄ de ſubiecto principa
li: ⁊ in tertia predicatum principale affirmatur
de termino reduplicato. ⁊ quarta eſt vna condi-
tionalis vel cauſalis negatiua. in cuius prīa pte
reduplicatum affirmatur de ſubiecto tranſcen-
dente. ⁊ in ſcđa parte predicatum principale ne
gatur de relatiuo ſubſtantie illius tranſcenden
tis: vt omnis homo non inq̄tum rationalis nō
eſt riſibilis: exponitur ſic. omnis homo eſt riſibi
lis vel omnis homo non eſt rationalis: vel ali-
quod rationale eſt riſibile vel non: ſi aliquod eſt
rationale ipſum non eſt riſibile vel nō: quia ali-
quod eſt rationale ipſum non eſt riſibile: et ta-
lis expoſitio poteſt ſignificari per iſtam dictio-
nem rareſio: ſed contradictoria eius debet expo
ni per copulatiuam affirmatiuam compoſitam
ex partibus contradicentibus partibus dicte
diſiunctiue: vt iſta non omnis homo non inquā
tum rationalis non eſt riſibilis: ⁊ expoſitio eius
poteſt ſignificari per iſtā dictionem Romipeta.

Sciendũ eſt tertio ꝙ pro maiori
declaratione propoſitionum reduplicatiuarum
ponuntur alique regule. ¶ Prima: rā reduplica
tiua ad ſuam preiacentem eſt bona conſequen-
tia: vt bene ſequitur. nullus hō inq̄tuʒ rōnalis
eſt aſinus: ergo nullus homo eſt aſinus. ꝓbatur

quia ab expoſita ad quālibet exponentiū eſt bo na ꝯñā:⁊ hoc qñ exponitur copulatiue: ſed preiacens reduplicatiue ſemꝑ eſt altera exponentium igitur:⁊ hoc qñ reduplicatio nō negatur: q: ſi negaretur exponeretur diſiūctiue. Ex iſta regula ſequitur ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt falſa. logicꝰ in q̃tum logicꝰ nō eſt grāmaticus: etiā iſta nullus pater inq̃tum pater eſt filiꝰ: nullū ſimile inq̃tum ſimile eſt diſſimile. nullū agens inq̃tum agens eſt patiens. Ex iſta regula pōt videri ꝙ multe ꝓpōnes tam in phia ꝙ in theologia cōcedunt̃ q̃ tñ de virtute ſermonis nō ſunt vere: ſed ſolū ad intellectū dicētiū. ſicut tales omnis creatura inq̃tum eſt in mēte diuina eſt vita eterna

et eſt ꝑpetua. Similr̃ talis actus malus inq̃tū malus nō eſt a deo ſed a ſola creatura. ¶ Scđa regula: oīs reduplicatiua ſiue affirmatiua ſiue negatiua in qua dictio reduplicatiua nō negat̃ debet exponi ꝑ vnā diſiunctiuā affirmatiuā: ſed in qua dictio reduplicatiua nō negat̃ debet exponi ꝑ vnā copulatiuā. vnde multe regule poſſent adhuc poni ſ3 qualr̃ arguit̃ in iſtis reduplicatiuis ab inferiori ad ſupius vel ecōtra: ſed quia tales ſunt faciles: ideo omittūtur. Sed de ſuppōe terminorum ꝓpōnum reduplicatiuarū ponitur talis regula: ſubiectū ⁊ predicatū ꝓpōnis reduplicatiue ſupponūt eodē mō ſicut in p̄iacēte: vt in iſta oīs hō inq̃tum rōnalis eſt riſibilis: ſubiectū ⁊ p̄dicatū ſupponunt eodē mō ſicut in iſta oīs hō eſt riſibilis. ſed terminus ſupra quē cadit dictio reduplicatiua ſupponit cōfuſe ⁊ diſtributiue niſi īpediat̃. Dicunt tñ aliqui ꝙ talis terminꝰ reſpectu ſubiecti ſupponit cōfuſe tm̄ ſed reſpectu p̄dicati cōfuſe ⁊ diſtributiue: ſ3 hic nō eſt multū ꝓbabile: q: nō opꝫ terios eodē mō ſupponere in expoſita ſicut in exponentibꝰ cum tales ꝓpōnes non equiualeant in ſignificando. ſed ſolū in inferendo. ¶ Sed ꝓ cōuerſione talium ꝓpōnum ponūtur due pue regule. Quarū prima eſt nulla reduplicatiua ſiue affirmatiua ſiue negatiua ꝯuertit̃ formalr̃ in reduplicatiuā vt iſta oīs hō inq̃tum rōnalis eſt riſibilis nō cōuertitur in iſtā: ẽ riſibile inq̃tum rōnale eſt hō. ¶ Scđa regula: oīs reduplicatiua ſiue affirma

tiua ſiue negatiua cõuertit̃ formalr̃ in vnã non reduplicatiuã capiẽdo ſbm reduplicatiue ꝓ p̄dicato conuertãtis et cãpiendo pro ſubiecto aggregatũ ex predicato ꝓpõis reduplicatiue ⁊ termino reduplicatiuo mediante hoc ꝓnoĩe quod: vel cum hoc toto aliquid quod que propõ pt dici de reduplicato ſubiecto. vt iſta oĩs homo inq̄tum rationalis eſt riſibilis. ergo aliquod quod inq̄tum rationale eſt riſibile eſt homo. Similit̃ iſta nullus homo inquãtum rationalis eſt aſinꝰ. ſic cõuertitur. nihil q̄d inquantuȝ rationale eſt aſinꝰ eſt homo et ꝓportionabiliter dicat̃ de alijs.

Arguitur ſic primo hec nõ eſt reduplicatiua ſortes bibit inq̄tum p̄t ⁊ tñ in ea ponitur dictio reduplicatiua igit̃. ¶ Secũdo ſic. iſte due equipollent. oĩs homo inquantum rationalis nõ eſt aſinus et oĩs homo non eſt aſinus inquãtum eſt rationalis. et tñ in vna reduplicatio negatur et in alia non. ergo negatio reduplicationis nihil facit quo ad affirmationem vel negationeȝ propoſitionis. ¶ Tertio ſic: ſi ad dãduȝ cõtradictoriaȝ ſufficeret ferre negationem ad reduplicationem ſequeretur q̄ iſte due cõtradicerẽt aĩal iquantuȝ eſt homo eſt riſibile. ⁊ aĩal nõ inquantum eſt homo eſt riſibile. ſed hoc eſt falſum q: ambe ſunt ſimul vere.

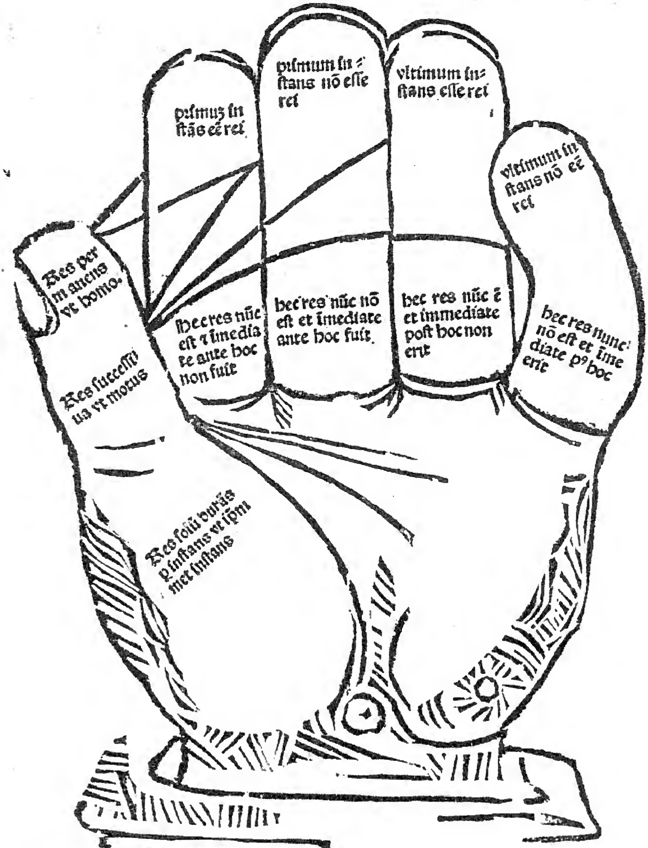
Ad primum patet ſolutio in primo notabili. Ad ſecunduȝ diſtinguitur iſta oĩs homo non eſt aſinus inq̄tum rationalis eo q̄ hec negatio nõ põt ſolũ negare verbum et hoc modo ille due equipollẽt vel negat verbum ⁊ reduplicationem. ⁊ tũc nõ equipollẽt. ¶ Ad tertiuȝ dicitur q̄ ad hoc q̄ alique propões reduplicatiue cõtradicãt non ſufficit q̄ reduplicatio neget̃ in vna et non in alia. ſȝ cũ hoc requiritur q̄ termini ecõtrario ſupponant in vna et in alia.

Sequitur de incipit ⁊ deſinit pro quorum expoſitione notandum eſt q̄ rerum quedam ſunt quarũ totum eẽ in inſtanti et ſimul acquiritur vt ho- De incipit ⁊ deſinit

mo vel binarius: ſiue ſit mediante ali
qua mutatione ſucceſſiua precedēte:
vt in ꝓductōe naturali ſiue nulla mu-
tatione precedēte vt in creatione an-
geli. Alie vero ſunt quarū eſſe acqui
ritur ſucceſſiue ⁊ ꝑs poſt ꝑtē vt ſūt
res nature ꝑmanētis: vt albū nigrū
quarū denoīatio depēdet a dominio
ſupra cōtrariū ſicut album ⁊ nigrum
et calidū. ⁊ etiā res nature ſucceſſiue
vt motus ⁊ tēpus. ⁊ ſimilr̄ aliquarū
rerum quarum eſſe depditur totū ſi-
mul ⁊ in inſtāti. Aliarū aūt quarū to-
tum eſſe deperditur ſucceſſiue: ⁊ ſm
has dictiones ponūtur quattuor re-
gule. Prima eſt ꝙ propoſitiones de
incipit rerum quarum eſſe totū ſimul
acquiritur exponūtur per vnam co-
pulatiuam: cuius prima pars ē affir
matiua de preſenti: ſcđa negatiua de
preterito. vt homo incipit eſſe. i. ho-
mo nūc ē ⁊ imediate ante non fuit.
Scđa regula ē ꝙ propoſitiōes de in-
cipit rerū quarū eſſe acquiritur ſuc-
ceſſiue exponūtur per vnam copula-
tiuam cuius pria ps ē negatiua de ꝑ
ſenti ⁊ ſcđa affirmatiua de futuro: vt
hic ſortes īcipit eē albꝰ. i. ſortes nūc
nō ē albꝰ ⁊ imediate pꝰ h̄ erit albꝰ. vel
ſic motꝰ īcipit eē. i. motꝰ nūc nō eſt, ⁊
īmediate pꝰ erit. Tertia regula ē ꝙ ꝓ
poſitiones de deſinit rerū quarū eſſe
acquiritur totum ſimul exponuntur
per vnam copulatiuam cuius prima
pars eſt affirmatiua de preſenti. ſe-
cunda: negatiua de futuro. vt ſortes
deſinit eſſe homo. id eſt ſortes eſt ho
mo ⁊ immediate poſt non erit homo.
Quarta regula eſt. ꝙ propoſitiones
de deſinit rerum quarum eſſe deper-
ditur ſucceſſiue exponuntur copula-
tiue per vnam negatiuam de preſen-
ti et aliam affirmatiuā de preterito
vt hic ſortes deſinit eſſe albus. id eſt
ſortes nūc non eſt albus: et immedia
te ante hoc fuit albus. Ex predictis
patet qualiter contradictorie iſtarū
ſunt exponēde et qualiter valeat cō
ſequentia in iſtis.

¶ Sciendū eſt primo ꝙ ꝓpoſitionū de incipit
et de deſinit quedā ſunt in quibꝰ hoc verbū eſſe
ſeu verbū infinitiui modi ſequēs hoc verbū inci
pit vel deſinit manet affirmatū vt ſortes īcipit
eſſe ſortes incipit currere. ſortes deſinit bibere
Et in iſtis ꝓpoſitionibus intelligēda ſunt que
conſequēter dicentur alie vero. ſunt in quibus
hoc verbum eſſe ſeu verbū infinitiui modi nega
tur vt ſortes īcipit nō eſſe. ſortes deſinit nō cur
rere. vnde iſta ſortes incipit non eſſe equiualet
iſti ſortes deſinit eſſe. ⁊ eodē modo debet expo-
niri hoc ſm coīter loquētes. Et aduerte ꝙ pro
expoſitione talium ꝓpoſitionū videndū eſt ꝙ
duplices ſunt res. quedā ſunt ꝑmanētes q̄ ſm
naturam eaꝝ determināt ſibi oēs partes eſſe
ſimul ⁊ adequate pro eodem tempore. vt ho-
mo lapis equus. alie ſūt ſucceſſiue quibus ſm
naturam repugnat habere oēs partes ſimul
pro eodem tempore. vt tempus motus curſus.
Aduerte tamē ꝙ res poteſt dici ſucceſſiua du-
pliciter. vno mō quo ad eſſe vt motus tempus Res ꝗ̄ modis dicitur ſucceſſiua.
cui repugnat ſimul habere omēs ſuas partes.
Alio modo dr̄ ſucceſſiua quo ad ꝓductionem
que ſucceſſiue pōt acquiri ſicut qualitates ſen
ſibiles vt albedo nigredo caliditas frigiditas
que naturaliter ſucceſſiue acq̄runt̄ ⁊ tamen cū
hoc habent oēs ſuas partes ſimul. ⁊ tales pro
poſitiones de rebꝰ ꝑmanētibus ꝓprie debent
exponi ſicut res que non poſſunt habere ſuas
partes. niſi tales res per aliquā potentiam in
inſtanti ꝓducerent̄: quia tunc deberēt exponi
tales ꝓpōes ſicꝫ ꝓpōnes de rebꝰ ꝑmanentibꝰ.

¶ Aduerte vlterius pro expoſitione taliū ꝓ
poſitionum ꝙ quadruplex eſt inſtans ſcꝫ ꝑmū Inſtans eſt q̄druplex.
inſtans eſſe rei. primum iſtans nō eſſe rei. vlti-
mum inſtans eſſe rei. vltimū inſtans nō eſſe rei
Unde primū inſtans eſſe rei eſt inſtans in quo
verum eſt dicere hec res eſt ⁊ immediate ante
hoc nō fuit: ſed primū inſtans nō eſſe rei eſt in-
ſtans in quo verum eſt dicere hec res nūc nō eſt
et ante hoc immediate fuit. ſed vltimū inſtans
eſſe rei eſt illud inſtans in quo verū eſt dicere
hec res eſt ⁊ immediate poſt hoc nō erit: ſed vl
timū inſtans nō eſſe rei eſt illud inſtans in quo
verū eſt dicere hec res nūc nō eſt ⁊ immediate
poſt hoc erit. vnde res permanētes habent duo
inſtantia. ſcꝫ primū inſtans eſſe rei. ⁊ primū in
ſtans nō eſſe rei. ſed res ſucceſſiue etiam habēt
duplex inſtans ſcilicet vltimum inſtans nō eſſe
rei et primum inſtans non eſſe rei. ¶ Aduerte
vlterius ꝙ preter res que dicte ſunt: quedam
ſunt res que ſolum durant per inſtans: cuiuſ-
modi ſunt mutata eſſe in motu ⁊ inſtantia in ip
ſo tempore ⁊ talia etiam habent duo inſtantia
ſcilicet primum inſtans eſſe rei ⁊ vltimum in-
ſtans eſſe rei: licet tamen multi negēt tales res
ſolū durantes ꝑ inſtans. ¶ Seq̄tur figura

Sciendu ꝫ eſt ſecūdo ꝙ pꝛo expoſi-
tione ꝓpoſitionū de incipit et de deſinit ponū-
tur aliq̄ue regule .quaꝝ pꝛima eſt ꝓpō de icipit
in reb⁹ ꝑmanētib⁹ ī q̄ nulla ponit̄ negatio expo-
nitur ꝑ vnā copulatiuā cui⁹ pꝛia ps eſt affirma-
tiua:⁊ ſcōa negatiua de pꝛeterito vt ſoꝛtes inci
pit eſſe ſic exponitur. ſoꝛtes nūc eſt et immedia
te ante hoc nō fuit. hō incipit eſſe:ſic exponitur
homo nūc eſt et idē imediate ante hoc nō fuit.
ſed ꝓpō in qua negatio ponitur ante incipit ex
ponitur per vnā diſiunctiuā de partib⁹ ꝯtradicē
tibus partibus diſiunctiue: vt ſoꝛtes nō incipit
eſſe.ſic exponitur ſoꝛtes nūc nō eſt vl' imediate
ante hoc fuit.Secūda regula ꝓpoſitiōes de inci
pit in reb⁹ ſucceſſiuis in quib⁹ negatio nō poni
tur.exponūtur ꝑ vnā copulatiuā cui⁹ pꝛima ps
eſt negatiua de pꝛeſenti.⁊ ſecūda affirmatiua d̄
futuro:vt ſoꝛtes incipit currere: ſic exponit̄.ſoꝛ
tes nūc nō currit et immediate poſt ho: curret.

motus incipit eſſe ſic exponitur motus nūc non eſt ⁊ idē īmediate poſt hoc erit. ⁊ illa ī qua negatio ponitur ante incipit exponit̄ per diſiunctiuā de partibus ꝯtradicentib⁹ vt ſortes non incipit currere ſic exponitur ſortes nunc currit vel īmediate poſt nō curret. Sed quereret aliquis quō exponunt̄ ꝓpoſitiones de incipit ⁊ de deſinit in quib⁹ negatio ponit̄ ante infinitiuū. Reſpōdet̄ ꝙ ꝓpō de deſinit in qua negatio ponit̄ ante infinitiuū exponitur ꝑ vnā de incipit in qua nulla ponitur negatio. vt iſta ſortes deſinit nō eſſe. exponitur ſicut iſta ſortes incipit eſſe. ⁊ illa de incipit in qua negatio ponitur ante infinitiuū exponitur ſicut vna de deſinit in qua nulla ponit̄ negatio vt ſortes icipit nō eſſe. exponitur ſicut iſta ſortes deſinit eſſe. Ex quo ſequitur ꝙ a ꝓpōne de incipit in qua negatio ponit̄ ante infinitiuū ad vnā de deſinit. in qua nulla ponit̄ negatio valet ꝯña. ⁊ etiā ab vna de deſinit ī qua negatio ponitur ante infinitiuū ad vnā de icipit in qua nō ponitur negatio eſt bona ꝯña vt bene ſequit̄. ſortes deſinit nō eſſe. ergo ſortes incipit eſſe. Tertia r̄ła propoſitio de deſinit in qua nulla ponitur negatio ſiue in rebus ſucceſſiuis ſiue in rebus ꝑmanentib⁹ exponitur ꝑ vnā copulatiuā affirmatiuā cuius prima pars eſt affirmatiua de preterito ⁊ ſecūda negatiua de preſenti ſumpta cum relatiuo identitatis vt hō deſinit eſſe ſic exponit̄ homo īmediate ante hoc fuit. ⁊ idē nunc nō eſt. motus deſinit eſſe ſic exponit̄: motus īmediate ante hoc fuit ⁊ idē nunc non eſt. Et ſi quis dicat nonne bene ſic exponitur hō nunc nō eſt et īmediate ante hoc fuit. Reſpōdetur ꝙ nō: quia ſtaret oppoſitā eſſe verā et exponentē falſam. naꝫ iſta ſemꝑ eſt falſa homo nō eſt. cū ſua cōtradictoria ſit vera. ſ. oīs hō eſt. Et ſimilr̄ dicunt aliqui ꝙ ꝓpō de incipit in reb⁹ ſucceſſiuis ē de ſubiecto cōi debet exponi ꝑ copulatiuā cui⁹ prima pars erit affirmatiua de futuro ⁊ ſecūda negatiua de preſenti. vt motus incipit eſſe: ſic exponit̄ motus īmediate poſt hoc erit ⁊ idē nunc nō eſt quia dicunt ꝙ iſta eſt falſa motus nūc nō eſt: et ſua cōtradictoria eſt vera. ſ. omnis motus nūc eſt. Quarta r̄ła a propōne de incipit vel de deſinit ad totā exponentē eſt bona ꝯña et ecōtra. ſꝫ ſi exponatur copulatiue ad alterā partem exponentiū valet ꝯña. ſed nō ecōtra. ſed ſi exponat̄ diſiunctiue tunc ad alterā partē nō valet conſequentia. licet bene ecōtra. et eodē modo poteſt dici in oībus exponibilib⁹. Quinta regła arguēdo ab inferiori ad ſuperius mediante hoc verbo incipit et deſinit dūmodo inferius et ſuperius ponantur a parte predicati nō valet cōſequētia vt nō ſequitur ſortes incipit eſſe albus: ergo ſortes incipit eſſe coloratus. cū antecedēs poſſit eē verū ꝯſequēte exiſtente falſo. poſito ꝙ ſortes ꝑus fuerit niger. Dicitur notāter in regula dummodo arguat̄ a parte predicati: quia ſi ſuperi⁹ ⁊ inferius ponantur a parte ſubiecti tunc bene valet cōſequentia. vt bene ſequitur ſortes incipit eſſe. ergo homo incipit eſſe. Similiter albū incipit eſſe. ergo coloratū incipit eſſe. Sexta regula arguēdo ab hoc verbo incipit vel deſinit cū aliq̄ determinatiōe ad ꝓpoſitionē in qua ponitur hoc verbū incipit cū aliqua determinatione verbi infinitiui modi in qua dimittitur illa determinatio nō valet ꝯña vt non ſequitur ſortes incipit eſſe albus. ḡ ſortes incipit eſſe nec ſequit̄ ſortes deſinit eē alb⁹. ḡ deſinit eſſe. Septīa regula a ꝓpoſitione de incipit vel de deſinit in q̄ poſt illud verbū incipit vel deſinit ponitur dictio ſumpta cuꝫ ſigno vlī ad ꝓpoſitionē in qua dimittitur tale ſignū nō oportꝫ ꝯñam valere. vt nō ſequit̄. ſortes incipit ſcire omnē ꝓpoſitionē. ergo ſortes icipit ſcire ꝓpoſitionē. nam poteſt ſtare ꝙ ſortes incipiat ſcire omnē ꝓpoſitionē et nihil incipiat ſcire poſito caſu ꝙ ſint tantū tres ꝓpoſitiones inter quas ſortes tantū vnā ſciat et alie due deſignāt eſſe. tunc ſortes incipit ſcire omnē ꝓpoſitionem et tamen nihil incipit ſcire. etiā ſortes pōt incipere eſſe oīs homo. et nō incipere eſſe homo. vt poſito ꝙ alij homines a ſorte corrumpant̄. tunc illa eſſet vera ſortes incipit eſſe oīs homo. ſimiliter ſortes pōt deſinere ſcire omnē ꝓpoſitionē et nihil deſinere ſcire.

Sciendū eſt tertio ꝙ adhuc ponuntur alique regule. Prima quādo ſubiectum ꝓpoſitionis de incipit vel deſinit eſt quodāmō copulatū tunc debet reſolui in vnā ypotheticā: et tunc quelibet pars illi⁹ ypothetice debꝫ exponi vt ſortes ⁊ plato incipiunt currere ſi illa ꝯiūctio et capitur diuiſiue tunc illa debꝫ reſolui in iſtaꝫ ſortes incipit currere ⁊ plato icipit currere. ⁊ tūc quelibet illarū dꝫ ſeorſum exponi. ſed ſi illud cōiunctū caperetur cōplexiue talis debet exponi ſine reſolutiōe. Similiter ſi ſint de ſubiectis pluralis nūeri tunc debet reſolui in ꝓpoſitiões ſingularis numeri: ⁊ tunc quelibet illarū dꝫ exponi. Et ꝑ hoc ſoluit̄ iſtud ſophiſma. in iſtis ſcolis incipiunt eſſe viginti ſcolares poſito caſu ꝙ ꝑ totam diē fuerint decē et nouē. ⁊ tunc pmo intrat vn⁹ qui ſit viceſimus. Tunc ꝓbat̄. in iſtis ſcolis ſunt viginti ſcolares ⁊ īmediate ante hoc nō fuerunt viginti ſcolares in iſtis ſcolis. ergo in iſtis ſcolis incipiūt eſſe viginti ſcolares. Tn̄ iprobat̄ tm̄ vn⁹ ſcolaris incipit eſſe in iſtis ſcolis. ḡ nō viginti. Itē in iſtꝭ ſcolis icipiūt eē viginti ſcolares ergo in iſtis ſcolis incipiūt eſſe plures ſcolares ab inferiori ad ſuperi⁹. Itē in iſtis ſcolis icipiūt eſſe viginti ſcolares. ḡ in iſtis ſcolis incipit eſſe numer⁹ ſcolariū. Reſpondet̄ ꝙ ſophiſma eſt verum caſu poſito ⁊ ad primā iprobationē dicitur ꝙ non ſequitur: ſed bene ſequeretur. ergo non viginti ſcolares incipiunt eſſe. ¶ Ad ſecundaꝫ et tertiā dicit̄ negādo ꝯſequentiā quia tales cōſequētie in iſtis verbis incipit ⁊ deſinit nō valēt vt viſum eſt. Similiter propoſitiones vniuerſales debent reſolui in ſuas ſingulares: et tunc q̄libet ſingularis debet exponi ſeorſum. ¶ Secūda regula a propoſitione de incipit ⁊ de deſinit in qua aliqua determinatio poſtponitur illi verbo incipit vel deſinit ⁊ verbo infinitiui modi ad propoſitioneꝫ in qua talis determinatio prepo

nim

nitur nõ valet ꝯſequẽtia vt nõ ſequitur. ſortes incipit eſſe alb⁹. ergo albũ incipit eſſe ſortes. ¶ Et ſi quis dicat bñ ſequitur hoc incipit eſſe ſortes demõſtrando illud pro quo albũ ſupponebat. ergo etiã bene ſequitur albũ icipit eſſe ſortes ꝑ locũ a cõuertibilibus. Reſpõdetur ꝙ tribus caſibus a cõuertibilibus nõ valet ꝯña. Primo in ſuppoſitione ſimplici vt nõ ſequitur. homo eſt ſpecies ergo riſibile eſt ſpẽs. Secundo quãdo verbo additur aliqḋ ſincathegorema. ideo nõ ſequitur hõ eſt per ſe ſcḋo modo riſibilis. ergo homo eſt per ſe et ſcḋo mõ rationalis. Tertio mõ nõ valet in multis ꝑpoſitionibus de preterito ꝛ de futuro. vel de terminis cõnotatiuis preteritum vel futurũ cuiõi ſunt iſta verba incipit ꝛ deſinit. Sed de ſuppoſitiõe ponitur talis regula. termini taliũ ꝑpõnum ſupponunt ſicut in preiacẽte. naꝫ ſi ſit vniuerſalis affirmatiua termin⁹ ſequẽs infinitiuũ ſupponit cõfuſe tantũ. Si negatiua ſupponit cõfuſe ꝛ diſtributiue. ſi nõ ſit vlis neqꝫ negatiua ſupponit determinate nõ tamẽ eſt intelligendũ ꝙ talis terminus ſupponat determinate vel ꝯfuſe pro pñtibus tm. ſed pro preſentibus preteritis ꝛ futuris. Ex quo ſequitᷣ ꝙ ſi ſortes incipiat eſſe albus et primo fuerit niger hec eſt falſa ſortes incipit habere colorẽ. ſi tamẽ acciperetur pro colore qui eſt preſentialr. tunc eẽt vera. qꝛ hec eſt falſa ſortes incipit habere colorẽ qui eſt. Ex quo pꝫ. ꝙ nõ ſequitᷣ ſortes eſt coloratus ꝛ prius nõ fuit coloratus colore qui eſt. ergo incipit eſſe coloratus: qꝛ coloratũ non ſolum ampliatur ad colorẽ qui eſt. ſed etiã ad colorem qui fuit. ideo ad hoc ꝙ hec ſit vera. ſortes icipit eſſe coloratus oportet ꝙ ĩmediate ante hoc non fuerit coloratus: neqꝫ colore qui eſt: neqꝫ colore qui fuit. Dicunt tamẽ aliqui ꝙ termin⁹ poſitus poſt infinitiuũ nõ ſupponit vnica ſuppoſitione quia in vna exponentiuꝫ ſupponit determinate et in alia ſupponit cõfuſe ꝛ diſtributiue alias arguerer a nõ diſtributo ad diſtributũ: quia dicẽdo ſortes incipit eſſe albus. ly albus ſupponit determiate ꝛ in vna exponẽtiũ ꝯfuſe ꝛ diſtributiue. ¶ Sed ꝓ ꝯuerſione taliũ ꝑpõnũ eſt aduertendum ꝙ ꝑpõnes de incipit ꝛ deſinit nõ ꝯuertuntur in ſimiles. ſicut iſta ſortes incipit eẽ alb⁹ nõ cõuertitur ſic. ergo albũ incipit eſſe ſortes. quia poſito caſu ꝙ ſortes nũc ſit albus ꝛ prius nõ fuerit albus. añs eſt verum ꝛ ꝯñs falſum. quia ad hãc ꝑpoſitionẽ albũ incipit eſſe ſortes. ſequitur iſta ergo albũ incipit eſſe demõſtrãdo ſortẽ et ad hoc ꝙ hmõi ꝑpoſitiões debite ꝯuertanᷣ oportꝫ addere toti predicato hoc totuꝫ aliquid qḋ eſt vel nihil qḋ eſt in negatiuis. Exemplũ ſortes icipit eſſe albus. cõuertiᷣ ſic aliquid qḋ eſt incipiens eſſe albũ eſt ſortes. Alteri⁹ aduerte ꝙ ꝑpoſitiones de incipit in rebus ſucceſſiuis debẽt cõuerti in ꝑpoſitionẽ de futuro ſicut iſta motus incipit eſſe. debet ſic cõuerti. aliquid qḋ incipit eſſe erit motus. ꝛ ꝑpoſitiões de deſinit in eiſdẽ reb⁹ debẽt cõuerti per ꝑpoſitiões de preterito ſicut ille mot⁹ deſinit eſſe. ergo aliquid qḋ deſinit eẽ fuit motus. Et etiã ꝑpoſitiones de deſinit in rebus permanentibus. ſicut ſortes deſinit eſſe. ergo aliqḋ quod deſinit eſſe fuit ſortes. Aduerte finaliter ꝙ ꝑpõnes de generaᷣ ꝛ de fit in ꝑmanẽtibus exponuntur eodẽ mõ ſicut ꝑpoſitiones de incipit vt ſortes fit. ſic exponitur: ſortes nunc eſt: ꝛ ĩmediate ante hoc nõ fuit. ſed in ſucceſſiuis vbi ideꝫ eſt totaliter eſſe et fieri ſufficienter exponitur ꝑ vnã propoſitionẽ ḋ preſenti. vt iſta motus fit ſic exponitur motus eſt. Sed ꝑpoſitiones de moritur corrumpitur. exponuntur ſicut ꝑpoſitiões de deſinit. vt homo moritur ſic exponitur homo ante hoc fuit. ꝛ idem nunc non eſt. ſed ꝑpoſitio de iſto ꝯplexo factum eſt. exponitur per duas ḋ preterito vnã affirmatiuã et aliam negatiuam vt iſta celũ factum eſt. ſic exponitur: celũ fuit: et celũ nõ ſemper fuit ꝛ hoc capiendo ly celũ large vt ſe extendit ad ꝑpetuũ et nõ ſtricte vt ſe extẽdit ad tempus. qꝛ tunc eſſet impoſſibilis cũ tempus non poſſit eſſe ſine celo. ſimiliter iſta ſortes factus eſt albus. ſic exponitur ſortes fuit albus et ſortes nõ ſemper fuit albus. ſꝫ ꝑpões de hoc verbo fiet exponunᷣ per duas de futuro ꝑ vnam negatiuã et aliã affirmatiuã: vt antixp̄s fiet: ſic exponitur. antixp̄s erit et nõ ſemper erit. ſortes fiet albus ſortes erit albus. et ſortes nõ ſemper erit albus. ſed propoſitio in qua ponitur ly ĩmediate exponitur per vnã copulatiuam cuius prima pars eſt preiacens. et in ſecunda apponitur illi preiacenti hoc totuꝫ nullũ erit inſtans inter ipſuꝫ. vt iſta immediate poſt diẽ iudicij erit nox ſic exponitur poſt diem iudicij erit nox. et nullũ erit inſtãs poſt diẽ quin inter ipſuꝫ ꝛ diẽ ſit nox.

Arguitur ſic primo. incipit et deſinit ſunt vreba preſentis tꝑis. ergo nõ includũt preteritũ et futurũ. et per ꝯſequẽs nõ debent exponi per ꝑpoſitionẽ de preterito ꝛ futuro. ¶ Secundo ſic. iſta ꝑpoſitio ſortes incipit eſſe nõ poteſt exponi ſm aliquã predictarũ regularũ. ergo illi regule inſufficiẽter ponuntur. ¶ Tertio ſic incipit ꝛ deſinit includunt negationẽ. ergo diſtribuunt terminos ſequentes.

Ad primũ ḋr ꝙ licet incipit et deſinit ex ꝯſignificatione non includant tempus preteritum et futurũ. ſed ſolum conſignificant preſens tp̄s: tñ vł ratione principalis ſignificatiõis incipit eñi ſignificat inceptionẽ rei. cui⁹ duo ſũt termini. ſ. pñs ꝛ preteritum in ꝑmanẽtib⁹ ꝛ pñs ꝛ futurũ in ſucceſſiuis. deſinit vero ſignificat deſitionem rei. cui⁹ etiã ſunt duo teri. ſ. pñs ꝛ preteritũ. ¶ Ad ſecundũ ḋr ꝙ predicte rᷓe ſolũ intelligunᷣ de ꝑpõnibus de preſenti põt tamẽ ex eis ſufficienter hꝛi modus exponẽdi illas de preterito. aut futuro: iſta eñi ſortes incipit eſſe. ſic exponiᷣ ſortes in aliquo inſtãti pterito fuit ꝛ ĩmediate añ illud nõ fuerat. etiã iſta antixp̄s icipit eẽ ſic exponiᷣ ĩ aliquo inſtãti fuᷣo erit ꝛ imediate ante hoc nõ erat. ¶ Ad tertiũ negatur conſequentia: quia hec verba ſolũ diſtribuunt terminos cũ quibus conſtruunᷣ modo tales termini ſequẽtes infinitiuũ nõ conſtruuntur cum illis ſicut in iſta ſortes incipit eſſe albus ly albus non

construitur cū ly incipit ſ; cum hoc vbo eſſe.

Seqtur de differt aliō ab de q̄bus datur tales rl̄e. Pria ē ꝙ differt aliud ab et diuerſu; ꝯuenit tm̄ entibus nam. vt dr̄ q̄rto metaphiſice nec non ens enti. nec ens nō enti. eſt idē vl̄ diuerſu;. Scd̄a rl̄a eſt ꝙ abltūs rect⁹ ab iſtis dictionib⁹ mediāte a vel ab diſtribuit̄ ſi ſit diſtribuibilis niſi habeat aliud īpedimētu;. Tertia rl̄a ē ꝙ ꝑpō de differt affirmatiā exponit̄ ꝑ tres exponētes affirmatiuas in quarum pria affirmatur hoc vbū̄ eſt de eo qđ differt. in ſcd̄a affirmatur ide; de eodem a quo differt. tertia negat vnū alloꝝ de alio. vt hō differt ab aſino. i. hō ēſt ꝛ aſin⁹ eſt ꝛ hō nō eſt aſinus. Quarta rl̄a ꝙ ꝑpō negatiua de differt deb; exponi ꝑ vnā diſiūctiuā de ꝑtibus ꝯdicētibus vt ſortes non differt ab aſino. i. ſortes nō eſt vl̄ aſinus nō eſt: vl̄ ſortes eſt aſin⁹ ꝛ valēt ꝯñe in iſtis ſicut in ꝑcedentib⁹. Seqtur de noīe infinito cuius ſolēt aſſignari q̄da; diſtinctiōes. Pria eſt ꝙ infinitū q̄nq; tenet̄ negatiē ꝛ ē illud qđ nō eſt finitū neq; aptū natu; finitari vt deus. Alio mō ꝑt ꝑuatiē capi et eſt illud qđ nō eſt finitū tm̄ eſt aptum natū finitari. vt mot⁹ nōdū ꝑfectus ꝛ infinit⁹ ꝛ illđ eſt triplex. ſ. infinitu; ꝑ appōne; vt in nūeris. Aliđ ꝑ dictionē tm̄ vt in ꝯtinuis: aliđ ꝑ vtrū q; vt tp̄s: ſcd̄a diſtictio eſt de īfinito q̄ ꝑt diſtigui q̄l; modoꝝ ꝑcedentiu; q: aliđ dr̄ īfinitū in actu qđ eſt q̄titas nō terīatū aliđ ē īfinitū in potētia. vt ſūt ꝯtinua. aliđ ē īfinitu; quo ad nos et nō ſm re;. Tertia diſtictio ꝙ īfinitum vnomodo capitur cathegoꝛematice ꝑut eſt q̄titas rei ſubiecte vel ꝑdicate vt cum dicitur mūd⁹ eſt infinitus. aliomodo ſincathegoꝛematice nō ꝑut dicit qualitatem rei ſ; equaliter ſe habet ad ſubiectu; in oꝛdīe ad predicatu; ꝛ ſic eſt diſtributio ſubiecti ꝛ ſignum diſtributiuū. et de his dantur q̄dam regule. Prima eſt ꝙ infinitum ſincathegoꝛematice captu; poſitum in ſubo facit terim cōem ſequētē ſtare ꝯfuſe tm̄: vt īfiniti hoīes currūt. ibi hoīes ſuppōit cōfuſe ꝉ īmobilit̄. Scd̄a rl̄a ē ꝙ ꝑpō de īfinito ſincathegoꝛatice capto exponit̄ per vnā copulatiuā. cui⁹ pria ꝑs affirāt ꝑdicatū d̄ ſubo ſūpto ſub aliq̄ q̄ntitate cōtinua vl̄ diſcreta. ꝛ ſcd̄a negat ꝑdicatū ineē tali ſubo ſm debitā q̄titatē: vt iſta īfiniti hoīes currūt q̄ ſic expōit̄ aliq̄ hoīes currūt et ꝉ tot q̄n ꝑles duob⁹ vl̄ trib⁹. vl̄ ſic. hoīes aliq̄ currūt ꝛ nō q̄l; ꝑles. Tertia rl̄a ē ꝙ ꝑpō de īfinito capto cathegoꝛatice expōit̄ ꝑ vnā copulatiuā cui⁹ prima affirāt q̄titatē de ſubo. ꝛ ſcd̄a negat terim illi⁹ quātitatꝭ. vt h̄ linea ē īfinita. i. linea ē quāta ꝛ nō h; teri; ſue q̄titatꝭ: ꝛ hoc ē ſi īfinitū ſit ī ꝑdicato ſ; ſi in ſubo pria affirāt ꝑdicatū d̄ ſubo quātū ꝛ ſcd̄a negat terim illi⁹ q̄titatis. vt h̄ aliqđ corp⁹ īfinitū ē albū. i. aliqđ corp⁹ quātū ē albū ꝛ idē corp⁹ nō h; teri; ſue quātitatꝭ. Et nota ꝙ op; negare terim illi⁹ q̄titatꝭ ſm quē dr̄ īfinitū: ita ꝙ ſi ſit īfinitū in actu negād⁹ ē terin⁹ illi⁹ q̄titatꝭ ꝛ ſi ſit in potētia. ita ꝙ ſit īfinitū ſm quātitatem potētialē ꝛ nō ſm actualē negād⁹ eſt terin⁹ q̄titatꝭ potētial̄ ꝛ nō q̄titatis actual̄ ſiue ſit īfinitū ſm appōem vl̄ dictione;. Seq̄t̄ de hoc ſigno totus: Pro quo ſciēdū ē ꝙ hoc ſincathegoꝛema tot⁹ pōt capi cōiter ꝑ oī illo qđ h; ꝑtes vl̄ cōponit̄. alio⁹ capit̄ magis ꝑꝑꝛie ꝑ oī illo qđ ex oīb⁹ ſuis ꝑtib⁹ ē ꝑfectū ſic dom⁹ dr̄ tota qđ eſt cōpleta: ꝛ his duob⁹ modis tot⁹ tenet̄ ſignificatiē. Tertio mō capit̄ ſincathegoꝛematice. ꝑut icludit ſignū diſtributiuū. vt h̄ tot⁹ ſoꝛtes ē alb⁹: ꝛ ſic nō dicit quale ſit ſubm ſ; qualiter ſe habet ad ꝑdicatum ꝛ hoc mō reddit

ꝓpōem exponibilē de quo dant̃ due
rl̃e. pͥa eſt ꝙ totus diſtribuit term
cui adiungitur ꝑ q̄ıbꝫ ꝑte integrali
eius vt tot⁹ ſortes eſt albus id eſt q̄
libet ꝑs ſortis eſt alba. Scđa rl̃a ꝙ
ꝓpoſitio affirmatiua de toto exponi
tur ꝑ vnā cathegoricā trāſumēdo ly
tot⁹ in hoc qđ eſt ſm quālibꝫ ſui par
tem vt totus ſortes eſt mīoꝛ ſorte. i.
ſortes ſm quālibꝫ ſui ꝑteꝫ eſt minoꝛ
ſorte. Preterea notandū eſt ꝙ hec ſi
gna qualibꝫ quātūlibet nō ꝓpꝛie fa-
ciunt ꝓpōnes exponibiles ſꝫ faciūt
diſtributionē abſolutā ſm modū re-
liquoꝝ ſignoꝝ ſicut ſunt iſta oīs q̄li
bet ſꝫ cōtrahunt ad deteꝛiatuꝫ gen⁹
pꝛedicamētale. vt quātūlibet diſtin-
guit ꝑ q̄titate cōtinua ⁊ tm̄ valet ſi-
cut hn̄s oēm quātitateꝫ ꝯtinu. i. et q̄-
lelibet ꝑ om̄i q̄litate. ⁊ tm̄ valet ſicut
hn̄s oēm q̄litateꝫ: ⁊ ſic dicūtur mēta
liter cōpleta quoꝝ ꝓpōnes fiūt per
cōpoſitionē. Seq̄tur de ꝯparatiuis
et ſuppellatiuis de q̄b⁹ dātur tales
rl̃e: pͥa ē ꝙ ꝓpō hn̄s cōparatiuū ꝓ-
pꝛie captū ⁊ nō abuſiue exponit̃ co-
pulatie ꝑ tres exponētes: quaꝝ pͥa
affirmat poſitiuū de re excedente. ſe-
cūda affirmat eundē de re exceſſa. et
tertia affirmat exceſſuꝫ de re excedē
te reſpectu rei exceſſe. vt h̄ ſortes eſt
albioꝛ aſino. exponit̃ ſic ſortes eſt al
bus aſin⁹ ē alb⁹ ⁊ ſortes ē mag' alb⁹
q̄ aſin⁹ vl' negādo eq̄litatē foꝛme in
eē exceſſo reſpectu rei excedētis vt
h̄ ſortes ē alb⁹: aſin⁹ eſt alb⁹. ſꝫ aſin⁹
nō eſt eq̄ alb⁹ ſicut ſortes. Scđa rl̃a
eſt ꝙ ſuppellatiu⁹ diſtribuit terīꝫ cō
munē ſequentē q̄ ſignificāt rē exceſſi
uaꝫ vt leo eſt foꝛtiſſim⁹ aīaliū: aīaliū
diſtribuit̃. Tertia rl̃a eſt ꝙ ſuppella
tiu⁹ ꝓpꝛie tētus vult gtm̄ ſignifican
teꝫ rē exceſſaꝫ ꝯuenire rei excedenti
pꝛ: qꝛ h̄ eſt īpꝛopꝛia locutio leo ē foꝛ
tiſſim⁹ lincū: qꝛ linx de leone oīno nō
v̄ificat̃. Quarta rl̃a ē ꝙ ꝓpō de ſup
pellatio ꝓpꝛie capto exponit̃ copu-
latie ꝑ tres exponētes. q̄ꝝ pͥma affir
mat poſitīm de re excedēte ⁊ ſcđa af
firmat eūdē de re exceſſa ⁊ tertia ne
gat vl'r exceſſuꝫ de re exceſſa ꝑ reſpe
ctū ad rē excedētem vt h̄ roſa ē pul-
cerrim⁹ flos floꝛū. i. roſa eſt pulcra.
⁊ oīs flos ē pulcer. ⁊ nullus flos eſt
pulcrioꝛ roſa. ſi v̄o ſuppellatiuus te
neat̃ affirātiue tertia exponēs dꝫ eē
affirātia affirmās exceſſū đ re exce-
dēte ꝑ reſpectū ad rē exceſſā accep-
tū vl'r. vt dicēdo roſa ē pulcrioꝛ om̄i
floꝛe. ⁊ oēs ꝓpōes đ maxio ⁊ miīo.
⁊ ſic đ alijs ſuppellatis his duobus
mōis pn̄t expōi: dūmō ponat̃ gtūs i
poꝛtās rē exceſſā: ⁊ ſi n̄ pōit̃ ille gtūs
dꝫ omitti ſcđa exponēs vt h̄ ſortes
ē foꝛtiſſim⁹. i. ſortes ē foꝛt' ⁊ nulł⁹ ē
foꝛtioꝛ ipō. Et ꝯꝛie iſtaꝝ dn̄t exponi
per diſiūctiuas đ ꝑtib⁹ ꝯtradicētib⁹

¶ Sciendū eſt pͥmo ꝙ ꝯn̄r videndū eſt de expō
nibus ꝓpōnuꝫ de differt diuerſum ſeu differēs
et aliter. vn̄ ꝓpō de differt ē ꝓpō exponibilis rō
ne dictiōis īpoꝛtātis alietatē vt ſūt iſte dictio-
nes differt aliđ alteꝝ diuerſuꝫ a vel ab. vn̄ hoc
ſignū alter q̄nq̄ capit̃ relatie vt vn⁹ illoꝝ currit
et alter q̄eſcit. Alio mō capit̃ īdefinite ⁊ ſic ē ſi-
gnū ꝑticl'are hui⁹ ſigni vl'is vterq̄. alio⁹ vt dic̄
diuerſitatē vl' ðriam inter res ſignificatas per
terios poſitos a ꝑte an̄ ⁊ a ꝑte p⁹ vt ſoꝛ ē alter
ab aſino. ⁊ ſic capit̃ h̄. vn̄ ꝓpōes de differt pn̄t
diuerſificari eodēmō ſic̄ ꝓpōes mere cathegoꝛi
ce. nā q̄dā ſūt de ſubo ſingl'ari. q̄dā de ſubo cōi
q̄dā affirmatie. q̄dā negatie. vn̄ exponēdo ꝓpō
nes de differt dꝫ in ſcđa exponēti pōi illđ cōple
xū ſil' tp̄e. etiā dꝫ caueri ꝙ terīn⁹ diſtribuibil' q̄
nō diſtribuit̃ i expōibili nō diſtribuat̃ in expo-
nēte ſic̄ dicēdo leo ab hoīe differt ſi ly hoīe non
diſtribuit̃ etiā n̄ dꝫ diſtribui in exponētib⁹ ſuis
Ali ꝑ expōne ꝓpōnū de differt ponit̃ talis rl̃a.
Oēs ꝓpōes de differt in q̄b⁹ nō pōit̃ negatio ex
ponunt̃ copulatie ꝑ tres exponētes q̄ꝝ pͥa af-
firmat h̄ v̄bū eſt ſcđm adiacēs de eo ꝙ differt.
ſcđa affirmat idē. i. de eo a quo differt ⁊ tertia ē
negatia in q̄ negat̃ illud a quo differt de eo qđ
differt vt ſoꝛ. differt ab hoīe. ſic exponit̃ ſortes
eſt ⁊ ſil' tp̄e hō eſt ⁊ ſortes nō eſt hō. Sꝫ ꝯdicto-
ria talis ꝓpōis dꝫ exponi ꝑ diſiūctiuā de ꝑtibus
ꝯdicētib⁹ vt ſortes nō differt ab homine: ſic ex
ponitur. ſortes non eſt vel ſimul tempꝛe nullus
homo eſt: vel ſortes eſt homo. Et ſimiliter poſ-
ſunt dari exēpla de preterito ⁊ futuro. exemplū
vbi terminus rectus a ly differt non diſtribuitur

vt homo ab aſino differt.exponitur ſic.hō eſt:et ſimul tempore aſin⁹ eſt. ⁊ idē hō aſinus nō eſt. Sed peteret aliquis quō debet exponi iſta hōīs homo differūt a ſe inuicē.dicit̄ ꝙ debꝫ exponi ſicut iſta hō ab hōīe dīf.⁊ etiā iſta ſortes et plato differūt a ſe inuicē:vt ſortes eſt et ſimul tp̄e plato eſt.et ſortes ⁊ plato nō eſt.Aduerte ꝙ ſi in ꝓpoſitionibus de preterito vel futuro ſit termin⁹ cōmunis nō diſtributus tunc in tertia exponente a p̄te ſubiecti dꝫ poni relatiuū ſubſtātie identitatis vt iſta hō differt a platone ſic exponitur homo erit ⁊ ſimul tēpore plato erit et idē hō nō erit plato poſito caſu ꝙ cras null⁹ ſit homo niſi ſortes et poſt cras nullus ſit hō niſi plato ⁊ nūꝙ̄ poſt ſit aliquis hō tunc hec eſt falſa.hō differt a platone ⁊ tamē ſi in tertia exponente nō poneretur relatiuū ſubſtātie identitatis erit vera. ¶ Secunda regula arguēdo a ꝓpōne affirmatiua de differt ad totā eius exponentē ⁊ ad ꝗlibet eius partē principalē eſt bona ꝯña. Tertia regula a qualibet exponēte ꝓpoſitionis de differt ad ꝓpoſitionē negatiuā de differt eſt bona ꝯña ſꝫ nō ecōtra. Quarta regula arguēdo ab inferiori ad ſuperius quādo ſuperius et inferius ponuntur poſt differt mediante iſta ꝓpōne a vel ab nō valet ꝯña vt nō ſequitur ſortes differt ab aſino.ğ ſortes differt ab animali. Et dicitur notāter dūmodo ponatur poſt:q: ſi ꝓponeretur poſſet eſſe bona ꝯña:vt bene ſequit̄ ſortes differt ab aſino ergo hō differt ab aſino.ſed arguēdo a ſuperiori ad inferius poſita ꝯſtantia inferioris eſt bōa ꝯſequentia.vt bene ſequit̄ lapis differt ab aīali et hō eſt.ergo lapis differt ab homine:q: ex oppoſito cōſequētis infert̄ oppoſitū antecedentis ſed arguēdo a toto in q̄titate ad ſuam partem ſigno p̄cedente nō valet ꝯſequētia vt nō ſequit̄ ſortes differt ab omni homine.ğ ſortes differt a ſorte etiā a parte in modo ad ſuū totū ꝟbo etiā precedēte non valet ꝯña.vt non ſequitur ſortes differt ab homine albo:ğ ſortes differt ab hoīe. ¶ Et aduerte ꝙ de ſuppoſitiōe terminoꝝ taliū propoſitionū ſatis dictū eſt in ſuppoſitionibus Sed de ꝯuerſiōe dicitur ꝙ hmōi propoſitiones debent cōuerti ſicut ille de ineſſe dūmō fiat de preciſo predicato preciſum ſubiectum quod faciliter pōt fieri facta expoſitiōe hu⁹ verbi ī hoc verbū eſt ⁊ ſuū participiū ſicut iſta ſortes differt ab homine.debet ſic exponi.ſortes eſt differens ab homīe.⁊ ſic cōuerti differēs ab hoīe ē ſortes.

Sciendū eſt ſecūdo ꝙ de expoſitione propoſitionū de infinito et huius ſigni totus ſatis viſum eſt in tractatu diſtributionū. ideo d̄ eis nihil dicet̄.ideo videndū eſt de expoſitiōe ꝓpoſitionū cōparatiui et ſuppellatiui grad⁹. Vñ eſt aduertendū ꝙ cōpatiuus aliqñ tenetur poſitiue vt ſortes eſt hō doctior:id ē ſortes eſt doct⁹ Simil̄r ſpēs predicat̄ de plurib⁹:id ē de multis alio mō capitur partitiue.vt ſortes ē doctior hominū.et tunc lꝫ hominū ſupponit cōfuſe ⁊ diſtributiue ſicut ſupponeret dicēdo ſortes ē doctior homine.et iſtis duob⁹ modis nō capitur in ꝓpoſito. Alio modo capitur cōpatiue et hoc multis modis.vno modo impropriſſime videlicet quādo forma ꝯpatiui nō ꝯuenit neq; rei exceſſe neq; rei excedēti:vt fornicatio eſt melior adulterio et debet exponi ꝑ formā oppoſitā forme importate ꝑ ꝯparatiuū:ideo talis ſic exponitur fornicatio eſt mala et adulteriū eſt malū.⁊ fornicatio nō eſt ita mala ſicut adulteriuꝫ. Simil̄r de illis dicendū eſt.melius eſt perdere digituꝫ ꝙ̄ caput de duob⁹ malis minus malū magis eſt eligēdū Alio mō capit̄ improprie qñ forma ıportata ꝑ ꝯpatiuū cōuenit rei excedēti et nō rei exceſſe.vt deus eſt melior dyabolo et ſic exponit̄ de⁹ ē bonus et dyabol⁹ nō eſt bon⁹. Alio mō capit̄ ꝓprie qñ ambo extrema.ſ.res excedēs ⁊ res exceſſa cōueniunt in forma ſm quā fit ꝯpatio:vt ſortes eſt melior platone. Pro cui⁹ expoſitiōe ponit̄ talis regula.propō affirmatiua in qua termin⁹ ſignificans rem exceſſaꝫ ſequit̄ ꝯpatiuū exponitur ꝑ vnā copulatiuā cōpoſitā ex trib⁹ cathegoricis.ī quarū prima denotatur poſitiuū ꝯpatiui grad⁹ affirmari de re excedēte ſumpta cū ſua diſpōne in ſecūda denotatur idē poſitiuū dici affirmatiue de re exceſſa vniuerſaliter ſumpta.et tertia ē negatiua negās poſitiuū ſumptū cū iſta dictiōe ita.de re exceſſa in ordine ad rem excedentē. vt ſortes eſt fortior aſino.ſic exponit̄ ſortes eſt fortior.oīs aſinus eſt fortis et nullus aſinus eſt ita fortis ſicut ſortes ſi aūt ꝓpō fuerit vlis debꝫ dici in vltima.⁊ null⁹ aſinus eſt ita fortis ſicut oīs hō et in iſta vltia iſte termin⁹ hō ſupponit eodē mō ſicut in expoſita.ſ.diſtributiue et hoc virtute triū ſignoꝝ diſtributiuoꝝ. Sed ꝯdictoria tal̄ debet exponi ꝑ vnā diſiunctiuā de partibus contradicētibus et in iſta expōne cauendū eſt ne terminus qui nō diſtribuitur in exponibili nō etiā diſtribuat̄ in exponēte. vt ſortes eſt hoīe fortior ſic exponitur ſortes eſt fortis:hō eſt fortis.⁊ hō nō eſt ita fortis ſicut ſortes. Et ſi propō de ꝯpatiuo ſit negatiua et negatio nō cadat ſuper ꝯpatiuū talis ꝓpoſitio debet exponi copulatiue.vt iſta fortior hoīe ſortes non eſt.ſic exponit̄ fortis ſortes nō eſt et oīs hō fortis nō eſt. Sed ſi quereret aliquis quō dꝫ exponi iſta ego:video meliorem hominē ꝙ̄ plato. Reſpōdetur ꝙ ſic.hō quē ego vidi eſt bon⁹.⁊ hō quē plato vidit eſt bonus et nullus hō quē vidit plato eſt ita bon⁹ ſicut ille quē ego vidi. Sed ꝓ expōne de ſuppellatiuo eſt aduertendū ꝙ ſuppellatiuus aliquādo exponitur affirmatiue et aliqñ negatiue.pro quo ꝑonitur talis rl̄a.

De expoſitione ꝓpoſitionū d̄ ſuppellatiuo.

Oīs ꝓpō de ſuppellatiuo ꝓprie capto exponitur ꝑ vnā copulatiuā cōpoſitaꝫ ex trib⁹ cathegoricis. q̄ꝝ pria affirat poſitiuū d̄ re excedēte.ſcda de re exceſſa:⁊ tertia affirmat exceſſum de re excedēte in ordine ad rē exceſſam: vt roſa eſt pulcerrim⁹ floꝝ. ſic exponit̄.roſa eſt pulcra ⁊ omis flos eſt pulcer et roſa eſt omi flore pulcrior. et hoc ſi exponatur affirmatiue.ſed ſi exponatur negatiue.tertia negat exceſſum r e re excedēte:⁊ idē exemplū pōt poni ſicut prius ⁊ tūc tertia exponēs dꝫ eſſe iſta null⁹ flos eſt pulcrior roſa et expō eſt bona ſi gentilius ſequens

ſuppellatiuũ ponatur ſine ſigno vl'i ſi autẽ pone
retur cuꝫ ſigno vl'i et precedat adhuc expoſitio
eſſet bona. ſed ſi ſequatur ſuppellatiuũ debꝫ po
ni in ablatiuo ſumpto cũ ſigno vl'i ⁊ ſequẽte cõ
paratiuũ: vt iſta roſa eſt pulcerrimus oĩm florũ
ſic exponitur roſa eſt pulcra aliquis flos eſt pul
cer et roſa eſt pulcrior omni flore. ſed ſi genitiuꝰ
precedat ſuppellatiuũ tunc debet fieri tertia ex
ponens ſm exigentiã ſuppoſitiõis illius termi
ſed cõtradictorie taliũ ꝓpoſitionũ debent expo
ni ꝑ diſiunctiuas de partibꝰ ꝯdicentibus.

Sciendũ eſt tertio ꝙ ſupellatiuus
aliquãdo ponit̃ ſine genitiuo plurali ⁊ tunc ꝓpo
ſitio eſt exponẽda ꝑ duas ꝓpoſitiões quaꝝ vna
eſt affirmatiua ⁊ alia negatiua: vt iſta ſortes eſt
fortiſſimus: ſic exponitur ſortes eſt fortis et ni-
hil eſt ita forte ſicut ſortes. De ſuppõne aũt ter
minoꝝ propõnum de cõpatiuo ⁊ ſuppellatiuo ſa
tis dictũ eſt in tractatu ſuppoſitionũ ſed de con
uerſione taliũ ꝓpõnuꝫ ponitur hec regula ꝙ pro
ſubiecto cõuertẽtis dꝫ capi cõparatiuus vl' ſup-
pelatiuus cuꝫ hoc cõplexo aliquod qđ eſt et hoc
in affirmatiuis et nihil quod eſt in negatiuis vt
iſta ſortes eſt fortior oĩ animali. ſic ꝯuertitur ali
quid qđ eſt fortius omni animali eſt ſortes ⁊ ita
dicat̃ de ſuppellatiuo. Et ſi quis querat de qua
litate ⁊ q̃titate taliũ ꝓpoſitionũ. Reſpondetur
ꝙ ſumenda eſt ſicut in alijs cathegoricis. Sꝫ ꝓ
expoſitiõe ꝓpõnum de ſignis collectiuis eſt ad-
uertendũ ꝙ ſignoꝝ quedã ſunt vniuerſalia que
ſm vſum ſemꝑ accipiunt̃ diſtributiue et nunq̃
collectiue ſicut ſingulis vterq; neuter. ⁊ quedaꝫ
accipiunt̃ collectiue tm̃ vt cunctus vniuerſus vt
paꝫ in litteris notarioꝝ ſic ſcribentiũ vniuerſis
et ſingulis mandamꝰ. ſed illud ſignũ oĩs in plu
rali nũero põt capi indifferenter collectiue ⁊ di
ſtributiue vt multociẽs viſum eſt quãdo tm̃ capi
tur collectiue tunc capit̃ multipliciter. vno mõ
vt tantũ valet ſicut hoc cõplexũ tota collectio. ⁊
ſic iſta ꝓpõ omnes apoſtoli dei ſunt duodecim.
ſic exponitur tota collectio apoſtolorũ dei ẽ duo
decim. Alio mõ vt tantũ valet ſicut hoc ꝯplexũ
maxima multitudo vel maximus numerꝰ. ⁊ ſic
iſta ꝓpõ oẽs ap'li dei ſunt duodecim ſic exponit̃
maxĩa mltitudo ap'loꝝ dei ẽ duodecĩ. vl' maxi-
mus nũerus ap'loꝝ dei ẽ numerꝰ duodenarius
Tertio mõ capit̃ vt tm̃ valet ſicut hoc aggrega
tum nulli quin ſit de nũero iſtoꝝ ⁊ tũc exponit̃ ꝑ
vnã copulatiuã bimẽbrẽ ſic ap'li dei ſunt duode
cim. ⁊ nulli ſunt ap'li dei quin ſint de nũero iſto-
rum ⁊ negatiua oppoſita tali ꝓpõni debet expo-
ni ꝑ vnã diſiunctiuã de ꝑtibus ꝯtradicẽtibꝰ. Et
de hoc ponunt̃ alique regule. Prima arguendo
a ꝓpoſitione de ſigno collectiuo ad ꝓpõnem iaꝫ
ſufficiẽter exponentẽ ẽ bona ꝯña ⁊ ẽꝯ. ¶ Scđa
r'la arguẽdo a ꝓpõne de ſigno collectiuo ad eiꝰ
ꝯiacentẽ ceteris paribꝰ ẽ bona ꝯña: ſꝫ non ẽꝯ vt
bñ ſequit̃ oẽs ap'li dei ſunt duodeciꝫ. g̃ ap'li dei
ſunt duodecim. Ex quo ſequit̃ ꝙ iſta ẽ falſa oẽs
duo ap'li dei ſũt duodecĩ q: ad eã ſequit̃ ꝙ duo
ap'li dei ſunt duodecĩ. Sꝫ de q̃titate huiꝰ ꝓpõis
oẽs ap'li dei ſunt duodecim et de ſuppõne termi-
nium ſatis viſum eſt in ſuppõnibꝰ. ¶ Finalr̃ vi-
dendũ eſt de expõne ꝓpõnum de ita et de ſicut.
Pro cuiꝰ declaratiõe eſt aduertendũ ꝙ iſta di-
ctio ita aliqñ eſt aduerbiũ affirmatiuũ vt cũ d̛r ita
faciã aliqñ eſt añs vt cũ d̛r ita eſt ſicut dicit pla
to aliqñ eſt relatiuuꝫ vt cũ d̛r ſicut ſortes currit
ita facit plato. Alio mõ capit̃ vt mediãte ipa cõ
parant̃ aliq̃ res in aliq̃ ꝓprietate ſimili vt ſor-
tes eſt ita doctꝰ ſicut plato. Etiaꝫ ſicut põt capi
multiplr̃ primo explicatiue. ſcđo vt importat ap-
parentiã et de eo ſic nõ ẽ ad ꝓpoſitũ. alio mõ vt
eſt aduerbiũ mediãte quo ꝯpant̃ aliq̃ plura ĩ ali
q̃ ꝓprietate. vñ ꝓpõ de ita vel de ſicut nõ dꝫ ex
poni ꝑ omnĩo ſimilr̃ vel equiualenter: q: poſito
caſu ꝙ ſortes ſit diues ꝯ centũ ſcutꝫ in pecunijs
et plato in mercantijs. tñ iſta eſt vera ſortes ẽ ita
diues ſicut plato. et tñ hec ẽ falſa ſortes ẽ diues
oĩno ſimilr̃ plato: ſꝫ ſi ita ⁊ ſicut dicãt oĩmodaꝫ
ſimilitudinẽ tũc talis ꝓpõ ſic exponit̃ ſortes eſt
diues et plato ẽ diues ⁊ plato nõ eſt magis neq;
minꝰ diues q̃ ſortes: ſꝫ ſi nõ dicãt oĩmodã ſimi
litudinẽ nec negant exceſſum rei ſignificate per
ſequẽs extremũ ſupra rem ſignificatã ꝑ p̃cedẽs
extremũ in illa ꝓprietate in q̃ fit ꝯpatio tũc iſta
ꝓpõ ſortes ẽ ita fortꝫ ſicut plato ſic exponit̃ ſor
tes ẽ fortis ⁊ plato ẽ ſimul fortꝫ ⁊ plato nõ ẽ for
tior ſorte. vñ in ꝓpõnibꝰ de p̃terito ⁊ de futuro
in ſcđa ꝓpõne dꝫ addi iſta ꝑticula in eodẽ tp̃e p̄
ciſe vt iſta ſortes erit ita ſapiẽs ſicut plato expo
nit̃ ſic. ſortes erit ſapiẽs ⁊ plato in eodẽ tp̃e p̄ci
ſe erit ſapiẽs. ⁊ ſortes nõ erit nec magꝫ nec minꝰ
ſapiẽs q̃ plato. ⁊ h̄ ſi dicat totalẽ ſimilitudinẽ ⁊
de h̄ ponunt̃ aliq̃ r'le. Prĩa ab iſeriori ad ſupiꝰ
p̄ponẽdo ly ita vl' ſicut nõ valꝫ ꝯña. vt non ſeq̃t̃
ſortes ẽ ita fortꝫ ſic̃ plato. g̃ ẽ ita fortis ſicut ali-
q̃s hõ. q: aliq̃s hõ diſtribuit̃ vt viſum ẽ in ſuppõ
nibꝰ: ſꝫ a ſupiori ad iferiꝰ poſita ꝯſtantia iferio
ris bñ valꝫ ꝯña. vt bñ ſeq̃t̃ ſortes ẽ ita fortꝫ ſicut
aĩal. g̃ ẽ ita fortꝫ ſicut hõ q: ar̃ a ſupiori ad iferiꝰ
cũ diſtributiõe ſupioris. Scđa r'la a ꝓpõe affir
matiua de ita vl' ſic̃ ceterꝫ paribꝰ ad ꝓpõnẽ ne-
gatiuã ꝯ ꝯpatiuo q̃du extremis ꝯuerſis forãlr̃
valꝫ ꝯña. vt bñ ſeq̃t̃ ſortes ẽ ita fortꝫ ſic̃ plato g̃
plato nõ ẽ fortior ſorte. Tertia a ꝓpoſitione af
firmatiua ꝯ ꝯpatiuo ad affirãtiuã de ita vel ſic̃
reſpectu eorũdẽ extremoꝝ nõ conuerſorũ cete-
ris paribꝰ valꝫ ꝯña vt bene ſequit̃ hõ eſt fortior
homine: ergo ſortes eſt ita fortis ſicut homo.

¶ Circa hoc queritur de hoc ſophiſmate deus
eſt ita bonus ſicut dyabolus ꝙ ſit veꝝ probatur
quia ꝯtradictoria eiꝰ eſt falſa. ſ. nullus deus eſt
ita bonus ſicut dyabolus ſaltẽ prima facie non
videtur eſſe negãda. Improbat̃ quia vna expo
nens eſt falſa: ſꝫ iſta dyabolus eſt bonꝰ: ergo ſo
phiſma eſt falſum. Reſpondetur ꝙ ſi ly ſicut ca
piatur proprie tũc eſt falſa et ſua cõtradictoria
eſt vera: ſed nõ eſt aſſerenda corã vulgaribꝰ qui
ignorãt naturas terioꝝ. ſi vero ly ſicut capiatur
improprie ſicut vulgariter capit̃. ſecũda eſt ve-
ra et nõ ẽ exponẽda niſi ſit ꝑ duas ꝓpões ſicut
ꝓpõ de comparatiuo abuſiue capto. vt deus eſt

De expõne ꝓpoſitionũ de ita ⁊ ſicut

De h̄ ſophiſmate deus ẽ ita bonꝰ ſicut diabolus.

ita ben⁹ ſicut diabolus capiẽdo ly ſicut vulgariter dz ſic expon: de⁹ eſt bon⁹ ⁊ nullus diabol⁹ eſt bon⁹ ⁊ in illo ſenſu notum eſt ꝙ illa eſt vera

Arguitur ſic p̄io iſte ꝓpõnes de⁹ eſt melior diabolo ꝓdigalitas eſt melior illiberalitate ſunt de cõparatiuo: ⁊ tñ nõ exponũtur ſm̄ p̄dictas regulas. ¶ Scd̄o ſic. a ſuperiori ad inferius cũ diſtributione eſt bona ↄ̄ſa. g̃ p̄cedente cõparatiuo vel ſuppellatiuo erit bõa ↄ̄ña et ſic bñ ſeq̄ret aïal qd̄ eſt debili⁹ oĩ aïali eſt debili⁹ muſca. ¶ Tertio ſic: oĩs indefinita põt eſſe vl'is. ſ; iſta fortiſſimũ aïalium currit nõ pt̄ fieri vl'is. nõ eñ põt dici oĩe fortiſſimũ aïaliũ: ergo nõ eſt indefinita. ⁊ p ↄ̄ñs male dictũ eſt ꝙ quãtitas taliũ ꝓpõnũ aſſumẽda eſt ſm̄ quantitatem propoſitionum cathegoricarum.

Ad primum ⁊ ſcd̄m pz ſolutio tam hic ꝙ in ſuppõnib⁹. ¶ Ad tertium dz ꝙ illa pt̄ fieri vl'is lz fortiſſimũ nõ habeat niſi vnũ ſuppoſitu; ⁊ nõ ſupponat ꝓ pluribus tñ ex impoſitione termini ſibi nõ repugnat ſupponere pro pluribus, ⁊ ſibi addi ſignum vniuerſale.

¶ Et hec de paruis logicalibus dicta ſufficiant.

s Equunt̄ aliq̄ notãda ꝓ declaratiõe terminorum. Primo notandum eſt ꝙ duplex eſt terminus. ſ. ſignificatiuus ⁊ nõ ſignificatiuus. terminus ſignificatiuus eſt q̄ ex impõne quã actu hz vel naturali ſignificatione ſignificat aliq̄d vel aliq̄ vel aliq̄liter ſupple aliud a ſe vel a ſibi ſimili: vel ſuo ꝑlatore ⁊ p oppoſitum dicatur de termino nõ ſignificato.

Terminus ſignificatiu⁹ ẽ duplex

Sciẽdu; eſt ſcd̄o ꝙ termin⁹ ſignificatiuus eſt duplex ſc; cõplexus ⁊ incõplexus: ⁊ q̄libet iſtoꝝ eſt triplex. ſ. mẽtalis vocalis ⁊ ſcriptus. vñ terin⁹ vocal' incõplexus eſt q̄ ſubordiat̄ terio mẽtali incõplexo: ſeu ↄceptui incõplexo. Et ſil'r dicat̄ de ſcripto. ſ; termin⁹ mẽtalis incõplexus eſt ↄcept⁹ ſimplex ſeu noticia ſimplex. vt noticia lapidis vocat̄ ↄcept⁹ incõplexus. ita ꝙ ↄceptus lapidis vel bouis nõ eſt niſi noticia ſimplex bouis vel lapidis. Sil'r termin⁹ cõplexus eſt triplex. ſ. mẽtalis vocalis ⁊ ſcript⁹. vñ termin⁹ mentalis cõplexus eſt noticia cõpleta ſeu noticia q̄ hẽtur de aliquo cõplexo ſeu de aliquo ſe hñte p modũ cõplexi. ſ; terin⁹ ↄplexus vocal' vel ſcriptus eſt q̄ ſubordinat̄ conceptui complexo mentali. i. ꝙ ſignificat ſuu; ſignificatum mediante conceptu complexo.

Sciẽdũ eſt tertio ꝙ adhuc duplex ẽ terin⁹. ſ. adiectiualis ſeu adiectiu⁹ qd̄ idẽ eſt. ⁊ ſubſtãtiual' ſeu ſubſtãtiu⁹. vñ terin⁹ adiectiual' eſt q̄ ſignificat ſuũ ſignificatũ p̄ncipale p modũ alteri adiacẽtis ⁊ de ſignificatiõe min⁹ p̄ncipali ſignificat illd̄ ꝓ quo ſuppõit. ¶ Et aduerte ꝙ terinus adiectiual' pt̄ teneri dupl'r. ſ. ſubſtãtiue et adiectiue. ſubſtãtiue qñ accipit̄ ꝓ ſuo ſignificato min⁹ p̄ncipali ſeu ꝓ illo ꝓ quo ſuppõit ſiue ꝓ illo cui denotat̄ ſuũ ſignificatu; p̄ncipale adiacere. ⁊ tũc dico ꝙ adiectiuũ ſubſtãtiue captum ſuppõit. Alio mõ accipit̄ pure adiectiue qñ accipit̄ ꝓ ſuo ſignificato p̄ncipali ⁊ nũꝙ de cõi vſu ſeu rigore logicoꝝ fit in ꝓpõne ſed ſolũ extra ꝓpõnem: ⁊ tũc dico ꝙ adiectiuũ adiectiue tẽtũ nũꝙ ſuppõit: lz bñ ſignificet. Ex quo ſeq̄tur ꝙ oẽ adiectiuũ adiectiue tẽtũ ẽ purũ ſincathegorema rõe officij lz nõ rõe ſignificatiõis ⁊ de hoc magis viſu; eſt in ſũmul'. ¶ Notãdũ ẽ vlteri⁹ ꝙ adhuc duplex ẽ terin⁹. ſ. ↄnotatiu⁹ ⁊ abſolutus ſeu ñ ↄnotatiu⁹ vñ terin⁹ abſolut⁹ ẽ q̄ nihil ↄnotat: ⁊ ſunt oẽs teri in p̄dicamẽto ſubẽ. ſic petr⁹ iohãnes hõ aïal ⁊c. ſ; teri ↄnotatiui ſũt q̄ ↄnotãt aliq̄d p modũ hitudĩs eẽntial' vl' accñtalis ſicut albus niger. ¶ Et aduerte ꝙ cõiter dz ꝙ etiam verũ eſt ꝙ termin⁹ cõnotatiu⁹ dz habere duplex ſignificatu;. ſ. formale ⁊ materiale. ſeu p̄ncipale ⁊ minus p̄ncipale. Materiale eſt res ꝓ qua talis termin⁹ natus eſt ſupponere vt ſignificatũ materiale iſti⁹ termi albus eſt res alba ſeu res hñs albedinẽ: puta petrus vel lapis ſed ſignificatũ formale ſeu p̄ncipale eſt illd̄ ad qd̄ talis termin⁹ impoſit⁹ eſt ad ſignificandu; vel qd̄ principaliter ſignificat vt ſignificatum principale huius termini albus eſt ipa albedo et nõ res alba de termino dicto.

¶ Sequunt̄ aliqua de ſuppoſitione.

s Uppoſitio eſt acceptio termi in ꝓpõe ꝓ aliquo vel aliq̄bus ꝓ quo vel q̄b⁹ talis terinus nat⁹ eſt ſignificari mediãte copl'a talis ꝓpõnis vl' ſibi equalẽtis in acceptiõe termioꝝ. Ex quo ſequũtur aliq̄. Primo ꝙ ſolus terinus dz ſupponere ſuppõne p̄ncipali. Scd̄o ſequit̄ cõtra petrũ hyſpanũ ꝙ terin⁹ extra ꝓpõne; poſitus nõ ſupponit. lic; bñ ſignificet. imo ꝓuerbialiter dz ꝙ nulla ꝓprietas logicalis ↄuenit terio extra ꝓpõe; puta nec ſupponere nec ãpliare ⁊ ſic de alijs. Seq̄tur tertio ꝙ ſincathegoremata nõ pñt ſupponere cũ nihil ſignificẽt. op; eñ terminũ ſupponẽtẽ aliq̄d ſignificare ꝓ quo ſupponat. Ex quo ſeq̄tur ꝙ ꝓnoĩa pure ꝓnoĩal'r ſũpta nõ ſupponũt cũ ſic capta ſint pura ſincathegoremata. Seq̄t̄ etiã ꝙ adiectiua adiectiue capta nõ ſupponũt. Ex quo ſeq̄t̄ ꝙ multi ſũt termi ſignificãtes aliq̄d q̄ ꝓ nullo ſupponũt. ⁊ ſil'r dicatur de ꝑticipijs. Seq̄t̄ etiã ꝙ termi ſcripti in libris bñ ſupponũt cũ ſint nati ſignificari ꝓ aliquo vl' aliq̄b⁹. Seq̄t̄ etiã ꝙ poſtꝙ ↄcept⁹ ſeu termĩ mẽtales ſũt nati accipi ꝓ aliquo vl' aliq̄b⁹ ꝙ tales ſupponũt imo ꝓ ↄceptib⁹ nõ vltiatis dicendũ eſt eodẽ mõ ſicut de vocalib⁹. Seq̄t̄ etiã ꝙ multi termĩ pñt diſtribui in ꝓpõe q̄ nõ pñt ſupponere vt in iſta ꝓpõe oĩs chimera eſt chimera ille terin⁹ chimera diſtribuit̄ cũ ſit ſubm ꝓpõis vl'is. ⁊ tñ nõ pt̄ ſupponere cũ ſignificatũ ei⁹ nihil ſit imo ĩpoſſibile eſt ip; eẽ. ideo nõ pt̄ ſupponere ꝓ aliquo affirmatiue ⁊ vere p̄dicari. tñ ꝓpt̄ hoc nõ ſeq̄tur qñ ſit terin⁹ cõis: cũ ſibi nõ ꝓueniat ex natura ſue ĩpõnis: ſ; ꝓpt̄ ĩpoſſibilitatẽ rei. vnde ſtat terminu; communem tribus modis nõ poſſe ſupponere neꝙ vere affirmari de pluribus propter impoſſibilitatem rei ſignificate ſicut iſte terminus chymera propter defec-

tum rei ſignificate. vt ſunt iſti termini mūdus ſol luna ꝓpter modum ſignificandi adiectiua lez ſicut ſūt termiī adiectiuales adiectiue tēti.

¶ Sequitur de diuiſione ſuppoſitionis.

Primo ſciendū eſt ꝙ ſuppoſitio in pma ſuidiuiſſione diuidit̃ in ſuppōnez ſimplicem ſeu nō mixtam ⁊ in ſuppōnem mixtā. vñ ſuppoſitio ſimplex ſeu nō mixta eſt acceptio termiī ſimplicis ſeu termiī mixti cui⁹ vna ps non ſupponit alio genere ſuppōnis ꝙ alia. vt hō albus diſputat. ſʒ ſuppō mixta eſt acceptio termiī cōplexi cui⁹ vna ps ſupponit alio gn̄e ſuppōnis ꝙ alia vt dicēdo iſte termin⁹ hō eſt dictio diſſillaba. ibi ly termin⁹ ſupponit pſonaliter ⁊ ly hō materialiter. ideo illud totū extremū dʒ ſupponere ſuppōne mixta. Silr dicēdo ſortes vel buf baf currit: ibi totū extremum dʒ ſupponere ſuppōne mixta. ⁊ de hoc magis videbitur in ſummulis. ¶ Aduerte vlteri⁹ ꝙ triplex eſt gen⁹ ſuppōnis cōis nō mixte. ſcʒ ſuppoſitio materialis ſimplex ⁊ pſonalis. vnd̄ ſuppoſitio materialis eſt acceptio termiī ꝓ ſe vl ſimili ſibi in voce vel in ſcripto. vt dicēdo ſortes eſt dictio diſſillaba. petrus eſt noīatiui caſus. vel ſic pōt diffiniri. ſuppoſitio materialis ē acceptio termini ꝓ ſuo ſignificato nō vltimato vl ſuis ſignificatis nō vltimatis ſm ꝯceptum ſm quē nō vltimate accipit̃. Et aduerte ꝙ pro tali ſuppoſitione ponit̃ talis regula. qñcūqȝ terminus accipit̃ reſpectu alicui⁹ pdicati quod nō dʒ ꝯuenire ſignificato vltimato illius termiī: tunc talis termin⁹ dʒ ſupponere materialiter. ¶ Aduerte vlteri⁹ ꝙ moderni logici ꝓ nō intelligentib⁹ ſuppōnem materialez poſuerunt vnum ſignum ſcʒ ly .ita ꝙ ly denotat terminum cui additur ſupponere materialiter.

Diuiſio ſuppōis material

Sciendum eſt ſcđo ꝙ ſuppoſitio materialis eſt duplex ſcʒ cōis ⁊ diſcreta. vñ ſuppoſitio materialis diſcreta eſt acceptio termini materialiter ſumpti cū ꝓnoīe pmitiue ſpēi. vt hoc ly hō ē dictio diſſillaba: ibi hō ſupponit materialiter diſcrete. ſʒ ſuppoſitio materialis cōmunis eſt acceptio termiī materialit̃ ſumpti ſine aliquo ꝓnoīe pmitiue ſpēi vt hō eſt cōis generis. ibi ly hō ſupponit materialiter cōiter. et eſt duplex ſuppoſitio materialis cōis. ſ. determiata ⁊ ꝯfuſa. determiata eſt acceptio termiī materialiter ſumpti ſub quo gr̄a forme pōt fieri deſcenſus diſiunctus vt amo eſt verbū. ibi ly amo ſupponit materialiter determiāte. Ex quo ſeqtur ꝙ iſte ſunt ſimul vere amo eſt verbuʒ. amo nō eſt verbum. ſed ſuppoſitio cōfuſa eſt duplex ſcʒ cōfuſa ⁊ diſtributiua ſimul ⁊ cōfuſa tantuʒ. vñ cōfuſa ⁊ diſtributiua ſimul eſt acceptio termini materialiter ſumpti ſub quo gr̄a forme pt fieri deſcenſus copulatiu⁹. vt oē ly homo eſt dictio diſſillaba. ſed cōfuſa tantuʒ eſt acceptio termini materialit̃ ſumpti ſub quo gr̄a forme pōt fieri deſcēſus diſiunct⁹. vt oē ly hō eſt vox diſſillaba. ibi ly vox diſſillaba ſuppōit ꝯfuſe tm̄

¶ Sequitur de ſuppoſitione ſimplici.

Quid eſt ſuppō ſimplex

Sciendum eſt pmo ꝙ ſuppō ſimplex eſt acceptio termiī in ꝓpōne ꝓ ſuo ſignificato adequato reſpectu pdicati ponentis dr̄iam inter ſuperi⁹ ⁊ inferi⁹. ſeu magis cōe et min⁹ cōe: vt hō eſt ſpēs modus ſciēdi ē ſubiectum in logica. ſon⁹ diuidit̃ in ſonū vocē ⁊ ſonum nō vocē. ibi ſubiecta iſtaꝝ ꝓpōnum ſupponunt ſimplr ⁊ eſt duplex ſuppō ſimplex. ſ. cōis et diſcreta. cōis eſt acceptio termiī cōis ꝓ ſuo ſignificato adequato reſpectu pdicati nō ꝯueniētis ſuo inferiori. ſʒ ſuppō diſcreta eſt acceptio termiī diſcreti ꝓ ſuo ſignificato reſpectu pdicati nō ꝯueniētis ſuo ſupiori. vt ſortes eſt indiuiduuʒ. ibi ille termin⁹ ſortes ſupponit ſimplicit̃ Et aduerte ꝙ de iſta ſuppōne ſimplici ponūtur aliq̄ regle. Pria nūꝙ a termio ſuppoñete ſimplr pt fieri deſcēſus. iō nō ſeqtur mod⁹ ſciēdi ē ſubiectum in logica: g̃ iſte vl iſte. Ex quo ſeqtur ꝙ ibi ſūt ꝓpōes indefinite dequaꝝ nulla eaꝝ ſingularis eſt va. Scđa rl̃a eſt nullus termi⁹ cui addit̃ aliqđ ſignū vl̃e pticulare vl ſinglare ſupponit ſimplr. iō lʒ ſubm iſti⁹ modus ſciendi eſt ſubm in logica ſupponat ſimplr non tm̄ ſubm iſti⁹ nullus mod⁹ ſciēdi eſt ſubm in logica. Tertia rl̃a eſt nullus terinus cōis ſupt⁹ in numero pl̃i ſuppōit ſimplr. Ex quo ſequit̃ correlarium ꝯ aliquos cōes ꝙ ſubiecta iſtaꝝ ꝓpōnuʒ hō eſt digniſſima creaturaꝝ bos eſt vtiliſſim⁹ aratro nō ſupponūt ſimplr ſʒ pſonalit̃ ⁊ ſūt falſe: licet oēs ꝯceſſerunt eas. Seqtur etiā falſitas illoꝝ qui ponūt plures gradus ſuppōnis ſimplicis. et dʒ hoc magis expſſe videbitur in ſummulis.

¶ Seqtur de ſuppoſitione perſonali.

¶ Pro cui⁹ declaratiōe ſciēduʒ eſt pmo ꝙ ſuppō pſonalis eſt acceptio teri in ꝓpōe reſpectu pdicati nō ponētis dr̄iam inter ſupius ⁊ iſeri⁹ vt homo currit hō diſputat. Et eſt duplex ſcilicʒ cōis ⁊ diſcreta: cōis eſt accepto teri cōis ꝓ ſuo ſignificato vel ſuis ſignificatis reſpectu pdicati nō ponētis dr̄iam inter ſupius ⁊ inferi⁹ vt hō eſt aīal. ſʒ diſcreta eſt acceptio termiī diſcreti ꝓ ſuo ſignificato reſpectu pdicati nō ponētis differentiā inter ſupi⁹ ⁊ inferi⁹ vt ſortes currit et eſt duplex ſuppō cōis. ſ. determiata ⁊ ꝯfuſa dʒ qb⁹ ꝓportionabilit̃ dicendū eſt ſic̃ in ſuppōe materiali ita ꝙ ſic̃ eſt duplex ſuppō ꝯfuſa materialis. ſ. ꝯfuſa ⁊ diſtributiua. ita ēt eſt duplex ſuppō ꝯfuſa pſonal. ſ. ꝯfuſa ⁊ diſtributiua ⁊ ꝯfuſa tm̄.

¶ Sequuntur aliq̄ regule ad bene cognoſcendum ſuppoſitionem aliquorum teminorum.

Sciendū ē pmo ꝙ oīs termi⁹ cōiter tent⁹ cui īmediate addit̃ ſignū vl̃e nō īpeditū ſuppōit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue ſiue tale ſignuʒ ſit affirmatiuū ſiue negatiuū vt oīs hō currit. nullus hō currit. ibi hō in vtraqȝ ꝓpōe ſuppōit cōfuſe ⁊ diſtributiue. i. ꝓ oib⁹ ſuis ſignificatis copulatiue. Scđa rl̃a. ꝙ termi⁹ cōiter tent⁹ ſeqns negationē negantez ſiue mediate ſiue īmediate ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue. ita ꝙ negatio eſt talis nature ꝙ facit oēm termiū ſequētez diſtribuibilē ſupponere ꝯfuſe ⁊ diſtributiue. ⁊ hoc eſt

ꝙ dicebant antiqui.ꝙ negatio negans eſt mali-
gnantis nature. q: quicquid poſt ſe inuenit de-
ſtruit et debꝫ intelligi iſta rl̄a dūmō negatio ⁊ il
li termini ptineant ad eandē copulā quod notā
ter dicitur nā in iſta ꝓpoſitiōe lapis qui nō eſt
aīal eſt albus.ibi ly albus nō diſtribuit̄. q: nō ꝑ
tinet ad copulā negantē. Tertia rl̄a.oīs termi-
nus coīs coīter tentus ſequēs ꝯpatiuū cōpara-
tiue:tētū nō impeditū rectū ab illo ꝯpatiuo ſup
ponit confuſe ⁊ diſtributiue vt muſca eſt fortior
aīali.ibi ly aīali ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue.iō
iſta eſt falſa muſca ē fortior aliquo aīali vbi iſta
eſt vera muſca ē fortior oī aīali. Quarta rl̄a.oīs
terminꝰ ꝯmunis coīter tentus ſequēs terim in-
cludentē negationē vel diuerſitatē aut alietatē
rectū ab eo nō impeditū ſupponit ꝯfuſe et diſtri
butiue vt iſte caret veſte.ibi ly veſte ſupponit cō
fuſe ⁊ diſtributiue.iſte differt ab aſino. ibi ly aſi
no diſtribuit̄.iō illa eſt vera petrus differt ab oī
aīali.vbi illa eſt falſa petrꝰ differt ab aīali. Qui
ta regula eſt.omis terinus coīs coīter tentus ſe
quens imediate ꝑ modū caſualis iſtas duas di
ctiōes ſcꝫ extra ⁊ ſine ſupponit cōfuſe ⁊ diſtribu
tiue vt gregoriꝰ ē ſine pedibus.ibi ly pedibꝰ ſup
ponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue. petrꝰ eſt extra domū
ibi ly domū ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtributiue. Se-
xta rl̄a eſt.terinus coīs coīter tentus exiſtēs p̄-
dicatū orōnis excluſiue ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtri-
butiue.vt tm̄ aīal ē hō ibi ly hō ſupponit ꝯfuſe
⁊ diſtributiue.Septia rl̄a ⁊ vltia ē.oē ſignū vl̄e ſi
ue affirmatiuū ſiue negatiuū exn̄s ps ſubi vl̄ p̄di
cati diſtribuit terīꝫ imediate ſequētē vt georgiꝰ
vidēs oēꝫ hoīeꝫ currit ibi tm̄ ly hoīeꝫ diſtribuit̄
¶ Sequunt̄ aliq̄ pue rl̄e de ſuppōne cōfuſa tm̄
Pria ē.oīs terminꝰ coīs coīter tentus exn̄s pre
dicatū ꝓpōnis vl̄is affirmatiue ſupponit ꝯfuſe
tm̄.Scd̄a rl̄a oīs terinꝰ coīs coīter tentꝰ ſequēs
mediate vl̄ imediate terim diſtributiuū ꝑ ſignū
affirmatiuū ſupponit ꝯfuſe tm̄.vt cuiuſlibꝫ hoīs
aſinꝰ currit.ibi ly aſinꝰ ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtribu
tiue.Tertia rl̄a.oīs terminꝰ coīs coīter tētꝰ exi
ſtēs ſubm ꝓpōnis excluſiue ſupponit cōfuſe tm̄
vt tm̄ hō eſt aīal.ibi ly hō ſupponit ꝯfuſe tantū
Quarta regula.oīs terinꝰ coīs coīter tentus re
ctus a pre vel poſt a dictionibꝰ importantibꝰ actuꝫ
interiorē aīe ſupponit ꝯfuſe tm̄ vt ꝓmitto tibi
equū.ibi ly equū ſupponit ꝯfuſe tm̄.cognoſco ve
nientē ibi ly venientē ſupponit ꝯfuſe tm̄. ¶ Vl-
timo eſt aduertendū ꝙ moderni logici ꝓ ſuppo
ſitione ꝯfuſa tm̄ adinuenerūt vnū ſignū.ſ.a.ita
ꝙ oīs terinꝰ cui addit̄ iſta littera a ſupponit cō
fuſe tm̄.vt dicēdo .a hō nō ē hō. ibi primū ly hō
ſupponit ꝯfuſe tm̄.iō iſta eſt vera.a hō nō eſt hō
vbi illa ē falſa hō nō ē hō. ¶ Ex quo ſequit̄ falſi
tas aliquoꝝ logicoꝝ dicentiū oēm ꝓpōnem eſſe
verā in qua idē predicatur de ſeipſo.

¶ Et ſic eſt finis iſtius parui tractatus.

S Equitur tractatꝰ de deſcenſu qui magnā
vtilitatē ꝯfert ad cognitionē ſuppoſitio-
nū ⁊ bonitatē ꝯn̄aꝝ. Pro cuiꝰ declaratiōe nota-
tur primo ꝙ duplex eſt deſcenſus.ſ.diuiſiuus et
arguitiuꝰ.diuiſiuus qui fit per diuiſionē vt aīa-
lium aliud rōale.aliud irrōnale.et de iſto nō eſt
hic ad ꝓpoſitū.ſed deſcēſus arguitiuus eſt ꝯn̄a
formalis in qua arguit̄ a terio coīter ſupponēte
ad eiꝰ inferiora ī ſupponēdo virtute ſuppoſitio
nis ceteris tn̄ terminis ſub quibꝰ nō fit deſcēſus
tā cathegorematicis ꝙ ſincathegorematicis nō
variatis. Noto ſcd̄o ꝙ ex hoc ꝙ dicitur ꝯn̄a for-
malis ſequit̄ ꝙ ibi non eſt deſcenſus oīs hō cur
rit:ergo ſortes ſi eſt currit.⁊ plato ſi eſt currit.et ſic
de alijs niſi capiēdo ibi deſcenſum large pro bo
na ꝯn̄a ſiue materiali ſiue formali: q: tūc nō eſt
formalis:q: in ſimili forma nō ſequit̄ vt nō ſeq̄-
tur oīs hō currit.ergo guillermꝰ ſi ē currit.⁊ famel
lus ſi eſt currit.⁊ tn̄ ſeruat ꝯſimileꝫ formā: q: ibi
nō variatur niſi ſuperioritas ⁊ inferioritas que
nō ſe tenet ex parte forme ꝯn̄e vt viſuꝫ eſt in ſu
mulis. oꝫ ergo ſic deſcēdere oīs hō currit. ergo iſte
hō ſi eſt currit.⁊ iſte hō ſi eſt currit:⁊ ſic de alijs.
Et quō ibi fit ꝯn̄a formalis ⁊ nō in prima viſum
eſt in ſummulis caplo de inductione. Dicit̄ no-
tanter a terio coīter ſupponēte ad denotanduꝫ
ꝙ ſub terio ſupponēte diſcrete non pōt fieri de
ſcenſus.iō ibi nō eſt deſcēſus iſti hoīes currūt:ergo
iſte hō currit:⁊ iſte hō currit. q: ſubꝫ prio ſuppo
nit diſcrete nō habens inferiora ſub ſe. Dicitur
notāter ad inferiora in ſupponēdo ad denotan-
dum ꝙ nō debet fieri deſcenſus ad iferiora in ſi
gnificādo ⁊ rō eſt: q: terinꝰ coīter ſumptꝰ nō ſꝑ
ſupponit ꝓ inferioribꝰ in ſignificādo vt hō non
ſemꝑ ſupponit ꝓ adā ⁊ tn̄ ē inferius in ſignificā
do:q: iſte terminꝰ hō ſcd̄ario ſignificat omīa ta
lia ſiue ſint ſiue nō ſint et tn̄ nō ſupponit ſꝑ pro
eis niſi eſſꝫ reſpectu copule ampliatiue vel in ꝓ
poſitione neccīa. Dr̄ notāter ceteris termīs ſub q̄
bus nō fit deſcēſus nō variat̄ q: tales nullo mō
debēt variari qđ nō debꝫ itelligi q̄tū ad ſuppō-
nem ſꝫ q̄tū ad ſignificationē nā in iſta oīs hō ē
aīal ly aīal ſupponit ꝯfuſe tm̄ ⁊ tn̄ in deſcenden
tibꝰ ſupponit determiate vt ī iſta iſte hō ē aīal. Dr̄
notanter ſub quibꝰ nō fit deſcenſus. q: terminꝰ
ſub quo fit deſcenſus bn̄ pōt variari vt pꝫ deſcē
dendo ſub ly hō in iſta ꝓpōne oīs hō ē aīal q̄ ac
cipit̄ in deſcendētibꝰ cū ꝓ nomīe demōſtrante:
vt iſte hō ē aīal. Et aduerte ꝙ ꝓpō deſcēſa ē ꝓ
poſitio ſub cuiꝰ terio vel terminis fit deſcenſus
et ꝓpōnes deſcēdētes ſunt ꝓpōnes per quas de
ſcendimꝰ ſub aliquo terio. Noto tertio ꝙ ad hoc
ꝙ deſcēſus ſit ſufficiēs tres ꝯditiones requirūt̄
Pria ꝙ enumerant̄ oīa ſuppoſita terī ſub quo
fit deſcenſus in ꝓpria forma vel mediāte iſta ꝑ
ticula ⁊ ſic de alijs.vl̄ aliq̄ ſibi equalente. iō nō ē
ibi deſcēſus ſufficiēs oīs hō currit. ergo iſte hō cur
rit iſte hō currit lꝫ tn̄ ſit bona ꝯn̄a:⁊ etiā forma
lis tn̄ nō ē ſufficiēs deſcenſus:q: oīa ſingularia
nō enūerant̄. Scd̄a ꝙ fiat alr̄ qualr̄ oꝫ fieri. Vn̄
oꝫ ſic fieri videlꝫ ꝙ ſub terio ſupponente ꝯfuſe
⁊ diſtributiue fiat deſcēſus copulatiuꝰ ⁊ ſub terio
ſupponēte determiate deſcenſus diſiūctiuꝰ ⁊ ſub
terio ſupponēte ꝯfuſe tm̄ deſcēſus diſiūctꝰ vl̄ co
pulatꝰ vl̄ nullꝰ vt poſtea videbit̄ ⁊ ſub terio ſup
ponēte diſcrete nullꝰ oꝫ fieri deſcēſus. Et ꝯſeq̄t̄
ꝙ ibi nō ē deſcēſus ſufficiēs oīs hō cur.ergo iſte hō

currit vel iſte homo ꝯ ſi eſt currit. ⁊ ſic de alijs. lȝ
tñ ſit bona ꝯña. Tertia ꝯditio ꝙ ecõtra valeat
aſcenſus ſicut valet deſcẽſus. ideo nõ eſt ibi de
ſcenſus ſufficiens oĩs homo currit. ergo iſte hõ
currit. ⁊ iſte hõ currit. q: ecõtra nõ valet aſcen-
ſus. vt nõ ſeqtur iſte hõ currit ⁊ iſte hõ currit. ģ
oĩs homo currit. vñ aſcẽſus eſt argumẽtatio in
qua arguitur ab inferiorib' in ſupponẽdo ad ſu
perius mediãte pticula ⁊ ſic de alijs vel ſibi eq̃
ualente. vt iſte hõ currit ⁊ iſte hõ currit ⁊ ſic de
alijs: ergo oĩs hõ currit. ⁊ ꝑ cõtrariũ deſcenſus
inſufficiens eſt cui deficit vna illaꝝ triũ ꝯditio-
num. Et aduerte ꝙ aſcẽſus põt multis modis
fieri. Primo a copulatiua cõpoſita ex ſingula-
ribus ad vniuerſalem illorum ſingularium. vt
iſte homo currit. et iſte hõ currit et ſic de alijs.
ergo omnis homo currit. Scd̃o a diſiunctiua
in qua ponũtur inferiora ad indefinitã ſeu ad
ꝓpõem in qua terminꝰ illoꝝ ſingulariũ põitur
vt iſte hõ currit vel iſte hõ currit ⁊ ſic de alijs: ģ
hõ currit. Tertio a ꝓpõne cathegorica de extre
mo copulato vł diſiũcto ex ſingularibꝰ ad ꝓpõ-
nem in qua terminus ſupior ad illa ſingularia
ſupponit cõfuſe tm̃ vt bñ ſeqtur oĩs hõ eſt hoc
aĩal vel hoc aĩal ⁊ ſic de alijs: ģ oĩs hõ eſt aĩal.
Nota quarto ꝙ duplex deſcẽſus arguitiuꝰ poni
tur in aliq̃bꝰ. ſ. ſimplex ⁊ mixtus. ſimplex eſt q̃-
druplex. ſ. copulatiuꝰ. diſiũctiuꝰ. copulatꝰ. ⁊ diſ
iunctus. vñ deſcẽſus copulatiuus eſt quo vt ſic

Deſcenſus ſimplex eſt q̃druplex.

deſcendendo ſubinfert vna ꝓpõ ypothetica co-
pulatiua ꝯpoſita ex oĩbus ſingularibꝰ illiꝰ ter-
mini ſupponẽtis virtute cuiꝰ deſcẽdit. Deſcen-
ſus diſiũctiuꝰ eſt vbi in deſcendẽdo ſubinfertur
vna diſiũctiua cõpoſita ex oĩbus ſingularibus
illiꝰ termĩ ſupponẽtis virtute cuiꝰ deſcenditur.
Sed deſcẽſus diſiũctus eſt vbi in deſcendendo
ſubinfert vna ꝓpõ cathegorica de diſiũcto extre
mo ꝯpoſita ex oĩbus ſingularibꝰ illius termini
ſupponẽtis virtute cuiꝰ deſcẽdit. Sed deſcẽſus
copulatꝰ eſt qñ in deſcẽdendo ſubinfert vna ꝓ
poſitio cathegorica de extremo copulato cõpo-
ſita ex oĩbus ſingularibꝰ illius termĩ ſupponẽ-
tis virtute cuiꝰ deſcẽditur. Quarto nota ꝙ ſub
termĩo ſub quo põt fieri deſcẽſus copulatiuus
põt fieri deſcẽſus diſiũctiuus ⁊ diſiunctus ⁊ ali
quãdo copulatus ſȝ nõ ecõtra: cuiꝰ ratio eſt: q:
ad ꝓpõem copulatiuam ſeqtur ꝓpoſitio diſiũ-
ctiua compoſita ex ꝯſimilibus termĩs vt bñ ſe-
quitur iſte homo currit ⁊ iſte homo currit. ergo
iſte homo currit vel iſte hõ currit. etiã ad ꝓpoſi
tionẽ diſiũctiuam ſeqtur ꝓpõ cathegorica de
extremo diſiũcto. vt bñ ſeqtur iſte homo currit
vel iſte homo currit: ģ iſte hõ vel iſte hõ currit.
ſȝ ad ꝓpõem de diſiũcto extremo non põt fieri
gr̃a forme deſcẽſus diſiũctiuꝰ neq; copulatiuꝰ
neq; copulatus. vt nõ ſeqtur oĩs homo eſt hoc
aĩal vel hoc aĩal ⁊ ſic de alijs: ergo omĩs hõ eſt
hoc aĩal vel oĩs hõ eſt hoc aĩal. nec etiã ſeqtur
ergo oĩs hõ eſt hoc aĩal. ⁊ oĩs homo eſt hoc aĩal
Etiã nõ ſeqtur oĩs homo hȝ hoc caput vel hoc
caput: ģ omnis homo hȝ hoc caput vel omĩs hõ
hȝ hoc caput. Etiã ſub termĩo ſub quo põt fieri
deſcẽſus copulatus non põt fieri gr̃a forme de-
ſcenſus diſiũctus neq; diſiũctiuus neq; copula
tiuus vt nõ ſeqtur nullũ caput hȝ iſte homo et
iſte hõ. ģ nullũ caput hȝ iſte hõ vel iſte hõ. naȝ
prima eſt vera ⁊ ſcd̃a falſa. Et aduerte ꝙ iſte de
ſcenſus copulatꝰ fit ſub terĩo ſupponẽte cõfuſe
tm̃. ⁊ pmo ſub termĩo ſupponẽte ꝯfuſe tm̃ rõne
ſigni collectiui cuiuſ eſt oẽs. vt oẽs apłi dei ſũt
duodecim ibi apłi dei ſupponit confuſe tm̃ ſub
quo fit deſcẽſus copulatus vt oẽs apłi dei ſunt
duodecim: ģ iſti apłi dei ⁊ iſti apłi ⁊ ſic de alijs
ſũt duodecĩ. fit etiã ſub p̃dicato ꝓpõis excluſiue
vbi dictio excluſiua tenet gr̃a pluralitatꝭ. vt tm̃
q̃nq; ſunt p̃dicabilia: ibi p̃dicabilia ſupponit cõ
fuſe tm̃. ſub quo fit deſcenſus copulatus. vt tm̃
q̃nq; ſunt p̃dicabilia: ģ tm̃ q̃nq; ſunt iſta p̃dica
bilia ⁊ iſta p̃dicabilia: fit etiã iſte deſcẽſus copu
latus ſub termĩo ſupponẽte cõfuſe tm̃ rõe duo-
rum ſignoꝝ. quoꝝ primũ eſt negatiuũ ⁊ ſcd̃m af
firmatiuũ vt nullũ caput hȝ omĩs homo. hõ ibi
ſupponit ꝯfuſe tm̃ ⁊ ſub eo licet fieri deſcenſus
copulatꝰ. vt prius viſum eſt. Deſcẽſus mixtus
eſt q̃ ꝯponitur ex diſiũcto ⁊ copulatiuo ⁊ fit ſub
termĩo ſupponẽte cõfuſe ⁊ diſtributiue diſtribu
tione incõpleta ⁊ impfecta. ¶ Pro cuiꝰ decla-
ratione eſt aduertendũ ꝙ aliqs terminꝰ dr̃ ſup
ponere cõfuſe ⁊ diſtributiue duplr. Uno modo
diſtributione completa. Alio modo diſtributio
ne incõpleta. vñ terminus dicitur ſupponere cõ
fuſe ⁊ diſtributiue diſtributione completa ⁊ per
fecta q̃ ſic ſupponit ꝙ remoto ſigno confuſiuo
rõne cuius ſupponit confuſe ⁊ diſtributiue ſup-
ponit determinate vt oĩs homo currit remoto
omĩs homo ſupponit determiate ⁊ ſub tali fit
deſcenſus copulatiuus. ſed terminus dicit ſup
ponere diſtributiue diſtributione incõpleta et
imperfecta qui ſic ſe habet ꝙ remoto ſigno cõ-
fuſiuo ratione cuius ſupponit cõfuſe ⁊ diſtribu
tiue ſupponit confuſe tm̃ vt ad equitandũ non
requiritur equus. ibi equus ſupponit cõfuſe ⁊
diſtributiue: diſtributione incõpleta ⁊ impfecta
q: remoto ly nõ rõne cuius diſtribuitur tũc ſup
ponit confuſe tm̃ ⁊ ſub tali fit deſcẽſus mixtus
niſi appellatio impediat. vt ad equitandum nõ
requiritur equus. ergo ad equitandum nõ req̃
ritur iſte equus vel iſte equus. ⁊ ad equitandũ
nõ requiritur iſte equus. vel iſte equus. Et ſi-
militer poſſet dici de iſta: ego non ꝓmitto tibi
equum. ſic ꝙ ly equum ſupponit cõfuſe ⁊ diſtri
butiue diſtributione incõpleta ⁊ imperfecta: et
põt fieri deſcenſus mixtus: niſi appellatio im-
pediat: q: ly equum appellat ſuã rõem forma-
lem. Et videtur ꝙ ſit neceſſe ponere talem de-
ſcenſum vel negare duas reglas logicales. Pri
ma ꝙ negatio diſtribuit terminum ſequentem
cõmuniter tentum. Scd̃a ꝙ terminus diſtribui
bilis in vna contradictoriarum non diſtribu-
tus debet diſtribui in alia niſi ſit determinatio
accepta vnica acceptione cum ſuo determina-
bili. ¶ Et ſi quis dicat iſte deſcenſus eſt nuga-
torius: quia ſecunda pars illius deſcenſus ni-
hil facit verum eſt quo ad veritatem ſed bene

facit quo ad formam deſcenſus copulatiui qui non eſt formalis ſub quolibet termino ſupponē te confuſe ⁊ diſtributiue. ſed ſolum ſub termino ſupponente confuſe ⁊ diſtributiue diſtributio ne completa ⁊ perfecta. Et aduerte ꝙ de ſuppo ſitione iſtius termini nō promitto tibi equum eſt cōtrouerſia inter doctores. nam dicūt aliqui ꝙ ſupponit confuſe tm̄ ſicut in iſta ego ꝓmitto tibi equū: ⁊ ꝙ negatio impediat̄ ꝑ ſignū ſpecia le cōfuſiuū. Etiam eſt cōtrouerſia de iſta ego ꝓ mitto tibi equū. nam dicūt aliqui ꝙ ly equū ſup ponit ſimpl'r pro equo in cōi. ſed iſta opinio nō eſt multū cōis. ideo dicūt alij ꝙ ſupponit cōfuſe tantū. ⁊ iſti diuerſificātur adinuicē. nam dicunt aliqui ꝙ ꝓmittēdo equū: oēm equū ꝓmitto: ita ꝙ bene ſequitur ego ꝓmitto tibi equū: ĝ omnē equū tibi ꝓmitto. ⁊ etiā bene ſequit̄: ego ꝓmit to tibi equū: ergo equū tibi ꝓmitto. ⁊ iſti ſic pro bant ſuā opinionē: quia ꝓmittēdo equū ꝓmit to aliquid vl' nihil. Dicunt alij de alia opinione ꝙ ꝓmitto aliquid. Contra: quia iſta eſt vera ni hil ꝓmitto cōcedūt: ⁊ etiā iſta nullum equū pro mitto cōcedunt. ⁊ cū dicitur ĝ ſi iſta ſit vera nul lum equū ꝓmitto: ſequit̄ ꝙ ero abſolutꝰ dando aliqd qḋ nō debeo. quia dando iſtū equum ero abſolutus: ⁊ tn̄ illum equū non debeo: concedūt ꝙ ſunt abſoluti dando ꝙ non debent. Probant vlterius ꝙ bene ſequat̄ ꝓmitto tibi equū: ergo omnē equū tibi ꝓmitto: quia dando tibi iſtum equū ego ero abſolutus: ⁊ iſtum equum ⁊ alium equū: ⁊ ſic de alijs. ergo oēm equū tibi ꝓmitto. dicitur negando ꝯñam: quia iam dici ꝙ ero ab ſolutꝰ dando aliquid qḋ nō debeo. Contra: ſi tu dicis corā iudice ꝙ tu nihil debes mihi eris ab ſolutus: ergo illa erit falſa nihil debeo. dico ꝙ ſi dicam iſtam nihil debeo tibi coram iudice: ego nō ero abſolutus niſi dicam iſtam ꝙ ego nō de beo aliquid. Itē bene ſequitur debeo tibi equū ergo a me debetur tibi equus: ꝯña pʒ ab actiuo ad paſſiuū. ⁊ vltra a me debet̄ tibi equꝰ. ĝ equus debetur tibi a me. pʒ ꝯña: quia an̄s et ꝯn̄s ſunt ex eiſdē extremis ⁊ habēt eandē cauſam verita tis. nam ſicut ad iſtā a me debetur tibi equꝰ ſuf ficit ꝙ extrema pro eodem ſupponāt. ita ad iſtā equus debetur tibi a me. Reſpōdetur ꝙ hoc nō ſufficit preciſe ad iſtā equus debetur tibi a me. ſed ꝙ vnum ſuppoſitum ſubiecti ſit vnum ſup poſitū predicati. modo nullus eſt equus qui de beat̄ tibi a me. Itē bene ſequit̄ debeo tibi equū ergo oēm equū debeo. q: promittēdo equū oēm equū promitto. ĝ debendo tibi equū. oēm equū debeo. ꝯſequētia eſt nota. ⁊ antecedēs probatur quia ꝓmiſſio eſt actus volūtatis qui non fit niſi ſm aliquā rationē: ſed promittēdo equū promi ſi ſm propriā rationē equi que ꝯuenit oī equo quia ſm talem oēm equū ſignificat. Reſpondet̄ primo ꝙ tua ratio ſeu cōceptꝰ ſupponit indiſiū ctim omnē equū ⁊ indiſiunctim cōuenit oī equo ſed non diſiunctiue. ¶ Dico vlterius ꝙ tua pro miſſio fit ſm aliquā rationē illi vel illi equo con uenientē. ſed nō iſti equo ꝯuenientē. vel iſti equo conuenientem. nam qn̄ dr̄: equū promitto deno tatur ꝙ actus promiſſionis fit ad oēm equū di ſiunctiue. ⁊ ꝙ pro aliquo vno verificet̄ promiſſio ſʒ dicēdo ꝓmitto tibi equū nō requirit̄ hoc. ⁊ cū dicit̄ ad hoc ꝙ iſta ſit vera equum tibi promitto ſufficit promittere equū ſm rationē propriā eq̄ vel ſm aliā. ĝ ſi promittam tibi equū ſm ratio nem ꝓpriā equi: ĝ equum tibi ꝓmittā. quia pro mittam tibi equū ſm propriā rationē vel aliam. Dicit̄ ꝙ ad hoc ꝙ iſta ſit vera equū tibi promit to nō ſufficit ꝙ promittā tibi equū. ſed ratio ꝓ pria equi vel alia cadat ſupra aliquod determi natū ſuppoſitū. ſed ꝙ nō ſequatur promitto tibi equū. ĝ omnē equū tibi promitto. ꝓbatur: quia tunc ſequitur ꝙ oporteret ꝙ darē tibi oēm equū antequā eſſem abſolutꝰ. q: nullus abſoluit̄ a debi to niſi ſoluat ea que debʒ ſed omnē equū tibi dʒ igitur. Reſpondēt negādo ꝙ nō poſſum abſolui a debito niſi oīe illud ſoluā qḋ debeo ſed ſuf ficit ꝙ aliquo mō vel aliqd ſoluā cui vel qbus cōuenit rō ſm quā facta eſt obligatio. Scḋo ſic. ſi ꝓmittendo equū oēm equū deberē ſequit̄ ꝙ equū regis francie tibi deberē qḋ eſt falſum: q: ad illū ſoluendum me nō obligaui. Rn̄dent ꝙ equū regis frācie tibi debeo ⁊ ad ipm̄ ſoluendū me obligaui. ⁊ ideo ſi illū haberē ⁊ traderē tibi ſoluerē ſibi tn̄ hoc ſtat ꝙ nō debeo ſibi equū re gis francie. nec me obligaui ad ſoluendū equū regis francie nec pōt ipm̄ petere niſi ſub diſiun ctione ad alios equos: q: nō me obligaui ad ſol uendū equū regis frācie ſm illā rōem ſm quā dr̄ equꝰ regis frācie: ſʒ obligatio fuit facta ſm rōem ſpecificā ꝯuenientē omi equo. Tertio ſic. q: ſic arguēdo ꝓmitto tibi equū: ĝ equū tibi ꝓ mitto. arguit̄ a termino ſupponēte cōfuſe tātū ad ipm̄ ſupponentē determinate remanēte ſigno ꝯfu ſiuo: ĝ nō ſeqtur bn̄. Item ſic arguēdo ꝓmitto tibi equū: ĝ oēm equū tibi ꝓmitto. arguit̄ a nō diſtributo ad diſtributū: igit̄. Rn̄dent ꝙ terminꝰ dicit̄ ſupponere ꝯfuſe tm̄ dupl'r. vno modo ſm diſtributionē termi p̄cedētis. ⁊ ſic valet ꝯña vt nō ſeqtur oīs hō eſt aīal. ergo aīal eſt oīs homo Alio modo dr̄: ſupponere ꝯfuſe tm̄ rōne alicuiꝰ ſigni ſpālis ꝯfuſiui ſic ꝙ ſub eo nō pōt fieri de ſcēſus nec copulatiuꝰ nec diſiūctiuꝰ. ⁊ tūc nō eſt incōueniēs arguere a tali termīo ſupponēte cō fuſe tm̄ ad ipm̄ p̄cedentē ſupponentē determina te. Dicūt vlterius ꝙ a nō diſtributo ad diſtribu tum eſt aliqn̄ bona ꝯña ⁊ materialis vt in ꝓpo ſito ⁊ ponūt iſti duas regulas. Prima ꝙ a termio appellante ſuā ꝓpriā rōem ad ipm̄ nō ſic appel lantem eſt bona ꝯña: dū mō nō ponat̄ terminꝰ importās negationē. vt bn̄ ſeqtur cognoſco ve nientē: ĝ venientē cognoſco. q: impoſſibile eſt an̄s eſſe verū ſine ꝯn̄te. ſed nō ſeqtur ego igno ro hoīem: ĝ hoīem ignoro: q: ignoro importat negationē. Scḋa regula a termio importāte ſuā rōem formalē ſub diſiūctiōe ad oēm aliū ad ter minum p̄ciſe appellantē ſuā ꝓpriā rōem nō va let ꝯña niſi eſſet terminꝰ importans negationē vt non ſequitur venientem cognoſco: ergo co gnoſco venientem. licet bene ſequatur lectio nē ignoro: ergo ego ignoro lectionem. propter

negationē quã includit ignoro et ꝓpter vtraſq; rationes ⁊ earũ defenſiones ambe opiniones videntur multũ probabiles: ⁊ vltima multũ videtur eſſe ſubtilis quã multi moderni tenent.

¶ Sequũtur regule de deſcenſu. Prĩa ſub termino ſupponēte diſcrete nõ pt fieri aliqs deſcēſus: cuiꝰ ratio ē: qꝛ deſcēſus dꝫ fieri p inferiora. ſed terĩus diſcrete tētus nõ habet inferiora igr̃. Et ſi quis dicat iſte terĩnus hoĩes in iſta ꝓpoſitione iſti hoĩes currũt ſupponit diſcrete. ⁊ tamē ſub eo põt fieri deſcēſus: quia bene ſequitur iſti hoĩes currũt: ergo iſte hõ currit. et iſte hõ currit et iſte hõ currit. Reſpõdetur ꝙ ibi nõ eſt deſcenſus: quia deſcenſus fit a ſupiori ad inferius. mõ iſte terminꝰ hoĩes nõ eſt ſupius ad iſtos terminos: ⁊ iſte hõ currit ⁊ iſte hõ currit cum nõ poſſit de ipis predicari. Et ſi quis iterũ dicat ly hoĩes ſupponit ꝓ pluribus diuiſim. quia demonſtratis quattuor hoĩbus de quibuſcũq; duobꝰ illorum: quattuor verũ ē dicere: iſti ſunt iſti hoĩes. iſti ſunt iſti homines: dicitur ꝙ verum eſt equiuoce: quia alius eſt actus demõſtratiuꝰ per quã demonſtrãtur alij duo hoĩes ⁊ aliꝰ p quē demõſtrantur alij duo homĩes. Ex quo ſequitur ꝙ eſt poſſibile aliquem terĩm ſupponēre pro pluribꝰ equiuoce ſm eundē cõceptũ formalē. nam ĩ iſtis duabus ꝓpoſitionibꝰ iſte hõ currit. ⁊ iſte hõ currit demonſtrando per ly iſte in prima ſortem et in ſcda platonem: tunc ly hõ ſm eundē cõceptũ cõmunē et ſpecificũ repſentatiuũ oĩm hominum ſupponit pro ſorte ⁊ platone equiuoce. ⁊ hoc ꝓpter diuerſitatem actuũ demõſtrando ſibi cõiũctorum. ¶ Scda regula: ſub quolibet termino cõmuniter tento q̃tum eſt ex ſe põt fieri deſcenſus dũmõ habeat plura ſuppoſita: ⁊ dũ mõ poſſit ſingulariſari. ¶ Notãter dicitur dũmodo habeat plura ſuppoſita: quia ſi non haberet plura ſuppoſita ꝓprie nõ poſſet fieri deſcēſus: vt ſunt iſti termini mũdus: ſol: ſub quibus nõ fit deſcenſus. Et ſi quis dicat dicēdo fenix põt eē fenix nõ habet niſi vnũ ſuppoſitum. ⁊ tamē põt fieri deſcēſus ad fenicē qui fuit: ⁊ ad fenicē qui eſt: ⁊ ad fenicē qui erit: cum fenix ibi amplietur. Reſpõdetur ꝙ fenix ibi nõ ampliatur: quia ad hoc ꝙ aliquis terminus amplietur opꝫ ꝙ habeat ſuppoſita correſpondētia illis differentijs tēporũ. Dicitur notãter dũmõ poſſit ſingulariſari propter verba adiectiua que nõ poſſunt ſingulariſari vt ſortes currit. ibi ſub ly currit nõ põt fieri deſcēſus cum ad ly currit nõ põt addi ſignum ſingulare: dicebatur etiã notãter q̃tum eſt de ſe qꝛ ꝓpter variationē appellatõis nõ põt fieri aliquãdo deſcenſus: vt ego cognoſco venientē: ibi ſub ly venientē qui eſt terminꝰ cõis nõ fit ꝓprie deſcenſus: quia nõ ſequitur cognoſco venientē: ergo cognoſco hunc venientē vel hunc venientē quia deſcenſa põt eſſe vera deſcendente exiſtente falſa. Dicũt tñ aliqui ſcꝫ buridanus ⁊ dor. p. ꝙ bene põt ſic deſcēdi cognoſco venientem: g̊ hunc venientē: vel hũc venientē cognoſco. ¶ Tertia regula. cauendũ eſt ꝙ qñ fit deſcēſus ſub aliquo termĩo ꝙ alij termĩ ſub quibꝰ non fit deſcenſus nõ ſtant ꝓ pluribꝰ neq; ꝓ paucioribꝰ in deſcendentibꝫ q̃ in deſcenſa. Unde ad hoc ꝙ bene deſcendatur ſeruande ſunt aliq̃ue cautele. Prima ꝙ nullus terminus debet aliter appellare ĩ deſcendentibꝰ q̃ in deſcenſa. Scda ꝙ nullus terminus dꝫ aliter reſtringi in deſcendētibꝰ q̃ in deſcēſa. Tertia ꝙ nullus terminꝰ debet aliter ampliari in deſcendētibus q̃ in deſcenſa. Quarta ꝙ termini ſub quibus fit deſcēſus nõ accipiãtur pro pluribꝰ in deſcendētibꝰ q̃ in deſcenſa. ideo non ſequitur oĩe aĩal quod non eſt hõ eſt irrõnale ergo oē aĩmal quod nõ eſt iſte hõ eſt irrõnale. ⁊ oē aĩal quod non eſt iſte homo eſt irrõnale. nam deſcēſa eſt vera et deſcēdentes falſe. et hoc propter hoc ꝙ ly animal accipitur pro pluribus in deſcendentibus q̃ in deſcenſa. Similiter nõ ſequitur quilibꝫ aſinus cuiuſlibet hominis currit: ergo quilibet aſinus iſtius hominis currit et q̃libet aſinus iſtius hoĩs currit: quia in aliquo caſu deſcēſa põt eſſe vera deſcendētibus exiſtentibus falſis. vt poſito caſu ꝙ ſint tm̃ tres hoĩes: ⁊ ꝙ illi tres hoĩes habeant tres aſinos cõmunes qui currant ⁊ quilibet habeat vnum ſpãlem qui nõ currat: tũc iſta eſt vera quilibet aſinꝰ cuiuſlibet hoĩs currit. ⁊ tamen deſcendentes ſunt falſe. ſ. iſte: ergo quilibet aſinus iſtius hoĩs currit. et quilibet aſinꝰ iſtiꝰ hoĩs currit. ⁊ hoc eſt ꝓpter hoc ꝙ aſinꝰ accipit̃ ꝓ pluribꝰ in deſcēdentibꝰ q̃ in deſcenſa. etiã ꝓpter talē defectũ nõ ſequit̃ oē aĩal p̃ter hoĩem eſt irrõnale. g̊ oē aĩal p̃ter hunc hoĩem eſt irrõnale. Etiã nõ ſequit̃ oē aĩal vidēs oēm aſinũ eſt hõ. g̊ oē aĩal vidēs hũc aſinũ ē hõ. qꝛ in aliquo caſu ſtat añs eſſe verũ ⁊ ꝯñs falſum. nam ponēdo caſum ꝙ ſint tm̃ tres aſini quos ſolũ videat hõ. ⁊ ꝙ tñ quilibet aſinꝰ videat ſe. tũc iſta eſt vera: oē aĩal vidēs oēm aſinũ eſt hõ: ⁊ iſta eſt falſa. oē aĩal vidēs hũc aſinum eſt hõ: qꝛ ipſemet aſinꝰ videt ſe qui nõ ē hõ. Unñ pro prĩa debet ſic fieri deſcēſus. oē aĩal qđ nõ eſt hõ eſt irrationale. ergo omne animal quod non eſt homo et iſte homo eſt irrationale. ⁊ oĩe animal quod non eſt homo ⁊ iſte homo eſt irrationale. Aliqui tamen dicunt ꝙ in deſcendendo ſub ly homo oportet deſcendere ſub ly animal demõſtrando ſolum animalia bruta. vt omne animal quod nõ eſt homo eſt irrationale: ergo hoc animal qđ nõ eſt iſte homo eſt irrõnale. ⁊ hoc aĩal qđ nõ eſt iſte hõ eſt irrõnale. ⁊ ꝓportionabilr̃ dicatur de alijs: vt de iſta: oē aĩal p̃ter hoĩem eſt irrõnale: g̊ oē aĩal p̃ter hoĩem ⁊ hũc hoĩem eſt irrõnale: vel ſic: hoc aĩal aliud ab hoc homĩe ē irrõnale. ⁊ hoc animal aliud ab hoc hoĩe eſt irrõnale ſp demonſtrando p ly hoc aĩal brutũ. ⁊ ꝓpter ignorãtiam illiꝰ deſcēſus multi dixerũt ꝙ ſub ly hoĩem non poterat fieri deſcēſus: qꝛ ſupponebat ſimplr̃ qđ nõ eſt verũ: ſed ſupponit cõfuſe et diſtributiue. Etiã dicat̃ d̾ iſta oē differēs ab ente nõ eſt deſcēdēdo ſub ly ente qꝛ nõ ſequit̃. g̊ oē differēs ab h̃ ente nõ eſt. ſꝫ opꝫ ſic deſcēdere: g̊ oē differēs ab hoc ente ⁊ hoc ente nõ eſt. Sed nũc reſtat puum dubiũ quõ dꝫ fieri deſcēſus ſub ly hoĩs in iſta ꝓpoſitione quilibet aſinus hoĩs currit q̇ terminꝰ

hominis ſupponit confuſe et diſtributiue ex re-
gula oīm logicorum ꝙ aggregatum ex recto et
obliquo recto precedente cui imediate additur
ſignum vniuerſale ſupponit confuſe ⁊ diſtribu-
tiue. nō poteſt eñi ſic deſcēdi: ergo quilibet aſi-
nus iſtius hoīs currit. ⁊ quilibet aſinus iſti⁹ ho-
minis currit: quia ſtaret añs eſſe verum ꝯſequē
te exiſtēte falſo in aliquo caſu: vt poſito caſu ꝙ
ſolum tres hoīes habeant aſinos qui currant.
et alij homines non habeāt: tunc iſta cōiter con
ceditur quilibet aſinus hoīs currit. ⁊ tamē aliq̄
deſcendentes ſunt falſe: quia veniēdo ad hoīes
qui non habent aſinum: tunc iſta eſt falſa: ergo
quilibet aſinus iſtius hoīs currit q̄ eſt vna affir
matiua cuius ſubiectū pro nullo ſupponit. Un-
de pro reſponſione eſt aduertendū ꝙ de ſuppo
ſitiōe illius termī hoīs in predicta propōne eſt
controuerſia inter doctores. Dicunt aliqui ꝙ ly
hominis ſupponit confuſe tantū ⁊ ꝙ ſub eo de-
bet fieri deſcenſus diſiunctus. ⁊ cum hoc dicunt
ꝙ totum aggregatum ſupponit cōfuſe et diſtri-
butiue: nec hoc eſt incōueniēs ꝙ totū ſupponat
alia ſuppoſitione a ſuis partib⁹: nam illud diſiū
ctum ſortes vl' plato currit ſupponit cōiter. ⁊ ta
men partes ſupponūt diſcrete. ⁊ hoc eſt multū
probabile. Alij dicūt ꝙ ſupponit cōfuſe ⁊ diſtri-
butiue ſm quid. i. reſtricte: ⁊ dicūt ꝙ ſicut ly aſi
nus reſtringit̄ p ly hoīs: ita ꝙ ly hoīs reſtringit̄
per ly aſinus ad ſtandum ſolū ꝓ hoībus haben
tibus aſinum ſeu aſinos. ita ꝙ eſt ſenſus quili-
bet aſinus hoīs habētis aſinū currit. ⁊ tūc non
opꝫ deſcendere niſi pro hoībus habentibus aſi
num: ſꝫ hoc eſt multū difficile videre quomodo
rectus ille reſtringat obliquū cum hoc non fiat
ꝓpter modū cōſtruendi neqꝫ ꝓpter aliquē mo-
dum ſignificandi neqꝫ videtur ꝙ fiat per aliquā
regulam reſtrictionū. ideo videtur eſſe vnū pu-
rum volūtariū. ideo dicunt alij ꝙ ſupponit con-
fuſe ⁊ diſtributiue ſimpl'r pro quolibet homine.
et dicunt ꝙ ſub eo in tali propōne nō opꝫ ꝙ fiat
deſcenſus: ſed ſufficit ꝙ ſub eo vel ſub alio con
ſimiliter ſupponēte fiat deſcēſus copulatiuus.
ideo dant talē regulā ꝙ nō opꝫ ꝙ ſub quolibet
termino cōiter tento habente ſuppoſita ⁊ ſingu
lariſabile poſſit fieri deſcenſus: ⁊ hoc marie eſt
in terminis ſupponētib⁹ per ſigna reſtrictionis
et diſtributionis: vt in iſta aſinus cuiuſlibet ho-
minis currit nullū aliud a vero eſt verum: ecce
quomō ſub ly hoīs vt dicūt nō pōt fieri deſcen-
ſus: quia ly aſinus ſub quo nō fieret deſcenſus
acciperetur pro tot ⁊ equalib⁹ in deſcēdētib⁹ et
deſcenſa: vt aſin⁹ cuiuſlibet hoīs currit: ibi aſin⁹
accipitur ꝓ omni aſino cuiuſlibꝫ hoīs ⁊ in deſcē
dendo dicendo: ḡ aſin⁹ iſti⁹ hoīs currit. et aſin⁹
iſti⁹ hoīs currit. ibi aſin⁹ accipit̄ ſolū pro aſino
vnius hoīs. Etiam in iſta nullū aliud a vero eſt
verum. ibi aliud ſupponit pro illo quod non eſt
verum ſed dicendo: ergo nullū aliud ab hoc ve-
ro eſt verum ſupponit pro omni illo quod non
eſt hoc verum. ⁊ ſic non accipitur vniformiter. ꝓ
bant hoc etiam: quia in iſta propoſitione tantū
ſubſtantia non eſt accidens: ibi accidens ſuppo
nit determinate: ⁊ tamen ſub eo nō poteſt fieri
deſcenſus diſiunctiuus: vt non ſequitur tantū
ſubſtantia nō eſt accidens: ergo tantum ſubſtā-
tia non eſt hoc accidens: vel tantū ſubſtātia nō
eſt hoc accidens cum deſcendentes ſint falſe et
deſcenſa vera: ⁊ ꝙ ſupponat determinate ꝓbāt
quia quando duo ſigna diſtributiua cadunt ſu-
pra aliquem terminum in propoſitione indefi-
nita ſingulari vel particulari: tunc debet ſuppo-
nere determiāte. ¶ Alia regula in deſcendēdo
ſub termino ſupponēte cōfuſe ⁊ diſtributiue re-
ſpectu termini ſupponētis determinate debet
addi in deſcendentibus alijs a prima relatiuū
idētitatis: vt non homo eſt animal: ſic debet de-
ſcendi ſub ly animal: ergo homo non eſt hoc ani
mal: ⁊ idem homo nō eſt hoc animal: ⁊ idem ho-
mo nō eſt hoc animal: ⁊ tandem deuenietur ad
vnam falſam. Similiter dicatur de iſta quidam
homo eſt omnis homo. Similiter hominis qui-
libet aſinus currit. Etiam hominis quelibet
pars eſt in ſcolis. ¶ Alia regula in deſcenden-
do ſub ſubiecto exceptiue oportet mutare ly
preter in aliud ab: vt omne animal preter homi
nem eſt irrationale: ergo om̄e illud animal aliō
ab homine eſt irrationale. ⁊ illud animal aliud
ab hoīe eſt irrationale demonſtrando ſolū per
ly illud animal brutū. Ex quo ſequitur ꝙ nō po
teſt deſcendi ſub termīo ſupra quē cadit dictio
exceptiua niſi prius deſcēdatur ſub alio termīo
vel pōt dici ꝙ ſic debet deſcēdi: ergo omne aīal
preter hoīem ⁊ hūc hoīem eſt irrationale. vt vi-
ſum eſt in ſummulis. ¶ Alia regula: ſub termi
nis propōnum ipotheticarum proprie nō debet
fieri deſcenſus: quia ex vero ſequeretur falſum.
vt iſta eſt vera ſi omne animal currit omne aīal
mouetur: ſed nō ſemper: ergo ſi illō animal cur-
rit om̄e animal mouetur: ⁊ ratio huius eſt quia
non opꝫ ꝙ ſi ad aliquam propoſitionē ſequatur
alia propoſitio ꝙ ad ſingularē illius ſequatur
illa propō: vel ſi fiat deſcenſus debet primo fie-
ri deſcenſus cōpletus ſub vno termino: vt ſi om
ne animal currit omne animal mouetur ſic debe
ret deſcēdi: ergo ſi illud animal currit: ⁊ illō ani
mal currit: ⁊ illud animal currit: ⁊ ſic de alijs. oē
animal mouetur: ⁊ ſic poſſet fieri deſcenſus.
¶ Alia regula: quādocūqꝫ deſcenditur ſub ter-
mino ſupponente confuſe et diſtributiue quem
ſequitur terminus ſupponens cōfuſe tantum.
et illum terminum ſtantem confuſe tantum ſeq̄
tur alius terminus ſupponens confuſe ⁊ diſtri-
butiue: tunc quando deſcēditur ſub termīo ſtā-
te confuſe ⁊ diſtributiue opꝫ ꝙ terminus qui ſta
bat cōfuſe tantum etiam ſtet confuſe tantum in
deſcendentibus: vt omni tempore animal ē oīs
homo: iſta eſt vera cum iſta ſit vera. omni tēpo-
re omnis homo eſt animal per regulam logico-
rum quando ſunt due propoſitiones conſtitute
ex conſimilibus terminis eodē modo ſupponē-
tibus eiuſdem q̄titatis: ſi vna eſt vera reliqua ē
vera: ſed iſte ſunt hmōi igitur. nec valet dicere

ꝙ in iſta omni tempore animal eſt omnis homo
predicatur vniuerſale vniuerſaliter ſumptum:
quia vniuerſale vniuerſaliter ſumptum poteſt
predicari de termino ſupponente confuſe tantū
vt iſta eſt vera a homo eſt omnis homo vt patet
intuenti. ideo deſcendēdo ſub ly tempore in iſta
omni tempore aīal eſt omnis homo non oportꝫ
ſic deſcendere: ergo in iſto tēpore animal eſt om
nis homo. ⁊ in iſto tempore animal eſt omīs ho
mo ⁊c. quia iſte ſunt falſe ⁊ tota cauſa eſt: quia ter
minus qui ſtabat confuſe tantū in deſcenſa non
ſtat confuſe tantum in deſcendentibus. ſed de
terminate ſcꝫ ly animal: ideo debet ſic deſcēdi:
ergo in iſto tempore omnis homo eſt animal: et
in iſto tempore omnis homo eſt animal. Simi
liter dicatur de iſta: ſemꝑ homo non eſt animal.
que eſt vera: quia equiualet iſti omni tēpore nō
animal hō non eſt que eſt vera. ¶ Alia regula:
quādo in aliqua ꝓpōne ponuntur duo termi
ni ſupponentes confuſe et diſtributiue diſtribu
tione ſigillata in terminis abſolutis. i. non rela
tiuis ad deſcēdendum ſub primo oportet ſcōm
in propria forma manere. ſed in deſcēdēdo ſub
ſcōo oportet capere vnum ſuppoſitum primi et
inducere in omnibus alijs ſcōi termini: vt capta
iſta propoſitione omnis homo eſt omīs homo:
ſi velimus deſcendere ſub ſubiecto ſic debemus
deſcendere: ergo iſte homo eſt omīs homo: ⁊ iſte
homo eſt omnis homo: ſed ſi velimus deſcen
dere ſub predicato oportet capere vnum ſuppo
ſitum primi vt dicatur ſic: ergo iſte homo eſt iſte
homo. ⁊ iſte idem hō eſt iſte homo: ⁊ iſte idē ho
mo ē iſte homo. ¶ Alia regula: ſub termīo ſup
ponente determinate debet fieri deſcēſus diſiū
ctiuus: ⁊ hoc ſi talis terminus habeat plura ſup
poſita: ⁊ ꝙ poſſit ſingulariſari vt ſuperiꝰ viſū ē.
¶ Sed circa hoc peteret aliquis quomō debet
fieri deſcenſus ſub iſto termino copulato homo
et aſinus currunt. Reſpondetur primo ꝙ tale
copulatum et omne copulatum ex terminis cōi
bus ſupponētibus ſupponit cōmuniter nō qui
dam pro aliquo: quia nihil eſt de quo poſſit ve
rificari illud copulatum: ſed ſupponit cōmuni
ter pro pluribꝰ: ⁊ de pluribꝰ ſeorſum pōt predi
cari: vt iſta eſt vera iſte homo ⁊ iſte aſinus ē ho
mo ⁊ aſinus. ⁊ iſte homo ⁊ iſte aſinus eſt homo ⁊
aſinꝰ. ⁊ debet ſic deſcēdi homo ⁊ aſinus currūt.
ergo iſte homo ⁊ iſte aſinus currunt: vel iſte hō
et iſte aſinus currunt: vel ſic: ergo iſti currunt:
demonſtrando per ly iſti hominē ⁊ aſinū: vel iſti
currūt demonſtrādo per ly iſti hominē ⁊ aſinū.
Aduerte etiam ꝙ copulatum ex termino diſcre
to et termino cōmuni ſupponit ꝯmuniter: vt ſor
tes ⁊ homo currunt illud copulatū ſupponit cō
muniter: ⁊ poteſt verificari de pluribus ſeorſuꝫ.
vt iſta eſt vera ſortes ⁊ iſte homo ſunt ſortes et
homo ⁊ ſortes ⁊ iſte homo ſunt ſortes et homo:
demonſtrando per ly iſte ſemper vnū alium ho
minem a ſorte. Ex quo ſequitur ꝙ tale copula
tum ſupponit cōiter pro omni aggregato ſeu co
pulato ex ſorte ⁊ alio homīe puta pro ſorte pla
tone. ⁊ pro ſorte ⁊ petro. ⁊ pōt etiam ſic verifica
ri iſti ſunt ſortes ⁊ homo demonſtrando per ly
iſti aggregatum ex ſorte ⁊ alio homine: ⁊ debet
ſic deſcendi: ergo ſortes ⁊ iſte homo currunt: vel
ſortes ⁊ iſte homo currunt ⁊ ſic de alijs. vel ſic: ergo
iſti currunt vel iſti currūt: demōſtrando ꝑ ly iſti
aggregatum ex ſorte ⁊ alio homine. ¶ Et ſi quis
dicat iſta propoſitio ſortes ⁊ homo currunt non
poteſt fieri vniuerſalis: ergo ſubiectum nō ſup
ponit cōmuniter. Reſpondetur ꝙ imo pōt fieri
vniuerſalis: ſic oīs homo ⁊ ſortes currunt: ⁊ pōt
etiā fieri deſcēſus copulatiuus ſic: ergo iſti cur
runt: ⁊ iſti currunt ⁊ ſic de alijs demōſtrando ꝑ
ly iſti aggregatum ex ſorte ⁊ alio homine.
¶ Sed quereret aliquis de ſubiecto huius pro
poſitionis ſortes ⁊ plato currūt. Reſpondetur
ꝙ tale ſubiectū ſupponit diſcrete: licet pro plu
ribus cōplexiue ſupponat: ⁊ ſub eo nō licet fieri
deſcenſus: quia ſub termīo ſupponente diſcre
te non poteſt fieri deſcenſus. ¶ Sed quereret
aliquis de ſubiecto diſiuncto. pro quo ponūtur
alique propoſitiones. ¶ Prima diſiunctū com
poſitū ex termīs diſcretis ſupponit cōmuniter
vt ſortes vel plato currit. illud diſiunctū ſuppo
nit cōiter: quia poteſt predicari de pluribꝰ ſeor
ſum: vt iſta eſt vera ſortes eſt ſortes vel plato.
plato ē ſortes vel plato: ⁊ ſub eo pōt ſic deſcēdi.
ergo iſte vel plato currit. vel iſte vel ſortes cur
rit demonſtrando per ly iſte alterum illorum.
¶ Scōa propoſitio: diſiunctum ex terminis cō
munibꝰ ſupponit cōiter ⁊ ſub eo pōt fieri deſcē
ſus: vt homo vel aſinus currit. ⁊ pōt ſic deſcen
di: ergo iſte homo vel iſte aſinus currit. vel iſte
hō vel iſte aſinus currit vel ſic: ergo iſte vel iſte
currit. vel iſte vel iſte currit: demonſtrando per
vnū iſte hoiem ⁊ per aliud aſinum. ¶ Et ſi quis
petat de iſto ſubō ſortes vel chimera currit qua
liter ſupponit. Reſpōdetur ꝙ ſupponit cōmu
niter. ¶ Et ſi quis dicat ſupponit pro vno ſolo
puta pro ſorte: quia nō poteſt ſupponere ꝓ chi
mera cum nihil ſit. Reſpōdetur ꝙ verum eſt ꝙ
ſupponit pro vno ſolo. ergo non ſupponit com
muniter: negatur cōſequētia: quia ex parte ſui
modi vel acceptionis ſue nō repugnat ſuppone
re pro pluribꝰ qḋ ſufficit ad hoc ꝙ ſupponat cōi
ter vt alias viſum eſt in ſummulis. ⁊ pōt fieri de
ſcēſus ꝓportionabiliter diſiūctiuꝰ ſicut in alijs.
¶ Sed quereret aliquis quomō debet fieri de
ſcenſus ſub ſubiecto huiꝰ ꝓpōnis omne aīal ſi
eſt rudibile eſt aſinꝰ: ſupponendo ꝙ ipſa ſit vna
de cōditionato ſubiecto. Dico primo ꝙ de ſuppō
ne talis ſubiecti eſt cōtrouerſia inter doctores.
Nam dicunt aliqui ꝙ ſupponit ꝯfuſe ⁊ diſtribu
tiue pro omi illo qḋ eſt verū dicere ꝙ eſt aīal ſi ē
rudibile. ⁊ ſic ſupponit ꝓ quolibet ente ⁊ etiam
ꝓ nō ente: quia de quolibet tali verū eſt dicere
ꝙ eſt aīal ſi eſt rudibile. ⁊ ſic dicūt ꝙ nō eſt incō
ueniēs aliqḋ cōditionatum ſupponere pro ente
et non ente ſicut ibi tale. nam verū eſt dicere de
aſino qḋ eſt aīal ſi eſt rudibile: et etiā de chime
ra verū eſt dicere qḋ eſt aīal ſi eſt rudibile. ⁊ di

cunt vltra ꝙ ad hoc ꝙ ꝓpoſitio affirmatiua in qua predicatur aliqꝫ cõditionatũ ſit vera nõ requirit ꝙ ſubiectũ ꝓ aliquo ſupponat: ideo iſta eſt vera chimera eſt aĩal ſi eſt rudibile: ⁊ tñ ſubiectũ ꝓ nullo ſupponit: imo etiã importat rationem impoſſibilẽ ⁊ eſt cõmunis opinio fere omnium logicorũ. Et dicunt iſti ꝙ talis propõ oẽ aĩal ſi eſt rudibile eſt aſinꝰ eſt falſa: quia aliqua ſingularis eius eſt falſa: puta iſta homo eſt aſinus demonſtrando per ly hoc hoiem: alij aliter dicunt ꝙ illud cõditionatum ſupponit confuſe et diſtributiue. ſed non pro omĩ illo de quo verũ eſt dicere ꝙ eſt aĩal ſi eſt rudibile. ſed ſolũ pro oĩ aĩali rudibili. ita ꝙ illud cõditionatũ oẽ aĩal ſi eſt rudibile equiualꝫ huic oẽ aĩal rudibile: ⁊ ſic dicũt iſtã oẽ aĩal ſi eſt rudibile ẽ aſinus. equiualere iſti omne aĩal rudibile eſt aſinus ſꝫ hoc non videtur multum probabile quia illud conditionatum non importat illa abſolute ſed conditionaliter aliũ oporteret dicere nullã eſſe propõem de conditionato ſubiecto quia tale ſubiectũ omne aĩal ſi eſt rudibile ſubordinaretur iſti ſubiecto mẽtali oĩe aĩal rudibile. vel huic omne animal qḋ eſt rudibile. ⁊ ſm iſtas diuerſas opĩones aliter ⁊ aliter põt deſcendi. ¶ Alia regula. qñ ſubiectũ alicuiꝰ ꝓõis ſupponit ſuppõe mixta rõne alicuius cõiunctionis vel aduerbij ſic ꝙ talis propõ eſt mixte ꝗtitatis: tunc proprie ſub tali ſubiecto nõ debet fieri deſcẽſus vnus mediante, quo deſcendatur ſub quolibet termino: vt in iſta propõne oĩs homo ⁊ aſinus currũt: ſubiectũ ſupponit ſuppoſitione mixta: ⁊ eſt mixte ꝗtitatis ⁊ nõ eſt diſtinguenda: quia ly omĩs ꝓpꝛie nõ põt diſtribuere totũ ſubiectũ vt viſum ẽ in tractatu de diſtributionibꝰ. ideo nõ debet fieri vnꝰ deſcẽſus ſed duo. primo deſcendendo ſub ly hõ copulatiue ſic: ergo iſte hõ ⁊ aſinus currũt ⁊ ſic de alijs. ſcḋo deſcendendo ſub ly aſinꝰ. ergo oĩs hõ ⁊ iſte aſinꝰ currit. vel oĩs hõ ⁊ iſte aſinus currit. Ex quo ſequitur ꝙ multe ſunt ꝓpões non ſingulares ſub quarũ ſubiectis nõ põt fieri deſcenſus. Unde ſenſus talis ꝓõnis oĩs hõ ⁊ aſinus currit: ⁊ iſte de omĩ ille de quo verũ eſt dicere ꝙ ipm eſt hõ: ⁊ de aliquo de quo verũ eſt dicere ꝙ ipm eſt aſinꝰ de illo verũ eſt dicere ꝙ ipm eſt currẽs: vel põt ſic exponi: oĩs hõ eſt aliqḋ ꝙ et aſinꝰ ẽ currẽs: ꝯſimilr dicaẽ de iſta oĩs hõ vel aſinus currit ꝗadmodũ dictum eſt in ſũmulis ¶ Alia regula ſub termino ſupponente cõfuſe. tm̃ fit deſcenſus diſiunctus vel copulatus. dum mõ appellatio nõ impediat vt viſum eſt vel dũmõ talis terminꝰ ſic ſupponẽs ꝯfuſe tm̃ nõ exprimat deſcenſum alterꝰ termĩ ſupponẽtis confuſe tm̃ nam dicẽdo. oĩs hõ eſt hoc aĩal vel hoc aĩal totũ illud ꝑdicatũ qḋ eſt vnũ totale diſiunctum ſupponit ꝯfuſe tm̃ et tñ ſub eo nõ poteſt fieri deſcenſus quia tale predicatũ exprimit deſcenſũ illius predicati animal in iſta propõne oĩs hõ ẽ aĩal aliter oporteret eſſe ꝓceſſum in infinitũ in deſcendẽtibus. Qualiter fiat deſcenſus diſiunctus vel copulatus ſub termĩo ſupponente confuſe tantũ: et qñ appellatio impedit illũ viſum eſt ſuperius. ¶ Alia regula et finalis deſcendẽdo ſub relatiuo ſubſtantie idẽtitatis in propoſitõe copulatiua antecedẽs debet reſumi vt ſortes eſt animal et aſinus eſt illud. ad deſcendendũ ſub ly illud oportet reſumere ſuũ antecedẽs ſm exigentiã ſuppõnis: vt ſortes eſt aĩal et aſinꝰ eſt illud animal quod eſt ſortes: iõ ibi ſub ly illud nõ poteſt fieri deſcenſus cũ ſupponat diſcrete pro animali quod eſt ſortes ⁊ ꝓportionabiliter oportet dicere in alijs relatiuis et alijs propoſitionibus de relatiuis ponẽdo antecedẽs loco tales relatiui ſm exigentiã ſuppoſitionis.

¶ Finis huius operis.

¶ Tabula huius libri ad prompte inueniendū ea que in eodem libro pertractantur.

¶ Tractatus primus.

¶ Cauſa finalis eſt duplex Folio.j.
Quot modis aliq̄d ↄſideraꝉ in aliq̄ ſcia. fo.eo.
Ars ⁊ ſcia quot modis capiūtur fo. eodē
Dyalectica capiꝉ ſubſtātiue ⁊ adiectiue fo.eoꝺ.
Quot modis intelligitur dyalecticā habere viā ad principia oīm aliaꝝ ſciarum fol.eo.
Triplex eſt diſputatio fol.eo.
Quid eſt ſonus Folio.ij.
Proprie quot modis capitur fol.eo.
Cōditiōes req̄ſite ad bonā diffinitōeꝫ fo.eo.
Soni diffinitio fol eodē.
Quot ſunt inſtrumēta principalia quibus vox formatur. fol.eoꝺ
Diuiſio vocis fol.eodē.
Vocū ſignificatiuarum diuiſio fol.eodē
Complexum eſt duplex fol.iij.
Nominis diffinitio fol.eoꝺ
Quomō ſcḋa intētio dꝛ vox fol.eo.
Duplex eſt intentio fol.eoꝺ.
Nominis acceptiones fol.iij.
Quō ꝓnoīa dicūtur noīa apꝺ logicū fo.eoꝺ
Quid eſt verbum fo. eo.
Verbum quot modis accipitur fol.eo:
Duo req̄runꝉ anteq̄ verbū dicaꝉ rectū fol.iiij.
Quot ſunt ptes oꝛatōis ſm logicū. fol.eoꝺ.
Orationum diuiſio fo.eoꝺ
Propoſitionis diffinitio fo. eo.
Quid ſit ſignificare verum fo.v.
Quid ſit ſignificare falſum. fol.eo.
Quid ſit ꝓpoſitio cathegorica. fo.eo.
Quid ſit ꝓpō de eſt ſcḋo adiacēte Folio.v.
Quid eſt ꝓpō de eſt tertio adiacēte fol.eo.
Intellectꝰ diffinitionis ſubiecti fo.eo.
Duplex eſt ſubiectum fo.eo.
Regule de ſubiecto ꝓpōnis fo. eo.
Diffinitio termini cōmunis fo.codem
Differentia inter diſiunctū ⁊ copulatū fol.eo.
Quot mōis itelligiꝉ diffinitio pticularꝭ fol.vj.
Cōditiōes req̄ſite ad ꝓpōem pticularē fo.eo.
Quomodo intelligitur diffinitio propoſitionis indefinite fo.eo.
Intellectus diffinitionis ſingularis fo.eo.
De diuiſione propoſitionis in affirmatiuam et negatiuam fol.eo.
Propōnis affirmatiue diffinitio fo.eodē.
Propoſitionis negatiue diffinitio fo.eodē.
De queſitiuo propoſitionis fo.eodem
Propoſitionū cathegoricaꝝ diuiſio fo.vij.
Tres diuiſiones ad hn̄dū pfectaꝫ cognitionem de oppoſitionibus ꝓpoſitionum fo.eo.
Cōditiones requiſite ad hoc ꝙ propoſitiones opponantur contrarie. fo.eo.
Conditiones requiſite ad ↄdictoꝛias fo.eo.
Cōditiones requiſite ad ſubcōtrarias fo.eo.
Conditiones requiſite ad hoc ꝙ propoſitiōes opponantur ſubalterne. fo.vij.
Quid eſt propoſitio ſubalternans. eo.

Tractatus ſcḋus.

Materia ꝓpoſitiōis quot modis capiꝉ. fo.viij.
Que ſint ꝓpōes q̄ ſūt ī materia naturali.fo.eo.
Diffinitio materie contingentis fo.viij.
Duplex eſt lex contrariarum fo.ix.
Que eſt lex contradictoꝛiarū fo.eo.
Conuerſio quot modis capitur fo.eo.
Conuerſio eſt duplex fo.codeꝫ
Cōditiones requiſite ad ↄuertēdū ꝓpōes.fo.x.
Intellectus diffinitiōis ↄuerſiōis p accñs .eo.
Diffinitio ↄuerſionis p cōtrapoſitionem.fo.eo.
Propoſitio ypothetica quot modis capiꝉ. eo.
Quot modis capiꝉ iſta coniunctio ſi. fo.xi.
Quot modis ſolet fieri argumentatio in conditionali. fo.eodē.
Propoſitio copulatiua quot modis capiꝉ eo.
Quot ſunt regule equipollentiarum. fo.xij.
Qualiter intelligitur diffinitio modi fo.eo.
Poſſibile impoſſibile contingens quot modis capiuntur fo.xiij.
Quid eſt ꝓpoſitio modalis compoſita. eo.
Quid eſt ꝓpoſitio modalis diuiſa eo.
Quid eſt propoſitio modalis. eo.
Adiacere quot modis capitur eo.
Quō attēdiꝉ q̄litas in modalibꝰ diuiſis eodē
Duplex eſt vl'e in cauſando ⁊ p̄dicādo fo. xiiij.
Quid ſit vl'e p̄me intētionaliter captum eo.
Quid ſit vl'e ſcḋe intentionaliter captum eo.
Quot modis intelligitur aliq̄d eſſe cōe eo.
Generis diffinitio fo.eo.
Idem quot modis dicitur fo.xvj.
Quid ſit predicare in quid eo.
Generis ſcḋa diffinitio eo.
Generis diuiſio fo.eo.
Speciei diffinitio. eo.
Speciei diuiſio. eo.
Quot ſunt ꝓprietates īdiuidui. xvij.
Differētia quot modis dicitꝉ. eo.
Alia differētie diffinitio. eo.
Propꝛium ſecunde intētionaliter captuꝫ quot modis diffinitur. xviij.
Predicari accītalr quot modis capiꝉ. eo.
Quot ſunt diffinitiones accidentis ſcḋe intentionaliter capti. eo.
Accidentis diuiſiones. eo.
Quid ſit antepredicamentū. xix.

Tractatus tertius.

Quot ſunt antepꝛedicamenta. eo.
Equiuocoꝝ diffinitio. eo.
Uniuocoꝝ diffinitio. eo.
Duplicia ſunt denominatiua. xx.
Pria diuiſio antepꝛedicamētalis. eo.
Qualiter coꝛpꝰ animatū ſit in p̄dicamēto. eo.
Res poni ī p̄dicamēto quot modis ītelligiꝉ.eo.
Prima rl'a anp̄redicamētalis. eo.
Scḋa rl'a antep̄dicamētalis. eo.
Subſtātie diuiſio. xxi.
Subſtantie ꝓprietates. eo.
Scḋa ꝓprietas ſubē. eo.
Tertia ſubē ꝓprietas. eo.
Quantitatis diuiſio. xxij.
Quid ſit numerus. eo.
Orōnis diffinitio. eo.
Diffinitio linee. eo.

Quid ſit ſuperficies Folio.xxiij.
Quid ſit corpus eo.
Quid ſit tempus eo.
Differẽtia inter ſuſcipe mag' et min' etc. fo.xxiij.
Concretum et abſtractum quomõ habẽt diuerſos modos predicandi eo.
Relatio eſt duplex eo.
Triplicia ſunt relatiua eo.
Relationis cõmunitates eo.
Relatiuoꝝ ſcḋa diffinitio fol.xxiiij.
Totũ et ps quot modis capiuntur eo.
Quid ſit qualitas eo.
Quot ſunt modi qualitatis eo.
Prima qualitatis ſpecies eo.
Que ſunt illa que ponuntur in predicamento qualitatis eo.
Scḋa qualitatis ſpecies fol.xxv.
Tertia qualitatis ſpecies eo.
Quarta ſpecies qualitatis eo.
Intellectus diffinitionis qualium eo.
Actionis diffinitio eo.
Prima proprietas actionis xxvj.
Quando duplex eſt eo.
Ubi diffinitio eo.
Situs proprietas xxvij.
Oppoſitorum diuiſio eo.
Contraria ſunt duplicia eo.
Que ſunt priuatiue oppoſita eo.
¶ Tractatus quartus.
Propoſitionis diffinitio fol. xxviij.
Dici de omni eſt duplex eo.
Dici de nullo eſt duplex eo.
Quid ſit ſillogiſmus eo.
Quot ſunt termi in quolibet ſillõ eo.
Qualiter differunt oña et oñs. eo.
Quinqз regule gñales ad oẽs figuras xxix.
Conditiones ad hoc ꝙ fiat bonus ſillogiſmus requiſite eo.
Due regule de modis prime figure eo.
Quid ſit concludere directe eo.
Barbara et quibus conſtat. eo
De celarent xxx.
Darii diffinitio eo.
Quid eſt ferio eo.
Quattuor primi modi quid ſint eo.
Baralipton xxxi.
Quot modis ſillogiſmi perfecti reducuntur ad imperfectos eo.
De celantes et reductione eius eo.
Fapeſmo quomõ reducitur eo.
Friſeſomorum quomõ reducitur eo.
Regule ſcḋe figure eo.
Quid ſit reducere vnũ modũ ad alium eo.
Quid ſit reducere per impoſſibile eo.
De cameſtres et reductione eius xxxij.
Feſtino eo.
Baroco eo.
Quot ſunt modi tertie figure eo.
De diſamis et reductione eius eo.
Darapti eo.
Bocardo eo.
Feriſon eo.
Sillogiſmus expoſitorius eſt duplex eo.
Cõditiões ad ſillm expoſitoriũ reqſite xxxiij.
Regule de ſillis cõcludẽtibus indirecte eo.
¶ Tractatus quintus.
Ratio quot modis capitur eo.
Concluſio quot modis capitur. xxxiiij.
Argumẽtationis acceptiones eo.
Differentia inter argumentũ medium et argumentationem. eo.
Quot ſunt ſpẽs argumentationis eo.
Quid eſt inductio eo.
Quot modis inductio formatur eo.
Enthymematis diuiſio xxxv.
Exempli acceptiones eo.
Intellectus diffinitionis loci eo.
Quid ſit querere vnde locus xxxvj.
De loco a diffinitione eo.
Locus a quo termino denominatur eo.
Quid ſit locus a deſcriptione xxxvij.
Interpretatio quot modis capitur eo.
Totũ itegrale quot mõis diffinitur xxxviij.
Locus a toto in quantitate eo.
Determinatio eſt quintuplex eo.
Quid eſt totum in loco eo.
Cauſe diffinitio xxxix.
Diffinitio materie eo.
Materia eſt duplex eo.
Forme diffinitio eo.
Forma eſt duplex fol. xl.
Quid eſt generatio. eo.
Quid eſt locus ab vſibus eo.
Quid eſt locus a cõiter accidentibus eo.
Locorum extrinſecorum diuiſio eo.
Regula de loco a relatiuis xli.
Contraria ſunt duplicia eo.
Regule de priuatiue oppoſitis. eo.
Regule de loco a cõtradictorijs eo.
De loco a diſparis xlij.
De loco a maiori et minus eo.
Quid eſt propoſitio eo.
De loco a tranſſumptione xliij
De loco ab auctoritate eo.
De loco a coniugatis eo.
De loco a caſibus eo.
Diuiſio quot modis capitur. eo.
Quid eſt locus a diuiſione eo.
¶ Tractatus ſextus.
Sillogiſmorum diuiſio fol. xliiij.
Quot ſunt cãe in quolibet ſillõ ſophiſtice eo.
Duplex eſt demonſtratio eo.
Utrum ſcientia ſophiſtica ſit ſcientia eo.
Quid ſit conſequentia eo.
Quid ſit diſputatio eo.
Que ſunt ꝓpria principia alicuius ſcientie eo.
Uerba quot modis capitur fol.xlv.
Quadruplex eſt inopinabile eo.
Quid eſt fallacia eo.
Fallacia quot modis capitur fol.xlvj.
An omnis cõſequẽtia bona ſit neceſſaria eo.
Conſequentia quare dicitur neceſſaria eo.

Triplex eſt multiplex'	eo.
Quid ſit multiplex fantaſticũ	eo.
Quid eſt equiuocatio	fol. xlvij.
Quid eſt falſa amphibolie	xlviij.
Quot modis capitur accẽtus	lj.
Utrũ ad ĩpoſſibile ſequat̃ q̃ſlibet ſimplr̃	eo.
Tres ſunt modi falſe figure dictõis	lij.
Accidentis diffinitio	liij.
Tres modi fallacie accidentis	eo.
De fallacia ſm quid ad ſimplr̃.	liiij.
Utrũ ex poſſibili poſſit ſeq̃ impoſſibile	eo.
Quid eſt elenchus	eo.
Quid eſt petere principium	lv.
Quid eſt fallacia conſequentis	lvj.
Quid eſt ꝓpoſitio plures	lvij.
Propoſitio quot modis dicitur vna	eo.
¶ Tractatus ſeptimus.	
¶ Quid eſt terminus	fo. lviij.
Quot ſunt poſitiones terminoꝝ	eo.
Diffinitio ſuppoſitionis	lix.
Suppoſitionũ diuiſio	eo.
Quid eſt ſuppoſitio mixta	lx.
Suppoſitio materialis eſt duplex	eo.
Deſcenſus eſt duplex	eo.
De hoc ſophiſmate om̃es apoſtoli dei ſunt duodecim	lxj.
Terminus quot modis dicitur cõis	eo.
Quid eſt ſuppoſitio terminata	lxij.
Quid eſt ſuppõ perſonalis cõfuſa	lxiij.
De hoc ſophiſmate, pariſius ⁊ rome venditur piper.	lxv.
Relatiuum eſt duplex	lxvij.
Relatiuorũ grãmaticalium diuiſio	eo.
Quid eſt ſuppoſitio perſonalis	lxviij.
Quid eſt ampliatio	lxix.
Quid eſt reſtrictio	lxx.
Appellatio eſt duplex	lxxj.
Quid eſt diſtributio	lxxij.
Difficultates de hoc ſigno omnis	eo.
Totus quot modis capitur	lxxix.
Tantum quot modis capitur	lxxx.
Quid eſt propoſitio exceptiua	lxxxiij.
Quid eſt propoſitio reduplicatiua	lxxxv.
De incipit ⁊ deſinit	lxxxvj.
Res quot modis dicitur ſucceſſiua	lxxxvij.
Inſtans eſt quadruplex	eo.
De expoſitione ꝓpoñ de ſuppellatiuo	xc.
De expoſitione ꝓpoſitionũ de ita ⁊ ſicut.	eo.
De hoc ſophiſmate deus eſt ita bon⁹ ſicut dyabolus.	eo.
Terminus ſignificatiuus eſt duplex	xcij.
De diuiſione ſuppoſitionis	eo.
Quid eſt ſuppoſitio ſimplex	eo.
Deſcenſus ſimplex eſt quadruplex	xciij.

¶ Finis tabule.

¶ Completum fuit accuratiſſimeq; emendatũ ſm lecturã nouiſſimã magiſtri petri Tatareti preſens ſummulaꝝ opuſculum decimaoctaua Ianuarij. Anno ab incarnatione dñi. M.ccccc.

Diuiſio ſuppoſitionum

Suppoſitionũ terminorum ad placitũ ſignificantiũ alia eſt

materialis
- propriè dicta
  - mixta
  - non mixta ſimplex
- Impropriè dicta

perſonalis
- communis
  - Determinata
  - confuſa
    - confuſa tantum
    - cõfuſa ⁊ diſtributiua
- diſcreta

communis
diſcreta

cõmunis
- determinata
- confuſa
  - confuſa tm̃
  - cõfuſa ⁊ diſtributiua

Anthon[illegible]

[illegible]

[illegible]